

ANDĚL STRÁŽNÝ

ČASOPIS PRO
KŘEŠŤANSKOU MLÁDEŽ

REDAKTOR EM. MASÁK

ROČNÍK LVI
1936 — 1937

SVÝM TISKEM A NÁKLADEM VYDÁVÁ
OBČANSKÁ TISKÁRNA V BRNĚ

Značka našeho ilustrátora.

ANDĚL STRÁŽNÝ

ROČNÍK LVI

BÁSNĚ.

	Strana		Strana
<i>Babler Otto F.:</i>		<i>Martínek V.:</i>	
Těšili se . . .	157	Na Dušičky . . .	66
Hoch a oslík	184	Až budu veliký	169
<i>Doubravský Karel:</i>		Zavrzá skřivánek	242
Rozprostři políčko	17	<i>Ptáčková-Pilátová Klema:</i>	
Letět je boj	28	Listopad	77
Podzimní večer	80	Ježíškovi	159
Credo mladých . . .	109	Strašidlo	275
Příprava podle Vymazala	178	<i>Růžička Cyril:</i>	
Louka a sluníčko	269	Modlitba dítky na začátku škol. roku	59
Žně	312	<i>Šmehlíková N.:</i>	
<i>Elpl Eduard:</i>		Miki na výletě	9
Na Dušičky	92	Miki na houpačce	165
Vánoce	413	<i>V. J.:</i>	
Předjaří	201	Podzimní nálada	39
<i>Hlubinský Silva:</i>		Ke dni 28. října	40
Letí zima	179	<i>Z. O.:</i>	
Volání jara	211	Lišákova škola	1
Jaro je tady	244	Kája Mařík	71
<i>Housková Svatava:</i>		<i>Ž. J.:</i>	
Vánoční zkazka	146	Zubatá číhá . . .	65
Hrdina	274	Kytička vzpomínek	79
<i>Kachlík Jan:</i>		Chumelí se, chumelí	97
Usnou — než jdou spát	59	Prosba k sv. Mikuláši	102
<i>Karník Jan:</i>		Měsíček na oblacích	129
Náš „Andílek“	37	Zimní pohádka	139
Písnička o kotěti	163	Zdali pak to není k zlosti	161
Před prázdninami	313	Všude v tomto světě širém	193
<i>Káš Jan:</i>		Malíř Pýcha	225
Pohádka o Kristu Pánu	89, 189	Čarodějnice	257
<i>Martínek Vojtěch:</i>		Loď . . .	269
Z Hukvaldů	242	Neděle	289
		Obilíčko dožrálo . . .	295

POVÍDKY, POHÁDKY A BAJKY.

<i>Babler Otto F.:</i>		<i>Duchaňová Růž.:</i>	
Proč cikáni nemají nikde stání?	5	Dárek pro maminku . . .	130
Proč včela umírá, když někoho bodne	8	Povídka o radiofanouškovi	194
Polské národní hádanky	40	<i>Elpl Eduard:</i>	
Hlupák jako hlupák	88	Co vypravoval kos o sedmihlásku	18
Nemilosrdná mlynářka	187	Krakonoš a soukeník	80
Nemocný kuň a vlci	312	Krakonoš a řezník	115
<i>Baby J. K.:</i>		O vánocích	133
Šotci	140	Jak Krakonoš obdaroval hodnou dívku . . .	219
<i>Brožek Bohuslav:</i>		Na Velký pátek	226
Z lásky ke spolužáku	215	<i>Hlubinský Silva:</i>	
<i>Doubravský Karel:</i>		Provinilec	170
Jedna noc stačila	82		

	Strana		Strana
<i>Housková Svatava:</i>		<i>Sas F.:</i>	
Karlíkův anděl strážný	21, 38	Krysař	148
<i>Janečková Jindř.:</i>		<i>Skácel Richard:</i>	
Zahučaly hory — zahučaly lesy	34, 66, 98, 162, 198, 245, 270	Krvavé pondělí	258
<i>Kulička Ludv.:</i>		<i>Šmehlíková N.:</i>	
Trny	265	Miluščina obět	110
Zmeškané dukáty	302	<i>Valoušek Jan:</i>	
<i>Kunertová-Loidoltová A.:</i>		Vinobraní	26
Deset zlatých	14	Jirka může jíti do světa	86
<i>Květenská Klema:</i>		<i>V. J.:</i>	
Šveholička se loučí	2	Jeníkův krásný sen	70
<i>Mariínek V</i>		Veselá zimní příhoda	117
Křížek na čele	228	<i>Veselský J.:</i>	
<i>Novotný B.:</i>		Modrý pardál	6, 44, 72, 105, 136, 166, 202, 233
Obr a pastýřský hoch	182	Boj s medvědem	291
<i>Olivetský Jaromír:</i>		V ohnivém kruhu	297
Dva přátelé	10, 48	<i>Vlčková Milada:</i>	
<i>Rajhradská Ludm.:</i>		Babička vypráví	128
Děvčátko s aquamarinovými oči	277	<i>Zemánek Rich. Dr.:</i>	
<i>Sahula Jiří:</i>		Zvonek	243
Bláhová hana	178		

POUČNÉ ČLÁNKY.

<i>Abeceda německá, ruská, řecká</i>	47	<i>Sahula Jiří:</i>	
<i>Babler Otto F.:</i>		Pták parádním stavitelem	69
Příslaví z ostrova Korsiky	186	<i>S. F.:</i>	
Francouzsko-švýcarská lidová pří- sloví	188	Rakev Ratvita de Souches	180
<i>Baby J. K.:</i>		<i>Skácel Richard:</i>	
Moravská Amerika	122	Chudobný školáček (Dr. Vojtěch Martinek)	238
<i>Berka Aleš:</i>		<i>Svoboda M.:</i>	
Mezinárodní hnutí katol. espe- rantistů	91, 114, 212, 250, 304	Nač by mohli býti lidé opravdu hrdi?	290
<i>Brada J.:</i>		<i>V. J.:</i>	
Něco o poštovních holubech	282	Radosti podzimu	60
<i>Kachlík Jan:</i>		Štědrovečerní poesie	103
Koutek pro ruční práce	30, 51, 91, 118, 159, 187, 311	<i>Všetečka Fr.:</i>	
<i>M. K.:</i>		O dešti v krajích tropických	154
Zářivý život mladého skauta	3, 41, 77, 111, 144, 164, 217, 275	Obrázek z katol. misíí	185
<i>Mouřínovský Jos. Dr.:</i>		Z katolických misíí	214
Filatelie	31, 96, 160, 192, 256, 316	<i>Ž. J.:</i>	
<i>P. Jan:</i>		Kuks, kamenná pohádka	84
Památce dp. Boh. Ševčíka	186	<i>Okénka do světa</i>	30, 57, 94, 125, 159, 190, 221, 253, 285, 313
<i>Pokorný P., CSSR:</i>		<i>Oříšky</i>	29, 58, 90, 119, 158, 191, 222, 254, 286, 314
Jak krásné jest působiti druhým radost	151	Tabulka průměrných rychlostí	352
Neviditelný ochránce	208	Hrad Bouzov	276
<i>Růžička J.:</i>		Světelský oltář v Adamově	310
Vzpomínáme K. V. Raise	56	<i>Ze strýčkovy mošničky</i>	32, 95, 128, 190, 224, 288

Tento ročník má 320 stran a přes 300 obrázků.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

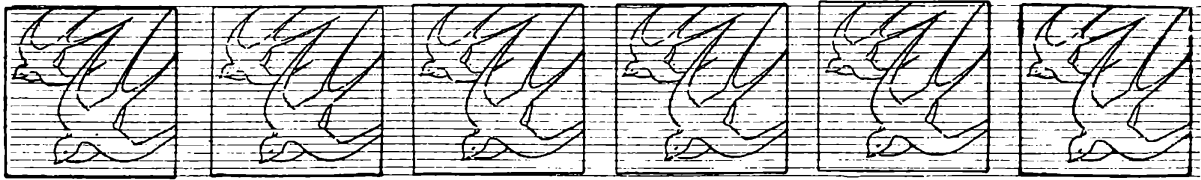
LIŠÁKOVA ŠKOLA.

O. Z.

Život káže, nikdož velí]
učiti se mnohému,
proto liška ohon chválí,
řkouc vždy svému malému:

Chytře musíš nalíčiti,
chceš-li lapit zajíčka,
uhnouti se myslivcovi
a napálit haříčka.

Z toho kyne tobě prospěch
a nemalá pochoutka,
budeš-li mít bystrý postřeh,
zachráníš si kožouška.

ŠVEHOLIČKA SE LOUČÍ . . .

Klema K v ě t e n s k á.

Podzim. Doba loučení. Po studené noci rozhořelo se násilně létem unavené slunce a chladný větérek pohyboval osmutnělým stromovím. Lístek za lístkem padal neslyšně k unavené zemi . . . Lesní stráně dostaly oranžový nádech. Podzim zahýřil v přírodě . . . Hejna drobných opeřenců zmizela už z lesů a polí a tisíce se jich denně loučí se svým domovem.

Na vysoké věži kostela svatého Jakuba koná se podzimní slet vlaštovek. Z celého městečka se tu sešly s nažehlenými náprsenkami a dlouhými černými fráčky. Paní Bystroletka — vůdkyně všech — usedla na samou věž a rozhlédla se po svých přítelkyních: „Milé sestry! Nastala chvíle odletu do teplých krajin. Hmyzu ubývá den ode dne a noci jsou už chladné. Kyne nám nové jaro — tam za mořem.“

„Bude nám smutno po naší české domovině,“ tesklivě vzdychly vlaštovičky a smutným očkem zatěkaly po okolí.

„Ba bude . . . Ale nic platno. Čas plyne jako voda — a z jara, sestry milené, na shledanou!“

„Na shledanou!“ zahřmělo ve výšině kolem věže svatého Jakuba.

„Nyní se ještě rozlette do svých hnízd. A z rána vyrazíme.“

„Tip, tip, tip,“ a „tip, tip, tip!“ šveholily vlaštověnky a rozletěly se rozloučiti se všemi milými místy. Kdož ví, vrátí-li se sem ještě jednou.

Vlaštověnka a Šveholička měla své hnízdo na školním dvoře pod dřevníkem pana řídícího. Ještě s několika sestrami tam bydlela, ale Šveholičku znali školáci nejlépe. A jak by ne! Otevřeným oknem vždy hned z jara jim nakukovala do třídy, ba někdy se i dovnitř osmělila a poslouchala, jak se děti učí. Žáci byli zticha, aby ji nezaplašili. Říkali, že mají novou spolužačku. Všichni ji měli rádi. A ona je. A nyní se musí s nimi rozloučit. Zakroužila nade dvorem a usedla si na telegrafní drát. Však hle, hle! Právě jde „její třída“ z vycházky. „Tip-tip-tip!“ zavolala vlaštovička na své kamarády a Jarek pana řídícího ji první uslyšel.

„Kluci, koukejte! Naše spolužačka!“

„Jak smutně věší hlavičku. A pořád si cvrliká.“

„Tak, tak, cvrliká. Loučí se, děti, s vámi. Podzim se hlásí. Vlaštovky nás opustí co nevidět,“ dodal vážně pan učitel.

„Škoda jí, té naší milé vlaštovičky,“ litovali hoši. „Vždycky nás vítala do školy svým „tip-tip-tip“. Loučí se, loučí . . .“

„Však z jara přijde zas.“

„Jen přijde-li . . .“

S Bohem, s Bohem, vlaštovičko,
přejeme ti šťastnou cestu!

Najdi zas, až z jara přijdeš,
chodníček k našemu městu!

A vlaštověnka Šveholička rozuměla . . . Smutně hlavičku naklonila, naposled se zatočila nad školním dvorem . . . a zmizela v modré výši . . .

ZÁŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

I. JAK PĚTILETÝ ONDŘEJ VSTOUPIL DO ŠKOLY.

Ondřej de Thaye, syn belgického inženýra, narodil se 17. března 1912. Byl to sličný hošík: měl jasné vlásky, modré oči a červená ústička, která se stále špulila k úsměvu. Svět podle jeho zdání byl krásný a život — rozkošný.

Když mu byly dva roky, vyjel s rodiči k moři. V trikotovém koupacím úboru, s obnaženými ramínky i nožkami, v námořnickém klobouku, posunutém dozadu hlavy, vypadá velmi půvabně. Dřevěnou lopatkou staví z písku hráze, sbírá mušličky a slabou ručkou vyhazuje písek. Padá mu zpět na nosík, ale to nic není! Jen se radostně směje. Je přece maličký a takový ještě nemoudrý.

Velice rád se koupe v moři. Vybíhá odvážně proti zpěnění vlně, která poráží malého smělce a vyhazuje jej svinutého v bezmocné klubko na pobřežní písek.

Ondřej rychle se zdvihá: prská rozhořčeně a vyplivuje slanou vodu — potom však hned zase běží proti nové vlně, která se již valí s šumem. Snad tentokrát se mu podaří udržeti se na nohou . . .

Ondřej má staršího bratra Alberta. Jak to obyčejně bývá mezi sourozenci, snaží se ho ve všem následovat. Rodiče mu vysvětlují, že Albertovi je dovoleno mnoho věcí, kterých Ondřejovi nemožno dovolit. Albert je již veliký, chodí do školy

„Tak já chci chodit také do školy!“

„Ve škole nepřijímají takových malých dětí. Není ti ještě pět let.“
Nepřijímají? Ondřej se o tom přesvědčí.

Jednoho pěkného rána, nic nikomu neříkaje, obléká si pláštík a čapku a jde do klášterní školy, kam chodí Albert. Cestu zná dobře: vyprovázeli tam nejednou bratříčka s chůvou.

Brána jest volná. Dlouhou chodbou vchází do první školní místnosti, jejíž dveře jsou otevřeny.

*Přípomínka 60. výročí úmrtí Otce vlasti
Františka Palackého, rodáka z Hodslavic,
a 100. výročí vydání I. dílu „Dějiny“.*

„Chtěl bych mluvit s bratrem ředitelem,“ praví vážně řeholníkovi, který tam vyučuje.

Možno si snadno představit, jakým výbuchem veselosti přijímá celá třída toho nového kandidáta, který sotva odrostl od země.

Překvapený učitel chvíli rozmyslí. Ředitel má práci, nechtěl by ho vyrušovat . . .

„Musím nutně mluvit s bratrem ředitelem,“ opakuje Ondřej rozhodně, nedávaje se ani trochu másti veselým přivítáním, jakého se mu dostalo.

Učitel, také upřímně rozveselený, bere maličkého za ruku a řadou školních místností, kde se právě vyučuje, vede ho k řediteli. Ondřej se v každé třídě zastaví a pozdravuje uctivě učitele. Tak ho přece učili. Chlapec chce ukázat, že zná zvyky zavazující ve světě a třeba je bez maminky, dovede se slušně chovat. Všude přijímají ho žáci výbuchy smíchu. Ale nedbá toho. Má příliš důležitou věc k projednání, než aby si všímal takových drobností.

Konečně vchází do třídy, kde učí ředitel bratr Ludvík.

„Milý bratře řediteli, znáte mě? Jsem bratrem Albertovým. Chtěl bych se také učit zde ve škole.“

Co dělat? Ředitel neměl srdce, aby odmítl prosbu Ondřejovu.

Rozradostněn z dobytého vítězství oznamuje pak chlapec nic netušícím rodičům, že byl přijat do školy.

2. POVAHA ONDŘEJOVA.

Jak vidíme, byl dosti svévolný a umíněný. Jeho nápady nebyvaly vždy rozvážné. Nejednou bylo třeba utíkat se k trestům. Tehdy zamýkali ho v pokoji na klíč a malý vězeň dupal nohama, bil pěstí do zamčených dveří a křičel, křičel . . . Stejně, jak to dělají všechny umíněné děti. Jedno jenom bylo z toho patrné: Ondřej věděl, co chce, a uměl to chtít. S počátku byly to jen nerozumné výbuchy dětské umíněnosti. Jakmile dítě vyrůstalo a nabývalo rozumu, stávaly se vždy říidšími, až konečně ustaly úplně. Silná chut, mírněná rozvahou a srdcem, stala se rozumnou vůlí. Po celý život zachoval Ondřej tu cennou vlastnost své povahy: uměl chtít. Uměl chtít vřele, celým srdcem, vytrvale.

Řecký symbol. Umění.

Starší bratříček byl útlý a chorobný. Ondřej po celé první dětství, v letech, kdy děti obecně bývají nejvíce lakomé, uměl si již odříci a obětovati Albertovi „od sebe“ nějaký pamlssek. A činil to ne jednou nebo několikrát, ale řadu let s podivuhodnou vytrvalostí. Těšil se vždy, když bratříčkovi něco opravdu chutnalo. Pamatoval při tom vždy i na mladší sestřičku Gabrielu a když tato jen požádala, dával jí své nejmilejší věci a hračky.

Jednou rodiče spolu rozmlou-

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13	13—14	14—15
Pondělí	čtení	počty	kreslení				zpěv
Úterý	psaní	náboženství	počty				
Středa	čtení	zpěv					
Čtvrtek							
Pátek	zeměpis	dějepis					
Sobota	přírodopis	kreslení	počty				
Poznámka							

Rozvrh hodin. — Vyučovací předmět: náboženství.

vali o jistém staříčkém knězi, příteli celé rodiny, že trpí velkým nedostatkem. Ondřej náhodou zaslechl tuto rozmluvu. Běží hned co nejrychleji nahoru do svého pokojíku, přináší hliněnou pokladničku a praví: „Hleď, tatínku, zde jsou všechny mé peníze, které jsem dostal na vánoce: dej je tomu ubohému knězi!“

Ondřej měl vrozený cit spravedlnosti. Jednou pravil matce: „Milovaná maminko, nikdo nemůže býti tak dobrý jako jsi ty!“

„Mluvíš tak nyní,“ odvětila matka, „neboť v této chvíli se na tebe usmívám. Ale když udělám přísnou tvář a hněvám se, pak jistě myslíš jinak . . .“

„Maminko, nemluv tak, miluji tě vždy, vždycky. Hněváš se málokdy a když se i hněváš, to jen proto, že toho zasloužím!“ (Pokračování.)

PROČ CIKÁNI NEMAJÍ NIKDE STÁNÍ?

Ukrajinská národní.

Přel. Otto F. Babljev.

Když Židé odsoudili Ježíše Krista k smrti, nařídili cikánovi, aby udělal tři hřebíky. Ale cikán udělal čtyři a přinesl jim je. Židé se ptají: „Nač čtyři? Chtěli jsme přece jenom tři.“

Ale cikán jenom zuby cení a povídá:

„Jen vezměte, vezměte — však se ještě někam bude hodit.“

Tu se Ježíš Kristus obrátil k cikánovi a pravil:

„Vidíš, jako tenhle hřebík nikde nenajde místa, tak ani tvůj rod nenajde místa až do konce světa!“

Proto cikáni tak bloudí od místa k místu a nikde nenalézají útulku.

I. DOBRÁ RÁNA.

Pustou a kamenitou rovinou, která spojuje část poloostrova Jukatan s Guatemalou,¹⁾ uháněli rychlým klusem na zpěněných koních dva jezdci. Jejich bronzové tváře a černé rozevláté vlasy, prodírající se zpod velkých klobouků, prozrazovaly, že jsou to domorodí Indiáni.

Skutečně oba náleželi ke kmenu Majasů, který obýval poloostrov a pocházel v přímé linii od mexických Tolteků, jak o tom svědčí četné památky jejich staré vzdělanosti, nalézající se na celém tom území.

Jeden z nich měl při sobě do poloviny pláště zavinuté dítě a ohlížel se ostražitě za sebe.

„Pronásledují nás?“ ptal se každou chvíli svého druha.

„Ne! Nikdo nás nezpozoroval. Ale jak dlouho se povlečeš, Azule, s tím dítětem?“

„Čamulpo kázal vyvézti jej daleko a pohoditi v poušti.“

„Lépe mu hlavu rozbít o zemi a bude konec. .“

„To není možné! Chrání ho Modrý pardál. .“

V té chvíli ozval se z nízkého a hustého křoví jako by v odpověď krátký, přerývaný řev pardála.

„Cha-cha-cha!“ zasmál se Azul. „Zde máš hned ochránce. Dožaduje se jistě toho děcka. Nač tedy máme čekat? Dejme mu je hned!“

A hned také přichýlil se ke svému druhu, uchopil dítě, zamávl jím v povětří a hodil do křoví.

„A nyní rychle zmizet!“

Dva jezdci jako přízraky uháněli dál, až zmizeli na obzoru.

Zatím dítě uvázlo na chvílku ve větvích, ale pak začalo se sesouvat na zemi. Řev pardála blížil se stále více a v hustém křoví se zableskly zelenkavé oči.

Než tu pojednou rozlehla se rána. Dravec nedošel již ke své oběti. Padl k zemi a křečovitě se svíjel.

„Dobrá rána, Matěji!“ ozval se z křoví hlas. „Vidět, že ses už dobře vycvičil ve střelbě.“

„To je toho! Není to přece těžší než zastřelit lišku nebo zajíce nebo kočku!“

„Ale přece jen to byla dobrá rána!“

„Však to máme pěkné trápení, pane doktore! Bylo nám zle v Brasilii, ale zde je to ještě horší! Vy tu chodíte, hledáte všelijaké ty staré nápisy na kamení, a tu s jedné strany číhají tito žlutí kocouři a s druhé zase ti protivní rudoši, z nichž dva jen taktak přeletěli kolem nás.“

„No, jen nenaříkej, Matěji! Raději prohlédni svého pardála a stáhni mu kůži. Pár grošů za ni vždycky se ti hodí.“

Hustým křovím začaly se prodíratí dvě postavy a směřovaly k místu, kde leželo zastřelené zvíře.

¹⁾ J u k a t a n je poloostrov na jihozáp. severní Ameriky. Část jeho zabírá mexický stát Jukatan, hl. město Merida. G u a t e m a l a je středoamerická spolková republika, většinou hornatá, bohatá na sopky a jezera, obývaná nejvíce Indiány a míšenci.

Jeden z nich, muž asi třicetiletý, vysoký a štíhlý, byl učenec, profesor, který přijel před několika lety z Evropy za oceán, hnán touhou po dobrodružných příhodách, ale také snahou po badání staré, vymřelé vzdělanosti indiánské. Prošel Brasiílií, Argentinu a několik republik jihoamerických. Nedávno obrátil se z Peru do Jukatanu, kde se nalézají tolik památek oné zajímavé vzdělanosti.

V Brasiílii setkal se se svým nynějším druhem Matějem. Byl to vystěhovalec, který tam přišel o všechny své peníze, našetřené k návratu do vlasti. Přijal tedy rád službu u doktora Štěpána, jak ho krátce jmenoval, a stal se od té doby společníkem na všech jeho cestách. Mluvil dobře portugalsky a španělsky. Na cestách byl jeho nejmilejší zábavou lov a časem nabyl ve střílbě takové zručnosti a jistoty, že se skoro vyrovnal domorodcům.

Tito dva mužové zastavili se tedy nad mrtvým pardálem.

„Silný kocour!“ zamručel Matěj a chystal se již, že mu stáhne kůži. Ale vtom náhle zvolal: „Kýho výra! Vždyť tu leží jakési děcko!“

A schýlil se nad dítětem, které, jak víme, pohodili dva Indiáni.

„Tvář rudá,“ mručel dále Matěj, „a zavázaná, ale dýchá... Ó, ó!“ volal dále udiveně. „A zde na žebrách má modré značky — samé takové čáry a obrázky, jaké hledáte, pane doktore...“

Doktor Štěpán rovněž se sklonil nad dítě.

„Pravda, je to tetování. Značky obrazového písma, a při tom obraz pardála... Je to zřejmě dítě jednoho ze zdejších kmenů, Zapotéků nebo Majasů.“

„No, a co s ním nyní uděláme?“

„Samozřejmě, že je vezmeme s sebou. Přece nemůžeme nechat ubožáčka zde.“

„Snad by bylo lépe vrátit je rudým tvářím!“

„Uvidíme! Snad je vychováme sami...“

„To tak ještě!“

„No, nemruč už, Matěji, stáhni pardála a dáme se zase na cestu. Třeba pamatovat na návrat.“

Matěj šel s doktorem, nesa v plášti zabaleného malého Indiána. (K povídkce Modrý pardál na str. 8.)

„Hned to bude!“

Matěj sklonil se k pardálovi a za chvíli šel spolu s doktorem, nesa na rameni kůži a pušku a v plášti zahaleného malého Indiána. Bručel si při tom, ale chvílemi přece neodolal, aby se nepodíval na rudého chlapce a nepřesvědčil se, že dosud dýchá.

Jednu chvíli začal sice přemýšlet, proč asi má dítě vytetovaného na kůži modrého pardála, ale pak jen máchl rukou a klusal statečně za svým pánem. (Pokračování.)

PROČ VČELA UMÍRÁ, KDYŽ NĚKOHO BODNE?

Ukrajinská národní legenda.

Přel. Otto F. B a b l e r.

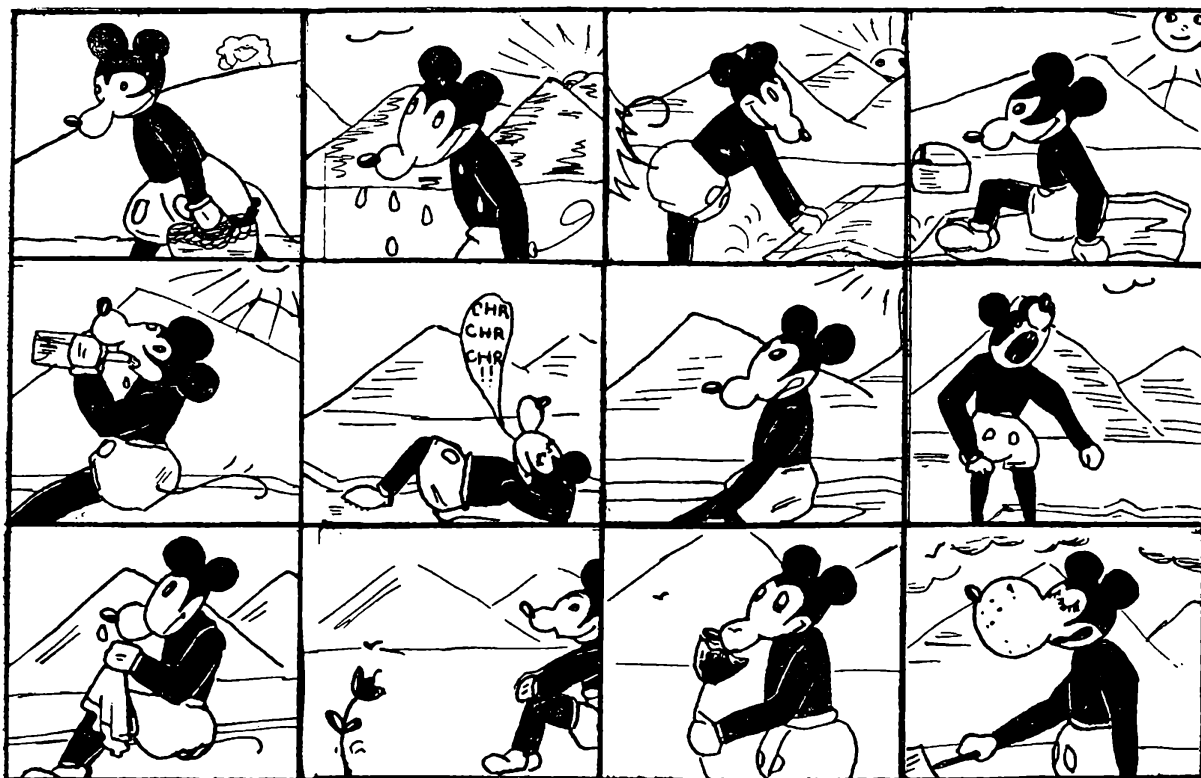
Když Pán Bůh stvořil včelu, zeptal se jí, čeho by si přála.

„Dej mi, Bože,“ odpověděla, „aby každý, koho bodnu, zemřel!“

„Ne,“ odpověděl Bůh, „ale ať je tomu tak, že sama zemřeš, jakmile někoho bodneš!“

Pohádka lesa.

MIKI NA VÝLETĚ.

N. Šmehlíková, Olomouc.

Po týdenní těžké práci
dobré osvěžení,
Miki ví, že nad vycházku
vhodnějšího není.

Když však desátá se blíží,
ouvej, hochu, zle je,
z myšky Miki plným proudem
pot se s čela leje.

Ví, že lesa nedostihne,
na louce se staví,
vždyť i tam je osvěžení,
odpočinek pravý.

Usedl si na pokrývku,
hlad už v sobě cítí,
v košíku je dosti jídla
a pak hlavně — pití.

Nuže tedy, osvěžíme
čajem síly v těle,
potom na cestu se zase
vypravíme směle.

Ale nohy, těla tíže
poslechnouti nechce,
proto vzdal se Miki myšák
předsevzaté lekce.

Po spánku pak poznal myšák,
slunce že se kloní,
z města za řekou že zvonek
poledne už zvoní.

„Eh, co naplat,“ zívne myška,
zůstaneme tady,
odtud vidím aspoň domy,
město, řeku, sady.“

Pot však stále ovlažuje
ouška, nosík, líce,
slunko praží, vzduch senehne,
horko víc a více.

Aj, tu kvítko Miki zočí,
na něm včelka trůní,
zatoužila myška Miki
poznat zvonku vůni.

Včeličky si nepovšimla —
teprv bolest velká
ukázala myšákovi,
kam si sedla včelka.

Teď se Miki neubrání
bolestnému pláči,
a tak zdrcen, s nosem velkým
k domovu se vrací.

DVA PŘÁTELÉ.

Historická povídka. — Jaromír Olivetský.

I.

Po slavných postřížinách kněžice Václava, kdy byly dospívajícímu hochovi za přítomnosti řezenského biskupa Notara ustříženy krásné, plavé vlasy, do té doby netknuté, rozhodl se jeho otec kníže Vratislav, že odveze synka na Budeč, aby se tam naučil čísti z latinských knih. Bylať na Budči známá škola latinská, kterou založil již Vratislavův předchůdce, kníže Spytihněv.

Kněžic Václav byl na svůj útlý věk velmi zběhlý ve čtení slovan-
ských knih, k němuž na pražském hradě jej byla vedla jeho babička
kněžna Ludmila. Otcí šlo nyní o to, aby takové zběhlosti nabyl i ve čtení
latinském a byl tak náležitě připraven jako prvorozený syn pro příští
úřad knížecí.

Kníže Vratislav sám s menší hradní družinou doprovázel synka na
Budeč. Velký, silný kníže s mohutnými kníry seděl na černém koni,
promlouvaje co chvíli k Václavovi, asi jedenáctiletému hošíkovi modrých,
čistých očí, jedoucímu po jeho levici na malém, bílém koníčkovi.

U hradní brány budečské očekával je nastávající Václavův učitel, otec
Uceno, jemuž přezdívali „Učený“.

„Budiž mi vítán, kníže, jsem tvůj pokorný služebník,“ hluboko se
ukláníje, zdravil Uceno panovníka, a obrátiv se k Václavovi, pravil
s úsměvem: „I tebe srdečně vítám, kněžici.“

Kníže Vratislav pobyl jen krátce na Budči. Dav několik stručných
pokynů otcí Ucenovi ohledně výchovy jeho synka, vracel se zase do
Prahy.

Budečský hrad, opevněný hliněnými valy, měl tudíž nového oby-
vatele. Spřátelil se za krátko s novým prostředím. Hradní čeled' i slu-
žebnictvo oblíbila si brzy měkkou, jako by zasněnou tvář mladého
kněžice a byla by mu snesla modré s nebe.

A budečská škola? Od časů Spytihněvových neměla tak účelivého
žáka jako byl nynější její vzácný host. Otec Uceno byl přísným učite-

Liška a ježek.

lem, tak jak si Václavův otec přál. Přesto však šlo všechno učení Václavovi bez obtíží.

Po učení a za dnů svátečních se Václav z hradu hustým stromoradím vysokých buků a dubů do podhradí, kde byl dvůr vladyky Zákeře a několik chatrčí nesvobodných rodin, aby se tu na nějakém úhuru zúčastnil dětských her. Otec Uceno krácel vždy za ním, dbaje pečlivě, aby se jeho svěřenci něco nestalo. Střežil ho jako oko v hlavě.

Vážec. — Na pastvě.

„Alespoň budeš mít radostné mládí,“ říkával mu. Václav byl mu za to vděčen. Ač vážnější než druhé děti, byl povahy sdílné a hrál si se všemi dětmi z podhradí, z rodin nesvobodných, čeledních neb i z rodin otroků. Přesto, že jejich šat byl proti jeho knížecímu rouchu chudý, neštítel se jich.

Bůh tomu chtěl, že přilnul k nejchudšímu ze všech — Podivenovi. Byl to sirotek po otrocích a žil z milosti vladyky Zákeře na jeho dvoře. Však tam, chudák, nic dobrého neužil. Byl drobné postavy, černých, kudrnatých vlasů a tmavých, velkých a těkavých očí.

„Proč mu říkají Podiven?“ ptal se jednou Václav otce „Učeného“, když se vraceli za vlažného večera z podhradí domů.

„Rodiče mu záhy zemřeli,“ odpovídal Uceno, „a tak hoch vyrůstal jako kůl v plotě. Stále se vyjevenýma očima díval na svět, takže říkali, že se všemu diví. Dali mu proto jméno Podiven.“

Václav se tomu upřímně zasmál. V duchu si však umiňoval, že se přičiní, aby Podivenovi jeho těžký život ulehčil. Dával mu proto často příležitost, aby se dostal s ním do učebné jizby a mohl také naslouchati vyprávění vzdělaného Václavova učitele neb něco pochytili z latinských knih. Otec „Učený“ mlčky trpěl tyto docházky Václavova přítele, dobře věda, že mladá jeho duše potřebuje někoho, s kým by mohla sdílet své dojmy.

Nerad však viděl toto přátelství vladyka Zákeř. Přišel proto k Ucenovi a domlouval mu: „Jak můžeš, otče, ty, vzdělaný kněz, dovoliti něco podobného? Kdo jakživ slyšel, aby syn knížete se přátelil se synem otroků?“

„Nevidím v tom, vladyko Zákeři, nic závadného. Podiven je vnímavá, citlivá duše. A že náš mladý knězic potřebuje dětské společnosti, o tom, doufám, ani ty nepochybuješ.“

„Nu ovšem. Ale společnost sobě rovnou.“ A mrač se, dodával Zákeř: „Vždyť já mám také děti. Ale s těmi si knězic nehraje.“

„Když nechodí do podhradí, tak si s nimi nemůže hrát,“ odvětil Uceno. Zákeř se chystal k odchodu. Ještě se však obrátil a pravil: „Víš o tom kníže Vratislav?“

Otec Uceno se zarazil. Téhle otázky nečekal. Uvědomil si, kam jí Zákeř míří. Chtěl mu naznačiti, že by mohl na pražském hradě žalovati. Vzpaatoval se však a řekl: „Dosud neví, přeješ-li si však, oznámím mu to.“

Zákeř vyjasnil líce. Uceno vystihl, že mu polichotil.

„Přeješ-li si,“ řekl mu jakožto patronu budečského kostela sv. Petra a tím si ho získal.

„Snad by bylo dobře,“ řekl již mírněji Zákeř a podav „Učenému“ ruku, odcházel.

Uceno skutečně vyslal na pražský hrad z hradní posádky posla s latinským dopisem, v němž knížeti Vratislavovi vylíčil způsob života mladého kněze na Budči, jeho pokroky v učení, nezamlčev ani jeho přátelství s dětmi v podhradí a Podivenem.

Posel se vrátil k večeru z Prahy a Uceno netrpělivě strhával pečeť z dopisu knížete.

„Milovaný služebníku Boží,“ psal Vratislav, „jsem velmi potěšen tvou zprávou o značných pokrocích, které učinil u tebe ve čtení latinských knih můj synek, knězic Václav. Neméně pak jsem potěšen tím, že si rád zaskotačí za tvého dozoru s dětmi v podhradí, alespoň užije radostného a přirozeného mládí. Pokud se pak týče onoho sirotka Podivena, o němž se zmiňuješ, nemám rovněž nic proti němu, je-li to hodný a pro Václava vhodný přítel. V tomto případě zaříd, prosím, aby vладыka Zákeř nečinil překážek Podivenovi a ze dvora ho k Václavovi dobrotivě propouštěl.“

Otec Uceno, rozradostněn, spěchal neprodleně k Zákeřovi, aby mu ukázal Vratislavův list. Vладыka tím ovšem mnoho potěšen nebyl. Kolikráte už měl tisíc chutí prodati Podivena do otroctví a nyní ho mrzelo, že tak neučinil. Přání knížete musil mítí přece jen v účtě.

II.

V učení i dětských radostech plynul čas Václavovi velmi rychle. S počátku, dokud se ještě nebyl sblížil

Už letí!

s Podivenem, vzpomněl si často na pražský hrad, na dobrotivou babičku Ludmilu, přísného, ale spravedlivého otce Vratislava, hrdou matku Drahomíru neb bratra Boleslava a sestru Přibyslavu, kteří byli mnohem mladší Václava. Ale nyní přivykl již novému okolí tak, že se mu ani nezastesklo. Podiven konečně vždycky ve chvílích, kdy se mu zdálo, že je Václav zamyšlen, rozesmál ho svými čtveráckými kousky. Byl jako gumový a uměl za sebou udělati střemhlav několik přemetů. (Pokračování.)

První československá státní reálka v Antonínské ul. 3.

BRNO.

Parnas, umělecky provedená kašna sochařem Fischerem z Erlachu . 1696. Z vodní nádržky vypíná se mohutná pyramida balvanů, v jejíž dutině viděti Heraklea s přemoženým tříhlavým psem Cerberem; nahoře ženská postava s žezlem a mečem.

DESET ZLATÝCH.

A. Kunertová-Loidoltová. — Ilustroval F. Loidolt.

Jarní píseň kosů[†] vznášela se nad tichým nádvořím staré radnice, tříštila se o její šedivé, věkem oprýskané zdi a v troskách padala k patě sloupořadí, podpírajícího černý stín klenutého podloubí. Nedolehla proto k sluchu mladého písaře Jiřího Halabura, pohříženého do chmurných myšlenek, které vyryly do jeho čela hlubokou vrásku. Tenký pruh zbloudivšího světla, padajícího úzkým, špičatým okénkem, probodával neveselé šero místnosti a padal do čistých a dnes dosud neuknutých listů pergamenu, rozložených na dubovém stole. Všecky moudrosti světa, neřku-li přemoudrý rozsudek jejich milostí rychtáře a pánů radních v nekonečné při kořenáře Damiána Perníčka s voskařem Medardem Jasnosvitem — řádný protokol měl býti ještě dnes vyhotoven a jeho milostí potvrzen — byly ubohou nicotností proti bolesti, která mladému muži rozdírala srdce, překypující marnou láskou k přelahodné tvářičce panny Barborky, dcerušky strážce městských studní.

Panna Barborka celou vroucností své čisté duše zalíbila si řádného a vzhledného mládence, věrnost mu slíbila — co tedy bránilo, aby pan farář od sv. Tomáše požehnal jejich manželskému svazku? — Deset zlatých, pouhých deset zlatých bránilo jejich budoucímu štěstí. Nemá jich Jiří, nemá jich panna Barborka. Oba jsou chudí jako kostelní myš.

A neznali nikoho, kdo by jim chtěl pomoci... Duté údery věžních hodin rozřízly ticho nevládné místnosti a vytrhly mladého muže z těžkých myšlenek.

„Aby to čert...“ zabručel. Vtom stanula červená postava u písařova stolu.

„Co tě trápí, milý příteli? Jsem ďáblův panoš Fidibus a přišel jsem, abych ti pomohl. Když záračný jarní vánek vane nad střechami města, přicházívám se štědrou rukou, ochoten vždy a včas pomoci.“

Úžas mladého písaře nad nenadálým zjevením červeného hosta záhy se rozplynul. Vzpomněl moudrých pověstí starých kronik, v nichž rád čítával. Mnohé z nich vyprávěly o lidech, kteří za podobných okolností došli svého štěstí, dovedli-li jen s nevitáným hostem opatrně a chytře jednat.

„Jen jediné mám přání,“ odvětil jinoch skromně, „chtěl bych dosíci ruky milované panny Barborky a ke splnění mé touhy chybí

Deset zlatých!

mi pouze deset zlatých. Bez nich je naše láska beznadějná.“

„Je čirým bláznovstvím, milý příteli, mučit své srdce pro dívčí tvářičku! Panenská věrnost v rozkvetlém máji — k smíchu! Vsadím se s tebou, že za pouhé dvě hodiny tři prsteny vsunu na útlý prstík tvé panenky a ani na okamžik si při tom na tebe nevzpomene, hloupý snílku!“

„To se ti nepodaří!“ vykřikl Jiří Halabur, seskočiv se své židle.

„Tedy platí? O deset zlatých...“ chechtal se červený.

„Budiž!“ zvolal Jiří, do krve pobouřen urážlivým útokem na věrnost a ctnost své milované Barborky. „Deset zlatých nemám, prohrajili však, o čemž pochybuji, zaplatím sázku svým životem!“

Touže dobou sestoupila panna Barborka se stupňů starodávnoho portálu chrámu sv. Tomáše a s veselou myslí spěchala drobnými krůčky úzkou mostní uličkou domů. Tu přikročil k ní — Bůh ví, odkud se vzal — vznešený radní pán s bělostným límcem, nádherným, širokým kloboukem a zlatým řetězem okolo krku.

„Krásné dítě,“ pravil k užaslé dívce, „dopřej mi potěšení, abych ti směl darovati tento starý, zlatý prsten. Je to krásný šperk, dědictví po mé tetě. Neznám na světě bytosti, kterou bych raději potěšil tímto nepatrným dárkem, než tebe, milé dítě! Za jediný pohled tvých čarovných očí mnohý by dal všechny poklady světa, kdyby to bylo v jeho moci.“

Zmatena neočekávaným oslovením, které se nepříjemně dotklo jejího citu, váhala dívka okamžik s odpovědí. „Vznešený pane,“ zašeptala,

zardívajíc se a cudně klopíc oči, „nemohu uvěřiti, že byste opravdu chtěl darovati prostému a chudému děvčeti tak nádherný dar. Již dávno jsem toužila po tak krásném šperku . . .“

Ještě dvě překvapení přichystal osud panně Barborce na její cestě domů. U Barnabášské brány cizí kupec jakýsi, bohatě oděný a pod řemenářským podloubím urozený rytíř věnovali jí po zlatém prstenu, aby tak vyslovili svůj obdiv a horoucí zanícení pro bezednou studánku jejích divukrásných očí. A vida — jaká nevěrná a bezbožná duše vězela v něžné panně Barborce! Ani jednou se nezdráhala, dárek přijala a poděkovala s úsměvem a pokynem své krásné hlavičky. Jak marnivé a nestalé je to ženské plémě!

Dosud nerozezvučely se zvony polednem a červený panoš vrátil se do radnice. „Vyhráno, slovutný pane písaři!“ zvolal již od prahu světnice s ďábelským posměchem. „Buď mi tady vysázíš deset zlatých, anebo se připrav na dalekou cestu se mnou!“

„Cože?“ vykřikl nešťastník. „Snad nevzala . . .“

„Vzala! Vzala tři prsteny!“ smál se Fidibus.

Vtom se šťastným úsměvem na rtech vrazila do světnice Barborka.

Deset zlatých!

„Zde ji máme, otaž se jí sám!“
ušklíbl se pokušitel.

„Ukaž prsteny, nevěrnice!“
vzkřikl Halabur na ubohé děvče.

„Ukaž, panenka, ty tři prsteny!“
chechtal se červený cizinec.

Bledá a ustrašená Barborka otevřela
chvějící se dlaň a třpytivých deset
zlatých kutálelo se po zemi.

„Co to znamená?“ táže se Jiří.

„Prodala jsem prsteny za deset zla-
tých,“ zajíkala se dívka se slzami
v očích, „abychom ještě v máji mohli
slaviti svou svatbu u sv. Tomáše, můj
drahý hochu!“

„Prsteny od jiných jsi vzala a na
mne jsi nevzpomněla?“ tázal se smutně.

„Vzala,“ přikývla dívka svou krásnou
hlavičkou, „ale jen proto, že jsem na
tebe ani na chvíli nepřestala myslet.
Cestou z kostela, když mě oslovil ne-
známý radní pán, dotkl se mě velmi
nepříjemně jeho řezavý hlas. Vzpomněla
jsem na tebe. Má ruka sevřela pevně
růženec. Veliká má láska k tobě a
tajemné boží vnuknutí dodaly mi odvahy
k trojnásobnému vítězství nad ďáblem,
jehož jsem dobře poznala.“

„Barborko má milovaná,“ zajásal
Halabur, „tys tedy nezapomněla a na
mě myslila?“

„Jen na tebe...“ zašeptala blažená
panna Barborka.

Obelstěný ďábel divoce zaklel a sáhl
po rozkutálených zlatých peněžích. Se zlou se však potázal: spálil si
drápy a prchal s pekelným rámusem, divoce naříkaje. Dukáty před tím
totiž ležely v brašně vedle svčeného růžence... A na stole lesklo se
ještě dalších deset zlatých, prohraná to částka od červeného hosta.

Štěstí obou mladých lidí již nic v cestě nestálo.

V máji u sv. Tomáše slavili veselou svatbu panna Barborka a Jiří
Halabur. Tak vypráví stará kronika.

ROZPROSTŘI, POLÍČKO.

Karel Doubravský.

Do šíře, do dáli pole jak dlaně,
odkvetlým koukolem dýchají,
obláčků stíny jak vzrušené laně
zahnědlou líchou se míhají.

Léto už odvezlo náruče klasů,
strniště zvyká si na ostří,
aby zas poslechlo jarního hlasu:
Políčko, hostinu rozprostři!

CO VYPRAVOVAL KOS O SEDMIHLÁSKU. Ed. Elp1.

„Již zde sídlím po několik roků,“ vypravoval kos svému příteli, „ale na toho sedmihláška si nemohu vzpomenout, aby se mi srdce nesevřelo bolestí. Vidíte v protějším koutě husté bezové keře? Tam měl svůj domeček. Rodina sedmihláškova byla čistá a každý si jí vážil. A jakým on byl umělcem! Divím se, že zapadl na vesnici. Zpíval nádherně, nikdo se mu nemohl zde vyrovnati. Jeho hlas zvonil jako smích panny a byl tak příjemný a milý! Dovedl naše hlasy mistrně napodobiti, že nebylo k poznání, zpívá-li to kos, pěnkava nebo červenka. Byl to veselý brach, kterého jsme měli rádi. Však poslouvejte, co se přihodilo!

★

Bylo to prostředí června. Sedmihlásek odletěl a ve hnízdě zůstala děťátka s maminkou. Bylo krásně, sluníčko hřálo, cvrčci cvrčíkali, zlaté mušky poletovaly čistým vzduchem, svět byl jediná krásná pohádka. Vtom něco zašustí na protější straně a sadem bylo slyšeti tklivé zanaříkání. Sousedův kocour, černý jako noc, přepadl ubohé v jejich obydlí a všechny je usmrtil. Když se vrátil sedmihlásek, nebyl k utišení. Zděšeně obletoval mrtvolky svých drahých a plakal tak usedavě, že to až u srdce bolelo. Druhové se slétali, těšili, ale nic platno. Sedmihlásek plakával tak bolestně, že nás nic netěšilo. Jen jeden obyvatel naší zelené

vesničky byl jaksi tvrdý a bez citu. Konipas! Taková třasořítka! Hlavu nadnášel pýchou, pokyvoval jí stále jako nějaký učenec, a neprojevil ani trochu soucitu a slova útěchy. Všem se nám zprotivěl. Měl příbytek ve skutině staré slívy a myslil si: „Mne to nebolí, na mě si tak lehkou kocour nepříjde.“ A pro cizího nešťastníka neměl ani slovíčka útěchy. Vždyť i ten střízlíček, který sídlil pod doškem na staré zdi, přiletěl všecek nešťastný a naříkal se sedmihláskem. A na ten smutný pohřeb snad nikdy nezapomenu. Hrobařiči v purpurových, zlatem lemovaných pláštích připravili hrob na trávníku v mírném svahu u plotu. Zlatohlávci vystlali jej bílými a růžovými plátky z kvetoucích růží. A vedle za sadem jako stříbrnými zvonky doprovázeli mrtvolky ke hrobu skřivani. Byla to smutná pout miláčků ubohého sedmihláška.“

„To muselo být smutné,“ — poznamenal druhý kos a zadíval se na bezové keře, které byly kdysi rájem nešťastnému jejich obyvateli.

„Tak ten sedmihlásek si tady pobyl nějaký čas. Nemohl se rozloučiti s místem, které mu připomínalo tolik radosti. Sedával sám, často až do noci na vršíčku blízkého stromu a zpíval tak dojemně, jako by chtěl své drahé znova přivolati. Ale nepřivolal. Za nějaký čas odletěl a více se nevrátil. Škoda, takový umělec!“

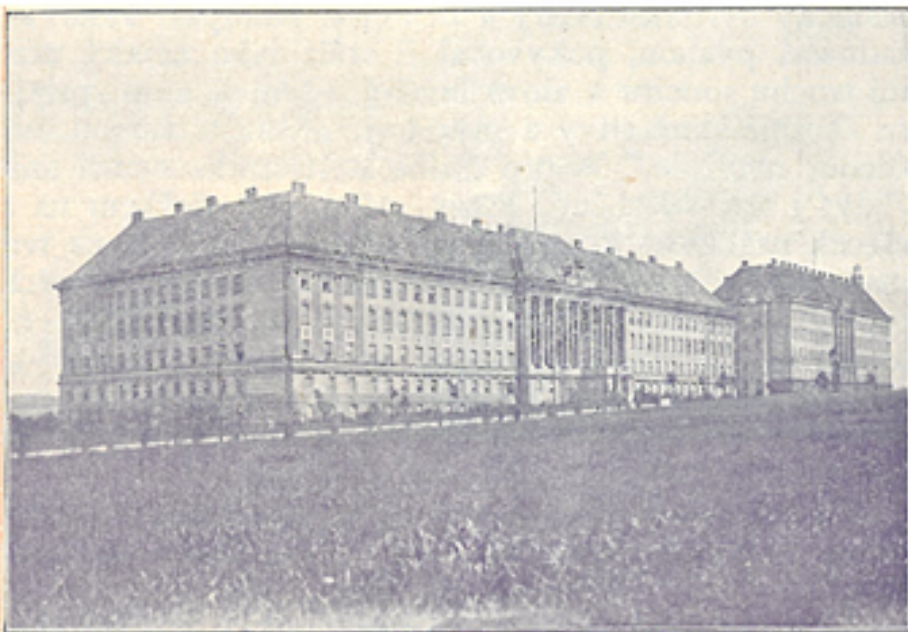

Z PAMÁTNÝCH
CHVÍL:

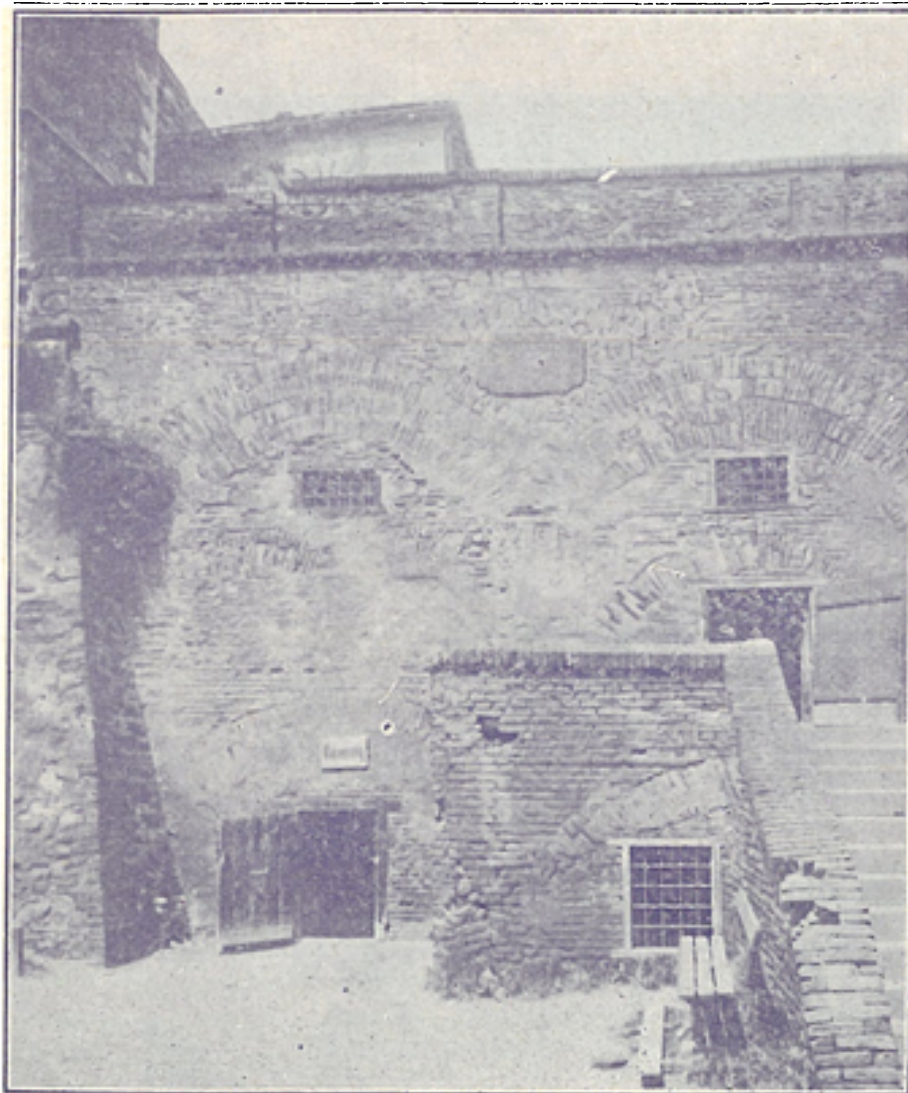
Prezident republiky
Dr. Eduard Beneš na
své cestě Moravou.

Momentka při uvítání
mládeži v ná-
rodních krojích.

Ustav slepců a vysoká škola zemědělská.

BRNO.

*Kasemary na Špilberku; dole novej
vylámaný východ podzemní žemnice
ze 17. století, nad ní viděti klenutí
horních kasemat z doby Marie
Terezie r. 1742.*

Když maminka oznámila Karlíkovi, že nesmí dnes za trest z domu, ulevil si malý uličník zlostným pláčem.

Věděl dobře, že v tu chvíli jsou všichni jeho kamarádi u potulného kolotoče, který se mimo obvyklá lákadla honosil tentokrát velkým, ochočeným medvědem, jenž byl přes den uvázan na silném řetěze u vozu.

Karlík při vzpomínce na zábavu, již působil huňatý brach dětské společnosti, byl zlostí skoro bez sebe.

Maminka vykonávala klidně svoje domácí práce, připravila si oběd pro žence a v duchu litovala, že nemůže na pole poslati hocha. Ale zasloužil si trestu, proto šla raději sama.

Zakázala ještě jednou synkovi, že nesmí ani na krok z domu, ale klidna přece jen nebyla. Obávala se, aby jí nezpůsobil novou nepříjemnost.

Karlík osaměl. Jeho vztek a závist vzrostly. Co vlastně provedl tak zlého? Že vytrhl kohoutovi z ocasu několik per? Proč ho klovnul? Však mu dal za to klackem! Maminka kohouta léčí, ale že Karlík ještě teď cítí bolestné klovnutí do ramene, toho si vůbec nevšimla. A jejich hloupá, ufňukaná Mařka.

„Necháš ho! Což nevíš, že to bolí?“ Křičela tak hlasitě, že tatínek vyběhl a dal mu pár pohlavků. Jen ona je tím vinna, že musí dnes sedět doma. Potřebovala dnes ráno žalovat, že včera točil žábou ve vzduchu? To se přiváže žába za nožku a máte vidět, jak se to krásně točí! To on už provedl jinší kousky se zvířaty a ještě žádné nekřičelo, že to bolí. Největší legrace je ovšem s chrousty. Škoda, že teď žádní nejsou!

Vyběhl na sluncem ozářený dvorek. Z blízké návsi dolehlo k němu několik radostných výkřiků. To mládež jásala nad podařenými kousky starého medvěda.

Zaťal ruce v pěst. Kdyby zde byla Mařka, zle by se jí vedlo!

Bílá kvočna s hejnem čiperných kuřátek vyhřívala se na zápraží. Když spatřila hocha, poplašila se a rychle i s kuřaty hledala spásu v útěku.

„Jedeš!“ Karlík zvedl kámen a hodil jím prudce po utíkající slepici. Kámen zasáhl nohu. Kvočna bolestně zakdákala. Pomaloučku se vplížila do kurníku. Na dvorku zůstala jen ustrašená kuřata. Karlík si jich již nevšiml. Pomalu se loudal k vratům. Pozor zalezl do boudy a skrčil se, jak mohl. Jednou už hocha pokousal, když ho trýznil, a od té doby byl přivázan u boudy. Karlík do ní vši silou kopl a šel dále.

U zdi vyplašil starého kocoura, vyhřívajícího se na sluníčku. Jako blesk mihlo se polekané zvíře dvor-

U jedubaby.

Kladné-Žilina. — Na dvoře.

kem, aby si našlo bezpečnější skryši.

Hoch zašel pod kůlnu. Stály tam vozy a různé hospodářské nářadí, ale to ho nebavilo. Jeho duše toužila po vzrušenější zábavě, jakou si jeho druhové popřávali tam venku na návsi. V koutě stála prázdná posada pro husy. Byla velká a prostorná. Karlík v ní byl mnohokrát ukryt, když si hrál s kamarády na schovávanou.

Náhlý nápad mu projel hlavou. Schová se do ní, ať si ho maminka, až se

vrátí, hledá, jak chce. Až ho nenajde, bude oň míti strach a bude ho všude hledati.

Bliží se něčí kroky. Rychle, to je maminka. Karlík leží schoulen v posadě a ani nemuká. Maminka vchází na dvorek. První, co spatřila, byla naříkající kuřata, běhající před kurníkem.

„Že zas ten dareba něco vyvedl,“ praví maminka hlasitě a jde hledat kvočnu. Spatří ji ležeti s přeraženou nohou, chce něco říci, ale místo toho propukne v pláč a jde domů.

Karlík slyší ten pláč a je mu náhle úzko u srdce. Ještě nikdy neslyšel maminku plakat. Něco jej pudí ven, ale pohodí vzdorovitě hlavou a praví sám sobě: „Hloupá slípka, to bude zas mela!“

Teď jistě přijde maminka na dvůr a bude volat: Karlíku, kde jsi? Leč na dvoře je klid a ticho srpnového poledne. I hlasy na návsi zmlkly. Mládež se rozprchla k obědu. Karlík má hlad, ale cosi mu našeptává: „Nechod, počkej, až tě maminka zavolá.“

Jen kdyby nebylo takové horko. Zavřel oči. Usnul. Najednou se vidí ležeti na zemi v dřevěné boudě, sbité z latí, takže viděl, co se venku děje.

Vstal a přiblížil se k jednomu otvoru. Ale s hrůzou uskočil zpět. Ohromný pták s holým krkem klovl po něm zobákem a hned na to s velkým křikem mnoho jiných oblud obklíčilo jeho vězení.

Bylo to opravdové vězení a ustrašený hoch si náhle uvědomil, že dlí v husí posadě, která se však neobyčejným způsobem zvětšila nebo se ubohý Karlík scvrkl, že vypadal jako pidimužík z pohádky. Poznal také ptáka, jenž jej polekal, poznal je všechny. Byla to maminčina nejkratší slepice, která na Mařčino zavolání přiběhla až do kuchyně. Karlík této vlastnosti využil tou měrou, že jí jednou vyškubal všechna péra z krku. Působilo mu to tehdy náramnou švandou. A ta ostatní čeládka? Jsou to naše slepice, husy a kachny, uvažuje hoch. Však by je rázem rozplašil, kdyby nebyl tak malý. Při této připomínce se mu

sevrě srdce strachem. Křik umkl a jeho divní návštěvníci hledí naň způsobem, že mu vlasy vstávají na hlavě.

Co jen zamýšlejí? Bojí se náhle těch zvířat, jež dovedl tak nelítostně trýzniti, dokud nebyl tak malý. Tak malý U vchodu do kůlny se objevila směšná skupinka, ale Karlík se nesměje. Zírá poděšeně na Pozora, oděného v dlouhý, černý plášť a stojícího na zadních nohách. Pes má v přední tlapě svazek listin. Za ním vážně pokyvuje hlavou starý káčer. Drží v zobáku kalamář. Zvířátka jim uctivě ustupují s cesty.

Na vyvýšeném místě stojí stůl. Za ním a okolo jsou lavice a na nich se uvelebila zvířátka. Pozor sejmul si s hlavy malou černou čepičku, odkašlal si a počal mluvit lidským hlasem: „Drazí přátelé, svolal jsem vás proto, abychom dnes vynesli rozsudek o spravedlivém trestu našeho úhlavního nepřítele, Karlíka, jehož všichni vidíte, jak se strachem krčí v posadě. Není mezi námi jediného, jemuž by nebyl tento ničema ublížil . . .“

Zvířátka pokyvovala spokojeně hlavou.

Pozor pokračoval: „Než však odevzdám řízení do rukou našeho zástupce pana Macka“ — Macek se zdvořile uklonil — „vyzývám vás, aby se někdo přihlásil za Karlova obhájce. Nuže, kdo chce hájiti Karla-tyrana?“

V obecenstvu nastalo hrobové ticho. Nikdo se nepřihlásil. Karel ztrnul. Vycítil, že se zde odehrává vážná věc, jež bude mít pro něj jistě zlé následky. Chtěl zavolat, ale hrdlo měl jak sešněrované a nevydal ze sebe hlásku.

Zatím vzal kocour listiny, nasadil si okuláry a četl: „Obžalovaný Karel Kolář, syn rolníka ze Lhoty, je na základě výpovědí všech přítomných svědků obviněn ze zločinu násilí a těžkého ublížení na těle, jakož i zlomyslného týrání. Prosíme proto slavný soud, aby nad obžalovaným vyřkl spravedlivý rozsudek.“

Souhlasný šepot doprovázel kocourova slova.

„Ticho,“ napomenul soudce, „nejdříve vyslechneme svědky“. V okamžiku stál před ním kohout.

„Jsem kohout a jsem z váženého rodu, což mi každý dosvědčí. Karlík využil své síly k tomu, aby mne ukrutným způsobem zbavil mé nejlepší okrasy, mého ocasu. Víte všichni, že je ocas znamením kohoutovy moci. Jsem zhanoben a navrhuji přísný trest.“

Vodní zákoutí.

Teprve teď se Karlík trochu vzpamatoval a pokusil se o svoji záchranu: „To není pravda.“

„Mlč, sám jsem byl svědkem,“ zvolal zlostně další svědek, houser, jenž od hocha obdržel nejedno bolestné šlehnutí prutem, a Karlíček se zase skrčil do kouta.

Obecenstvo počalo reptati a všichni počali mluvit, jeden přes druhého.

Obžalovaný jich již neposlouchal. Napadla mu myšlenka na matku: „Maminko, kde jsi? Kdybys věděla, v jakém jsem nebezpečí. Proč jen nejdeš a nebráníš mne? Co se mnou jen ta hrozná zvířata chtějí učiniti?“

Seděl v koutku a z očí mu padaly horké slzy. Vyrušil ho hlasitý povyk. Soudce zazvonil a když nastal zase klid, promluvil zvýšeným hlasem: „Vyslechl jsem vaše stížnosti a uznávám Karla vinným. Co sám jiným činil, ať se stane jemu! Kocoure, otevři posadu a vyveď hocha ven! Pak si na něm každý může vzít své.“

Když pes domluvil, způsobila zvířata pekelný rámus. Mačkala se okolo vězení. Všichni chtěli býti první. Nešťastný hoch zavřel oči a div hrůzou nezemřel. Věděl, že bude roztrhán na kusy, nestane-li se nějaký zázrak. Strachem téměř bez sebe, počal se modliti: „Andělíčku, můj strážníčku . . .“

V tu chvíli však stalo se něco, co nikdo nečekal. Stal se zázrak, ve který už hoch nedoufal. Hluk a řev rázem zmlkl. U dveří posady seděl anděl. Opravdový anděl v blankytném oděvu a s bílými křídly. Byl smutný, uplakaný. Vztáhl ruce a řekl tiše: „Odstupte! Nemáte práva vykonati svůj trest. Kde je obhájce? Když vám Karlík v návalu dětské zlomyslnosti ublížil, byl zde jeho otec a matka a hochu přísně potrestali. Měli jste v nich zastánce, aniž jste o ně žádali! Proč nejste i vy spravedliví? Chci věděti, kdo hájil Karla.“

Andělův hlas zpřísněl, když se vážně podíval na Pozora-soudce. Ten byl najednou všecken zkrotlý. Také ostatní pozbyli své bojovné nálady.

„Žádný se nepřihlásil,“ oznamoval pokorně pes. „Všem nám hoch ublížil.“

„Budu jej tedy hájiti sám,“ anděl se podíval smutně na bledeho hochu. „Jsem jeho Anděl Strážný a je mojí povinností pomáhati mu v nouzi.“

Poté pravil k chlapci: „Proč jsi týral zvířata? Nevíš, že tím nejvíce trpěla tvoje matička? Každou tvoji ukrutnost bolestně oplakala. Proč jsi mne již dříve nezavolal? Denně stával jsem u tvého lože a čekal, že mne vyvolíš za svého druha. Tys však měl na mysli jen své zábavy a mého hlasu jsi neslyšel. Smuten chodil jsem za tebou, ale poslušen hlasu Božího, neopouštěl jsem tě. Věděl jsem, že přijde čas, kdy mne budeš potřebovati. Nuže, řekni, čím omlouváš své špatné činy a čím je napraviš? Chci od tebe slyšet, jak tě mám hájiti.“

Karlík hlasitě vzlykal: „Nemám, čím bych se hájil.“ Volal zoufale: „A ta hrozná stvoření mne jistě roztrhají. Oh, můj drahý andílku, pomoz mi, pomoz!“

„Vidíš, vidíš,“ řekl anděl vyčítavě, „jestli jsi tohle měl zapotřebí? Jen si představ, co tomu řekne maminka. Což toho ani nelituješ?“

„Lituji, lituji ze srdce.“

(Konec přístě.)

Z pohádkového světa.

VINOBRANÍ.

Jan Valoušek.

Na vinobraní těší se nejen velcí, ale tím více mládež. Návštěva školy v ten den bývá velice slabá — je to poloviční svátek. Stará hora za vsí halí se jako v tajemství, do níž nesmí vkročiti noha, neb je uzavřena sedmero zámky.

Zvláště mládež musí se Staré hoře vyhýbati — zákaz platí hlavně pro ni. Jen od hradu dále, by tě nepotkalo neštěstí nenadále. Na úpatí Staré hory je pro výstrahu na vysoké žerdi zavěšen vích.

Otíkův tatínek má na Staré hoře vinohrad, ale přes to, že Stará hora je pro cizí uzavřena po dobu zrání hroznů, musí býti za noci hlídána a střežena.

Zrající hrozny mají celou řadu nepřátel. Ve dne špačci, vosy a za noci zloději. Proto otec běře ke hlídání také Otíka. Na přehledném místě je postavena bouda podobná těm, jež četně vidíme u řek, v nichž lidé za letních dnů přebývají a říkají jim chaty weekendové.

Otíkův tatínek má na noční hlídání připravenou pušku, ne aby střílel po těch, jimž se zachce najísti se laciných hroznů, ale aby je výstřelem zastrašil. Mezi révovými řádky je hlína uhrabaná jako záhon v zahrádce a každá stopa po škodném je znatelná. Mimo to má domek okénečko vpředu a okénečko vzadu. Za tmavých nocí ovšem nejsou nic platná, ale i šustot révových listů často prozradí nepovolaného návštěvníka.

Poslední večer před vinobraním měl otec s Otíkem hlídku na Staré hoře. Nad borovanskými lesy vynořil se měsíc v úplňku. Krajina ozářena měsíční nocí, zabírala Starou horu a daleké okolí ve vinohradě. Nalité bobule hroznů leskly se jako postříbřené.

Radostný byl pohled se Staré hory, pod níž ležela ves, zaplavená světly, jakých bývá do roka zřídka. Záříjové noci se touto zvláštností vyznamenávají. Když se Otíkův otec až dost nasýtil tohoto krásného pohledu, pravil: „Dnešní noc neprijde nikdo na pych. Je pro každého s temnými myšlenkami větší nebezpečnoství přistižení. Proto své unavené tělo natáhnou na lavici a odpočinu si. Zatím dávej pozor, a kdyby se něco šustlo, zavolej na mne.“

Otík zpyšněl, udatně se povytáhl, že je pánem vinohradu a sám jej hlídá. Usedl před boudu na lavičku, by otce nerušil a sám měl lepší přehled přes vinohrad. Úplněk měsíce však nestál na jednom místě.

Ještě nebyla půlnoc, když přešel borovanskou kotlinu a za výběžkem holého vrchu se skryl. Krajina bez měsíce zesmutněla a bylo viděti jen několik kročejů před sebe. Za hrobového ticha Otíkovy myšlenky jsou černější a podobají se noci.

Jen co by kamenem dohodil, vede „bílá stezka“ k pověstné skále, kde skončila nešťastná Plžová. Na Květnou neděli, když se četly pašije, chtěla si do své zástěrky nabrati otevřených pokladů, ale spadla se skály a zabila se. Od těch dob lidé daleko ji obcházejí ze strachu. Otík si připomněl toto hrozné místo, nalézající se přímo v sousedství Staré hory.

Vtom cosi zašustělo, jako by křídlyma zatřepotal — docela v bezprostřední blízkosti Otíka. Dřívějším měsíčním světlem byl Otík jako oslepen a neviděl před sebe ani na deset kroků.

„Co by to jen mohlo býti? Zítra je vinobraní, snad se chce ještě někdo namlsat, aneb je to snad zlý duch, sedící na pokladech v uzavřené skále?“

Otíkovi naskočila husí kůže, mrazivý pocit přešel mu po zádech. Skočil s lavečky, aby vzbudil otce, ale nohy má jak olověné. Hrůzou se mu vlasy ježí na hlavě, neb kdosi na blízku zle hospodaří. Nemůže vykřiknouti, hrdlo má sevřené, nemůže ani ruku zvednouti, aby zabušil na prkennou stěnu boudy.

Konečně se vzpamatoval, ozvěna jeho chvatných úderů dodala mu jakési síly a odvahy, zvolal na otce. Ten však tvrdě spí a všecka Otíkova snaha vzbuditi jej je marná. Otík bezradně zírá na otce a opět do tmavé noci, co se tam děje. Noc nelze proniknouti, i kdyby se těšil ještě lepšímu zraku. Za to sluch je velmi cenným smyslem pro člověka a co nevidí, aspoň slyší . . . Několik kroků od boudy jsou podél meze švestkové stromy. Tam odtud přichází podezřelý šumot, jako by se tam někdo podomácku zařizoval. Nato cosi bolestně zaječelo, jako když někomu zadrhne se výkřik. Potom tlumené jakési hmoždění a suptění a zase v koruně švestek zaprašťelo.

Otík nemohl otce vzbuditi, ani když s ním třepal. Měli umluveno, že do půl noci bude spáti otec, po půlnoci do rána Otík. V Borovanech na kostelíku již odbyla dvanáctá a ponocný měl také již půlnoc odpískanou.

„Co dělat?“ bezradně se ptá Otík sama sebe. Skoro se již obával pohlédnouti v ta místa, odkud přicházelo podezřelé počínání. Tu jako mimochodem zavadil o otcovu pušku. Udeřil se v čelo.

„Já bloud, vždyť mohu vystřeliti.“

Otec již jej předem zaučoval, jak se zbrání zacházeti. Zatím u švestek se rozhostilo ticho a Otík směleji pokročil z boudy. Ó, leknutím by byl pušku upustil z ruky. Se švestky blahobytně září dvě svítilny velikosti slepičího vejce. Ale hned má Otík spasnou myšlenku. Aniž sebou pohnul, zacílil na světla.

Rána z pušky ozvala se několikerou

Sova — výr.

ozvěnou ve Staré hoře, Otíkův otec vyskočil z pelechu, protírá si oči a nemůže se vzpamatovat, co se stalo.

Pod švestkovými stromy cosi zadunělo, jako když spadne se stromu těžší předmět . . . Ještě několik záchvěvů a přemetů, než vše utichlo . . . Otík s otcem běží v tu stranu . . .

K svému úžasu spatří na zemi sovu — výra. Po lupu a labužnických hodech na uloveném králíku si zde ve vinohradě pochutnávala a pak po námaze na švestce odpočívala, až byla Otíkem — jemuž tolik strachu nahnala — sestřelena.

Na vinobraní byl Otík hrdinou dne. Otec mu dovolil pozvati si do vinohradu svoje spolužáky, kteří nemají vinohradu, aby je pohostil a podělil hrozny.

„Řiď se příslovím, že o vinobraní a česání ovoce rozdáváním chudým nikomu neubude . . .“

LETĚT JE BOJ.

Karel Doubravský.

To není jen tak,
chtít pilotem být.
Je volný jak pták,
kdě nemá se skrýt.

Musí den ze dne,
sotva noc bledne
a znova a zas,
ať nečas je, čas.

Jen nechte to být,
to není jen tak,
tam slyšet hrom výt
a letět jak pták.

Bojovat s běsy,
přemáhat děsy
a ovládat stroj.
Hoj, letět je boj!

Museum se sochou sv. Václava v Praze.

OŘÍŠKY.

1. LIŠTOVKA.

Popelka.

M	E	U	K	S	O
L	I	E	N	N	E
M	E	U	T	S	O
L	I	E	Z	N	E

2. ZÁMĚNKA.

Jiř. Čechová, Prostějov.

S „n“ na pole se rozšívá,
s „s“ krajinu zas zdobívá,
s „d“ děti na něm výskají,
s „p“ knihaři ho mívají.

3. ZÁMĚNKA.

B. S. z Let.

S JEHLIČNATÝM STROMEM uprostřed
obnovitel říše české,

S ČISLEM — město v zemi Moravsko-
slezské.

4. REBUS.

J. Hájkovi — Steiner.

100 100
200 **no** 200 \ominus e
300 300

5. REBUS (církn.).

Lída Slámová z Tišnova.

100 apostol 100 peníze

6. PŘESMYČKA (lit.).

Sobolovi — Trunda.

MILOST RAŠÍ. K.

7. DOPLŇOVAČKA S TAJ. (lit.).

J. T.

×				vítr
×				plodina
×				muž. jméno
×				roční doba
×				muž. jméno
×				číslice
×				praotec

8. SLOUČENKA.

Káčerek.

K mysu přidej částku hlavy,
celek patří též do stravy.

9. PŘESMYČKA (čas.).

Čtenáře z Troubska věnuje
Jos. Sobola.

JIŘÍ NĚMEC, S.

10. ZÁMĚNKA.

M. Svobodová, Třebíč.

S „v“ celku jest to známá část,
s „n“ pohoří má naše vlast.

11. ROZŠIŘOVAČKA.

Lída Slámová z Tišnova.

slabika
isolované vedení drátů
v zemi
potřebná věc k nošení.

12. RODOVKA.

Jiř. Čechová, Prostějov.

„On“ v pohádkách je ohromný.
„Ona“ zase děti ochromí.

13. SLOUČENKA.

Zimákovi Š. N. J.

Ledovou horu s nerostem spojíš,
před polským městem v úžasu stojíš.

14. VLOŽKA.

J. Viceník, Zahorovice.

Vlož mezi sto a tisíc část těla a malou
spojku, a obdržíš město v Čechách.

15. ČÍSELKA.

J. P. z Rudice.

Lidstva nemocí on jest 123.
ve spojení řeku naší země máš 123454,
národ známý najdeš v dějinách 4543.

16. ZÁMĚNKY.

Josef Studený, Rakůvka.

- a) s „t“ blána na našem oku,
s „l“ po ní kráčíš, milý hochu.
b) s „r“ čtverečná míra jest,
s „š“ jedno z českých měst.

17. REBUS (dějep.).

Trunda.

O × S

OKÉNKA DO SVĚTA.

Dojímavá věrnost psa. Při vykopávkách v Pompejích, městě zasypaném roku 79. výbuchem Vesuvu, byl nedávno učiněn zajímavý objev. Vykopali z vrstvy popelu mrtvolu chlapce a po jeho boku mrtvolu velkého psa. Pes měl v zubech látku z kabátu chlapcova. Okolo krku měl velký stříbrný obojek, ale úplně zašlý. Když obojek vyčistili, shledali, že je na něm latinský nápis: „Tento pes zachránil svému pánu tříkráte život. Jednou ho vysvobodil z ohně, po druhé z vody a po třetí od lupičů.“ Při čtvrtém pokusu zahynul statečný čtvernohý zachránce i se svým pánem v přívalu popelu a lávy ze soptícího Vesuvu.

Kolik hvězd je na nebi? Spočítat všechny hvězdy na nebi, viditelné nejen pouhým okem, ale i hvězdářskými dalekohledy,

není lehkou prací. Takové sčítání provádí už plných 50 let 18 hvězdáren, roztroušených po celém světě. Sčítání se provádí fotografickou cestou a pohltilo už desítky milionů. Práce hvězdáren se blíží svému konci a výsledek lze už alespoň přibližně odhadnout. V naší světové soustavě je asi $4\frac{1}{2}$ milionu velkých stálicových sluncí. To je však jen nepatrný zlomek celkového počtu hvězd v našem koutku světa, jejichž počet dosahuje podle posledních odhadů číslíce 170 miliard, nepočítaje hvězdy nejmenší.

„Špinavé peníze“. V poslední době někteří naši čeští učenci důkladně zkoumali a počítali množství bacilů, nalézajících se na penězích různého druhu. Seznali, že nejvíce bacilů se nachází na mincích měděných a bronzových, méně na niklových a nejméně na stříbrných. Kdežto bacily pokrývající kovové mince jsou z největší části pro zdraví neškodné, jsou bacily usazené na papírových bankovkách obvykle chorobotvorné, a jest jich obvykle také mnohem více. Při tom učenci zkoumáním zjistili, že na mincích žijí bakterie jeden až osm dní, ale na bankovkách 75—100 dní. Proto je radno, po styku zvláště s papírovými penězi, umýti si vždy pečlivě ruce!

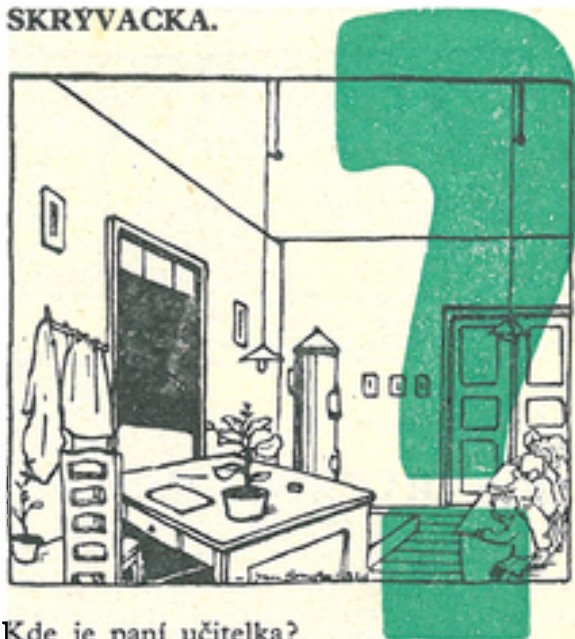
Hasnoucí hvězdy. Na obloze se někdy objevují nové hvězdy, které svítí několik měsíců a pojednou nebo pohnáhlu zhasnou. Na pulkovské hvězdárně studoval hasnoucí hvězdy astronom A. V. Ambarzumian. Jeho podrobná zkoumání ukázala, že jsou to částice skutečných hvězd, odlétlé při obrovském světovém výbuchu do našeho hvězdného prostoru, kde ještě nějaký čas dohořívají.

Z kaštanů můžete udělati rozmanité věci, jak vidíte na našich obrázcích. Pštros je z kaštanů na dlouhých hůlečkách, místo ocasu má prko. Hlava s krkem je z kousku větévky. Podobně kohout má peříčka místo křídel a ocasu. Panáček je ze tří kaštanů, jimiž propichnete špejlek, za boty mu dáte dvě půlky malého kaštánku. Studnu uděláte ze dvou kaštanů, kousku drátu a niti. Poslední je ježek z většího kaštanu, s trochu přířiznutým čumáčkem. Místo ostnů mu napíchejte kousky sirek.

Kláster v srdci Sahary. Hluboko ve vnitru Sahary, na křižovatce dvou prastarých karavanních cest, byl nedávno vysvěcen nový klášter řádu Malých bratří Nejsvětějšího Srdce. Klášter povstal na místě dřívější vojenské hlídky, jejíž budova byla kdysi obnovena na troskách starořímské tvrze — leží asi 800 km vzdálena od kraje Sahary. Pět mladých katolických kněží, kteří se nyní ujali dědictví po francouzských a římských legiích, studovalo důkladně v Kartagu arabštinu a místní zvyky a nyní budou žítí uprostřed žhavé pouště v bílých, vlnivých rouších saharských kmenů, od nichž se liší jen odznakem svého duchovního povolání, křížem, vetkaným na prsou a červeným srdcem. Brány tohoto kláštera jsou otevřeny novicům všech národností, kteří budou ochotni pomáhati ke zmírnění nouze obyvatelů pouště.

SKRYVACKA.

Kde ie naní učitelka?

FILATELIE.

Vcházíme se svojí filat. hlídkou do nového ročníku.

V úvodu je třeba dáti některé pokyny, kterých nutno dbáti, aby se předešlo zbytečnému dopisování:

Uvádějte v adrese svá povolání!

Při dotazech přiložte známku na odpověď!

Vyřízení do 10 dnů neurgujte!

Obnosy nad 10 Kč platte jen složenkou, kterou po objednavce zašlu!

Při objednavce přes 10 Kč poštovné neúčtuju!

Nepište o cenníky — vše, co nabízím, bude v „And. St.“

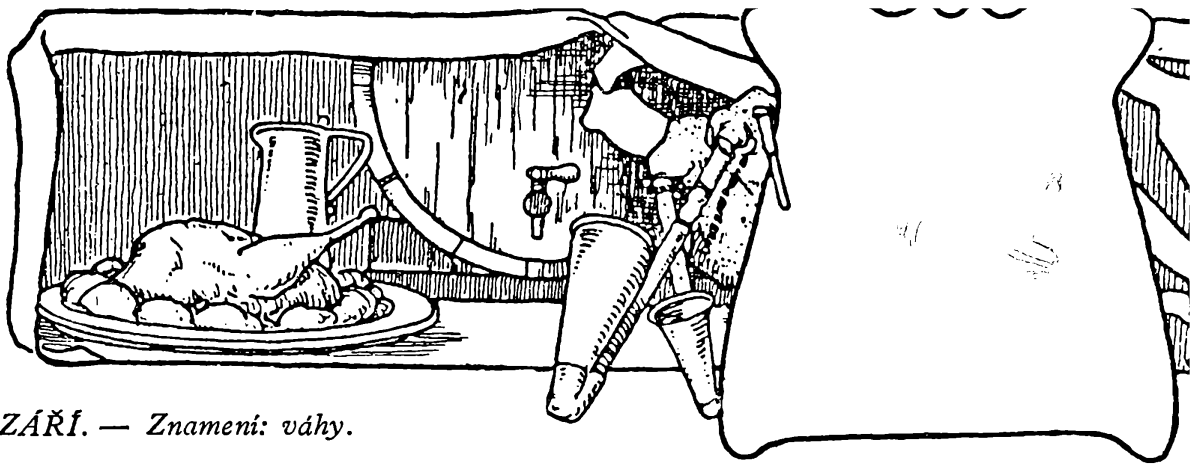
Vyměním za jiné jen známky dobročinné „Dětem“!

Nabízím:

18 Hradčany stříhané	3.50 Kč
8 Holubice	1.— Kč
9 Hospodářství	3.— Kč
4 Kraj. vel. formát s průsvitkou	6.— Kč
bez průsvitky	2.— Kč
5 sv. Václav	4.50 Kč
2Kč pamětní 1930	— .50 Kč
3Kč pamětní 1930	— .60 Kč
5Kč pamětní 1930	3.— Kč
7 znaky	1.— Kč
3 kraj, vel. formát na výšku	1.— Kč
350h Křivoklát	2.— Kč
4Kč Orlík	1.— Kč
5Kč Krumlov	— .80 Kč

Řídí dr. Jos. M o u ř i n o v s k ý, Tišnov.

2 „Kde domov můj?“	1.50 Kč
2 Štefánik . . .	— .20 Kč
3 Sv. Cyr. a Met.	1.50 Kč
2 spěšné: 2h, 5h . . .	— .80 Kč
2 O. T. (obch. tisk.)	— .30 Kč
10 dopl. na Hradč.	3.50 Kč
8 dopl. 1924-27 . . .	2.50 Kč
6 dopl. na hospodář. . .	1.50 Kč
5 dopl. na osv. republ.	1.50 Kč
8 dopl. definitivní	1.— Kč
8 Hradč. zoubk.	2.— Kč
10 Osvob. republ.	2.— Kč
9 Krajinky a hrady bez průsv.	3.50 Kč
7 Kraj s průsv.	4.50 Kč
5 jubil. 1928	
(30, 50, 1, 2, 3 Kč)	2.— Kč
40h čistá	— .70 Kč
60h čistá	— .80 Kč
120h čistá	2.50 Kč
250h čistá	5.— Kč
5Kč čistá	3.— Kč
5 Tyrš	1.50 Kč
2 Pribina-Nitra	— .50 Kč
2 Smetana, Dvořák	— .20 Kč
4 Česká Družina	2.50 Kč
4 Masaryk 1935	2.— Kč
2 Arras	1.50 Kč
7 novinové	1.20 Kč
2 přetisk „noviny“	1.— Kč
9 dopl. 1919-20	2.50 Kč
250h dopl. 1919-20	2.— Kč
400h	2.50 Kč
500h	— .50 Kč
1000h	— .80 Kč
2000h	1.— Kč

ZÁŘÍ. — Znamení: váhy.

ZE STRÝČKOVY MOŠNIČKY.

Ze školy. „Podle čeho poznáš, Klásková, jedovaté houby?“ — „Jedovaté houby poznáme podle toho, že po nich umřeme.“

Nový pták. „Kdo byl Kolumbus?“ — „Kolumbus byl pták, pane učiteli.“ — „Jak to myslíš?“ — „Protože se říká: Kolumbovo vejce.“

Z detvanské školy. Učitel zkoumá přirozený um malých Detvanů. — „Tak, chlapci, příslovie hovorí, že kde se dvaja bijú, tretí sa raduje. Mišo, vedel by si mi povedať prečo?“ — Miša: „Nuž, že sa tiež môže biť!“

Ze školy. Učitelka: „Nač máme na uších boltec?“ Malá Anička: „Abychom měly kde nosit náušnice!“

Také vzory. Učitel: „Které vzory mají přídavná jména?“ — Žák: „Mají vzor dobrý a potom ještě špatný.“

Děti se chlubily. „Naše koupací vana je tak veliká, že deset věder vody nestačí, aby ji naplnila!“ — „Naši vanu taky není možno naplnit.“ — „Proč?“ — „Protože je děravá!“

Pamatoval jen na sebe. „Jeníčku,“ praví teta, „zde máš korunu. Skoč rychle k pekaři a přines mně koláč. A zde máš ještě jednu korunu, aby sis mohl koupit také jeden.“ — Po krátké chvíli vrací se Jeník a plnými ústy kouše koláč. „Tetičko, zde máš svou korunu, měli už jenom jeden!“

NAŠIM MILÝM ODBĚRATELŮM A ČTENÁŘŮM!

Jak víme z přčetných dopisů a dotazů, naše velká obec čtenářská dychtivě očekává, jak bylo rozhodnuto v otázce častějšího vycházení Anděla Strážného. Oznámili jsme již v 10. č. min. ročníku, že většina těch, kteří zodpověděli dotazníky, vyslovila se pro to, aby časopis vycházel dvakrát měsíčně: těchto hlasů bylo asi 1000. Pro dosavadní způsob vycházení hlasovalo něco přes 500. Ale mezi těmito byly mnohé velmi závažné hlasy, které vydavatelstvo musilo vzít v bedlivou úvahu. Mnozí prosili, abychom ponechali dosavadní způsob a cenu, poněvadž jinak bylo by jim za dnešních těžkých hospodářských poměrů zrovna znemožněno odebírat Anděla Strážného, a přece tak neradi by se loučili s časopisem, jež si tolik zamilovali a s ním srostli... Víme ovšem sami, jak těžko je dnes v mnohých rodinách věnovati i těch 8 Kč na dětský časopis, a proto nemůžeme přezíratí prosby těch, kteří nemohou obětovati již více. Vydavatelstvo tedy rozhodlo, aby A n d ě l S t r á ž n ý v y c h á

z e l, dokud se podstatně nezlepší hospodářské poměry, jako dosud jednou měsíčně za nezměněné předplatné.

Při tom však vydavatelstvo ponechává dosavadní krásný papír, na němž jediné vyniknou pěkné barevné obrázky a na němž i po desítiletích se uchová jasný, očím neškodný tisk. Ponechává také velké ceny luštitelům hádanek a značné výhody při větším počtu odběratelů. Činí tak v naději, že všichni naši věrní přátelé a odběratelé uznají opět tuto dobrou snahu Anděla Strážného, který je nejen nejstarším českým časopisem pro mládež, ale odbornou kritikou po stránce obsahu i zevnější úpravy byl oceněn jako nejlepší katolický dětský časopis. Děkujeme jim tímto za všechny milé projevy, jež učinili při příležitosti hlasování, a prosíme, aby se na počátku nového pětiletí našeho časopisu přičinili ze všech sil o jeho největší rozšíření a tím i o další jeho rozkvět!

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

Kocour v botách.

Visolaj. (Slovensko.)

Vršacké podhradie.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková.

PŘED ŠKOLOU.

Hory v Bílých Karpatech hučely svou dumavou píseň. Listí buků, javorů a bříz šelestilo, jakoby si šeptalo o dávných časech. Šuměly lesy, ukrývající v sobě malé i větší dědiny, roztroušené v údolí při řece Vláře.

Mlha nad řekou stoupala vzhůru k ranním červánkům. Nastával den.

Ve vesničce pod Holým Vrchem svítalo. Do probouzejícího se jitra zazněl hlas zvonku. To strýc Mňáček zvonili klekání ve staré zvonici uprostřed návsi.

Hned na to tu a tam u chalupy zavřzly dveře, ozvou se kroky bosých nohou po náspi — zakejhají husy, zabučí kravky, vítajíce hospodyně s náručí jeteliny. Pomalu budí se celá dědina. Vstává ku práci.

Jest doba senoseče, nejradostnější to práce rolníkova. Louky plné květů čekají, až v nich zařinčí kosa sekáčova.

Skřivánek vysoko v oblacích radostně pje — ze zahrad a luk tichý větřík vane vůni květů.

Podhájí ožilo.

Pan řídící Jindřich Jestřabský vstal časně. V zahrádkách pod okny školy pěl, kypřil, zaléval svoje miláčky, záhony květin. V horském potoku těsně u školy bylo zrána dosti vody — květy, zalité pilnou rukou pana řídícího, radostně zdvihly hlavinky.

Vesničané trousili se za prací do luk. Vesele spěchali kolem školy, vlídně zdraví pana řídícího: „Pomáhej Pán Bůh!“

Hned za sekáči vyháněly děti na pastvu dobytek. Musí napást, než půjdou do školy. Každý nese s sebou uzlíček se snídaní — obyčejně kus černého chleba a tvarohu nebo trnek.

Děti, které hnaly časně, volaly také na pana řídícího do zahrady: „Pomož Pán Bůh!“ Však pozdější, loudaví Ivánkové, hleděli se dostat kolem školy nepozorovaně. Ale nedařilo se jim. Pan řídící znal už

dobře líné pasáčky a zrovna na ně zavolal: „Zas už ženeš poslední, Francku? Kdy přijdeš do školy? Myslíš, že škola je holubník, abys tam přiletěl, kdy se ti zlíbí? To se mylíš, holečku. Ve tři čtvrti na osm ať jsi ve škole!“

Francek Buršů honem švihl krávy bičem, aby si pospíšily. Ale dal si. Jedna se rozběhla vlevo, přes příkop do jetele — druhá vpravo, do záhonu řepy.

„Lyseno, Babušo“, zařval Francek a sháněl krávy dohromady. Těm se však nechtělo, jako by si myslyly: Nač máme táhnout až do háje, když tady je pastvy dost a lepší než v háji. Ale Francek práskal bičem, že jim zašla chuť na cizí, štavnatou jetelinku.

Francka doháněl Janek Markůj. Hnal pěknou, červenou krávu. Kráčela s hlavou pyšně vztýčenou — před ní běžel, pòskakoval černý beránek, Jankovo potěšení. Zvoneček na krku beránka vesele cinkotal a Janek furiantsky švihal naprázdno bičem.

„Francko, čuješ? Ženem neskoro, ostaňme na „podořině“, do hája je daleko.“

Francek se utrl: „Co máš na podořině za pašu? Poženem krávy dom hladné, ne? Naši by mně dali.“

„A co ti dali na svačinu?“

„Vdolek. Mám dva, jeden mně maminka dali, druhý jsem si vzal sám,“ chlubil se Francek.

„Cos ho ukradl?“

„A co, jaké kradení, však je to všecko naše. Bylo jich dost, maměnka napekli pro sekáče. Dám ti kúsek, sú s trnkami.“

„Když dáš, daj — šak ti oplatím, až budu mět.“ Janek se ohlédl po beránkovi, který zůstal pozadu v jetelině.

„Lele, Francku, ohlédni sa — Franta Šeligůj sa nese na koni, žene na Žumišku. Vidíš ho, pagážu, přeca přišel zas dom. Tři týdně sa tůlal po horách. Doví, co ho dohnalo dom. Myslím byl hladný.“

„Víš co, Janku? Přivedem ho do školy — pan učitel kázali, abysme ho dovedli.“

„Do školy? Však vidíš, jak je otrhaný. Kabát samá díra, ani košule nemá, je bez klobúka, vlasy dlhé jak štětiny a chudý je jak pes.“ Hoši se ohlíželi a kritisovali Frantu, který byl již s koňmi za nimi.

„Ogaři, hej, požeňte se mnú, na Žumišče je paše dost!“ volal na

Zvonička v Senínce (Valašsko.)

Pozná se srneček ve vodním zrcadle?

ně Franta s koně. Byl opravdu otrhaný jak strašák v zelí a hubený, ne jako „pes“, jak se vyjádřil Janek, ale jako člověk, který delší čas pořádnou stravu nejedl. Jenom černé oči svítily z bledé tváře. Byl to třináctiletý hoch, na svůj věk velmi vyrostlý.

Francek a Janek se na sebe podívali tázavě, ale Francek místo odpovědi praví Frantovi: „Tož už jsi doma, Francku? Přeca' ta bylo teskno?“

„Bylo.“ Franta se zasmál, až se zabělely dvě řady silných, zdravých zubů. „Bylo mňa teskno — toť po tychto.“ Pleskl koně po hřívě a pohladil je.

„Po škole ne?“

Franta pohodil hlavou: „A co mám ze školy? Lapět v lavici jak přilepený, ani sa nepohnút, poslúchat, co učitel vykládajú o horách a ptákoch. Idu radši do hor a dělám si, jak sám chcu. Ogaři, to je vám život v horách! Dajte se na to také!“

„Ej, Franto, na to nás nenavedeš,“ zasmál se Janek. „Není na tobě velikej dobroty vidět. Nejsi z těch žab velice tlustý a šaty na tobě v horách také nenarůstly. My chodíme rádi do školy — pravda, Francku?“

Francek přikývl, ale neměl čas na nějaké výklady — docházeli právě k háji — Babuša s Lysenou už hnaly o závod, jak uslyšely bučení krav z háje.

Janek s Franckem zahrnuli na cestu k háji, Franta pobídl koně po silnici, rovně k Žumišce. Zavolal na hochy: „Hej, přijdu za vámi do háje, jenom co sa koně trochu zapasú.“

„Přijď! Ale půjdeš s námi aj do školy!“ volal za ním Francek a již byli ve stínu háje. Nebyli poslední. Za nimi hnalo ještě několik kra-vařů, kterým se nechtělo časně vstávat.

Poslední v řadě proháněl svoji kravku Jožka Budíček. Jmenoval se vlastně Strnka. Ke jménu „budíček“ přišel docela nevinně. Chodíval vždy pozdě do školy a jednou, když pozdním příchodem vyrušil celou třídu z učení, rozkřikl se na něho pan řídící: „Strnko, ty jeden laj-dáku, kdy se naučíš chodit do školy včas? Což nemáte doma hodiny?“

Strnka se lekl a vyrazil ze sebe: „Nemáme hodiny, ale tatiček mně slúbili, že už kúpíja budíček, enom co bude na podzim ve Slavi-čině jarmek.“

„Ták? A to budeš až do podzimu chodit pozdě do školy?“ ptá se pan řídící.

Celá třída se dala do smíchu a od té doby byl Strnka „budíčkem“.

Ted, když se tak kolem školy zase poslední táhl, zavolal na něj pan řídící: „Strnko, Strnko, až k nám jsem slyšel, vaši Stračenu. Bučela, volala tě, abys ji hnal na pastvu a ty se táhneš jako turecký med. Kdy potom přijdeš do školy? Podívej se, jaký kus je Stračena před tebou, ta touží po háji víc než ty po škole.“ (Pokračování.)

NÁŠ „ANDÍLEK“.

Jan Karník.

Paste se, kravičky,
slunko se níží,
od lesů po špičkách
soumrak se plíží.

Vede nás vesele,
bez hněvu, zlosti,
vede své přátele
pod prapor ctnosti.

Vede nás za ruku
přes srázná místa,
šťastně nás dovede
před Pána Krista.

Poženem k dědině,
hned jak zvon zazní,
už se rád ohřeju,
doma jak v lázni!

Napiši bedlivě
úkolů řadu —
a potom „Andílka“
na stůl si kladu.

Ať venku mrazivá
vichřice skučí,
„Andílek“ lepší svět
znáti nás učí.

Vede nás výsluním
po cestě přímé,
kde dobré dělníky
při práci zříme.

Podivní přátelé.

KARLÍKŮV ANDĚL STRÁŽNÝ.

Svata va ; Housková.
(Dokončení.)

Hoch klesl na kolena a volal prosebně: „Odpusťte mi, drahá zvířátka, čím jsem vám ublížil! Vím už, že je to veliká ničemnost, ubližovati těm, kdož se nemohou brániti. Polepším se, uvidíte, jen mi odpusťte! Neprosím k vůli sobě, vím, že zasluhuji trest, ale prosím k vůli mamince. Vždyť o vás pečuje a neublížila vám ničím.“

„Ustaň, hochu,“ přerušil ho anděl a dodal k ostatním: „Slyšeli jste všichni, co Karlík slíbil. Jak se k němu zachováte? Spokojíte se se strachem, který vytrpěl, či jej potrestáte více? Rozhodněte, ale rychle!“

Nastalo ticho. Zvířátka hleděla rozpačitě kol sebe. První se vzpamatoval Pozor:

„Když jsi byl, Karlíku, malinký, svěřila tě maminka často pod moji ochranu a pro tuto vzpomínku na tvé útlé dětství, kdy jsi byl bezmocnějším nás všech, ti odpouštím.“

„Výborně!“ zvolal anděl.

„My ti také odpouštíme, my ti také odpouštíme!“ volali ostatní a jeden za druhým odcházeli na dvůr.

Anděl s hochem osaměl.

„Všechna domácí zvířata jsou lidem prospěšná a dobromyslná. Je hříchem ubližovati slabým a bezbranným. Pamatuj si, jak rychle ti odpustila,“ pravil anděl přísně a pokračoval: „Zítřka už o svém hněvu nebudou věděti. Chraň se však je drážditi a nezapomeň na svůj slib, že se polepšíš! Svě matce jsi rovněž způsobil veliký zármutek. Je tvou první povinností, abys ji usmířil. Hleď, dostalo se ti vážného ponaučení pro celý život. Važ si této příhody a nedej se nikdy strhnouti ke zlomyslnosti nebo krutosti. Kdo druhým ubližuje, je špatným člověkem a nesmí se diviti, je-li pak ublíženo jemu.“

„Můj drahý andělíčku,“ odpověděl Karlík vroucně, „nejlépe udělám, když tě už nikdy od sebe nepustím. Bez tebe byl bych ztracen. Ty mne

ode dneška povedeš po správné cestě. Děkuji ti mnohokrát za vše, co jsi pro mne učinil. Jen mne neopouštěj!“

„Rád u tebe zůstanu. I když mne nebudeš viděti, můj hlas budeš vždy slyšeti.“

Anděl zmizel. Karlík si přikryl oči rukama. Opakoval si v duchu všechna svá dobrá předsevzetí. Když se opět rozhlédl kolem sebe, zpozoroval, že je zase velikým, jako dříve a že se v posadě sotva pohne. Rychle vylezl a spěchal za maminkou.

Když kračel okolo boudy, zůstal Pozor seděti venku a přátelsky zavrtěl ocasem. Macek se odněkud přišoural a třel se mu o nohy. Nikdo před ním neutekl a Karlík pocítil v srdci veliké štěstí.

Vběhl do kuchyně. Maminka seděla u okna a spravovala mu prádlo.

„Maminko,“ vykřikl a vrhl se jí kolem krku. „Byl jsem zlý a špatný, ale slíbil jsem svému andílku strážnému, že se polepším. Jen mi, maminko, řekni, že se na mne nehněváš!“

Když pověděl matce svoji divnou příhodu, byla tato velice překvapena. Ráda synkovi uvěřila, že se polepší, a tento své slovo dodržel. Vyrostl a stal se z něho hodný člověk. Všichni ho měli rádi.

PODZIMNÍ NÁLADA.

J. V.

Zmlkl již ptačí zpěv
v zahradách, sadech —
jeseň k nám přišla zas,
smutno je v ládech...

Příroda mění se,
barvami hýjí —
podzimní větříček
chlad, smutek šíjí

Zeleň se změnila
v alejích, lesích —
dávno již veta je
po Vesny plesích

Nastaly smutné dny,
severák fučí —
po kraji kol kolem
honí se, skučí

*Nejmenší družička o Božím těle
v Pelhřimově (Jiřinka Plechatá).*

*Cestička do školy.
Foto L. Kulička*

POLSKÉ NÁRODNÍ HÁDANKY.

Přel. O. F. Babler.

1. Peče se, smaží se, nejí se.
2. Vysoký otec, nízká matka, syn divoch, dcera slepá.
3. Leží kůň na zemi, uzda mu přirostla.
4. Na lopatách chodí, rohem se pase.
5. V noci se rozsypal hrášek; jen co slunce vstalo, hned jej posbíralo.
6. Svatá je, svatá bude, ale do nebe nikdy nepřijde.

Pan Krahujec.

koutem tři kočky. Kolik koček je tam celkem?

16. Komu hlavu utnou — a krev mu neteče?

(Odpovědi: 1. Špejl a jitrnice. — 2. Nebe, země, vítr a noc. — 3. Meloun. — 4. Husa. — 5. Rosa. — 6. Svatá země. — 7. Pila. — 8. Luska s hrášky. — 9. Papír a písmo. — 10. Jezdec na koni. — 11. Řetěz. — 12. Ručnice. — 13. Jehla. — 14. Do plné. — 15. Čtyři. — 16. Kapustě.)

KE DNI 28. ŘÍJNA.

J. V.

Již opět nadešel den svobody;
všem srdce buší, chví se útroby,
neb draze vykoupěna byla
vlast naše drahá, milá —
ze zlé, nepřátelské poroby

A proto budme vždy na stráži!
Čiňme, jak zákony nám káží,
ať vlast je hrda na své děti,
že dovedou v každý čas bděti . . .
Ať maják svobody nám vždy září!

ZÁŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

3. TŘEBA MÍTI ČAS NA UČENÍ I NA HRU.

Rodiče Ondřejovi přestěhovali se do města Charleroi (čti Šarlrua), kde mohli lépe pečovat o vzdělání dětí. Oba chlapci byli dáni do ústavu sv. Josefa, vedeného Bratřími škol křesťanských.

Ondřej učí se dobře, ale hrá si ještě lépe. Ve společnosti vrstevníků se zápalem hází míčem a pouští vlka. Až jednou toto „lenošení“ smutně se skončilo: Ondřej přinesl ze školy špatné známky.

Chlapec musí býti zaslouženě potrestán. Druhého dne je svátek a děti prosí otce o peníze na houpačku a kolotoč. Otec dává několik drobných penězů Albertovi a Gabriele. Přichází na řadu „lenoch“ Ondřej.

„Pro tebe, Ondřeji, nic,“ praví otec, „neboť se ti nechtělo pracovat.“

Ondřej uznává v hloubi srdce, že tatínek je v právu. Ale je mu toho přece velmi líto.

„Bratříčku, nermuť se,“ praví Albert, „rozdělíme se s tebou o to, co máme. Ty nám vždycky všechno dáváš.“

„Rozdělíme se, rozdělíme se!“ volá Gabriela. „Bez tebe by nás zábava nic netěšila.“

V tu chvíli právě přicházejí malé děti příbuzných.

„My jsme také dostali peníze; rozdělíme se s tebou, Ondřeji. Ty nám vždycky ponecháváš své hračky i cukroví. Jak bychom tě mohli takhle nechat opuštěného!“

A tak malý provinilec má nyní více peněz než druzí. Ale všichni uznávají, že spravedlnosti stalo se zadost. Ondřej má takové zlaté srdcečko, jest takový dobrý a tak se umí obětovat pro všechny, že bylo třeba podělit se s ním o penízky.

Špatné vysvědčení neopakovalo se již ani jednou, třebas Ondřej dále pořádal hry ve škole. Neboť nyní, poučen z zkušeností, uměl si rozdělit zaměstnání a nalézt čas na všechno: na učení i na hru. A víme, že Ondřej umí chtít, když něco opravdu chce...

Jest duší hry ve škole, paprskem slunečním doma. Pln vnitřní radosti touží rozsévati kolem sebe radost a úsměvy.

Vatín, na českomoravské vysočině.

Maličci houbaři radost mají,
že si dnes k večeři pochutnají.

4. ONDŘEJ JE VESELÝ A OCHOTNÝ.

Jest milovaným vnukem šedivého dědečka. Podoben jemu jako dvě kapky vody, poslouchá se zatajeným dechem zajímavé povídky, které mu vykládá stařeček, čilý ještě při svých osmi křížcích. Pak zase Ondřej vypravuje mu o kouscích, které provádí se svými druhy ve škole; dědoušek poslouchá a usmívá se pohnutím i hrdostí. Zdá se mu, že prožívá po druhé vlastní mládí.

Ondřej dovede rozesmát domácí: napodobuje štěkání a mňoukání tak dobře, že se mu podaří všechny obelstít. Začínají horlivě hledat psa nebo kočku pod stoly a pohovkami. Teprve potom chlapec, rozveselený svým kouskem, vybuchuje radostným smíchem.

„To není pes, to není kočka, to jsem já!“ volá.

Jindy zase napodobuje telefonem tenounký hlásek své příbuzné

a těší se, když se mu podaří aspoň na chvíli obelstít sestřičku a rozveselit ostatní. Jeho žerty a šprýmy nemají v sobě nikdy nic zlomyslného nebo odpuzujícího. Všichni se mu smějí a on sám sobě nejvíce.

Jednou četl v nějaké knížce radu, že v létě je velmi zdravé ostříhat nakrátko vlasy. Bez dlouhého rozmyšlení jde k holiči a dává si oholit hlavu. Vypadá ovšem velmi utěšeně a všichni se mu smějí....

„Velmi dobře, ale co na to řeknou spolužáci ve škole? Budou ti přezdívat „holohlavec“!“

Ale Ondřej nic si z toho nedělá.

Po návratu ze školy se ho hned vyptávají, jak ho přijali ve škole. Praví: „Strašně se mi smáli! Chlapci i učitelé...“

„No, to jsme čekali. A co ty?“

„Já? Smál jsem se zároveň s nimi.“

A skutečně byl rád, že se mu podařilo všechny rozveselit a rozesmát. Nedbal o to, že se baví na jeho útraty.

Radost vyzařovala z celé jeho postavy, z řeči i chování. Doma, ve škole, později ve skautské družině — všude uměl budit radost v okolí. Bylo těžko opřít se jeho milé tváříčce, radostnému pohledu jeho blankytných očí. Při pohledu naň rozjasňují se zamračená čela, prchají chmury s ustaraných obličejů. Kdekoliv se objeví, tam na ústech všech vykvétá srdečný úsměv. Proto také každý těší se z jeho přítomnosti, každý vítá jeho příchod s upřímnou radostí.

Tak na příklad přiběhne jednoho dne k tetičce, zaměstnané v krámě.

„V čem ti mám pomoci, tetičko?“ ptá se již na prahu. A nečekaje na odpověď, dává se hned do práce: nalepuje lístky na zboží, otevírá nerozbalené bedny, hbitě a ladně staví všechno na vlastní místo, přívětivě a vesele obsluhuje kupující.

Jednou přichází ke známému ševci, který mu vždy spravoval střevíce. —

Ubohý řemeslník je dnes celý zoufalý: mnoho lidí čeká na dohotovení práce, a tu právě přivezli mu z dráhy zboží. Mistr nemá času je rozbalovat a bez věcí zaslanych v bednách nemůže práci dokončit. —

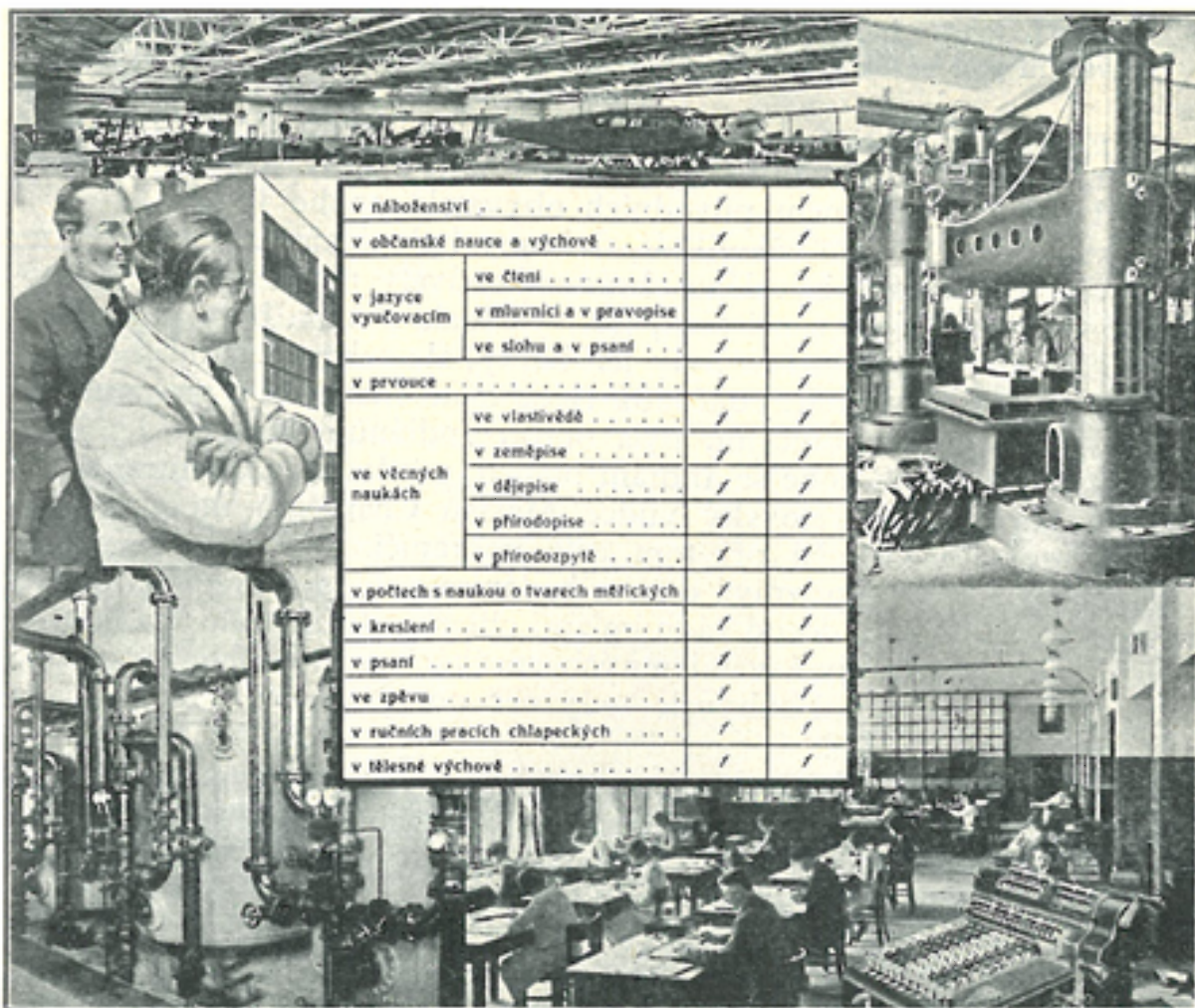
„Netrapte se proto, mistře, hned si s tím poradíme!“

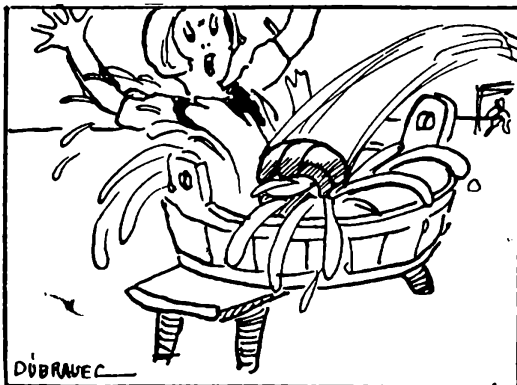
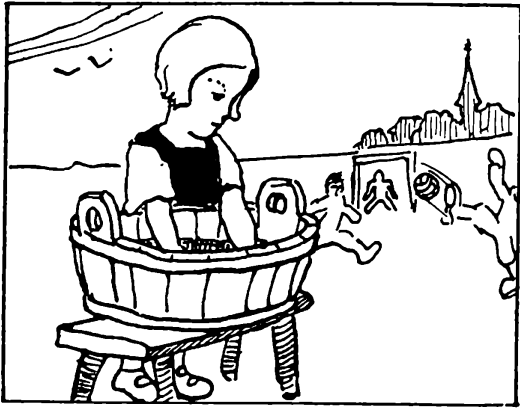
Shodí plášť a čapku, chytí kladívko a kleště a hned do díla! Otevírá bedny a vynímá potřebné látky: podešve, svršky, tahouny a jiné.

„Zde, prosím! Můžete nyní sedět a nevytrhovati se z práce.“

(Pokračování.)

S takovým vysvědčením lehčeji a snáze vstupuje se do dalších vyšších škol a do praktického života. Přičíte se, ať máte též takové!

Dobry sportu bojovník
vstřelil goal ve škopík.

MODRÝ PARDÁL.

Povídka z americké pustiny - J. Veselský.

2. NEDOBRÉ ZPRÁVY.

Uplynula řada let od událostí, které jsme vylíčili v první kapitole.

Jsme opět na hranicích Guatemaly, v osadě, kde se usídlil don Esteban — čili známý nám již doktor Štěpán. Oblíbil si badání staré vzdělanosti indiánských kmenů Tolteků a Inkasů, nalezl již mnoho látky ke svým výzkumům a nyní ji chtěl v klidu uspořádat a vědecky zpracovat, aby mohl vydati potom učenou knihu o těchto věcech a tak zvětšiti také své jméno. Proto se usadil v této tiché osadě čili haciendě.

Aby měl ke své vědecké práci pohromadě všechnu látku, potřeboval nyní ještě znáti několik nesmírně zajímavých a záhadných nápisů, které se nalézaly ve starém františkánském klášteře na území Majasů. Tento

klášter, ležící nyní v ssutinách, pocházel ještě z doby Kortezeů a Pizarů a před tím byl chrámem původních obyvatelů onoho kraje.

Doktor dostal se tam několikrát, třebaš to bylo spojeno s nebezpečím, poněvadž v troskách bývalého chrámu konávaly prý se stále ještě tajemné obřady Majasů a při nich, jak vykládala pověst, byly prý přinášeny i lidské oběti. Snad to byly jen bajky, ale nikdo nemohl toho dokázat, ani tomu zabránit, poněvadž vláda malé Guatemaly, zmítaná stálými vojenskými revolucemi, byla oproti Indiánům bezmocná.

A zejména v této době se Indiáni bouřili, poněvadž vedli mezi sebou boje o prvenství. Královský vůdce Majasů Chamulpo útočil prudce na Zapoteky a pustošil při tom celé pohraničí.

Doba byla tedy nepříznivá dalším badáním a doktora Štěpána trápila myšlenka, že nemohl dosud žádným způsobem rozluštití záhadné nápisy. Klíč k nim ležel zřejmě v tajemných značkách a kresbách, ale tohoto klíče dosud nenalezl. Nezbyvalo tedy než ponechatí rozluštění záhady šťastnějším okolností.

Zatím tedy hospodařil ve své „haciendě“. Zde na venkově nemohl počítati s tím, že by se mohl živiti jako lékař, proto choval stáda koní a dobytka. V tom oboru pomáhal mu vydatně Matěj čili don Matteo, jak ho po španělsku jmenovali, v kuchyni pak vládla dobromyslná hospodyně donna Bartolomea.

Čtvrtou osobou v haciendě byl don Pablo čili Pavel, chlapec 16letý, s tváří silně bronzovou, pravidelných rysů, s krásnými černými očima.

Čtenáři se již domyslí, že je to ono dítě, které doktor a Matěj našli před lety v poušti Jukatanu.

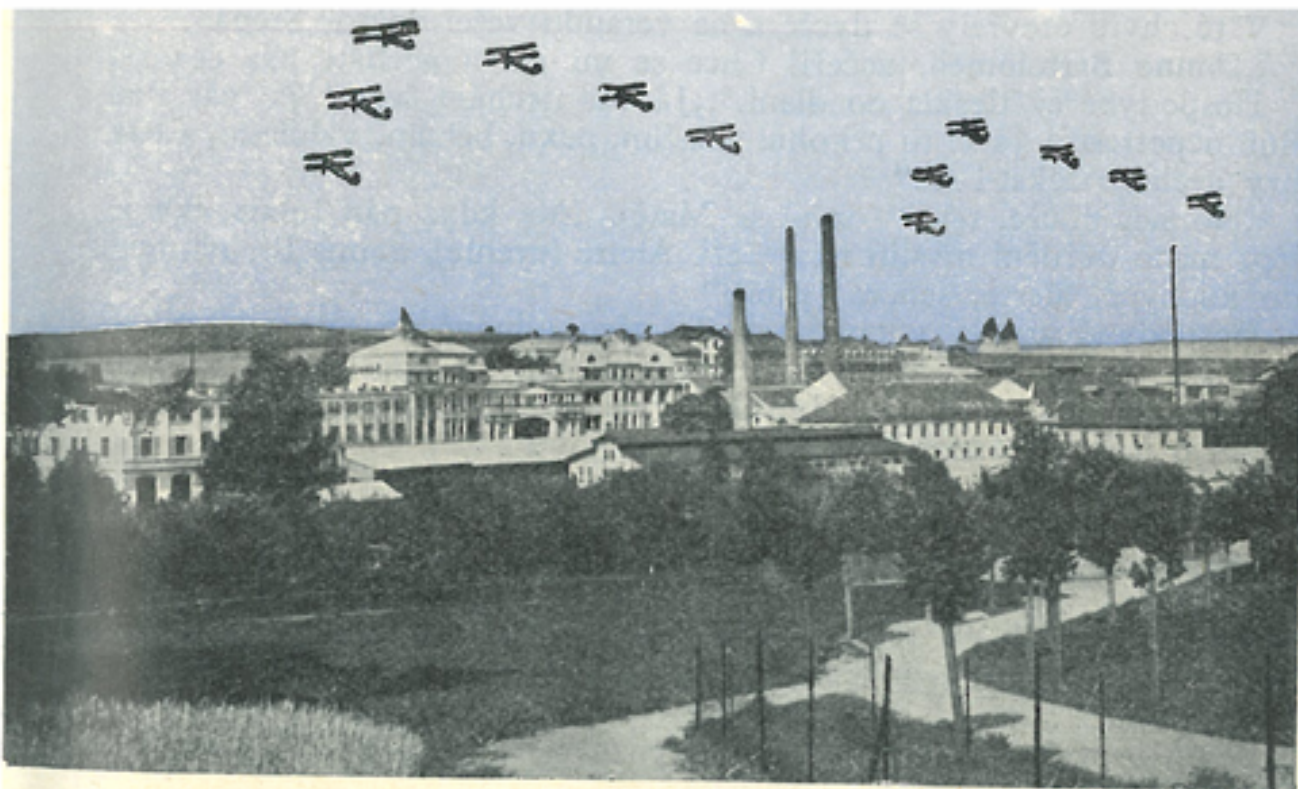
Starali se pak o ně všichni v této malé domácnosti s největší péčí. Padre Bernardo, kněz z nejbližšího španělského kláštera, pokřtil chlapce podle katolického obřadu na jméno Pavel, tak jak si přála donna Bartolomea, která se ho hned ujala jako dobrá matka. Když hoch vyrůstal, učil ho doktor všemu, čemu se učí evropští chlapci, a vštěpoval mu zvláště zálibu ke své zamilované vědě. Matěj cvičil ho pak v hospodářství a dovedném užívání zbraně.

Vedle těchto učitelů měl však Pavel ještě jednoho. Byl to „tigrero“ čili lovec divoké zvěře, jejíž kůži obchodoval — Indián Tamay, pocházející, zdá se, z kmene Malasů. Přicházel často do haciendy a učil chlapce vrhati lasso, krotiti divoké koně a střílet. Potom sedávali nejdnou celé hodiny na lavici před domem a rozmlouvali ve zvláštním nářečí, jemuž nerozuměli ani služebníci, třebaž to byli Indiáni a Inkasové.

Pavel vyznačoval se velikými schopnostmi, silnou a vytrvalou vůlí a při chovu koní konal doktoru Štěpánovi znamenité služby. Ale, ačkoliv byl pln úcty a upřímné vděčnosti ke svým pěstounům, přece míval hoch chvíle, kdy se v něm probouzela divoká a nezkrocená povaha dítěte pouště. Tehdy zapalovaly se v jeho očích ohně neobyčejné hrdosti a chuti rozkazovat. Pak to zase nenápadně pomíjelo a jenom domorodí služebníci pohlíželi naň po takových chvílích se zvláštní úctou a šeptali si mezi sebou.

Schylovalo se již k večeru a soumrak, jak obyčejně bývá v těch krajích,

Borovina, celkový pohled od jihu. — Letecký útok.

Při Dunaji.

Veselí kolaři.

nastal rychle. Zdálo se, že černá opona zatáhla znenadání pohled na zemi, jež zmizela v neproniknutelném mraku.

Na verandě rozsvítili světlo a chystali se k večeři. Doktor Štěpán vyřizoval s Matějem ještě poslední nutné věci toho dne. Pavel tu však nebyl. Vyjel po poledni ke stádům koní a dosud se nevrátil.

Donna Bartolomea jako starostlivá hospodyně se proto velmi mrzela.

„Není na tom dost, že se člověk napolo upeče a usmaží u ohně, ještě musí znova ohřívát a do ohně foukat, když páni nejdou dlouho k jídlu!“

Tak hlasitě bručela hospodyně, dívajíc se již po třetí na verandu, když vtom rozlehl se venku dupot uhánějícího koně. Za chvíli již vběhl k ní Pavel s kloboukem v ruce.

„Teto Bartolomeo, kde je don Estaban?“

„Mluv lidsky a ne tak splašeně!“ zlobila se ještě hospodyně.

„No, nehněvej se, teto! Mám pilnou věc pro pěstouna!“

„Nyní nejpilnější věcí je večeře. Málo jsem se na tebe načekala? Kde ses toulal ještě v noci?“

„Byl jsem u stád a potom...“

V té chvíli otevřely se dveře a na verandu vešel doktor Štěpán.

„Donno Bartolomeo, večeři! Chce se mi jíst a necháte nás čekat!“

Hospodyně až tleskla do dlaní. „Já vás nechám čekat! Že vás Pán Bůh nepotrestá! Já se tu při ohni smažím, peku, běhám, vyhlížím, a pak prý nechám čekat!...“

„No, no, dobře, teto!“ ozval se Matěj. „Ale když pán řekne, tak je lépe místo durdění mysliti na večeři. Alerte (rychle), donna Bartolomea, do kuchyně, alerte, seňora (paní)!“

Hospodyně zrudla v tváři, chtěla něco odpovědět, ale zdržela se a mávla jen rukou: „Matěj byl, Matěj zůstal!“ A odešla do kuchyně.

Zatím se doktor Štěpán obrátil k Pavlovi: „No, chlapče, co je tam slyšet o našich stádech?“

„Dobré i zlé.“

„Co zejména?“

„Pastýři vykládají, že tráva je všude znamenitá a že se stáda výborně pasou. Ale...“

„Nuže, jaké ale?“

„Tenanga přivezl špatné zprávy ze San Christobal. V městě vypukla opět revoluce...“

„Tam je to na denním pořádku,“ poznamenal Matěj.

„Ale horší je,“ pokračoval Pavel, „že Indiáni tentokrát využili všeobecného zmatku a táhnou ke Guatemale. Právě jednu takovou tlupu jsme pozorovali u Rio Salado. Jeli jsme tam spolu s Tenangou, abychom prozkoumali věc na místě.“

„Z jakého kmene jsou ti Indiáni?“

„Zapotekové,“ pravil hoch a oči se mu podivně zaleskly.

„Odkud to víš?“

„Řekl mi to Tenanga.“

„Kolik jich asi je?“

„Kolem sta.“

„Nuže tedy,“ pravil vážně doktor, „musíme se mítí na pozoru. Po večeri musí se dobře opatřit vrata, služebníkům přikázat, aby bděli, a zbraň mítí připravenou. Vezmeš si to všechno na starost, Matěji!“

(Pokračování.)

Německá abeceda

Písmeno	česky zní
A	= a
Ä	přehláska ae
B	= b
C	= c
Ch	= ch
D	= d
E	= e
F	= f
G	= g
H	= h
I	= i
J	= j
K	= k
L	= l
M	= m
N	= n
O	= o
Ö	přehláska oe
P	= p
Q	= q
R	= r
S	= s
Sch	= š
T	= t
U	= u
Ü	přehláska uy
V	= v
W	= w
X	= x
Y	= y
Z	= z

Ruská azbuka

Písmeno	česky zní
А	= a
Б	= b
В	= v
Г	= g (h)
Д	= d (d')
Е	= je (jo)
Ж	= ž
З	= z
И	(před souhl.) i ji
Й	= j
І	(před samohl.) i
К	= k
Л	= l
М	= m
Н	= n (ň)
О	= o
П	= p
Р	= r
С	= s
Т	= t (t')
У	= u
Ф	= f
Х	= ch
Ц	= c
Ч	= č
Ш	= š
Щ	= šč
Ъ	= jer (němá)
Ы	= y
Ь	= jeřík (němá)
Ѣ	= ě je (jat)

Э	ə	= e
Ю	ju	= ju
Я	ja	= ja
Ѡ	o	= f (fí fita)

Řecká abeceda

Písmeno	česky zní	
Α	α alfa	= a
Β	β béta	= v
Γ	γ gamma	= g
Δ	δ delta	= d
Ε	ε epsilon	= e
Ζ	ζ zéta .	= dz
Η	η éta	= é (i)
Θ	θ théta .	= th
Ι	ι íota .	= i
Κ	κ kappa	= k
Λ	λ lambda	= l
Μ	μ mý	= m
Ν	ν ný	= n
Ξ	ξ ksý	= x
Ο	ο omikron	= o
Π	π pí	= p
Ρ	ρ rho .	= r
Σ	σ sígma .	= s
Τ	τ tau	= t
Υ	υ ypsilon	= y
Φ	φ fí	= f
Χ	χ chí	= ch
Ψ	ψ psí	= ps
Ω	ω ómega	= ó

Hajej, dítě,
kolíbu tě,
abys spalo, neplakalo
a mamince pokoj dalo;
nedáš-li jí pokojíčka,
hodíme tě do rybníčka
a z rybníčka do Dunaje,
chyt' si ho tam, hastrmane!

DVA PŘÁTELE.

Historická povídka. — Jaromír Olivetský.

(Dokončení.)

„Podivene, ty nemáš kostí,“ smál se Václav až se zakuckával.

„Také že nemám,“ čtveračil Podiven a na důkaz toho strčil si obě nohy za krk. A Uceno, dívaje se na oba, shovívavě se usmíval. Nejvíce rozesmálo Václava, když jednou se Podiven vyšplhal na ořech u hradní brány, natrhal tam několik nezralých plodů a shodil je na přílbu hradního zbrojnoše, který opřen o zeď v sedě klímal, místo aby střežil vchod. Lekl se tak, že popadnuv roh, počal troubiti na poplach.

Otec Uceno pozoroval tento výjev z okna, ale nemoha se udržeti smíchy, odstoupil od něho.

Chýlilo se k podzimu. Otroci ze Zákeřova dvora sklízeli len a svázeli jej na nádvoří. Nesvobodní lovili zvěř, z níž část museli odváděti vladkovi.

Václav s Podivenem věnovali nyní drahé chvíle česání vinných hroznů, jimiž byl celý hrad i kostel vpravdě obsypán, že se větve pod jejich tíží skláněly téměř až k zemi.

Když bylo načesáno, pomáhali otci Ucenovi je lisovati. Spřátelili se tím více. Podivenovi se zdálo, jako by každý den, který stráví s Václavem, přinášel do jeho duše nové a nové paprsky nezhasínajícího světla.

Večer, když se vracel Podiven z hradu od Václava do nádvoří Zákeřova, kde spával ve chlévě, zastavil se vždy v čeledníku. Čeleď ho ráda viděla. Leccos jim pověděl, ale hlavně je naučil zpívati žalmy, po čem většina nejvíce toužila. A tak často hlaholil čeledník zpěvem nábožných písní, v němž ovšem nejvíce vynikalo zkrácené Kyrie eleison — „Krlěš“.

Přišla zima a nastaly kruté mrazy.

Jednoho rána, když stará hospodyně Běla přinesla Václavovi do jeho jizby snídani, ptal se Václav: „Podiven zde ještě není?“

Běla zavřela hlavou: „Ještě nepřišel, kněžici, ještě ne.“

Podiven nepřicházel. Václav byl celý nesvůj. Tak si zvykl na svého přítele, že den bez něho zdál se mu nyní nemožný.

Šel k otci „Učenému“ do vedlejší jizby, kde se také učival.

„Otče, Podiven dosud nepřišel.“

Uceno se podíval na Václava a hlavou mu problesklo, zda ho Zákeř přece jen neprodal do otroctví. Nahlas se tu domněnku bál před Václavem vysloviti.

„Snad mu není něco?“ řekl tak nazdařbůh a navléknuv plášť, pobídl Václava: „Vezmi si také plášť a půjdeme za ním.“

Václav rád uposlechl. Šli. Z hradu musili si do podhradí prošlapati cestu. Ještě tudy z rána nikdo nešel. V podhradí zabočili vpravo, kde se nalézal dvorec Zákeřův. Nádvoří bylo prázdné. Čeledř patrně pracovala uvnitř.

Václav ukázal na chlév, kde Podiven spává. Zamířili k němu. Otec Uceno pootevřel chlév a pomalu napřed vstoupil dovnitř. Václav pak za ním. Malým okénkem vnikalo sem světla velmi poskrovnou. Byly tu tři krávy, které právě odpočívaly. Když se oči trochu přizpůsobily,

Malá hospodyňka.

Den	8—9	9—10	10—11
Pondělí	těl. vých.	počty	mluvnice
Úterý	prvouka čtení	mluvnice	nábož.
Středa	těl. vých.	počty	čtení
Čtvrtek	prvouka čtení	počty	mluvnice
Pátek	prvouka čtení	mluvnice	prvouka čtení
Sobota	prvouka čtení	počty	nábož.

Rozvrh hodin v II. třídě. — Vyučovací předmět: čtení.

spatřil otec černati se něco na houni vpravo ode dveří. Přiskočili tam s Václavem skoro současně.

„Pro Bůh!“ vzkřikl Uceno a již zdvihal se země třesoucí se tělo Podivenovo. Bylo celé jako v ohni, rty zsinale, oči zapadlé.

„Zde nemůžeš, chudáku, zůstatí,“ pravil Uceno.

Položil Podivena zpět na houni, zabalil ho do ní a přebaliv ji ještě svým pláštěm, pokynul udivenému Václavovi a vyšli z chléva.

Na nádvoří potkali otroka. Tupě na ně zíral, nemoha si srovnati v hlavě, co se to děje.

Položili Podivena do Václavovy jizby a dávali mu na tělo studené obklady. Stará Běla přichvátala, zanaříkala tiše a zase odběhla, aby připravila koření. Zbrojnoš přikládal do krbu.

Po koření se Podivenovi ulevilo. V poledne se posadil, ale slova ještě nepromluvil. Václav ho hladil po hlavě a těšil slovy: „Budeš zase zdrav! A zůstaneš již zde!“

Podiven jen mlčky pokyvoval hlavou. Trvalo několik dní než se úplně pozdravil.

„Zachránil jsi mi život,“ pravil k Václavovi.

„Kdož ví, nebudeš-li míti příležitost někdy mi to oplatiti,“ smál se knězic.

Podiven spával nyní s Václavem v jedné jizbě. Otec Uceno se s nimi ještě před spánkem modlil nebo rozmlouval. Byly to krásné večery. V krbu praskala polena, vyšlehnuvší plameny co chvíli ozařovaly stěny jizby neb tváře přítomných. Stará Běla nosila k pití koření, zbrojnoš přibíhal, aby přiložil do krbu a otec Uceno vyprávěl . . . Často se stará Běla posadila stranou, aby také měla něco z vyprávění učeného kněze. A byly to vzdálené doby, do nichž je Uceno uváděl . . . O Krokovi a jeho dcerách, o Přemyslovcích, o Václavově dědu Bořivoji, kterak

na dvoře Svatopluka moravského přijal r. 874 křest z rukou Methodových. Václav znal mnoho z vyprávění babiččina, ale Podivena to zajalo cele.

Když otec Uceno doslechl, že někdo v podhradí z chudiny trpí nouzí, vzal chléb a med a chvátal pomoci. Hochy brával někdy s sebou, jindy je svěřil staré Běle.

Před vánočními svátky přijela pro Václava knížecí družina. Osedlali mu zase jeho bílého koníčka a Václav odjížděl s družinou ku Praze. Podiven se za ním s hradní věže dlouho díval. Václav se na koni několikrát obrátil a kynul mu s úsměvem: „Brzy se vrátím,“ volal ještě z dálky.

Podivenovi se stýskalo. Štěstí, že pomáhal otci „Učenému“, který měl na svátky plné ruce práce. Uběhl mu tak rychle všechn volný čas, a když večer ulehl ve Václavově jizbě na lože, brzy usnul...

III.

Po svátcích vánočních vrátil se Václav zase na Budeč. Podiven vybíhal každý den na hradní věž, očekávaje, že uzří po bílé pláni od Prahy mihati se knížecí družinu. Ale jak už to bývá, přijel Václav ve chvíli, kdy byl nejméně očekáván, k večeru.

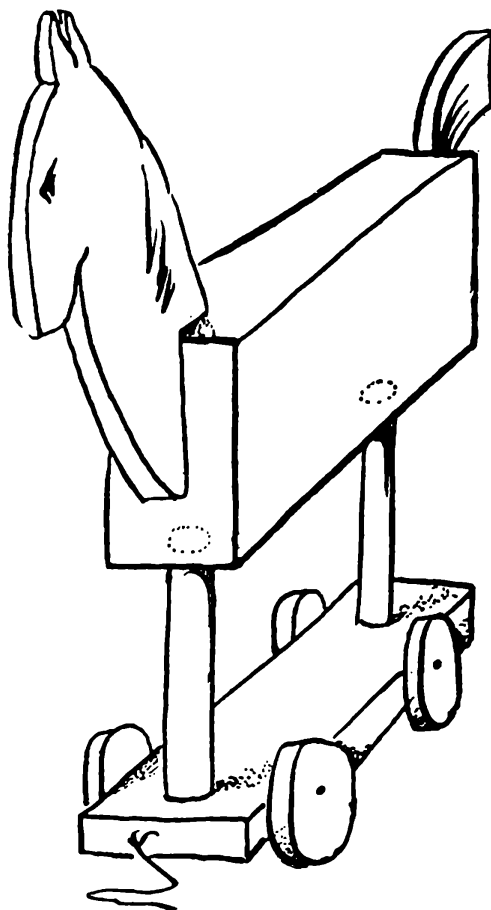
Stikli si s Podivenem bratrsky ruce, otec „Učený“ políbil Václava na čelo.

Zase začala nová práce ve škole a v kostele. Čas ubíhal.

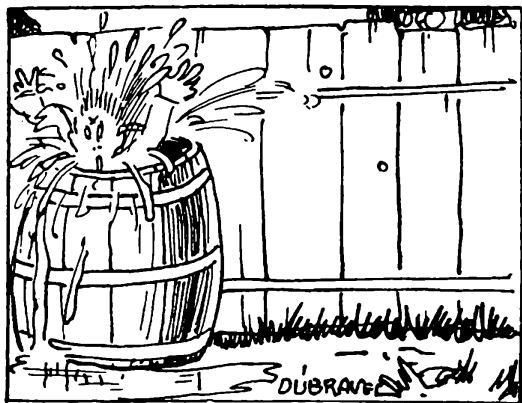
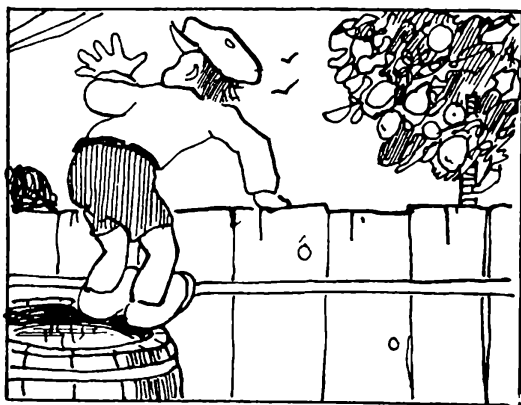
Pod jarním sluncem začínal roztávat sních. Když se kolem Budče pak rozložil zelený koberec, když se vysoké buky a duby oděly v nový háv, chodili hoši spolu na procházky. Otec Uceno pouštěl je už bez dozoru, domnívaje se, že jsou na to dosti velcí.

Ale Vladyka Zákeř kul proti Podivenovi stále tajné plány. Hoch rostl a náležel vlastně vladykovi. Ztrácel v něm pracovní sílu. Zejména když nastávaly zase žně, vzkypěl v Zákeřovi znovu hněv.

Za letního období bývalo v podhradí rušno. Táhly tudy celé houfy otrokářů, kteří odváželi z Prahy kromě zboží, lnu, konopí, medu, vosku též hojně koní a otroků, většinou mladých

Tento koníček je ze dřeva. Najděte si špalíček dřeva, ten vyříznete vpředu pro hlavu a vzadu vyvrtejte otvor pro ocas. Pak si vyříznete pilečkou hlavu s krkem z tenšího prkénka a zaklížte do výřezu v tělíčku. Vespod navrtáte dvě nožičky a zaklížte je do tělíčka. Přiděláte šroubky kolečka a koníčka pěkně omalujete.

Zlodějíčku malý, Nečihá-li pes,
nechoď v cizí sady. zle se vykoupeš.

„Otče, otče,“ hlásil, sotva dechu popadaje, „Podivena nám snad odvedli otrokáři.“

Otec Uceno se podíval na Václava a už se chystal vyjít ven. Na dvoře poručil hradní posádce, aby pro kněžice i pro něho připravila koně a sama se též vyzbrojila. Brzy nato vyřítla se z hradu ozbrojená družina s kněžicem a „Učeným“ vpředu a pádila za cizokrajným průvodem. Dostihla ho záhy.

Průvod zastavil a „Učený“ počal vyjednávat s otrokáři, kteří, jak bylo na první pohled zřejmo, pocházeli z krajin, kde slunce hodně opalovalo. Po dlouhé rozpravě přivedli ze zástupu bílých otroků hochu, do krve zbičovaného, jemuž pro rozcuchané vlasy nebylo viděti do obličeje.

„Je to on?“ ptal se žid otce.

Uceno prohrábl chlapci vlasy a podíval se mu do obličeje. To už Podiven poznal, kdo před ním stojí, padl na kolena a zvolal radostně: „Otče, kněžici!“

Václav posadil Podivena k sobě na koně a pomalu ujížděli zpátky s družinou, zatím co otec Uceno ještě vyjednával s otrokáři, nemoha se s nimi patrně dohodnouti o ceně.

Podiven vyprávěl kněžici po cestě, jak mu běžel pro meč, jak ho na nádvoří Zákeřově přepadl otrokář, jak mu hodil provaz na krk a za přítomnosti vladykovy ho odváděl do svého tábora, zatím co jiný žid vyplácel Zákeřovi jakési cizí mince.

hochů a děvčat, které měli svázané provazy. Tlupa těchto hochů a děvčat šla jako stáda ovcí. Biřicové neskrbli ostrými ranami bičů, jež se zařezávaly do vyhublého těla ubohých lidí.

A tu se právě stalo, že se Podiven najednou ztratil. Odběhl Václavovi do podhradí pro meč, jež si tam byl dal u jednoho otroka přiostriti. Odběhl, ale nevracel se. Václav se zprvu domníval, že si snad čeká na práci, ale když to dlouho trvalo, vydal se za ním. Po Podivenovi nikde ani potuchy. Děti hrály si v podhradí, Podivena však neviděly. Kde by jen mohl býti?

Václav běžel ještě do bukového lesa k velikému balvanu, k němuž s Podivenem chodívali a s něhož se rozkládal pěkný pohled do kraje. A tu viděl, jak houf otrokářů s těžkými náklady a zajatými otroky šine se po cestě jako had. Ihned se rozběhl zpátky na hrad, aby o tom uvědomil otce „Učeného“.

Byl prodán.

„Co jsem zkusil, kněžici, nemohu ti ani povědět.“

„O tom vypravují dosti tvé rány,“ ukazuje na krví zalité podlitiny, pravil Václav.

A usmívaje se, dodal: „Nyní si tě vykoupím a už tě nikomu neprodám.“

Otec Uceno přijel teprve za hodnou chvíli na hrad.

„Nechtěli tě propustiti,“ pravil k Podivenovi, „vymlouvali se, že za tebe zaplatili Zákeřovi velikou cenu.“

„A co jsi zaň zaplatil?“ ptal se Václav „Učeného“.

Mávl rukou a nedbale řekl: „Ach, to nestojí za řeč.“

Václav však postřehl, že mu u kříže na prsou chybí zlatý řetěz. Pomlčel však o tom před Podivenem a jen řekl „Učenému“: „Odvěčím se ti nějak.“

IV.

Bylo patrné, že hoši pomalu dospívali v jinochy. Volili už také jiné, vážnější zábavy než byly dětské hry v podhradí. Třímali více meči a stříleli šípy.

Od podzimu přísluhovali již ke mším svatým u oltáře. Pro Podivena bylo to obzvláštní vyznamenání. Smělit se v té době nesvobodní a otroci účastniti bohoslužeb odděleně od knížat a vladyků. Podiven se již sice nepovažoval za otroka, ale přece cítil, že ho přátelství s mladým kněžicem stále více a více povznáší. Se zlýma očima díval se na přísluhujícího Podivena vladyka Zákeř. Div že hněvem nepukl. Prodati Podivena do otroctví by se nyní již nebyl odvážil.

Naše malá Mánička
má nejradši Alíčka,
skok sem, skok tam divoče,
skotačí vždy v palouce.

DOKONÁNÍ. Kristus Král — koruna a klíče u jeho nohou, odznaky jeho svrchované vlády. Po stranách jeho jména: IHS, Ježíš, Spasitel. Vpravo „Ichtys“, ryba, tajemný symbol Spasitelův z katakomb. Na štole XP, Kristus, Posvěcený král, neboli Mesiáš. Král všehomíra — trůní nad sluncem a nad hvězdami, dvanácte souhvězdí zvířetníka lemují jeho trůn. Král věků — Alfa a Omega, první a poslední, začátek a konec. Nahoře v levém rohu scéna z první stránky Písma sv.: „Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi, a Duch Boží vznášel se nad vodami.“ Syn Boží žije od věčnosti v lůně Otce ve společenství Ducha sv. Spolu s oběma štípil ráj, postavil do něho člověka, historie lidstva však začíná odpadem od Boha: druhý obrázek nahoře — ale milostivý Otec dává padlému člověku zaslíbení: ruka, ukazující vítěznou Pannu, jež napravit dílo Evino a zrodí světu Osvoboditele. Vtělený Syn Boží vykonal dílo, jež mu Otec uložil, a na poslední straně Písma sv. píše všechno tvorstvo v nebeském ráji chvalozpěv Beránkovi, jenž zvítězil nad hadem starým. Z jeho srdce prýští zdroj obcerstvení vykoupěným strádajícím v předsíní církve vítězné. Světový odvěký boj se satanem byl rozhodnut na kříži (ustavičná památka obětí a lásky Kristovy jest obětní kalich našich oltářů), velikonoční alleluja zmrtvýchvstalého vítěze jest pohřební písní království Luciférova. — Uprostřed vidíš Krále srdcí: duše vznešené se obětují bez výhrady tomu, jenž se obětoval za ně, a přijímají z jeho rukou korunu trnovou, aby se docela připodobnily milovanému Kristu.

*Ježíši Kristu, Králi všech králů —
pojďte, klanějte se jemu! — Neděle
25. října: Ježíše Krista-Krále.*

Když nastala zase zima, chodili hoši nyní už sami do podhradí s chlebem a medem, aby pomohli nuzným a trpícím. Často brodili se sněhem, kde nebylo prošlapané cestičky, vítr jim fičel do tváří, nohy zábly. Václav kráčel napřed, Podiven za ním, nařikaje si občas, že ho zebou prsty u nohou.

A tu mu Václav radil: „Kráčej v mých šlépějích a protivenství tohoto světa budou bezmocnými proti tobě, zahřívánému skutky milosrdenství!“ Podiven poslechl a vskutku. Václavovy kročeje hřály.

Václav, odjížděje na vánoční svátky, slíbil „Učenému“, že mu přiveze nový zlatý řetěz jako náhradu za onen, jímž vykoupil Podivena.

Slibu svému také dostál a obdaroval otce ještě těžším řetězem, než měl dříve.

Toho roku 921 v únoru přicválal na koni posel z Prahy se smutnou zvěstí. Kníže Vratislav zemřel.

Otec Uceno, jemuž posel truchlivou tu zprávu šeptal do ucha, byl bezradný. Nevěděl, jak ji říci Václavovi, aby mladého hochu příliš nezarmoutil.

Svěřil se Podivenovi, a ten se nabídl, že Václava na smutnou událost nějak šetrně připraví.

Ale Václav, jako by něco tušil, byl toho dne celý neklidný.

Podiven, přistoupiv k němu, řekl mu tichým hlasem: „Kristus řekl: Kdo věří ve mne, neumře na věky.“

Václav se chvíli díval Podivenovi do očí a pochopil: „Ty něco víš! Mluv!“

Podiven se stále upřeně díval na Václava, jako by chtěl, aby zaň mluvily oči místo úst.

„Někdo mi zemřel?“ chvějícími rty se tázal Václav.

Podiven přikývl mlčky.

„Mluv! Mluv! Mluv!“ naléhal stále Václav a oči se mu zalévaly slzami.

„Otec!“ zašeptal Podiven.

Václav zakvílel, ale vtom už vcházel Uceno, aby Václava trochu uklidnil. Vydali se spolu s menší družinou na cestu do Prahy. Otec Uceno vrátil se z pohřbu sám. Vyprávěl Podivenovi, jaký to byl slavný den, jak všichni Vratislava litují a jak se těší, až se ujme vlády kněžic Václav.

„Arci zatím by vládl s matkou Drahomírou,“ dodával „Učený“, „ale myslím, že ne dlouho. Nemají Drahomíru rádi.“

„A kněžna Ludmila?“ ptal se Podiven na Václavovu babičku.

„Myslím, že se asi uchýlí na svůj hrádek Tetín.“

Podiven čekal, že se kněžic ještě vrátí na Budeč. Také „Učený“ byl o tom přesvědčen.

Václav se skutečně vrátil. Ne však na dlouho.

„Jdu si pro tebe,“ pravil s úsměvem k Podivenovi.

A Podiven pochopil, že stojí před ním nastávající panovník, jemuž je povinen úctou. Však se také Podivenovi zdálo, že je Václav mnohem vážnější než byl před otcovou smrtí.

„Chceš jít se mnou? Učiním z tebe svého dvořana,“ vysvětloval kněžic.

Podiven poklekl a políbil Václavovi ruku.

„Můj pane, chci býti vždy tvým věrným služebníkem.“

Těžce loučili se s otcem „Učeným“ a celou Budč, kde prožili tolik krásných chvil.

„Nezapomeneme nikdy na tebe, učiteli náš,“ pravil Václav k Učenci. „Přijedeme se na tebe občas podívat.“

„Bude to pro mne vždy velký svátek,“ ukláněl se nyní již také Uceno a slzy kanuly mu z očí. . .

Přátelství, započaté na Budči, pokračovalo jinochy a později oba muže, velikého knížete Václava a jeho věrného služebníka Podivena až do konce jejich života.

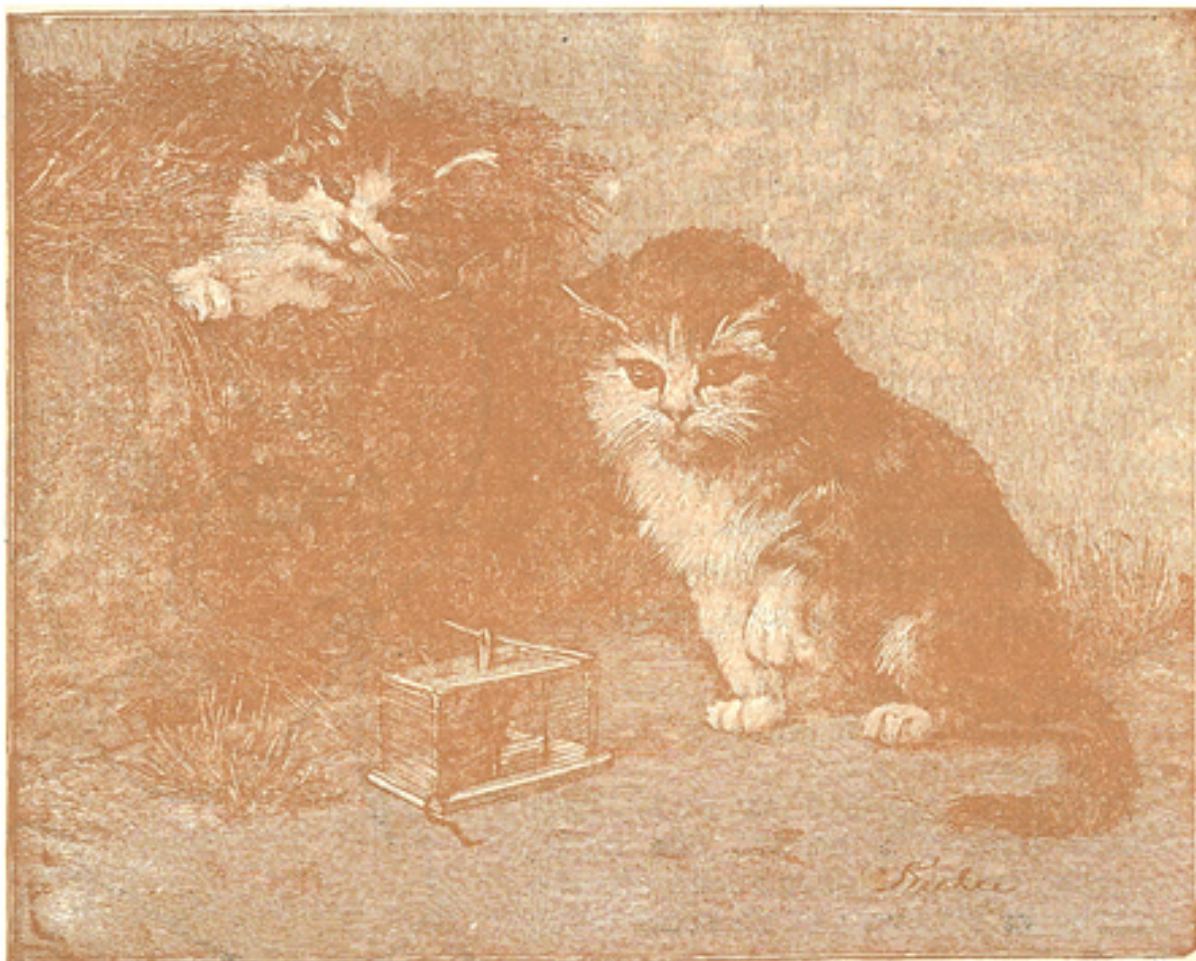
Jedním tahem.

V červenci bylo tomu 10 let, co zemřel jeden z významných spisovatelů českých K. V. Rais. Narodil se 4. ledna 1859 v Bělohradě pod Zvičinou. Po studiích stal se učitelem. Na konec působil jako ředitel měšť. školy na Král. Vinohradech. Rais měl velmi rád děti. Právě proto jim věnoval první své sbírky. Nejprve vydal pohádky B. Němcové, K. J. Erbena a V. Beneše Třebízského. Když pak sám básnicky tvořil, vydal některé knihy pro mládež: Pohádky ze starých hradů, České pohádky o Kristu Pánu, Zlaté chvílky, Dáreček maličkým a j.

Nejvíce se Rais proslavil svými lidovými romány a povídkami. Znal dobře tvrdý život horalů, jeho radosti i bolesti, přednosti i vady. Ve svých dílech všímá si též starých výměnkářů, kteří trpí nevděkem svých vlastních dětí, života venkovských učitelů a kněží, kteří působili zároveň jako národní buditelé a stali se lidu rádci a věrnými pomocníky. Sem patří nejkrásnější jeho spisy: Zapadlí vlastenci, Západ, Výměnkáři, Pantáta Bezoušek, Rodiče a děti, Horské kořeny, Kalibův zločin a mn. j. Ve všech těchto knihách líčí Rais kromě dospělých lidí i drobné postavičky dětské. Děti, vzpomeňme tohoto šlechetného muže, neboť za všechnu lásku k nám zaslouží si jistě té nejvřelejší vzpomínky.

Pohodlné kočičky čekají na kořist, které si samy nezasloužily.

OKÉNKA DO SVĚTA.

Král-školák. Koncem měsíce června skládal mladý jugoslávský král Petar přijímací zkoušku do třetí třídy bělehradského gymnasia. Profesori zkoušeli ho velmi přísně, nedbali nikterak jeho hodnosti a vydali mu pak vysvědčení — s vyznamenáním. Dvanáctiletý král vyslechl tuto zprávu jako každý student: s velikou úlevou i radostí. Noviny o něm píší, že je to vážný hoch a milovník knih. V poslední době pracoval pilně vedle svého učení také v truhlářské dílně. Do této tělesné práce se pustil na radu své matky. Prosil ji totiž několikrát marně, že by měl rád větší „kapesné“. Královna-matka mu poradila, aby vyráběl malé dřevěné hračky a prodával je u dvora. Hoch poslechl a před rokem v září o jeho narozeninách prodávaly se po prvé hračky, jež vyrobil, s velikým úspěchem. Aby mladý král snad zbytečně neutrácel, stanovila matka podmínku, že si Petar povede o své dílně a o výdajích řádné knihy.

Josef Dobrovský a děti. Je málo známo, že velký náš kněz-buditel a přísný učenec Jos. Dobrovský vynikal i upřímnou láskou a nesmírnou dobrotou k dětem. Za svého pobytu v Chudenicích od rána do večera prodléval ve společnosti dětí, vyprávěl jim pohádky a pověsti, za deštivého počasí vymýšlel pro ně hry ve světnici, za pohody v zahradě; nejednou jej našli sedět při dětech v poli a stavět jim na mezích „plotnu na pečení bramborů“, ba hrál si s nimi i na „vojnu“, dal se od nich „porazit“, při čemž žalostivě naříkával, až hoši ho zcela opravdově chlácholili, jen aby válčil dál, že teď jistě vyhraje. Jednou koupil chlapcům pěkného osla a na něm projížděl s nimi krajinou. Tvrdohlavé zvíře způsobilo mu mnohou mrzutost, ale chlapcům ovšem nesmírnou zábavu. Z Chudenic docházel Dobrovský také do poleňské školy, aby se tam přesvědčoval o vědomostech žáčků a je odměňoval také peněžitými dárky a pamlsky.

Které zvíře snese nejvíce zimy? Teplotokrevná zvířata snášejí velmi různě příliš vysoké nebo příliš nízké teploty. Ve Francii konali o tom letos pokusy s různými zvířaty. Ponořovali je náhle do kovového kotle ochlazovaného zvenčí proudícím tekutým vzduchem. Za hranici vzdornosti

pokládali nejnižší teplotu, při které se nitro zvířete neochladilo a která nezůstavila škodlivých následků pro zvíře. Ukázalo se, že ze všech zkoumaných zvířat jest proti zimě nejvzdornější pes. Snesl až 160 stupňů pod nulou. Po něm přichází husa se 100 stupni mrazu a po huse kachna s 90 stupni. Zato králík a krocan nesnesli bez uškození více než jen 37 stupňů.

Slečna Kačenka.

Která místa jsou na našich nových známkách. V srpnu byly vydány u nás nové výplatní poštovní známky s nepoužitými dosud krajinářskými náměty. Jsou to: 1.20 Kč Mukačevo, 1.50 Kč Banská Bystrica, 2 Kč Zvíkov, 2.50 Kč Strečno, 3 Kč Český ráj, 3.50 Kč Slavkov u Brna, 4 Kč Lázně Poděbrady, 5 Kč Olomouc a 10 Kč Bratislava. Poslední tři známky mají velký formát.

Nové vatikánské známky. U příležitosti 75. výročí nábožensko-politického časopisu l'Osservatore Romano byly vydány zvláštní vatikánské známky s pěknými náboženskými náměty: 5 a 50 centesimi představují hejno ptactva obletujícího rozhoupané zvony, 10 a 75 centesimi znázorňují katedrálu, v jejímž pozadí je viděti knihy, 25 a 80 centesimi přinášejí podobiznu apoštola mládeže sv. Jana Boska, 1.25 a pětilirová seznamují filatelisty se sv. Františkem Saleškým, patronem katol. novinářů.

OŘÍŠKY.

Rozluštění hádanek z 1.—3. čísla možno poslati současně do 15. listopadu 1936 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice.

Doporučujeme právě vyšlý návod Jos. Soboly, jak řešiti a tvořiti všechny dnes se vyskytující druhy hádanek, jichž je 73: „KLÍČ K TAJÍ“. Cena pouze 2 Kč, s poštovním 2.20 Kč. Objednávky řiďte přímo na vydavatele Jos. Sobolu, stud., Troubsko č. 147 u Brna. Obnos zašlete ve známkách.

17. ZRŮDA.

Jan Fl. Buček, Místek.

„Správná“ v středu města bývá,
„zrůda“ skromným se vysmívá.

18. OBLOŽKA.

Jan Fl. Buček, Místek.

Prací vydělává chleba —
mnohdy četné rodině;
„obložené“ nutně třeba,
kdo chce pobýt v cizině.

19. VSUVKA.

J. Studený, Rakůvka.

Když do zábavy velkých číslovku řadovou
vložíš — hned památnou horu na Moravě
obdržíš.

20. RODOVKA.

Neumannovi — Trunda.

On — ve včelíně bývá,
ona — muzikant ji mívá.

21. PROTIVKY (města).

M. Sedlák, Počítky.

1. Hladoví pata.
2. Podzim odhaduj.

22. VÝPUSTKA.

Kamila — Frenclové.

Domovem jejím les bývá,
vypustíš-li hlásku jednu, po obloze plývá.

23. PŘESMYČKA (nábož.).

Bílovským — Rudolf.

A teď krála!

ř = d

24. ZÁMĚNKA.

K. Bartošová — M. Vlčkové.

S „ä“ osoba biblická,
s „h“ řeka slovenská.

25. ČTVERCOVKA.

„Věra“.

část těla

začátek spisu

hospod. nástroj

biblická osoba

26. PRAVĚKOVKA.

Jan Netík, Josefov.

Houf domácích zvířat sluje,
pravěkovka označuje:
člověk to hned uslyší,
když se k ohni přiblíží.

27. ČÍSLOVKA.

„Deo“.

12342 v ní se světlo večer rozsvěcuje,
42132 karavaně chládek poskytuje.

28. ZÁMĚNKY.

„Deo“.

- a) S „b“ na čele po nárazu ti vyvstane,
s „k“ povrch její vypočítat za úkol
žák dostane.
- b) S „n“ člověk z našeho okolí,
s „č“ do něho selka mléka nadojí.
- c) Dlouhé a s „l“ potravou denní jest,
krátké a bez „l“ jedno z českých měst.

29. SLOUČENKA.

Sobolovi — Trunda.

Barvivo a řeka cizí —
strom, jenž z lesa nevymizí.

30. DOPLŇOVAČKA S TAJEN.

A. Kabátková, Podklášteří.

	×	
	×	
	×	
	×	
	×	
	×	
	×	
	×	
	×	
	×	

myšlená čára středem
zeměkoule

biblické žen. jméno

zavazadlo

mužské jméno lidově

člen rodiny

žen. jméno lidově

nátěr

část těla

strana zkráceně

ryba sladkovodní

ženské jméno lidově

USNOU — NEŽ JDOU SPÁT.

Jan Kachlík.

Z bramborové nati
bílý dým se valí,
do čpavého kouře
rád se podzim halí...

Dlouhé stíny již se kladou,
plouží po údolí,
znaveného slunce — kotouč
krvavě se kalí..'

Naložili vrchovatě
pozdních darů země,
hospodáři „pošibují“:
„dojedou dom' potmě“.

Zavřela se vrata,
ustal skřípot loukotí;
na pytlech je obsazeno,
maminka je u dětí.

Chrupou pěkně, odměřeně,
„jak by dřevo řezaly“.
Věru, jsou již „umořeny“,
vždyť si ohně dělaly.

MODLITBA DÍTKA PŘED SVATOSTÁNKEM NA ZAČÁTKU ŠKOL. ROKU.

Cyr. Růžička.

Začal mi opět nový školní rok —
čas tuhé práce, mého úsilí . . .
za Tebou, Ježíšku, usměřuji krok,
zde ve svatostánku nabyt posily.

Tys všech nás maličkých přítelem věrným,
Ty nás miluješ láskou Srdce svého,
buď vždy v mém žití pomocníkem mým,
ať odložím vše, co Ti nemilého!

Přijď často ke mně, božský Příteli,
ukrytý v bílé svaté Hostii —
ať příchod Tvůj mou slabost zocelí,
duši mi zbilí v čistou lilii.

Můj anděl strážný ať při mně stojí,
ve všech obdobích mého života,
v tom těžkém žití ve příboji
ochrání mne vši zloby světa!

Oč Tě zde prosím, milý Ježíši,
dej nehodnému svému dítěti —
všech darů Ducha v míře nejvyšší,
bych mohlo jednou k Tobě dospěti.

Čtenáři Anděla Strážného z měšť. školy v Tišnově konali počátkem prázdnin duchovní cvičení v „Porta coeli“ v Předklášteří. Sešlo se jich přičiněním dp. katechety P. Al. Stříže 54. Exercicie řídil dp. Václ. Jalovecký, redemptorista z Plzně.

Naše nejstarší lidová píseň duchovní z druhé čtvrti 12. století.

Gospodine / po - mi lu j ny! Je su Chri ste / po - mi - lu j ny!
Ty spa se vše - go mí ra / spa si ny / i u sly - ši /
Gospodine / gla - sy na šě / Daj nám všem / Go - s po - di ne /
ž i zu i mír v ze mi. Kr - leš / Kr - leš / Kr leš.

RADOSTI PODZIMU.

J. V.

Kolik to radosti a vážné krásy, úchvatných dojmů i bohatství plodů poskytuje nám příroda v podzimu! Příroda na nás působí v této době zvláštním dojmem — jako by dosáhla vítězství a cíle. Dává to najevo slavnostním hávem, pestrostí barev veškerého rostlinstva nejen v listoví, ale i v bohatých plodech, jako by slavila triumfálním způsobem dosažení a dokonání svého velikého díla. Lesy hýří nejpěknější, ba nádhernou a nejrůznější směsicí barev všech tónů a odstínů, zdobíce tak tento velkolepý a nezměrný velechrám boží přírody. Bohužel tato krása a dojemná změna kolem nás v přírodě netrvá dlouho, zpravidla jen několik málo týdnů nebo jen dnů, ale stačí to, aby dostatečně, nadšeně a přesvědčivě promlouvala k duši a k srdci každého člověka.

A tato dojemná krása platí nejen dospělým lidem, chápajícím vývin a změnu v přírodě, ale i našim bezstarostným a mládím kypícím, čtveračivým a dovádivým dětem: podzim v přírodě přináší také jim mnohé milé, příjemné a blaživé chvíle a radosti v jejich mladém, nadějném životě.

První předzvěst podzimu u dětí jeví se na příklad v pouštění draků. Každý čiperný klučina touží po tom, aby měl pěkného barevného draka-lepeňáka nebo aspoň pěknou pestrou hvězdičku či čtveračka. Ale i zde stala se dnes již také častá změna, kterou s sebou přináší duch času. A tak místo zastaralých lepeňáků a hvězd zvláště v okolí měst objevují se moderní draci v podobě různých ptáků, letadel nebo různě a dovedně sestavených a slepených krychlí a podobně. Je to opravdu veliká radost pro všechny děti, mohou-li si takového draka vypustiti

tak vysoko, že se jim téměř v modravých výšinách ztrácí. A pak mu posílají po šňůře veselá psaníčka, verše, vzkazy, pozdravy neb různé telegramy a ještě i jinak dovádějí, laškují a se těší. . .

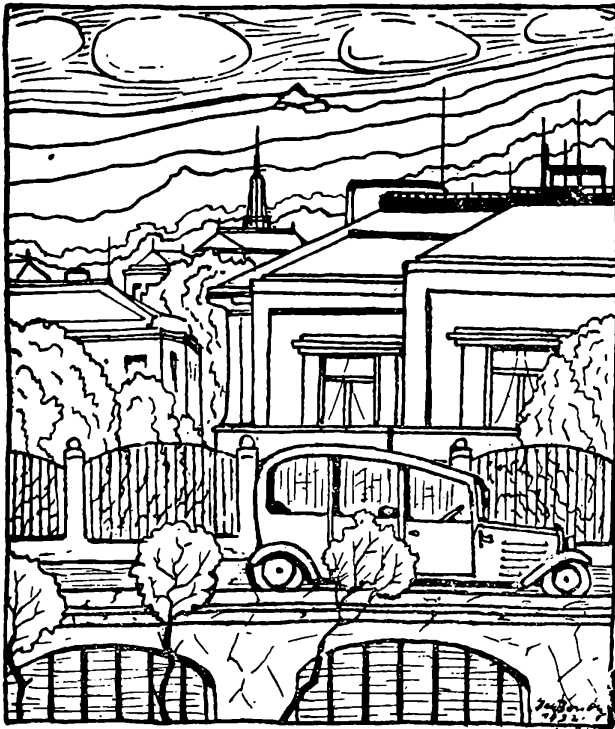
Někdy se ovšem také stane, že se šňůra přetrhne a takový drak potom střemhlav prchá a letí v dálný kraj, unášen divoce dovádivým větrem. A tu děti s veselým křikem dávají se za ním, pronásledují jej a když jej potom někde naleznou, jásavě si jej odnášejí zase domů a při tom si vyprávějí o svém malém dobrodružství, které cestou za mizícím drakem zažily.

Jinou radostí pro děti v podzimu je česání ovoce. Tu zahrady neb sady hodně ožijí, neboť děti při česání ovoce rády pomáhají, při tom výskají a pokřikují a lozí i po těch nejdelších větvích ve vršku stromu jako čiperná veveruška a snaží se — zvláště odvážnější a po slávě toužící hoši — aby ani jediné jablíčko nebo hrušička nebyla jimi snad pomínuta a nedosažena. A mohou-li takto vypomoci milému tatínkovi nebo mamince, která se neodvážá tak vysoko na tenké větve, jsou pak hrdiny celého dne, cítí se velmi důležitými i slavnými a za to pak vychutnávají sladkost a dobrotu těch nejlepších a nejchutnějších plodů. A ještě potom o sv. Mikuláši neb o vánocích, když jsou děti poděleny červenými, nažloutlými a vonnými jablky nebo sladoučkými hrušičkami, znovu se radují a těší, vzpomínají a vypravují si, jak šplhaly až do vršíčků stromů a jistě si také ovoce více váží. Jsou jakoby šťastnější, lépe vychutnávají jeho dobrotu a blaží je vědomí, že přispěly též užitečnou prací svým rodičům a jsou pak jistě maminkou nebo tatínkem za to opravdu uznale a často pochváleny.

Další velikou radostí dětí v podzimu je dělání ohníčků na poli při sklizení bramborů. Jak se na to znovu a znovu všechny děti a zvláště hoši těší! Pilně nosí proschlou bramborovou nať na kupu, aby jejich ohníček byl největší a nejdéle trval. A děti se tuží, pilně nosí další a další nať a za to si potom mohou v ohníčku upéci několik brambor. A ta radost, pokřik, dovádění a štěstí při ohníčku! Jak to pěkně praská, hoří, velké koutouče dýmu chrlí se z kupy a valí se poli a děti nosí nať, poskakují, běhají a jinak dovádějí, honí se, křičí a hýjí takřka štěstím svého mládí kolem ohníčku nebo zpívají různé veselé písně. Jiní zase přikládají, nať na svém velkém ohníčku holemi nadzvedují, aby lépe hořela — a hlavně [pekou] bram-

Objev.

SKRÝVAČKA.

Před domem stojí auto. Kde je šofér?

A když večer děti se vrátí šťastně a bez nehody domů, to se naplní dům zápachem ze čmoudu a dýmu, neboť jejich šaty až příliš nápadně prozrazují, že děti dělaly ohníčky. Ale to jim ani v nejmenším radost a štěstí nezkalí a děti spokojeně pak usínají a ještě i ve snu se cítí u svého ohníčku, křičí a pobíhají kolem něho.

Ó, kolik to radosti a štěstí přináší dětem podzim v přírodě!

Seznam luštitelů hádanek v minulém ročníku.

LITENČICE: M. Keprda 108, J. Futscher 70, J. Ovečka 40, M. Herodková 33. LITOVEL: J. Kopřiva 56, O. Sedláčková 52, F. Štýbnar 42. LOMNICE: V. Mokry 115, A. Musil* 99, M. Strážnická 95, A. Brandner 34, F. Kudláček 34, M. Pučálka 34, M. Kubíčková 28, L. Zichová 27. LOUČKA: S. Duchoň* 99, J. Cigánek 76, M. Bednářová 30. LOUKY n. O.: B. Žilka* 119, J. Kloza 116. LUBNÁ: V. Brázdil 45. LUDĚŘOV: S. Holínka 121, J. Navrátil 71, S. Kosina 39. LUDÍKOV: J. Šindelka 122, J. Novák* 121. LUDKOVICE: F. Nevařil 110, J. Talaš 32, F. Žmolík 27. LUKA: O. Rumler 32. LUŽNICE: M. Bártová, M. Bláhová, R. Boudová, A. Frolíková, O. Klečka, M. Kocanda, M. Maznová, M. Rybáková, J. Šachl,* R. Vasyková, J. Zvánovec, Z. Zvánovcová po 116. MAKOV N. KYS.: J. Kaňa 78, MAREFY: V. Stuchlík 76, L. Hrubá 62, J. Sedivý 36, J. Blecha 35, V. Kolář 34. MARATICE: J. Bureš 72. MATĚJOV: A. Pernička 108. MEDLÁNKY: H. Holzerová 40. MĚRKOVICE: A. Brus 32. METLOV: V. Janečka 40. MEZIŘÍČÍ VAL.: F. Tesař 35. MEZIŘÍČÍ VEL.: S. Peksová 71, A. Lukášková 69, O. Šmíd 23. MEZIŘÍČKO: J. Zeman 121, A. Stria* 119. MIKULOVICE: J. Navrkal 41, L. Bula 36. MILENOV: F. Šromová 73, B. Tomečka 73. MILOVICE: K. Mlýnková 110. MÍSTEK: J. F. Bužek 126. MLAD-

COVÁ: J. Hošek 34. MODŘANY: M. Lodrová 45, I. Vasková 45, M. Drobna 45, A. Svobodová 45, M. a J. Svobodovi 45, M. Foltová 43, O. Hofmanová 43, M. Švestková 43, E. Houdková 42. MOKRÁ: E. Theimer 82, S. Břoušek 40. MOR. NOVÁ VES: L. Sečkař 123, S. Škapa* 120, V. Petr János 77. MORKŮVKY: J. Náprstková 98. MOŘKOV: J. Rýc 121, J. Bartoň 85, A. Jančálek 41, F. Bartoň 40. MOŠTĚNICE H.: Z. Schneider* 101, J. Sopouch 66, J. Vala 38, J. Jurčík 37. MOUŘINOV: J. Vrána 13. MRÁKOTÍN: F. Řehák 34. MYSLECHOVICE: F. Hrdina 41. NALŽOVICE: B. Červenková 81. NÁMĚŠŤ NA H.: M. Gatěk 83, V. Papica 39. NÁMĚŠŤ N. O.: M. Blažková 118, V. Račická* 118, M. Svobodová 85. NAPAJEDLA: F. Cívla 114. NÁRAMEČ: J. Pospíšil 84. NEČÍN: M. Sobotková 86. NEDAŠOV: F. a V. Hořákovi 85. NECHVALÍN: J. Malík 64. NEMOJANY: M. Zmrzlá 33. NEVOJICE: J. Pukl* 111. NÍTKOVICE: V. Baroš 86. NIVNICE: F. Hromčík* 123, S. Hrašák 106, J. Zváral 71, F. Výmola 28, J. Bršlica 27. NÍŽKOVICE: M. Schmidová* 105. NOSÁLOVICE: M. Chalupová 69. NOVÁ DĚDINA: A. Hapalová* 119; B. Čáp 40. NOVÁ PLESNÁ: S. Košař 45. NOVÁ VES: J. Pohanka 79. NOVÉ MĚSTO NA M.: H. Havlíček* 114, O. Paleček 42. NOVÝ DVŮR: J.

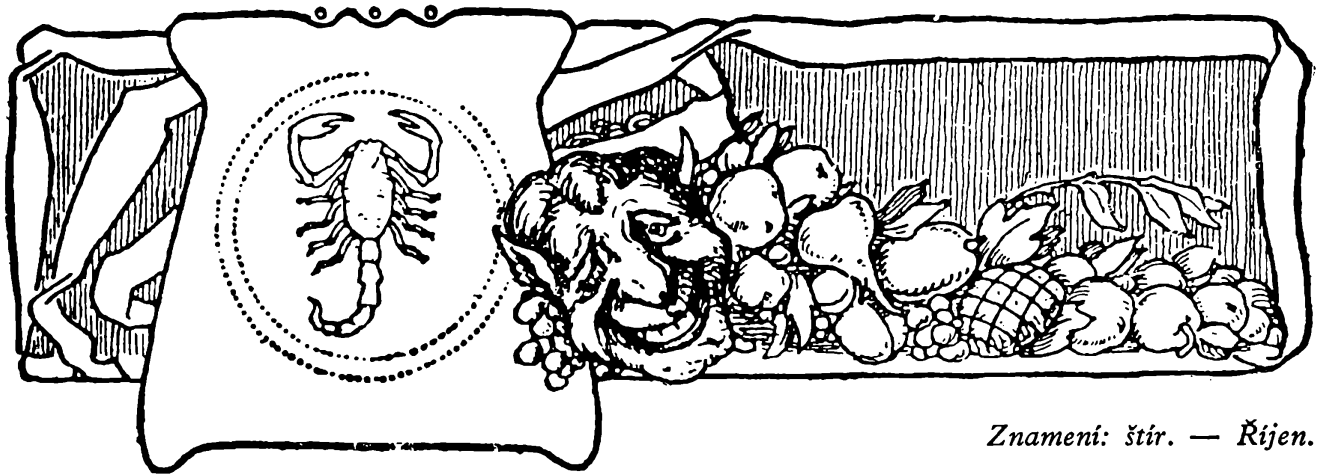
Toman 79. OBCE: K. Brada 44. OBŘANY: J. Pleva 74. ODUNEC: F. Malena* 124. OLBRAMICE: L. Doležel 41. OLEŠNÁ: K. Drábek 123, M. Nepeřilová 123, M. Novotná* 123, M. Pávišová 123, J. Novotný 78, H. Dostál 40, K. Horák 40. OLOMOUC: E. Dobyslková 122, V. Krestýnová 121, E. Konrád* 119, J. Benáček 110, D. Jurečková 94, V. Horáková 84, K. Janoušek 70, S. Kalousková 37, M. Dolníčková 34. OLOMUČANY: E. Kyzlinková 39, A. Kocman 23. OLŠÍ: B. Janda 28. OPAVA: M. Zbavitelová 113, B. Vrchovecká 86, Ir. Bujnochová* 84, D. Kežlínková 45, A. Barandovský 44. OPONEŠICE: J. Tuma 30. OSENICE: J. Prokúpek 32. OSÍČKO: J. Strnadlová 21. OSÍK: B. Pavlišová 89. OSLAVANY: A. Špiřák* 82. OSTAŠOV: J. Frühauf 39, M. Smutná 29, A. Šumpelová 29. OSTOPOVICE: L. Horák 85, J. Sojka* 85, J. Horák 83, K. Burian 45, J. Klusoň 45, K. Pavlísek 45, J. Tureček 45. OSTRAVA M.: Děti ze sirotčince Ludmila 41, E. Knapková 38, A. Tůma 31. OSTRAVA SLEZ.: V. Petrusová* 100. OSTROV: B. Pernica 67. OSTROVEC: Iv. Doskočil 31, F. Kapoun 31. OSTROŽSKÁ NOVÁ VES: J. Jelínek 126, M. Kusáková 33. OTNICE: E. Najman 83. PALONÍN: J. Krňávek 34. PARTUTOVICE: K. Šindler 69, V. Voldán 44. PASKOV: J. Javorek 24. PAVLOVICE: B. Rygalová 22. PELHŘIMOV: L. Pražan* 116, J. Svoboda 112, V. Brabenec 82, S. Koubek 60. PETROV: J. Zúbek* 120. PETROVICE: F. Jirovský 117. PÍŠŤ: A. Krakovka 53, F. Vaněk 51, J. Škyba 31, J. Nosiadek 27, A. Krajíček 26, A. Bady 10. PITÍN: Š. Cenek 41. PIVÍN: B. Hanslíková* 120, R. Zlámalová 45. PIVONICE: F. Óaneček* 71. PLESNÁ ST.: L. Luzar 10. POČÍTKY: M. Sedlák 37. PODIVÍN: J. Svoboda 34. PODKLÁŠTEŘÍ: F. Máca* 82, M. Palátová 76, A. Kabátková 45. PODOLÍ: J. Železný 110, F. Zpěvák 84. POPOVICE: F. Pfinosil 70, A. Indráková 64, V. Nechvátal 38, K. Šula 38, M. Malý 33. POPŮVKY: M. Brzobohatá 85, J. Pazourek 85, F. Zedníček 85, M. Bučková 45, R. Čupera 45, F. Večerka 13. POŠTORNÁ: J. Gajdoš 50, J. Jankovič 48, T. Švestková 28, J. Šenkova 26, J. Kopeček 24, F. Barančík 21. POZOŘICE: L. Drápal 126, S. Jelínek 124, S. Doležel 123, P. Myslín* 123, L. Karafiát 119, J. Křížová 119, L. Možný 88, J. Kaluža 85, L. Kousalová 85, J. Mráz 85, J. Mazel 81, J. Farlák 45, B. Smejkalová 44. PRACE: J. Mazouchová 40, V. Padalík 37. PRAHA: J. Jelínek 124, J. Steiner 124, J. Bartoň 123, K. Holba 123, J. Hájek 123, J. Havelka 123, J. Štěpán 123, J. Zbožínek 122, V. Jahoda 117, J. Pancová 84, V. Hrušková* 81, V. Hub 81, J. Meergansová 44, F. Kavan 41, M. Mach 35, K. Boháček 34. PROSTĚJOV: L. Utkalová 109, J. Čechová* 89, F. Drysíková 49, F. Mlčoch 43, V. Fujeřík 41, J. Sedlák 41, J. Bílý 39, L. Čírtková 35, B. Páleník 20, V. Tylšar 11. PRŮTIVANOV: J. Ondroušek 124, K. Krátký 120, J. Marek* 119, F. Zapletal 119, O. Grmela 84, S. Klíč, 44 L. Kolísek 44, F. Kejík 44, M. Konečný 44, K. Kopecký 44, F. Kolář 44, F. Krátký 44, B. Lukáš 44, A. Neiedlý 44, K. Sekaninová 44, J. Trněčka 44, K. Vybíhal 44, R. Kuba 42, F. Marek 42. PŘEDKLÁŠTEŘÍ: M. Biřkova 125. PŘESEKA: L. Pumprová 116, B. Vondrášková 116. PŘESTAVLKY: V. Škňouřil 121, V. Hradil 111, S. Spala 110, A. Bartošová* 91, A. Žůrková 36, H. Vaculíková 29, M. Černošková 26. PŘÍBOR: L. Zhýbalová 27. PŘÍBRAM: J. Kadaňka* 99. PŘIBYSLAVICE: M. Krejčová 44, M. Rybníčková 44. PŘÍKAZY: B. Zlámalová* 113. PŘÍLUK: O. Krutílek 42. PŘÍŠTPO: L. Novotný 126, L. Tržilová 126. PTÁČOV: M. Mitiska 83, J. Vrbka 22. PUSTÁ POLOM: J. Fišerová* 96, S. Konečná 44. RADŇOVICE: O. Mikeš 45, F. Šafářová 45, M. Sochor 41. RADVANICE: B. Kaniová* 116. RÁDŮJE: Z. Skácel* 107, L. Jarůšková 83, H. Pavlovský 79, M. Jelínková 45, J. Kala 45, J. Král 45, M. Meluzinová 45, J. Poláček 45, J. Šváb 45, O. Fránek 44, A. Hruška 44, L. Prokop 43, R. Hudcová 36, V. Skálová 32, R. Maňoušková 31, J. Fabušová 28. RAJHRAD: F. Sysel 81, L. Syslová 80, J. Dürböck 28. RAJHRADICE: J. Bednář 27. RAKŮVKA: J. Studený* 111. RATIBOŘICE: M. Multušová 45. RATÍŠKOVICE: P. Foltýn 26. REBEŠOVICE: J. Klíma 116. REPECHY: K. Sychra 107, J. Lachman 45, M. Lachmanová 45. ROHATEC: J. Strach 78, Z. Strachová* 78, L. Chmelařová 44, J. Stácke 39. ROHOZEC: F. Pánek 61, J. Pánek 25, F. Hanzlová 12. ROJETÍN: F. Kadlec 123. ROUSINOV: C. Šedý* 108. ROZEN-

BERK: V. Vondra 26. ROZSOCHY: J. Holý 98, K. Rumler* 91. ROŽ. PASEKY: J. Zich 86, F. Pavliš 52, J. Bukáček 24, J. Hanus 24. ROŽNOV: B. Hatlapatka 36, J. Drápala 20. RUDICE: J. Pekladník* 114, J. Lukáš 84. RUDÍKOV: A. Hladký 65, B. Švaříčková 45, A. Mikyska 27. RYBNÍKY: J. Vybíral 34, J. Procházka 26. RYCHVALD: J. Lazecký 37, J. Jakus 31, J. Šigel 31. ŘEČKOVICE: J. Novák 78, J. Veverka 75. ŘEPIŠTĚ: A. Kolář 81. SEBRANICE: M. Chloupek 84. SEDLČANY: E. Trková 99, V. Sedláčková 92, F. Beranová 36. SIVICE: V. Kousal* 124, K. Valehrach 124, S. Hrdinka 123, J. Brtník 122, S. Bajer 85, M. Daněk 84. SKALICE: M. Štěrbová 45. SKŘEČON: A. Korčík 25. SLATINA: J. Krejčí 119, J. Holouš 116, F. Šandera 73, K. Streit* 73, J. Gric 45, V. Mrňa 43. SLATINICE: A. Borečková* 119, A. Hrdina 111. SLAVICE: M. Böhm, J. Böhmová, J. Bulová po 45. SLAVIČKY: M. Zadorožný 36. SLAVKOV: M. Francová 116, M. Kepřdová 114, J. Prusek 72, M. Krejčířiková 27, R. Procházková 26. SLIŽANY: M. Brezinová 44, M. Lejsalová 44, SMRK: R. Ondráková 85. SOBĚSLAV: J. Kročáková 39. SOKOLNICE: E. Hanzálek* 113, B. Řehoř 79, F. Tesař 44. SPOLÍ: R. Paďourková 116, V. Suhomelová 116. STARÁ BĚLÁ: M. Sojka 52, J. Palička 24. STARÁ HLÍNA: R. Lorenčová* 116. STARÁ ŘÍŠE: V. Florian 27. STARÁ VES: H. Hýlová 109, F. Bartík 38. STARÉ HAMRY: B. Brumovský* 64. STARÉ MĚSTO: A. Duchčík 110, M. Kovaříková* 103, J. Mazúrek 42, L. Batúšková 41, M. Kadlíčková 36. STAROVIČKY: B. Dostoupilová 30. STAVĚŠICE: F. Ledvína 45, M. Poláková 45, F. Buchta 44, K. Záleský 44. STRABENICE: J. Drábková 34, M. Srnc 30. STRAHOVICE: J. Nevřela 44. STRÁNÍ: J. Vintr* 125, J. Bruštíek 28. STRÁŽNICE: V. Schüch* 123, F. Gajda 116, J. Blažek 115, J. Teplík 109, A. Petrucha 43. STRÁŽOVICE: B. Němec 29, V. Osička 29, F. Kučerová 29, M. Spurná 25. STŘELICE: J. Bartl* 118, J. Ondrášek 118, M. Dlapková 116, R. Strakon 116, M. Nováček 85, A. Řezáčová 72, V. Valeš 45, L. Švestka 34, J. Holešovský 28, J. Smutný 27. STŘÍLKY: V. Liška 77. STŘÍTEŽ: K. Krátký 45, F. Beneš 44, J. Kutina 36. STRÍŽOV: J. Andryšek* 108. STUDENEC: L. Machát 65, M. Boučková 45, B. Horký 43, F. Strnad 43, M

BLUDIŠTĚ.

Mnoho chodeb provrtal červík hřibem, ale pouze jediná prochází celou chodbou. Hleďte je!

Znamení: štir. — Říjen.

Kafoněk 39, M. Matějek 39, J. Karásek 29. SUDOMĚŘICE: M. Janeček 31. SUCHÁ DOLNÍ: B. Grym 64. SUCHDOL: F. Svejkovský 42. SV. JAN P. SK.: Druhá třída cv. šk. 124, L. Straka 84, S. Muselík 83, K. Šampalík 45, J. Šolc 45. SV. JAN U S.: P. Píza 83. SV. ŠTĚPÁN: V. Pevný 121. SVĚTNOV: M. Lemperová* 96, R. Možner 85. SVINOV: A. Svoboda 121, J. Špandel 115. SVITÁVKA: B. Truhlářová* 120, V. Veselá 120, J. Ušelová 112, M. Cetkovská 84, H. Ducháčková 84, L. Jaroš 84, M. Plesková 84, L. Klimešová 84, J. Hrubý 82, K. Kohoutek 82, A. Chloupková 45, V. Kotná 45, B. Oldřichová 45, O. Pěta 45, L. Špulák 45, J. Alexa 41, A. Dvořáková 39, K. Černý 38. SYROVICE: O. Lukášek* 68, Nepodepsaný 28. ŠEBKOVICE: J. Hobza 94, A. Kořínková 94, M. Nečasová 36. ŠERKOVICE: Z. Ondráček 43. ŠITBOŘICE: A. Káňa 71. ŠLAPANICE: B. Mazálek 99, O. Horáček 91. ŠOŠŮVKA: F. Vybíhal 118. ŠTARNOV: J. Zahrada 32, V. Holoubek 31. ŠTĚCHOV: J. Dostál* 111. ŠTĚMĚCHY: F. Zvěřina 63. ŠTĚPÁNOV: V. Vidlař 92, M. Veselá 36. ŠTRAMBERK: B. Hanzelková 34. ŠUMBARK: J. Schneider 69, V. Vyníkal 42. ŠUMICE: A. Šojdr* 83. ŠUMICE VIN.: J. Drápalová 37, P. Čalkovský 36. ŠUMPERK: R. Turek 83. ŠVÁBENICE: F. Jiříček, M. Kaláb, J. Smékal, J. Tvrdý po 34. TELNICE: J. Jeniš 118. TĚŠÍN Č.: M. Vaněk 57, J. Voženílek 38. TĚŠOV: A. Skovajsa 79. TIŠNOV: V. Kobyliňský 125, V. Kothbauerová 125, L. Slámová 124, L. Vetešník* 115, J. Čech 102, K. Kiliž 101, K. Mazáčová 83, M. Trmač 73, V. Procházková 41, O. Grünwaldová 27. TLUMAČOV: O. Vybíral 114, T. Schmied* 80, V. Kartousek 71, V. Janečka 69, F. Vaňhara 45, M. Viček 39, A. Jelínek 31. TRENČÍN: E. Ammerová 89. TRNAVA: S. Kuncová 85, S. Sedláková 85. TRNÁVKA: J. Lipský 45, E. Seidl 44. TROUBELICE: B. Kopeček 74, F. Kunrt 62. TROUBSKO: F. Doležal 85, Z. Putna 85, F. Rozmarín 85, Jos. Sobola 81, M. Melounová 68, Jan Sobola 45, J. Otoupalík 40, J. Šimek 40. TRŠICE: J. Kubáček 85. TŘEBÍČ: J. Frank 126, V. Poušek 126, L. Průša 126, J. Svoboda 126, L. Trojan 126, M. Vidláková 126, M. Vytasilová* 126, V. Konečný* 125, J. Wexgnerová 112, K. Novák 87, O. Obrdlík 85, M. Stará 85, M. Procházková 81, M. Svobodová 81, J. Štěpnička 67, O. Czerný 45, M. Hajný 45, M. Hurt 45, Z. Chromý 45, Z. Křemenák 45, J. Mejzlík 45, M. Pátek 45, M. Pekárek 45, J. Konečný 45, J. Mašek 45, O. Motyčka 45, H. Pelikánová 45, J. Schwangmeier 45, M. Šieberová 45, M. Svobodová 45, R. Topinka 45, J. Doležal 44, O. Dvořák 44, Jičínský 44, F. Juránek 44, J. Palík 44, M. Petrželka 44, H. Proti-vínská 44, J. Šicner 42, A. Kočárová 38, K. Brátka 36, Nepodepsaný 40. TŘEBOŇ: V. Bouz 118, J. Bouz 117, F. Dostál* 116. TŘEBOVÁ M.: B. Čech 36. TŘEŠŤ:

A. Roháček* 121, M. Roháčková 40. TŘINEC: K. Pindur 39. TUČAPY: A. Fryšták 42. TUPESY: A. Heliová 25. UHŘICE: M. Ledabylová 109, J. Pukl* 90, Z. Andryš 48. ÚJEZD: Z. Máša* 118, M. Holub 116, K. Matula 81. ÚJEZDEC: J. Červenka 119, J. Chmelař* 118, Š. Červenka 109, M. Vrána 36, F. Bachůrek 35, S. Šobáň 19. URČICE: J. Krobot 114, F. Mičoch* 77, J. Škarohlíd 42. O. Humpa 41. VACENOVICE: J. Vorlíčková 108. VALTINOV: D. Pastyřiková* 91, J. Koukal 22. VÁŽANY: F. Müller 63, J. Man 21. VČERÁLY: J. Tobola 44. VELEHRAD: O. Polášek 74, A. Balcárek 38, F. Sedlák 34. VELETINY: F. Hruboš 25. VESELÍ N. M.: J. Sláma-Kratochvil 115, M. Šimková 108, J. Klimovič 37. VESELICE: A. Kala 53. VĚTRKOVICE: F. Dubový* 74. VÍSKY: A. Pochylý 124. VIŠŇOVÉ: M. Trávníčková 25. VÍTČICE: Z. Dohnal* 101, J. Motal 98. VLADISLAV: M. Dennerová 104, E. Kratochvilová 68, V. Vafek 64, J. Foltýn 45, S. Maštalíř 43, M. Cafourková 35. VLČATÍN: R. Horká 67, V. Kříž 35. VLČNOV: A. Přikryl 119, F. Eliáš* 116, J. Chvilíček 74, J. Zemková 43. VLKÁNOV: A. Festová* 114. VLKOŠ: V. Krist 36, J. Novosad 23, M. Boltranová 21. VNOROVOVY: J. Přibyl 40. VOJKOV: M. Vítová 40. VOJTĚCHOV: F. Nerušil 26. VRACLAV: J. Vomočilová* 94. VŘESINA: H. Kriebus 26. VŠECHOVICE: A. a P. Drahotuských 124, L. Štěpánová* 83, M. Tomečková 82, V. Radová 80, A. Kobilhová 79, A. Staňková 43, M. Ptáčková 28, Nepodepsaná 23. VÝČAPY: O. Kuba* 103. VYSOKÉ: F. Svoboda 69. VYSOKOV: J. Cita 31. ZÁBRĚH: J. Svoboda 28. ZÁHOROVICE: J. Viceník 40, J. Pavlacky 38. ZAKRANY: M. Klemsa* 99. ZÁLUŽÍ: V. Štemberk 30. ZAŠOVÁ: V. Skýpala 38. ZBÝŠOV: R. Šumbera 78. ZDISLAVICE: M. Michlíčková* 108. ZLÍN: V. Jansová 39. ZNOJMO: K. Florián 100, S. Máša* 91, M. Černovský 28. ZUBŘÍ: M. Jamborová 85, A. Kostecká 85, A. Svoboda 85, J. Votava* 85, E. Sábliková 85, M. Musilová 45, M. Pokorná 85. ZVÍŘETICE: Z. Pokorný 31. ŽABOVRĚSKY: Š. Zelinková 26, A. Holásek 23. ŽAROVICE: M. Záleský 38. ŽDÁR: V. Hospesová 97, M. Němcová 97, M. Pelikánová* 97, M. Nedělková 71, J. Vlčeková 71, V. Musilová 70, M. Micháliková 56, M. Hrdlička 42, M. Danihelová 31, M. Mrkvičková 30, V. Širová 30. ŽDÁREC: F. Jaroš 60. ŽEBRÁK: J. Tomanová 30. ŽELECHOVICE: A. Úšela 29, F. Krčmář 28. ŽERANOVICE: K. Dokoupil* 83, J. Gábová 35, H. Gábová 26. ŽIDENICE: J. Nováček 126, J. Veselý 83, B. Machalová 78, M. Plevačová* 72, A. Možný 70, J. Pikula 70, J. Životský 66, R. Michl 40, J. Hladký 39, F. Hrubý 35, Z. Dostál 33, J. Vals 32, V. Černý 26, D. Křištofová 26, V. Mikšík 24. ŽIDLOCHOVICE: O. Janele 45, B. Stavělová 35. ŽIVOTICE DOL.: F. Čechová 20. ŽIŽKOV MOR.: V. Konečný* 79. Bez adresy: 42, 40, 35, 30.

Ceny hádankářského turnaje roč. 1936—37:

1. školní knihy,
2. zlaté plnicí pero,
3. stříbrné hodinky,
4. aktovka a mnoho knižních odměn!

Zúčastněte se ušlechtilého závodění o ceny i praktické premie!

Získávejte „Andělu Strážnému“ další předplatitele!

Výhoda novinové sazby přiznána výnosem Řed. pošt a telegr. Brno č. 80.069-VI. ze dne 14./X. 1925. Časopis je podáván u pošti. úřadu Brno 2.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

ZUBATÁ ČÍHÁ...

Zubatá zde na bidélku sedí,
v dálavu svým bystrým okem hledí;
zdá se, že by ráda vyslídila,
koho se světa by sprovodila.

Nedbá deště, nepohodě zvykla,
dbá jen, by jí oběť neunikla,
proto také kostnatou svou ruku
drží stále na smrtícím luku.

Krkavec jest jejím společníkem,
jmenovala ho svým tajemníkem;
v povolání tom je přímo skvělý,
kandidáty smrti jí včas sdělí.

J. Ž.

NA DUŠICKY. V. Martinek.

To je světél na hřbitově,
to je krásy, kvítí,
hle, na každém téměř rově
vděčnost, láska svítí.

Komu drahé pochovali,
bude tu dnes státi.

Mrtví živé zavolali:

„Budete zde spáti.

Smrti té se nelekejte,
ta je spravedlivá.

V žití zákon Boží znejte —
duše věčně živa!“

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. (Pokračování.)

Jožka se zastavil, vytáhl zpod paží čítanku a praví: „Nemožu velice utékat, pane učitel — já se učím po cestě básničku.“

„To je ovšem chvalitebné, Jožko, že se učíš,“ usmívá se pan řídící, „ale lépe bys udělal, kdybys dříve vstal, napásl stračenu, přišel včas do školy a tam se učil. Uvidíme, co se naučíš. Odříkáš nám to dnes ve škole, tak se uč.“

Jožka jaksi schlípl a loudal se za stračenu rozmýšleje, jak to asi s básničkou dopadne. Neměl paměť. Co při pasení se naučil, ve škole z toho nevěděl nic.

Pan řídící Jestřabský byl veliký dobrák. Zlaté srdce a vzácná povaha. Pravý učitel malých i velkých. Dodnes mají jej horalé ve vděčné paměti.

Škola v Podhájí jest přízemní budova, s jednou třídou. Na vnější stranu zdi, od silnice, napsal pan řídící z daleka čitelný nápis: „Bohu, vlasti, mládeži!“

Bývalo tam té mládeže, bývalo. V jedné třídě, na tři oddělení rozdělené, sedávalo devadesát, někdy i sto dětí. Byla to práce pro jednoho učitele — ovládnout tolik dětí. Metla nesměla chybět — byla to výborná pomůcka při výchově dětí. Pan řídící byl dobrák, ale zlobit děcka nesměla. Držel se starého přísloví: „Metla vyháňá děti z pekla.“ Zasloužil-li některý neposeda, měla metla práci. Jen se z gati prášilo. K tomu měl pan učitel od rodičů plnou moc.

Naproti škole do okna staré kovárny vylezl košiláč. Pravidelně každé ráno obsadil Jožka Buršuj toto místo, skrčil nohy pod košili, aby mu nebylo zima, bradu opřel do dlaní a spustil řev na celé kolo: Dynaj, dynaj, dynajdá — á — dynaj — dynaj — dynaj, dynaj dá, dá — dynajdá — — dá, dá, dynaj, dynaj — dynajdá.

Kde kluk tu slavnostní arii sebral, Pán Bůh ví, ale každé ráno si ji musel v okně kovárny odzpívat. Řval tak dlouho, až ho někdo zahnal. Paní řídící volala na něho z okna pokoje:

„Jožko, kluku, přestaň, neječ nám tu zrovna pod okny!“

Kluk ztichl, ale sotva paní od okna odešla, spustil znovu: „Dynaj, dynaj dá, dá.“

Vtom vyletí z chalupy Janek, bratr Jožky. Pod paží tiskl malou lahvičku. Vzkřikl na Jožku: „Ogare, budeš ticho — nebo ti hubu roztrhnu. Kdo ťa má posluchat? Hned' sa běž obléct. Košulu sedereš a druhé nemáš.“

Nečekaje až Jožka sleze, stáhl ho s okýnka, lepl košiláče po zádech jen to plesklo: „Na, tu máš. A už sa pakuj dom,“ zahrozil výhružně.

Košiláč ani nemukl a uháněl k chalupě. Přeskočil stroužku bažiny na dvoře a teprv se zastavil a ohlédl se po Jankovi. Honza, jak pan řídící Jankovi říkal, měl u svých sourozenců autoritu. Byl nejstarší. Ještě jednou na Jožku pěstí zahrozil a zaměřil k hospodě vedle školy.

Pan řídící právě vycházel ze zahrady. Zavolal na Honzu dobrácky: „Kampak letíš, Honzo?“

Honza se ohlédl jen tak napolo, rozpačitě se usmál. „Idu kúpit tatíčkovi za tři. Je jím jaksi všelijak. Musija otrávit chrobáka.“

Pan řídící pokyvuje vážně hlavou: „Jenom za tři? Ale kolikrát jdeš za den, hochu, za tři. Otec je starý, vysloužilý voják, zvykl na kořalku a zvyk je železná košile. Ale ty, Janku, neber si z tatíčka příklad. Neuč se na pití kořalky. Viděl jsem onehdy, jak sis cestou ze sklínky upíjel.“

Honza zrudl. Nebylo to po prvé, co si „lízl“, nesa ve sklínce za „tři“ krejcarey pálenku.

Na omluvu řekl: „To jsem enom koštoval, či tam nepřilél žid vody. U Koščáků onehdy snídali kořalku z mísy. Tetka do ní nakrájali chleba a jedli všeci. Aj děcka.“

„U Koščáků?“ Pan řídící se zhrozil. Jsou tam malé děti. Kořalku jim dávají. Odcházel zarmoucen do školy.

„Marně proti alkoholu bojuji,“ vzdechl si. „Zamořený kraj.“

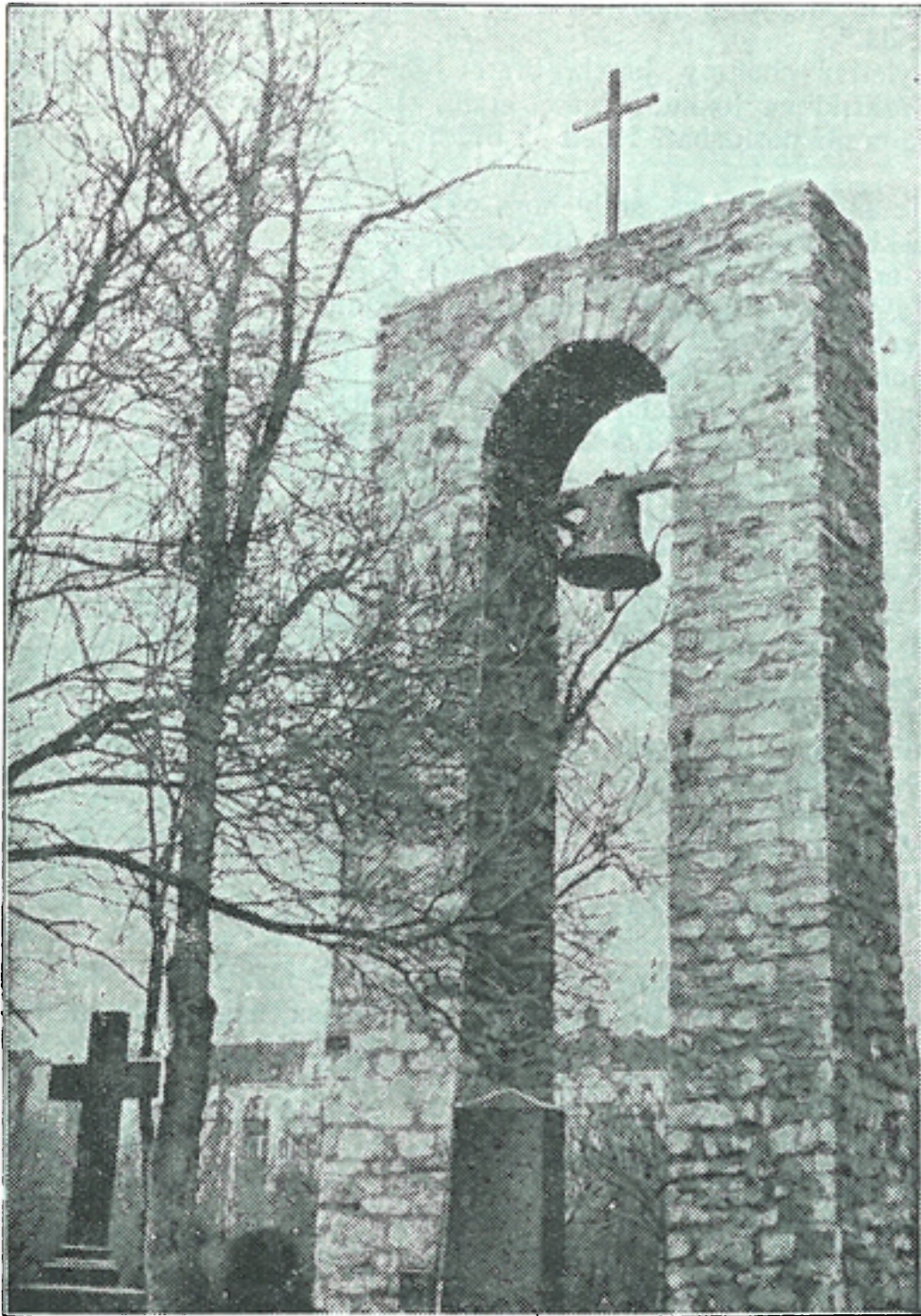
Pan řídící skončil práci v zahradě, nasnídal se a šel do třídy. Vyučování začínalo o deváté hodině. Pomalu se třída plnila. Většina školáků byla již z háje doma, ale Francek Burešůj a Strnka tu ještě nebyli. Přitáhli se zas až po modlitbě. Kdo přišel pozdě, modlil se u své lavice potichu.

Druhou hodinu ve třetím oddělení měli přednášet básně. Naučit se mohl jakou kdo chtěl, buďto z čítanky anebo měli žáci napsány v sešitech básničky. Začalo zkoušení. Pan řídící vyvolal: „Františko Saňáková, jakou jsi se naučila báseň? Odříkej nám ji.“

Františka, dvanáctiletá, pilná žačka, začervenala se, že je vyvolána první, ale pěkně, hlasitě odpovídá: „Báseň — Tajemná hrana.“ Šla na stupeň, uklonila se celé třídě a přednášela:

„Podzimní večer v údolí se kloní
a po údolí vichřice se honí — —
a s vichřicí jakoby sázku měl,
ku Karlštejnu jezdec uháněl.“

Ve třídě bylo tichoučko. I malí v prvním oddělení poslouchali. Báseň vypráví o smrti Karla IV., otce vlasti. Jak zvon na Karlštejně sám se rozhoupal, když v Praze zemřel král Karel IV. Františka přednášela s citem:

Zvon v Roveretu v jižních Tyrolích, kterým se zvoní každoročně vždy v den Dušiček na památku vojinů, padlých ve světové válce na italské frontě.

„Ráz na ráz zvon v železném srdce bije,
a ze zvonu hlučí truchlá melodie,
to tajemné je hrany znění — Karla není — Karla není.“

Druhou polovinu básně přednášela zase řídících Bedřiška a když končila:

„Vždyť slyšel, že český národ včera
krále i otce ztratil za večera —
že s Čechy navždy se již rozžehnal —
ten dobrý otec — slavný Karel král — —“

zlomil se Bedřišce hlas a poslední slova utonula v pláči. A ku podivu, děti se jí nesmály. Pan řídící pochválil obě žačky a vyvolal Fojtíka. (Pokrač.)

PTÁK PARÁDNÍM STAVITELEM.

Jiří Sahula.

Věru veliký podiv budí zručnost ptactva v budování hnízd. Pozorujte, jak mistrná díla vyrobí drozd, kos, sýkora, červenka a křivka!

Náš vrabec je ve splétání hnízda pověstným nedbalcem, pohodlným fušérem. Zato však jeho bratranec vrabec pospolitý, žijící v jižní Africe, sklízí za své stavitelské umění zaslouženou chválu. Je to pták velice společenský. Ke stavbě hnízd se vždy slétne celé hejno těchto hnědočerných ptáků. Ti robí na stromě společnou velikou střechu kuželovitou, která mnohdy zakrývá nejen haluze, ale i velikou část kmene. Podobá se domu, pokrytému slamou. Pod tou střechou splétá každý párek vlastní hnízdo. Všecka ta hnízda jsou těsně vedle sebe — jako buňky v hnízdě

Hra o duši. Satan a jinoch hrají šachovou partii, sázkou jest jinochova duše. Bílé figury značí ctnosti (postava s křížem: víra — s kotvou: naděje atd.), černé znamenají neřesti (vepř: nestřídmost — páv: pýcha atd.). Jinoch je v úzkých, strážný anděl ho smutně pozoruje a sleduje hru.

čmeláčím. Tak bydlí pohromadě až tisíc vrbců pospolitých. Takové svorné soužití jest u ptactva dosti vzácné. Může býti poučným příkladem i pro lidi, kteří se často sváří a svými hádkami si ztrpčují život.

Ale zvláště zajímavým stavitelem je lemčík skvrnitý, který žije v Australii. Je veliký asi jako náš racek; na hřbetě je krásně hnědý, zdobí jej hnědožluté skvrny na konci každého péra, vespod je šedavobílý. Na šíji má krásný obojek červený, podobající se vějíři. Splétá si hnízdo podobné drozdímu ve větvích.

Ale tím se nespokojuje, jelikož míra jeho krasochuti je podivuhodná. Buduje si na zemi loubí, vkusnou besídku z větévek, navázaných tak, že se nahoře stýkají, tvoříce stinnou chodbu se dvěma vchody. Upevňuje vsazené větvičky kaménky, které řadí velice uměle. Půdu besídky lemčík vystýlá zvláště před oběma vchody třpytnými věcmi. Jsou to obyčejně mušličky, barevné oblázky, kosti na slunci vybělené a pestrá ptačí péra.

Loubí bývá až 1 metr dlouhé. Neslouží k přebývání, nýbrž k procházkám. Patrně tedy, že lemčík má vytríbený vkus; nespokojí se hnízdem, chce míti také stavbu, která je líbeznou pastvou pro oči. — Skutečně parádní stavitel!

JENÍKŮV KRÁSNÝ SEN.

J. V

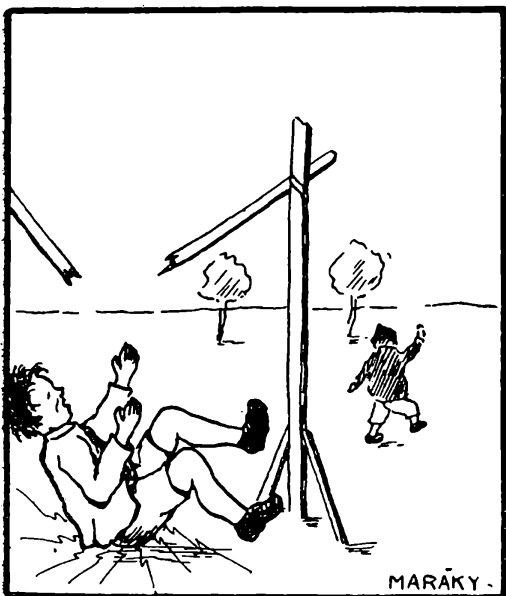
Jako jiná léta velice se těšil čiperný Jeník na den Všech svatých, aby mohl rozsvítiti několik svíčiček na rovech drahých zesnulých. Když tento den nastal, tu Jeník pilně svítil, rozžihal svíci za svíci a modlil se za duše v očištění. K večeru však byl již unaven. Sedl si na okamžik ke hrobečku, aby si odpočinul, a hleděl na světélka. Pojednou však na něho přišly dřímoty a Jeník usnul. V zápětí zdál se mu milý sen o nebi. Procházel mezi svatými, kteří se na něho příjemně usmívali a něžně ho zvali k sobě. Jeník však blíže k nim nemohl, stále ho něco zdržovalo. Pln lítosti pojednou hlasitě vzdychl — a probudil se. Litoval, že to byl pouhý sen. Odešel domů, ale ještě dlouho toužebně vzpomínal na neskonalou krásu nebeskou . . . Tolik štěstí mu přinesl svátek Všech svatých!

Knihy o Káju Maříkovi vyšly tiskem a nákladem Občanské tiskárny v Brně:

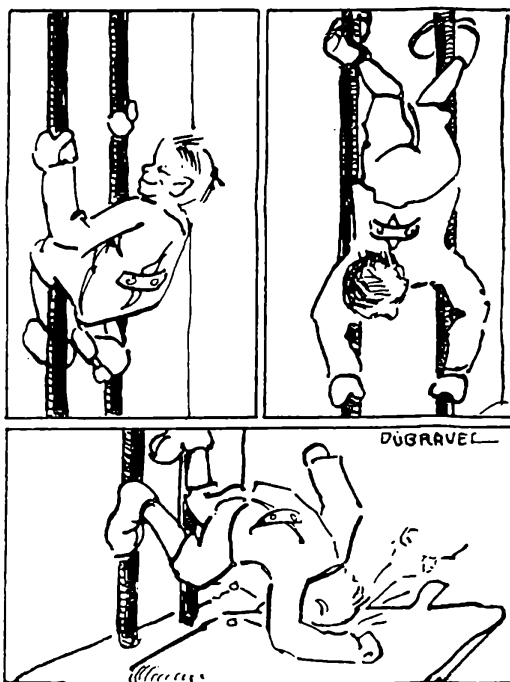
Díl I.: brožovaný	Kč 18.—	vázaný	Kč 30.—
II.:	Kč 22.—		Kč 34.—
III.:	Kč 18.—		Kč 30.—
IV.:	Kč 20.—		Kč 32.—
V.:	Kč 18.—		Kč 30.—
„ VI.:	Kč 16.—		Kč 28.—
„ VII.:	Kč 16.—		Kč 28.—

Všech 7 dílů brožovaných Kč 128.— vázaných Kč 212.—

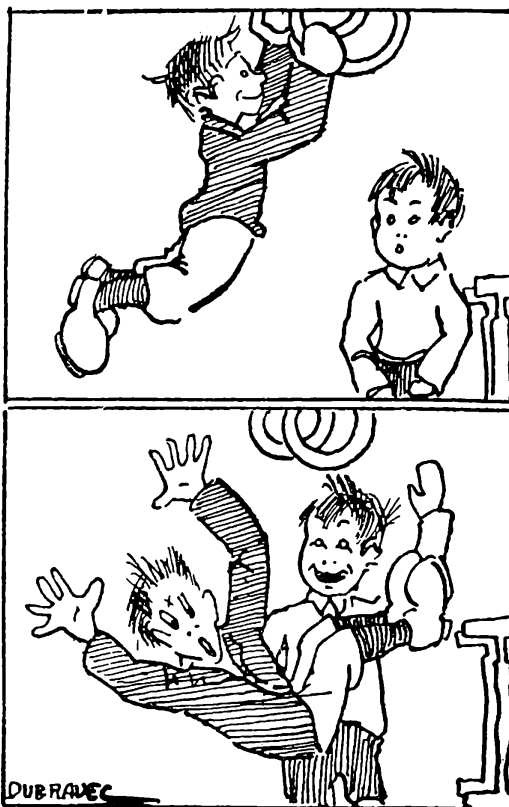
Kája Mařík, školák čilý,
dosti tělesné má síly,
získat by chtěl hodně cviku
na náradí v tělocviku.
Po šplhadlech vzhůru leze,
dolů hlavou s nich se sveze,
bolestně pak ústa špoulí,
na čele má řádnou bouli.

Nezdar ho však neodstraší,
proto vidíte jej, braši,
jak se v kruzích rady houpá,
až mu krev do hlavy stoupá.
Kmihy mu však nejdou k duhu,
ruce vypadly mu z kruhů...
Kdo chce víc znát o Kájovi,
z vydaných knih se to doví.

Čas však každou ránu hojí,
zkusí mnoho, kdo se bojí, —
jaký div, když v krátkém čase
Káju láká hrazda zase.
Sílu svoji na ní zkouší,
o přemet se hned pokouší,
náhle prask — a hrazda v půli,
borec na zem se tu skulí.

MODRÝ PARDÁL.

Povídka z americké pustiny. —
J. Veselský. (Pokračování.)

„A já s Tenangou!“ prohlásil Pavel.

„Dobře, chlapče, a hodil by se nám i Tamay, jenže dnes, jak se zdá, ještě nepřišel.“

„Loví na horách Rio Salado, ale slíbil, že na úsvitě se vrátí.“

Zatím hospodyně přinesla již večeri a všichni po krátké modlitbě k ní zasedli. Nemluvili, poněvadž byli znepokojeni nedobrymi zprávami, jež přinesl Pavel. —

Šourám se sem, jak se dá...
Větřík, ten se nepředá.
Padavek tu málo;
než za cestu to stálo.

Ježek.

Zvláště stařenka naříkala na ty divoké domorodce, kteří se stále bouří a nenechají poctivého člověka v klidu žít a pracovat. Jen její Pavel měl štěstí, že byl z jejich společnosti unesen a vyrostl v pořádného člověka.

3. ZNOVU UNESEN.

Tenanga, nová osoba našeho vypravování, na niž vzpomínal Pavel, zasluhuje, abychom jí věnovali několik slov.

Byl to hoch ve věku Pavlově, syn Tamayův. Jako Tamay choval se k Pavlovi až ku podivu uctivě a starostlivě, tak zase Tenanga přilnul k němu opravdu bratrsky. Lišili se ovšem od sebe vzděláním, neboť Tenanga byl pravým dítětem pouště, ale sdružoval je věk a společné záliby. Kolikrát putovali spolu osamělými pustinami a prodírali se houštinami divokých lesů, aby ulovili zvěř.

Bylo to mnohdy velkým utrpením pro dobrou hospodyně Bartolomeu, která se v takových případech strachovala o Pavla. Ještě když odešel pod ochranou Tamayovou nebo Matějovou, byla trochu klidná, ale když se dověděla, že se chlapci vydali na lov sami, nebylo konce jejím nářkům.

„Ještě mně ten divoch Tenanga ztratí někde mého Pavlíčka!“

Ale obyčejně oba mladí přátelé odcházeli do pustiny se svolením doktora Štěpána, který říkal: „Ať se jen chlapec otužuje, aby byl statečný a dovedl si poradit sám ve všech potřebách!“

Nyní, když se skončila večere, začali se hned připravovat pro případ, že by Indiáni podnikli znenadání útok na haciendu. Doktor sám v hloubi duše nevěřil, že by tak skutečně učinili. Pro své odborné znalosti požíval u Indiánů pověsti „velkého lékaře“, a proto také jeho hacienda byla dosud ušetřena jejich úkladů. Ale moudrá rozvaha kázala, aby byl i zde opatrný. Svolali tedy služebnictvo a Matěj ujal se hned velení nad ním: ozbrojil je náležitě a určil, jak mají střežiti ohradu, obklopující

rozlehlé nádvoří a celý dům. Na každém rohu dal narovnat hranici suchých větví, aby mohly býti zapáleny v případě potřeby. Oba chlapci šli se pak ještě jednou přesvědčit, zdali byly všechny rozkazy správně vykonány.

Byla tmavá noc. Chlapci prohlíželi pozorně ohradu, porostlou s obou stran hustým křovím a rozmlouvali tiše v nářečí Majasů.

„Myslíš, Tenango, že nám skutečně hrozí nebezpečí?“ zeptal se Pavel.

„Nevím. Bojím se . . .“

„Ty se bojíš?“ usmál se Pavel.

„Ne o sebe,“ odpověděl mladý Indián.

„O koho tedy? O haciendu?“

„Ne, O Pavla . . .“

„O mě? To je zbytečné. Nijak se nebojím Zapotéků! Nestojí zato . . . Jak ti přišla ta myšlenka?“

„Nevím. Tamay varoval a Tenanga se bojí . . . Škoda, že otec není dnes v haciendě!“

V té chvíli rozlehl se za ohradou tichý hvizd. Tenanga uchopil Pavla za ruku: „Slyšíš?“

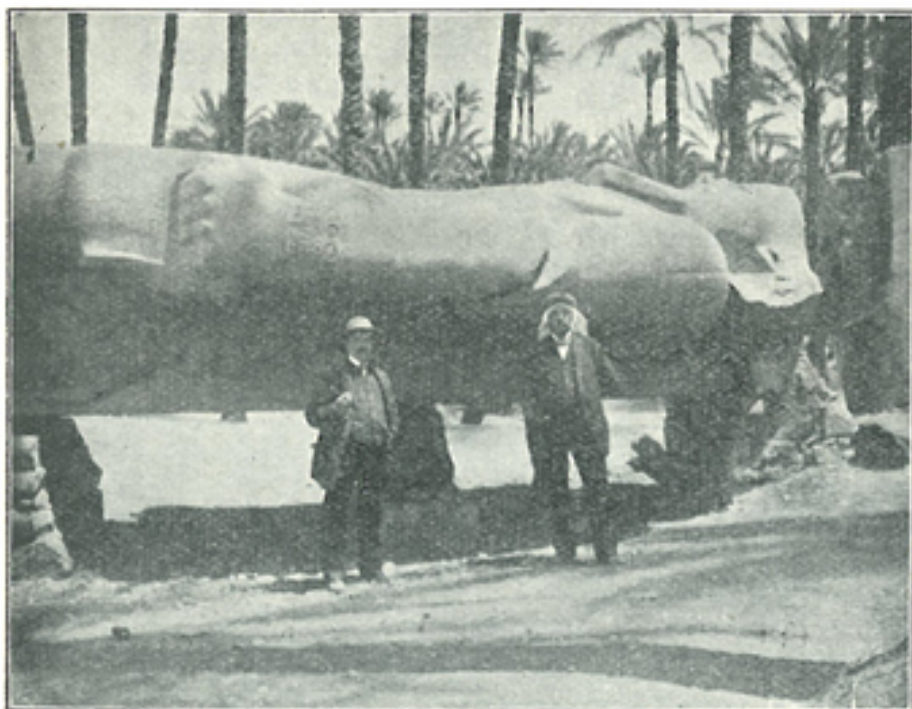
„Slyším,“ odpověděl Pavel šeptem.

„Za ohradou se někdo skrývá. Třeba to zjistit. Noc je tmavá, ale Tenanga vidí dobře. Vylezu na kůl a ty zatím zde čekej!“

Jako hbitá veverka začal se Tenanga šplhati na kůl v ohradě.

Italové cvičí mladé Habešany v podmaněné Addis Abebě.

Kahýra: Ležící obrovská kamenná socha egyptského krále Ramsesa II. Velikého (1347—1280 př. Kr.).

Pavel chvíli naslouchal, potom se však nezdržel a začal sám také lézt nahoru. Vychýlíl hlavu, napíнал zrak, ale nespátril ve tmě nic podezřelého. Tu vzepl se na rukou a sedl obkročmo na ohradu. V téže chvíli dolétl k němu zdola ztlumený šepot:

„Pozor!... Seskoč!“

Pavel chtěl již uposlechnouti rady přítelovy a zdvihl se na rukou, když vtom náhle zasvištělo laso — smyčka chytila ho za hrdlo — a chlapec jako bez dechu padl na zemi. — — —

Co se potom stalo, nevěděl. Když přišel k sobě, cítil, že je přivázan ke koni, který v šíleném cvalu házel jeho tělem a působil mu nesnesitelnou bolest. Ústa měl zacpaná, musil tedy tlumiti i vzdechy. Jen očima vpíješ se do tmy, ale kromě nevýrazných stínů jezdců viděl toliko nad sebou nebe rozjiskřené nesčetnými hvězdami.

Bylo zřejmo, že padl do rukou Zapotéků, ale co jim záleželo na jeho únosu?

Náhle se chlapec zachvěl na celém těle. Zmocnil se ho podivný cit. Zaslých několik slov v nářečí, kterému rozuměl.

„Majasové!“ pomyslíl si v údivu. A pln rozpaků začal uvažovatě o jakési zvláštní záhadě.

Zatím cval koně se zmenšoval a slábl, až konečně tlupa jezdců se zastavila.

Jak dlouho jel — nevěděl. V kterou stranu — také nedovedl rozeznati. Otevřel oči a uzřel v paprscích ranního úsvitu rýsující se obrysy jakýchsi rozvalin.

„Jsou to snad trosky kláštera, do něhož jsem jezdil s doktorem Štěpánem?“ ptal se v duchu.

Neměl však času na přemýšlení, poněvadž se ho chopily silné ruce, rozvázaly ho a postavily na zemi. Také roubík z úst mu byl vyňat a jen ruce vzadu zůstaly svázaný.

„Pojď!“ uslyšel rozkazující hlas.

„Vy jste Majasové?“

„A ty — Španěl!“

„Špatně tak soudíte!“

„Prokleté štěně, nás budeš učit! Poslouchej, nebo ti lebku rozbiju! . . .“

A tvrdá ruka chytila drsně rameno chlapcovo.

„Jdi!“

Muž strčil ho dolů po kamenných schodech a vedl pak tmavými, různě se kroutícími chodbami. Konečně se trochu rozjasnilo a Pavel uviděl silné dveře, vedoucí k jakési tmavé komoře.

Indián otevřel dveře a vyzval chlapce krátce: „Vejdi!“

Pavel pochopil, že každý odpor byl by tu marný. Sklonil hlavu a mlčky vešel dovnitř. Těžké dveře se za ním zavřely.

4. NEOČEKÁVANÁ ZÁCHRANA.

Pavel nalézal se ve tmě a v první chvíli nedovedl rozeznati, kde vlastně je. Teprve zvolna začaly jeho oči pronikat jakýsi šerý, matný mrak, zhušťující se nahoře, a rozlišovati obklopující ho předměty.

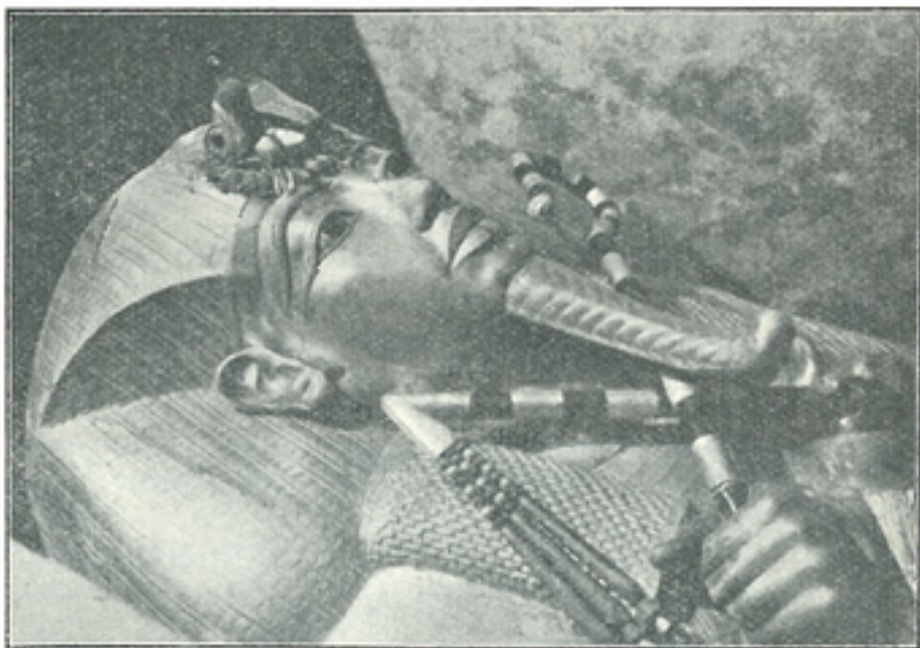
Ostatně nebylo tu mnoho k prohlížení: čtyři vlhké stěny, ohraničující malý prostor, vysoký strop, odkud padalo mlhavé šero, podlaha částečně pokrytá kamením, částečně holá, plná skulin a dolíků — to bylo všechno. Pravda, v rohu bylo ještě trochu sena, ale napolo již zhnílého. Při pohledu na to otrásl se Pavel odporem. To snad mělo býti jeho — lůžko.

Opřel se tedy raději jen o stěnu a začal přemýšlet.

Jeho původ nebyl mu tajemstvím. Tamay v důvěrných hovorech mu pověděl, že Pavel pochází z kmene Majasů, že byl unesen a pohozen v poušti (o tomto věděl ostatně chlapec i od doktora Štěpána), ale bližšího vysvětlení mu nedával, prozrazuje při tom jakýsi pověrečný strach. Jenom někdy, skláněje hlavu před Pavlem, starý Indián šeptal: „potomek Nezualpilisa“, nebo „znak modrého pardála“ . . . Doktor Štěpán vysvětloval, že Nezualpilis byl za dávných časů posledním králem Majasů a že od té doby vládli nad oním kmenem vůdcové z téhož rodu. Takovým právě potomkem Nezualpilisovým měl býti Chamulpo.

Tut-anch-Amon (Tutenkamen), egyptský faraon (1357—49 př. Kr.); o slavné jeho vládě svědčí vykopávky anglického archeologa Carnarvona.

Co však měl s tím činit nynější jeho únos? Pavel byl na počátku přesvědčen, že ho unesli Zapotékové jako nepřátelského jim Majasa, zatím však mluvili s ním jazykem Majasů a ten široko-ramenný Indián nazval ho Španělem. A přece i Tenanga tvrdil, že je to tlupa Zapotéků, kteří vedli úporný boj s jeho kmenem. Což by se byl mýlil? . . . Anebo ho Tamay klamal, když

Jedním tahem.

mu vypravoval o jeho původu? ... Proč byl unesen? Pavel marně o tom přemýšlel. Proto začal raději vzpomínati na haciendu, na doktora Štěpána, poctivého Matěje, dobráčkou hospodyni, na Tamaye a Tenanga. Špatří je ještě někdy nebo vrátí se zase k nim? Budou ho hledat? Zachrání ho? ... Co se asi děje nyní tam v haciendě?

A znovu vracela se mu neodbytně znepokojující otázka: Co se s ním stane? Co s ním tedy učiní? ... Stál tak dlouho opřen o stěnu a třebas nohy únavou bolely, neměl odvahy usednouti nebo lehnouti na zhnílou slámu.

Ruce měl svázané, ale zřejmě nepřišli k té okolnosti žádné váhy, neboť uzly byly tak volné, že dovedl s nevelkou námahou uvolniti si ruce.

Co mu to však pomohlo? Dveře byly tak silné, že nebylo by možno je vyvrátit, okno žádné, stěny hladké a vysoko u stropu jen jakási skulina.

Pavel upadal zvolna v zoufalství a potom v jakýsi polospánek.

Náhle se mu zdálo, že slyší tichý hlas. Probudil se, napjal sluch a slyšel šeptem vyslovené své jméno.

„Pavle!“

„Jsem zde! Kdo mě volá?“ ozval se rovněž ztišeným hlasem.

„Jsi tam jen ty sám? Potomek Nezualpilisův?“

„Ano! Ale kdo to mluví?“

„Přítel.“

„Pověz své jméno!“

„Tenanga.“

„Ty jsi zde?“ zachvěl se Pavel.

„Šel jsem po tvých stopách. Přicházím tě zachránit.“

„Díky ti, příteli!“

„Mluv tiše u stěny. Máš ruce volné?“

„Ano.“

„Dobře tedy! Hodím ti laso. Přidržuj se stěny a snaž se vylézt až ke skulině, potom ti již sám pomohu.“

(Pokračování.)

Listopad přeskočil přes hory, zima už zvedá fábory,
s podzimem honí se po lese, v němž ani lístek už nehne se.

V podzimní písničce usíná les, pole, mez i lučina...
Přihnal se do kraje listopad, příroda bude spát a spát...

ZAŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

(Pokračování.)

5. ONDŘEJ JAKO ŽÁK A SKAUT.

Po přání rodičů přešel Ondřej do ústavu otců jesuitů. Myšlenkový i mravní rozvoj chlapcův postupuje nyní ještě rychleji.

Neumí nikdy a v ničem býti lhostejným, průměrným. Všemu, co dělá, oddává se s nadšením, celým srdcem. Při vyučování jeho pozornost nikdy neslábne. Hltá přímo slova učitelova a jiskra porozumění plane v jeho jasných očích, upřených na profesora. Jeho pilnost, jeho zápal pro učení má v sobě něco, co přitahuje jiné. Proto také zakrátko stává se středem, kolem něhož se seskupuje život třídy.

Je prvním v učení, ale nepřestává býti prvním ve hře, kterou vášnivě pěstuje ve volných chvílích.

S jakým zápalom hraje na školním dvoře kopanou i házenou! V těchto hrách vyniká jistotou oka i ruky, rychlým rozhodováním i obratností pohybů. Ale ani v nejoštřejším boji nezapomíná na slušnost. Není nikdy rozhořčený, ani násilný. Ve sportu hledá pohybu, zábavy, nejen pro sebe, ale také — a to především — pro jiné. Proto také nikdy se nehnevá s druhy, s nimiž hraje, nikdy jich neuráží. Nemluví nikdy o sobě.

„Já“, „mně“, „můj“ — slova tak obvyklá u chlapců jeho věku skoro nikdy nevycházejí z jeho úst. Jako v učení, tak ani ve hře nehledá upokojení vlastní ctižádosti.

Jednou při kopané vzniká mezi chlapci prudký spor. Nespokojení výsledkem hry vybírají za bránkaře Ondřeje, známého dokonalou hrou. Ale jeho předchůdce je tím velmi rozmrzen a smutně se tváří. Ondřej to vidí a volá:

„Ne, ne, nechci! Vezměte si Ludvíka! S ním vyhrajete jistěji než se mnou!“

Kromě zručnosti ve hrách a sportech, v kopané, v házené, v tenisu a na kole, ukazuje Ondřej také znamenité

Letěla běloučná holubička,
potkala božského andělíčka.
Duše z těla, kam jsi chtěla?
Chtěla jsem doletět do nebička.

Od počátku také vyniká ve své družině a její vůdce vyslovuje se o něm: „Ten je nejhrošlivější ze všech.“ Skauting přispěl ve velké míře k rychlému přetvoření schopného, dobrého a nevinného dítěte v ctnostného a statečného hocha. Působením skautského sdružení vyrůstá tělesně a dospívá vniterně.

Zimu, únavu, nepohodu snáší s podivuhodnou vytrvalostí a veselostí.

„Ale, chlapče, máš ruce jako led!“

„To nic není!“

„Poranil ses, krev ti teče z ruky!“

„To nic není!“

„Jak jsi uhřátý! Pot zalévá ti čelo!“

„To nic není!“

„Je to příliš těžké nad tvé síly!“

„To nic! Dokáži to!“

To byla jeho stálá odpověď. Nikdy se nemazlil sám se sebou a neměl rád, aby se někdo nad ním rozcitlivoval. Několik hodin před smrtí, věda, že umře, řekne ještě své matce znavené nočním bděním:

„To nic není, maminko! Jdi, odpočiň si trochu. Mě nic nebolí.“

Ondřej složil skautský slib v Namuru 17. dubna r. 1923. Chápal do-

schopnosti technické a umělecké. V domě svých rodičů má malou světničku, kde je jeho „dílna“. Tam se učí pracovat se dřevem, železem a olovem. Jako syn inženýrův má v krvi zálibu pro mechaniku. Jest nadšeným radioamatérem. Sám si buduje přijímací přístroj, na který „chytá“ Paříž, Londýn, Vídeň, Berlín nebo Brusel a je pyšný na své „koncerty“. Zajímá ho rovněž fotografování, kresba, vyřezávání i malířství. Na jeho učebním stolku stojí pěkně zhotovené těžítka s postavou pochodujícího skauta, kterou chlapec velmi dovedně vyřezal ve dřevě.

Neboť Ondřej je skautem. Po rodině a škole působil skauting nejvíce na vytváření jeho opravdové, mužné, rytířské a mírné duše.

Vstoupil ke skautům, když mu bylo jedenáct let. Všechno ho tam poutalo, jak táborový život pod širým nebem a bezprostřední styk s přírodou, tak nezbytné pro skauta vlastnosti: tělesná zdatnost, samostatnost a nade všechno skautský zákon, příkazující ušlechtilost a rytířkost — všechno to bylo mu drahé.

konale, že skauting není jen kroj, odznak a jiné zevnější známky. Svě povinnosti pojímal velmi vážně. Proto také bledý vzrušením opakoval slova přísahy:

„Slibuji na svou čest, že dle svých sil a možnosti budu plniti povinnosti k Bohu, králi a vlasti, budu pomáhati bližnímu v každé době a poslouchati zákona skautského.“

Měl pevnou vůli vykonati to, co slíbil. A víme, že Ondřej od dětství uměl chtít.

V letním táboře zastával úkol kuchaře. Jako vždy a všechno — plnil také tyto povinnosti radostně. Horlivě rozdělával oheň a rozdmýchoval jiskry, dokud plamen nevyšlehl vysoko. Kouř dráždil mu oči k slzám, ale to nic. Musil vstávati časněji, aby dle svého obyčeje mohl jíti denně do kostela na mši svatou a přistoupiti k sv. přijímání. Ale horlivý skaut najde čas ke všemu.

Stávalo se ovšem někdy, že pokrmy připravené mladičkým kuchařem měly trochu divnou chuť, jako na př. onen vlašský makaron, ve kterém podivnou náhodou chrupalo zrnko písku. Ukázalo se, že Ondřej vyvrátil celý kotýlek vařících nudlí do čerstvě vykopaného hlíněného do-líku, určeného pro odpadky z kuchyně. Ale Ondřej upozoroval s velkou útechou, že dolík byl ještě „celkem prázdný“; proto dlouho neuvažoval, vylovil z něho všechny nudle a vložil je opět do kotlíku. Nudle s při-

Model žulového pomníku pro rakvické děti. Nahoře sepjaté dětské ruky marně volají o záchranu — — — kříž je znamením víry a naděje tonoucích i pozůstalých v život věčný. — Návrh arch. Turečka a akad. sochaře Axmanna. Provedl a daroval K. F. Racek, konc. mistr kamenický, Brno, Hybešova 14.

KYTIČKA VZPOMÍNEK.

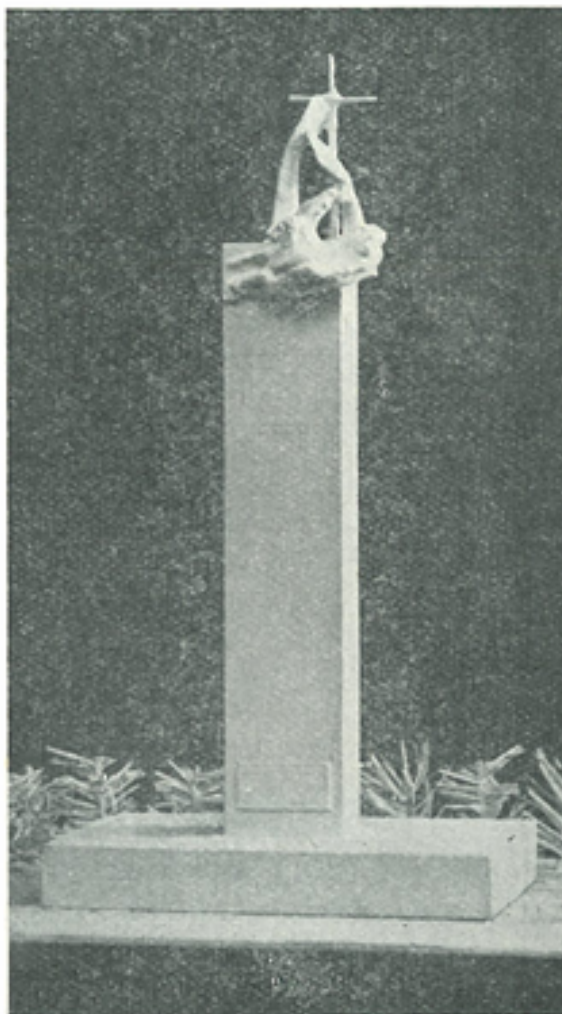
Moravy, Čech a též Slovenska děti
rakvickým maminkám pozdravy letí.
V srdcích nás všech velký smutek a žal,
vzpomínka bolí, byť čas letěl dál...

On rány zhojí, však tu nelze smýt,
ta v srdci tkví, drásá, duši rve klid.
Jedenatřicet těl — rodiče trnou —
životu urváno divokou vlnou.

Záchrana marná již, lučte se s těmi,
jež Dyje vydala rakvické zemi.
Děti tam tiše spí, o ráji sní.
„Memento mori“ nám v uších jen zní.

Tisíce pozdravů, vzpomínek zář,
hladí vám, rakvičtí, vráscitou tvář,
hroby vám zůstaly útechou jen,
s dětmi se shledáte až v soudný den.

Rakvické zvony svou tesklivou hrou
lidi v den Dušiček k modlitbě zvou.
Za život dětí dnes mnoho slz skane...
Odpočinek lehký, dejž jim, ó Pane!

sadou písku nejen nic neztratily na chuti, ale dokonce získaly, jak ujišťoval všechny nešťastný kuchař. Sluší přiznati, že sám „pro příklad“ snědl největší porci.

Zpo vě d n í k skautské družiny dosvědčuje: „Ondřej byl dobrým skautem. Jak požaduje zákon skautský, byl řádný, úslužný, milosrdný, bratrský, upřímný, dobrý, poslušný, veselý, šetrný.

Za věc cti pokládal buditi důvěru u jiných. Byl dítětem čistým a milujícím Boha.“ (Pokračování.)

PODZIMNÍ VEČER.

Karel Doubravský.

Západ mraky rozestlal
pečlivou svou rukou.
Nad lesy, kde jas dřív vlál,
červánky teď tlukou.

Řeku závoj obalil —
šumná louka tichne.
V potok lesík úsměv slil.
teď jen ze sna vzdychne.

Zato v poli ještě ruch,
u ohníčků dětí...
Bílý dým jde výš a v kruh.
Zde se večer světí.

KRAKONOŠ A SOUKENÍK.

E. Elpl

V pěkném městečku pod Krkonošemi přebýval soukeník Jiráček. Měl poschodový domek. V přízemí byl malý kráček, kde prodával sukna. Prodej zboží doma ponechával ženě, sám pak se toulal s rancem po okolí, neboť tak utržil mnohem více, než kdyby se byl spoléhal na odběratele domácí. V poschodí jeho domu přebývala chudá vdova Navrátilová se dvěma dětmi. Ještě loni vedlo se jí slušně. Muž její byl dělníkem na pile. Skládal s jinými klády s vozů, které sem vozili sedláci z blízkých lesů. Mrzlo a klády byly z části obalené ledem a sněhem, takže bylo těžko s vozem je uvolnit. Nešťastnou náhodou byl Navrátil kladou zachycen. Ač druzí snažili se mu ihned přispěti ku pomoci, utrpěl těžké vnitřní zranění, jemuž brzy po nešťastné příhodě podlehl. Rodina byla zbavena živitele a malý příspěvek, jež jako náhradu pobírali, nestačil na nejnужnější potřeby. Ale konečně i hlad rád by byli snášeli, jen kdyby nebylo nájemného, které necitelný Jiráček po nich vymáhal. Za léta, kdy si vdova vydělala u rolníků práci na poli, zapravila vše do haléře. Hůře bylo v zimě, kdy nebylo lze groše sehnati a byla ráda, že uhájí holé živobyti.

Jako led padala do srdce vdovina necitelná slova pana domácího, který vlastních dětí neměl a proto neměl také soucitu s dětmi ubohé ženy. „Nezaplatíte-li do čtrnácti dnů dluhující obnos, dám vás soudně vystěhovati na ulici, třeba je zima,“ vyhrožoval Jirák a zamračená jeho tvář svědčila o opravdovosti vyhrůžky. Poté bouchl dveřmi a odcházel po dřevěných schodech do svého obydlí.

Když soukeník odešel, dala se vdova do tichého pláče. Děti přitulily se k matce a těšily ji: „Neplačte, maminko, dá Bůh, že bude zase lépe. Kdož ví, jestli nám někdo nepomůže!“ Slyšely vypravovati o Krakonošovi, jak již lidem často přispěl v různých nehodách, a proto jejich myšlenky zabloudily nahoru, zadívaly se na vysoké, bílé hory, v nichž vládl všem v kraji známý dobrý, horský duch. „Kdož ví, jestli nám taky nepomůže!“ poznamenaly tiše děti.

Uplynulo několik dní. Soukeník Jirák potuloval se opět s rancem po vesnicích. Po poledni se vydal na cestu, aby došel do sousední osady za lesem. Kráčel úzkou silnicí, podle níž trčely holé koruny jeřábů.

Pojednou se zdvihla vichřice a hned nato se sypal a vířil ve vzduchu sníh a neúprosně šlehal do tváří i očí. Jirák ani na krok před sebe neviděl, pouze matné světlo lucerny osvětlovalo okolí a strašidelnou příšeru, jež ji ve výši držela. Těžko kráče! kupředu. Viděl, že nedojde, jestli se bouře neutiší. Postavil krosnu se zbožím na hraničnick u silnice a usedl vedle, aby si odpočinul. Po chvíli začaly se mu přivíratí oči a milý soukeník usínal. Byl by tu jistě zmrzl, kdyby jej byl kdosi neuchopil za klobouk a nezavolal: „Jiráku, vždyť zmrzneš! Vstaň a pojď se mnou!“ Soukeník otevřel oči, a koho vidí? Myslivce, s dlouhým vousem, se silnou holí v ruce, zrovna tak, jak slýchal popisovati Krakonoše. „Vidíš, jak je to zlé mrznouti venku v takové nepohodě a ty bys chtěl vyhnati do takové psoty ubohou vdovu s dětmi,“ pravil horský vládce a přísně se zadíval na ulekaného soukeníka. Potom jej provázal po umrzlé cestě až k vesnici, kde se s ním rozloučil. Ulekaný Jirák se díval dlouho za myslivcem, děkuje mu v duchu za záchráněný život.

Když se vrátil soukeník domů, zavolal si vdovu a odpustil jí vše, co mu byla dlužna. Potom jí nabídl, aby pomáhala manželce v domácnosti a od této chvíle se staral, aby netrpěla bídy. Chudá rodina zaradovala se z této změny domácího pána, netušíc, že byl to Krakonoš, který jim pomohl. Jirák se o tom nikomu nepochlubil.

Kahýra, hlavní město v Egyptě na pravém břehu Nilu.

Kahýra: Mausoleum princezen v hrobech mameluků, dynastie v Egyptě od 13. stol.

JEDNA NOC STAČILA.

Karel Doubravský.

Jirka Macaňů byl strašně nedůtklivý chlapec. Jak mu tatínek nebo maminka něco domlouvali, zakabonil se jako obloha před bouřkou a buďto bručel nebo několik dní na nikoho nemluvil.

Rodiče tato podivná vlastnost Jirkova trápila, ale co mohli dělat? Jirka byl přesvědčen, že každá domluva nebo trest jsou nespravedlivé a že jiné děti se mají lépe než on.

Tamhle Karla Součkovice nikdo nekomanduje, může si běhat venku, jak chce dlouho a já když přijdu o pět minut pozdě, už je zle, myslíval si a podobnými myšlenkami si tak znechucoval domov, že v něm jednou uzrála myšlenka: Úteku.

Neuvažoval, jaký nerozvážený čin podniká. Před očima měl jen syůdný pohled na útěk jako na vysvobození z útrap domova.

„Budu si žít sám, volně, bez stálého okřikování.“

A tak vykročil do světa, ačkoliv měl jít do školy. Po silnici se nepustil. Mohl by potkat někoho známého a bylo by po útěku. Dal se lesem, plížil se po lukách a teprve, když se mu podařilo dostat se hezký kousek od domova, dal se po cestě ku Praze. Hlad zahnal dvěma vuřty, které si koupil za korunu, již dostal od rodičů na svačinu, a k večeru dorazil k nějakým domkům, které nevypadaly moc vábně. V některých poznal vyřazené železniční vagony a jiné byly přilepeny ke srázné stráni jako vosí hnízdo.

Než se mohl ke kolonii přiblížiti, vyšlo mu vstříc několik dětí a mezi nimi také kluci jeho stáří. Zvědavě ho okukovali.

„Kam si to šněruješ?“

„Ale chtěl bych někde přespat.“

„Tady nejsou hotely,“ ušklíbl se jeden kluk.

„Nemusi to být hotel,“ hájil se Jirka, kterému začínalo být divně u srdce.

„A to míříš na Prahu?“

„No, jdu navštívit tetu,“ lhal Jirka.

„A že tě doma pustili. Buržousti přece nechodí pěšky a nepouštějí děti samotné. Což kdyby se jim něco stalo?“

Kluci zřejmě Jirkovi nevěřili. Jeho kabát byl docela jiný než kusy záplat na bývalých kabátech kluků periferie. Když viděli Jirkovy roz-paky, povídal jeden:

„No, u nás bude třeba kus fleku na podlaze, tak esli chceš.“

Jirka přikývl a klubko dětí doprovázelo ho na nocleh.

Ve světničce nebylo hnutí a vzduch k zalknutí.

„S kým se to táhneš?“ ozvalo se od plotny.

„To je kolega na cestách a chce se u nás vyspat,“ vysvětloval mladý hostitel.

„Já ti nohy zpřerážím, někoho mi sem vodit,“ křičela na něho matka.

„Copak je tu nějaká noclehárna? Jestli přijde táta, vyhodí vás oba.“

Jirka už měl moc chuti utéci a běžeti raději tmou, ale kam by šel?

Hoch, na kterého venku křičeli ostatní děti Vlku, dloubl Jirku do zad.

„Neposlouchej to a najdi si nějaký flek.“

Jirkovi se podařilo najít místečko volné v rohu. Usednout nebylo na co. Chvilí otálel a pak si sedl na zem.

„To máš fajn místo,“ smál se mu Vlk. „Podepřeš hlavu o zeď a můžeš spát.“

Zatím matka Vlka rozdělovala dětem kávu a krájela kousky chleba. Menší děti div se nepraly o jídlo.

Vlk přišel se svým hrníčkem k Jirkovi a bratrsky se s ním rozdělil.

„Ráno brzy vstávám, musím ještě za tmy do Prahy pro noviny, tak jestli chceš, můžeš jít se mnou.“

Jirka přikývl. Po několikahodinové cestě byl pořádně unaven a tak se snažil usnout. Ve světnici byl však ještě dlouho křik dětí a také hluk zvenčí ho rušil. Přece jen je to u maminky jiné, myslil si a trochu si vzdychl, když si vzpomněl, jak se mu to doma spí v peřinách.

Ale jsem svobodný, a to také za něco stojí!

Zdálo se mu, že teprve před chvilkou usnul, když ho Vlk budil.

„Tak deme. Strojít se nemusíš, máš všechno na sobě a mejt taky ne. Studený vzduch nás omeje.“

Hoši vyrazili ku Praze.

„A kde bydlí v Praze ta tvá tetička, co k ní deš?“ vyzvídal Vlk.

Jirka nedovedl odpovědět. Nemohl si tak rychle nic vymyslet.

„Že tys utek z domu?“ zeptal se ho přímo Vlk.

„Nemoh' jsem to vydržet,“ přiznával se Jirka. „Pořád jsem byl hu-bován a peskován.“

„Fí,“ zahvízdl si Vlk. „Heleď, koukej se vrátit, nebo tě dám v Praze prvnímu policajtovi. Ale vždyť já mu tě musím dát stejně, ty bys domů nedošel. Máš toho asi dost za včerejšek.“

Jirka jako by ztratil i odvahu k řeči. Vlk provedl, co mu slíbil. Prvnímu strážníkovi to ohlásil.

Ten se podíval do notesu a řekl: „No jo, vždyť tě už doma hledají roz-hlasem. Tak pojď!“

Do večera byl Jirka doma a se slzami v očích odprošoval rodiče. Jedna noc v cizině mu stačila na vyléčení z touhy po svobodě a volnosti. Jen občas si vzpomněl na Vlka, jak mu pomohl energicky na cestu k do-movu, kde je přece jen nejlépe . . .

KUKS

KAMENNÁ POHÁDKA.

Projíždíme-li tratí Německý Brod—Pardubice—Liberec, upoutá nás mezi Jaroměří a Dvorem Král. v létě svou bohatou květinovou výzdobou malá stanice Slotov - Kuks. Nežli vjedeme do nádraží, spatříme po pravé straně ve směru jízdy rozlehlou jednopatrovou budovu s kostelem uprostřed a krásným parkem kolem. Je to t. zv. hospital, t. j. chorobinec čili zaopatřovací ústav pro starce, který po svém zakladateli nese nápis „Hospitalní nadace Františka Antonína hraběte Sporcka“. Budova tato patří ke katastrální obci Slotov, kdežto proti ní na druhém břehu Labe rozkládá se malá osada Kuks, čítající asi 400 obyvatelů. Za dávných časů dolovalo se zde uhlí a odtud prý má své jméno.

Dnešní Kuks, mimo cenné památky, neskýtá již mnoho zajímavého. Jinak však tomu bylo asi před 200 roky, kdy Kuks s ostatními zděděnými statky v Choustníkově Hradišti, Lysé n./L., Konojedech a Malešově převzal po smrti svého otce, generála hraběte Jana Sporcka, do své správy jeho starší syn František Antonín hrabě Sporck, tehdy zletlý. Jaký to ohromný rozdíl mezi otcem a synem! Otec, který byl původem z Westfálska v Německu, narodil se r. 1595 jako syn rolníka, postupoval pro svou neobyčejnou udatnost a odvážnost stále v hodnostech, až byl jmenován generálem jízdy a konečně povýšen do hraběcího stavu. Bojoval v bitvě na Bílé hoře a v r. 1664 proslavil se největším vítězstvím nad Turky u Sv. Gotharda v Uhrách. O této bitvě je známa báseň „Sporckova chasa“, kterou napsal básník doby probuzenecké Vladimír Štátný. Práví se v ní, že generál Sporck sestoupil s koně a modlil se: „Ty náš jenerališsimě, — zde o pomoc tě prosíme, — a nechceš-li nám přispět, křesťanům, — tož nepomáhej aspoň pohanům — a my svou věc si spravíme!“ Syn František, Ant. hrabě Sporck byl pravý opak svého otce. Již jako třináctiletý studoval filosofii a práva na pražské universitě. Když dokončil studia, vydal se na cesty po Francii, Anglii, Itálii, Holandsku a Německu, aby své vzdělání doplnil a prohloubil. Všiml si tam kulturních a sociálních poměrů, hlavně však se zajímal o umění a vědu. Když pak po dvouletém pobytu se vrátil domů, osvědčil se nejen jako horlivý podporovatel umění, zvláště výtvarného, nýbrž i jako štedrý mecenáš a lidumil. Kuks oblibil si pro nádhernou krajinu a romantické labské údolí. Postavil si zde, asi v téže výši jako je hospital, malý jednopatrový, avšak velmi útulný zámček, kde ztrávil většinu svého života. Ze zařízení v něm pracovny mohl viděti věčné světlo, jež hořelo a hořící podnes před oltářem s velkým křížem v klenuté a rozsáhlé hrobce pod kostelem hospitalu. V ní jest uloženo celkem 21 takových tělesných pozůstatky členů tohoto rodu. Z tělesných pozůstatků jeho matky je zde pouze lebka, která jest uložena ve skleněné skřínce za oltářem na podstavci umělecky pracovaného kovového kříže. Z celé krásné residence zachovalo se do dneška jen přes tři metry široké schodiště o 52 stupních, dva boční schůdkovité žlaby, na jejímž horním konci jsou umělecky vytesaní chrličí vody — Neptuni (viz dvě podtiskové kresby dole na okraji levé a pravé strany) a zbytky starého zdíva se znakem hraběte Sporcka. V bezprostřední blízkosti zámku vystavěl kapli Nanebevzetí P. Marie, přímo nad pramenem studené vody, který okolní lid považoval za léčivý. Dále zde postavil lázně, divadlo a jiné budovy, zřídil kašny, vodotrysky, hřiště atd. Největší

Kuks. Řada ctností.

Kuks. Řada nectností.

však pomník svého dobrého a šlechtného srdce si postavil založením zmíněného již hospitalu pro sto chudých starců z jeho panství, kterážto nadace trvá dosud. Dnes jest z ní zaopatřováno jen asi 35 starců, kteří bydlí v tomto chorobinci; přibližně týž počet přebývá doma a dostávají podporu z hospitální pokladny. Ošetřování nemocných starců svěřil řádu Milosrdných bratří, kteří od té doby obývají levou část budovy, v níž mají také nemocnici a lékárnu s krásnými vyřezávanými skříněmi a obrazy učenců. Pozoruhodné jsou zde zvláštnosti: 1. V kostele je soška archanděla Michaela, který drží na řetězu bílého čerta. — 2. Do hrobky se jde po schodech nahoru. — 3. Do zvonice se chodí z hospitalu po schodech dolů. Obrovský majetek, který hrabě Sporck po svém otci zdědil, se ztenčoval, takže dnes je panství pronajato a správu jeho vede stát.

Z umění vůbec podporoval hrabě Sporck hlavně sochařství. Povolával na své sídlo nejdovednější umělce. Celá družina malířů, sochařů, řezbářů, architektů a rytců zde klidně žila a tvořila. Známy sochař Matyáš Braun z Praunů (* 1684 v Oetzu v Tyrolích, † 1738 v Praze), který byl v jeho službách dlouhou dobu, vytvořil v Kuksu a širokém okolí mnoho soch a sousoší, které jsou považovány za nejlepší barokové práce vůbec. V samém Kuksu se jich zachovalo dosud na 50.

Před kostelem stojí socha, znázorňující N á b o ž e n s t v í, jež svým uměleckým provedením jest označována za vrcholné dílo mistra Brauna. Před ní v polokruhu na kamenné terase stojí dalších 8 alegorických soch, představujících „O š m e r o b l a h o s l a v e n s t v í“. Jejich pořadí od levé strany počínaje je toto: 1. Blahoslavení kajícní, 2. Blahoslavení milosrdní, 3. Blahoslavení pokojní, 4. Blahoslavení chudí duchem, 5. Blahoslavení, kteří lační a žízni po spravedlnosti, 6. Blahoslavení, kteří protivěcnosti trpí pro spravedlnost, 7. Blahoslavení tiší, 8. Blahoslavení čistého srdce. Nad kostelním portálem je sousoší „Z v ě s t o v á n í P. M a r i e“, nahoře nad trojúhelníkovým štítem jest „V í r a“, po stranách pak „N a d ě j e“ a „L á s k a“.

Vlevo od kostela na zahradní kamenné zdi hospitalu stojí 12 soch. Je to „Ř a d a c t n o s t í“ Zahajuje je „Anděl života“ a dále vlevo následují: V í r a, N a d ě j e, L á s k a, Trpělivost, Moudrost, Statečnost, Cudnost, Pilnost, Štědrost, Uprávnost, Spravedlnost. Vzadu za prvními sochami je zvonice, podobná altánku, kterou viděti na obr. str. 84 vpravo. Před pravým křídlem budovy v témž uspořádání je „Ř a d a n e c t n o s t í“ v tomto pořadí od leva: Anděl smrti, Pýcha, Lakomství, Smilstvo, Závist, Obzřetství, Hněv, Lenost, Zoufalství, Lehkovážnost, Pomluva, Lstivost, Podvod, Poslední socha, jež stojí odděleně od ostatních, není dílem Braunovým a provedením se nápadně od nich liší. Mistrovským dílem jsou také sochy, sousoší a reliefy, které Braun vytesal z balvanů a na třech skalních stěnách lesního zátiší v B e t l e m ě, jež jest vzdálen asi 3 km od Kuksu. Představují: Narození Páně, Příchod sv. tří králů, Zjevení sv. Huberta, Studnu Jakubovu, sv. Maří Magdalenu, Poustevníka, sv. Onufria a sv. Garina, pak sv. Jana Křtitele s ovečkou.

Je to krásná kamenná pohádka vrcholných děl sochařského umění, třebaže hlavy i mnohé části na nich jsou úmyslně zuraženy, nebo jinak poškozeny a zub času na nich zanechal své stopy. Jest povinností nás všech, jakž i povolání činitelů, aby tyto jedinečné památky byly co nejdéle zachovány.

J. Ž.

Jirka byl synkem vdovy Ondráčkové a nejmladší z jejích dětí. V jejích chalupě střídala se bída s nouzí, přátelé to chudých lidí. Ale z toho si Jirka mnoho nedělal, neměl-li to, co jiní chlapci z bohatších rodin.

Ve škole pan učitel ponenáhlu mu otevíral svět a pan katecheta odhaloval krásy náboženské. Časné poznání dobra i zla ucelilo Jirkovu vůli, chtěl proto nějakým způsobem vyniknouti. Již jako žák obecné školy ukládal si různé povinnosti, odepíral si hry, sám o sobě činil si újmy po příkladu svatých.

Matka Ondráčková ráda by byla umožnila další Jirkovo vzdělání, ale nebylo na to pomyšlení. Sama prostředků neměla a příbuzní neměli pro její snahy pochopení. Rmoutila se matka Jirkova při vzpomínce, že nemůže mu poskytnouti, jak měla za to, lehčejší budoucnost, ale Jirka utěšoval matičku:

„Nemějte o mne starosti. Já se již nějak světem protluču. Ve škole jsem slyšel, že smělym štěstí přeje.“

Matka smutně povzdechla: „Je pravda, nikoho Pán Bůh neopustí, kdo se k němu utíká, ale je potřebí ke všemu též peněz. Jsi ještě mlád a neznáš cenu toho, co vládne světem.“

Jirka nad nářky matčinými pohodil hlavou, jako by neuznával, že jen peníze mohou učinit člověka šťastným. A proto na Jirku čekala zatěžkávací zkouška, v níž měla se na světle ukázati jeho pevná vůle. Pokušení, jemuž podléhá většina mladých lidí, protože peníze mají čarovnou moc, již málokdo odolá.

Bylo před posvícením. Posvícení jsou různá, obyčejně na dny kostelních patronů, ale nejslavnější se slaví všeobecně na den posvěcení chrámu. Takové posvícení čili „hody“ strojily se v Provodově. Je to v době, kdy již práce na poli skončila a sklizeň božích darů je uložena do zimních zásob. Aby lidé po celodenní vysilující námaze mohli se obveseliti, zvolili si tento příhodný čas. V Provodově ženy mají plné ruce práce, aby vysmýčily svoje obydlí, zvenčí se bílí a barevné podrovnávky zakončují domovní okrasy.

Matka Jirkova činí totéž, i když není zásob, aby se vystrojil bohatě hodový stůl, aspoň vzhled jejich chalupy ať má ráz slavnostní. Zvětšený ruch před hody zřítí v každé domácnosti, zvláště kde čekají hosty. Děvčata perou, žehlí a na hody je generální přehlídka krojů.

Stárci s povozem a zapentlenými koni jeli do lesa pro máji. Pan nadlesní vybral jim nejrovnější jedli, aby předčili sousední obce. Provodovská nejmenší mládež, dějí-li se tak okázalé přípravy k hodům, nezůstává nečinnou.

Jirka ještě s jinými hochy šel do lesa, aby viděl položení máje na vůz a její dopravu na náves v Provodově. Jsou to nezapomenutelné chvíle, jež se dětem hluboce vtiskují v duši, na něž se nikdy nezapomíná. Nejen ženy a děvčata mají plné ruce práce a hodových starostí, ale i stárci nejen s májí, ale s obstaráváním osvědčených hudebníků a učení se nazpaměť proslovu a říkání. V Provodově byli daleko v okolí známí muzikanti.

Starý Flodr byl u vojska a dotáhl to až na šikovatele u hudby. V Pro-

vodově vycvičil již celou generaci výborných hudebníků. Na posvícení byla po nich čilá poptávka a přicházeli stárci i z okolních vesnic, aby si zajistili Flodrovu kapelu. Mezi uchazeči byl stárek z Koutů, který si přispíšil, aby nevyšel naprázdno. Předem je mu známo, že na všech stranách nemůže Flodr hrát a všem vyhovět.

Stárek z Kout spoléhal se však na svoji napěchovanou tobolku, pod jejímiž účinky strýček Flodr to již nějak zařídí a jeho kapela bude hrát nejen v Provodově, ale i v Koutech. Měl dostatečný počet vycvičenců, z nichž dvě kapely dají se sestavit.

Stárek z Kout dobře pochodil u Flodra a proto si spokojeně vyšlapával Provodovem domů do Kout. Bylo mu jíti spleť záhumenských chalup Provodova, než se dostal na polní cestu ke Koutům.

Té chvíle matka Jirku poslala k dědečkovi se vzkazem. Jirka po jeho vyřízení vyšel brankou z humna na cestu, po níž před drahnou chvílí krácel stárek z Kout. Jirka k svému úžasu spatřil cosi na cestě ležeti. Popošel několik kroků a rozeznal . . . tobolku . . . Radostný záblesk projel jeho tělem, neb myšlenka, že doma matka zápasí s bídou před hody a zde tak vábivá pomoc, ho omamovala. Ale v okamžiku zahání zlou myšlenku.

Sklonil se až k peněžence, z jejíhož nadutí poznal, co obsahuje, ale ruce, jež se chvěly jako osika, se jí nedotkly. Jako zimnice kdyby jím lomcovala, tak teplo a zima mu probíhaly tělem . . .

Bere do ruky hroudy z uschlého bláta a přikrývá tobolku. Nenápadná hromádka z téže hmoty jako cesta měla tobolku uschovati do té doby, než Jirka oznámí svůj nález. Když byl hotov, vzchopil se a rozhlížel se na všechny strany, aby někoho spatřil a jemu sdělil . . .

Rozvrh hodin 4. třídy. — Vyučovací předmět: psaní.

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	14—15	15—16	16—17
Pondělí	vlastivěda	počty	mluvnice	kreslení	čtení	tělesná výchova	
Úterý	nábož.	čtení	němčina	psaní			housle
Středa	vlastivěda	počty	ruční práce chl.	obč. nauka zpěv			housle
Čtvrtek	<i>Práce šlechti člověka. — Co se naučíš, to</i>						
Pátek	<i>neztratíš. — Dobrá rada nad zlato. —</i>						
Sobota	<i>Mladost — radost. — S Bohem začni</i>						
Poznámka	<i>každé dílo, podaří se ti už mílo. — 1936.</i>						

Turecké studentky v Istanbulu (byv. Cařihradě) musí nosit uniformu. V čele učebny poprsí Kemala Paši.

Ale pohříchu nikoho na blízku neviděl. Proto vběhl do protilehlých uliček, snad tam někoho spatří . . . Naproti z chalupy vyšel strýc Kominěk, jemuž Jirka trhavými slovy vypráví, co právě ukryl pod hrudami . . . V okamžiku se rozneslo v Provodově o Jirkovu nálezu a zanedlouho přihlásil se stárek z Kout, jemuž tobolka z kapsy vypadla . .

* * *

I když neměli u Jirků posvícenskou husu, bylo posvícení u nich velmi veselé. Matka statečného Jirku pocelovala a pravila: „Již se tě nebojím poslati do světa, vím, že budeš-li vždy takovým, že se tam neztratíš . .“

HLUPÁK JAKO HLUPÁK! Nemecky idový sprým. - Přel. O. F. Babler.

Kterýsi člověk ve městě měl nahlouplého syna. Chtěl, aby z něho byl kupec, ale chlapec se k tomu nehodil, a poslali mu ho domů. Pak to zkoušel s různými řemesly — ale marně: chlapec nebyl k ničemu a potloukal se tedy bez zaměstnání doma, což jeho rodiče nemálo rmoutilo. Tu napadlo otce, aby ho poslal do ciziny, neboť doufal, že ho nedostatek trochu napraví. Jednou zrána se tedy vydal na cestu, dostav s sebou málo peněz, ale tím více otcovských napomenutí.

Kráčel několik hodin, až se dostal na rozcestí. Tam se dlouho točil a přemýšlel, nevěda, ve kterém směru má pokračovati v cestě. Konečně zapomněl, z které strany přišel, a pustil se touž cestou, po které tam byl přišel. Pozvolna se mu krajina zdála povědomou. Přišel do lesa. Řekl si s údivem:

„Vždyť je to les jako náš les!“

Pak přišel do vesnice, která ležela v sousedství jeho domovského města a řekl si: „Vždyť je to vesnice jako naše vesnice.“

Pak se blížil k městu a zvolal: „Vždyť je to město jako naše město!“
Přišel do ulice, kde bydleli jeho rodiče a řekl: „Vždyť to je ulice jako naše ulice!“

Přišel před dům svých rodičů a divil se: „Vždyť to je dům jako náš dům!“

Vešel a spatřil tam svého otce a zvolal radostně: „Vždyť je to tatínek jako náš tatínek!“

Ale když ho otec spatřil, zvolal hněvivě: „Aj, vždyť to je hlupák jako náš hlupák!“

POHÁDKA O KRISTU PĀNU.

J a n K á š.

Se svatým Petrem přišel Kristus kdysi do háje, aby trochu oddechli si. Chlad lesa oba ve svou náruč vítal, ve stínu milé občerstvení skýtal... Pán Ježíš usedl si v měkkém mechu a Petr odběh' za nejbližší buky, z nichž přicházely přepodivné zvuky... Však v mžiku navrátil se v rychlém spěchu. „Slyš, Pane! Zvláštní věc je na pasece!“ tak volal. „Pojď se podívatí přece! Pod pilou velké množství stromů stená, jak rozřezávají je na polena! Já nezabráním této hrozné zkáze — pojď, Pane, tobě zdaří se to snáze!“ Tak prosil svatý Petr svého Krista, s ním aby podíval se v ona místa.

Měl pravdu útlocitný Petr milý. Dav lidu pracoval zde s velkou pílí, kmen za kmenem se klonil, padal k zemi a jejich praskot hlučel pod větvemi. Pil ostří rozdíralo kmeny v kusy, stu stromům živobyťi bylo vzato.

Se slzou v oku Petr hleděl na to... „Můj druhu milý, tak to býti musí!“ děl Kristus. „Proto rostou v lese stromy, by lidé měli dříví na své domy, by měli lidé do kamen co dáti — jim práci nemůžeme zazlívati!“

Však Petr nedal na ta slova. Že stromů želel, proto začal znova: „Ó Pane! Srdce ztišit se mi nechce, když vidím, lid jak lesy ničí lehce! Víš, o co prosím? Zatluc v kmeny hřeby, by větší práce bylo zapotřebí! Pak pila dělníkům se snadno sveze, když bude jezdit v dřevě po železe! Až bude řezat ze železa kolík, lid neporazí krásných stromů tolik!“

Pán Ježíš usmíval se této radě, chtěl potěšiti Petra v jeho pláči. Řek': „Budtež tedy hřeby v lese, v sadě. — však místo z kovu — dřevěné jen stačí!“

Z dob těchto všechny stromy: duby, buky ve dřevě mají proto mnohe s u k y.

Veselá jízda.

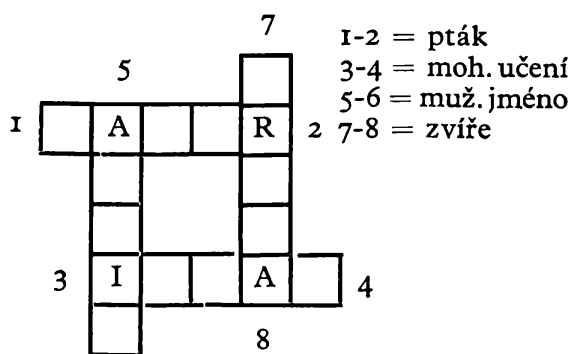
ORÍŠKY.

Rozluštění hádanek z 1.—3. čísla zašlete nejdéle do 15. listopadu 1936 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Pište jen výsledky řešení, čitelně a přehledně. Podepište se a udejte plnou adresu svého bydliště (tedy ne školy!). Dopisy opatřte náležitou známkou! Seznam odměněných z I. turnaje bude otištěn v 5. čísle o vánocích.

31. ZÁMĚNKY. „Deo“.

- a) S „v“ zbytek potopených lodí,
s „m“ je-li velký, déšť nám vodí.
b) S „j“ jím je naplněno naše žití,
s „l“ vedle štěstí musí býti,
c) S „c“ pohraniční poplatek,
s „z“ to je hříchu počátek.
d) S „ž“ odpočinek skýtá,
s „v“ jimi se hnůj kydá.

32. ZUBOVKA. Sobolovi — Trunda.

33. REBUS (hvězdářský). Lída Slámová z Tišnova.

34. ZÁMĚNKY. Kadlec.

- S „v“ — pod vodu vše stahuje,
s „m“ — snahou všech národů je.

35. SLOUČENKA. Š. N. J.

Číslovku, spojku, půvab
neleň dohromady dát.
Celek si z rostlinné říše
hbitě musíš vyhledat.

36. DOPLŇOVÁČKA S TAJENKOU. K. Šnek, Kylešovice.

×	obchodní dům
×	záchrana letců
×	slovenský zámek
×	bulh. král
×	drobný peníz
×	ženské jméno
×	hudební nástroj
×	jedovatý had
×	strom
×	řecký ostrov

37. PROTIVKA Skoupému do L. — Kadlec.

Zima — méně.

38. PŘESMYČKA (liter.). J. Bilíkovi — K. Šampalík.

Edo, kudy?

Half.

39. LIŠTOVKA. Stuchlíkovi — Kašpárek.

D	A	L	N	Ě
O	E	Í	B	Ž
R	S	Ž	T	Á
M	C	J	E	Ů

40. HÁDANKA ŽERTOVNÁ. „Žoža“.

Pán můj nosí mne a já nosím zas pána.

41. VÝPUSTKA. „Věra“.

S „p“ žakovskou lavici zdobí
bez „p“ dopravní prostředek moderní doby.

42. ČÍSELKA. Jan Netík, Josefov.

Námořník psal svému příteli:
Ach ani nevíš, co se 12 3456
člověk 123456.

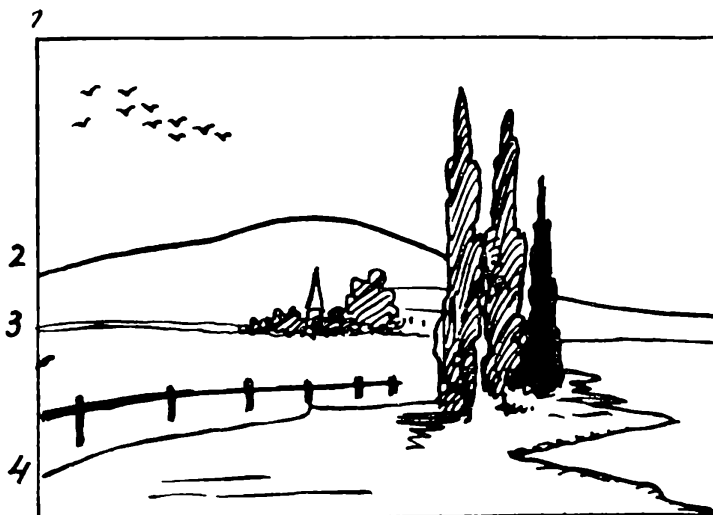
Za luštění prázdninových oříšků byli vylosováni k odměně: M. Kratochvílová, V. Bíteš; Z. Haičman, Brno; F. Pochylý, Derfle; K. Rýdl, Uh. Hradiště; O. Šámal, Hranice; L. Karberová, Ivančice; F. Sobotka, Jablonec; K. Švengr, Jamné; F. Štarha, Kovářová; J. a E. Schleissovy, Kralupy; F. Seidler, Kroměříž; K. Janoušek, Olomouc; K. Holba, Praha; A. Řezáčová, Střelice; J. Ušelová, Svitávka; M. Vaněk, Č. Těšín.

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Děti! Nadejde nám podzim, který bude hýřiti barvami. Jak nemohoucí bývá ten Váš štětec, aby tu krásu jen poněkud líbivě zachytil na papír. A přece; nemáte býti zbaveni radosti z pohledu na barevnou krajinku, kterou — a to je na tom to nejlepší — samy uděláte!

Vím, že jste si do školy kupovaly sešit gumovaného, lesklého barevného papíru. Po upotřebení v ručních pracích vám zbyly větší a malé odštířky. Co s nimi? Podívejte se! (Viz obrázek vedle).

Na přírodním (jistě jej znáte) temně šedém papíře si tužkou vymezení přesně do pravouhelného čtyřúhelníka plošku, na níž chcete mít obrázek na tento způsob (dole). Řekněme, že pro tento obrázek budeme potřebovati největší plochu bílého lesklého papíru. Sestříhneme jej tak, aby se nám kryl s rámcovou čarou 1. S levé strany si vedme na papíře bílém obzorovou čáru pozadí, sestříhneme papír podle ní (2) a

přičleníme proužek lesklého papíru, třeba ve fialovém tónu (3). Sestříhneme jej, jak vidno s obrázkem a máme nejzazší pozadí. K němu přičleníme v oranžově-žlutém tónu proužek sestřížený tak, jak toho vyžaduje rozloha rybníka, v tónu modrém zastříženého (4). Pak nalepíme jednotlivosti. Samotu, topoly, zábradlí, tah ptáků a j. Obrázek nepřepřlňuje!

Bude-li vás práce zajímati a dařiti se vám, vydáme barevné předlohy.

MEZINÁRODNÍ Hnutí KATOL. ESPERANTISTŮ.

Řídí: Aleš Berka, gen. sekretář IKUE. Brno, v Jirchářích 8.

Mladí přátelé!

Zase nový nadpis vidíte ve svém milém „Andělu“ a jistě Vás potěší zpráva, že v každém dalším čísle bude vycházeti *Hlídky katolických esperantistů*, hnutí to, o němž jste snad mnoho slyšeli. Abyste však měli o tomto hnutí jasný obraz, chci Vám vše ještě jednou zopakovati.

I. Esperanto jest pomocný jazyk mezinárodní, na základě dlouholetého studia sestavený drem L. L. Zamenhofem. Jest konečným vyřešením snahy mnoha učenců, mezi nimiž nechyběl ani náš J. A. Komenský, po sestavení pomocného jazyka mezinárodního. Je právem pro svoji snadnost nazýván „*Latinou lidu*“.

Tvůrce esperanta, Dr. L. L. Zamenhof, nejen že dal světu možnost dorozumění se, on položil také základ k vznešenému cíli: *sbratření lidstva vzájemným poznáním*. Zabezpečiti lidstvu *světový mír*, toť konečným posláním hnutí esperantského.

II. Mezinárodní hnutí katolických esperantistů: My katolíci celého světa tvoříme jednu velkou rodinu, která se schází o mezinárodních eucharistických kongresech, poutích a jiných příležitostech, ale pro různost jazykovou nemůžeme se dorozuměti, ač velmi snadno dá se vše zařídit. Vedle tohoto může esperanto naší církvi katolické prokázati neocenitelné služby v širokém jejím působení. O tom nás přesvědčují pro-

jevy vysokých církevních hodnostářů. Tak svatý Otec *Pius X.*, který sám esperanto dobře ovládal, poslal I. světovému sjezdu katol. esperantistů v Paříži jako odpověď na holdovací telegram tuto odpověď: *Esperanto má před sebou velikou budoucnost. A kongresistům a jejich práci udělil apoštolské požehnání. Také Benedikt XV. a nynější sv. Otec Pius XI. žehnají snahám katolických esperantistů. Představený díla šíření víry kardinál Van Rosum v jednom svém misijním listě m. j. píše: „Esperanto dra Zamenhofa vykoná pro církve veliké služby.“* *Msgre Giambéne*, rádce u sv. Stolic, prohlásil: „Jsem přesvědčen, že esperanto bude církvi k velikému užitku.“ *Zesnulý vídeňský kardinál Dr. Piffl* (protektor Ligy katolických esperantistů v Rakousku): „Esperanto se jistě hodí k tomu, aby hájilo a šířilo víru katolickou.“ Také velký státník rakouský *Msgre Ignác Seipel*: „Nechte své děti učiti se esperantu, poněvadž to jest osvětový jazyk budoucnosti.“ *Msgre J. von Ench*, apoštolský vikář pro Norsko: „*Esperanto jest jistě mocný prostředek pro katolickou Akci na celém světě.*“ Holandský biskup *Msgre Diepen* (čestný předseda Ligy katolických esperantistů): „Zavedením esperanta jako světového pomocného jazyka se velice usnadní a zjednoduší mezinárodní styky, které jsou pro katolíky tak nutné.“ — A jak u nás? Čestný předseda Ligy katolických esperantistů *J. E. Dr. Antonín Eltschkner* jest dokonalý řečník esperantský a jako jeden ze zakladatelů našeho svazu všude esperanta používá a tím dokazuje jeho nepostradatelnost. Také náš pan biskup brněnský přijal protektorát nad světovým kongresem

Odpočinutí věčné dejž jim, |ó Pane, a světlo věčné ať jim svítí.

NA DUŠIČKY.

E. Elpl.

Dnes rovy všechny osvětleny,
nad nimi září v temnu kříž,
jak šepotal by zarmouceným,
kteří dnes mrtvým zase blíž,

že Ten, jenž v mukách rozpiat visí,
mrtev též v hrobě spočinul,
obětí svojí — láskou velkou
svět v náruč celý přivinul.

On z mrtvých vzkříšen slavně povstal,
by lidstvu všemu tímto děl,
že ten, kdo v hrobě odpočívá,
na věky nikdy nezemřel,

neb znova vstane z temna hrobu,
by sešel zas se s drahými. —
Dnes oči naše k hvězdám vzhlíží,
slzami svítí vlahými.

Chval každý duch Hospodina,
i Ježíše, jeho syna!
By nás chránil v této noci,
od neštěstí, od nemoci.

Dvanáct hodin,
jedna čtvrt,
mnohým lidem život — smrt.
Ta přijde nenadále,
sebere pány, krále.

Kukaň je plná vajec. Kde jsou Mařenka a Jeník, kteří je jdou hledat?

Tím se dostalo Brnu vzácné pocty a Klubu zasloužené odměny za skvěle připravený XVIII. kongres IKUE. (Pokračování.)

OKÉNKA DO SVĚTA.

Statečný psík. Malý, obyčejný psík, jménem Spot, zachránil život svého pána, 14 let starého Miliona Hradského, syna české rodiny americké v Gull River. Chlapec měl na starosti stádo dobytka, které hnal k napajedlu, když náhle velký býk obrátil se proti němu a zuřivě ho napadl. Vyhodil chlapce rohy do výše a právě se chtěl do něho pustiti, aby ho na zemi rozdupal a probodl rohy, když malý Spot se mu zakousl do nohy a odvrátil býkovi pozornost od bezmocné oběti. Mezitím hoch utekl do bezpečí. Dnes je malý Spot oslavován jako miláček celé rodiny, jemuž se na počest dostalo celého pečeného kuřete.

Kolika jazyky mluví se v Evropě? V celé Evropě mluví se celkem 120 jazyky. Z toho 80 jazyků připadá na samotné Rusko.

Nové povolání dětí ulic. Kdo byl v Neapoli, zná ony malé cidiče obuvi, 6 až 10 let staré hochy, kteří se vrhnou na obuv cizinců a za malé zpropitné ji zbaví prachu. Novyorští hoši si našli podobné povolání, a to jako čističi brýlí. Uličníci v některých částech města jsou tak drzí, že rvou chodcům brýle s nosu a dávají se do čištění, dříve než chodci mohou se tomu opřítí.

katolických esperantistů, jenž se konal letos v srpnu v Brně a na slavnostním zahájení v nové brněnské radnici prohlásil, že s velkým zájmem sleduje práci Klubu katol. esperantistů v Brně a přeje si, aby jeho diecése byla v těchto ušlechtilých snahách vždy na prvním místě.

K uskutečnění všech těchto vznesených ideí byl založen v Paříži v roce 1910 Světový svaz katolických esperantistů (Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista IKUE.), který sdružuje katolíky-esperantisty ve více jak 40 státech. Sídlem jeho stalo se naše moravské hlavní město Brno, když při XVIII. kongresu tohoto svazu byl zvolen předseda Klubu katol. esperantistů v Brně a vedoucí této Hlídky generálním tajemníkem I K U E.

Protože se jedná většinou o krátkozraké, jsou tito lidé doslovně bez pomoci a platí deset centů, jen aby své brýle, pěkně vyčištěné, dostali zpět. Doufáme, že naše chudé městské děti nebudou nikdy napodobit drzé americké uličníky.

Slaměné hrnce V západní Africe vyrábějí si domorodci ze slámy nádoby a hrnce tak hustě pletené, že v nich mohou uchovávat vodu i mléko. Tohoto umění začínají si nyní všimati i evropští průmyslníci a konají pokusy s jeho zavedením v Evropě, neboť na některé tekutiny, kde je velké nebezpečí rozbití nádob při dopravě, by se slaměné hrnce dobře osvědčily. Zvláště rády by uvítaly tuto novinku jistě také — děti!

Znamenitá pamět. Dobrá pamět je pro učení ve škole i pro život věcí jistě velmi výhodnou, ale ojediněle vyskytly se případy paměti tak vynikající, že budí opravdu podiv. Cyrus, král perský, znal prý z paměti jména všech svých 30.000 vojáků. Themistokles znal jména všech obyvatelů athénských. Julius César dovedl diktovati až deset dopisů najednou. Obrovskou pamětí byl proslaven papež Klement IV. Kardinál Mezzofanti znal vedle historie, filosofie, botaniky atd. 57 jazyků a při některých i nářečí. Slavný anglický historik

Macaulay přijímal každou sázku o svou paměť. Dovedl na př. v sázce vypočít všechny odměnou vyznamenané studenty cambridžské university za 100 roků; byly jich 4 velké strany. Seneka pamatoval si až 200 slov najednou a dovedl je opakovat ihned v stejném pořádku, v jakém mu byla tato slova odříkána.

Který národ je nejvynalézavější? Na tuto otázku většina lidí odpověděla by jistě: Američané. Ale nedávno zabýval se touto

otázkou vynikající učenec profesor Mark Jefferson a shledal, že poměrně nejvíce vynálezů připadá na Š v ý c a r s k o. Vysvětluje to tím, že Švýcary byly odedávna útočištěm různých uprchlíků z jiných států a že takovíto uprchlíci bývají často lidé vynikajících vlastností duševních. Podle jeho výpočtů jsou Švýcaři třikrát vynalézavější nežli Němci, čtyřikrát nežli Francouzi, pětkrát nežli Angličané a šestkrát nežli Američané.

ZE STRÝČKOVY MOŠNIČKY.

Má proč. „Proč pláčeš, chlapče?“ — „Tatínek slíbil bratrovi výprask.“ — „To přece tedy nemáš proč!“ — „I mám! My jsme dvojčata — a tatínek si nás pořád plete!“

Dobry žák. Tatínek přišel za p. učitelem zeptat se, jak jeho chlapec prospívá ve škole. Pan učitel povídá: „No, ve vyučování je docela tichý, protože pořád spí. Ale po zvonění je z něho docela čilý chlapec!“

Zlá a horší nemoc. „Tys měl doopravdy horší spalničky, než měl náš Jenda?“ — „O moc! On je měl, když se chodilo do školy. A já o prázdninách!“

Ferina. Domlouvají se dva kluci: „A to když maminka ráno vzkřikne: „Vstávat! to máš vidět! Jako když do mne střelí!“ — „Vyskočíš?“ — „Kdepak! Ležím jako zabítý!“

U kupce. „Tak co by sis dnes přál, Pepičku? Čokoládu či bonbony?“ — „To jste dobře uhodl, pane Tichý, ale maminka mě posílá pro mýdlo!“

Vypočítavý. „Synáčku, když mi půjdeš do trafiky, dostaneš žebro čokolády.“ — „Dobrá, ale co dostanu za cestu z trafiky?“ ptá se malý vypočítavě. (Jos. Sobola, stud., Troubsko.)

Praktický. P. učitel vypráví dětem pohádku o „Stolečku prostří se!“ — „Co bys dělal,“ ptá se Járy, „kdybys měl takový stoleček?“ — Jára odpovídá: „Já bych si hned otevřel jídelnu!“ (Fr. Pochylý, Derfle.)

V tělovědě učíme se o míše. Tu paní učitelka vyvolá nepozorného žáka: „Slávo, kudy nám prochází mícha?“ — Slávek se dívá na paní učitelku, poslouchá, zdali mu někdo napoví a pak vyhrkne: „Střevama!“ (Marie Pochylá v Derfli.)

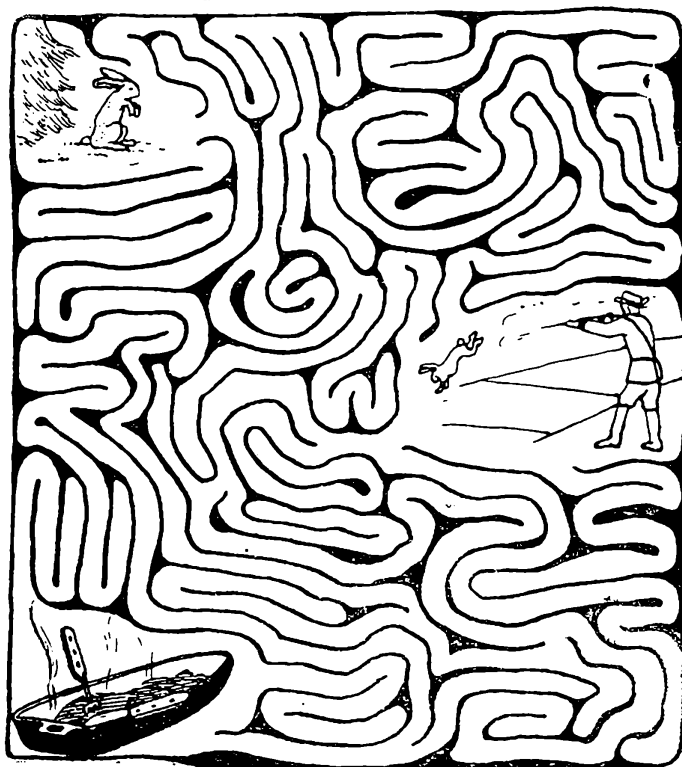
Po každém něco. Host (k paní): „Ten váš chlapec má oči úplně po vás.“ — Matka: „Ale ústa a nos má po otci.“ — Synek (dodává): „A kalhoty mám po bratrovi.“ (Fr. Pochylý, Derfle.)

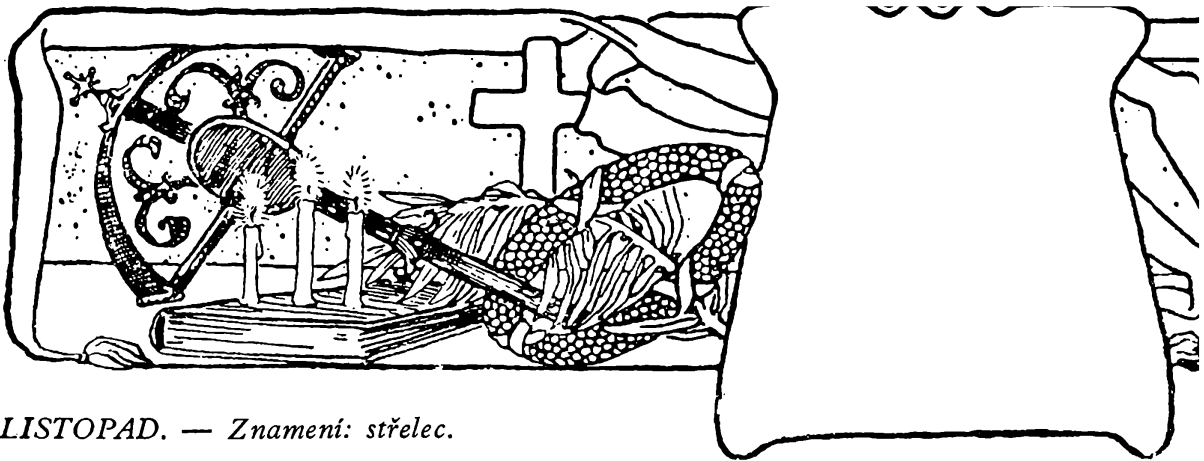
V zeměpise se p. učitel ptal, jak je veliké Bulharsko. Žák, kterého vyvolal, zahlédl v knize: Asi je (jako z Čechy), proto řekl: „Bulharsko je veliké jako Asie (Asi je).“ — „A půl Evropy,“ dodal pan učitel. Papoušek to spokojeně odříkal a — bouřlivý smích se otrásal celou třídou. (M. S., Protivanov.)

V přírodopytu se p. učitel ptal, co si dávají nahluchlí lidé do uší, když s někým mluví? Vyvolaná žákyně vyhrkla: „Vatu!“ (místo naslouchátka).

Z mluvnice. Učili jsme se o přídavných jménech. Pan učitel klade otázku: „Urči všechny rody od přídavného jména pěší!“ Žák: „Pěší, pěšá, pěšé.“ — „A množné číslo?“ — Žák: „Pěšáci!“ (Žákyně II. tř. z Tučap.)

Jak přiběhl zajíc do rány myslivci a jak se pak dostal na pekáč?

LISTOPAD. — Znamení: střelec.

Kašpárkovy hádanky.

1. Co stojí mezi horou a údolím?
2. Kdo je zlý a přece dobrý?
3. Kdy sedlák nemůže prodati telátko?
4. Kde chutná víno nejlip?

1. „a“. — 2. Hlídací pes. — 3. Když žádné nemá. — 4. Na jazyku.

Co pálí bez ohně? (Kopřivy.)

Sedm je málo, pět je mnoho a jednoho je dost. (K dvěma vozům je sedm kol málo, k jednomu vozu je 5 kol mnoho a k táčkám stačí jedno kolo.)

Čeho je v potoce více než v moři? (Písmenek o).

FILATELIE.

Řídí dr. Jos. M o u ř i n o v s k ý, Tišnov.

V poslední době začíná ve filatelii zvyk sbírat známky neorazítkované. Je to obchodní trik. Známký neorazítkované totiž jsou stále cennější, kdežto některé orazítkované zlevňují a proto na nich obchodníci prodělávají. Z toho důvodu nechtějí s nimi obchodovat a doporučují sbírat jen známky čisté. Než opravdovou cenu přece jen má známka, která prošla poštou!

Nové sestavy:

80 různých čsl.	4.— Kč
50 různých rak.-uherských	2.50 Kč
50 různých rakouských	2.— Kč
50 různých německých	2.— Kč
10 Anglie	1.50 Kč
20 Belgie	2.— Kč
3 Bosna	1.— Kč
6 Bulharsko	1.— Kč
12 Dánsko	1.50 Kč
5 Gdaňsko	1.— Kč
3 Estonsko	1.— Kč
6 Finsko	1.— Kč
20 Francie	1.50 Kč
2 Irsko	—0.80 Kč
2 Island	1.— Kč
20 Itálie	2.— Kč
5 Itálie, pamětní	2.— Kč
15 Jugoslavie	1.50 Kč
3 Liechtenstein	1.— Kč
3 Litva	1.— Kč
3 Lotyšsko	1.— Kč

4 Luxemburg	1.— Kč
20 Maďarsko	1.50 Kč
20 Uhersko	1.— Kč
15 Nizozemí	2.— Kč
4 Norsko	1.— Kč
20 Polsko .	2.— Kč
6 Portugalsko	1.— Kč
15 Rumunsko	2.— Kč
10 Rusko	1.— Kč
6 Řecko	1.— Kč
2 Saarsko	1.— Kč
2 Saar něm.	—0.50 Kč
3 Horní Slezsko	1.— Kč
2 Srbsko	—0.50 Kč
5 Španěly	1.— Kč
12 Švédsko	1.50 Kč
15 Švýcarský	2.— Kč
1 ital. „Anno santo“ .	—0.80 Kč
1 ital. pamětní fašistická	—0.70 Kč
3 Ukrajina	1.— Kč
2 Vatikán	1.50 Kč
8 Bavorsko	1.— Kč
4 Württemberg	1.— Kč
5 Turecko	1.— Kč
10 rakouských rarit	2.50 Kč
10 německých rarit	2.50 Kč
3 Hindenburg se smuteč. okraj.	1.— Kč
1 japonská obálka se známku a písmem	1.50 Kč

Kdo by si přál nějaká razítka, může se při objednávce otázat, zda je mám — později je také uvedu!

ANDĚL STRÁŽNÝ

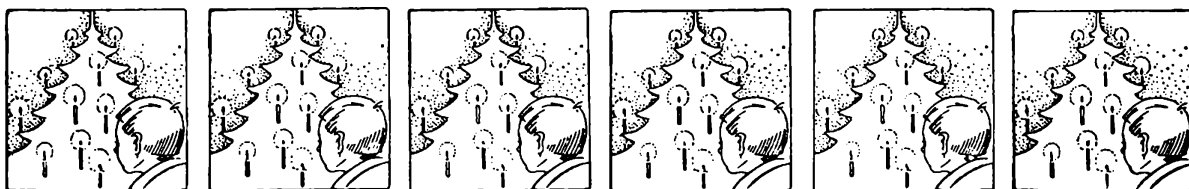
Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

Chumelí se, chumelí,
hleďte na staříčka,
chrání pod svým příkrovem
skřítku a zajíčka.

Ať se jak chce chumelí,
to nás nezastraší,
též nás zimy uchrání
rodičové naši.

J. Ž.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY ...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. (Pokračování.)

„Josefe, odříkáš nám Stařeček hospodář.“
Josefek se loudal ke stupni, začal nesměle, ale šlo to:

„Zasíval zrnečka v úrodnou půdu
stařeček hospodář jarního dne.
Došel a vzdechl si — kdepak as budu,
k novému žití když zrnko se hne.“

Poněkud těžší báseň, ale Josefek se držel statečně. Byl pochválen. Teď přistoupil pan řídící k lavici, ve které seděl Janek Černíčkůj.

„Je řada na tobě, Černíčku.“

Janek se postavil v lavici jako strnka, trochu se prohnul, což mělo znamenat úklon a spustil. Ale jenom pro sebe — hlasitě neřekl ani hlásku — a odříkával, odříkával plnými ústy, jazykem a rty pohyboval jak když bičem mrská, ale všechno potichu. Děti se začaly smát. Pan řídící chvíli tak před Jankem stojí a nechá ho. Po chvíli praví docela klidně: „Dobře, Janku, to sis odříkal pro sebe, teď zas řekni něco nám — my také chceme slyšet, co ses naučil.“

Janek se začne ošívát, všelijak kroutit a nakonec vyrazí ze sebe:

„Pane učitel, já to dobře neumím. Nemám sešit.“

„Ale, ale,“ diví se pan řídící, „kam jsi ho dal?“

Francek kurážně odpovídá: „Nevím, kdesi sa mně propadl.“

„Ták? Propadl se? Jak to, prosím tě, je — propadnout se?“

„No, propadl se, jinak to není. Četl jsem toťkaj jednu knížku o Krakonošovi a tam také stálo, že najednúc sa Krákonoš propadl a nebylo ho. Tak to udělal aj můj sešit. Propadl sa a není ho.“

„A tož tak, Janku, sešit se propadl a ty se nemusíš učit? Mně se zdá, kluku, že máš za ušima, třebaže vypadáš, jako bys neuměl do pěti počítat. Dnes ti ještě odpustím, ale příští hodinu ať umíš báseň Polednice.“

Janek se posadil a na rozesmáté děti vyplázl za zády pana řídícího jazyk.

Teď byl vyvolán Strnka. „Tak Strnko na stupeň a ukaž, co umíš, když ses učil i cestou na pastvu. Kterou znáš?“

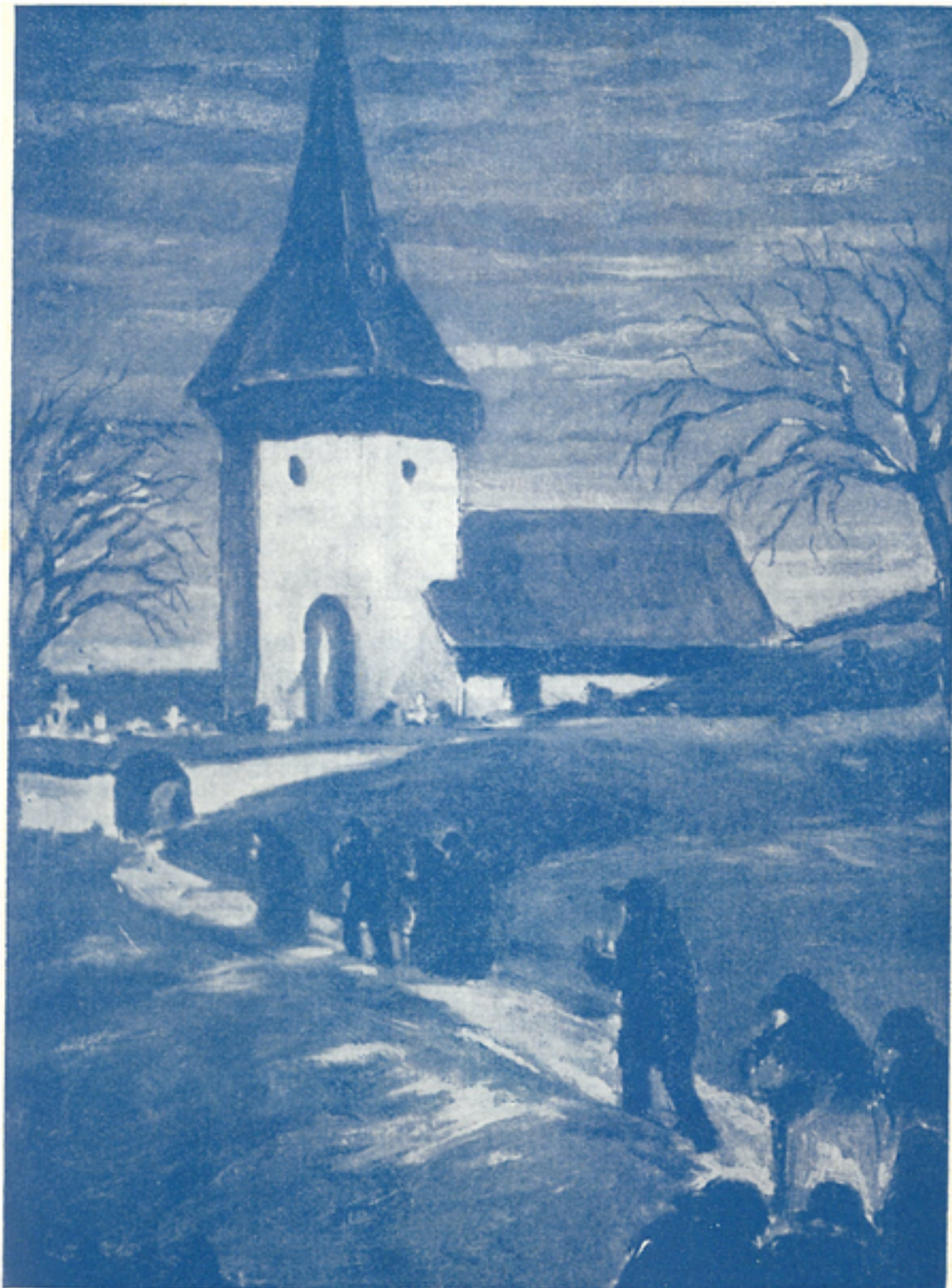
„Vrabec a kůň.“

„Tak začni.“

Strnka, zvaný Budíček, spustil s velkou jistotou a hlasitě, jako skutečný budíček, když se na plno natáhne:

Radostná cesta za šera do kostelíčka na roráty.

„Vyros, nebe, Spasitele,
vypuť nám ho země klín!“
lkali otci z duše vřelé,
an je děsil noci stín:
vyslyšel Bůh jejich hlasy,
seslal Krista, dárce spásy;
mizí děsná pověr noc,
klesá hříchů, pekla moc . . .

Připraven k boji.

„Vrabec a kůň.
Nad úvozem na roštině
švitořivý vrabčík seděl,
vůkol sebe po krajině
potutelným okem hleděl.“

Až potud to šlo vý-
borně. Strnka začal dru-
hou sloku:

„Vrtěl s sebou —
poskakoval, poskakoval,“
dál ne a ne — spustil
znova ještě kurážněji:

„Vrabec a kůň.
Nad úvozem na roštině
švitořivý vrabčík seděl,
vrtěl s sebou, poskakoval,
potutelným okem hleděl.“

Teď Strnka ztichl. Zdá-
lo se mu, že se popletl.
Děti smály se do hrsti a
pan řídící pobídl: „Nu,
dále, dále.“ A Strnka
začne po třetí:

„Vrabec a kůň.
Pod úvozem ná roštině,
švitořivý koník seděl,
vrtěl s sebou — — —“

Dále už Budička slyšet nebylo. Celá škola se smála. Když smích trochu utichl, pan řídící sám stěží přemáhaje smích praví:

„Tak. A teď bude, Strnko, švitořit metla a zas ty se budeš vrtět a poskakovat.“

Ale nebylo tak zle, dnes byl pan řídící nějak milostivý. Co také měl dělat? Pořád děti jenom trestat? Zlobit se? Vzpomněl si zajisté, že také byl jednou takovým žáčkem. A Strnka velice sliboval, že se bude učit. Uvidíme.

Kluci dnes ve škole zlobili. Byli celí rozvíření. Stále coby mezi sebou šeptali a vyhlíželi oknem k silnici.

Konečně Marek řekl hlasitě: „Už nepříjde. Darmo ho čekáme.“

„Koho čekáte?“ táže se pan řídící.

„Francka Šeligového. Byl s námi v háji, pravil, že půjde aj do školy a není ho.“

„Francek? Oh, tomu škola nevoní, děti, ten je už nadobro zlajdačený. Vidíte, jak pokračuje ve zlém. Kam ho zavedla neposlušnost a vzdorovitost. Bude tulákem, postrachem řádných lidí. To je výstraha pro vás, děti, nenechte se od Francka zlákat.“

„My sa ho bojíme, pane učitel,“ ozval se jeden menší žáček. „Byl dneska v háji. Měl za nadry hada a hodil ho mezi nás, jak jsme seděli pod březou.“

„Živého hada?“

„Živého,“ volaly i ostatní děti. „Byl tlustý jak čagan, aj tak veliký. Chtěl vlezť pod březu do díry, ale Francek ho chytil a dal si ho zas za ňadra.“

„O jój, o jój, jejdankenky!“ křičela děvčata. „Hada za ňadra? Však ho uškne.“

Pan řídící utišil děti a poučil je. „Had, kterého Francek chytil, nebyl jedovatý. Byla to užovka nebo slepýš. V našich krajinách není jedovatých hadů — jenom zmije je jedovatá. Ta je však menší a tenší než užovka. Jakou barvu měl ten had, Marku?“

„Byl šedivý, sivý — blyštěl se jak kosa nebo nůž.“

„Tak vidíte, děti, byla to užovka, ta je neškodná, ba užitečná, neboť chytá a požírá myši v polích. Bývá ráda blízko vody. Zmije naproti tomu má ráda kamení a slunce, vyvýšená místa, pahrbky. Snadno ji poznáme. Po celé délce hřbetu, od hlavy až k ocasu, táhne se zmiji černá, klikatá čára. To je nejdůležitějším znakem zmije. Ostatně, není-li had podrážděn, uteče před člověkem. Jenom tenkrát je nebezpečný, když ho něco podráždí. Třeba když se na něj stoupne v lese, nebo když po něm někdo hází kamením a udeří ho. I had se brání.“

„Francek zabíjí hady,“ volaly děti. „Jednoho si aj upekl. Aj žaby peče nad ohněm. Dával nám, abysme jedly, že je to dobré. Pravil, že aj páni jijá žaby.“

Z dětí se žaloby na Francka jen sypaly.

„Milé děti,“ poučoval pan řídící. „Hlad je těžká věc. Páni jedí smažená žabí stehýnka z mlsnoty — nevědí, na čem už by si pochutnali, ale Francek je jí z hladu. Vy se máte doma čeho najíst, ale on sní jenom to, co kde najde a urve. Vidíte, jaký je život tuláka? Modlete se za Francka, aby byl hodnější — v těch lesích hyne jeho duch i tělo. A když k vám v háji přijde, pěkně s ním mluvte, domlouvejte mu, aby šel domů — dejte mu ze svého chleba, co máte k jídlu.“

Děti slíbily a byly už jaksi smutné. Pan učitel pobídl ke zpěvu. Všichni rázem veselé povstali a již hlaholila otevřenými okny školy ven do přírody krásná píseň.

„Jsem Moravan, toť chloubu má, kdo, rcete, otčinu mou zná?“

„Moravo, Moravo, Moravěnko milá“. A třetí hned po nich:

„Tážete se, proč jsem Slovan, proč mi bratrem každý Čech?“

Ten, jenž nahání dětem strach.

Nebeská královno,
lilie čistá,
bez hříchu počatá,
milostí bohatá,
Matičko Krista.

Maria, Máti má,
náležím Tobě,
zachovej ochranou
duši Ti oddanou
v čistoty zdobě!

Když o jedenácté hodině pouštěl pan řídící žáky domů, vedla právě matka Šeligová kolem školy koně na opratích. Plakala.

„Co se vám stalo, Šeligová?“ tázal se.

„Bože, pane učiteli, máme to sůzení a těžký kříž od Pána Boha. Ten náš tulák byl dva dni doma, zdálo sa, že už bude dobrý, dnes ráno vzal koně, že požene na Žumišku. Já sem tam o devíti hodinách šla po práci, koně spútané sa pásli okolo potúčka a Francka nikde. Už je zas v horách. Bože, Bože!“

Švihla koně opratí a spěchala domů. „Ubohá matka,“ povzdechl si pan řídící.

V hloučku kluků ozval se Martin Šuran: „Tož Francek zas bude tulačit a horovat. Ten je hlupý! Ej, ogaři, kdybych já měl ty Šeligovy koně, viděli byste, jak by mňa nosili. Éj! Éj!“

Honza Buršůj, změřiv malou postavičku Martina, ušklíbl se posměšně: „Nevím, jak ty by sas na koňa vyškrábal, leda po ocasi, jak žaba.“

Kluci vybuchli v smích, Martin se přikrčil ještě víc a už byl za vrátky jejich chalupy. Nečekal na další. (Pokračování.)

PROSBA K SV. MIKULÁŠI.

J. Ž.

Svatý Mikuláši,
děti prosbu vznáší,
plnou nůši dárků s nebe
snes jim, o to prosí tebe.

Jeník psaní píše:
pošta — nebes říše —
touhu ve svém srdci nosí,
o splnění její prosí.

Psaníčko mé leť,
nezdržuj se — hleď,
bys už bylo u dobrého,
Mikuláše přeštědrého.

Prosím pěkně jen,
by splnil můj sen,
naložil mně, milý stařík,
pěknou četbu „Kája Mařík“.

K dětským duším spěje,
o radostech pěje,
o škole i o prázdninách,
o „dřině“ i skotačinách.

Svatý Mikuláši,
vyslyš prosbu naši,
„Káju“ naděl ku radosti,
v „Občanské“ ho mají dosti.

ŠTĚDROVEČERNÍ POESIE.

J. V.

Když na Štědrý den k večeru soumrak snese se nad zemi, tu přímo zvláštní kouzlo rozhostí se ve všech srdcích lidí dobré vůle. Vůkol vládne naprostý klid a všichni jako by cítili něhu a lásku z blížících se posvátných a velebných okamžiků štědrého večera. A hned potom je slyšeti dunivé výstřely, oznamující a oslavující narození Ježíškovo . . .

Vesnicí prochází osvětlený betlem a hned za ním nesou se mnohé vánoční koledy a písně, doprovázené hudbou a vzbuzující milé city a vzpomínky na biblický Betlem, nad nímž při narození Páně zaskvěla se záře a andělé pěli jásavě: „Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidu!“ V jednotlivých domech kmitají se světla, maminka přináší vánoční stromeček, rozsvěcuje jej, na stůl přináší štědrovečerní večeři a zve všechny domácí ke stolu. Dětem oči jen září nevinnou radostí a štěstím, těší se, radují a žasnou nad krásou a třpytem vánočního stromečku a v odplatu za štědrovečerní půst hledají na stěně „zlaté prasátko“.

Po chutné a štědré večeři tatínek zanotí některou z vánočních koled a všichni se nadšeně přidají, oslavujíce a opěvujíce příchod znovuzrozeného Boha . . . Potom ještě dlouho všichni vzpomínají na minulé štědré večery a dospělí zalétají v myšlenkách do svého dětství, jak se vždy velice těšili na štědrý večer a vánoční stromeček.

Tak za neskonalé radosti a štěstí všech uplyne svatvečer a nastává svatá noc . . . Konečně každý se ubírá ke spánku, aby se v časných hodinách ranních vypravil na půlnoční mši svatou do zářícího kostelíka a tam se poklonil Ježíškovi v jesličkách a oslavil jeho příchod k nám .

Zima přiblíží i veveříčku soucitné lidské ruce.

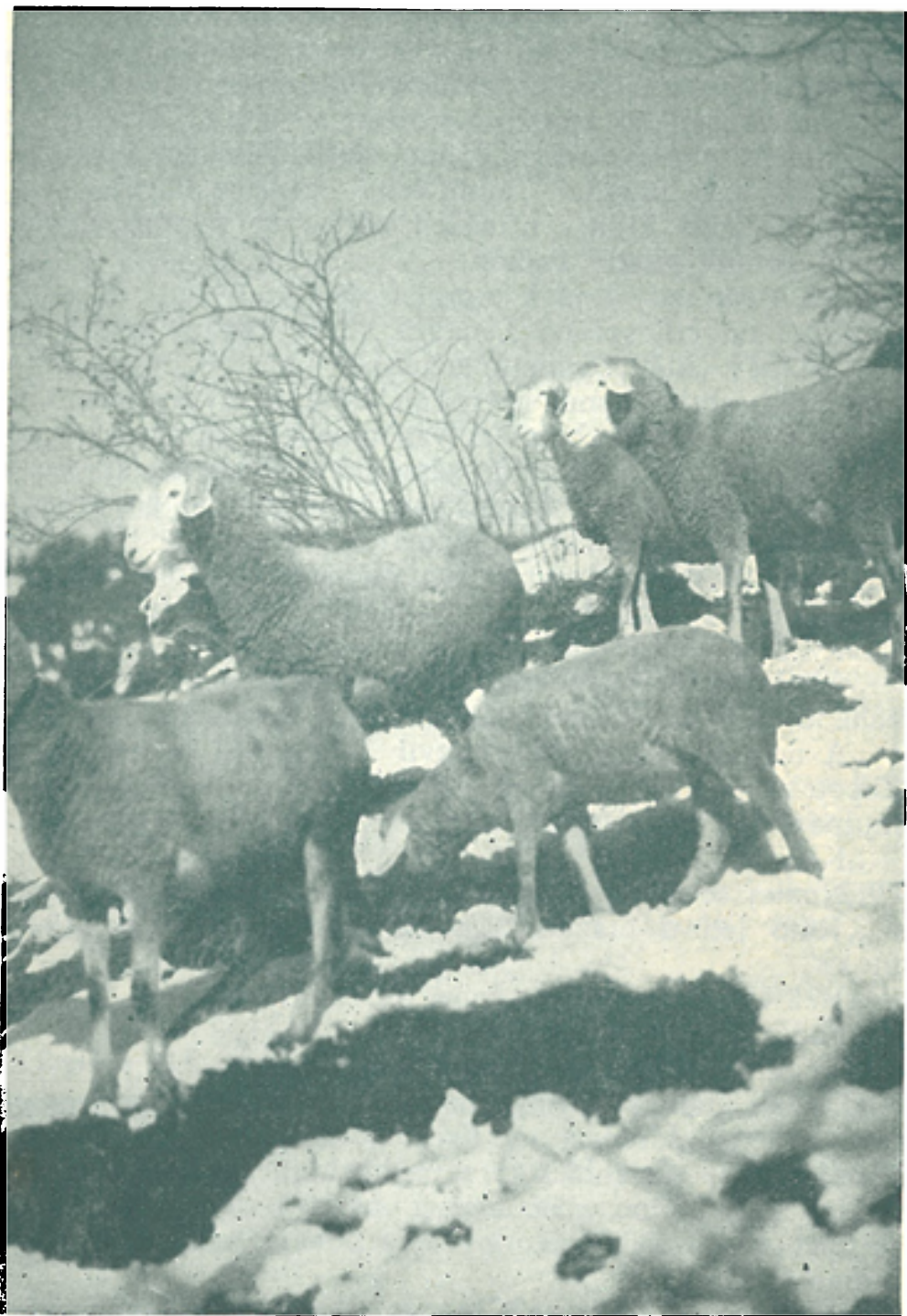

Dej Bůh štěs - tí to - mu do - mu, ma - lé - mu dě tát - ku
 my zpí - vá - me, ví - me ko - mu,

Kri - stu Je - zu lát - ku, dnes v Be - tle - mě na ro - ze né - mu.

MODRÝ PARDÁL. Povídka z americké pustiny. J. Veselský. (Pokrač.)

Za chvíli objevily se ve vzduchu záviny řemene a konec padl až k podlaze. Pavel uchopil laso a třebas ho ruce bolely a nohy měl ztrnulé, začal šplhati vzhůru. S námahou pomalu jen lezl stále výš, ale cítil, jak slábne a byl by konečně vysílen spadl, kdyby ho občas nezachytily silné ruce.

Ocitl se v jakémisi komínu, který vedl do větší jeskyně. Tam udýchán chtěl si odpočinouti, ale Tenanga uchopil ho za rameno.

„Nemáme času! Pojďme!“

Vykřesal oheň a zapálil louč.

„Pojď za mnou!“

Pohybovali se kupředu a po stupních sestoupili do druhé jeskyně, kde stály porůznu hliněné nádoby a uprostřed vytékal podzemní pramen.

„Kde to jsme?“ zaptal se trochu úzkostlivě Pavel.

„Jsme v obětní jeskyni,“ odpověděl Tenanga a vyzdvihl louč.

„Je to tedy pravda?“ mimovolně ozval se Pavel.

„Ano, kněží Slunce přinášejí zde oběti stínům svých králů,“ zašeptal ponuře mladý Indián.

„Byl jsem tedy i já k tomu určen?“

„Ne,“ odvětil spěšně Tenanga, „tebe chrání modrý pardál.“

„Co tedy chtěli se mnou učiniti?“

„Chtěli, abys zhynul ne rukou člověka, nýbrž jedem hada.“

Pavel se zachvěl. Nyní si vzpomněl, že ze skulin v podlaze ozýval se podivný sykot, leč světlo zapudilo asi hady do skrýše. Oběť měla se vykonati v noci. Při té myšlence zmocnila se ho hrůza, ale hleděl ji přemoci.

„Zdálo se mi,“ pravil, „že jsou to zříceniny františkánského kláštera.“

„Nikoliv,“ vysvětloval Tenanga, „ty jsou dále k západu. Toto jsou trosky královského sídla.“

„Ale kdo mě vlastně unesl?“ připomněl si náhle Pavel nevyjasněnou záhadu. „Pravils dříve, že je to tlupa Zapotéků . . .“

„A nemýlil jsem se,“ pravil Tenanga s nenávisí, „byli to ti psi Zapotékové, sběr nejhorších lotrů, ale mezi nimi jsou vyslanci Chamulpovi a s nimi Azual.“

„Kdo je to?“

„Neptej se nyní. Můj otec Tamay ti to vysvětlí. Pospěšme si!“

„Ještě jednu otázku: Co se stalo v haciendě? Podnikli Indiáni útok?“

„Ne! Unesli právě jen tebe.“

„Poděsili se v haciendě?“

„Nevím. Spěchal jsem po tvých stopách. Ale neztrácejme času!“

Oba šli dále točitými chodbami. Tenanga pohyboval se tu volně, jako by znal dobře cestu. Konečně zablesklo před jejich očima světlo a objevila se rozlehlá step s průhledným zrcadlem jezera.

Slunce již dávno vyšlo a rosa obeschla. Jenom hladina jezera třpytila se barvami a zářila, jako by byla pokryta zlatem. U břehu kolébal se indiánský člun.

„Poplujeme,“ ozval se Tenanga. „Vzal jsem jednoho koně, ale ten by

nám nestačil. A bude tak lépe i proto, že voda nezanechá stop. Tento člun jsem zavčas opatřil i připravil. Sedni si k veslu. Vítr je příznivý, snad se nám tedy podaří odplouti daleko, než zpozorují tvůj útěk. Jen aby nás nepronásledovali! Kéž nás velký bůh Slunce opatruje!“

„Kéž nás Bůh opatruje!“ opravil ho Pavel.

Tenanga silným pohybem nohy odrazil člun, zdvihl plachtu a usedl se svou neodlučnou puškou na předu. Člun se lehce zakolísal, ale pak plul již rychle, poháněn větrem, po lesklé jezerní hladině.

5. PRONÁSLEDOVÁNÍ.

Pavel a Tenanga přepluli již značný prostor a nebylo nikde viděti pronásledovatelů. Nedávný vězeň začínal již volně dýchat.

„Zdá se, že se nám podaří šťastně uniknout.“

„Netěš se předčasně!“ varoval mladý Indián, který se stále opatrně ohlížel za sebe. „Nevím proč, ale mám jakési tušení, že jsme v nebezpečí. Neznáš Azuala . . .“

„Kdo to tedy vlastně je?“

„Otec ti to poví!“

„Snad oba nadsazujete.“

„Ne, Tamay a Tenanga se nemýlí . . . Ostatně pohled! . . .“

Ukázal rukou na černý bod, rýsující se v dáli na stříbrném povrchu jezerní hladiny. „To je loď!“

„Pronásledují nás?“

„Ano!“

„Co tedy učiníme?“

Tenanga zaclonil oči rukou.

„Veslují velmi rychle. Naše těžká plachetnice nás nezachrání. Musíme zahrnouti k řece El Salado, která tamhle vytéká z jezera. Proud nás ponese, a potom využijeme hustého křoví na březích. Zaměř na pravo!“

Loď se na místě obrátila a plula naznačeným směrem. Zatím černý bod stále více rostl a zakrátko objevil se člun obsazený hustě Indiány, kteří úsilně veslovali. Tenanga, drže v rukou svou pušku, nespouštěl očí se člunu. Pronásledovatelé blížili se očividně k uprchlíkům. Náhle Tenanga přiložil pušku k líci.

„Nestřílejte!“ zvolal Pavel. „Nechci, aby pro mne byla prolévána krev! Budeme se jen bránit. Ach, proč nemám svou pušku!“ vzdychl.

Tenanga nerad spustil zbraň.

„Musíme jakýmkoliv způsobem zdržet běh jejich člunu, jinak zhyneme!“

V té chvíli zakouřilo se nad indiánským člunem, zahučely rány a několik metrů před uprchlíky třeskly do vody koule.

„Má puška spíše trefí,“ ozval se s úsměvem Tenanga. „Nyní přece již smím? . . . Však oni začali.“

„Vyraz, můžeš-li, některému veslo!“

„Postarám se o to!“

Rozlehl se krátký, ostrý hukot a jeden z prvních Indiánů ve člunu vypustil roztráštěné veslo. Mezi pronásledovateli nastal trochu zmatek, zdaleka bylo slyšeti výkřiky a člun zmírnil běh.

„Nechybil jsem,“ pravil s uspokojením Tenanga, nabíjeje rychle

pušku. „Ale mnoho nám to nepomůže. Jen trochu je to opozdí. Štěstí, že El Salado jest již blízko. Řiď napravo — tak . . . !“ Tenanga se naklonil a sám také kolbou pušky začal opatrně veslovati a tak pomáhati lodici.

Před uprchlíky otevíralo se již koryto řeky, která tu rychlým proudem vytékala z jezera. Zde se začínala El Salado a byla poměrně úzká, bystrá, ale pak se rozmanitě zatáčela.

„Mohli bychom se tu ukrýt,“ pravil Tenanga, „ale Azual jistě by nás našel. Třeba plouti ještě dále.“

„Kdyby se nám podařilo utéci až ke zříceninám františkánského kláštera, nalezli bychom tam nejednu výbornou skrýši. Zdá se mi, že ty zříceniny leží někde v této krajině.“

„Nemýlíš se, Pavle,“ přisvědčil Indián. „Také směřuji úmyslně na tu stranu a počítám se známými mně úkryty. Není to již ani daleko. Musíme však nyní dávat pozor, abychom neuvázli s lodicí někde u břehu nebo ji nárazem nerozbili.“

Začal ji znovu řídit kolbou své pušky. Loďka uháněla rychle po proudu.

„Plachty nyní nepotřebujeme,“ upozornil po chvílce Tenanga, „ba vlastně nám ještě překáží. Stáhni ji opatrně a oviň jí ruku. Na zatáčkách budeš moci zadržovati běh loďky a potom pomáhat mi veslovati.“

Pavel učinil, jak mu radil Tenanga, a oba úsilně manévrovali mezi nesčetnými hadovitými zákruty řeky. Právě pro tyto zákruty nebylo viděti pronásledovatelů, ale mladý Indián nedal se tím oklamat.

„Azual ví, kde nás má hledat, a jistě je nedaleko za námi. Jen abychom se brzy dostali ke zříceninám!“

Náhle vydral se mu z prsou tichý výkřik radosti: „Pohleď! Zříceniny!“

Na obzoru nad křovím objevily se mlhavé obrysy dávné svatyně

Malé, krápníky zdobené Šamaličovy jeskyně v Balcarově skále.

Majasů a pozdějšího kláštera. Současně však ze zarostlého houští v hloubi řeky rozlehl se křik a zahřměl výstřel.

„Rychleji, rychleji!“ zvolal Tenanga. „Skoč do vody a plovej ku břehu. Tam se zachrániš!“

Pavel se zdvihl, ale v té chvíli rozlehl se druhý výstřel. Mladý hoch chytil se za prsa, zatočil se na místě a padl jako kámen do vody, která se tu zmítala vírem.

Koule padaly stále

Spěchejme k Betlemu,
k Ježíšku malému .

hustěji. — Tenanga přes hrozící nebezpečí, že bude zasažen, stál nehybně s očima široko rozevřenýma, — zapomínaje na obranu i na svou pušku.

Konečně se všecek otrásl a vyprahlé jeho rty zašeptaly:³

„Duchu Slunce, přijmi milostivě ducha posledního krále Majasů!“

Potom se mu však v očích divoce zablesklo:

„Střez se, Azuale! Neušetřil jsi znamení modrého pardála a oblékl jsi kůži Zapotéků. Střez se! . . . Neujbožejší Majas ti toho nikdy nezapomene! A ty, vnuku Nezualpilisův, mladý orle Majasův, Hualpo, budeš pomstěn!“

Po těch slovech jedním skokem vpadl do vody, doplavál k houští na břehu a zmizel.

(Pokračování.)

CREDO MLADÝCH.

Karel D o u b r a v s k ý .

Chcem věřit v usměvavé štěstí,
jež rozklene se v duhu míru
a sáhne v tónů slastných lyru,
jsouc budoucnosti lepší krásnou zvěstí.

Chcem naději mít, děd již míval,
chcem nepřízně se probít zlobou,
jak muži vyúčtovat s dobou,
by zítra nikdo víc již nevzpomínal.

Chcem milovat vše, co je kolem,
květ louky stejně jak květ srdce,
nežárlit, nevyčítat trpce,
chcem vyúčtovat s vlastní zloby bolem.

„S Bohem, Máno!“ loučila se Miluška se svou přítelkyní. „Odpovědne přijď k nám. Uděláme si spolu úlohy. Nezapomeň!“

„Jak bych mohla zapomenout!“ bránilo se druhé děvčátko. „Ještě ti musím něco říci. Na prázdniny jedu k moři!“ Rozběhla se k elektrice, která právě zastavila u rohu.

Miluška si trochu povzdychla. Ne, že by snad Máni záviděla, ale ono je to přece jen příjemné, ztrávit prázdniny u moře. Inu ona, Míla, je chudobná a nemůže si dovolit to, co její přítelkyně. Miluška vzdychala celou cestou i po schodech. Než přede dveřmi udusila každou jiskřičku závidění.

„Vždyť nemůže mít každý vše, co by si přál,“ řekla si a zazvonila. Zdálo se jí, že zaslechla hlas své tety Růženy. Inu ovšem. Tetička se přijela podívat na svoji neteř. Sotva ji Miluška spatřila, vykřikla radostně a hnala se k ní.

„Divoško,“ smála se teta, tisknouc Mílu do náruče, „máš mě tak ráda, že mě div neumačkáš?!“

„Vždyť víš, že ano,“ tulilo se k ní děvčátko. Obsypávala tetu dotazy, lichotkami, chválila její šaty, vypravovala překotně příhody ze školy a mimochodem se zmínila i o Mánině cestě k moři. Teta Růžena se divila a jaksi podivně se usmívala.

„Co se tak usmíváš?“ ptala se Miluška, „řekni mně proč, tetičko!“

„Kampak ty pojedíš na prázdniny?“ řekla místo odpovědi teta.

„Mohla bys bývat u nás. Máme krásnou myslivnu, plno drůbeže, kolem samé lesy, zahrady, pole a všelicos, co by se ti líbilo.“

„To je opravdu hezké,“ přisvědčila Míla. „To bych mohla jeti s tebou. Ano, maminko?“ Seskočila tetě z klína, běžela k matce a objímajíc ji kolem krku, prosila a žadonila.

„I běž si s tetou,“ smála se maminka. „Musíš se však pilně učit a teprve za pěkné vysvědčení . . .“ nedomluvila a podívala se významně na Mílu.

„Ale ovšem, mami. Budu se učit stále, jen když pojedu.“ Najednou jí bleskla hlavou myšlenka a ta ji zbavila vší nálady.

„Tetičko,“ šeptala tetě zaraženě do ucha, „ale tetičko, musím také chodit do kostela a ty jsi nedávno povídala, že kostel je daleko, že se tam málokdy dostaneš, ale já musím, víš!“ Míla se div nerozplakala.

„Inu,“ řekla smutně teta, „do kostela nemůžeš, ale nic si z toho nedělej. Zato budeš celé dva měsíce pryč z nezdravého města. Budeš chodit na jahody, hříbky, budeš na čerstvém vzduchu, natrháš si ovoce . . .!“ Tetička líčila všechny krásy prázdnin tak vábně a mile, že Miluška sotva odolala. Pravda, ráda by se dostala do lesa, daleko od nezdravého města, špinavých ulic, tmavých dvorů, plných sazí a nečistoty, ráda by se zotavila po dlouhé nemoci, která ji dříve trápila. Také chtěla ulehčit rodičům, vždyť by ji dva měsíce nemusili živit. Miluška bojovala těžký duševní boj.

Na jedné straně pohodlí, bezstarostná radost, osvěžení, na druhé povinnost, které se nechtěla zpronevřit, povinnost k svému Stvořiteli.

Míla byla v rozpacích. Teta se na ni dívala skoro nedůvěřivě a očekávala rozhodnutí. A to přišlo. Míla zhluboka vzdychla, objala tetu kolem krku a pravila: „Ne, nemohu, tetičko, odejít od Ježíška. Všechny děti ho opustí, stýskalo by se mu. Nemohu . . . Ty to snad nepochopíš, ale je to nemožné. Hleď, tolik křesťanů za něho obětovalo život a já bych mu nechtěla věnovat ani prázdniny? Ne, tetičko, vrať se domů a mne nech tu. A nezlob se na mne, nemohu jinak!“ Seskočila tetě s klína a vyběhla ven. Tam se radovala nad svým vítězstvím. Přinesla Ježíškovi svou první větší obět.

ZÁŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

(Pokračování.)

6. ONDŘEJOVA ZBOŽNOST.

Kněz, který znal dobře povahu Ondřejovu, píše o něm:

„Jeho dětinná zbožnost byla vážná, přímá, neokázalá, opravdová a hluboká. Život milosti a zbožnosti zdál se mu stejně lehkým jako život přirozený. Žil bezstarostně jako dobré dítě, dobré dítě Boží a Mariino, dobré dítě svého Otce a Matky. Mohu potvrditi neobyčejnou zralost, stálost a pravidelnost jeho zbožnosti. Byla to zbožnost bez přetvářky, zářivá klidnou radostí, tryskající z duše, žijící a působící nadpřirozenou milostí.“

Výsledkem takto pojaté zbožnosti bylo, že v důležité chvíli svého života mohl Ondřej směle říci: „V prostotě svého srdce obětoval jsem všechno radostně Bohu.“

Také jeho druhové vycitovali dobře jeho vniternou hodnotu, vyplývající z milosti Boží. Jeden z nich píše:

„Nepodobal se ostatním. Ani nejlepší mezi námi se mu nevyrovnali. Byl to anděl na zemi. Měl na nás veliký vliv a všichni ho milovali.“

Jeho zbožnost měla ráz nejen citový, ale i rozumový a projevovala se praktickým způsobem.

Jednou dal svému druhu tuto otázku: „Mohl bys mně vyjmenovati všechny svátky Matky Boží?“

„Ne.“

„A já ti je hned vyjmenuji. Naučil jsem se je z kalendáře včera večer.“

Ondřej náležel do školního sdružení, které mělo úkolem prokazovati zvláštní úctu nejsv. Marii Panně. Spolužáci zvolili ho jednomyslně za prefekta čili vedoucího sdružení. Každý pátek po skončeném učení shromažďovali se členové v ústavní kapli a tam se věnovali hodinu modlitbě a rozjímání.

S nadšením naslouchal vypravování o obětavém životě misionářů, kteří pracují v dalekých krajích, aby získali duše pohanů pro Krista. Tehdy vyrostla v něm touha, aby se mohl státi rovněž misionářem a apoštolem. Jako apoštol chtěl působiti již nyní mezi svými spolužáky: neúnavně šířil mezi nimi pobožnost k Panně Marii, získával předplatitele pro náboženské časopisy, vybízel k účasti na adoracích, nejvíce pak usiloval slovem i příkladem povzbuditi druhy k častému sv. přijímání a ke zbožné přítomnosti na mši svaté.

Přítelkyně.

7. ONDŘEJ V OPATSTVÍ ORVAL.

Dosavadní život Ondřejův plynul v příjemném ovzduší pokoje a štěstí. Chlapec vyrůstá pod ochranou rodičů, nezná starosti ani smutku. Proto se ho také matka nejednou táže položertem:

„Jak si zasloužíš nebe? Neznáš utrpení, nemáš velkých chyb, které bys musil přemáhat; opravdu, máš méně zásluhy než jiní...“

A zatím utrpení stálo již před prahem. V té velké zkoušce ukázaly se hlubiny statečné a tiché duše chlapcovy, ukryté pod zevnějším šatem prostoty a bezstarostné veselosti.

Poslední dny prázdnin roku 1926 uběhly Ondřejovi při užitečné práci. Skauti na pobídku kněze, který přijímal jejich slib, vydali se k opatství Orval, aby tam upravovali zříceniny v části staré budovy klášterní, určené nyní znovu k přijetí několika mnichů. Byla to práce namáhavá a těžká. Skauti však konali ji radostně po celý den, večer pak shromažďovali se při ohni a zpívali písně náboženské nebo skautské.

Jeden z mnichů vypravuje takhle o Ondřejovi, s nímž se sblížil po čas práce:

„Vidím ho ještě ve stínu vysokých sosen, jak s pracovitostí pilné včelky připravuje posilu pro bratry skauty. Jeho veselost a úslužnost měly v sobě cosi osvěžujícího. S prostotou a humorem přijímal žerty veselých druhů, když si ho dobírali pro nějakou kuchařskou chybu. Jeho odpovědi byly tak vtipné, že všechny ty slovní potyčky končily se výbuchem smíchu. Ale skromný kuchařík úplně se změnil večer při táborovém ohni, když ta veselá mládež povstávala, aby vykonala překrásnou skautskou modlitbu, jímavý ohlas biblického „Bděte“. Ovinut barevnou houní, s obnaženou hlavou i nohama, se zářícíma očima, při mihotavém světle ohně, podobal se malému Tarsiciovi v katakombách, ukrývajícimu na srdci Eucharistii a hotovému dáti život v její obraně.

Jednoho večera odhalil přede mnou jednu stránku své duše. Doprovázel mě totiž obětavě do zámku Orval, aby pomohl přenést předměty potřebné k úpravě oltáře, poněvadž druhého dne měla se tam sloužit mše svatá.

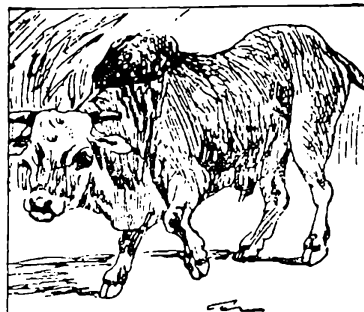
Skauti mě prosili, abych ji konal na zříceninách na onom místě, kde kdysi býval velký oltář Matky Boží a kde se po dlouhá staletí obnovovala tajemná oběť Krista Vykupitele. Ondřej s velikým zájmem se mne dotazoval na úkoly klášterního života. Zvláště ho zajímala hodnota oběti a utrpení. Jeho otázky byly nesmělé, ale dávaly najevo tak hluboký cit, že jsem byl tím překvapen u dítěte jeho věku. Prohlásil, že se vrátí do Orval, až bude klášter obnoven a bílí mnichové naváží opět řetěz modliteb a obětí, přetržený jedině svatokrádežnou rukou revolucionářů.“

(Pokračování.)

Rozvrh hodin Ia třídy měšťanské školy:

Vyučovací předmět: přírodopis.

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13
P.	přírodopis	počty	zpěv	čeština	nábožen.
Ú.	kreslení	kreslení	kreslení	němčina	měřičtví
S.	počty	čeština	ruč. práce	zeměpis	těl. vých.
Č.	počty	čeština	zeměpis	krasopis	přírodopis
P.	počty	čeština	zeměpis	němčina	obč.nauka
S.	němčina	přírodopis	čeština	těl. vých.	nábožen.
Pondělí a středa: vždy od 15—16 hod. hra na housle.					

MEZINÁRODNÍ Hnutí KATOL. ESPERANTISTŮ.

Řídí: Aleš Berka, generální sekretář IKUE. Brno, v Jirchářích 8.

Hodina I.

(Unua leciono.)

La Alfabeto (abeceda):

a A; b B; c C; ĉ Ĉ; d D; e E; f F; g G; ĝ Ĝ; h H; ĥ Ĥ; i I; j J; ĵ Ĵ; k K; l L; m M; n N; o O; p P; r R; s S; ŝ Ŝ; t T; u U; ŭ Ŭ; v V; z Z.

Rimarkigo (poznámka): Abeceda jest velmi jednoduchá, vylučuje naše: ě, y, ř, q, w, x a nezná také dlouhých samohlásek. ĉ čtete: ĉ; ĥ = dž; ĥ = ch; ĵ = ž; ŝ = š. ŭ (s polokroužkem) vyskytuje se jen u dvojhlásek aŭ a eŭ a čtete je jednoslabičně jako české ou; místo x píšeme ks neb kz. — Slabiky di, ti, ni, vyslovte polotvrdě, nikdy ne měkce!

La akcento (přízvuk) klade se na předposlední slabiku, kterou vyslovíme důrazněji, ale neprotahujeme ji.

Substantivo — podstatné jméno má vždy koncovku -o.

Adjektivo — přídavné jméno je vždy zakončeno na -a.

Pluralo — množné číslo tvoří se z jednotného připojením koncovky -j.

Verbo — sloveso: jeho tvary, 1. neurčitý způsob končí na i, 2. rozkazovací zp. tvoří se konc. -u, časy sloves vytvoříme si koncovkami, a to: přítomný má -as, minulý -is, budoucí -os. Podmiňovací způsob přítomný tvoří se koncovkou -us.

Artikolo — člen, jest v esperantu jen jeden — la — užití ho, mluvíme-li o něčem známém, v řeči již uvedeném, do češtiny se nepřekládá.

Neo — zápor jest v esperantu jen jeden, a to stejný jako v češtině tedy — ne.

Kazoj — pády má esperanto pouze 2, a to 1. a 4. — čtvrtý tvoří se z prvního připojením koncovky -n. Ostatní pády tvoříme vhodnými předložkami: druhý předl. de (od), třetí: al (k, ke, ku), pátý — bez předložky — jako první, šestý: pri (o), sedmý: kun (s, se); per (pomocí čeho, čím); tra (skrz) a pod.

Pronomoj — zájmena a) osobní jsou: mi, vi (ci), li, ŝi, ĥi; ni, vi, ili
já, vy (ty), on, ona, ono; my, vy, oni
ony — ona

Zájmeno ci (značí přímé tykání) se užívá jen v básních, li užití pouze za jména rodu mužského, ŝi za jména rodu ženského, ĥi za všechna ostatní (životné i neživotné) a také u jmen rodu neurčitého, dítě — infano.

Legu kaj traduku (čtete a přeložte).

(Atentu la akcenton. — Pozor na přízvuk.)

Patro kaj *frato*. — *Leono* estas *besto*. — *Rozo* estas *floro*, kaj *kolombo* estas *birdo*. — *La rozo* apartenas al *Jozefo*. — *La suno* brilas. — *La patro* estas *sana*. — *La patro* estas *tajlero*. — *Infano* ne estas *matura homo*. — *Ĝi* jam ne *pluras*. — *La celo* estas *blua*. — *Kie* estas *la libroj* kaj *la krajono*? *La libro* estas sur *la tablo* kaj *la krajono* kuŝas sur *la fenestro*. Sur *la fenestro* kuŝas *krajono* kaj *plumo*. — *Jen* estas

pomo. — Jen estas la *pomo*, *kiun mi trovis.* — Sur la tero *kuŝas ŝtono.*

Novaj vortoj (nová slova): *Patro* — otec; *kaj* — a; *frato* — bratr; *leono* — lev; *estas* — jest; *besto* — zvíře; *rozo* — růže; *floro* — květina; *kolombo* — holub; *birdo* — pták; *aparteni* — náležeti; *al* — k, ke *ku*; *suno* — slunce; *brili* — zářiti, svítiti; *sana* — zdravý; *tajloro* — krejčí; *matura* — dospělý; *homo* — člověk; *jam* — již; *plori* — plakati; *ĉielo* — nebe, obloha; *kie* — kde; *blua* — modrý; *krajono* — tužka; *libro* — kniha; *sur* — na; *tablo* — stůl; *kuŝi* — ležeti; *plumo* — pero; *jen* — tu, zde; *pomo* — jablko; *kiu* — kdo, který, jenž; *trovi* — nalézt; *tero* — země; *ŝtono* — kámen.

Ellernu parkere (naučte se nazpaměť):

PATRO NIA (Otčenáš.)

En la nomo de la *Patro* kaj de la *Filo* kaj de la *Spirito Sankta*. Amen.

Patro Nia, kiu estas en la *ĉieloj*, sanktigata estu nomo *Via*. Alvenu regno *Via*. *Fariĝu volo Via*, kiel en la *ĉielo*, tiel ankaŭ sur la tero. — *Panon nian ĉiutagan donu al ni hodiaŭ*. Kaj pardonu al ni ofendojn niajn, kiel ankaŭ ni pardonas al ofendintoj niaj. Kaj ne konduku nin en tenton, sed liberigu nin de la malbono. Amen. (Pokračování.)

KRAKONOŠ A ŘEZNÍK.

Ed. Elpl.

V úhledném městečku R. pod krkonošskými horami bydlil zámožný řezník. Obchodoval s dobytkem a zajížděl za tím účelem na pěkné bryčce do celého okolí. Byl lakomec a hleděl každého ošiditi. Pravidlem jeho bylo, aby lacino nakoupil a hodně draho prodal. Nejvíce utiskoval ty, o nichž věděl, že jsou v nouzi a musí prodati, aby zaplatili dluh. Což divu, že Souček, tak se řezník jmenoval, bohatl a čím více měl, tím byl necitelnějším. Jednou se stalo, že na své obvyklé objíždce zajel do chudé, krkonošské vesničky, jejíž obyvatelé nuzně se živili. Pole v kamenitých půdách mnoho nerodila a tak byli odkázáni chovati kravku nebo kozy, jejichž mléko a brambory byly jim hlavní výživou. V osadě bydlela chalupnice Matušková. Měla chaloupku ve stráni a žila skromně, ale spořádaně. Hůře bylo, když jí zemřel hospodář.

Dlouhá nemoc vyžádala si značného vydání a tak se chalupnice za-

Krakonoš ve Smetanových sadech v Hořicích.

Slováctí šohaji v malebných krojích.

na trh, aby nakoupil více dobytka, neboť obchod jeho v poslední době utěšeně zkvétal. Sotva přišel do trhu, padly zrovna oči jeho na celé stádo hovězího dobytka, který byl tučný a leskl se jako aksamit. U deseti krav stál vousatý muž v zeleném klobouku a spokojeně si pokuřoval z dýmky. Prochodil několikrát celý trh, ale nic se mu valně nelíbilo. „Tohle stádo kdybych tak mohl lacino koupit, to by byl obchod,“ šeptal si v duchu Souček a zamířil k majiteli, jenž činil dojem, jako by mu na prodeji nezáleželo. „Odkud je ten dobytek?“ ptal se řezník a pohládl nejblíže kravku po srsti.

„S hor jsme jej sehnali, to víte, kravám nejlépe svědčí venku,“ odpověděl vousáč a jaksi nevlídně se zadíval na kupujícího.

A Souček již neodešel. Smlouvali a smlouvali, až si plácli na ruku a stádo bylo řezníkovu. Však si již v duchu přichvaloval a počítal, co na něm vydělá. „Tak krásných krav nebylo v celém trhu,“ pomyslí si a když sehnal dva honáky, hnal celé stádo k domovu. Krávy kráčely jako jeleni. Za nimi na bryčce se vezl spokojený řezník a oči jeho zářily štěstím jako o svátku. Třeba byla cesta daleká, přece jen bez nehody dostaly se krávy až k domu řezníkovu. Ale co se nepříhodilo! Das ví, kdo jim to našeptal, ale když měly vkročiti do vrat, vzpouzely se a nechtěly dále. Mocí musili každou do domu vtáhnouti. Ale jaký div! Jakmile překročila první kravka práh u vrat, proměnila se ve slaměný došek, který zůstal na provaze viseti. Tak bylo i s druhou a všemi ostatními. Souček stál a ani nedutal. Oči měl vybouleny jako divoká saň a krve by se byl v něm nedořezal. „To jsou čáry, to svět

dlužila. Dluh ji tížil jako zlý sen a sháněla, jak mohla, aby jen domek udržela. Měla ve chlévě dvě kravky, z nichž musila jednu prodati, aby zapravila část dluhu a úroky. Když Souček přijel do vesnice a na voze jeho zaštěkali psi, přišourala se i Matoušková a nabízela kravku ke koupi. Věděla, že špatně pochodí, ale co měla dělat! Peněz potřebovala jako soli, neboť se bála, aby jí chalupu neprodali nad hlavou. Dívala se s lítostí, jak necitelný řezník za malý obnos vyvádí z chléva kravku, která jí dávala živobytí. Až se jí oči slzami zalévaly. O lakomém řezníku a jeho špatných vlastnostech dověděl se Krakonoš a umínil si, že zlého a necitelného člověka potrestá.

Za nějaký čas odjížděl řezník Souček do blízkého města

neviděl!“ ulevoval si rozhněvaný řezník a huboval neznámému, jenž už dávno byl přes hory a doly. O příhodě dověděli se v celém městku, ale nebylo nikoho, kdo by byl lakomce politoval. Myslím, že Souček brzy uhodl, kdo mu provedl onu taškařinu. Těžko bylo napravit starého lakomce, leč po nemilé příhodě, která ho potkala, bylo přece jen pozorovati, že je lidštější a s lidmi jedná citelněji.

Jak se podivila Matušková, když se u její chaloupky zastavil vousáč se silnou holí v ruce a hlučně zabušil na dveře. „Matičko, řezník Souček poznal, že vás notně ošidil a posílá vám po mně náhradu. Děkovat mu nemusíte, já jsem mu již za vás dobře poděkoval,“ dodal neznámý a zamířil cestičkou za domkem do skalnatého návrší.

„Zaplat Pán Bůh,“ volala vdova vděčně za vousáčem a hleděla za ním, až jí zmizel s očí.

„Na horách je jasno, Krakonoš je spokojen,“ šeptali si lidé toho dne, když se zahleděli na vrcholky, které se vzadu zdvihaly jako pevná hradba sídla skalního ducha, o jehož dobrotě s spravedlivosti bude si tamní lid dlouho a dlouho ještě vypravovati.

VESELÁ ZIMNÍ PŘÍHODA.

J. V.

Když vždy veselý Petřík jednoho prosincového dne několik málo dnů před vánočními svátky časně ráno vstal a pohlédl oknem na dvůr, nemálo se zaradoval, neboť se hustě sypal všemi hochy již dávno vytoužený a každého dne očekávaný sníh a svými skvostně běloučkými, heboučkými a načechranými vločky překrásně zdobil všechn vùkolní kraj .

Ó jejej, to bylo něco pro všechny hochy! Hned vyrukovaly všechny sáňky, kdejaká stará, rezavá brusle a na kopečku toho dne bylo již od božího rána mnoho křiku a hluku — jako o jarmace! Bylť právě čtvrtek a všechny děti na venkově měly prázdno, ježto se na venkovských školách toho dne nevyučuje.

Sáňky jezdily o překot, vždyť první sníh jest přece velkou vzácností a proto děti toho chtěly plně využít. K poledni se též objevil nějaký přitloustlý sněhuláček, ježto čerstvý a změklý sníh tvořil náramně dobrou stavební hmotu, již bylo všude hojnost . . .

Několik hochů však se konečně slavnostně uradilo, že si zajdou na led. Rybník byl již několik dní překlenut silnou vrstvou ledu a to se jim též dnes ho-

Krápníky v Masarykově dómě.

dilo. Petřík byl jako velitel všude první a hned nařizoval, kde se sníh na rybníku odstraní. Všichni se dali do díla. Pomocí saní sníh po-odhrnuli, čepicemi trochu zametli a jezdili po ledě. Jelikož však voda zatím poněkud opadla, utvořilo se na ledě několik trhlin a v zápětí voda nastupovala na led. Ale hoši toho nedbali a jezdili za výskotu dále.

Petřík se velitelsky kasal: „Já mám holínečky, hm, mně do botů vůbec nenateče!“ a již letěl jako šipka. Druzí za ním — znova a znova . . .

Petřík jako velitel letěl vždy první. Pojednou však něco zapraskalo — žbluňk a Petřík byl první ve vodě! Ostatní na štěstí stačili zabrzditi. Ještě štěstí, že to bylo blízko břehu. Nic platno, Petřík se notně zmáchal i se svými holínečkami, ze kterých musil vodu vylévati. A nejen to. Kolem břehu bylo též rákosí a mnoho, ba plno řasnatých rostlin, které se na Petříka nachytaly, visely s něho a tak Petřík vylezl z vody jako hastrman.

Čiperným hochům to jen přispělo k lepší náladě a na Petříka vtipně pokřikovali: „Vidíš, teď máš holínečky plné a ty šosky! Zrovna jako zelený vodníček. Koukej, koukej, Petříčku, ty náš malý vodníčku!“

Petříkovi však bylo více do pláče než do smíchu. V duchu si svatosvatě umiňoval a pak doma mamince slíbil, že již víckrát na led nepůjde a svému slibu potom také vždycky čestně dostál. A tak tato příhoda na rybníčku učinila z Petříka rozvážného, vzorného a vždy opatrného hochu.

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

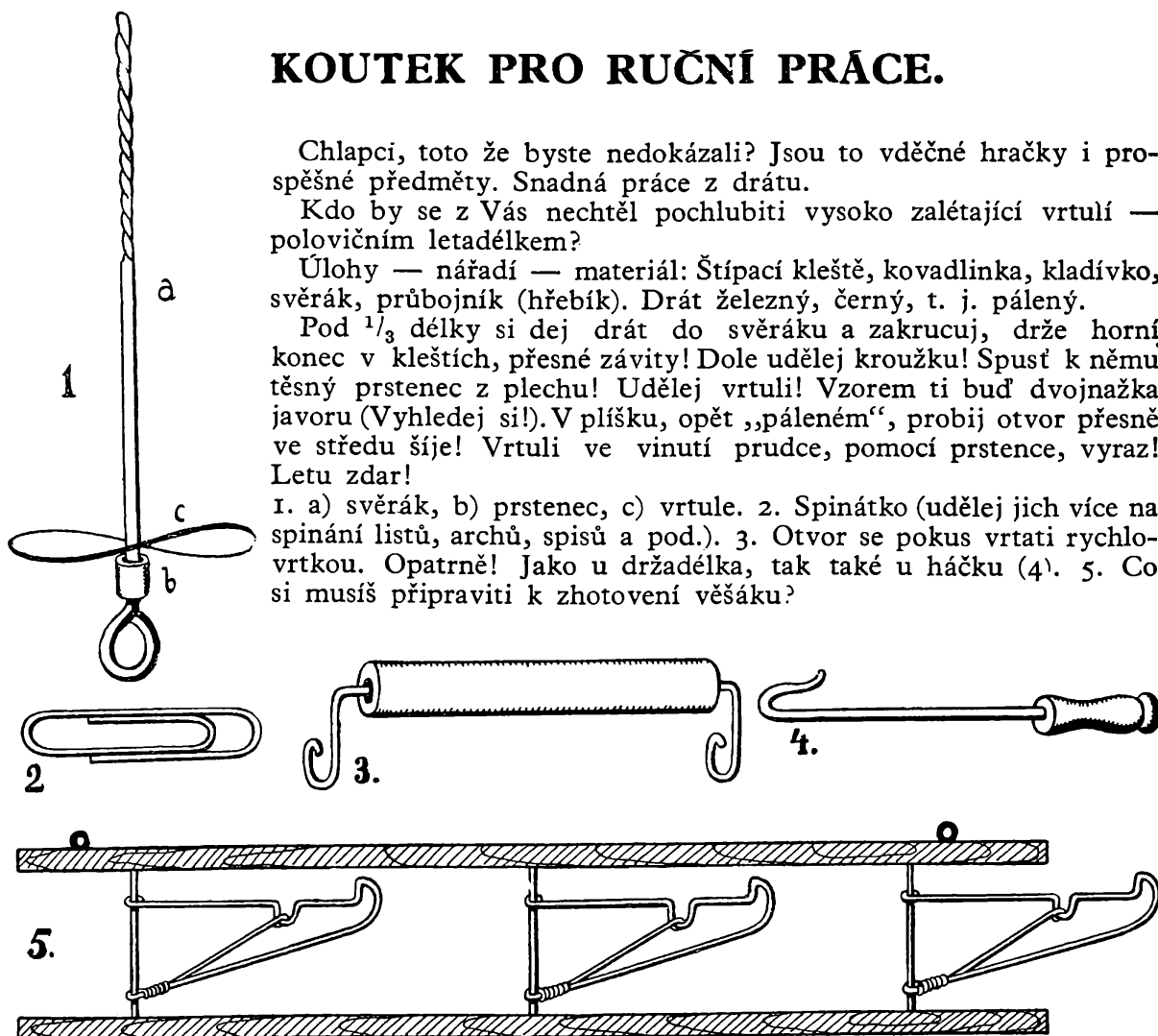
Chlapci, toto že byste nedokázali? Jsou to vděčné hračky i prospěšné předměty. Snadná práce z drátu.

Kdo by se z Vás nechtěl pochlubití vysoko zalétající vrtulí — polovičním letadélkem?

Úlohy — náradí — materiál: Štípací kleště, kovadlinka, kladívko, svěrák, průbojník (hřebík). Drát železný, černý, t. j. pálený.

Pod $\frac{1}{3}$ délky si dej drát do svěráku a zakrucuj, drže horní konec v kleštích, přesné závitky! Dole udělej kroužku! Spust k němu těsný prstenec z plechu! Udělej vrtuli! Vzorem ti buď dvojnažka javoru (Vyhledej si!). V plíšku, opět „páleném“, probij otvor přesně ve středu šíje! Vrtuli ve vinutí prudce, pomocí prstence, vyraz! Letu zdar!

1. a) svěrák, b) prstenec, c) vrtule. 2. Spinátko (udělej jich více na spinání listů, archů, spisů a pod.). 3. Otvor se pokus vrtati rychlo-vrtkou. Opatrně! Jako u držadélka, tak také u háčku (4). 5. Co si musíš připravit k zhotovení věšáku?

ORÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze II. turnaje, t. j. ze 4.—6. čísla, pošlete najednou do 15. února 1937 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Ti, kteří rozluští správně aspoň polovici hádanek, budou účastni slosování o knižní odměny. — Na tutéž adresu možno posílati také vhodné žertíky z dětského a školského života, fotografie a jiné příspěvky pro časopis. Objednávky známek z Fitatel. koutku posílají se však do Tišnova! Redakce Anděla Strážného přijímá jen známky, věnované jednotlivci pro misie.

1. REBUS (zeměpisný).
L. Pražan, Pelhřimov.

SNĚŽKA ždo ždo ždo ždo

2. ZÁMĚNKA.

O. Šámal, Hranice.

S „H“ jest město na Moravě,
s „P“ bývá často mezi kluky.

3. ZÁMĚNKA.

Jiř. Čechová.

Lékařem stromů ho nazýváš,
změníš-li hlásku, hned dobré ovoce máš.

4. REBUS (nábož.).

L. Pražan, Pelhřimov.

†	A	C	400	500
	o		600	200

5. ZÁMĚNKA.

L. Vápeníček S. D. S.

S „r“ v létě mile osvěží s „t“,
s „k“ zase připraví ji pro s „k“.

6. ČTVERCOVKA.

Fr. Pochylý, Derfle.

A	A	A	A
A	A	B	B
D	E	E	L
M	N	N	Ť

řeka je to naší země
praotec ten známý je mně
od něho mám boty ráda
jméno hochů každý hádá?

7. PŘESMYČKA (histor.).

V. Friedrich.

Opat Karel.

Na nic netušící gazelu u vodní tůně číhá
lev. Hledejte, kde je lev.

8. DĚLENKA.

Friedrichovi — Trunda.

„První“ s „třetí“ — v Indii najdeš,
„druhá“ s „třetí“ — na step si zajdeš.
Celek — zeleninu jistě znáš,
v zahrádce ji uhlídáš.

Rozluštění hádanek z I. turnaje. 1. Komu se nelení, tomu se zelení. 2. Len, les, led, lep. 3. Břetislav, Břeclav. 4. Přednosta stanice. 5. Cyril Stojan. 6. Alois Mrštík. 7. Bora, řepa, Emil, zima, Ivan, nula, Adam: Březina. 8. Kapusta. 9. Měsíc říjen. 10. Polovina, Polonina. 11. Kabelka. 12. Obr, obrna. 13. Krakov. 14. Chrudim. 15. Morava, Avar. 16. Sítnice, silnice — Ar, Aš. 17. Sokrates. 17. Radnice, paradnice. 18. Ruka, průkaz. 19. Hostýn. 20. Trubec, trubka. 21. Jihlava. Jaroměř. 22. Žluna, luna. 23. Katedrála. 24. Aron. Hron. 25. Ruka, úvod, kosa, Adam. 26. Skot, praskot. 27. Lampa, palma. 28. Boule, koule — Krajan, krajáč — Chléb, Cheb. 29. Modřín. 30. Osa, Eva, vak, Oto, syn, Ema, lak, krk, str., lín, Ana: Svatý Martin. 31. Vrak, mrak — Boj, bol — Clo, zlo — Židle, vidle. 32. Kanár, Islam, Alois, kráva. 33. Velký a malý vůz. 34. Vír, mír. 35. Sedmikrása. 36. Bazar, padák, Orava, Karol, haléf, Alena, fagot, zmije, oliva, Samos: Zdar legiím. 37. Letovice. 38. Adolf Heyduk. 39. Anděle boží, strážce můj. 40. Podešev. 41. Péro, éro. 42. Na moři, na moři.

Naše malička chápe se již radia.

PRAHA I. Liblice (harfa). Bedřich Smetana: Úvodní motiv ze symfonické básně „Vyšehrad“ z cyklu „Má vlast“.

Lento.

BRNO: „Moravo, Moravo!..“ (hrací strojek).

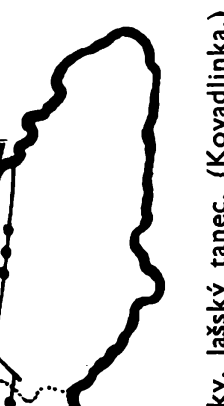
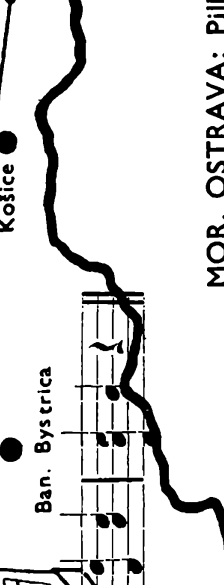
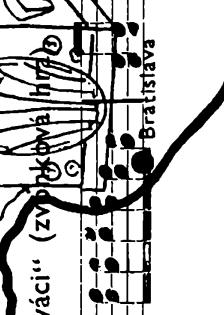
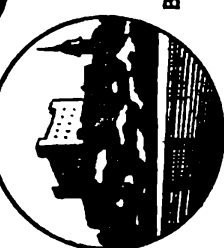
Moderato.

PRAHA

Haló . Praha, Brno, Bratislava,
Košice, Mor. Ostrava,
Banská Bystrica

Košice: dóm.

Mor. Ostrava
KOŠICE: Slovenská lid. koleda „Pásli ovce valaši“ (2 piccoly)

BRATISLAVA: „Hej, Slováci“ (zv. kovářská hradba)
Bratislava: Hrad.

Ban. Bystřice

Košice

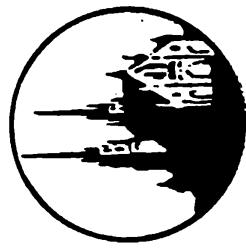
MOR. OSTRAVA: Pilky, lašský tanec. (Kovadlinka.)

Živě a vesele. $j = 120$.

PRAHA II. (Strašnice): Jos. Suk: V nový život.

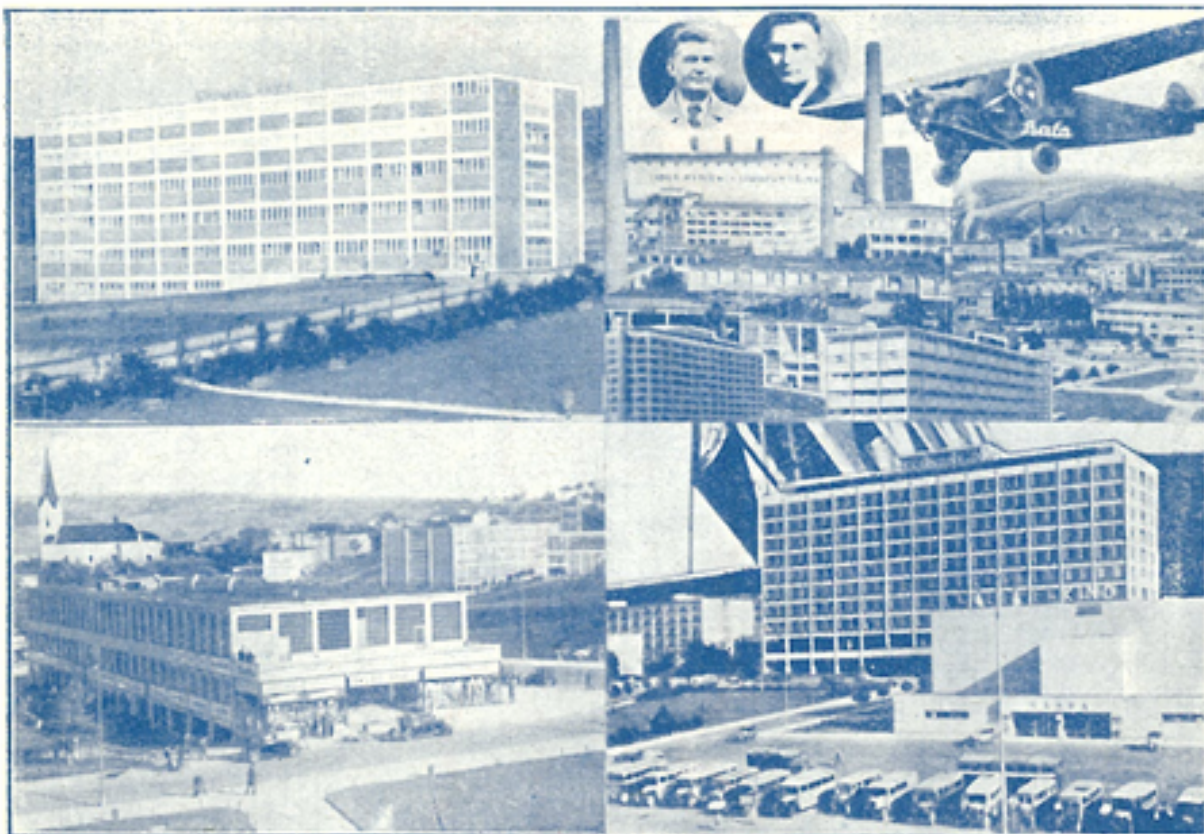
Slavnostně a jásavě. *Molto marcato.*

Brno: dóm.

PODĚBRADY (krátkovlnná stanice): Ant. Dvořák.
Allmolte $j = 136$. Symf. č. 5 zv. „Z nového světa“.

(Corona.)

ZLÍN: Studijní ústav. — Část továren. — Náměstí práce. — Společenský dům. Kino.

MORAVSKÁ AMERIKA.

J. K. Baby.

„Baťa byl genius!“ řeknete si pod dojmem, který ve vás zanechala návštěva ve Zlíně. Vskutku Zlín je město, jemuž rovného nenajdete v celé republice. Je to město tak osobité, svérázné, že se vám zdá, jako byste zapadli do zcela jiného světa. Máte-li nějaké představy o Americe z různých obrázků, jmenovitě na New York a jeho mrakodrapy a přijdete-li s těmito dojmy do Zlína, nic kromě angličtiny vám nechybí, abyste se cítili na chvíli v takové newyorské čtvrti. Středem Zlína, což je přirozené, jsou Baťovy závody. Soubor moderních staveb, zařízených tak, aby tam byl dostatek světla, ale i stále čerstvý vzduch, neboť u každé budovy je zvláštní vyssavač prachu.

Továrny jsou obklopeny moderními budovami vesměs s červenou cihlou, ať jsou to již internát či společenské domy, obchody anebo rodinné domky. Všude vládne také zeleň trávníků a četné stromky. Silnice jsou značně široké a pohodlné. Co mě velice překvapilo, že na trávnících, které jsou tu s anglickou pečlivostí pěstovány, leželi a odpočívali volně dělníci a nikdo jich s hlukem nevyháněl. Ba ani tabulek se záповědmi vstupu na trávník pod různými tresty, jak bývají v našich sadech, zde nebylo. Trávníky jsou tu na odpočinek a osvěžení pro každého a neubude jich!

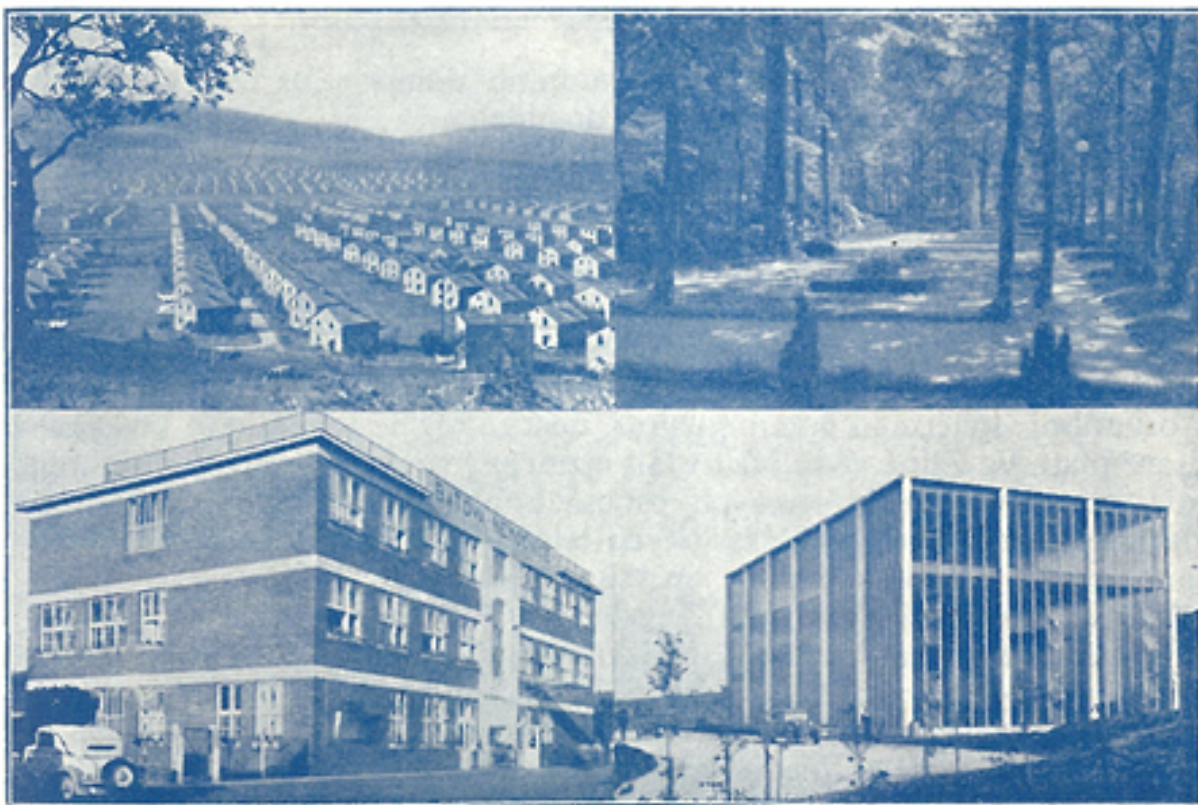
Rodinné domky dělníků, jichž by jim mohl záviděti mnohý úředník z jiných měst, nejsou na sebe nalepeny. Zde se nešetřilo lakotně s místem. Kolem každého domku jsou zahrádky a trávníky se všech stran. Každý

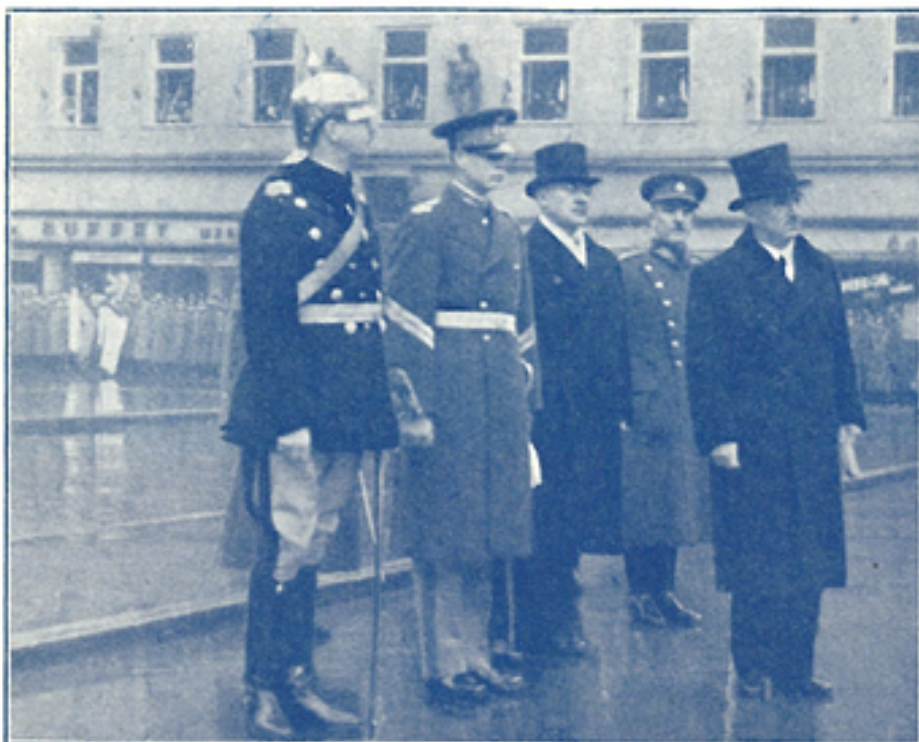
doměk je ostrůvek spokojenosti pro sebe. Díváme-li se na rodinné domky z odstupu, tu působí velmi zvláštním dojmem, neboť jeden je téměř jako druhý a tak se nám zdá, že zde si hrál nějaký obr z pohádky a postavil tu svoje kostky ze stavebnice pěkně do řádky.

Také o vzdělání svých dělníků postaral se velký Tomáš. Měl na mysli jistě Palackého: „Kdykoliv jsme zvítězili, dalo se tak silou ducha,“ a Baťa chtěl také se svými dělníky, tedy hrstkou lidí, dobýti světa! Nad internáty, vedle skleněného památníku tragicky zahynulého, stojí velká několikapatrová budova *S t u d i j n í ú s t a v*. Byl jsem velmi překvapen, když jsem do něho po prvé přišel a spatřil tu v jistém oddělení svého bývalého profesora, jak zde vrtá a hýbe různými přístroji. Zprvu jsem se neodvážil ničeho se dotknout, ale pak jsem si dodal odvahy u vědomí, že jsem ve studijním ústavě. Byly tu přichystány příkladně jednotlivé pokusy z mechaniky a vůbec fyziky, aby si je mohl každý sám předvésti. Zkrátka studium je zde podporováno pokud možno největším *n á z o r e m*. (Totéž vidíme i ve zlínské škole.) A pro všechny! Každé jiné město musí tento ústav závidět Zlínu! Jak dělníci, tak studenti nemusí tu míti dlouhou chvíli a talenty nemají snad nikde větší možnosti k rozvinu jako zde, ve Zlíně. Že pořádek a velké dílo potřebuje tuhé kázně, to jsem poznal na příklad v závodech, kam se konají každý den dvakrát exkurse, jichž se může kdokoli zúčastnit.

Práce jde v pásech, takže nikdo nesmí zbytečně zahálet. Pás práce není zde však tak strašlivou věcí, jak to líčí na př. Chaplin v *Moderní době* a jak to mají v představě mnozí z vypravování. Práce nerí totiž tak jed-

ZLÍN: Čtvrť „Zálešná“ a „Podvesná“. — Hrob Tomáše Bati na lesním hřbitově. — Baťova nemocnice. — Baťův památník.

*Významná návštěva v Brně dne 1. listopadu 1936.
Pořadí od leva: Rumunský král Carol II., korunní princ Michal, předseda vlády Dr. M. Hodža, generál Hasal a prezident republiky Dr. Ed. Beneš.*

notvárná a jednoduchá, nýbrž vyžaduje značného přemýšlení, pozornosti a opatrnosti. Jinak hned objeví se na listu vedle jeho jména poznámka. Četl jsem příkladně tuto: Přišívá špatně svršky. To je tedy ta tvrdost! Zde se musí každý snažit! Může mítí pečené holuby, ale rozhodně mu nevletí přímo do huby. Jen lajdáci a lenoši, kteří se vyhýbají práci, nadávají na práci v Baťových závodech.

Jiný příklad kázně mám z obchodního domu z Baťových jídelen! Tisíce dělníků se nahrne v poledne do jídelen, kde se vydává oběd při samoobsluze za nejmenší možné ceny! Dobrý oběd dostanete již od 2 Kč! Za pulty stojí kuchaři, kteří vydávají žádané, a dělníci, ač každý spěchá, mohli by se sem nahrnout, jak to vidáme všude jinde! Ale zde každý, kdo přijde, jako slušně vychovaný postaví se až na konec a čeká, až na něho přijde řada. Netlačí se, nežduchá. Vše jde klidně a přesně.

K té stravě se zmíním, že v bufetech stojí dobrá snídaně (káva a dva rohlíky) pouze 1 Kč. Je to tu vše vlastně neuvěřitelně levné u srovnání s ostatními výletními a zajímavými místy, kde se za každou maličkost draze platí. Ve Zlíně vědí, jak zvýšit cizinecký ruch. Vstup do památníku, kde nalezneme vedle různých osobních památek Tomáše Bati celou sbírku cizozemských zvl. exotických botů, je volný. Vstupné do Studijního ústavu je zcela nepatrné, jen vskutku režijní. Vstup na terasu Společenského domu (II. poschodí) je volný.

Společenský dům je hotel, zařízený k všemu pohodlí hostů. Je zde dbáno přísně na čistotu a pořádek. V přízemí je jídelna, v I. poschodí kavárna a v dalších poschodích ubytovací pokoje. V desátém poschodí nachází se tělocvična. Vedle toho jsou zde herny a klubovní místnosti.

Jistě vás bude všechny zajímat veliké Baťovo kino pro 3000 osob, největší v Evropě. Nepůsobí tak dojmem velikosti, jako osobitosti. V čele kina, do něhož je jednotné vstupné 2 Kč a kde každý si může sednouti, kam mu libo, je nad plachtou na černé roušce nápis: *T o m á š B a ť a p a d l — j e h o d í l o ž i j e !* Když jedno křídlo se ulomí, tisíce nových nám naroste.

Na lesním hřbitově daleko od Zlína pod prostým náhrobkem odpočívá tělo genia, jenž naučil lidi nebát se, bojovat s životem i když je možnost jen jedné proti stu.

Jen letmo zmiňuji se ještě o rozhledně nad Zlínem, kterou jistě nikdo neopomine navštívit. Asi 12 km od Zlína jest konkurent Zlína, *B a ť o v*, dílo to již nástupce velkého Tomáše J. A. Bati, jenž je vskutku hoden svého bratra.

OKĚŇKA DO SVĚTA.

Básnická jména pro hodiny. Francouzský misionář Gagnou vrátil se nedávno ze západní Afriky, kde dlouhou dobu působil, a vyprávěl mezi jiným, jak básnická pojmenování mají domorodci pro hodiny. Ovšem hodin v našem smyslu neznají. Nemají ani slunečních hodin, ale jejich oko pozná podle síly světla, jak daleko pokročil

den. Době kolem 4. hodiny ranní říkají: když kohout kokrhá. Místo 5 hodin říkají: když se země jasní, potom je: když slunce svítí, když je slunce veliké, když slunce všude svítí, když slunce pálí, když se slunce otáčí, když jeho paprsky měknou, když se slunce rdí, když slunce usíná, když se blíží spánek, když se spí — to je 21 hodin. Pro noční doby nemají domorodci žádného pojmenování, protože ho nepotřebují.

Snadno všemu rozumí,
také číst, psát dobře umí
Zatím jeho úloha —
červená se, ubohá.

*Máme doma velkého
psa a říkáme mu
Hektor. Chodíme s
ním rád na procház-
ku. Jednou mě
stáhl do příkopu,
kde jsem se celý
zamaral. Dostal jsem
bití i s ním. Od
ně dobrý dávám
porodu. a. o. *

KRÁSY ZIMY.

Partie z Novoměstska: Zasněžený háj u Harusáku. — Pohled na Nové Město: Náměstí v zimě.

Zima umělkyně: ojíněné břízy.

Jak je složena lidská kůže. Každý čtverečný centimetr lidské kůže obsahuje šest milionů buněk, jeden metr žil a žilek, 15 lojových žláz, 100 potních žláz, 4 metry nervů, 5000 hmatových tělísek, 2 body tepelné, 12 bodů mrazivých, 25 bodů tlakových a 2000 bodů bolestivých. Kůže na celém těle má 120 miliard buněk a 25.000 metrů žil, 2 miliony potních žláz, jejichž rourky, řaděny k sobě, vytvořily by užoučký kanálek, dlouhý 10 km. Člověk dýchá nejen plicemi, ale i pokožkou, a kdyby třetina pokožky z jakýchkoli příčin

nemohla svůj úkol svědomitě konat, musil by člověk zemřít. Z toho je viděti, jak je pro zdraví nutno udržovati také povrch těla v čistotě častým koupáním a mytím.

Proč ubývá vlaštovek? Příčinu tohoto smutného zjevu hledají přírodopisci především ve velkých ztrátách, jež stíhají tahy vlaštovek na jaře i na podzim. Vlaštovky rády odpočívají na drátech, a to také na vedení o vysokém napětí. To se děje na př. u Comského jezera, kde při tahu vlaštovky rády sedají na vedení tamějších velkých elektráren. Tisíce mrtvých vlaštovek možno tam pod vedením nasbírat; hejna ptáků zavádějí krátké spojení mezi sousedními dráty a hynou výbojem. Druhou hlavní příčinu vidí někteří v tom, že přibývá vrabců. Tito ptáci nejen že se zmocňují starých hnízd vlaštovčích, nýbrž ob-

Zima na Radhošti: Pohled s Radhoště k „Čertovým mlýnům“.

sazují i nová, sotva dodělaná. Proto doporučují připravit vlašťovkám vhodná místa pro hnízda prkénky, upevňovanými na zdi a pod. Leckdy škodí vlašťovkám také kočky, které se dovedou obratným skokem zmocnit mladých ptáků, když se cvičí v letu.

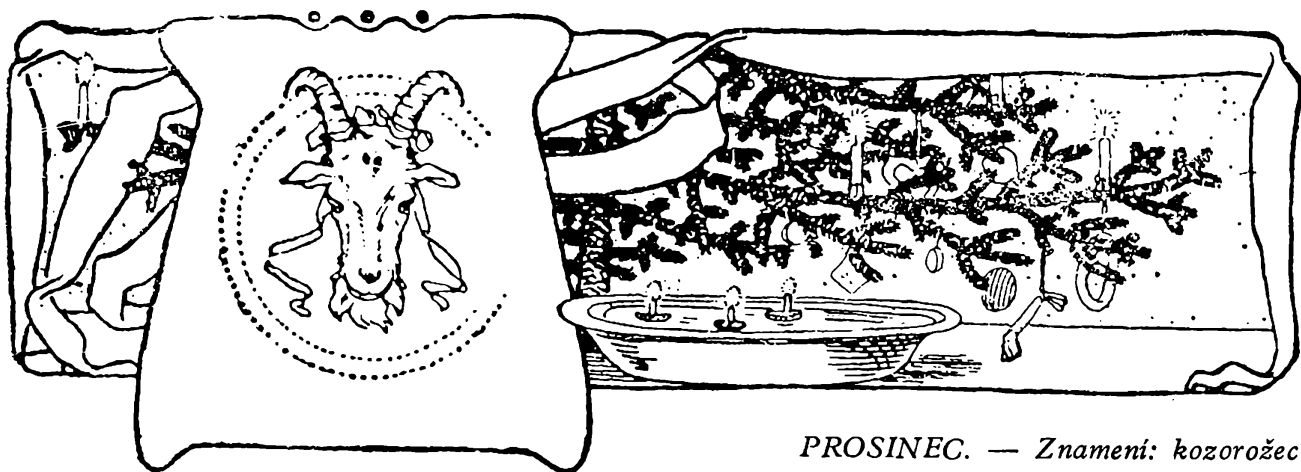
Jak rychle létají ptáci. Špaček urazí za hodinu průměrně 74 km, kavka 61 km, křivonoska a sokol 59 km, čížek 55 km, havran polní a pěnka 52 km, mořský racek 51 a krahujec 41 km. Havran polní mohl by tedy při příznivé povětrnosti přeletět v 10 hodinách celé Severní moře mezi Helgolandem a Anglií, široké asi 500 km.

Nejužitečnějším stromem na světě je palma. Poskytuje potravu, palivo, ošacení, papír, škrob, cukr, olej, vosk, víno a barvivo.

Pečetidla. Nežli byl vynalezen papír, balily se pergameny ve svitky a jimi se protahovala šňůrka, která se dole k listině připečetila, takže pečeť na ní visela. Tak bylo znemožněno nahlédnouti do listin osobám nepovoláným. Nejskvostnější byla pečeť zlatá; bývala jen na velmi důležitých listinách královských a státnických, t. zv.

bulách. Stříbrného pečetidla užíval císař Ludvík Pobožný, sultánové turečtí a velmistr řádu maltézskeho. Olovem pečtili papež, cařihradský patriarcha, dože benátský a někteří císařové němečtí. Pečetnímu vosku a pečetnímu laku přiučili se nejprve Portugalci ve Východní Indii. Velikosti pečetě byly různé: od malého penízku až k velikosti polévkového talíře. Pečeť Bedřicha III. měla v průměru 17 cm. Za starých dob záleželo i na váze pečetí. Tak z pečetí franc. krále Jindřicha III. byl později ulit zlatý kalich. V pozdějších dobách byly pečetí už jen ze zlatého plechu, velmi tenkého, připevněného na desku z kovu laciného. Barva pečetí se řídila zvláštními nařízeními. Jen císařové a králové pečtili červeně, kláštery a města zeleně. Dnes najdete stará pečetidla v muzeích, ale mnohá města udržovala dlouho svoje privilegia a jen proto, že pečlivě střežila příslušné listiny s pečetěmi. Nynější doba si neřádá pečetí závěsných; stačí pečetní vosk různé barvy, do něhož se vtiskuje monogram, někdy snad ještě celé razítko. Velké oblíbenosti však došly ražené nálepky a vyhovují také zcela svému úkolu.

PROSINEC. — Znamení: kozorožec.

ZÁHONEK MLADÝCH.

BABIČKA VYPRÁVÍ.

V malé hanácké visce sedí u oběda rodina Nevrátilova a poslouchá vyprávění nejstaršího člena rodiny, babičky. Babička mluví starou hanáčtinou. Poslyšíme ji také: „To jedná, krót na podzem, sem se vepravila na klobócké jarmak. Belo mi akorát 12 let. Má paňmáma mi holožele, habech tam kópila hrnke na kafé. Meslele tak pulitrový. Ale já, donda na jarmak, sem hodělala hináč. Kópila sem takořka náprstkový. Lébile se mi líp než te velký. Protože mi peníze ešče zbele, zachcelo se mi horinglí (náušnice). Do voči mi padle pěkný, dlóhý, svícavý. Meslela sem, že je to vopravdóci zlato. Prodáváč jich vodstřihovál a povídá: „Šak sem jich nemuhl prodat, až te jich chceš.“ Nevěděla sem, co tém meslí. Vtem momentě se mi zalébile hiný, moc pěkný. Bele v nich modrý kamínke. „Nechco te dlóhý, chco teto!“ Ale horingle bele jož hostřihrotý. Tož já chca nechca, mosela sem si jich vzit. Cestó dum sem to řádně rozmeslela a napadlo mi, že te dlóhý só přece jenom nápěkněši. Donda dum, hokázala sem hrnke. a belo ho nás boži dopoščení. Pantáta nadávale, paňmáma plakale, ale potom jich to dožločilo a nadávale take. To všecko skrz te hrnke! Celý vodpoledňa

sem na nič nemeslela, než na svícavý hóringle. Na drohé deň sem si jich vzala do škole. Všeckém děckám se tuze lébile. Pan rector mě vevolale, abech pré ve-kládala vo zajicovi. Vekládala sem, co sem věděla. Moc toho nebelo. Pan rector, abe mi pomuhle, zeptale se mě, kolik pré má zajic zubu a jaké má chrup. Kde bech já to věděla! Zeptale se mě ledaco, ale já sem na to nehoměla vodpovědět. Kdo se bode starat vo zajica, dež má svícavý hóringle? Pana rectora to mí mlčení dožločilo, povidajó: „Vo zajicovi nevíš nic, ale hóringle máš jak nejaká cikánka. Deť sem ti to řekl dávno, že v hlavě máš kobylence. To be měle vědět pantáta!“ Vedle mě jakobe hrom spadl: pantáta! Hóringle, donda do lavice, sem strhla a honem sem přeměšlela, kde s vočima.

Dlóho mi děcka hináč neřekle než horinglatá cigánka.“

Babiččiným trampotám se obědvající vesele smáli, ale povinnost volá. Nádeníci již přišli. Hospodář vykazuje práci. Sedá se na vůz a jede se po červencovém slunečku na pole. U stolu zůstává jen babička se svojí vnučkou. Pomalu uklízejí nádobí. Milena si zamlouvá u babičky večerní černou hodinku. Těší se na babiččino vyprávění celý den. Když večer sedí v babiččině výměnku, vypráví jí tato o svých dívčích letech. O těch až po druhé.

Milada Vlčková.

ZE STRÝČKOVY MOŠNIČKY.

Ze školácké moudrosti. Pan řídící se ptal B., co se dělá ze zaječí srsti. B. chvíli váhal, ale pak ze sebe vyrazil: „Ze zaječí srsti se dělají slaměné klobouky.“ — Jindy se zase ptal, co se dělá ze srnčích parohů. B. bez rozmyšlení vyhrkla: „Ze srnčích parohů se dělají rukavice.“ (A. Veselá a J. Alexová v Lomničce.)

Z mluvnice. „Kostko, skloňuj mi slovo Japonec!“ — „Prosím: Já ponec, ty ponec, on ponec; my ponci, vy ponci, oni ponci...“

„Poctiví“ chlapi. „Mami, my jsme s Pepíkem našli peněženku se 6 korunami.“ — „No, doufám, že jste se zachovali jako poctiví chlapi?“ — „To se ví, rozdělili jsme si to stejným dílem!“

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

MĚSÍČEK NA OBLACÍCH.

J. Ž.

Měsíček jak mazánek
na oblacích sedí,
vesele a vytrvale
dolů na zem hledí.

Je dočhvilný, v práci pilný
v noci, v zimě, v létě,
buď tak čilé, dítě milé,
neztratíš se v světě.

DÁREK PRO MAMINKU.

Vánoční povídka. — R. Duchanová.

Je nevlídný sychravý prosinec. Studený severák lomcuje haluzemi stromů, aby setřásl poslední suchý list. Ulice jsou jak vymety. Jen tu a tam přeběhne člověk, hlavu skrčenou v huňatém kožichu, nebo přelétne hladový vrabčák shánějící sousto.

V takovém počasí je nejpříjemněji seděti ve vyhřátém pokoji, naslouchati praskání ohně a vzpomínati při tom na blížící se svátky.

Zato smutno, přesmutno v jizbě, kde kolem zoufající matky pláčí hladové dítky, zimou se třesoucí, kde meluzina celý boží den skuhrá pohřební písně. Zde také vzpomínají na Ježíška! Ježíšek přijde! Nasytí hladové krky a zahřeje zmrzlé údy — stane se zázrak!

Ta doba vánoční je plna zázraků, plna tajů a čehosi nezvyklého. Ruce maminek stále něco kutí, tatínci to vidí a přece se neptají — jen se potutelně usmívají. A děti den co den, stále důrazněji a hlasitěji, vypovídají Ježíškovi své potřeby a přání.

Čekati dárek — to je něco tak krásného! Ale mnohem, mnohem krásnější je jiným překvapení strojiti. Na to právě myslí malá Milka, sedící na stoličce blízko sálajících kamen. Naklání střapatou hlavinku a mračí se, jako by se zlobila na celý svět. A zase ji zvedne, nadhodí kšticí, zahledí se do praskajícího ohně a usmívá se.

Tu chvíli, kdy blažený úsměv přelétne tváří, myslí Míla na sebe a na to, čím ji Ježíšek překvapí. Ale když se zamračí a její čelo se pokryje starostlivými vráskami — to myslí Míla na maminku. Vždyť taková jedenáctiletá holčička je již dost veliká, aby dokázala, co dospělí dělají.

Ono se lehko řekne uchystat mamince překvapení! Ale za co? Kde vzít peníze, když rodiče vědí o každém haléři? Míla přemýšlí a kaboní se víc a víc. Najednou se přestává kaboniti, vyjasní oči, zavýskne a už počítá: tři koruny na mléko, tři koruny na housky, to je šest korun týdně. Tyto peníze Míla dostane, ale mléko, ani housky si nekoupí. Do vánoc jsou skoro tři neděle — ušetří tedy Míla osmnáct korun. Za osmnáct korun už se dá leccos koupiti.

Osmnáct, osmnáct — ale dvacet by bylo víc! Míla znovu přemýšlí.

„Sláva, už to mám!“ vykřikne a samou radostí div že nespadne se stoličky. Hned však se vzpamatuje. Jenom na co, honem, na co ty dvě koruny? Na pera — to je trochu mnoho. Barvy — těch má plnou paletu, tužky — těch je celý balík v psacím stolku. Na sešity zrovna včera dostala. Snad deník — ano, deníků není nikdy dost.

Druhý den na samém skoro prahu rozpomíná se Milka na své školní

potřeby a prosí tatínka o peníze na deník. Před tím již poprosila maminku o větší krajíce chleba, zdůrazňujíc, že v poslední době jí strašně moc chutná a že jí chléb nikdy nestačí.

Od té chvíle Míla úsilovně šetří a korunku za korunkou ukládá do cípu kapesníku, který skrývá v kapse svého kabátu. Až jednou . . . Maminka chce práti a pečlivě prozkoumává všechny kapsy. Jaké je její překvapení, když z kabátku vyloví špinavý kapesník a v něm — peníze. Peníze, o kterých neví!

„Kdes vzala ty peníze?“ zaútočila na dcerku přísně.

Míla se červená. Už myslí, že vše je prozrazeno, tu ji napadá spasná myšlenka.

„To nejsou mé peníze. Já vybírám ve škole na Červený kříž.“

Maminka uvěřila. Připomenula jen, aby dcerka byla na cizí peníze opatrnější a dala jí k tomu účelu krabičku od knoflíků.

„Cizí peníze! Vždyť jsou to mé peníze,“ směje se v duchu Míla a těší se, jak maminku překvapí — až na Ježíška.

Několik dní před samým Štědrým dnem dolehly na Mílu veliké starosti. Peníze jsou, ale co s nimi? Na světě je tolik věcí! Dcerka bloudí v myšlenkách z krámu do krámu a hledá dárek pro maminku. Ať sebe víc se namáhá, nemůže najít nic vhodného. Už je z toho celá mrzutá. Že by se poradila s tatínkem? Ne — tatínek by jistě prozradil její veliké tajemství a bylo by po radosti.

Konečně se Míla rozhodla, že půjde do města a tam ve výkladech něco vyhledá. Chodila od výkladu k výkladu, z ulice do ulice, prošla celičké Aso, ale dosud nic se jí nezamlouvalo. Celá u vytržení stojí před vkusně a bohatě upravenými výlohami Brouk a Babka, její oči skákalí z jedné věci na druhou, ale nic — nic pro maminku.

To, co se Míle líbí, to maminka již má a to, co dosud nemá, to je příliš drahé. Míle je do pláče. Jde dál a dál, už ani neví kam.

A najednou se ocitá v zapadlé uličce. Jako by tato ulička ani nepatřila k Brnu — tak to připadá Míle, když hledí na špinavé, chatrné baráčky, tísnící se vedle sebe.

Jaká tu vane divná tesknota! Se všech stran kouká zima a bída, šklebí se jako babizna na ubohou princeznu a Míle je najednou úzko. Už už se obrací, aby zmizela z této nevlídné, neznámé končiny, tu zaslechne hlas:

„A já to nevydržím — já něco udělám.“

Dívka se zadívala k rozbitému oknu, odkud vycházel hlas. Vtom se ozval druhý hlas, hlubší a ještě mrzutější.

„Kde jsou děcka?“

„Šly žebrot, však víš.“

„Snad něco přinesou . . .“

„Ja, přinesou, jako včera přinesly. Kdopak jim co dá? Chudák dát nemůže a boháč, ten raději ani neotevře, aby si nepokazil náladu. Hůř je nám, než psovi na smetišti!“

„Ba, raději nežít!“ zabručel mužský hlas. „Však ve městě, tam jsou krámy plné, tam se kupují dárky, připravují se vánoce, zatím co chudák tady hladem umírá . . .“

Míla se zachvěla. Peníze, jež v hrsti svírala, začaly ji pálení. Ano,

vždyť ona je také jednou z těch, jež kupují dárek a tam, za tím rozbitým oknem, je hlad.

Dva, tři kroky — Míla stojí u rozbitého okna. Natahuje ruku a strká peníze do otvoru. Vtom se udrobila střepina a zároveň s penězi dopadla za okno. Sklo zařinčelo. Míla se lekla a dala se na útěk. Běží, běží, srdce jí tluče. A za ní těžkopádné kroky.

„Já ti dám, tys nám rozbila okno, ty .“

Míla ucítila buchanec na zádech.

„Nech ji, táto, nech tu slečinku,“ křičí kus dál žena a ukazuje peníze. „Hleď, táto, vždyť ona nám . . . zaplat' vám to sám Pán Bůh, slečinko.“ Slzy tekou po tváři ženě bídou zmořené. Muž stojí jako přimrazen.

Míla se vzdaluje s místa, ani se neohlédne. Necítí buchanec na zádech, ale příjemné teplo u srdíčka. Je jí tak blaze, tak neskonale blaze a myslí při tom na maminku . . .

Přišel Ježíšek. V pokoji září vánoční strom. Míla pobíhá všechna zmatena, obdivuje se krásným dárečkům. Stranou stojí maminka, v ruce psaníčko, převrací je a kroutí hlavou. Poznává dceřino písmo. Ne-dočkávě trhá obálku a čte:

Drahá maminko,

také jsem Ti chtěla dát Ježíška. Tři týdny jsem si nekupovala mléko a housky a šetřila pro Tebe. A když jsem šla do města, abych něco pěkného vybrala, uviděla jsem rodinu trpící hladem. Ty peníze jsem darovala. Necht' Ti to Ježíšek stokrát vynahradí.

Tvoje vděčná

Míla.

„Mílo, dceruško moje dobrá!“ zašeptala matka a objala dítě. „Dalas mi ten nejkrásnější dárek, dalas mi své dobré srdíčko.“

Z dálky se ozývá pastýřská trubka:

„Narodil se Kristus Pán, veselme se . . .“

A rodina u stromečku se veselí nejčistší, opravdovou radostí.

O VÁNOCÍCH.

Ed. Elpl.

„Maminko, letos nás bude při večeři na Štědrý den lichý počet,“ připomínal Václav mamince, když jednoho dne před vánočními vrátil se odpoledne ze školy domů.

„A proč tě znepokojuje, že po úmrtí naší milé babičky zůstalo nás jenom pět?“ otázala se maminka a podívala se s láskou na svého synka.

Václav se rozpovídal a vyprávěl, co slyšel od chlapců. „Povídali,“ sděloval jaksi tajemně, „že když je u štědrovečerní večeře lichý počet osob, pak prý jedna z nich do roka zemře.“

Maminka se usmála a poučila Václava, že to je jenom pověra, které rozumný člověk nevěří. „Život náš je v ruce božích a počet osob u stolu na Štědrý den nemá žádného vlivu na život nebo na smrt člověka. Abys byl však upokojen, pozveme letos na Štědrý den chlapce

naší kmotry Brázdovy. Nečiním tak proto, aby nás byl u večeře sudý počet, nýbrž z té příčiny, abychom poskytli něčeho synkovi chudé vdovy, která nemá tolik, aby četné rodině mohla připravit radostný Štědrý večer.“

Vánoce se blížily kvapem. Již se objevily na náměstí lesní stromky, aby ozdobené, ověšené cukrovím a pozlacenými ořechy, zazářily večer před svatou nocí v útulné světnici. Otec Václavův byl továrním úředníkem a vydělal si tolik, aby rodina měla vše, čeho potřebovala. Před vánocemi koupil pěkný stromek a těšil se, jakou radost budou mít děti, až ozářený v plné kráse se objeví na stole, na němž budou naskládány rozmanité dárky. Kromě hraček objeví se tu i školní potřeby, sešity, pera, tužky, čehož všeho mohly děti nejlépe použít. Když se otec dověděl, že letos budou mít o stravníka více, pamatoval na to a přikoupil všeho, aby se i na Jeníka dostalo jako na ostatní. Dva dny před Štědrým večerem vzkázala Václavova maminka Brázdové, aby jim Jeníka poslala na ten den k večeři.

„Václav vás prosí, paní kmotřenko, abyste se nehněvala a poslala nám stravníka, aby prý nás bylo u stolu šest. Někdo mu napovídal, že z lichého počtu osob při štědrovečerní večeři sedících jedna v příštím roce umře.“ Tak vysvětlovala Pohorská, maminka Václavova, chudé vdově, aby si tato nemyslila, že jí tím v chudobě prokazuje něco zvláštního. Byl to jemný způsob dobročinnosti, neboť Brázdová měla býti v té domněnce, že ona tak činí úsluhu Pohorským.

Přiblížil se Štědrý den, který zanechává v duši člověka nejkrásnější vzpomínky po celý život, a to i tenkrát, byl-li slaven i v největší chudobě. Radost nad zrozením Kristovým naplňuje lidskou duši láskou a vděčností. Krásné jsou svátky vánoční, svátky dětí, jimž rodiče hledí v tyto dny připravit radost a rozjasnit oči, které se dívají ještě bezstarostně na svět, který přináší často tolik zklamání.

„Vítám tě, Jeníčku,“ přivítala Pohorská malého návštěvníka, který, otřepávaje sníh s chatrných botek, nesměle vstoupil do světnice. „Jsi dobrým kamarádem našeho Václava a budete dnes pěkně pohromadě. Jen se neostýchej, máme tě všichni rádi, budeš u nás jako doma,“ povzbuzovala Václavova maminka Jeníčka. Václav měl pěkný Betlem, který si před vánocemi vystříhal z papíru a za pomoci otcovy nalepil si jej na lepenku. Hoši se dívali na hradby, které se vzadu zdvihaly a obklopovaly věčně posvátné město. V jeskyni byly jesličky, v níž odpočíval Ježíšek. Chudá stáj stala se místem největší radosti, z níž Láska jako růžový květ objala celý

Lyžařská cesta na Koprníku v Jeseníkách.

svět. K jeskyni pospíchali pastýři a celý zástup lidí, aby se poklonili nově zrozenému Kristu a přinesli mu rozmanité dárky. Nad jeskyní zářila velká, jasná hvězda, jež zdaleka určovala směr cesty králům, kteří sem za týmž účelem putovali.

Když se snesl soumrak a domky zlatými okny se zadívaly do zasněžené krajiny, přichystala maminka večeři. S Jeníka spadla všechna ostýchavost a cítil se u Pohorských jako doma. Seděl vedle Václava a štědrovečerní večeře chutnala oběma znamenitě. Potom se otec zmínil o Václavově pověrečné domněnce a řekl, že je nerozumno něčemu podobnému věřit. Poukázal na to, že to všechno jsou jen zvyky a pověry, které se mezi lidem udržují od dávných dob. „Mnohé z těchto zvyků jsou velmi pěkné, nesmíme však brátí vážně pověry, které by mohly mítí neblahý účinek na naše zdraví. Myšlenka, že nás potká něco zlého, taková utkvělá domněnka mohla by pak opravdu nám uškoditi,“ řekl otec a usmál se na chlapce, kteří se na něho vděčně zadívali. „Jsou ještě jiné vánoční pověry, jako na příklad ta, že kdo rozlouskne první ořech a je suchý, nebude v příštím roce zdrav, komu se ukáže, rozkrojí-li jablíčko, kříž, že zemře. Děvčata chodívají trásti bezem a odkud zašteká pes, na tu stranu prý se provdají. Z podoby, která se utvoří, vlejeme-li do vody na lžíci roztavené olovo, hádá se na příští osud člověka.“

„To jsou zajímavé věci,“ řekly děti, ale umiňovaly si, že se budou řídit podle rady otcovy a nebudou brátí tyto náhodné úkazy za nějaké proroctví.

„Nejpěknější zvyk vánoční je ten, že se pamatuje toho dne i na zvířátka, kterým se dává kousek vánočky, zbytky od večeře vhodí se do studny, aby dávala čistou a zdravou vodu, do ohně, aby neškodil, nebo se zahrabou pod strom v zahradě, aby se urodilo v příštím roce hojně ovoce.“ Hoši se zmínili, že o zvycích štědrovečerních mají v čítance článek od naší oblíbené spisovatelky Boženy Němcové.

„Tak vidíte, štědrovečerní zvyky bývaly všude,“ pokračoval pan Pohorský, „a pokud je lidé zachovávali, měly vánoce pro ně zvláštní půvab,“ dodal a zamyslíl se na dobu svého dětství.

„My si budeme vždycky rádi vzpomínati na dnešní Štědrý večer a až dorosteme, budeme jej také tak slaviti,“ slibovaly děti a na tvářích usedly jim růže radosti a štěstí.

„Přál bych vám, abyste si zachovali i v budoucnu smysl pro věci ušlechtilé a půvab Štědrého večera, a doufám, že budete pak šťastni, třeba jste i neoplývali pozemskými statky. Jenom v lásce je život krásný,“ dokončil hostitel a zavedl děti do

Obří důl se Sněžkou.

vedlejší světnice, v níž stál osvětlený vánoční stromek. Jako v pohádce rozhlížel se kolem, jako by si byl vědom své krásy a svého poslání. Děti jasnými očima pohlížely na tu krásu, ani nedutajíce. Pod stromkem byly dárky a školní potřeby, jichž se dostalo stejně všem dětem. Jeník byl toho dne šťastný a jeho radost pak byla tím větší, když se mu dostalo vánočky, jablíček a cukroví pro maminku a sourozence.

Byl již pozdní večer, když se vracel k domovu. Pastýř vytruboval koledy, které se nesly dojmavě osadou, jako by přicházely zdaleka, jako by zaznívaly se strání betlemských za oné krásné noci, jejíž památku si bude lidstvo s radostí a vděčností v srdci věčně připomínati.

MODRÝ PARDÁL.

Povídka z americké pustiny. — J. Veselský.

(Pokračování.)

6. JAK ZACHRÁNIT PAVLA?

Vraťme se nyní do haciendy.

Únos Pavlův stal se tak skrytě a tiše, že ho hned nezpozorovali. Teprve když se chlapci delší dobu nevraceli, byli domácí vážně znepokojeni jejich nepřítomností.

Dr. Štěpán připouštěl, že se mohli dostat až za ohradu, poněvadž však netušil, že by Indiáni byli již tak nablízku, hněval se spíše na chlapeckou neopatrnost, a nedával najevo velkých obav.

Ale huře bylo hospodyně. Byla velice postrašena a vybízela potichu „svého Josého“, aby šel prozkoumat všechny keře a přinesl jí zprávy od milovaného Pavla. José, to byl čilý indiánský hoch, který jí posluhoval v kuchyni. Byl to takový kuchyňský šotek, který nikoho nezarmoutil, věčně se jen smál a s největší ochotou běžel všude, kam

ho posílali. Byl také velmi upřímně oddán Pavlovi, byl by snad pro něj do ohně skočil, kdyby toho bylo třeba. Hospodyně leckdy ho vytáhala za vlasy, ale nikdy mu neublížila, ano v hloubi duše měla ráda veselého, poslušného šibala.

José nejednou se vykradl z kuchyně, zvláště když lovec divoké zvěře Tamay přišel po delších potulkách do haciendy a vypravoval o svých příhodách. Tehdy, leže na zemi, opřen o lokty, naslouchal napjatě zároveň s Pavlem různým těm smělym dobrodružstvím a jeho stále usměvavá tvář projevovala největší údiv i odvážnou touhu. Teprve hlas volající hospodyně strhoval jej obyčejně s nebe na zemi.

José, vyslaný nyní na zvědy, dlouhou dobu prolézal keře kolem ohrady, načež všecek udýchán vběhl na verandu.

„Pane doktore! Pane Matěji!“ volal, „Pavel byl unesen!... Indiáni byli až zde pod samou ohradou.“

„Pane Bože, pomoz!“ vykřikla hospodyně. „Mého chlapce mi unesli, mého miláčka!...“

Tváře se jí zalily slzami, lomila rukama a svolávala trest Boží na všechny, kteří podle jejího názoru zahubili milého chlapce. Také Matěj, jako by ztratil hlavu, stál tu bezradný. Jedině dr. Štěpán zachoval chladnou krev a duchapřítomnost.

„Po čem jsi poznal, že byl Pavel unesen?“ začal vyslýchati Josého.

„Jsou stopy, pane. Chytili ho za laso, potom ho spoutali a přivázali ke koni. Koní bylo mnoho, mnoho, pane!“

„Jak to všecko víš?“

„To je snadné. Nadarmo neučil Tamay Josého...“

„Co dělat? Co dělat?“ třel si dr. Štěpán v rozpacích čelo.

„Noc je tmavá. Uspořádat na ně hon? Ale ve kterou stranu? Ostatně je možno, že nás tak chtějí právě vylákat, vtáhnout do pasti a pak vyloupit haciendu... Škoda, že tu není Tamay, ten by nám nejlépe poradil!“

V té chvíli dotkla se jeho loktu jakási ruka a ozval se hrdelní hlas: „Tamay je zde a viděl... Pán může býti klidný!“

Dr. Štěpán se rychle obrátil. Před ním stál opravdu Tamay, který se právě vynořil z křoví.

Ó, sva-tá do-bo vá-noč-ní, kdy v temné chvíli
 púl-noč-ní se Bet-lem ná-hle v zá-ři skvěl,
 že na-ro-dil se Spa-si-tel, a zpěv a ples tu
 za-zní-vá, že vy-šla hvězda zá-ři-vá.

„Jak to víš všechno? Odkud se vracíš?“ tázal se rozechvěně.

„Tamay vrací se z pustiny a viděl . . . Bylo tu mnoho Zapotéků, ale (tu se Indiánovi divoce zablesklo v očích) byli tu i Majasové . . . Tamay si je zapamatoval . . . Jeli k vycházejícímu slunci a vezli Pavla spoutaného na koni.“

„Tedy se José nemýlil,“ zašeptal dr. Štěpán a dodal: „Když tedy víš, kterým směrem jela indiánská tlupa, musíme hned zařadit pronásledování!“

„Ano, jen pronásledovat, jen honit ty loupežníky, lucipery!“ vykřikla hospodyně a vystoupila hned kupředu. „Já první . . .“

„To tak ještě!“ — zamračil se Matěj, kdežto José přes svůj zármutek musil se dáti do smíchu.

„Jen klid, jen klid, donno Bartolomeo!“ upokojoval Tamay. „Nyní je noc a jich jest mnoho . . . Kdyby jich nebylo tolik, byl by si Tamay uměl sám s nimi poradit! Ale dr. Štěpán může býti klidný. Pavel jest pod dobrou ochranou. Tenanga je tam také . . .“

„Co však pomůže jako zajatec?“

„Tenanga není zajatcem Zapotéků!“ řekl hrdě Tamay. „Tenanga nemohl zachrániti Pavla, šel tedy po jeho stopě. Tenanga bude Pavla střežit jako oko v hlavě a zanechá i stopu . . . Za to Tamay ručí. A Tamay zítra, jakmile zasvitne, přivede vás k Pavlovi.“

„Ano, čekat do rána!“ ozvala se hospodyně, tonoucí ještě v slzách. „A což když mně zatím zavraždí mého miláčka?“

„Tamay ručí, že ho nezavraždí!“ usmál se tajemně Indián.

„Ostatně, za noci nemožno jet do pustiny,“ dosvědčil Matěj. „Vyznám se v tom ne hůře než Tamay a musím přiznati, že má pravdu. Je nutno počkati do rána.“

„Tak také učiníme,“ rozhodl dr. Štěpán. „Nyní nelze nic dělat v této věci. Poněvadž Tamay viděl Zapotěky, jak se vzdalovali k pustině, nehrozí tedy nyní nebezpečí haciendě. Můžeme směle část služebníků uvolnit od hlídání a jíti spát.“

„Pan doktor může jít spát a donna Bartolomea také. Tamay a Matěj připraví na ráno výpravu. Hned na úsvitě vytáhneme k pustině.“

„Dobře!“ řekl majitel haciendy. „Vyberte lidi a připravte koně. Spoléhám úplně na vás!“

„A já půjdu na výpravu?“ ozval se plačtivý hlas z kouta.

„A to tak ještě!“ rozhorlila se hospodyně. „Dva mně již vzali, ti lucipeři, ještě ty mně chceš utíkat, neplecho! A teď do kuchyně!“

„Já chci na výpravu!“ volal prosebně José.

„Tamay by ho vzal,“ ozval se Indián . . . „José mohl by nám dobře pomoci.“

„Vezmi ho tedy!“ svolil dr. Štěpán. „Ale nyní se rozejděme, abychom byli ráno svěžejší na výpravě. Bude nám potřebí hodně sil a statečnosti.“

Za chvíli také celá hacienda tonula v temnotě a jen občas se ozývaly tiché rozkazy Tamayovy a Matějovy. Konečně i to utichlo.

(Pokračování.)

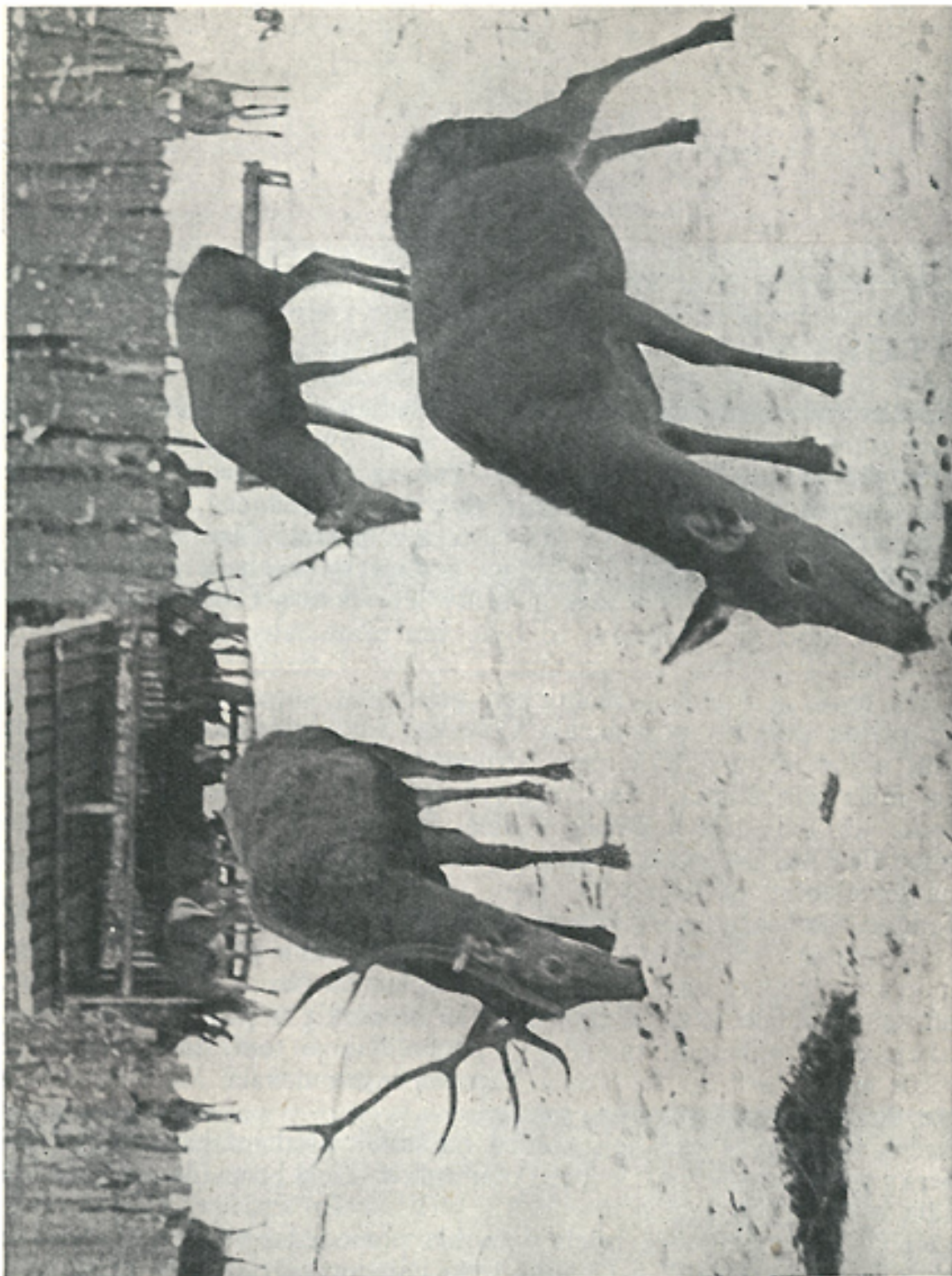

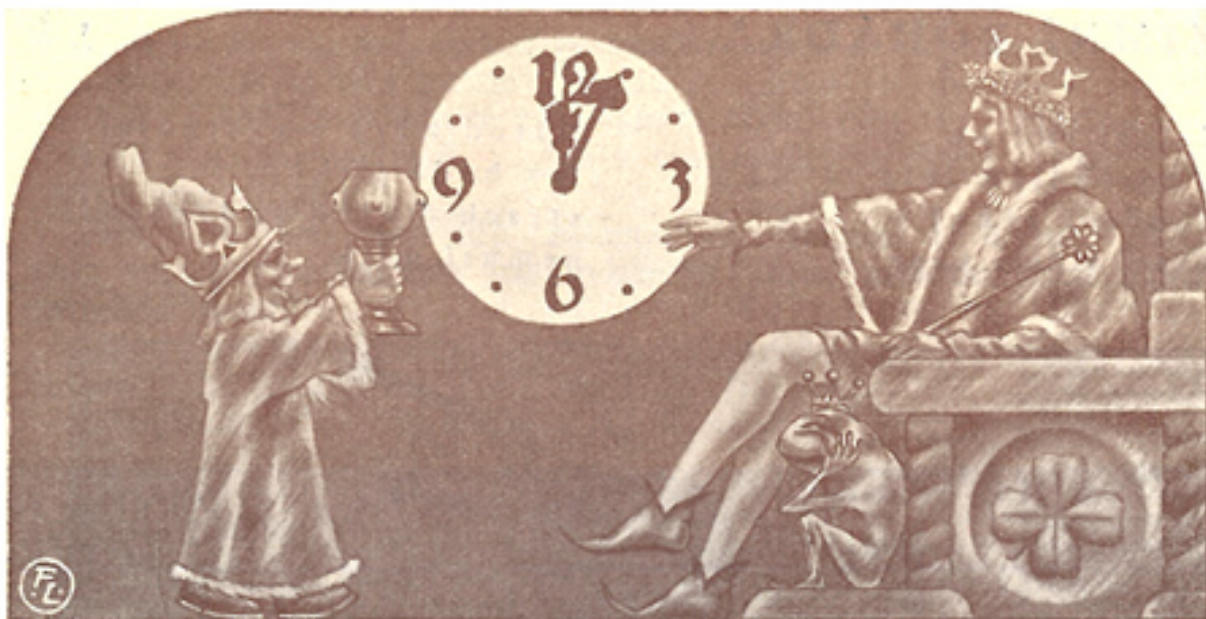
ZIMNÍ POHÁDKA.

J. Ž.

Jelení rodina
v rozsáhlém lese
poučení pěkné
všem lidem nese:

Národ když v svornosti
tak bude žíti,
strach o svou budoucnost
nemusí míti.

Král trpaslíků holduje jako první Novému roku.

ŠOTCI.

Lukovanským dětem J. K. B a b y.

Čiperka byla zcela malé děvčátko. Měla jen matičku, která se o ni pečlivě starala. Ale nebohá matička, jak už to bývá, když tatiček umře, musela shánět živobytí, jak se dalo. Tak se často stávalo, že když se chtěla Čiperka s matičkou pomazlit, ta byla tak unavena, že jí splynul se rtů jen bolestný úsměv. Ó, jak často si zaplakala Čiperka, když mamička nebyla téměř celý den doma a Čiperku nechala pod dozorem starších děvčat ze vsi! Ty však si hrály jen spolu a Čiperky si ani nevšímaly a když si jí všimly, to bylo jen proto, aby jí něco nakázaly nebo nějak ji potrápily.

„Kéž bych si mohla s mamičkou popovídat a pomazlit se, alespoň když přijde domů!“ povzdechla Čiperka. Ale maminka sotva přijde domů, uklízí, čistí, zašívá, pere, drhne, zkrátka má stále i doma, kde by si měla odpočinout, práci. A když skončí, je již dávno čas ke spaní, Čiperka již vždy leží v posteli a dělá, jako by spala, to aby mamičku nermoutila. Ale ve skutečnosti nespí a pozoruje mamičku a čeká, až i ona se odebere na lože.

Jednou také leží, leží a pozoruje matičku. Ta sedí u stolu a zašívá. Je tak unavena, že se jí oči klíží a hlava jí často klesá únavou. Najednou maminka se naklonila nad stůl a přestala šít. Vůbec se nehýbe. Snad se jí nestalo něco zlého? Čiperka se ulekla a jala se naslouchat. Spokojené oddychování matičky ji přesvědčilo o tom, že se její zlaté matičce nestalo nic, ale že usnula. Čiperka se zaradovala. Matička usnula dříve než ona. Vidí matičku, jak spí.

Leč v téže chvíli padl její pohled na stolek před matičku a na tváři Čiperky se rozhostil smutek. Před maminkou ležela hromada roztrhaného prádla a děravých punčoch.

„Nebohá matičko, kéž bych ti mohla pomoci, abys nemusila, až se probudíš, opět zašívát!“ a Čiperce bylo najednou strašně do pláce.

Pohlédla opět na maminku. Leč, co to vidí? Na stole u maminky sedí malé děvčátko zrovna jako Čiperka, vedle něho druhé, ba je jich tu celá řada. Čiperka vyvaluje oči. Ta malá děvčátka rozebrala hromadu před její matičkou a nyní každá z nich šije, háčkuje, plete, jen jim práce od ruky letí. Čiperka se zvedla s postýlky.

„Haló, děvčátka, kdo jste a co tu chcete?“

„Jsme š o t c i, dobří šotci domácnosti. Pomáháme maminkám v domácích pracích, těšíme je a sami se radujeme z toho, že můžeme a umíme pomáhat. Pojd' mezi nás! Naučíme tě mnoha věcem, které ti budou prospěšné v životě a budeš moci mamince pomáhat!“

„Já bych chtěla tak ráda, ale smím opravdu?“ zajásala Čiperka.

„Počkej, tam přichází naše vůdkyně, naše královna a ta ti to poví,“ zvolali šotci.

Čiperka se přitulila na postýlku. Zmocnil se jí jakýsi strach. Ale ne, již jí to přešlo, neboť spatřila královnu šotků. Byla to krásná paní a podobala se velmi paní učitelce, kterou jí jednou starší děvčata, co chodí již do školy, ukazovala. Čiperka se na ni usmála důvěřivě. Vždyť vyhlížela ta královna tak dobrotivě! Ano, právě na ni přívětivě kynula. Čiperka směle vyskočila s postýlky a spěchala ke královně šotků. Ta ji posadila na stůl mezi ostatní šotky a než se milá holčička nadála, ocitla se jí v ruce děravá punčocha. Laskavá královna jí ukázala, jak má punčochu opravit a v malé chvílce dovedla to Čiperka i bez rad laskavé královny.

Brzy byly všechny správký hotovy a před spící maminkou se kupila jen hromada spraveného prádla. Šotci zmizeli, aniž čekali na poděkování, jako by se do země propadli. Čiperka osaměla. Seskočila se stolu a šupla do postýlky. V té chvíli se maminka s povzdechem jala probouzet: „Bože,“ ulekla se, „já si tu usnu a přede mnou hromada nehotové práce. Honem to musím dokončit, abych mohla ještě dnes do postele!“ A maminka hrábla do hromady prádla před sebou.

„Spravené! To také! I to? A tohle také! Jak je to možné? To jako by tu nějaký dobrý šotek řádl. Nemohu tomu věřit, že jsem to vše sama spravila!“ divila se maminka. Čiperka se jen usmívala. S úsměvem na rtech usnula.

Druhého dne maminka odešla hned ráno. Doma bylo třeba vydrhnout a vyčistit okna. To musí udělat maminka až na večer, přes den má jiné práce!

V říši trpaslíků zachovává se též obyčej tříkrálový. Jezevec-kapucín popisuje dveře a malý trpaslík ve slavnostním rouchu mu přisluhuje.

Naše čtenářka M. Komárková na cestě do školy. — Naše telátka. Zaslala M. Komárková, Žďárec u Tišnova. — Horlivý odběratel „Andílka“ a ministrant z Jám u Žďárce. — Malý Pepíček uprostřed s míčem. — Dole vpravo: Malý školáček vzpomíná na školu.

Když Čiperka osaměla, kde se vzali, tu se vzali, zaplnili světnici její známí šotci. Byli ozbrojeni kartáči, hadry, kbelíky, rýžáky atd. Hned se rozdělili a jedna část drhla zemi, zatím co druhá čistila okna. Čiperka opět královnou byla zaučována do těchto prací a nezhálela, ale čiperně pomáhala.

Když přišla maminka večer domů, žasla udivením. Čiperka se však jen usmívala. Tu maminka pohlédla na ni laskavě a posadila si ji na klín. Celý večer se s ní mazlila a četla jí, až šťastná Čiperka usnula mamince v náručí.

Skoro každý den spěchala maminka někam do práce. Jak se večer vrátila, našla všechny práce v domácnosti hotovy a marně přemýšlela, jak je to možné, nedělá-li ty práce tetka souseďka. Ale ta popírala a od

Čiperky se nemohla ničeho dovědět. Až jednou. Přišla znavená večer domů. Našla opět vše uklizené. Jala si hrát s Čiperkou potěšena, že si může odpočinout. Tu si vzpomněla, že musí ještě zajít k sousedce Vaňurové, aby jí vyřídila vzkaz od paní, kde toho dne drala. Chtěla to vyříditi hned, když se vracela domů, ale zapomněla. Nyní je již převlečena. Musela by se převléci, na ulici tak přece nemůže jíti. A pak ty nohy ji dnes bolí! Posteskla si Čiperce a chtěla jít. Ale Čiperka ji zarazila. „Maminko, nechod! Šotek se ti hlásí do práce!“ postavila se Čiperka před ni.

Celá udivená maminka nechtěla Čiperku, takovou malou, pustit. Ale když tolik prosila — je to jen přes dům — tak ji poslala. Když Čiperka vše dobře vyřídila a vrátila se, musela mamince vykládat, jak je to s tím šotkem. A tak se maminka dověděla, kdo to doma všechno spravoval a že šotci naučili Čiperku těm různým pracím, které již po několik dní dělá Čiperka skoro všechny sama, neboť šotci od té doby, co již vše umí, nepřicházejí. Čiperka se stala šotkem.¹⁾

1) Šotek je malá skautka.

VÁNOCE.

Ed. Elpl.

Hvězdičky bílé — poslové míru,
padají k zemi, přikryly snět.
Vánoce krásné opět jsou tady,
radostí dýše celičky svět.

Světél jas plane, koledy znějí
před lety stejně — tak jako dnes,
dotud tak bude, pokud květ víry
zazáří v města i tichou ves.

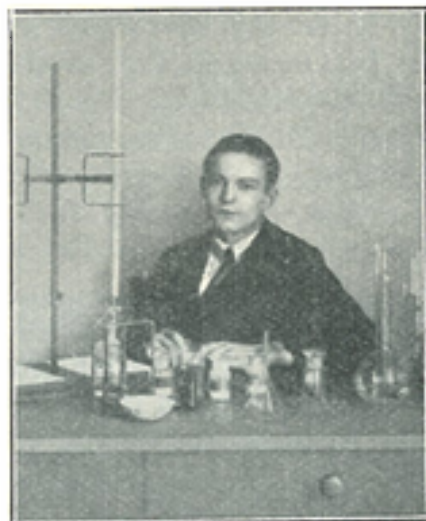
Všecko se těší, malí i velcí,
v srdci zas raší mladosti květ;
na vánoc krásu dnešních i dávných,
kdo moh by někdy pozapomnět!

Kdo moh' by lidem nahradit krásy,
nahradit radost vánočních chvil?
Dnes všechno vděčně vzpomíná Tvůrce,
o lásce Jeho jak by svět snil.

I v šerém lese stromy se chvějí,
bělostné ruce zdvihají výš.
Dnes všecko tvorstvo, skály i stráně,
dnes všecko Tobě, Bože, je blíž.

Rozvrh hodin IIIa měšťanské školy. Vyučovací předmět: fyzika.

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13
Pondělí	čeština	počty	rýsov.	rýsov.	němčina
Úterý	čeština	přírodopis	počty	tělesná výchova	fyzika
Středa	němčina	ruční práce	zeměpis	fyzika	nábož.
Čtvrtek	zeměpis	němčina	kreslení	kreslení	kreslení
Pátek	tělesná výchova	počty	obč. nauka	nábož.	přírodopis
Sobota	měřičtví	počty	čeština	zeměpis	obč. nauka

Na lesní samotě před vánoce.

ZAŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K. (Pokračování.)

8. ONDŘEJOVA NEMOC.

Začal se nový školní rok. Ondřej vrátil se do milovaného ústavu. S jakou radostí po dvouměsíční rozluce vítal šedé školní zdi, profesory a druhy! Jak mnoho měl jim vykládat!

Dle ustáleného zvyku konaly se počátkem října ve škole duchovní cvičení pro žáky. V těch třech dnech pocítil Ondřej po prvé bolest v noze. Ale nikdo si toho blíže nevšímal. Chlapec neměl horečky, vypadal dobře, byl veselý. Domnívali se, že se snad udeřil do nohy při hře nebo vymrštil žílu při nezdařeném skoku. Nebylo důvodu, aby ho zadržovali doma. Chlapec chodil tedy dále na duchovní přednášky.

Misionář, který vedl tato duchovní cvičení, mluvil k svým posluchačům o hříchu, o pekle, nebi a o smrti. Upozorňoval je, že je třeba býti vždy připraven, neboť smrt přichází neočekávaně a kosí nejednou bytosti, které sotva začaly žít. Mládí neochrání od smrti. Snad některý z chlapců, který ho poslouchá, nepřekročí živý práh kaple.

„No, no,“ pravil Ondřej, vycházeje z kaple, kterémusi druhovi, „tentokrát zřejmě není ještě řada na mně!“

Měla však přijíti zanedlouho.

Ke konci duchovních cvičení stala se bolest v noze tak palčivou, že Ondřej s tváří změněnou utrpením obrátil se ke knězi představenému, aby mu dovolil jít domů. Silně kulhaje přešel školní dvůr a zastavil se za branou. Přišlo mu snad na mysl, že se zavírá za ním navždy?

S velikou námahou došel domů. Odebral se nahoru do svého podkrovního pokojíku a ulehl na lože.

Radostné překvapení.

Zavolali lékaře. Ten však upokojil postrašené rodiče. Trochu odpočinku a horké obklady odstraní chorobu a Ondřej za několik dní půjde do školy.

Skutečnost ukázala však nepravdivost těchto předpovědí. Nazítří přišla horečka. Bolest rostla skoro každou hodinu. Svolali radu lékařů. Ale všechno úsilí lékařů, aby ovládli nemoc a ulevili chorému, bylo bezvýsledné. Také Albert a Gabriela navštěvují často Ondřeje. Srdce se jim svírá při pohledu na bolem zmučenou tvář bratříčkovu.

„Moc tě to bolí?“ ptá se Gabriela.

„Ano! Ale neříkej to mamince. Příliš by ji to rmoutilo.“

Druhého dne dávají mu tutéž otázku lékaři. Ondřej zdvihá se na poduškách a přesvědčuje se, že maminka není v pokoji.

„O ano, pánové, trpím strašně.“

Trpěl statečně. Utrpení obětoval Bohu. S očima obrácenýma k obrazu Ukřižovaného spojuje svou bolest s bolestí Jeho a ponořuje se v modlitbu.

„Maminko,“ šeptá, „nyní již neřekneš, že neznám utrpení...“

Zatím lékaři bezmocní vůči bolesti chorého pozorují jen chorobu a čekají. Konečně třetího dne podaří se jim rozpoznati zřídlo choroby: jest to zánět dřeně kostní. Předejítí nejhoršímu možno jen chirurgickou operací. Ondřej musí býti bez odkladu přenesen na kliniku. Matka musí to říci nemocnému.

„Ondřeji,“ pravila, „nemožno dovoliti, aby ses tak déle mučil. Svolil bys, aby ti malým říznutím odstranili bolest?“

Ondřej sražil čelo. Pochopil. Ale odpověděl statečně: „O ano, velmi rád.“

„Bude jenom třeba přenést tě na chirurgickou kliniku.“

A tu se hlas Ondřejův ani nezachvěl, když řekl: „A to co nejrychleji!“

Neodkládali také déle. Téhož dne snesli ho na nosítkách k automobilu.

„No, nyní mne již nesou v truhle...“ pravil žertovně. Či měl snad již skutečně předtuchu smrti?

(Pokračování.)

Když vánoční se blížil čas a nastal Štědrý den,
tu každému snad na zemi se splnil jeho sen,
neb Ježíšek a andělé nadílky plné sáně
tlačili celí znaveni přes zasněžené pláně.

Do lesa vjeli tmavého, Ježíšek na sánky sedá,
a jeho svatá tvářička je únavou ažbledá.
Tu všechny stromy v pokoře k zemi se kloní a kloní
a k boží poctě andělé zlatými zvonky zvoní.

Jen jedna bříza u cesty hrdě svou hlavu zvedá,
nechce se poklonit Dítěti, jen vlastní slávu hledá.
Andělé trnou úžasem, hněvem se rdí jim tváře,
okolo hlavy Ježíška line se čarovná záře.

Rci, proč se nechceš poklonit, dí Dítě k stromu tiše,
vždyť moje vůle dala ti v blankytné hledět výše.
Královnou jsem tě učinil, všech stromů nejkrásnější,
proč nechceš nyní pokorou se státi nejmocnější?

Však bříza pyšně hlavu svou výš a výš k nebi zvedá,
leč prve jasná obloha je chmurná teď a šedá.
Dozněly zvonky za lesem, do chatek Ježíšek spěje,
nad hlavou stromu pyšného mrazivý severák věje.

Bohaté vločky napadly, stromy své koruny kloní,
kol naší břízky tam u cesty v divém se víření honí.
Bolestně bříza naříká, nadarmo o milost prosí,
lituje pýchy prokleté, lítostné slzy rosí.

Níž a níž hlavu naklání, sníh stále tišeji padá,
hle, již se země dotýká, a činí teď tak ráda.
Koří se břízka v pokoře: Ó, kde jsi, Pane milý?
Tvá kajicnice oděna je v sněhový šat bílý.

Ó, přijdi, čekám toužebně, bych odprosit tě směla . . .
Dozněly zvonky dávno již . . . Noc studená se tměla.
Míjeli dnové pomalu, sníh roztál a přišla vesna,
zlíbala stromů koruny, vzbudila květy ze sna.

Však pyšná kráska u cesty v pokoře stále se kloní,
to čeká dosud na pána, to ještě slzy roní.
A přišlo léto. Kolem ní do lesa dětičky chodí,
veselé písne zpívají, družně se za ruce vodí.

Trhají v lese jahody, pod břízou usednou tiše,
hádají, proč asi přestala vzhlížeti v čisté výše.
Proč stále k zemi je ohnuta, proč větve tak smutně kloní?
Však ona jenom naslouchá, zda andílci již zvoní.

Dočká se bříza spásy své. Až Zima do kraje vletne,
s nebeských výšin dolů k ní též odpuštění slétne.
Pochopí Boží lásky moc a bude chválit Pána,
radostně zvedne hlavu svou — neb bude jí milost dána.

U vánočního stromku.

Děti ze Slovenska předvádějí národní tance.

KRYSAŘ.

Německá pověst. — Vypravuje F. S a s.

V malém německém městečku Hameln byla jednou velká, veliká nouze. Město bylo plno myší, krys a podobné havěti a občané z toho byli na pokraji zoufalství; myši jim lezly do sklepů a na půdy, ve chlévech jim krysy dávaly zvířata a ani v pokojích nebyli si jisti před touto havětí. Všechny spíže a zásobárny města byly zničeny. Psi a kočky měli na všech stranách plno práce, ale myši neubývalo. Občané již chtěli opustiti město.

Tu se jednou objevil před branami města cizinec. Šel přímo na radnici a nabídl se pánům konšelům, že zbaví město všech myší a krys, když za to dostane tolik stříbrňáků, kolik je ve městě dětí.

Starosta se radil s občany; cizinec žádal hodně a měšťané nevěděli, jak se rozhodnouti.

Tu vstal jeden měšténin a poradil purkmistrovi, aby cizinci slíbil, co žádá. „Vždyť slíbiti neznamená ještě dáti!“ pravil. „Zbavíme se nepohodlí, a pak ho vyženeme z města.“ Návrh se všem líbil. Cizí muž byl předvolán a starosta mu slíbil žádaný obnos. Cizinec se uklonil, poodstoupil, vyňal ze své mošny stříbrnou píšťalu a počal na ni pískati; sotvaže se ozval tón stříbrné píšťalky, tu nastojte! Občané se nepřestávali diviti, neboť ze všech koutů města se počaly k píšťci sbíhati celé houfy městských myší, krys i jiné havěti, jež sužovala měšténiny; krysař se obrátil k bráně a za zvuků své čarovné píšťaly kráčel pomalu z města.

Měšťané ho pozorovali a viděli, jak se celé množství s píšťcem v čele blíží k blízkému rybníku. Pak s nesmírným jásotem pozorovali, jak všechna ta ohyzdná sebránka mizí pomalu ve vodě městského rybníka. Krysař stál až po kolena ve vodě a vyčkal, až poslední myš se utopila, pak vstrčil píšťalu do své mošny a za chvíli stál již před starostou a žádal slíbenou odměnu. Avšak tento ho dal s posměchem vyhnati z města.

Měšťané mu mávali se smíchem na rozloučenou a radovali se, jak ho podvedli.

Přišel večer. Ve všech městských domech panuje radost a veselí, neboť to, co trápilo občany, je pryč! Tu se pojednou ozve stříbrná píšťala.

Krysař se vrátil! Co zde chce? Myši jsou přece všechny pryč! Rodiče již s hrůzou pozorují, jak jejich děti s jásotem vítají zvuk píšťaly. Tam, kde se ve dne hemžily myši, tam teď poskakuje do taktu s píšťalou městská mládež. A krysař již kráčí z města ven. Rodiče se marně pokoušejí odtrhnouti své děti od strašného cizince. Jako očarován píšťalou se smíchem vykračuje celý zástup do večerního šera. Se zoufalou bolestí přihlížejí rodiče, jak celý průvod kráčí ne k rybníku, nýbrž ke kopci; písknutí a hora se otevře — písknutí a hora se zase zavře a skryje všechnu naději města i s krysařem v sobě. Tak se odměnil krysař měšťanům za jejich úskok. Pozdě, pozdě litovali měšťané hamelnští své zrady!

Krysa s obvázanou hlavou vesele poskakuje za krysařem a nevádí jí ani ukrutná bolest zubů. Za ní běží další krysy a jiná havěť a nakonec neodolají čarovným zvukům píšťaly ani děti, jež vyvádí krysař všechny z města dál a dál... (K povídce Krysař.)

V létě spěchám po práci rád
v posvátný klid lesa,
zde mé tělo pookřeje,
radostí vše plesá.

V zimě lesík zasněžený
má též svoje krásy,
koruny všech stromů září
jak dědovy vlasy.

J. Ž.

JAK KRÁSNE JEST PŮSOBITI DRUHÝM RADOST.

P. Pokorný, CSSR.

Jak se cítíš šťastným venku v přírodě, když sluníčko se na tebe směje a lučiny svými krásnými květy tebe pozdravují. Jak hbité tvé nožky běží za pestrým motýlem a oči jak toužebně se upírají a ruka tvá dychtivě se vztahuje na chutné ovoce. To ti Otec nebeský uchystal tolik radosti. Ano, ještě více. Aby duše tvá byla lehká, spokojená jako ten ptáček, jenž s jásavým zpěvem nese se k nebi, odnímá s dušičky tvé ve sv. pokání Ježíšek břemeno hříchu a sestupuje do srdce tvého ve sv. přijímání, On, Bůh pokoje a života věčného.

Hleď, když ti Pán tolik radosti uchystal, jest jistě spravedlivé, abys i ty rád působil jiným radost, kde a jak můžeš. Chci ti o tom povědět několik příkladů.

Ludvíkovi, synu vysokého důstojníka, bylo tehdy asi osm let. Rodiče jeho byli upřímní, zbožní katolíci a i svého milého synáčka zbožně vychovávali. Učili ho znát a milovat Boha, učili ho i milovat bližního, dobré prokazovat chudým. „I oni jsou naši bratří a proto jim máme rádi dáti z toho, co sami máme.“

A Ludvíček byl dobré a poslušné dítě a všimal si všeho, co rodiče mu říkali.

Kdysi odešli rodiče z domu a Ludvíček zůstal sám doma se starou služkou. Tu někdo zazvoní u dveří. Služka byla až v zadním pokoji a proto neslyšela zvonit.

Ludvík jde se podívat, kdo to zvoní. Podívá se a tu vidí před sebou stát chudičkého chlapce. Schoulen v koutku třásl se zimou. Neměl na sobě ani pořádného oděvu, jen bídné hadry. Plačtivým hlasem prosil o pomoc.

Ludvíčkovi bylo mu ho líto, když viděl, že nemá ani, co by si oblékl, I pravil žebráčkovi:

„Bratříčku, počkej tu chvílečku, hned přijdu.“ A odešel do pokoje, brzy se vrátil, pootevřel dveře a něco mu podával, ale jen tak to rukou strkal žebráčkovi, aby ho neviděl.

Chudý ten hoch zvědavě se podívá na dárek a potom s radostí jej přijímá a s tisícerymi díky odchází.

Za chvíli se vrátili rodiče. Jindy Ludvíček s jásotem je vítá, dnes ticho. Není ho nikde viděti. Rodiče, plní starosti o synáčka, hledají ho a matka úzkostlivým hlasem volá: „Ludvíčku, kde jsi?“

A tu se ozve hlas: „Zde jsem, maminko.“

„Tak pojď sem!“

„Nemohu, maminko!“

A matka spěchá do druhého pokoje, ohlíží se, ale Ludvíka nevidí. „Ale kde jsi přece, Ludvíku?“

„Zde jsem, mami,“ volá z vedlejšího pokojíčku, „já nemohu jít k tobě.“

„A proč nemůžeš?“

„Protože nemám kalhoty.“

„Ale kam jsi je jencm dal?“

„Dal jsem je, maminko, svému bratrovi.“

„Bratrovi? Jak to myslíš?“

„Vy jste říkali, že chudí jsou naši bratři, že se s nimi máme dělit, a tu přišel dnes chlapec, který neměl kalhot, i dal jsem mu svoje.“

Rodičové byli velmi dojatai touto šlechetností svého synáčka a povzbuzovali ho, aby si jen zachoval lásku k chudým. A Ludvík zůstal hodným a zachoval si víru i mravnost a stal se chloubou a radostí svých rodičů.

Spisovatel Msgr. Gaume praví, že znal tuto rodinu. Neříkám ti, že musíš také něco podobného činit, než mnohdy se ti naskytne příležitost, že můžeš aspoň malou radost učinit svému chudému bratříčkovi.

Malá Luciána, vypravuje ctihodná sestra Salviána z Říma, dítě jednoho důstojníka, šla prosit k důstojnickým rodinám za chudé. Kdysi přinesla skoro nové střevíce a radostně volala: „Sestřičko, ty jsou pro chudého stařečka. Jak se bude jistě radovat. Jsou ještě velmi pěkné, jen pro důstojníka nejsou již dosti dobré.“

Malý Marcello přinesl něco ze svého prádla a oděvu pro chudé děti. „Hleď,“ pravila jsem mu, „tyto teplé košilky a kabátky a kalhotky obleče Ježíšek, vždyť on pravil: Co jste učinili jednomu z nejmenších bratří mých, mně jste učinili.“

Tu Marcello radostí skákal a pak objal prudce svou matičku a volal:

„Slyšela jsi? My jsme darovali vše Ježíškovi.“

Spěchejme k Ježíšku.

Hošík si poznamenal jako dobrý skutek, který vykonal: „Převedl jsem slepého stařečka přes ulici, aby ho nezajelo auto.“ Nemyslíš, že je to šlechetnější, než se mu posmívat?

Děvčátko píše: „Odepřela jsem si chléb a rozdala jsem jej sirotkům.“ — „Spolužačka potřebovala nití a já jsem jí ráda vypomohla.“ — „Spolužačka mne bila a já jsem se za ni pomodlila.“

A tak bychom mohli mnoho takových růžiček nasbírat, které hodné děti podaly bližnímu z lásky k Ježíškovi. Jenom dlouho neodkládej, můžeš-li něco dobrého vykonati.

Alexander dostal k svátkům krásné kolo. Radost měl z něho velikou. Jak hrdě se na něm proháněl po ulicích.

Kdysi opět vesele uhání na svém novém kole po ulici.

Přes hory a lesy veze Ježíšek dárky.

Tu zaslechne prosebný hlas: „Prosím vás, mladý pane . . .“

Ohlédne se. To žebračka, která tu na rohu stávala, prosebně na něho hledí a nesměle prosí:

„Mladý pane, ráda bych vás o něco poprosila, a to pro své ubohé dítě“ a ukázala rukou na svého malého, bledého, v chudičké šaty oděného synáčka. „Hledte, jak rád by se aspoň jednou projel na kole a když vás tak vidí denně se proháněti na vašem pěkném kole, sní o tom ve dne i nocí. Mladý pane, učiňte mu tu radost, vždyť nikdy nic dobrého neměl, a nechejte ho aspoň jednou se projet na vašem kole.“

Alexander byl na rozpacích, co činiti. Hned se podíval na ošumělého chlapce, hned zas na své pěkné kolo. Andělíček strážný mu našeptával, jak to bude hezké, když učiní hochu radost. Pýcha však mluvila jinak: „Jak, takovému otrhanému chlapci měl bych půjčit své nové kolo?“ A pýcha zvítězila nad Alexandrem. Cosi zakoktal na omluvu a rychle zmizel za rohem.

Ujel sice, ale zapomenouti nemohl. I když nyní jezdil jinými ulicemi, stále a stále viděl před sebou onoho ubohého chlapce, jak smutně na něho pohlíží, slyšel prosbu žebračky a viděl její bolestný pohled.

Alexandra se zmocnila lítost, že byl k ubohému hochu tak tvrdý a necitelný. „Musím to napravit. Půjdu, vyhledám chudáčka a nabídnu mu, aby se svezl,“ tak si umínil po delší době. A také hned sedl na kolo a jel na roh ulice, kde stával s maminkou. Než tentokrát stála tu matka sama a zdála se smutnější než dříve.

„Kde je váš chlapec?“ tázal se Alexander, „rád bych mu půjčil kolo, aby se svezl.“

Z očí ubohé ženy vyřinuly se slzy a jen ze sebe vypravila slovo: „Na hřbitově.“

I oči Alexandra zvlhly. „Tedy již jest pozdě.“ Již přišel pozdě s dobrým skutkem. Navštívil jeho hrob, ale přání ubohého žebráčka již nemohl vyplnit.

O DEŠTI V KRAJÍCH TROPICKÝCH.

Fr. V š e t e č k a.

V našich krajinách máme čtvero ročních časů, jež se od sebe podstatně liší a také podstatně rozeznávají. Jinak vše vyhlíží z jara, jiný ráz má léto, podzim pak a zima mají také svoje zvláštnosti. V krajinách však horkých, v onom pásmu, jež se rozprostírá kolem rovníku a je ohraničeno oběma obratníky, má se věc jinak. Tam není zimy vůbec a také ostatní části roku neposkytují takového střídání a rozmanitosti. Tam se dělí rok hlavně na dvě období: období sucha a období dešťů. Není to však ve všech končinách stejné. Někde se doba sucha a dešťů opakuje do roka dvakrát, někde pouze jednou. V prvním případě je pak doba sucha jedna kratší, druhá delší, a stejně i dvojí taková doba dešťů. Závisí to na všelijakých okolnostech jako: na poloze nad mořem, na blízkosti moře, horstva, lesnatosti atd. Dobu sucha bychom mohli přirovnati k našemu jaru a létu, deště pak k naší chladnější studené části roku.

Doba sucha je v tropech dobou panujícího vedra. Toto může býti velmi trýznivé a také pro úrodu ničivé. Doba dešťů vše oživí a zásobí vlhkostí pro následující dobu sucha. Slyšme, co vypravuje o těchto dobách misijní časopis:

Čeho misionář postrádá v době měsíců sucha na půvabu krajiny a jiných příjemnostech, to mu nahradí zase snadnější možnost cestování. V době této jsou cesty schůdnější, řeky možno snáze přebrodit a je bez nebezpečnosti přejíti. Neruší jej průtrže mračen, obvyklé v době dešťů. Vedro sluneční, ochlazované ve vyšších polohách větrem, se dá snést. V této době, která spadá asi do naší doby zimní, je tedy možno snáze cestovati a misionář odkládá hlavní svoje cesty opravdu na tento čas. Ale — čím více se doba tato prodlužuje tím více touží zase všichni po úrodných a půvabných dnech dešťů. Černoši nevydrží dlouho se svými zásobami. Když spotřebovali zásoby kukuřice a dešť se závčas nedostavuje, nezbyvá jim, leč hladověti.

O b d o b í d e š ť ů je nejkrásnější částí roku, byť jméno to znělo málo vábně. Počátek změny počasí ohlašuje mohutné tornado, t. j. prudká větrná bouře, což je ovšem málo příjemné a poděsí nejen misionáře, nýbrž i černé domorodce. Po dlouhém marném očekávání občerstvujícího deště dostaví se na obloze první příznak. Bývá uvítán s plesem a s nevázanou radostí, neboť věští, že bude konec bídy. Den, který má přinést tak náhlý převrat, neliší se zdatně od ostatních dnů. Modravé ovzduší obestírá tichý kraj. Pojednou se objeví nepatrný obláček. Je napřed tak zvicí dlaně, ale patrně se zvětšuje a vyrostle neuvěřitelně rychle v obrovité, mraky vytvořené pohoří. Objevují se nové mráčky a z nich nové hory mračen, rozrůstající se do šíře a výšky a nabývající nejroztodivnějších a nejpříšernějších tvarů. Za

Foto L. Kulička.

„Hadí ocas“

necelou půl hodinu je zastřena celá obloha; denní světlo ustupuje temnému šeru, ba nastává skoro noční tma. Děsivé ticho se rozhostí; ticho, věstící velké události. I cvrčci zmlkli, neozývá se nikde ani hlásek. Lidé spěchají co nejrychleji k svým chatám, aneb k nejbližším dvorcům, aby se tam ukryli. Běda tomu, koho to překvapí na daleké stepi bez přístřeší.

Co to hučí v dáli? Nejdříve slabo, sotva slyšitelně? Stále hukot a šumot vzrůstá. Příšera se blíží. Živí tvorové se chvějí úzkostí. Již to piští, kvílí, duní a sténá v blízkém lese, vytvořeném stromy „kola“,¹⁾ za nimiž se skrývá misie. Nejsilnější stromy se ohýbají a kloní pod nárazy příkvačivšího orkánu. Zmlká veškeren hovor. Pojednou rozryje oblohu pronikavý blesk oslňující jasnosti... Krach, krach... bezprostředně následující hřímání se ozývá prudkostí v Evropě neznámou. A opět se blýská a rána hromu duní za ránou. S blízkých stromů padají s rachotem ulámané větve. Je to strašné. Člověk myslí, že potrvá-li to déle se stejnou prudkostí, celý les musí býti vyvrácen. Jaké štěstí, že jsme dle rady černochoů svoji novou misií zbudovali pod ochranou mohutných stromů „kola“. Jinak by byly musely podlehnouti budovy její prvnímu nárazu vichřice. Avšak i tak byl pro nás první příchod tornáda děsivým zjevem. Chvěli jsme se starostí o osud svého kostelíčka i obydlí. Co z nás bude, strhne-li nám neblahý host střechy s nové misie? Jaké štěstí, že obrovské stromy tak dovedou vzdorovati.

Nastává krátká přestávka, ale jenom docela krátká a zuřivé běsnění začíná znova. Hrom bije ještě divočeji, blesky se mihají ještě rychleji a blízký les zesiluje svůj hukot a tím přispívá ke zvýšení burácení, působeného rozpoutaným orkáнем. „Pane, zachovej nás, hyneme,“ tak se modlíme v hloubi svého srdce a jsme připraveni státi se svědky věcí ještě horších, jež se mohou za stávajících okolností přihoditi. Tísňivě působící pocit úzkosti plní srdce misionářů, dosud s africkými

¹⁾ Kola jsou stromy, mající plody podobné našim kaštanům. Užívá se jich v lékařství a průmyslu.

živly přírodními neseznámených. Věru, pekelné povětrí. Hroznějšího snad ani býti nemůže. Jak dlouho to potrvá? Kdy to skončí? Nejistota zesiluje strach a hrůzu. Musíme zavřítí oči, neboť nemohou snést pronikavé jasnosti blesků, opakujících se s neuvěřitelnou rychlostí. Rána za ranou duní s mohutností, převyšující jakékoliv lidské pomyšlení. Ještě však není konec hrůzy. K bouři se druží prudké krupobití a po něm následuje nevylicitelný liják. Zdá se, jako by se všechny živly byly rozběsnily, aby ubohými syny lidskými v nejhlubším nitru otrásly. Nechybí, než aby blesky vrhly svoje zápalné jiskry do příbytků a tak bezmocného člověka dohnaly v zoufalství. Však nikoliv. Záchrana je již tu. Přináší ji právě ten nastavší liják. Zdál se býti sice napřed zcela rovnocenným spřežencem ostatních bĕsů, ve skutečnosti jest však jejich rozhodným odpůrcem. Neboť láme prudkost vichřice a také ostatní bouřliváci mu ustupují. Bouře nebyla než divokou hrůznou předehrou k tolik kýženě době dešťů. Předehra skončila. Z dále je slyšeti hukot vichřice tam ještě zuřící. Zde šustí nyní již jenom oblažující a dlouho kýžený dešť. Z nebeských průduchů hrne se požehnaní. Vše se raduje a vydychuje spokojeně. Doba dešťů je tu. Okna i dveře se otevírají dokořán, aby jimi mohl dovnitř prouditi líbezný chládek. S radostí vítá každý nový roční čas. Na přestálou hrůzu se záhy zapomíná.

Doba dešťů přináší denně se opakující bouřky s vydatným deštěm, trvajícím vždy asi hodinu a dodávajícím půdě dostatečné vlhkosti. Po dešti vysvítí vždy milé slunečko a otevírá oku nejkrásnější vyhlídku. Vzduch je v této době naprosto jasný a průhledný. Vrchy i údolí odívají se šťavnatou zelení. V trávě kvetou všude kvĕtiny a četné, po stepích roztroušené stromy zdobí se pestrými okolíky kvĕtů. Na polích pracují ženy a dívky; mužové se těší na palmové víno, jehož skýtá hojnost vinná palma¹⁾. Potoky hučí a šumí hlubokými koryty, spĕchajíce v údolí. Ženouce se přes mohutné balvany a strmé skalní stĕny, pádí vpřed jako bujní ořové, předbíhající se a odvažující se občas ke smělym skokům do děsivé hlubiny. Vše dýchá čerstvostí a silou života. V trávě se ozve zase znova skřipot cikád, vyluzujících třením křidel svoji hudbu. Ptáci a hlavně skřívánek, jenž nám tu nechybí, zpívají nyní krásněji, nežli v době sucha, kdy jim patrně vysychala hrdélka. Vlaštovky se zařizují po domácku pro nastávající dobu hojnosti potravy, budují hnízda, snášejí vajíčka a loví pilně komáry a mouchy. Kočovní mravenci procítají z dlouhého spánku a vydávají se v milionech a miliardách na svoje cesty. Včely a motýli poletují s kvĕtu na kvĕt. Lidé si oddechují volně a v srdce jejich loudí se radost ze života, což se jeví častými zpĕvy a tanci. Roste kukuřice, durra, batáty a maniok²⁾ a bují velmi rychle. Nejen černý domorodec, nýbrž i misionář se těší z nových a lepších časů. Jest to doba lovu, pĕstování plodin, dobrého života, bohaté žně, všeobecného veselí. A kdyby doba ta po půl roce vždy neskončila, a kdyby vymizel pohanský mrav a pohanské zlozvyky, byl by Kamerun zemí bezstarostného života a ostrovem štĕstí.

¹⁾ Vinná palma, vědecky raphia vinifera. Druh palmy s velmi dlouhými listy.

²⁾ Durra, vědecky andropogon, druh obilí afrického. Bataty jsou jedlé plody více druhů. Rovněž maniok, jehož kořen se pojídá.

Trpaslíček nese dárky svým druhům a liška mu při tom pomáhá.

TĚŠILI SE...

Polská národní. — Přel. Otto F. Babler.

Těšili se, těšili se
andělkové v nebi,
všichni měli, všichni měli
celá zlatá křídla,
z Ježíška se, z Ježíška se
všichni radovali.
Ale leží, ale leží
Ježíšek tam v jeslích,
že je holý, že je nahý,
zimou jen se třese.

Vzala Panna, vzala Panna
šáteček svůj s hlavy,
udělala, udělala
lože Ježíškovi.
Jaké lože, jaké lože
Ježíškovo bylo?
Trochu sena pod kolena,
přikryla ho slamou.

OŘÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze 4.—6. čísla pošlete
nejednou do 15. února 1937 na adresu:
Em. Masák, katech. a red. A. Str., Brno-
Židenice.

9. PŘESMYČKA (nábož.).

J. Langrovi — Jenda Houšť, Bučovice.

VÁŠ SAMET

10. PROTIVKA (čas.).

Všem čten. ze Svatovácl. p. — Br. Cyr.

Dětské oči září,
blahem chví se nitro,
než nastane ono s k o u p é j i t r o .

11. REBUS (stejně řešení).

Jenda Houšť.

a)

N i i i i i

b)

o k é
Y
5

12. RODOVKA.

Josef Otoupalík.

V *mužský* rod se soustřeďují
naši závodníci všici,
o *středním* pak možno říci,
že je krejčí potřebují.

13. SKRÝVAČKY (zpětné).

Josef Otoupalík.

1. Odměnou za vítězství v závodech bývá
zlatá číše neb pohár.
2. Za francouzské revoluce sekyra samotná
byla nástrojem k popravám.
3. Proč honíš Arture, to zvíře?

14. REBUS (rostl.).

Všem hád. Župková Anna.

K z á j m .
o s o b n í

15. REBUS (nábož.).

Všem hád. Vinárek.

KR () 500 Š

16. PŘESMYČKA (nábož.).

Jiř. Čechová, Prostějov.

VÁCLAVE, SENO. E

a = e

17. VSUVKA.

Jos. Sobola, stud., Troubsko.

Do korku dej psíka hlas,
hádku tu jistě znáš.

18. VSUVKA.

Milada — Jiřině.

Které zvíře má v sobě sibiřskou řeku?

19. PŘESMYČKA (čas.).

Trundovi za věnov. hád. — Jos. Sobola.

TALÍŘEK — VOR

20. ZÁHADNÉ NAVŠTÍVENKY.

Vinárek — všem.

IVARD Z. L.
UPATOTSI Č.

21. PŘESMYČKA (čas.).

Čtenářům Slavkovska věnuje Dočekal.

OVCE SE NEVÁLÍ?

í = é

22. ČÍSELKA.

Tomáš Bílovčan.

Přítel jda pro zboží 1213456
chlubil se, že 12 13456.

23. SLOUČENKA.

V. Friedrich.

Stará zbraň a k tomu české město dáme,
evangelistu zase v celku máme.

24. PŘESMYČKA (čas. umělecká).

Pořadatelé z úcty — Malena Odunecký.

JÁ ŠEL LESEM.

25. ČÁRKOVKA.

Drah. Jurečková, Olomouc VII.

dívčí jméno lidově,
bezpečný dopravní prostředek,
osoba nám milá.

JEŽÍŠKOVI.

Ježíšku můj, slyš mne, slyš,
přicházím dnes k Tobě,
chtěla bych Ti říci' — však víš,
že patřím jen Tobě!

OKÉNKA DO SVĚTA.

Výčitky svědomí. Noviny přinesly ne-
dávno tuto zajímavou zprávu: Neznámý
americký voják poslal americkému mi-
nistru financí asi 50 našich Kč. V dopise
vysvětluje, že je to náhrada za několik
balíčků čokolády, které si vzal za války
z nákladního automobilu nedaleko Ver-
neuil ve Francii. Bylo to v r. 1918. Krádež
mu působila takové výčitky svědomí, že se
rozhodl po 18 letech nahradit škodu
i s úroky a tak zjednat klid své duši. —
Takové jemné, citlivé svědomí měl by si
vypěstovati každý křesťan!

Moucha rychlejší než letadlo. Nej-
dokonalejší letadla jsou stále ještě hodně
pozařadu za přírodou. Největší rychlost do-
vede vyvinouti živý tvor. Na př. malá
muška, střechek, uletí za vteřinu přes 300 m;
letí tedy průměrnou hodinovou rychlostí
asi 1200 km. Kdyby takovou rychlostí
letělo letadlo, přeletělo by Atlantický oceán
za necelé tři a půl hodiny. Prozatím má
tedy světový rekord v rychlosti — moucha!

*

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Vidím Vás v duchu, děti, jak se radíte
na Betlem. Jistě se dovedete postarati,
abyste jej měly. „Anděl Strážný“ přinesl
před rokem takový návrh. Postavičky,
které vystříháte z archů (podle kreseb
našich umělců — Aleš, Wenig, Rélink,
Kvěchová), podlepte na lepenku a řez-
bářskou pilečkou vyhotovíte; a to se ví,
dáte na špalíčky.

Tu máte pak obrázkový návod na jes-
ličky.

Vyhlednete si 4 stejné vhodné rámečky.
Šikmým, shodným, oboustranným výře-
zem vsadíte je do „čepu“; vždy dva a dva
sbijete.

Podle vzniklého úhlu přizpůsobíte sa-
motný žlab a hotový vložíte do trámek.
Po vyzkoušení upevníte. Čela vsadíte do
drážek. (Viz šipky!)

Ostatní jde hravě; napoví obrázky.

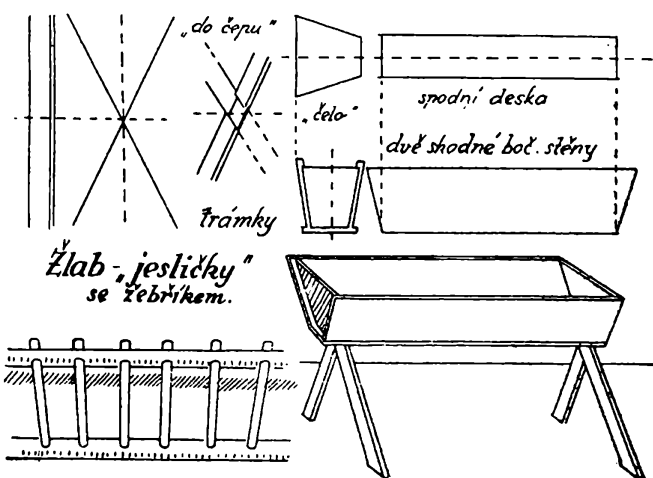
Klema Ptáčková-Pilátová.

Chtěla bych Ti pošeptat
tisíckrát a znova:
„Miluji Tě, Ježíšku,
kdo mou lásku zdolá?“

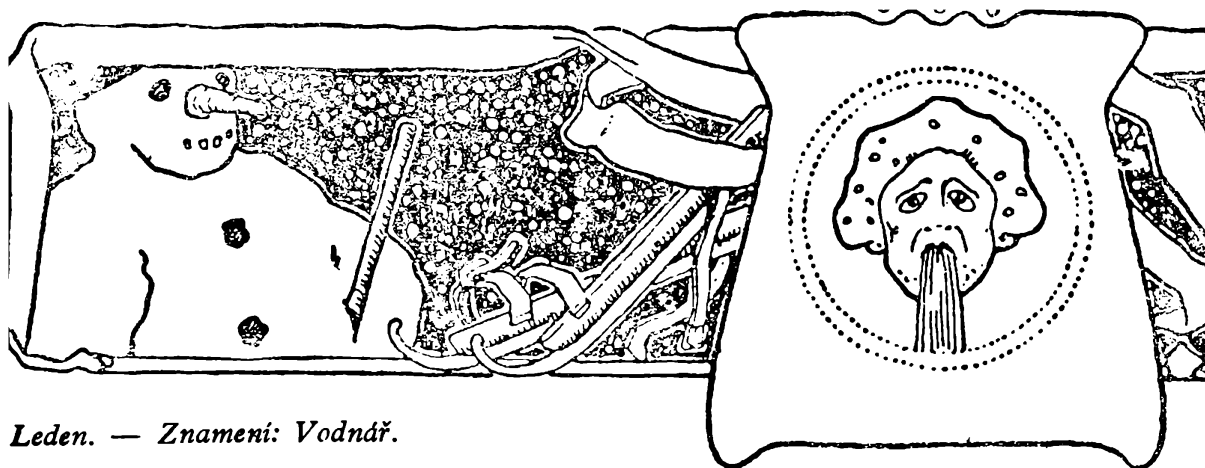
Největší škola světa je Milwauke
v Americe. Ve dne ji navštěvuje 12.000
žáků, večer 9000. Škola, která tvoří vlastně
malé město, má vlastní pekárnu, knihkupce,
knihtiskaře, holiče, malíře a elektrotechni-
ka. Vyučuje v ní 237 učitelů.

Jak povstalo sklo. Asi před 5000 lety
ztroskotala při bouři jedna fénická loď,
vezoucí náklad sody. Námořníci se za-
chránili a dosáhli břehu. Kusy sody a trámy
z lodi plovaly kolem pobřeží. Námořníci,
chtějící si uvařiti potravu, postavili nádobu
na větší kus sody a rozdělali oheň. Oheň
sloučil sodu s pískem, a tak bylo vynalezeno
sklo. První sklo bylo průsvitné a mléčné.
Lidstvo pak musilo čekat dalších 2300 let,
nežli bylo vynalezeno dnešní průhledné sklo.

Lisbetka je velmi zajímavá a poučná
povídka ze života amerických dětí. Líčí
mladou hrdinku, jejíž srdce krásně roz-
kvetlo pod sluncem božské lásky. Knižka
hodí se dobře za dárek k vánocům, zvláště
pro dívky, jež se připravují k prvnímu sv.
přijímání. Stojí 10 Kč, váz. 16 Kč. Vydaly
ji Školské sestry O. S. F., Praha XII.,
Korunní 4. Opatří ji také knihkupectví
Občanské tiskárny v Brně.

Když jesličky měkce a vkusně vystete,
jistě „Jezulátku“ se tam bude mile hověti
— k Vaší radosti!

Leden. — Znamení: Vodněř.

FILATELIE.

Řídí dr. Jos. Mouřinovský, Tiřnov.

Zoubkování známek. Znamky čsl. jsou různě zoubkovány. Dokonce u jedné a téže hodnoty máme až šest druhů rozdílných zoubkování. Dle zoubkování rozlišuje se i cena známek.

Dobrý filatelista si poznamenává zoubkování nad známkou do alba a má-li tam známku cennou pro její zoubkování, vloží si do alba lístek a poznamená si na něm cenu známky — na př.: Hradčany 60 h žlutooranžová hřebenové zoubkování $13\frac{3}{4}$ $13\frac{1}{2}$ — cena 15 Kč.

Rozeznáváme dvojí druh zoubkování: hřebenové a řádkové. Při hřebenovém zoubkování má známka všecky 4 rohy souměrně stejné — při řádkovém zase má všecky 4 rohy různé, nepravidelné. (Příště dále.)

Sestavy ze zámorí:

4 Egypt	Kč 1.—
4 Alžír	Kč 1.—

10 Afrika	Kč 2.50
5 Austrálie	Kč 1.—
3 Nový Zeeland	Kč 1.—
4 Oceánie	Kč 1.—
5 Čína	Kč 1.—
12 Japonsko	Kč 2.—
2 Palestina	Kč 1.—
5 Indie	Kč 1.—
4 Indie nizozem.	Kč 1.—
5 Asie, každá jiný stát	Kč 1.—
20 U. S. Amerika	Kč 2.—
5 U. S. Amerika pamětní	Kč 1.50
1 Quatemala	Kč 0.50
4 Mexiko	Kč 1.—
10 Kanada	Kč 1.50
10 Argentina	Kč 1.50
6 Brazílie	Kč 1.—
4. Chile	Kč 1.—
5 Amerika, každá jiný stát	Kč 1.—
10 Německo — čisté	Kč 1.50
20 Německo — čisté	Kč 2.50

K ODMĚNĚ BYLI VYLOSOVÁNI TITO LUŠTITELÉ HÁDANEK I. TURNAJE:

R. Beránek, Adamov. V. Bayer, Bernartice n. Odrou. M. Kyseláková, Blansko. J. Dvořák, Hor. Bory. D. Racková, O. Šváb, Brno. M. Fantová, Brumovice. V. Opluřtil, Březce. L. Pospíšil, Buková. J. J. Flieger, Černovice u Kunštátu. J. Morrent, Černovice. J. Winterová, Červenka. O. Plachá, Doubravník. B. Vondráček, Drahanovice. F. Červenka, Fryšták. M. Hanáková, Hluk. O. Šámal, Hranice. J. Omasta, Hulín. F. Kabelka, Ivančice. M. Mertová, Ivano-

vice na H. J. Pavlíček, Jamné. M. Vícha, Jančí. V. Urbanová, Jaroměřice n. R. St. Pernický, Jasenice. B. Kolmanová, Jetřichovice. M. Hýža, Kelč. A. Muzikář, Kníničky. M. Fiřerová, Komárno. M. Honsová, Komárovice. L. Stráňka, Kozlov. B. Kociánová, Kozlovice. F. Eis, Kožichovice. J. Veselská, Kralupy. R. Hlavnička, Krhov. M. Keprda, Kroměříž. Z. Chyliková, Křižanov. K. Jurek, Kunčice. M. Lhotský, Kyjov. (Ostatní budoucně.)

PODĚKOVÁNÍ. Dnem mé největší radosti, kterou jsem kdy zažil, byl onen den, kdy můj velebný pán Josef Přikryl, katecheta na měřt. škole chlap. v Prostějově, mi oznámil, že jsem obdržel za luštění hádanek z Anděla Strážného první cenu:

Radio-přijímač. Moje radost byla nevýslovná již tím, že to byla moje dvojnásobná první cena, kterou jsem spojen s celým světem. Moje srdečné „Zaplať Bůh“. Jaroslav Mlčoch, žák III. tř. m. šk., Určice u Prostějova.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

J. Ž.

Zdali pak to není k zlosti?
Místo bujné veselosti
šásek na pranýři žal má v tváři,
bolest zubů rozmar dobrý maří.

Šátkem obvázal si hlavu,
potom — aby zvětšil slávu —
obvaz dal též druhu na svém žezle
v domnění, že také jemu je zle.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. — (Pokračování.)

„Ogaři, dnes budem dělat kanóny. Popršalo, blata je forota, vrata sú mokré, kanóny sa budú dobře přilepovat.“ S těmi slovy vrazil do hloučku kluků před školou Martin Vašíčkůj, pravým jménem Šuran. Byl to poměšší, trochu přikrčený kluk, ale pohyblivý jako rtuť a dobře se učil. Kluci na jeho návrh přechoťně přistoupili. Vyučování začne až za hodinu, něčo se dělat musí.

Před školou se shromažďovaly děti, které neměly co pást, doma zlobily — proto je rodiče poslali brzo do školy, aby od nich měli doma pokoj. Tato cháska měla před školou pravé „eldorado“. Naproti škole přes silnici stála stará kovárna — před ní malý dvorek, pěkně udupaný od dětí. Hrály si tam. Dnes tu byli samí kluci, děvčata se někde opozdila. Kanony se dařily jedna radost. Každý kluk vzal kus bláta, dobře ho v dlaní uhnětl, udělal z něho jako miskú, naplil do ní, druhým kusem bláta se to přikrylo — zakulatilo, a kanon byl hotový. Když jich bylo už dost, začal útok na Vrzalíkova vrata. Bum. Bum. Bác. Bum. Kanony se krásně přilepovaly na vrata. To prý dělá ta slina, naplitá dovnitř, poučoval Martin. A šlo to vesele dál. Bum. Bác. Bác.

Najednou se vyžene z chalupy strýc Vrzalík — s hrozným nadáváním vyletí před vrata — obě pěsti vzhůru a hrozí klukům, jako kdysi prorok Ěliseus nezdárným dětem v Betelu. Strýc nejen hrozil, ale i láteril: „Propadněta sa, nepodařenci, pět sáhů do země — nech vás tam čerti za živa z kože dřů, když nedáte starému člověkuvi pokoja.“ V tom smyslu se táhla celá litanie „blahopřání“ kanonýrům. Kluci byli spokojeni. Vždyť to bylo hlavním účelem hry na kanony — vydráždit strýce. Měli radost z toho, jak se zlobí. Někdy však se strýc sebral a hajdy do školy žalovat. A to už neprošlo jenom tak. Dozvuky kanonády byly ve škole. Lískovka se přilepovala na zadní část „gatí“ zrovna tak pěkně — jako ty kanony na vrata. Pan řídící tak vštěpoval klukům, že se nemají starým lidem smát — dát každému pokoj a mít staré lidi v úctě a vážnosti. Po takovém „citelném“ naučení měl dědáček Vrzalíkův nějaký čas pokoj ve své chalupě. Aspoň dotud — než přšelo a bylo „krásné“ bláto.

Někdy hráli si hoši s děvčaty dohromady na barvy. Jeden hoch byl čertem, děvče andělem. Ostatní děti posedaly do řady a dívka barvířka pošeptala každému do ucha nějakou barvu, zelenou, modrou, zlatou, bílou atd. Když byla hotova, zatleskala rukama a zavolala: „Prodávám barvy. Cin, cin, cin.“

Tu s pravé strany přiletí anděl. „Cin, cin, cin.“ Barvy se ptají: „Kdo je? Anděl. Co chce? Barvu. Jakou?“ Anděl jmenuje nějakou barvu — je-li taková, vezme ji s sebou, není-li, odejde sám. Jenom jednu smí jmenovat. Sotva anděl odejde — přijde s levé strany čert. „Hrr — hrr — hrrc. Kdo je? Čert s měchem pod ořechem. Co chce? Barvu. Jakou?“ Zase jmenuje barvu. Tak se anděl s čertem střídali, až vybrali všecky barvy. A teď začal boj. Ti, kteří byli s andělem, vzali se za ruce — ti s čertem také, udělali řetěz a teď táhli, kdo zvítězí. Na které

straně řetěz povolil, tam byli slabší a šli buď s andělem, nebo s čertem do pekla. — Když chtěly děti nějakou hru hrát, udělaly kolo a říkáním zvolily pána. Na koho padlo poslední slovo říkanky, ten musel z kola. Nej-
obvyklejší říkadla byla:

En, ten, týny — leze had z díry — veze sobě knihy —
haklice — puklice — zelená stolice — e ven dus.

Even dule — na tom dubě — ve vršku jsou ptáčci —
posedali na zámeček — udělali bubéneček —
na bubínek, bum, bum, na housličky — tydly tum.

An don, dodyon, — cive kopijon — ana vaka, levá ruka,
ten kamenský zvon.

Ruda, ruda, křen. Kdo uváže koze zvonec, udělá říkače konec,
třebá toťkaj ten.

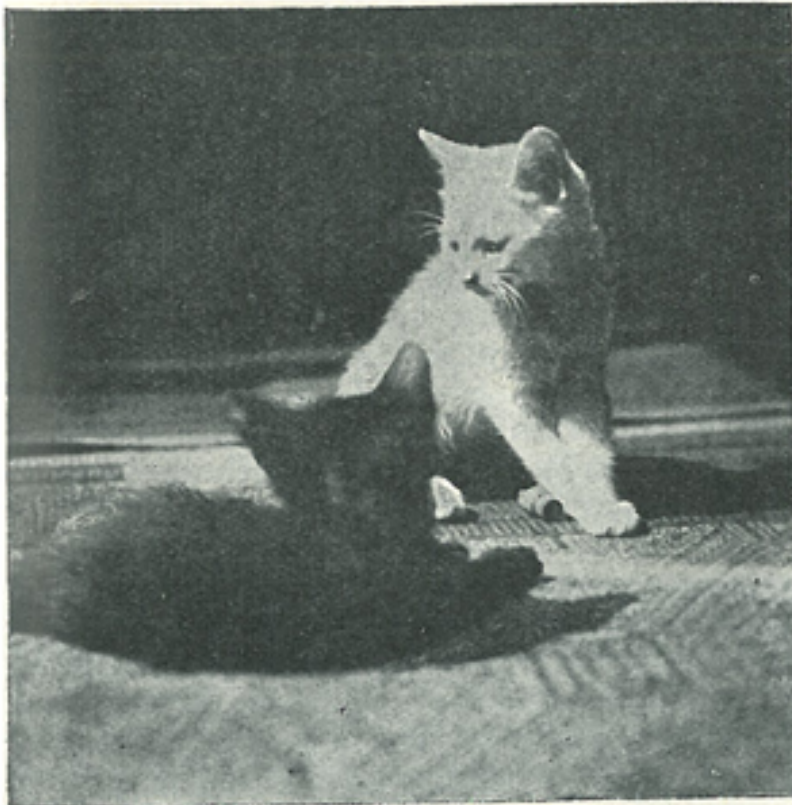
Dívky si hrávaly na nebe. Vzaly se za ruce, udělaly kolo, největší z nich stála uprostřed kola a vybírala andělíčky. Vzala některou z kola za ruku, točila se s ní v kole, ostatní v řetězu točily se zase na opačnou stranu a zpívaly:

„Vedeme andělíčka — okolo kostelíčka,
andělíčku klekni a ručičky sepní.“

Andělíček v kole poklekl a ta, která byla v kole s ním, se ptala: „Pojedla's maměnce kuřátka? Pojedla. A jak dělaly? Pipipi“, odpovídá andělíček. „Pohlédni třikrát do nebe a nezasměj se.“ Andělíček to udělal, ale málokdy se stalo, aby se nezasmál aspoň při třetím pohlédnutí — protože se smály i ostatní. Tak se anděl nestal hodným nebe a musel zase on vybírat andělíčky a vyptávat se, zda pojedly maměnce kuřátka. (Pokračování.)

PÍSNÍČKA O KOTĚTI.

Jan Karník — Venouškovi.

Naše kotě — to má časy,
ráno s mámou pohrává si,
potom v černém kožíšku
vyhřívá se na bříšku.

Jako každá správná kočka,
před sluníčkem mhouří očka,
zato v noci nad svíčky
září jeho zorničky.

Na seně když s mámou spává,
o myších se prý jim zdává,
myška, plachá chudinka,
voní jim jak pečínka.

Nežli začne ráno svítat,
máma učí kotě chytat,
skrčí se, vous naježí,
skokem k díře poběží.

Kotě s mámou, Micka zvanou,
cíhati už neustanou,
až se myšce stají dech
v nelítostných pazourech.

Kotě není ještě kočka —
ale též se toho dočká,
co vždy kočky dovedly,
by nás myši nesnědly.

Malá hospodyňka.

ZAŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K. (Pokračování.)

9. PŘIPRAVEN NA CESTU DO VĚČNOSTI.

Hned po příchodu na kliniku položili chlapce na operační stůl. Uspal ho. Operace netrvala příliš dlouho. Prořízli bolavé místo, prorazili kost a vypustili zapáchající hnis. . . Uspaného ještě chlapce zanesli do pokoje pro něj připraveného a položili na lůžko. Po delší chvíli otevřel oči.

„Tatínku, maminko, teto Andělo. . .“ zašeptal.

Všichni ulehčeně si oddechli. Zdálo se, že nejhorší minulo.

Pokoj je ponořen v polostínu. Milosrdná sestra modlí se u lůžka šeptem růženec. „Zdravas, Maria, milosti plná. . .“

Slabý hlas chlapcův zachycuje modlitbu: „Svatá Maria, Matko Boží. . .“

Slova pozdravení andělského, proplétaná vroucími prosbami a svatými tajemstvími, plynou za sebou z úst řeholnice a malého skauta.

„Sestro,“ prosí potom Ondřej, „zvykl jsem si přijímati denně sv. přijímání. Pamatuj, abych nyní po čas nemoci nebyl zbaven této potěchy!“ Řeholnice slibuje.

Po tři další dny byl stav zdraví chlapčova zcela uspokojivý. Nemocný spal dosti dobře, horečka klesla, tep byl pravidelný, bolesti pod kolenem ustaly skoro úplně. Chlapec zvolna nabýval síly i veselosti. Rozmlouval živě o škole a spolužácích, těšil se z četných návštěv, děkoval za mše svaté a modlitby obětované na úmysl jeho uzdravení. Modlila se za

něj celá škola: profesori i žáci. Nyní teprve, když Ondřej onemocněl, ukázalo se, jak velice ho všichni milovali, kolik měl přátel.

Zatím však v sobotu ráno začala horečka rychle stoupat. Hoch ztrácel vědomí, chvílemi blouznil . . . Matka představená uznala, že by nebylo dobře odkládati udělení posledního pomazání.

Zpovědník Ondřejův přišel téhož dne večer. Očekávali ho v před-
síni rodiče nemocného, zarmoucení do hloubi duše, ale plni křesťanské
odevzdanosti do vůle Boží. Řeholnice, která ošetřovala Ondřeje, šla ho
uvědomit o příchodu kněze.

„Ondřeji, chceš přijmouti svátosti nemocných?“ Vypadalo to, jako by ho
připravovala na myšlenku, že jeho stav je nebezpečný, že smrt je snad blízka.

Ale Ondřej, když si to uvědomil, odpověděl zcela klidně: „Ano!“
Nelekal se smrti, neboť se těšil myšlenkou o nebi. S celou prostotou
statečné duše bral na sebe odpovědnost za všechny spáchané viny.
Volně, výrazně, s pochopením vážné chvíle začal: „Vyznávám se Pánu
Bohu všemohoucímu, nejsvětější Marii vždy Panně . . .“

Po zpovědi opakoval pokojným a pevným hlasem krátkou střelnou mod-
litbu: „Ježíši, Maria, Josefe, odevzdávám vám srdce své, ducha svého i život
svůj. Ježíši, Maria, Josefe, kéž zemru v pokoji ve vaší svaté přítomnosti!“

Aby zmírnil hrůzu tohoto povzdechu, zpovědník ho upozornil, že tu
modlitbu opakoval často v plném zdraví. Ale Ondřej sladce se usmál.
Nebylo mu třeba upokojuvání, neboť se nelekal smrti.

Kněz mu udělil poslední pomazání. Konečně pravil: „Ondřeji, udělím
ti nyní apoštolské požehnání, aby tvá duše úplně čistá od hříchu mohla,
jakmile ji Bůh k sobě povolá, ihned chváliti Jež spolu s anděli.“

Když kněz po svatých obřadech vyšel z pokojíku nemocného, přiznal
čekajícím rodičům, jakým hlubokým, nevypověditelným dojmem pů-
sobil naň vnitřní klid tohoto chlapce, skoro ještě dítěte, v oné rozhodné
chvíli, kdy jeho duše stanula na prahu věčnosti. (Pokračování.)

MIKI NA HOUPAČCE.

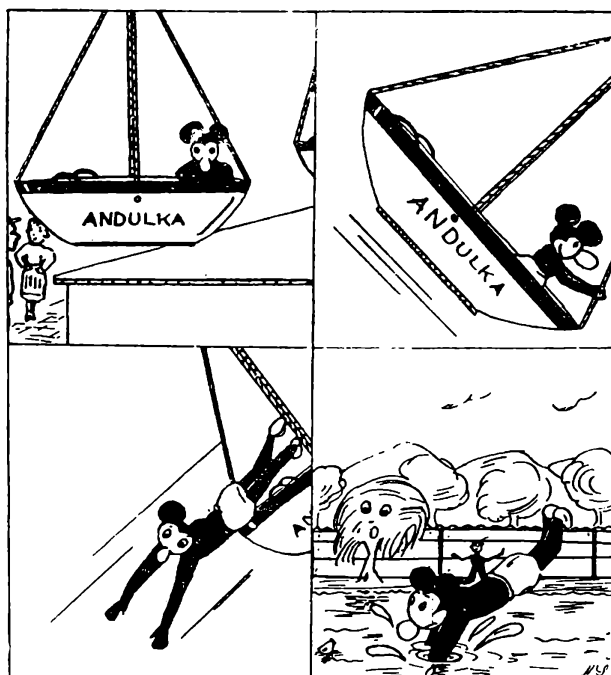
N. Šmehlíková.

Ve městě je posvácení,
proto Miki nic nelení,
má sic v kapse jen dvě „kačky“,
ale přec jde na houpačky.

Již se houpe — jaká radost,
zapomněť na všecku starost;
zmámen výškou sotva dýše,
ale přec chce výš a výše.

Vtom uslyšel výkřik zdola,
nahne se a — zděšen volá:
„Pomóc, lidé!“ a myšička —
letí přímo do rybníčka.

Za chvílku byl hbitě z vody,
(v plavení moh' na závody),
ale přesvědčen v té chvíli:
všeho jen do jisté míry.

7. VÝPRAVA.

Slunce vystoupilo již vysoko nad kamenitou pustinou Jukatanu a zlatilo šerou krajinu, jen řídce porostlou nízkým křovím a skupinami nevzhledných kaktusů. Na obzoru se modrala skalnatá pohoří a za nimi se ukrývaly prameny řeky El Salado.

Pustinou nahoru pohyboval se nevelký, ale silně ozbrojený oddíl cestujících. V čele jel Indián, pozorně obhlížející okolí, a vedle něho mladý chlapec s veselou tváří, který každou chvíli seskočil s koně a zkoumal bedlivě stopy, těžko rozeznatelné na kamenité a tvrdé půdě.

„Tudy šli, Tamayo!“ volal často chlapec, ve kterém čtenáři poznali jistě Josého. Indián kýval jen mlčky hlavou na znamení souhlasu a zlehka poháněl mustanga.

V jisté vzdálenosti za tou přední stráží jel doktor Štěpán s věrným Matějem, za nimi pak několik ozbrojených služebníků.

Náhle Matěj trhl uzdou koně. „Pohledte, pane, tam vlevo,“ pravil k doktoru Štěpánovi. „Přisahal bych, že tamhle právě našli jsme před několika lety našeho Pavlíka. A co na to řeknete, pane: tehdy byl jsem nerad tomu nálezu a nevěděl jsem, co s ním počít — a dnes bych obětoval půl života, abych ho našel . . .“

„Ano, ano, můj dobrý Matěji,“ kýval hlavou vzrušený doktor Štěpán. „Přilnuli jsme všichni k chlapci, neboť byl toho hoden. Doufejme také v Boha, že ho nalezneme zdravého a celého.“

„A kdo by byl řekl,“ doložil se zlostí Matěj, „že ti zlosynové, kteří ho tehdy pohodili, znovu ho ukradnou! Neboť bych přísahal, že jsou to titíž . . .“

„I mně se tak zdá, třebaš jediný Tamay zná tajemství chlapce a znamení modrého pardála.“

„Aha, pardála!“ usmál se Matěj, „to mně připomíná, že jsem tehdy zabil jednoho takového kocoura . . . Nebyl to již tehdy první, ale dnes jich mám na svědomí jistě několik tuctů. Ani sám Tamay nemůže se pochlubit tolika vroubky!“ A pohlédl s láskou na kolbu své ručnice, kde vroubkoval svědomitě smrt každého takového „kocoura“.

„Ba, můj Matěji,“ odvětil vesele dr. Štěpán, „musím ti dosvědčit, že's mě překonal ve své kořisti. Já jsem si nemohl zaznamenat tolik staromexických nápisů, kolik ty svých zastřelených pardálů.“

Tu povzdychl učený doktor, neboť se mu vynořily v mysli ony zvláštní záhadné kameny, pokryté vyrytými obrazci a nápisy, které viděl v klášteře františkánském a nad jejichž rozluštěním dosud marně se trdil.

Matěj, jako by pronikal myšlenky doktorovy, ozval se náhle: „Zdá se mi, že jedeme do kláštera po španělských františkánech, kde jsme byli již několikrát. Přidáváme jen mnoho cest, kroutíme se po stopách, jako bychom honili lišku, ale tam jistě jedeme.“

„Může býti, že máš pravdu, Matěji. Kdo ví, zdali tlupa, která unesla Pavla, neukryla se právě v těch troskách, neboť skryší je tam plno. Ostatně uvidíme to již zanedlouho.“

V té chvíli právě přední stráž se náhle zastavila. Tamay počal se nepokojně rozhlížet a José sesunul se s koně a pilně prohlížel stopy. Dr. Štěpán pobídl koně ostruhou a jel rychle k starému Indiánovi.

„Co nového, Tamayu?“ zeptal se.

„Stopy se ztrácejí v předhoří — nevíme, kam jet.“

„V kamení těžko je rozeznat,“ omlouval se José.

Vtom lehce zašelestily větve blízkého křoví a před cestujícími jedním skokem stanula štíhlá postava mladého Indiána. Všichni mimovolně uchopili zbraň, když se ozval radostný výkřik Tamayův: „Tenanga!“

„Ano, otče!“ ozval se temně mladý Indián.

„Výborně! Povedeš nás tedy? Co je s Pavlem?“

Indián mlčel. Tamay pohlédl naň hrozivě.

„Mluv!“ rozkázal. „Cos učinil s ním?“

Indián sklonil se mu ke kolenům.

„Otče, střežil jsem ho jako oko v hlavě. Šel jsem za ním po stopách jako orlice za svým pískelem, vyvedl jsem ho z vězení, leč Duch Slunce chtěl jinak...“

„Pro živého Boha! Co se stalo?“ ozval se dr. Štěpán, který se již domýšlel neštěstí.

Indián znovu umkl, svěsiv smutně hlavu.

„Je zabit?“ vykřikl Matěj.

Chlapec José stál mlčky a v jeho široce otevřených očích obrážela se hrůza. Zatím dojeli také služebníci a seskupení kolem jezdců naslouchali s úzkostí. Všichni milovali Pavla pro jeho dobrotu a byli znepokojeni jeho osudem.

„Mluv!“ rozkázal znovu Tamay synovi.

„Duch Hualpy, potomka Nezualpilisova, jest nyní ve věčné krajině Slunce.“

Tamay se náhle otrásl, uchopil zbraň a namířil na syna. Dr. Štěpán však zachytil hlaveň pušky a strhl ji.

„Co to chceš učinit, šílenče!“ zavolal.

„Tenanga není hoden žít, když neuměl zachránit Hualpu.“

„Kdo je to Hualpa?“

„Ten, kterého jste nazývali Pavlem.“

„Ach, jméno indiánské!“ pomyslně si dr. Štěpán a pravil: „Upokoj se, Tenango, a vypravuj podrobněji, co víš. Snad není ještě všechno ztraceno...“

„Otče!“ vzlykal mladý Indián, obraceje se hlavně k Tamayovi. „Otče, chtěl jsem ho zakrýt vlastní hrudí, chtěl jsem ho zachránit, ale Duch Slunce rozsoudil jinak.“

„Jak se to tedy stalo?“ dotazoval se znovu dr. Štěpán.

„Utíkali jsme v člunu přes El Salado a nebyli jsme již daleko od trosek kláštera, když nás náhle dohonili a vystřelili...“

„Kdo střílel? Zapotékové?“ ptal se Tamay.

„Nevím.“

„Kdo je vedl?“

„Azual.“

„Ach, věděl jsem to!“ A pohrozil k horám: „Ať se má na pozoru ten odrodilý Majas, ta hanba našeho kmene!“

Náhle se obrátil k doktorovi: „Pán se vrátí?“

„A ty?“

„Já? Nikdy! Musím potrestat vrahy!“

„Ani my se nevrátíme!“ prohlásil pevně Matěj. „Je skutečně třeba dopadnout tlupu a při tom prozkoumat věc na místě. Neuvěřím dotud v smrt Pavlovu, dokud nespátřím jeho těla.“ Pak se obrátil k Tenangovi a zeptal se: „Kde na vás stříleli?“

„Na El Salado.“

„Doved' nás tedy k tomu místu!“ zakončil dr. Štěpán a postavil se v čelo oddílu. Za okamžik hnula se malá karavana kupředu.

Zanedlouho vkročili do hor a začali se přibližovati k řece. Tenanga běžel vpředu se svou karabinkou a ukazoval cestu.

„Již jsou blízko trosky kláštera. Třeba se míti na pozoru.“

„Myslíš,“ otázal se dr. Štěpán, „že tlupa po útoku na vás usadila se někde zde v záloze a nevrátila se ke svým?“

„Ano, tak myslím, pane. Pronásledovatelé byli za námi posláni nepochybně v člunu i po okraji řeky. Mohli očekávati, že se budete snažit, abyste nás osvobodili, a nyní jistě někde zde číhají na vás.“

Cestou již vypravoval Tenanga podrobně, jak byl Pavel unesen, jak ho vysvobodil ze zajetí a jak byli potom stíháni, mohl tedy nyní každý posoudit, jak je jeho domněnka pravděpodobná.

Přikazoval znovu opatrnost a bdělost, ale pro Tamaya nebylo toho

Lišák na procházce.

potřeba. Starý Indián napínal všechny svůj zrak i sluch. Oči se mu podivně leskly, když jimi slídil jako ostrůž po celém okolí, a uši se mu chvěly jako u mustanga.

Náhle trhl uzdou a zařekl: „S koně a za skály!“

V okamžiku octl se celý oddíl na zemi. Tak důvěřovali všichni v bystré vedení Tamayovo po čas výpravy do pustiny, že se mu na pokyn podřizovali.

Sotva se ukryli za skalní stěnou, držíce koně za uzdu a zbraň připravenou, zahřměly výstřely a rozlehl se strašný pokřik Indiánů. Koule se však odrazily o skály a jen tu a tam odtrhlo se s rachotem několik větších úlomků.

„Pozor!“ velel Tamay. „Namiřte! . . . Palte!“

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	14—15	15—16	16—17
Pondělí	vlastivěda	mluvnice	počty	—	obč. nauka zpěv	němčina	těl. vých.
Úterý	počty	čtení					
Středa	vlastivěda	mluvnice					
Čtvrtek	nábožen.	počty					
Pátek	vlastivěda	mluvnice					
Sobota	počty	čtení					

Rozvrh hodin 5. třídy. — Vyučovací předmět: občanská nauka.

Ze skalního úkrytu vysunuly se hlavně pušek, zakouřilo se a vzduchem zavzněly dobře mířené rány. V tu chvíli právě četný oddíl Indiánů po prvních výstřelech hnál se šilným během na skály.

Zavířilo to v zástupu, několik raněných Indiánů spadlo, ale ostatní doběhli ke skále a utkali se muž proti muži s oddílem dra Štěpána.

Útočníci měli zřejmě přesilu a služebníci doktorovi, překvapení náhlým přepadnutím, nestříleli dosti přesně.

Nastal zmatek k nepopsání. Koně kopali do lidí, lidé zápasili s lidmi, bojovalo se kolbami pušek i noži, konečně chytali se i za vousy a brady. Dr. Štěpán zápolil s nějakým ramenatým Indiánem, Matěj mlátil na všechny strany kolbou své karabiny jako cepem, usiluje dostat se na pomoc svému pánu. Tenanga, ohebný a pružný, strhoval k zemi stále nové protivníky. Tamay s tmavým bleskem v očích bojoval úporně a všude byl nahoře. On jediný mohl se zmocnit koně a uniknout, ale nechtěl zanechat svých přátel na pospas Indiánům. Zato José, malý a hbitý, protáhl se mezi koni a zmizel nepozorovaně v křoví.

Boj nemohl trvat dlouho. Znavení a okrvavení členové naší malé karavany zřejmě slábli v odporu. Mnoho Indiánů sice leželo na zemi lehce i těžce raněných, ale ostatní začali již rozvíňovat lassa. Zasvištěly šňůry a za chvíli dr. Štěpán, Matěj, Tamay, Tenanga a zbylí služebníci leželi spoutáni na tvrdé skalnaté půdě.

(Pokračování.)

AŽ BUDU VELIKÝ...

V. Martinek,

Až budu veliký,
dvacet let starý,
tu ze mne musí být
voják — a jarý.

Vychován tělesně,
vyzbrojen mravně,
pro vlast-li potřeba
bít se chci slavně.

Přes záští nepřátel,
hrozby a vzteky,
zachovat svobodu
pro příští věky.

Když dostala strážovická trojtřídka v půli května v Ondru Juhášovi přírůstek, nejvíce se o jeho vytáhlou postavu zajímal Tonda Míšků.

Ondra, dvanáctiletý výrostek, přišel s matkou do východních Čech odkudsi z Moravy. Otce již neměl, ztratil ho před třemi lety při nebezpečném drvaření, a matka, nevalného zdraví, se těžce se svým osiřelým synkem probíjela tvrdým životem venkovské služby. Od časného rána do pozdního večera se plahočila ve chlévě, na poli a vůbec všude, kam ji zavolali, za malou odměnu, a nikde stálého místa. Brzy v té, brzy v jiné obci, a její skrovný nábyteček — stará postel, almárka, stůl a dvě chatrné židle, s troškou hliněného nádobí — byl věčným stěhováním celý již otlučen.

Ondrovo dětství bylo za takovýchto okolností neradostné. Stále jen sám a sám, bez vlídného úsměvu, bez kloudného žvance, za častého střídání školy a všech poměrů. Stále jen nové a nové tváře, nové ovzduší, nové trampoty, až mu z toho všeho přecházela hlava. A když mu jednoho dne matka po opětném propuštění ze služby hlásila, že tentokrát jí zpro-

Dvě er nošské děti se dělí o obsah pštrošho vejce.

středkovatelna dohodila místo až ve východních Čechách, ani se mu tam nechtělo.

Ondra seděl první den v nové škole jako hromádka neštěstí, okukován zvědavě všemi dětmi. Učitel je nestačil ani okřikovati. V přestávce se seskupili nejsmělejší žáci kolem něho a Míšek první mu předložil otázku:

„Odkud jsi?“

„Z Malonic,“ odpověděl Ondra, dívaje se oknem do školního dvora.

Odpověď tato však Míškově nestačila.

„A kde to je?“ tázal se dále.

„Za Brnem.“

„A jak se jmenuješ?“

„Ondřej. Juháš.“

„Ondřej, Ondra,“ řekl si nahlas Míšek a v jeho obličejí se mihlo cosi jako posměšek. „Kluci,“ obrátil se poté ke skupině kamarádů, „máme tu Moraváka.“

Další rozhovor přerušilo zvonění k vyučování.

Po škole se chtěl bráti málomluvný Ondra do strážovického dvora, kde pracovala nyní jeho matka, sám, ale Tonda Míšku se k němu se dvěma druhy přitočil.

„Počkej, Ondro, půjdem s tebou!“ zvolal Tonda.

„Ale já pospíchám,“ namítl Ondra.

„A co bys spěchal, však beztoho nemáš doma co dělat.“

„Musím pomáhat mamince.“

„A co dělá tvá maminka?“

„Slóží ve dvoře.“

Franta Drábek, nejvěrnější spojenec Míškův, pozoruje Ondrův záplatovaný kalmuk, sešpulil pohrdlivě rty.

Ondrovi to neušlo a zapálil se.

„Proto nemusí byt maminka ešče špatná, že slóží,“ řekl s výčitkou a v nářečí svého rodiště.

Místo omluvy se však Drábek dal Ondrovi dialektu do smíchu.

„Koukejte, kluci, jak on mluví!“ vyprskl.

„Každé mluví po svém,“ řekl zamračeně Ondra a ve vratech dvora přidal do kroku.

„Přijď navečer mezi nás na ‚Ohradu‘. Zahrajeme si tam na honěnou,“ zval Ondru Míšek.

Ondra však neodpovídal.

„I nech ho, hloupého Ondru,“ řekl Drábek Míškovi a odcházeje s nedbale složeným učením pod paží do postranní uličky, vykřikoval posměšně:

„Ondra, na brambory hundrá,
bit je jako žito, má chuť na jelito.“

Nepříjemně dotčen jízlivostí Drábkovou, Ondra se ani, když šel ze školy domů, po spolužácích neohlédl. Pravda, i jinde zakusil pro svůj ošumělý zevnějšek všelijakých poznámek od rozpustilých kluků, ale zde ve Strážovicích se vysmívali jeho řeči. Cožpak byla ta jeho rodná řeč

Krásné zákoutí v našich horách.

Sv. Krištof přenášel chudé přes řeku. Za odměnu nechal se od něho nésti sám Pán Ježíš v podobě dítky.

*Krásný měděný chrlič v podobě draka, který zdobí v rohu
prvního nádvoří sířechu Stavovského domu (nynějši nová
brněnská radnice).*

tak ošklivá, že vzbuzovala smích? On na ní nic směšného nenalézal, vždyť mluvila tak i jeho maminka! To on by se mohl spíše smáti strážovickému helekání a ejvání — a on přece při tom zůstával klidný a vážný.

Doma se pilně učil školním úlohám a ve volných chvílích, aby nemusil mezi děti, čítal z knihy a pomáhal matce, než přišla pozdě večer udřená z pole do svého malého, vlhkého, dvořáckého bytečku, v domácnosti. Oloupal jí brambory, naštípal dříví, rozdělal v kamnech oheň a připravil na polévku. Matka byla tomu ráda, že synek o ni tolik dbá, že se netoulá, ale přec jí bylo líto jeho samotářských chvil.

„Měl bys taky trošku ven mezi děti,“ navrhla mu jednou po skrovné večeři.

Ondra se zamyslíl.

„Ano, maminka má pravdu,“ řekl si po chvíli. Měl přece jen mezi děti trochu se povyrazit. Všecky nejsou konečně takové jako Franta Drábků a co je mu ostatně do něho! Nevšimne si ho prostě a dost . . .

A nejbližšího odpoledne zašel si na náves, kde se honily děti, a usednul na klády před kolářskou dílnou, vyhříval se na slunku. Měl tisíc chutí také si trochu zaskotačit, ale vzpomínka na poslední Drábkovu jízlivost ho přece jen od toho zrazovala. Ne, nepůjde k nim. Vysmáli by se mu opět.

Ondra ještě chvíli pozoroval rej dětí, ale potom, když viděl, že Drábek cosi šušká Míškovi a ukazuje prstem na klády, se náhle zvedl a zamračeně odcházel. Vrátil se opět domů a usedl ke knize.

Několik dní nato se kromě své cesty do školy na ulici ani neukázal.

Když však počalo slunce připražovat a v těžkém pokojíku bylo k zalknutí, neodolal přece jen mocnému volání pokoseným senem rozvozněné přírody a sebrav se jednoho sobotního odpoledne, loudal se pomalu

vesnicí k „Ohradě“. Tam bylo již několik hochů zaměstnáno tím, že se houpali na vrbových větvích, které se skláněly do mělkého příkopu.

Když shlédli hoši Ondru, volali na něho:

„Pojď taky mezi nás! Pojď se zhoupnout!“

Ondra se chvíli na ně z povzdálí díval a teprve, když ho vybídl i Míšek, aby si z převislých větví udělal houpačku, pokročil váhavě vpřed.

„Ondro, oč se vsadíš, že se nepřehoupneš na těch větvích na druhou stranu příkopu?“ oslovil ho furiantsky Drábek. „To vy tam na Moravě ani neumíte.“

„Nebudu se sázet,“ odpověděl klidně Ondra a když zahlédl orvané, pod tíhou houpajících se výrostků lámající se větve, dodal vyčítavě:

„Ale to je škoda těch pěkných haluz.“

Drábek se dal do smíchu.

Ve sněhu a dešti musí chudá stařenka vyprošovati si od dobrých lidí vezdejšího chleba.

„Jakápak škoda! Však se to stejně ořeže!“

Ondra se nedal pohnouti k houpání ani na domluvu Míškovu. Usedl na okraj příkopu a převaloval v ústech stéblo trávy.

Kluci nechali po chvíli houpání, sesedli se k Ondrovi a bavili se vyprávěním. Ondra jim mlčky naslouchal a když ho nakonec žádali, aby jim i on něco pověděl, rozhovořil se se zářalem o svém rodném kraji.

Když ukončil a zábava počala váznouti, vymrštil se pojednou Drábek jako had se země a zacloniv si z pravé strany dlaní ústa, navrhoval tajemně:

„Půjdem teď na něco, co se vám bude líbit.“

„Kampak?“

„Neptej se a pojď! Kluci, za mnou!“

Hoši se zvedli.

I Ondra vstal a loudal se zvolna za nimi.

Drábek šel vpředu pyšně jako zkušený vůdce, švihal kolem sebe prutem a na konci „Ohrady“ zamířil k obecnímu pastvisku, kde na pomezí Mikulíkova statku stála stará třešeň se zapalujícími se jánovkami.

„Tak, alou do nich!“ zavelel, když všichni stanuli u třešně a hned první zvedl kámen a mrštil jím do koruny stromu.

Zafičelo to vzduchem a v nejbližším okamžiku se válela na zemi uražená prázdná snítka.

„Chyba,“ ucedil Franta mrzutě mezi zuby a shýbl se pro nový kámen. Také ostatní kluci se dali do práce a na třešeň se vyřítila řada střel.

Jediný Ondra neházel. Bylo mu líto ubohého stromu, s něhož se sypaly urvané plody i s větvičkami a listím.

Napomínal hochy, aby toho nechali, ale jen smích byl mu odpovědí.

Vždy znovu a znovu svištěly vzduchem kameny.

Vtom, když se opět zvedlo několik rukou, třesklo to v jednom okně Mikulíkovy chalupy a v zápětí nato se sypalo s břinkotem na zem rozbité sklo.

Do kluků jako když strelí.

Rozprchli se, jak jen mohli, na všechny strany a když poté vyběhl zadními dvířkami dvoru hospodář Mikulík na záhumní, zastihl již jen Ondru, jemuž se nezdálo moudré utíkat.

„Tak to jsi ty, uličníku?“ vyjel na něho hospodář. „Jen počkej, já ti to osladím!“

Marně Ondra vysvětloval, že on na třešeň vůbec neházel a že neví, kdo okno rozbil. Mikulík si nedal říci a učinil na něho ve škole oznámení.

Učitel vyslechl Ondru, ale ten trval na své původní výpovědi. A poněvadž se skutečný vinník nepřiznal, byl on sám za všechny potrestán.

Zůstal po škole a jeho matka byla odsouzena k zaplacení rozbitého okna.

Ondra se dal do pláče. Bylo mu líto ubohé matky, která zrovna jako on za nic nemohla. Ó, že ho jen napadlo jít na tu nešťastnou „Ohradu“! Nebyl by nyní přišel tak nevinně do této ostudné situace!

Po této příhodě se Ondra počal opět vyhýbatí dětem. Zůstával jako dříve sám a sám doma s velikou bolestí v duši a s jedinou touhou, co nejdříve odtud i s matkou zmizeti.

HLINSKO,

*útulné průmyslové město
na pomezí Českomoravské
vysočiny.*

*Marmarošská
Solovina:*

*Největší solné doly této
doby na kamennou sůl*

v Československé republice.

*Denní těžba 40—45 vagonů soli. Četné
prehistorické nálezy svědčí o tom, že již
v době kamene a bronzu dolována zde sůl.*

*Sůl
nad zlato!*

*Malebné horské městečko
se starým got. kostelem,
perla Vysokých Jeseníků.*

KOLDŠTEJN.

TRENČÍN,

*pohled s hradu Pováží.
Bývalé král. svob. město
významnou historií.*

Jeszcze Polska niezginęła
kiedy my żyjemy,
co nam obca przemoc wzięła,
szablą odbierzemy:
Marsz, marsz, Dąbrowski,
z ziemi włoskiej do Polski!
Za twoim przewodem
złączym się z narodem!

Ještěž Polska nezhynula,
když my posud žijem,
naše sláva zapadn la,
ry tu hanu smyjem:
V pochod, Dą rowski,
z vlaské země do Polsky!
Za tvého vedení
zas budem spojeni!

Kout ve dvoře švýcarského zámku rapperswillského

*s polským národním pomníkem a věží,
kde bývalo mausoleum Kościuszkovo.*

*Pro bystré hlavy. Uhod-
něte a napište nám, co
představuje tento obrázek.*

? ? ? ? ?

Ach, ten jeho zlatý, dobrý moravský kraj, jak se mu po něm stýskalo!
Jednoho dne, když se vracel shrben a celý nešťasten ze školy domů, příkradl se k němu náhle zezadu Drábek a zatahal ho ostýchavě za záplatovaný kalmuk.

„Ondro,“ řekl zkroušeně, „nezlob se na mne. To okno jsem tehdy rozbil já. Opuť mi to! Tady ti dávám dvacet korun, které musila zaplatit tvá maminka. Uspořil jsem si je, aby o tom nikdo nevěděl. Jen to na mne neříkej. Byl bych za to doma velice bit.“

Ondra se zadíval nechápavě na Frantu, ale když mu tento strkal do ruky peníze, uvědomil si celou skutečnost. Tedy Drábek to byl a pro něho on tolik nevinně trpěl. Pro něho, který se posmíval jeho řeči.

Zamračil se a chtěl odtrhnouti ruku, ale když se v Drábkových očích zaleskly slzy a jeho hlava mu zoufale klesla na prsa, zjihlo i v něm cosi a tu, pohlédnuv vlídně na zdrceného provinilce, vydechl tiše:

„Neřeknu nic.“

A také neřekl.

Nesl Drábkovu vinu na sobě i dále.

Chudí a ponížení jsou ostatně zvyklí trpěti.

PŘÍPRAVA PODLE VYMAZALA. Karel Doubavský.

Tak, co vzítí dříve v práci?
Ptactvo, jež se z jara vrací,
říkají mu stěhovavé.
Přírodopis — to je hravé,
ten si nechám naposledy.
Zkusím přečíst, co jsou vědy,
Pančatantram, Kšatriové.
To jsou samé věci nové,
cizí slova, velká tíže,
pojď sem, zeměpejsku, bliže,
podívám se na tvé zoubky:
výšky hor a mořské hloubky,

Pyreneje, Himalaja,
tam asi sníh neroztaje,
to je výška hrozitánská.
15 Kč cena krámská.
Šup a lež si na polici,
fysice pohladím líci.
Tak, co tady dneska máme?
Kladkostroj. No, to si dáme!
Špagátek a dvě tři kladky —
a hned má vše průběh hladký.
Tak a to je všechno. Hajdy
ven teď rychle z naší chajdy.

BLÁHOVÁ HANA.

Jíjí Sahula.

Když slepice vyskakovala po příčlích do kurníku, spatřila dvě holoubata, jak vystrkují nahé krčky z hnízda. „Hanba se na vás dívati,“ durdila se slepice krásně zbarvená. „Takových šeredných tvorů jsem ještě nespatriła. Nemáte-li slušného peří, ani se jiným ptákům neukazujte.“

Přišel podzim. Slepice pelichala, vyhlížela jako žebračka. Hanbila se za svůj zevnějšek tak, že se často skrývala před ptáky ladně opeřenými v křoví.

Přicupali k ní dva krásní holubi s hlavičkami uhlazenými, s krčky pěkně opeřenými a křídly vkusně barvenými.

„Neskrývej se, sousedko, tak úzkostlivě před námi,“ řekl jeden z nich. „Nedcmnívej se, že jsme přišli posmívat se tvému chatrnému šatu. Jen připomínám, že jsme ti ptáci, kterým ses nedávno jako polonahým holoubatům pošklebovala. Teď se los obrátil. Nechval příliš svého spokojeného dne před večerem a nehaň druhých dříve, než dostatečně dospějí. Nezaviněná nouze nezaslouží potupy.“

LETÍ ZIMA...

Silva Hlubinský.

Letí z dále paní Zima
s ryčnou písní v šalmaji,
smrtonosné žezlo třímá,
na své hlavě kapuci má,
hrůzu seje po kraji.

Kam jen hledne, kam jen mávne,
vše se před ní tetelí,
na své pouti neúnavné
dechem poutá řeky splavné,
lesy, sady pobělí.

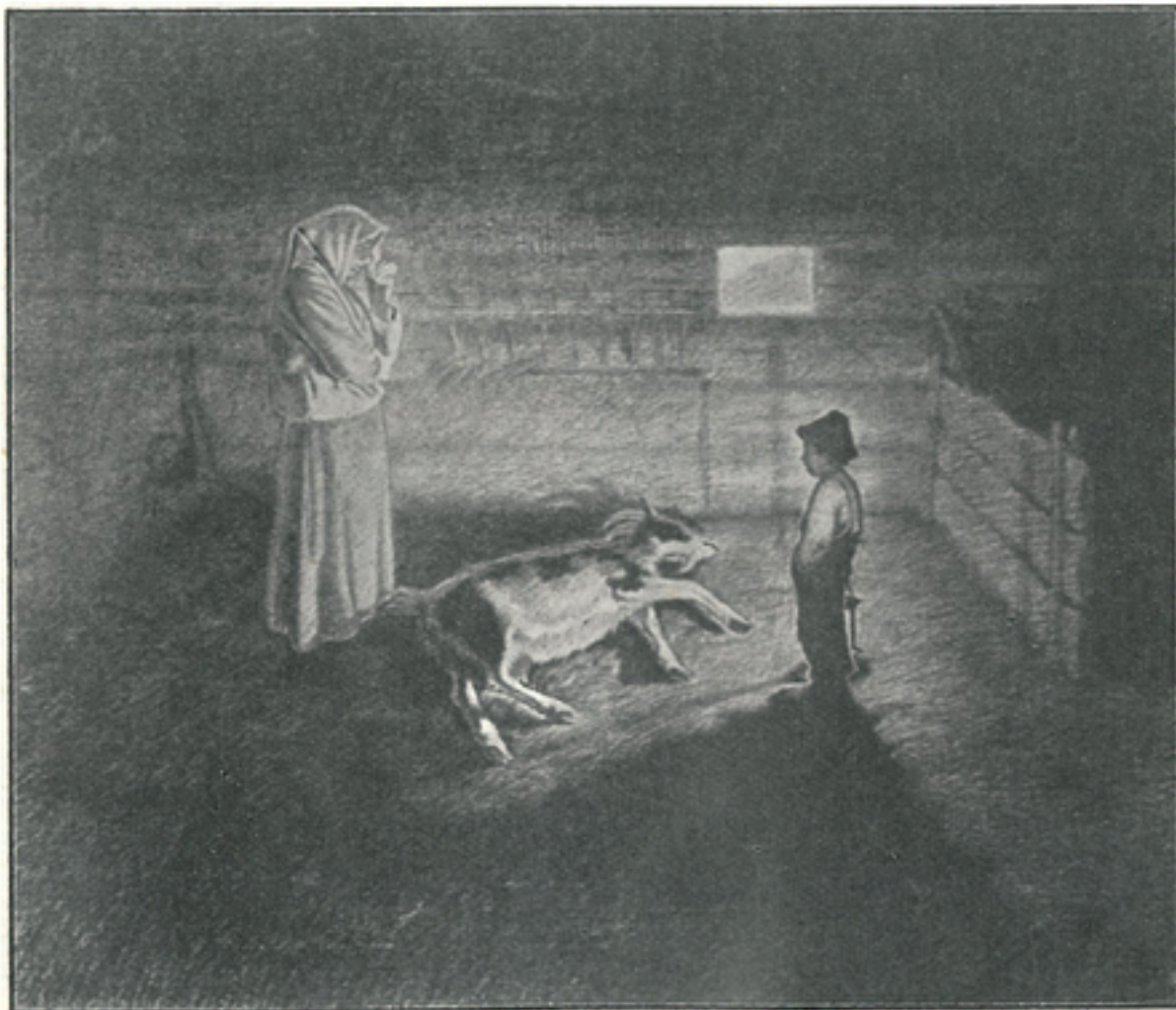
Mládeži však jedno to je,
jestli skučí, štípe v líc,
ta s ní neleká se boje,
na sáňkách jsou tepla zdroje,
tam si výskne z plných plic.

Však i na klouzačkách není
žádných příčin ke stesku,
tam si najde bez prodlení
zábavu, jež krev jí zpění
za smích i potlesku.

Brusle, lyže, sněhuláci —
k čemu nářky, nebo strach?
Při té kratochvilné práci
paní Zima moc svou ztrácí,
vládne už jen v pohádkách.

Proto skuč jen, paní Zimo,
ve svém rozbouření zlém,
střely tvé jdou kol nás mimo,
my tvůj zápas berem' přímo,
my se tebe neleknem'.

Emil Hlavica: Smutná událost v chudém valašském domku.

RAKEV RATVITA DE SOUCHES NALEZENA V KOSTELE SV. JAKUBA V BRNĚ.

Napsal F. S.

Ve studeném jakubském kostele hledalo se nedávno místo, kudy by se vedlo potrubí městské teplárny. Otevřelo se podzemí kostela sv. Jakuba, staré hrobky, a tu se přišlo na hrobku, uzavřenou deskou s malým křížkem, v níž byla nalezena rakev obránce Brna proti Švédům, Ratvita de Souches.

Ratvit de Souches byl cizinec; vyznamenal se proslulou obranou města Brna. S 1500 obránci hájil Brno po 16 týdnů proti 28.000 Švédům, jimž velel generál Torstenson. Bylo to r. 1645; tenkrát se také, jak vypráví legenda, zjevila nad městem P. Maria a ochránila je od porážky.

Když vítězně odrazil poslední útok do té doby nepřemoženého Torstenson, byl Ratvit de Souches jmenován generálstrážmistrem a později po vyhnání Švédů od Jihlavy a z Rakouska polním maršálkem a velitelem v Brně. Jeho sláva vzrostla za válek švédsko-polských a v boji proti Turkům a Francouzům.

Roku 1675 určil ve své závěti, že jeho tělo má býti uloženo v kostele sv. Jakuba, na místě, jež mu určil magistrát, a má býti vloženo do rakve kovové a ta zas do rakve dubové. Má mu býti vystavěn náhrobek, na němž by byl zobrazen kleče v kovovém brnění tváří k oltáři a pod tím má býti nápis o jeho věrných službách císaři a městu Brnu. Někdo však jeho závěť změnil nebo ji změnil sám, neboť leží v rakvi dubové a ta v měděné. Leží v kryptě, do níž byl dříve vstup z kaple Ratvita de Souches, která byla zbořena. Podle ústního podání byla jeho rakev pod oknem, na němž je též sv. Priska.

Jeho náhrobek byl původně pod kůrem, ale nyní je za hlavním oltářem. Jeho rakev byla skutečně nalezena pod oknem sv. Prisky, jak tvrdilo ústní podání.

Kostel sv. Jakuba má býti nyní opraven a má býti zpřístupněna hrobka Ratvitova. Proto se budeme moci brzy podívat na jeho rakev.

STRUČNÝ DOPROVOD K OBRÁZKŮM. Str. 180, 181.

● **POMNÍK** hrdinného obhájce Ludvíka Ratvita de Souches, postavený r. 1902 na špilberské baště po pravé straně vchodu do hradu.

ŠPILBERK, pahorek 283 m vysoký, na jeho temeni starobylý hrad z 12. století, s podzemními kasematy a pověstnými temnicemi, založený králem Přemyslem II. z důvodů vojenských jako opevněný tábor pro lepší ochranu Brna. Týž založil na hradě Špilberku kapli sv. Jana Kř., nyní Nejsv. Trojice. Od r. 1620 stal se Špilberk státní trestnicí, které se užívalo do r. 1855. Od r. 1858 jsou na Špilberku kasárny.

● **FARNÍ KOSTEL SV. JAKUBA V BRNĚ** jest mohutná stavba slohu gotického ze 16. století, 70 m dlouhá, 22 m vysoká. Trojlodní klenbu nese 18 velkých pilířů. Okna zdobí krásné malby figurální. Gotický hlavní oltář je skvostná práce z bílého mramoru. Kamenná kazatelna z r. 1577 s vypouklými obrazy, představujícími děje ze života Páně. Kostel má dvoje varhany.

VĚŽ je 96 m vysoká, štíhlým hrotem zakončená, s 5 zvony, z nichž jeden, 110 q těžký, je z r. 1515. Na věži jsou elektrické hodiny.

NÁHROBEK V KOSTELE hrdinného obhájce města Brna proti Švédům Ludvíka Ratvita de Souches. Narozen ve francouzském městě La Rochelle, zemřel 6. srpna 1685 a pochován v kryptě kostela sv. Jakuba.

OBJEVENÁ KRYPTA S RAKVÍ Ludvíka Ratvita de Souches.

V kopání se dnes už každý cvičí, i pes chce být footballista — takže v krátké době budem mítí psejčí kluby dozajista. J. Ž.

OBR A PASTÝŘSKÝ HOCH.

Armenská národní pohádka. — B. Novotný.

Byl jeden chudý hoch, jenž neměl už otce, ani matky. Aby si vydělal na svůj denní chléb, pásal ovce jednoho velkého pána. Ve dne v noci prodléval venku v širém poli a jen když přšelo nebo když vichřice burácela, uchyloval se do malé chyše na kraji lesa, ve které schovával také své věci.

Tu stalo se jednou, že pozdě v noci seděl venku na poli u svých ovcí a zaslechl stenání.

Vstal a šel po zvuku. Na kraji lesa našel ležícího obra. Uleknut chtěl již utéci, ale tu obr zavolal: „Neboj se, nic ti neudělám, ale ještě tě odměním, když mně zavážeš mou nohu. Chtěl jsem vyvrátit dub a poranil jsem se!“

Pastýř svlékl svou košili a zavázal jí raněnou nohu obrovu. Když pak obr povstal, pravil chlapci: „Pojď, teď se ti odměním. Slavíme dnes svatbu a tu jest u nás veselo! Musíš také na ni jít! Aby tě však moji bratři neviděli, uvaž si tento provaz kolem těla. Pak tě nikdo neuvidí!“

Nato podal pastýři provaz, jenž měl moc učiniti člověka neviditelným. Kráčel vpředu a vedl hocha ku pramenu. Bylo tam shromážděno mnoho set obrů a obryň, kteří právě chtěli slaviti svatbu. Tančili a dováděli společně až do půlnoci. Tu vytrhl jeden obr rostlinu ze země, načež se všichni obrové a obryně učinili tak tenkými, že se mohli úzkým otvorem půdy ukrýti pod zemí.

Poraněný obr zůstal až naposled a zavolal: „Kde jsi, pastýři?“

„Zde, vedle tebe!“ odpověděl hoch.

„Dotkni se mého těla, abys mohl vejít také pod zemi!“ vybídl ho obr.

Hoch dotkl se tedy těla obrova, a dříve než tento to ucítil, octl se pastýř ve velkém sále, kde i stěny byly zhotoveny z čistého zlata. Tu viděl ke svému úžasu děti obrů, oblečené ve zvláštní slavnostní šat, ba spatřil tu i nádherný nábytek a nádoby, jež náležely jeho pánu.

Nyní začala společnost jísti a pít. Na stole byla chutná jídla a dobrá vína a ubohý hoch hned se do nich pustil.

Když se nasytil, myslil si: „Schovám bochník chleba do svého pytle. Zítřa mně bude velice vhod!“

Když tak učinil, kulhal kolem raněný obr a šeptal tiše: „Kde jsi, hochu?“

„Zde!“ odpověděl mladík.

„Dotkni se mého těla, abych tě zavedl nazpět na zemi!“ vybídl ho obr.

Hoch dotkl se tedy těla obrova a dříve než si pomyslel, nalézal se již na povrchu země. Ale obr zmizel. Hoch plížil se ke svým ovcím a odvázal se svého těla provaz, který ho činil neviditelným. Schoval ho pak dobře ve svém pytli.

Druhého dne cítil hlad. I chtěl si uříznouti kus chleba z pecnu, jež přinesl ze svatby. Ale ať se namáhal jak chtěl, nedokázal toho.

I kousl srdnatě do celého pecnu. Ale tu se přihodilo něco neobyčejného. Kus zlata vypadl z jeho úst a válel se k jeho nohám. Kousl do chleba po druhé, po třetí, a pokaždé vypadl z jeho úst kus zlata. Chléb však zůstal neporušen.

Pán, jehož ovce hoch pásal, měl podivuhodně krásnou dceru, která vždycky laskavě se dívala na pastýře, kdykoliv šla se svým otcem podívat se na ovce.

Již mnohem dříve umínil si hoch, že k jejím jmeninám uchystá jí nějaké překvapení. Když nyní přišel den jmenin, uvázal si na tělo v noci onen provaz obrův, vzal pytel, naplněný zlatými kusy, a vplížil se tajně do domu svého pána. Pytel postavil před lůžko dívčino a vrátil se ke svým ovcím.

Veliká byla radost dívky a jejích rodičů, když druhého dne našli pytel plný zlata. Hoch o tom slyšel a druhé noci pak zase přinesl do

Dobří a věrní strážci.

Jakou radost mají děti,
když jsou sánky hezky v běhu!
Letos se z nich málo těší,
poněvadž tu — není sněhu. J. Ž.

Tu pravil pán: „Poněvadž až dosud choval ses dobře, nedám tě uvězniti; ale z mé služby jsi propuštěn. Jdi!“

A mladý pastýř beze slova vrátil se do své chyše, vzal svou torbu a šel do města. Tam si dal ušítí nejkrásnější šaty, koupil si nádherný kočár a čtyři koně, najal si dva služebníky a jel pak zase ke svému pánu.

Jak užasl pán, když uviděl před sebou pastýřského hocha jako velkého pána.

Tento vypravoval mu pak své celé štěstí a žádal ho, aby mu dal svou dceru za manželku. Pán ovšem rád tak učinil.

A tak žili mladí manželé ve stálém štěstí a v trvalé svornosti. Vzpomínali často na dobrého obra, jenž tak bohatě odměnil službu lásky, jakou mu prokázal chudý pastýřský hoch.

HOCH A OSLÍK.

Hoch: „Osle, jak ošklivě vypadáš:
Jak dům, tak vysoké uši máš!“

Oslík: „Měj strpení s mýma ušima!
Věř mi, že není to vina má.
To všechno je z Boží vůle pouze —
On narůstí mi jim dal tak dlouze.“

světnice pytel zlata. A tak činil ještě po dalších sedm nocí. Dívka a její rodičové byli přesvědčeni, že nějaká dobrá babička nebo víla nosí každé noci tolik zlata. Umínili si tedy, že budou osmé noci bdíti a z úkrytu pozorovati donašečku zlata.

Tu noc právě přelo a bouře burácela, když mladý pastýř vydal se na cestu s naplněným pytlém. Když přišel k domu svého pána, teprve pozoroval, že si zapomněl vzítí provaz, který ho činil neviditelným. Co dělat? V takové bouřlivé noci nechtěl se vrátiti ještě jednou do své chyše a proto šel do světnice bez provazu, postavil tam pytel a chtěl se vzdáliti.

Tu vystoupil proti němu pán a pravil: „Jak? Tys chtěl ukrásti zlato, které každé noci přináší dobrá víla mé dceři?“

Hoch tak se ulekl těchto slov, že se až trásl a neodvážil se ani ospravedlniti.

W. Hey. — Přel. O. F. Babler.

Hoch zamyslíl se nad světem
a poznal zvláštní zákon v něm:
Zde malý, tam velký; zde tma je, tam jas;
ten pomalu leze, ten letí zas.
I řekl si s radostí: „Tvora není,
v němž Bůh by neměl zalíbení!“

OBRAZEK Z KATOLICKÝCH MISÍ.

František Všetěčka.

LEV USMRTL LOVCE OŠTĚPEM.

Nadpis věru podivný. Zdá se, jako by se jednalo o žert aneb o tak zvanou mysliveckou latinu, čili vymyšlené vypravování lovecké, vypravované pro zábavu. A přece se jedná o skutečnou smutnou událost, zaručenou misionářem, který ji sdělil misijní zpravodajské kanceláři v Římě, z jejíhož Věstníku¹⁾ je vyňata. Zpráva zní takto: Z N y e r i — K e n i a — v A f r i c e. Král lesa, plavý lev, štván hladem a váben touhou po mase, ponížil se v královské své důstojnosti a usadil se v údolíčku blízko osady domorodců a odtud napadal každé noci jejich stáda.

Lze si představit, jaké rozčilení mezi nimi zavládlo. I usnesli se lva usmrtiti a jednou po západu slunce se zalesklo padesát otrávených oštěpů kolem houštin, kde se lev skrýval. Pozoruje nebezpečí, hleděl se lev skokem dostat z nebezpečné ohrady té. Padl však rázem k zemi, byv zasažen oštěpem do hrudi. Pokusil se ještě prchnouti, ale byl znova četnými ranami pobodán.

Střelec, který mu dal první ránu do hrudi, přiblížil se ke lvu, patrně se domnívaje, že již je neškodným, aby mu — jako vítězný odznak — uřízl ocas. Avšak král zvířat měl tuhý život a vrhl se na nepřítele poslední silou. Skokem pak dopadl na jeho stěho zrovna tím místem svého těla, kde z něho vyčníval otrávený oštěp, jenž se zaryl do těla nešťastného lovce, jenž byl ovšem ihned dopraven do misijní nemocnice a tam ošetřen, ale jed oštěpu účinkoval neomylně a misionář mohl posloužiti lovcovi, jenž byl hodným katolickým křesťanem, již jenom svátostmi umírajících. Ubohý potom skončil.

¹⁾ Věstník ten se jmenuje Agentia Fides.

Trpaslíci hrají vesele karty. A krkavec radí.

PAMÁTCE HORLIVÉHO ŠÍŘITELE ANDĚLA STRÁŽNÉHO V TŘEBÍČI.

P. Jan.

Dne 14. prosince min. roku byl v horské obci na Drahanské vysočině, v Protivanově, za velké účasti věřících z okolí kladen do čerstvě vykopaného hrobu dp. katecheta B o h u m í r Š e v č í k. Účast tamějších školních dítek nahradila zajisté nepřítomnost jeho žáků a žákyň z Třebíče, kteří již předešlého dne ho doprovodili na poslední cestě. Zemřel dne 10. prosince po krátké, ale bolestné nemoci (zápal mozkových blan), pak dne 13. t. m. byl v Třebíči slavnostně vykropen a převezen do Protivanova.

V zemřelém panu katechetovi ztrácí časopis Anděl Strážný velkého ctitele a šířitele. Že třebíčské žactvo se čítá mezi nejčtetnější odběratele našeho časopisu, je jediné jeho zásluhou. S jakou radostí očekával vždy nové číslo a s jakou láskou pomáhal svým žákům a žákyňím v luštění hádanek. Ne, že by jim ihned řekl výsledek, ale snažil se je přivést na dobrou cestu.

Byl to jeden z prostředků k získání srdcí dětských pro úctu a lásku k dobré katolické četbě.

Mnozí zajisté při jeho pohřbu mluvili o jeho činnosti katechety, ale nikdo asi nedal důraz na tento jeho dobrý skutek, který zajisté je zapísán na prvním místě mezi jeho zásluhami, poněvadž tím, vím to ze zkušenosti, získával pro dobrou četbu i děti z rodin ne právě katolických a tak pracoval o návrat neb o lepší smýšlení u nepřátel víry. Ať všichni čtenáři, ale hlavně čtenáři z Třebíčska, nezapomenou nikdy na toho, kterého tak milovali a vzpomenu si na něj v modlitbách.

Odpočívej v pokoji!

PŘÍSLOVÍ Z OSTROVA KORSIKY.

Přeložil O. F. Babler.

Pracuj, dokud jsi mlád, abys mohl odpočívat, až budeš stár.

Kdo dobře myslí, dobře jedná.

Mouše není žádný kuň moc hubený.

Nen krásné to, co je krásné, ale krásné je to, co se líbí.

Každý pták miluje svoje hnízdo.

Zkušenost plodí opatrnost.

Matce se nikdy nemůže oplátit, co pro dítě vykonala.

Komu čest patří, tomu ji prokazuj.

Málo vousů, málo rozumu.

Noc je matka dobré rady.

Lepší je jedna věc daná než dvě slíbené.

Kdo zla nečiní, nemusí se báti.

Koho chce Bůh potrestat, tomu rozum vezme.

Opatrnosti není nikdy dosti.

Kdyby mladý chtěl a starý mohl, všechno by dobře šlo.

Ví se, kde se člověk narodil, ale neví se, kde zemře.

Slepička, která křičí, ta vajíčko snesla.

Kdo víc mluví, méně řekne.

Nejbohatší nebývají nejspokojenějšími.

Každý potůček k moři spěje.

Domácí zloděj je zloděj nejhorší.

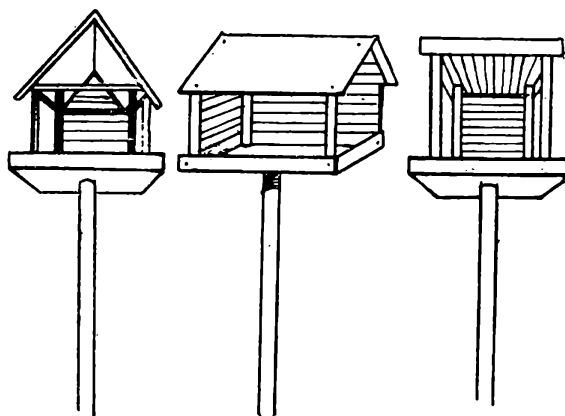
KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

Ptačí krmítka. Na kůl si připravíte základní, silnější deštičku o rozměrech nejméně 30×20 (cm) anebo ne více než 50×35. Obijete ji lupenkovou lištou asi 5 cm zvyše, aby zrno a drobty nepadaly. Výšku čtverhranných sloupků přizpůsobíte úměrně délce základny — její polovině zhruba. Sedlovou stříšku vsadíte na temena sloupků, až jste je přizpůsobili sklonu stříšky¹⁾. Po vyzkoušení sestavíte krmítko podle vzoru tu daného.

Stříška může však mít jen jeden sklon. V tom případě zkrátíte zadní dvojici sloupků (viz 3. obrázek).

Učiníte dobře, když se dvou stran vlo-

¹⁾ Možno i nahoře sloupky spojití rámem. Tedy: vše pro hladovící opeřenečky!

žíte stěny (opět z lupenky) do krmítka. Ptactvo najde sousto „v závětří“ suché. Krmítkem vždy pootočíte podle směru větru, krytou částí proti návětrné straně. Se tří stran neobíjejte krmítko! Ptactvo by „nedůvěřovalo“ této „budce“!

NEMILOSRDNÁ MLYNÁŘKA. Pověst ze sev. Moravy. — O. F. Babler.

Před několika staletími stály na severní Moravě blízko sebe dva mlýny, jeden veliký a krásný, druhý malý a chatrný. Veliký mlýn patřil bohatým lidem, malý chudým. Majitelé velkého mlýna byli však velmi zlí a lakomí, kdežto majitelé malého mlýna byli soucitní a pomáhali každému, jak jen mohli.

Jednoho večera zaklepal na dveře velkého mlýna pocestný. Začínalo právě pršet a on toužil po odpočinku. Mlynářka otevřela okénko vedle vchodu, vyslechla jeho prosbu a řekla:

„Náš dům je těsný a jsme chudí. Nemohu vám nic dáti, ani vám poskytnouti noclehu.“

Potom přirazila okénko. Pocestný tedy krácel dále a přišel ke druhému mlýnu. Tam byl vlídně přijat.

„Postačí-li vám krajíc černého chleba a hrnec mléka k večeři a otep slámy jako lože, pak jen směle vejděte,“ řekla mu mlynářka.

Zůstal tam tedy přes noc. Když se druhého rána loučil, řekl mlynářce:

„Jste hodná žena a zasluhujete si, aby se vám vedlo dobře; první dílo, které dnes budete konati, ať vám přinese bohatství!“

Potom odešel. Mlynářovi však měli právě tehdy platit velikou částku peněz a muž zašel do Olomouce, aby si tyto peníze vypůjčil u příbuzných.

Mlynářka na to myslela, když pocestný odešel, a aby se podívala, kolik peněz má v domě, vyňala ze zásuvky skříňku a začala počítati. Nebylo tam mnoho peněz. Brala tedy tolar za tolar a kladla je na stůl, ale skříňka se nevyprazdňovala a pořád v ní ještě bylo několik tolarů. Napočítala jich už sto, dvě stě, pět set, ba už tisíc, a ještě pořád se ve skřínce třpytilo stříbro.

„Díky tobě, dobrý pocestný! První práce mi přinesla štěstí,“ pravila hodná žena.

V téže chvíli se otevřely dveře a vešla lakomá sousedka. Podivila se nemálo, odkud chudá žena najednou vzala tolik peněz, a když to zvěděla, pomyslela si:

„Ten člověk ještě není daleko, musím ho dohonit, aby i mne učinil bohatou.“

Pospíšila za ním a brzy ho také dohonila. Seděl u cesty a měl hlavu opřenu o pravou ruku, jako by o něčem přemýšlel. Když ho dohonila, řekla mu:

„Pane, velice mne to mrzelo, že jsem vás včera nechala jíti dále. Celou noc jsem proto nemohla usnouti. Vraťte se tedy se mnou do našeho mlýna, abych mohla všechno napravit.“

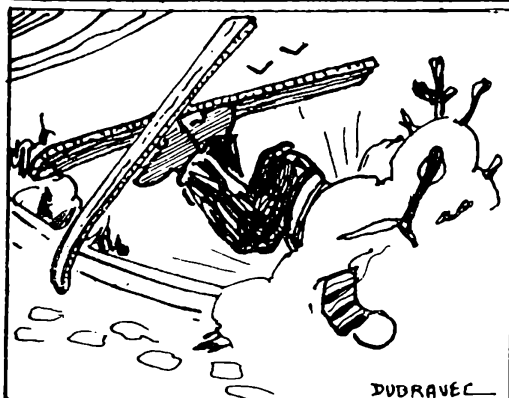
Cizinec se usmál:

„Vrátit se nemohu, neboť musím za dvě hodiny býti v Bruntále. Ale znám vaše přání: Ať se vaše první práce množí a šíří!“

Pak povstal a putoval dále. Mlynářka však byla šťastna, když zaslechla jeho slova, a přemýšlela na zpáteční cestě, co by měla nejdřív učiniti, aby nabyla co nejvíce peněz. Když přišla domů, bučely v chlévě krávy, neboť byl čas, aby dostaly krmení, a také hladová prasátka kvičela a dožadovala se žrádla. Mlynářka zašla do kuchyně a začala topit, aby uvařila krmení. Ale co se stalo?! Plameny se začaly šířit a množit, rostly a rostly a brzy šlehaly až ke stropu. Žena je začala polévati vodou, ale ony se šířily bez ustání. Brzy hořela celá budova a nikdo ji nemohl zachrániti. Všechno vyhořelo. Mlynář a mlynářka byli nyní chudí jako žebráci.

Docela jinak jejich sousedé! Chudý mlynář v Olomouci nedostal peněz a vrátil se smutně domů. Ale když mu žena ukázala bohatství, které vybrala ze skřínky, proměnil se jeho smutek ve velikou radost. Teď měli po starosti. Starý, schátralý mlýn dali rozbourati a za několik měsíců se tam zdvihala nová budova. Lakomí mlynáři však odešli z onoho kraje a nikdo neví, kam se poděli.

Lýžovat hoch na stráž běží,
sotva snízek zemi kryje,
v cestu malý keř mu přijde,
bác — a v závěj hlavou ryje. J. Ž.

FRANCOUZSKO-ŠVÝCARSKÁ LIDOVÁ PŘÍSLOVÍ. Přel. O. F. Babler.

Když jablka dozrají, sama spadnou.
Na chuti záleží více než na polévce.
Ořech za ořech.
Hladovému je všechno chlebem.
Každý ptáček zobe.
Čemu se nemůžeš vyhnout, to musíš trpět.
Více slepic, více vajec.
Zaseješ-li pozdě a nebudeš-li z toho mít škodu,
aspoň to neřekni svým dětem.
Nejhorší kolo nejvíce vrže.
Kdo nechce dobro činit, tomu se špatně káže.
Kdo nic neví, nic nezapomene.
Dobrý soused je nejlepší přítel.
Všechno, co je nové, je pěkné.

Dávní sokové.

POHÁDKA O KRISTU PĀNU.

Jan K á š.

Když chodil Kristus s Petrem v světě,
kdys les je vítal v parném létě
a vstříc jim kynul chorál ptačí.
Pěl každý pták, co hrdlo stačí,
své trylky, jáсот, melodii
v koncertní splétal melodii...

Byl prvním pěvcem havran starý.
Ten vybranými zpěvu dary
chtěl předstihnouti druhé ptáky,
tón proto vybral všelijaký.
Hned zahlaholil v silném hlasu,
hned ztišil tóny v jinou krásu.
A havran zpíval... Jeho písně
se nesly po zčernalém lese...
A havran jásal jako v plese...
Hned hlas svůj v sílu rozburácel,
hned hlas svůj v lesním tichu ztrácel,
jak na něho by padly tísně.
A havran na Krista se díval
a z plna hrdla zpíval, zpíval...

I zářil Petr v zpěvu mnohém.
„Chtěl být bych jednou Pánem Bohem,
jej vítá všude ptačtva pění!“
vtom zvolal v sladkém rozechvění.
„Tvá žádost ať se skutkem stane!“
děl Kristus. Petru oko plane,
po lese s důstojností chodí,
kam vzhledne, tam se život rodí.
Zde květinečka nová roste,

tam vyletělo ptáče prosté —
jak v mysli určí Petr svatý,
tak vzniká život přebohatý.
A havran na Petra se dívá
a z plna hrdla zpívá, zpívá...

Na mech si Kristus sedl v lese
a v osud zahloubal se tiše.
Zří, hořkostí jak kypí číše
a kříž jak na Golgotu nese.
Vše tuší — smrt už dávno čeká —
vše vidí — jako u člověka —
bol svírá tělo, hubí duši —
vše vidí, před sebou vše tuší.
A havran na Krista se dívá
a z plna hrdla zpívá, zpívá...
Vtom Petr stanul vedle Krista.
Hned myšlenka ho stihla čistá,
jak pohleděl mu v smutné líce...
A rozzlobil se na havrana:
„Ty! — Dej už pokoj s tou svou písní!
Když někomu je bolest dána,
zpěv duši žalem více tísní!
Ať neslyším tě zpívat více!“
Tak promluvil Bůh Petr svatý —
(byl Bohem v této malé chvíli).

A stal se zázrak! — Hlas svůj zlatý,
hlas havran ztratil roztomilý.
Od doby té jen pokřikuje — —
Tak pověst lidí vypravuje.

OKÉNKA DO SVĚTA.

Jaké ryby lovili apoštolové? Je známo, že sv. apoštolé byli většinou rybáři a v Evangelii čteme často, že mívali hojnou kořist. Dodnes jest jezero Genezaretské, nazývané také Tiberiadské nebo Galilejské, na ryby velmi bohato. Ryby jsou hlavní potravinou okolního obyvatelstva. Nejvíce se tu vyskytuje ryba z rodu *Chromis*, dosahující až 40 cm, stříbřitě bílá, s modrými břísními ploutvemi. Tento druh ryb najdeme denně na trhu městečka Tiberiady a v zimě zasílá se i do jiných míst Palestiny, na př. i do Nazaretu. Mimo člověka pronásleduje tyto ryby také pelikán a ještě více roháč. Tento pták, je-li nasycen, požívá jencm oči ryb z rodu *Chromis*. Letí těsně nad vodní hladinou, udeří pojednou na rybu a dobře mířenou ranou vysekne jí obě oči i s přehrádkou mezi nimi, a to tak dovedně, že by to lépe nedovedl ani nejopatrnější chirurg. Většina těchto ryb podlehe také silnému proudění, kterým Jordán protéká jezerem. Tento proud strhne ryby, zvyklé na tichou vodu s bahnitým dnem, do Mrtvého moře, kde ovšem zahynou, takže se tu nalézá množství ryb leklých a plovoucích na hladině.

Malí Goliáši. Podivuhodným silákem je chroust, neboť utáhne čtrnáctinásobnou váhu svého těla, takže je jedenadvacetkrát silnější než kůň, máme-li ovšem na zřeteli poměr tělesných rozměrů. Ještě silnější je včela: utáhne dvacetinásobnou váhu svého těla, takže je třicetkrát silnější koně. Vážil-li tedy takové zvířátko na př. šestinu gramu a utáhne 10 gramů, znamená to, že čtyřicet tisíc včel utáhlo by tolik, jako silný kůň. Učenci zjistili, že brouk, který váží půl decigramu, utáhne „náklad“ téměř stonásobně vlastní váhy. Kdyby byl člověk v poměru ke svým tělesným rozměrům obdařen takovou silou, uzdvihl by šest tisíc kilogramů a slon by mohl přenášeti hory. Člověk, který by unesl 8½ m dlouhý a 40 cm vysoký trám, vykonal by tutéž práci, jakou koná moucha, zvedajíc svými nožkami sirku.

Sladké dřevo jest, pokud známo, nejstarším sladidlem. Pcužívá se ho již dva a půl tisíce let. Znali ho již staří Egypťané a

Indové. Mezi léčivý starých Řeků mělo sladké dřevo velkou úlohu. Roste na Urále, v Číně, v západní Asii, v Uhrách, Polsku i na Moravě.

Burské oříšky, které pomalu zdomácňují i v našich obchodech, jsou lusky jihoafrické rostliny „podzemnice olejné“, která vzrůstem se podobá hrachu, nemá však úponků. Když odkvetla, sklánějí se semeníky k zemi, jsouce do ní mocně zatlačovány provázkovými výhonky. Teprve pod zemí, asi v hloubce 5 cm, dozrávají na nepukavý lusk, v němž bývají až 3 semena, obsahující 30—50% oleje podzemnicového (arachového), jehož se užívá k maštění pokrmů. Burské (či transválské) oříšky dovážejí se k nám hlavně z jižní Ameriky a západní Afriky.

Studená krev rybí. Říká se o rybách, že mají studenou krev. Je to správné jen podmínečně. Rybí krev totiž vykazuje takovou teplotu, jakou má voda, ve které tato zvířata žijí. V tropech jsou ryby s krví o teplotě 30 st. C, ve vodách arktických přizpůsobují se úplně danému okolí i po této stránce. V krajích, kde moře na čas zamrzá, propadají ryby jakémusi „zimnímu spánku“, nepřijímajíce potravu. Ryba studených pásem může mrazem docela ztuhnout, aniž pozbývá životních možností. Proto mohou se tyto ryby v živém stavu dopravovati i do značné dálky — zamrzlé v ledě. Také náš kapr se zavrtává na zimu do bahna a ztrácí obvyklou čilost. Dech jeho bývá v té době sotva postižitelný.

Do srdce Afriky. Román misionáře. Pod tímto názvem vydalo Stud. Mis. Sdružení v Praze-Bubenci (Wintrova ul. 4) překlad krásné knihy francouzského spisovatele P. Sagehommea. Líčí podle skutečnosti životní osudy ušlechtilého mladého muže, který se vzdal zděděného bohatství i očekávané světské slávy, odchází jako misionář do afrických pustin, prožívá tam nebezpečné boje a dobrodružství a obětuje se spásu divošských duší. Velmi zajímavá kniha upoutá jistě všechny mladé čtenáře a ukáže jim názorně, jakou nesmírnou sílu dává člověku živá víra a veliký cíl. Knihu o 186 stranách opatří také knihkupectví Občanské tiskárny v Brně (za 6 Kč, kromě poštovného).

ZE STRÝČKOVÝ MOŠNÍČKY.

Výhoda. „Mami, my jsme si hráli na školu!“ — „A byl jsi hodný?“ — „Já jsem nemusel! Já jsem byl pan učitel!“

Maminka ví, jak na to. Ptá se tetička malé Vlastičky: „Čím tě maminka krmí, že jsi tak tlustá?“ — Vlastička: „Lžičkou.“

Ze čtení. Měli jsme hodinu čtení. V článku o domácích zvířatech byla věta: „Někdy hospodyně vyhán housátka na nedaleký pažit.“ A víte, co četl můj soused? „Někdy hospodyně vyhání housátka na nedaleký Paříž.“ (Jiří Šenkýř, Tuřany.)

OŘÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze 4.—6. čísla zašlete najednou do 15. února 1937 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Vylosování luštitelé budou odměněni cennými knihami. Nezapomeňte připsati úplnou adresu svého bydliště a na dopis přilepiti patřičnou známku!

26. SLOUČENKA.

Petrovský.

Peníz spojenců a ryba v řece —
dávají nám vynálezce.

27. REBUS POPISNÝ (vlast.).

Br. Cyr.

← — hledej nástroj, který drtí, mačká,
— sem předložku zařadit je pouhá
hračka,
— — > plošnou míru najíti — lehká věc,
- — a on, víme dobře, všech byl praotec.
C e l e k — známo je každému dosti,
že zárukou je státní bezpečnosti.

28. REBUS (liter.).

„Hlučínák.“

(v)
5R — RČ

29. ČÍSELKA SLABIKOVÁ.

„Žoža“

Učitelka vytrhla kapradinu a pravila k žá-
kyni: „Pohled I. II. III., jaký tato rostlina
I. obrovský III. II.“

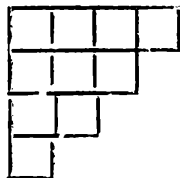
30. ZÁMĚNKA.

Kadlec.

S „H“ — on směle přešel Alpy,
s „k“ — lidožrout, rád mívá skalpy.

31. ROHÁČEK.

M. Mitiska, J. Vrbkovi.

Slovenská řeka
starokřesť. světec
vzděch
hláska

32. VSUVKA.

Vojta Stuchlík, Marefy.
Zmrzlá voda ve zvířeti,
na Štěpána uzří děti.

33. ZÁMĚNKA.

K. Boháčkovi — Br. Cyr.

S „d“ známý lesní velikán,
s „s“ místo, kde odpočíval světa Pán

34. REBUS (přírodop.).

Vinárek — Vavrečkové.

1000 (N) K

35. PROTIVKA (místopis).

A. Vávra do S. P. Jos.

LICHO — ODHADUJ

36. RODOVKY.

J. F. Bužek, Místek.

„On“ je přáním všech národů,
na „ni“ dělíš oves, vodu;
„jej“ se všichni plavci bojí,
„ta“ nás drží v těžkém boji.

37. RÁČEK.

„Hlučínák“.

Pravý: černý pták. To stačí.
Ráčkem čtený: nepřítel značí.

38. ZÁHADNÁ SLOVA.

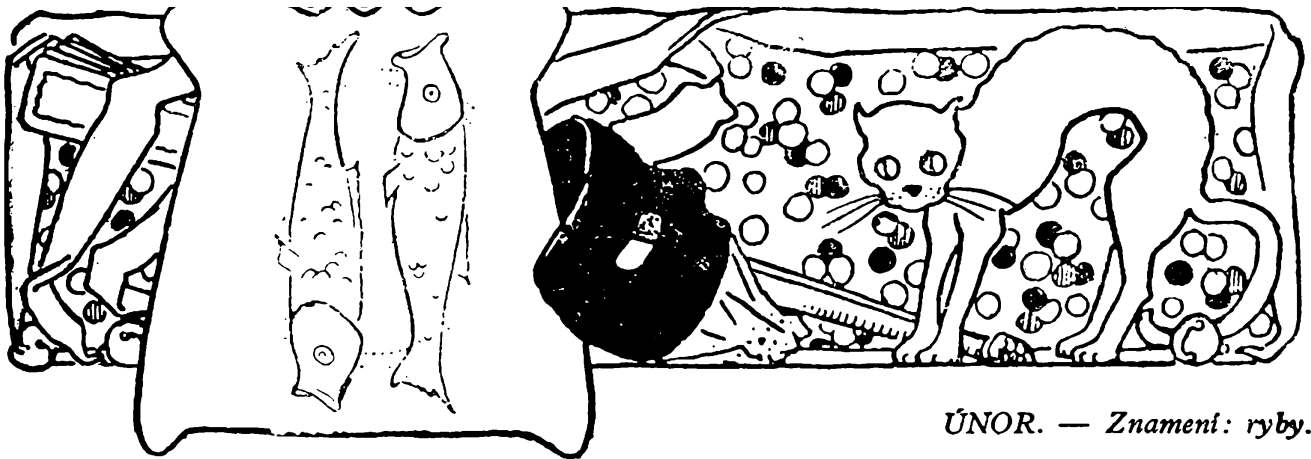
Čejchanovi — Br. Cyr.

OHEŇ S
PÁV
LAŇ

SKRÝVAČKA.

Kde je opičák?

ÚNOR. — Znamení: ryby.

FILATELIE.

Zoubkování známek. (Pokr.) Některé různozoubkované známky, které možno u mne obdržeti:

hřz — znamená hřebenové zoubkování,
řz — znamená řádkové zoubkování.

$13\frac{3}{4}$ $11\frac{1}{2}$ na př. znamená, že vodorovné řádky na známce jsou $13\frac{3}{4}$ a svislé $11\frac{1}{2}$.

Hradčany:

5h zelená	hřz $13\frac{3}{4}$ $13\frac{1}{2}$	— .30 Kč
táž	hřz $11\frac{1}{2}$: $11\frac{3}{4}$	— .30 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$	— .40 Kč
táž	řz $11\frac{1}{2}$	2.50 Kč
táž	řz $11\frac{1}{2}$: $10\frac{3}{4}$	2.50 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$ $11\frac{1}{2}$	1.50 Kč
10h sv. zel.	hřz $13\frac{3}{4}$ $13\frac{1}{2}$	2.— Kč
táž	hřz $11\frac{1}{2}$: $11\frac{3}{4}$	1.50 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$	— .20 Kč

Řídí dr. Jos. Mouřinovský, Tišnov.

15h červ.	hřz $13\frac{3}{4}$: $11\frac{1}{2}$	— .20 Kč
táž	hřz $11\frac{1}{2}$ $11\frac{3}{4}$	— .30 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$	— .20 Kč
táž	řz $11\frac{1}{2}$	1.— Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$ $11\frac{1}{2}$	— .50 Kč
táž ohnivě červená	jakéhokoliv zoubkování	5.— Kč
20h zelená	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	— .30 Kč
táž	řz $11\frac{1}{2}$	— .50 Kč
20h červená	hřz $13\frac{3}{4}$ $13\frac{1}{2}$	7.50 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$	— .20 Kč
25h modrá	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	— .50 Kč
25h fialová	hřz $13\frac{3}{4}$ $13\frac{1}{2}$	— .30 Kč
táž	hřz $11\frac{1}{2}$ $11\frac{3}{4}$	— .20 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$: $11\frac{1}{2}$	1.50 Kč
táž tmavofial.	jakéhokoli zoubk.	4.— Kč

NB! $13\frac{3}{4}$ znamená, že všechny strany známky jsou téhož zoubkování!

K ODMĚNĚ BYLI VYLOSOVÁNI TITO LUŠTITELÉ HÁDANEK I. TURNAJE:

V. Švirga, Lanžhot. J. Vaníček, Lešná. Ir. Jeřábková, Letošov. M. Zouharová, Lipovec. J. Beck, Loděnice Mor. L. Zichová, Lomnice. M. Bednářová, Loučka. A. Navrátilová, Loučany. St. Kosina, Luďeřov. H. Bastlová, Luka n. Jihl. V. Bednář, Luleč. J. Strnad, Malhostovice. M. Farmačková, Maloměřice. V. Kolář, Marefy. J. Kraus, Měnín. O. Boháčová, Michálkovice. A. Proutkovská, Modřany. J. Sopouch, Moštěnice Horní. Zd. Gatěk, Náměšť na H. M. Dudrová, Náměšť n. Osl. J. Zlámal, Napajedla. M. Sobotková, Nečín. J. Malík, Nechvalín. B. Dostálová, Nové Dvory. M. Pailová, Obyčtov. D. Jurečková, Olomouc. B. Nepeřil, Olešná. J. Strnadlová, Osíčko. B. Pernica, Ostrov. E. Argalášová, Pitín. M. Sedlák, Počátky. A. Kabátková, Podklášteří. K. Šula, Popovice. J. Pazourek, Popůvky. J. Gajdoš, Poštorná. J. Mazel, Pozořice. Nevidomé děti z Hradčan, Praha. J. Adamčík, Prask-

lice. F. Dujsíková, Prostějov. St. Spala, Přestavlky. M. Rybníčková, Přibyslavice. L. Tržilová, Přístpo. M. Mitiska, Ptáčov. J. Král, Rájec n. Sv. J. Dürböck, Rajhrad. A. Hubík, Racková. J. Stacke, Rohatec. H. Jelenová, Rounice n. L. B. Koukolová, Rožná n. Pern. F. Chloupková, Sebranice. M. Šmejkal, Sedlec. St. Bajer, Sívce. M. Keprdová, Slavkov. V. Hrdina, Slatinice. A. Duchčík, St. Město. L. Šafaříková, Strážnice. V. Osíčka, Strážovice. M. Nováček, Střelice. M. Kafoněk, Studenec. M. Janeček, Sudoměřice. J. Hrubý, Svitávka. J. Krátký, Šošůvka. M. Veselá, Štěpánov. L. Slámová, Tišnov. J. Marková, Třebíč. A. Hlavicová, Újezd. M. Vrána, Újezdec. F. Müller, Vážany. F. Hruboš, Veletiny. A. Drahotuská, Všechovice. J. Citta, Vysokov. V. Štemberk, Záluží. M. Havlík, Zubří. J. Pištěk, Želechovice. J. Zahradník, Židlochovice. M. Danihelová, Ždár Město. A. Štěpánek, Židenice. F. Čechová, Životice Dol.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

J. Ž.

Všude v tomto světě širém
vidět stejný úkaz dnes:
jednou nemocen je člověk,
jindy zase jeho pes.

Nemocný tvor těžko dýchá,
čeká s touhou slunný den,
s námahou pak o berličce
na lavičku spěchá ven.

Nerad by však ublížil si,
z nastuzení přec má strach,
oblékl si proto župan,
nohy vězí v bačkorách.

Popřejme mu trochu klidu,
aby okřál brzy zas,
radost nad ním jistě velkou
bude mít' pak každý z nás.

POVÍDKA O RADIOFANOUSHKOVI. Růžena Ducháčková.

Byl to takový droboučký, čiperný klučina, veliký tak asi jako jste vy, dětičky, byl nepokojný a zvědavý zrovna tak, jak jste vy. Tatínek o něm vždycky tvrdil, že je to „čert, zašitý v člověčí kůži“, a velmi často toho čerta vyháněl šestipraménkovými důtkami. Ale nemyslete si, že toho čerta vyhnal. Takovým nevinným zbraním, jako jsou pouhé důtky, čertík se jenom smál a tím více kazil a pokoušel našeho Fanouška, že to s ním někdy opravdu nebylo k vydržení. Stala-li se v domě jakákoliv neplecha, vždy měl v ní prsty náš Fanoušek.

Zato škola, oh, ta nezbedovi nevoněla! Ve vyučování tropil samé taškařiny. Napovídal děvčatům všelijaké nesmysly, kradl jim pod lavicemi třešně, vypůjčoval si od nich pera a tužky „na věčnou oplátku“ a copak já vím, co všechno vyváděl náš nezbeda a jakými nezpůsoby trápil ve škole poslušná a citlivá děvčátka? S domácími úlohami se kluk nikdy zbytečně nemořil. Za hrušku nebo jablko či za dva, tři ořechy, které sehnal bůhví kde, nadělala mu starší sestřička-knihomorka úloh, kolik chtěl. A víte, jak „vyzrál“ na nepovinnou němčinu? Tak dlouho žebroul na tatínkovi, až mu tento napsal pro pana učitele lístek, že si nepřeje, aby jeho syn chodil do němčiny. Tohle byla aspoň správa, děti, co?

A přece bylo ve škole něco, co Fanouška poutalo, co dovedlo krotit i toho čerta, zašitého v jeho člověčí kůži. Myslíte, děti, že rákoska? Ó ne. Byla to fy-si-ka. Fysika? Takový těžký, krkolomný a suchopárný předmět? Kterýpak student kdy zbožňoval fysiku? A vidíte, byl to zrovna náš nezbeda-kluk. Fysika mu šla jako když bičem mrská, fysice rozuměl jako žádný z celé třídy, z fysiky měl jedničku, kromě mravů a tělocviku snad jedinou jedničku na vysvědčení a když přišel do třídy pan učitel a zavolal: „Fanoušku, sem, budeme dělat pokusy!“ to ten kluk letěl z lavice, div si nohy nezlámal. A když se probírala elektřina, musím vám prozradit, to dělal pokusy Fanoušek a pan učitel mu pomáhal.

Tak jako vy, děvčátka, máte ráda své panenky a ráda nosíte pěkné šatečky a ráda též mlsáte bonbony a zmrzlinku, nebo vy, kluci, s jakou vášní se honíte za fotballem, zajímáte se o závody na Masarykově okruhu a o válku habešsko-italskou, zrovna tak zajímal se náš Fanoušek o drátky, jimiž prochází zázračná síla, která pohání stroje, hlas lidský přenáší a jiné ohromné divy činí. Kus drátku, který odpadl leckde elektrikářům od práce, ten měl pro něho cenu, jako pro vás má cenu parádní cunda. Zkrátka, náš kluk se do drátů zamiloval.

A teď poslouchejte dobře, co se stalo: jednoho dne přišel Fanoušek ze školy, sedl si a seděl, nemluvil a jen přemýšlel. „Co je ti, kluku?“ zeptal se tatínek. „Sedíš tu jak bys neuměl do desíti napočítat. To zas kuješ potichu nějakou čertovinu?“

„Tak se dívejte, tati. Pan učitel dnes ve fysice říkal, že se může telegrafovat i bez drátu. Hm — to je baja, tomu já nevěřím.“

No, představte si, děti, že by někdo přišel mezi vás a řekl, abyste studovaly bez knih nebo kopaly football bez cundy! Vysmály byste se mu, jistěže. A Fanoušek zrovna tak se vysmál panu učiteli. Ale moc

dlouho se nesmál. Vzal si fysiku, sedl do kouta, zacpal si uši, aby neslyšel kolem sebe a znova a znova, stále pomaleji a důrazněji pročítal odstaveček o tak zvané bezdrátové telegrafii. Tak se stalo, že kluk zabředl do bezdrátové telegrafie až po uši, že v ní ve dne, v noci vězel a nakonec řekl: „Dost možná, že se telegrafuje bez drátů, ale já nevěřím, až se sám přesvědčím.“ A začal s pokusy.

To byl kříž s klukem! Věčně se motal v tatínkově dílně, hřebíky, dláta, šroubky a vrtáky i kusy dřeva a železa se tatínkovi ztrácely, tatínek se zlobil a sliboval, že celý ten krám i s klukem vyhodí jednoho krásného dne do potoka. Ale kluk kutil a kutil, nedbal vyhrůžek tatínkových, ani výsměchů ostatních domácích a řekl: „Sázím se s vámi, že už brzy budu slyšet bez drátů.“

Co řekl, chtěl dokázati stůj co stůj. Kamarádi, zábavy — nic ho nelákalo, věčně seděl u svých pokusů. Maminka volala k obědu, kluk nikde. Ze strachu, jestli se kluk neztratil, šla hledat a ovšem — našla ho v koutě zpustošené dílny. Kluk cosi motal a při tom nahlas počítal:

.. 935, 936 ...“

„Tak co, křečku jeden, půjdeš k obědu nebo nepůjdeš? Že ti ty hlouposti . . .“

„Sakva, sakva, sakva . . . zahromoval kluk a cívka s navinutým drátem letěla do kouta. Pak spustil kluk na celé hrdlo. Z očí padaly slzy jak hrachy. Copak se ten kluk minul s rozumem?“

„Když já už od rána navinuji a počítám závity a vy jste mne teď, mami, spletla . . . já teď nevím přesně, kolik je závitů . . . a já teď musím začít znova . . .“

„Tož ty tak, kluku milijonský! Ty mne budeš tak trápit s tou bezdrátovou telegrafijou? Aby už byl jednou u nás pokoj.“ Matka popadla hromádku krámů a vyhodila na dvůr.

Chudák Fanoušek! Zarazil se, přestal brečet, poslušně snědl oběd, pak potajmu posbíral rozházené součástky po dvoře a dva dny byl svatý pokoj. Za ty dva dny i mezi kluky zašel, ba i dříví mamince našápal a spravil všechny špatně fungující vypínače v domě. Třetího dne, možná, že ani celé tři dny to nebyly, přišel kluk k obědu a celý rozjařený hned ve dveřích hlásil: „Hm, mami, teď už mne nespletete jakživ v počítání závitů. Já vymyslel praktiku a ta mi sama počítá — hm!“

„Cos to zas vymyslel, ty kluku milijonský?“

Co se zde stalo?

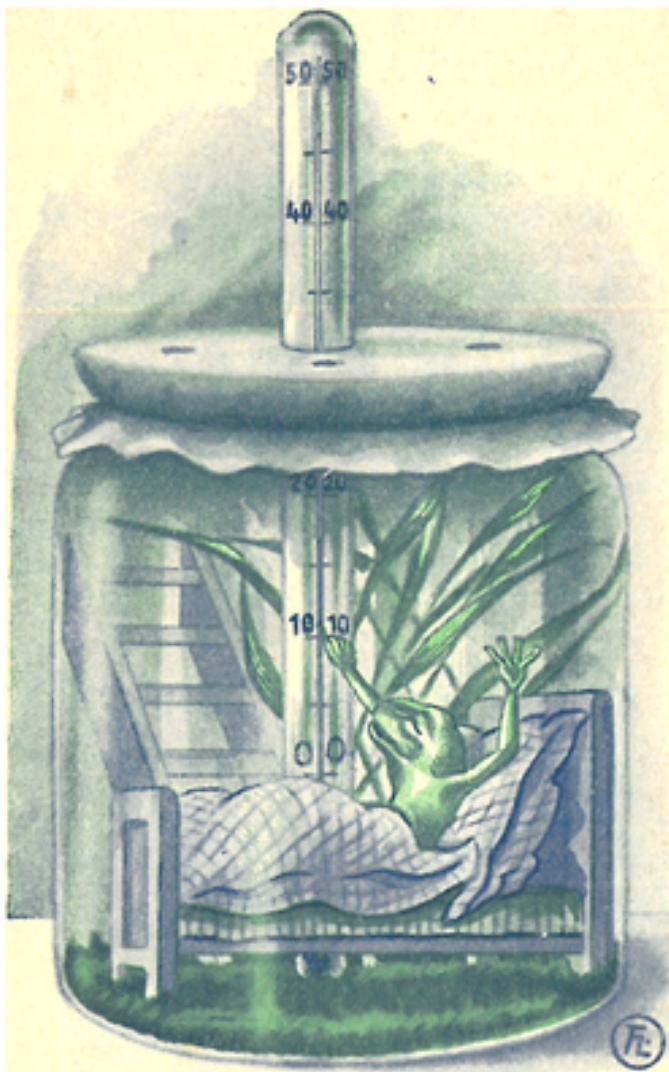
„Ale tomu vy, mami, nerozumíte. To je takový počítač stroj.“
„Zas nějaký zbytečný krám. Kdybys raději těch hloupostí nechal. Zblázníš se z toho a já s tebou.“

Matka dobře prorokovala. Za nějaký čas shání se opět po klukovi a kluk nikde. V dílně je ticho. Žádné vrtání, tlučení, hvízdání jako vždycky, ale divné jakési ticho. Divné, tiché vzlyky odtud vycházejí. A tam v koutě sedí Fanoušek, hlavu v dlaních a pláče. Potichu pláče, aby ho nikdo neslyšel, pláče proto, že radio užuž stojí, krásné radio v celé své parádě, ale nehraje. Oh, to pokoření! Celý svět se mu vysměje, všichni, kdo se s ním sázeli.

Oh, zažily jste kdy, děti, zklamání? Snad. Snad tekly slzičky a bolelo srdíčko. Ale takové zklamání, jaké prožívá Fanoušek, to je horší, stokrát horší.

Pryč je všechna námaha a radost, v kořenech podřata důvěra ve vědu, která už dávno měla celé Fanouškovo srdce, jeho celého. Krásné naděje rozplývají se jako obláček dýmu a ruka, jež před chvílí s úctou téměř posvátnou sahala po součástkách a skládala je v zázrak, ta ruka v návalu šílené bolesti chápe se kladiva a buší. Lítají střepiny a součástky a pláč lomcuje tělem v tu chvíli rozumu zbaveným.

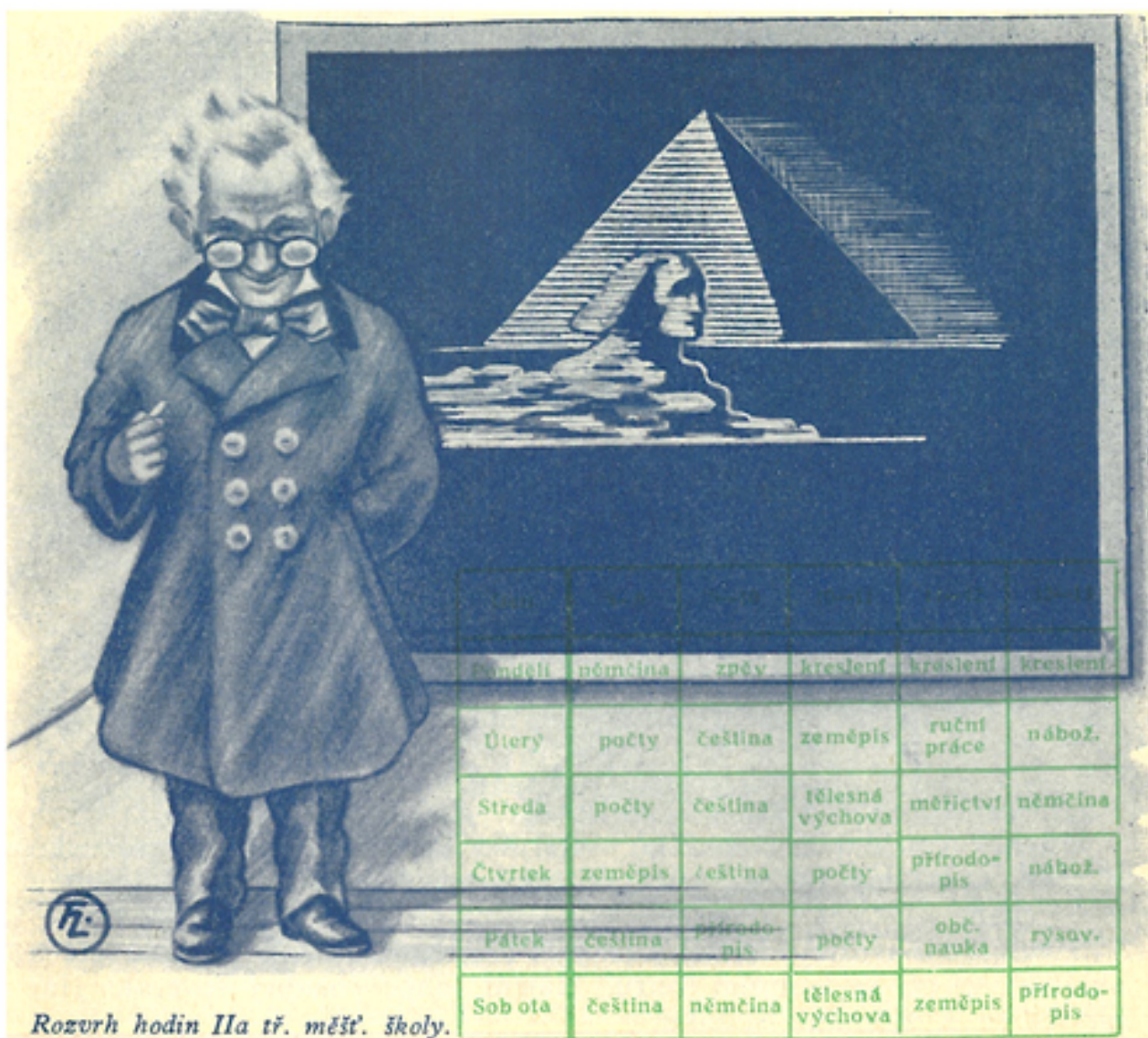
Už je 10 stupňů: Vstávat!

„Dobře ti tak, kluku,“ řekla matka a stranou si ulevila: „Teď už jistě dá ten kluk pokoj.“

Nějaký čas byl opravdu pokoj. Fanoušek chodil jak bloudná duše. Nic ho nebavilo, nic nepoutalo. Do dílny ani nevstročil. Ani se na ni nepodíval. Až jednou... Zase v něm zahlodal červ, Fanoušek neodolal, překročil práh dílny a už to bylo. S novou chutí začal, s novou velikou nadějí. Fanoušek staví se k dílu už mnohem zkušenější a ozbrojenější. Dílo roste jako zázrakem, dílo se daří, přístrojek rozechvívá se prvními zvuky. Jako divý letí malý vytrvalec do kuchyně a křičí z plna hrdla: „Už slyším — slyším — sláva! Honem, — honem pojďte všichni...“

Všichni běží. Chtějí slyšet to zpropadené radio bez drátů, ale ono — dohromady nic. Jen chvílemi ozve se slovíčko, cizí a ne-souvislé, pak klepání, jakoby telegrafické, pak hučení — a zatím, co všichni se vzdalují bez nejmenšího nadšení, kluk roní slzy radosti. Oči mu září, chtěl by

Rozvrh hodin IIa tř. měšť. školy.
Vyučovací předmět: zeměpis.

tancovati, chtěl by mít u sebe onu důmyslnou hlavu, v níž první se zrodil nápad bezdrátové telegrafie, a ji radostí obejmouti.

První pokus, ač ještě nedokonalý, naplnil chlapce hrdostí a vrátil důvěru k veliké vědě. Dál badal a zkoumal náš Fanoušek — první radiofanoušek z brněnského kraje. Když se jednalo o povolení, oh, to byla procedura! A když se stavěly tyče na antény! Jedna nestačila, to se musely postavit čtyři a čtvrtá na vysokém, kamenném břehu nad potokem. Na tu tyč pak, kluk jeden, lezl! Hrozné pomyšlení! Otec z domu utekl, sourozenci se dali do pláče, maminka se zavřela do světnice a dostávala tlučení srdce. A on, náš hrdina, lezl nahoru a když byl nahoře, nahnul se nad vodu, zamával a zakřičel furiantsky: „Mami, s Bohem, kdybych se zabil . . .“

Snad je to přece jen pravda, že „po čem nic, tomu se nic nestane!“ Fanouškovi se také nic nestalo. Pověsil anténu, slezl dolů a vysmál se všem, kteří pod ním lamentovali.

Krystálek hrál jedna radost. Fanouškovi to však nestačilo. Pustil se do lampovky, pak do veliké a nákladné osmilampovky. Když domácí začali reptati na sluchátka, jež tlačí nemilosrdně na uši, zbudoval Fanoušek amplion. A zbudoval hned ampliony tři, čtyři, jeden tatínkovi

do dílny, druhý mamince do kuchyně, třetí na dvůr, čtvrtý komusi prodal, aby získal peníze na nové pokusy.

Copak těch pokusů nemá ještě dost? Ne, Fanoušek nikdy nebude mít dost, Fanoušek nepřestane, dokud srdce v těle tlouci bude. Neustal ani tehdy, když život po něm žádal školy, maturitní vysvědčení. Z lásky k svému radiu, z lásky k drátkům a tajemným silám překonal i tuto neuvěřitelnou překážku. Učení, které mu kdysi nevonělo, i tu zpropadenou němčinu, musel dohonit, musel a také dohonil.

Dnes studuje náš Fanoušek na brněnské technice. Mnohé z vás, děti, ho denně potkáváte pobledlého, nahnutého, s haldou knih a s hlavou přeplněnou těžkými vzorci a vědou. Nelitujte ho, dětičky, ale podržte mu občas své palečky, aby tu techniku slavně dokončil a mohl se jednou věnovati vědě, která mu vzala celé srdce.

Vždyť ten náš Fanoušek, to je jeden z těch, kteří vám, děti drahé, dali radio, onu zázračnou skříňku, která vás baví a poučuje, to radio, které je nejdůmyslnějším vynálezem dnešní doby.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY ...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. (Pokračování.)

HÁJ V ZIMĚ.

Utichly veselé hlasy pasáček. Neslyšet již v háji cinkot zvonečků oveček, ani táhlé bučení krav. Zbytky travin pod břízami žloutnou a usýchají.

S bělokorých bříz odpadává lístek za lístkem. Někde již holé větve sklánějí se při podzimním větru. Hájem táhne chladný severák. Háj chystá se k zimnímu spánku.

Až se vysypou s nebe miliardy sněhových vloček a pokryjí celou krajinu, skloní se i větve bříz pod tíží bílé pokrývky. Zdálo by se, že nyní utichne v háji všechen život.

A přece ne. Přiletí hejno vran a usedne s krákoráním na břízách. Čilé veveřice mihnou se pod větvemi a již jsou na vrcholku stromu, se stromu na strom přehoupnou se lehce a proběhnou tak celý háj.

Uprostřed háje stojí stará, rozložená, planá hruška. Pod jejími kořeny má veveřička zásobárnu. Veverka je dobrá hospodyňka. Pamatuje na zimu. Z lesa Bukoviny nanosila si zásobu bukvic a ta sladká jadrka v tenké slupce jsou jí v zimě pravou pochoutkou.

Na břehu potoka, jenž teče pod hájem a kolem Žumišky zatáčí se ke mlýnu pod Bukovinou, roste lískové houští. Na lískách bylo v létě obsypáno oříšky. Stačily pro děti i pro veveřky.

Děti je trhaly, do každého oříšku udělaly díрку a navlékaly je na silnou nit. Chlubívaly se, kolik které už má páteří oříšků na zimu, k Mikuláši.

Veverka páteře nedělala, ale ukládala oříšky do jamky pod kořeny hrušky. Neměla jenom jednu zásobárnu. Kdo ví, kde všude si udělala skrýš. Jistě i pod starým dubem, co stojí na kraji u samého háje a hledí do kraje jako strážce velikán.

Možná, že si vyhrabala skrýš i pod balvanem v rokli. Je to skryté místečko, chráněné od deště. Veverička je opatrná, nedává zásoby na jedno místo. Což kdyby přišel zloděj a zásobárnu vybral?

Co potom? Proto udělá si špižek několik, aby byla jista. Na všechny přece zloděj nepřijde.

I mezi zvířátky jsou zloději. Na zimu si nenanesou, nestarají se — ale v zimě vyberou cizí zásoby.

Úplně opuštěn není háj ani v zimě. Strýc „děťátko“ přejde jej za zimu několikrát křížem krážem. Říkává, že jde si nařezat proutí na metly, ale v otýpce proutí březového bývá často ukryt i zajíček, ušáček.

Strýc „děťátko“ z háje žil. Když nebylo kvičal, chytal zase zajíčky do ok.

Hladový zajíček snadno v naličeném oku uvázl. Chudák, má mnoho nepřátel. Jedním z nich je také liška. Ta zahubí mnoho zajíců.

Jednou v zimě vykládal pan řídící dětem příhodu, kterou sám zažil: „Děti, šel jsem včera do Hrádku po silnici kolem háje. Je tam teď pusto a ticho. Nikde na daleko nebylo vidět živého tvora. Co tak jdu, sníh pod nohama vrže, jiného zvuku neslyšet. Tu najednou zaslechnu od háje úzkostlivé pískání a kňučení. Rozhlédnu se a tu vidím, jak kolem velikého pařezu na kraji háje běhá zajíc. Za ním běhala liška. Zajíc úzkostlivě pištěl, stále běhal kolem dokola pařezu, liška v patách za ním.

Již ho doháněla. Bylo to asi na padesát kroků ode mne. Zželelo se mně uštvaného zajíčka, ale jak mu pomoci? Napadlo mi, abych zavolal. Vzkřikl jsem silně, muselo to být daleko slyšet.

Liška se hned zastavila a ostražitě pátrala, kde je nebezpečí. Uviděla mě a zlostně švihala ocasem. Ale ani se nehnula. A teď, milé děti, co byste řekly, že zajíc udělal?“

Dětem očka jen svítila při tom vypravování. Jak by ne? Vždyť to byla příhoda z jejich háje.

Svorně celá třída zvolala: „Utekl.“

„Kam?“

„Do hor,“ vzkřikly děti.

„Ne, do hor neutekl,“ napíнал dětskou zvědavost pan řídící.

Vnitřek poutního chrámu Páně na Sv. Kopečku.

Vtom z přední lavice křičí Martin: „Já vím, co zajíc udělal. Skočil na lišku a zahryzl ju.“

Všichni se dali do smíchu a Martin vlezl pod lavici, aby neviděl ty posměšné obličej.

Děti se smály: „Hloupý Martin, však vidí lišku toť na stěně na obrázku. Je veliká a zajíc malý, jak by ju mohl zahryznout?“

„Na tom nezáleží,“ poučoval pan řídící, „je-li veliká, ale liška je dravec a zajíc neškodné, plaché zvířátko. Dravé zvíře, byť i malé bylo, je útočné a nebojí se většího zvířete než je samo. Vidíte zde na obrázku lasičku. Jak je maličká! Zahryzne a usmrtí větší zvíře, slepici, husu, i do zajíce se pustí, má-li hlad. Skočí zvířeti na krk, překousne mu tepnu a vyssaje krev. Martine, Martine, ty myslíš, že zajíc lišku zahryzl? To neudělal, ale něco jiného. Poslouchejte dál. Zajíc využil té chvílky, kdy liška ostražitě zůstala stát, a několika skoky ocitl se blízko mne. Asi deset kroků ode mne sedl na bobek a ustrašeně se díval hned na mne a zase na lišku. Ubožák byl celý uštvaný. Liška stála u pařezu, svítila očima, mrskala ocasem, ale za zajícem neběžela. Bála se člověka. Vztekala se, že jí kořist unikne. Zvednu hůl a namířím jí proti lišce jako ručnici. A hle! Liška sebou mrskla a prchala do háje. Zajíček byl zachráněn.“

Školou ozval se vzdech. To děti si ulevily radostí, že zajíc byl zbaven nepřítele. Už se však nedočkavě ptaly: „A co zajíc, pane učitel, co zajíc?“

„Ten kdesi metl, až sa mu paty obliskovaly. Utěkal sa schovat.“ Tak usoudil Honza.

Velice byla děcka překvapena, když pan učitel řekl: „Ne — zajíc neutekl. Hádejte, jak to s ním dopadlo?“

Pan řídící schválně nechal děti hádat. Chtěl vědět, co by dělaly v podobném případě. Jaký mají ke zvířatům cit. Nezklamal se v dětech. Až na několik kluků, kteří mínili, že pan učitel měl zajíce chytit, zabít a upéct, ostatní děti všechny svorně řekly: „Jistě jste ho nechali na svobodě, pane učitel. Zaslúžil si to.“

„Správně, děti. Zajíc, snad strachem, bál se hnout. Seděl dál, i když

Na uvítanou jaru.

jsem přikročil až k němu. Myslel jsem si: Janku, jsi celý zkoprnělý, ani necekneš, kdybych tě tou holí praštil. Ale — protože jsi u mne hledal ochranu před dravcem — nebudu já horším nepřítelem tobě. Žij dále! Pokračoval jsem dále v cestě do Hrádku. Ještě jsem se ohlédl a vidím, jak zajíc peláší přes silnici v opačnou stranu než utekla liška.“

„Vidíte, děti,“ skončil pan řídící vypravování skutečného příběhu: „Zvíře hle-

„Hossana synu Davidovu! Požehnan buď, jenž přichází ve jménu Páně! Ať žije král izraelský!“

dalo ochranu u člověka. Neabližujte nikdy zvířeti. Netrapte je. Zvířátka také cítí a je velikým hříchem bezbranná zvířata trápit a trýznit. Ať nikdy neslyším, až zase budete v létě pásat v háji krávy, že jste vybraly a trápily ptáky nebo jiná zvířata. Co nechceš, aby se tobě činilo — nečiň ani ty jiným, byť to i bylo jenom zvíře.“

Děti ztichly. Myšlenkami zaletěly do háje, kde v létě tolik veselostí prožily.

I háj toužil po dětech. Když táhl krajinou zimní, mrazivý vítr, šeptaly si břízky: Jak krásne to bude, až zase zavane teplý, jarní větérek — rozpukne se země a u kořenů jejich vykvetou bílé sasanky, žluté petrklíče a modré podléštky.

Zatoužily po dětských hlasech a horkém slunci, které svými paprsky prohřeje jejich bílá těla.

„Počkej, počkej, břízečko — až dá Pán Bůh slunečko. (Pokračování.)“

PŘEDJAŘÍ.

Edv. Elpl.

Květiny v bílých poduškách
dřímají sladce a tiše,
zatím co padá venku sníh,
na zmrzlé usedá liše.

Vyhlédly ve kraj okénkem.
Slunko již tepleji září...
Usedá úsměv na líčka,
důvěra na svěží tváři.

V hlavičkách sníopísničkách,
jak loni líbezně zněly,
když stromy jarem omladlé
radostí, blahem se chvěly.

Zima zakrátko pomine,
větérek vane již vlahý,
nastane zas čas vzkříšení
tolik všem milý a drahý.

Slunečko šeptá s oblohy:
„Protřete modré si oči!
Zakrátko vesna mezi vás
v celé své nádheře vkročí.“

MODRÝ PARDÁL. Povídka z americké pustiny. - J. Veselský. (Pokrač.)

Indián se širokými rameny stanul před doktorem Štěpánem. Utíral si zakrvavenou tvář a těžce dýchal.

„Běloši!“ pravil, „chtěli jste nás pronásledovat a hle, ležíte tu svázáni jako dobytek!“

„Nemluvím s loupežníkem a vrahem,“ odpověděl pohrdavě doktor Štěpán.

„Vzpomeň na znamení modrého pardála!“ ozval se ponurý hlas.

Indián se zachvěl a obrátil se náhle v onu stranu, odkud hlas vycházel: „Kdo to tam kráká jako sup? Ach, to jsi ty, Tamaye, služebníku prokletých Španělů?“

Na sv. Řehoře (12. března) každý sedlák lenoch, který neoře.

„Lžeš!“ odporoval Tamay. „Nebyl jsem nikdy služebníkem Španělů. Ale ty jsi psem Zapotéků, ba jsi nad ně horší, neboť oni nevědí, co činí.“

„Umlkni!“ vykřikl vztekle Indián. „Chlapec byl španělským podvržencem a chystal spiknutí proti Majasům.“

„Ty víš nejlépe, kdo byl — Hualpa! . . .“

„Mlč!“ zařičel Indián a vrhl se s pěnou na ústech proti Tamayovi. Ale v poslední chvíli se vzpamatoval a zavolal s divokou radostí: „Hualpa je v krajině Slunce a ty tam půjdeš také, Tamaye! Víš, po kolika měsících nastane den Slunce. Sejdou se kněží a přinesou za oběť bohům Španěly i jejich služebníky!“

„Nadarmo mě strašíš krajinou Slunce,“ pravil Tamay. „Tam krouží čistí duchové a ty v ní nebudeš!“

„Uvidíme,“ zasmál se divoce Indián, „bude-li ti tak lehkou odejít do kraje duchů. Uvidíme . . .“ a odešel, vrhaje nenávistné pohledy svých očí na Tamaye. Indiáni obcházelí kolem svých raněných i zabitých a šikovali se k návratu.

Dr. Štěpán s ramenem silně pohmožděným ležel vedle Tenanga a šeptal mu: „Pokud jsem mohl porozumět, určují nás za oběť bohům . . . Je to tedy pravda, že vykonávají dosud krvavé oběti!“

„Bohužel, ano,“ odvětil Tenanga. „Jednou za rok bývá takový obřad ve zříceninách, ale jen v době válečných zmatků a pokud se naleznou oběti, zajaté v boji.“

„Ale to se týká, jak se domnívám, hlavně Španělů, a my nejsme Španělé!“

„To nevadí! Azual řekne, že jste Španělé a my vaši služebníci.“

Dr. Štěpán umkl a Matěj zasykl jen cosi mezi zuby.

Zatím Indiáni umístili raněné na koních, zajaté připoutali k sobě a pohnuli se k odchodu, vedouce zvířata za uzdy. Cesta nebyla daleká, poněvadž hned nad řekou ukázaly se zříceniny kláštera. Tam složili zajaté a nesli je tmavými chodbami po omšelých schodech do podzemních sklepů. Tam je nedbale hodili na zemi a všichni odešli. Jediný Azual, onen ramenať Indián, zavolal při odchodu:

„Je zde tma, to je pravda, ale tím milejší vám bude, až uvidíte potom slunce!“ I když dveře již zapadly, jeho odporný smích dlouho ještě zněl v podzemních chodbách.

Nebeský rozsevač.

8. VE ZŘÍCENINÁCH.

Pavel nezahynul.

Když padl do vody, zanesl ho vír pod pobřežní keř a tam jakási tajemná ruka vytáhla ho z vody a nesla ke kanálu, jenž se končil nad samým povrchem vody. Tato ruka dotkla se mimoděk jeho hrudi, rozhrnula na ní košili a když zrak neznámého padl na vytetované znaky, z jeho úst prodralo se tiché zvolání: „Modrý pardál!“

Tu ruce uchopily Pavla opatrně a nesly ho chodbami k velké kamenné síni, pokryté tajemnými řezbami a nápisy.

Dva dny ležel tu Pavel na měkkém mechu a na kůžích, zmítán těžkou horečkou. Koule zasáhla prsa, ale obratné ruce ji vyňaly, ránu ošetřily a udržely běh života v mladém těle. Ostatní mělo již vykonati samo mládí.

Po dvou dnech přišel Pavel k vědomí. Když otevřel oči, skláněla se nad ním tvář starce, celá jakoby bronzová a vráskovitá, s očima však černýma a zářícíma. Stařec, Indián, byl oblečen ve slavnostní kroj, s množstvím per v šedivějících již vlasech.

„Hi, hi, hi!“ zasmál se radostně stařec. „Hualpa, mladý orel horský, začíná se uzdravovat. To je dobře!“

Pavel pohlédl naň udiveně.

„Odkud znáš, otče, mé jméno?“

„Hi, hi, hi! . . . nazýváš mě otcem, to je dobře! . . . Ctíš stáří . . . To promlouvá tvá krev . . . A že znám tvé jméno? . . . Hi, hi, hi, Tuanuga ví mnoho, velmi mnoho . . . a poví Hualpovi, jak mladý orel nabude opět úplně sil . . .“

A potom starý Indián začal mluvit jakoby sám k sobě: „Ubohý mladý orlík, vychovaný od supů, ani neví, ani si nepomyslí, kde bylo jeho hnízdo. Ale Tuanuga ví a poví . . . hi, hi, hi, jak orlík dovede lítat. A musí vyletět vysoko — vysoko . . .“

A stařec bloudil okem po klenbě a po stěnách, pokrytých podiv-

Hádanka pro bystré a vtipné hlavy:

nými kresbami postav a záhadnými nápisy. Pavel přivřel víčka a stařec hovořil dále:

„Přebýval tu národ, mocný kmen, Toltékové. Panoval na Jukatanu a dále mezi východem a západem slunce. A bůh Slunce krácel nad tím národem a vrhal plnými hrstmi zlato na oltáře, na paláce, na zemi i na lidi. Potom zachmuřilo se slunce a přišli Aztékové. Ale co Aztékové! . . . Neměli již ani polovinu těch schopností, jaké udělili bohové starému rodu Toltéků. Potom přišla bouře s blýskáním a hromobitím, neboť bůh Slunce se rozhněval na své syny pro jejich nepravosti. Přišli Španělé a brali zlato z paláců, oltářů i ze země, která jím byla naplněna od věků. Zanikla památka Toltéků, ale žije ještě v těchto nápisech a řezbách a žije v prsou Tuanugy.“

Stařec se zadumal a po chvíli mluvil dále: „Majasové jsou potomci Toltéků, ale upadlí . . . Jejich vůdcem je Chamulpo, ve kterém je více Zapotéka než Majasa . . . Ale dny Chamulpovy jsou již sečteny, hi, hi, hi . . . sečteny . . . Nechtě jen mladý orlík vyletí . . .“

Pavel napjal sluch. Cítil bezděky z narážek Tuanugových, že Chamulpo hrál vážnou roli v jeho osudech, otevřel tedy oči a otázal se: „Co pravíš, otče?“

„Hi, hi, hi,“ zasmál se stařec. „Co praví Tuanuga? Ano, že Chamulpo, vůdce Majasů . . . Hi, hi, hi, sedí si Chamulpo v pěkném šatě, který dostal od Španělů, a dělá krále . . . Má i klobouk a šavli, ale ani si nepomyslí, že mladého orla má tu nablízku. Chamulpo se těší, že Hualpa odešel do kraje Slunce, že je mrtev . . .“

Pavel si náhle připomněl všechno: únos, i útěk po řece, i neočekávaný výstřel.

„Pravda!“ zvolal. „Byl jsem raněn. Pověz, otče, co se stalo se mnou?“

Leč nečekaje ani na odpověď, ohlédl se neklidně kolem sebe a zeptal se: „A kde je Tenanga?“

„Tenanga? Nevím. Je-li to ten, který plul zároveň s tebou, tož

Co představují tyto dva obrázky?

Flüelen, na břehu čtyřkantského jezera ve Švýcarsku, v pozadí Bristenstock.

unikl. Já jsem tě zachránil, hochu, když isi padl do vody. Ukryl jsem tě zde i před Zapotéky, i před Chamulpem, i před Španěly. A Španělé tě hledali, mladý orle, hledali, jenže nešťastně . . .“

Pavel začal naslouchat neklidně.

„Chamulpo je zajal a chce je poslati za tebou do kraje Slunce — na smrt. Počkej! Tenanga? . . . Je tam mladý Majas toho jména, ale zaprodaný Španělům a spolu s nimi čeká chvíli, kdy ho přijme a snad zavrhne bůh Slunce . . .“

Pavel trhl sebou na svém loži, jako by chtěl hned povstat.

„Co pravíš, starče? . . . Tenanga je zde a ne při mně? Tenangu chtějí zabít a já nejsem u něho! . . . Musím jít . . . pust mě! . . .“

Ale stařec lehce položil znovu na lože zesláblého hochu a pravil: „Pomalů, Hualpo! Nemáš ještě síly, a ostatně nesluší mladému orlu ujímati se supů, nesluší Majasovi brániti Španělů.“

„Ale Tenanga není přece sluhou Španělů!“ zvolal Pavel.

Stařec zakýval hlavou: „Ubohý orle! Vychován v porobě, spolčuješ se se supy. Cožpak ti, kteří tě drželi v haciendě, nebyli běloši?“

„Byli bílí, ale ne Španělé.“

„Kdo tedy byli?“ ptal se nedůvěřivě starý Indián.

„Tam daleko za mořem je mnoho jiných bílých národů.“

„A proč sem přišli? Brát zlato Toltéků a vyhubit Majasy?“

„Ale ne!“ odporoval živě Pavel. „Můj pěstoun, člověk učený, zkoumá právě nápisy Toltéků a snaží se z nich poznati jejich zapadlou minulost.“

Nyní Tuanuga oživil. „Zkoumá nápisy . . . Chce poznati jejich minulost . . . To je jistě dobrý člověk! A umí je číst? A zná řeč Toltéků? . . . Hi, hi, hi! Učený! . . . Ale mohl bych přísahat, že těch nápisů nepřečte. K nim třeba míti klíč, a ten má jediný Tuanuga.“

„Proto také právě těchto nápisů ve františkánském klášteře můj pěstoun nedovedl skutečně přečísti a stále se tím trápil.“

„Hi, hi, hi, trápil se! . . . Rozumím . . . Dobrý člověk . . . Škoda ho, že by měl zahynout, když není Španěl. A Chamulpo tvrdil, že jsou to

Španělé a ti ostatní jejich sluhové. Ostatně on mluvil i o tobě, že jsi podvrženec španělský . . .“

Pavel složil ruce jako k modlitbě: „Slituj se, otče, a pověz mi, co víš a kdo byl zajat!“

„Byli zajati dva běloši, dva Majasové a několik ozbrojených sluhů. Slyšel jsem, jak mluvili mezi sebou. Byl to jakýsi podivný jazyk. Ne španělský. A ty, hochu, dovedeš mluvit také tím divným jazykem?“

„Dovedu, aspoň něco.“

„Tak mi něco pověz. Ať Tuanuga uslyší.“

Pavel vzpomněl si prvně na modlitbu, které ho učila stará, dobrá hospodyně doktora Štěpána. Pozdvihl se na loktech a začal: „Otče náš, jenž jsi na nebesích . . .“

Slova modlitby, prosycená vzpomínkou na šťastné doby dětství a na dobré lidi, plynula výrazně z jeho úst a stařec naslouchal tiše a zadumaně. Konečně se ozval: „Ano, tak podobně mluvili! Slyšel jsem, jak jeden z nich, nejstarší, jmenovali ho Matteo . . .“

„To je Matěj, dobrý Matěj!“ zrovna vykřikl Pavel.

„Zdalo se mi, že rozmlouvá s bohem Slunce.“

„To je právě modlitba k Bohu, k jedinému Bohu slunce, hvězd i země . . .“

Tuanuga pohlédl pozorně na jinocha: „Mluví z tebe Španěl.“

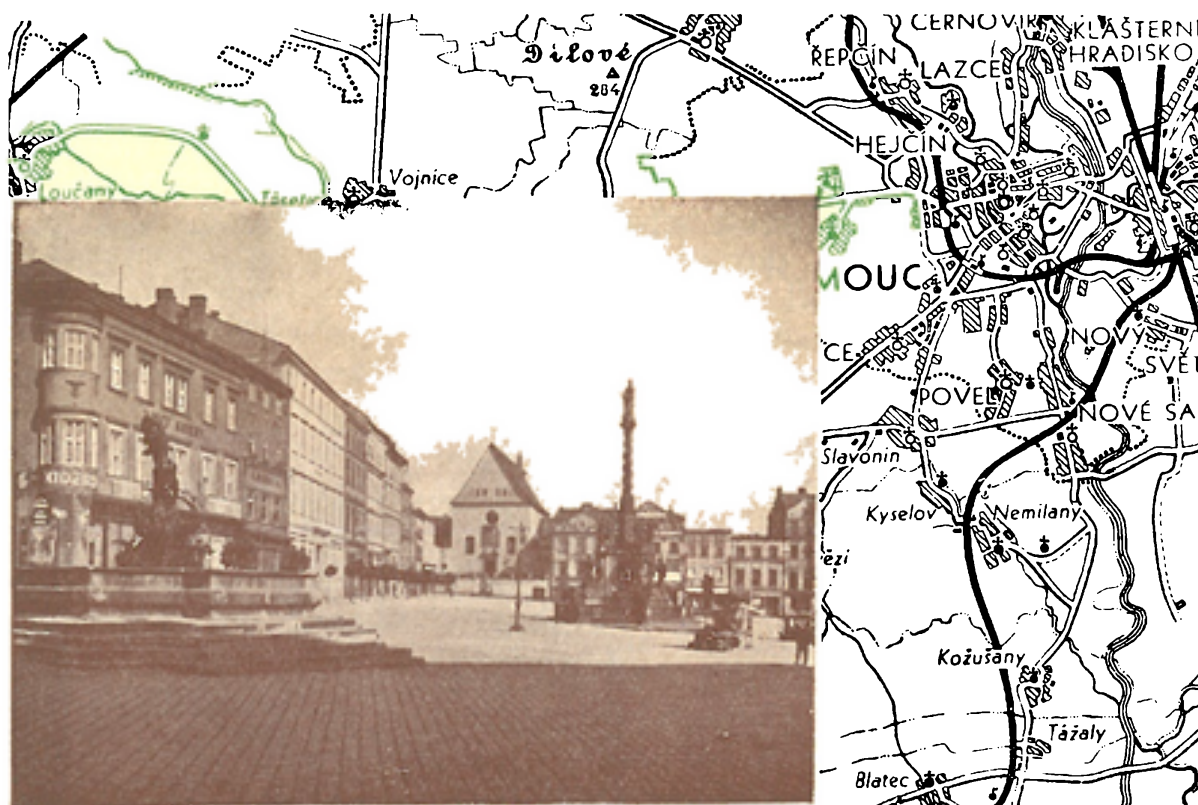
„Ne! Mluví ze mě pravda!“

Stařec se zadumal: „Potomek Toltéků mohl zajisté poznati pravdu.“ Potom se usmál a pravil: „Spi, synu, pokojně. Těch, kteří nejsou Španěly, kteří milují minulost Toltéků a učili tě pravdě, nepotká nic zlého. Tuanuga ti to přísahá při těchto starých řezbách.“ A vztáhl ruce k podivně pokresleným stěnám. Když pak znavený Pavel uléhal opět na lože, šeptal Indián: „A snad starý Tuanuga učiní pro ně ještě něco více!“

(Pokračování.)

Memfis v Egyptě: Alabastrová sfinga.

Wilsonovo náměstí v Olomouci.

NEVIDITELNÝ OCHRÁNCE.

P. Pokorný, CSSR.

Dojemně líčí slovinský spisovatel Xaver Meško lásku a starostlivost dobré matky o své dítě. Jak ta matička stojí na prahu domu a čeká na svého Jeníčka. Kde je, kdy asi přijde, a zastiňuje si rukou oči, aby viděla dále a zřetelněji. Její oči, její myšlenky, jako by se jen tázaly, jak by jen očekávaly: „Kde chodí dnes tak dlouho náš Jeník?“

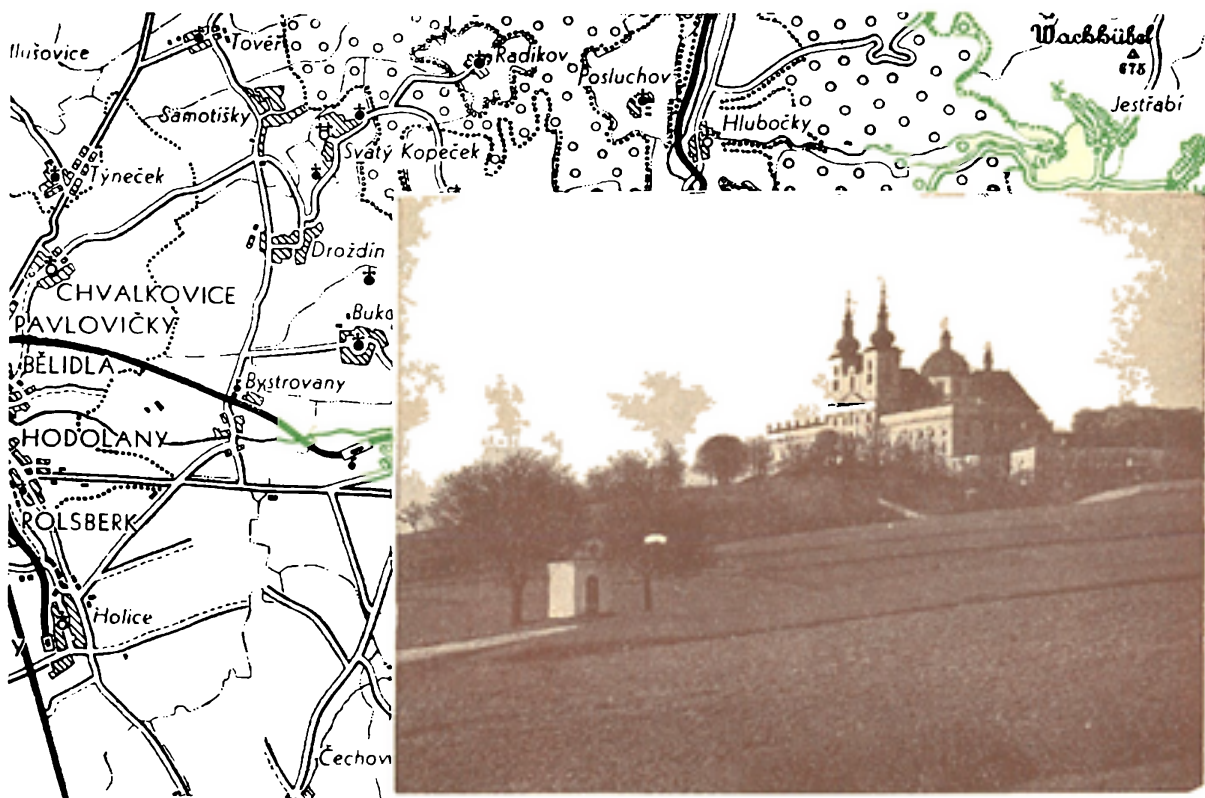
A Jeník chce jít k vodě. Chce si tam s druhými hrát — snad házet kaménky do vody, snad stavět mlýnky, snad se koupat. Ó, jakou starost má matička! „Což kdyby se mu něco stalo — spadl do vody?“

A maminka mu domlouvá: „Jeníčku, nechoď tam.“ A Jeník si staví hlavu a mračí se. A tu i slza zaleskne se v očích dobré maminky. Tu dobré srdce Jeníkovo neodolá: „Ne, nebuď, maminko, smutná. Vždyť já nejdu k vodě. Což, kdyby mne vodník zatáhl do hlubin a nikdy už bych tě, maminko, neviděl? Vždyť bys mi žalem umřela, ty moje drahá maminko.“

Než maminka všude tě nevidí, nemůže s tebou všude jít, ani neví všechno, co se děje v tvé dušičce. A proto Otec nebeský dal ti ještě jiného ochránce a nařídil mu, aby tě chránil na všech cestách tvých. Však víš, koho myslím — tvého anděla Strážného.

Ten tě nikdy neopustí. Vždy je s tebou ve dne v noci. Doma i ve škole je s tebou, v lese i na poli, ať již slušně a způsobně jdeš do školy neb do kostela aneb když vesele venku s druhy skotačíš.

A nemysli, že ho nepotřebuješ. Ó, mnoho potřebuješ jeho ochrany. Snad jsi v lese a hledáš chutné houby neb sladké jahody a nevíš, zda

Poutní chrám Páně na Sv. Kopečku.

někde se neskrývá zrádná zmije. A kdo tě odvrátil od nebezpečného místa, abys tam nestoup! Byl to tvůj anděl Strážný.

Snad jsi někdy spadl se stromu a kdo tě zachytil, že jsi se těžko neporanil neb dokonce nezabil? Tvůj anděl Strážný.

Podivuhodný příběh vypravuje řeholnice ze svého života:

Čas právě psal rok 1896 a mně třináctý mého života. Byl letní den — krásná neděle. I to sluníčko se na mne dnes jaksi veseleji dívá, jako by i ono mělo svátek.

„Však již vstávej,“ volají rodiče, „půjdeme do kostela a potom půjdeme navštívit svého syna a ty přijdeš odpoledne za námi.“

„Hned, maminko“ — a třeba nerada — rozloučila jsem se s postýlkou, pomodlila se, oblékla a spěchala vesele s rodiči do kostela. Vždyť, jak bych se mohla mračit, když sluníčko se směje a Ježíšek přijde dnes do mého srdce ve sv. přijímání.

Po mši sv. šli rodiče k mému již ženatému bratru. Já zůstala doma a odpoledne po křesťanském cvičení jsem spěchala za nimi. Na vybranou jsem měla dvě cesty. Buď jsem mohla jít lesem neb polní cestou, která vedla poli a lučinami přes říčku a vysokým tunelem. Vyvolila jsem si polní cestu. Bylo mi dosti úzko. Nikde ani človíčka nebylo viděti. Tu vzpomněla jsem si na svého neviditelného ochránce a průvodce, anděla Strážného, a také jsem ho hned hezky prosila, aby mne chránil od zlých lidí a ode všeho neštěstí. Modlila jsem se k němu až k potoku. A tu již jsem stoupla na kámen, abych skočila na druhý břeh.

Než, co to — kdosi mne zachytil za rameno a slyšela jsem zřetelně slovo: „Vrať se!“ Kdo to jen mluví? Ohlédnu se, než nikoho nevidím.

Přece jsem však poslechla a ustoupila od potoka a tím vroucněji prosila anděla Strážného o pomoc.

Po chvíli jsem se opět vzmužila a vrátila se k potoku a opět chystala se jej přeskočit. — Než opět někdo mne zadržel a opět slyšela jsem hlas: „Vrať se!“ Celá přestrašená jsem ustoupila a rozhlížela se vůkol, kdo to jen volá? Nevidím však nikoho široko daleko. Co se to jen dnes se mnou děje? Vždyť nikoho nevidím. Snad se jen klamu?

I pokusila jsem se již po třetí přeskočit potok. Tehdy jsem neuslyšela varovného hlasu — skočila jsem, a tu jakousi neviditelnou mocí nesena stanula jsem nahoře na vysokém tunelu místo na protějším břehu. Odtud jsem mohla celý kraj přehlédnouti.

A jak jsem se poděsila, když jsem spatřila dole stát muže, v ruce měl dýku a hrozil mi jí. Zde mne však nemohl zasáhnout.

V smrtelné hrůze utíkala jsem, co mi nohy stačily, aby mne nemohl dostihnout. Šťastně jsem se dostala k rodičům, kde jsem vysílením a přestálým strachem klesla.

Když si tak na to vše vzpomenu, tu vždy děkuji andělu Strážnému za tak podivuhodnou ochranu a pomoc.

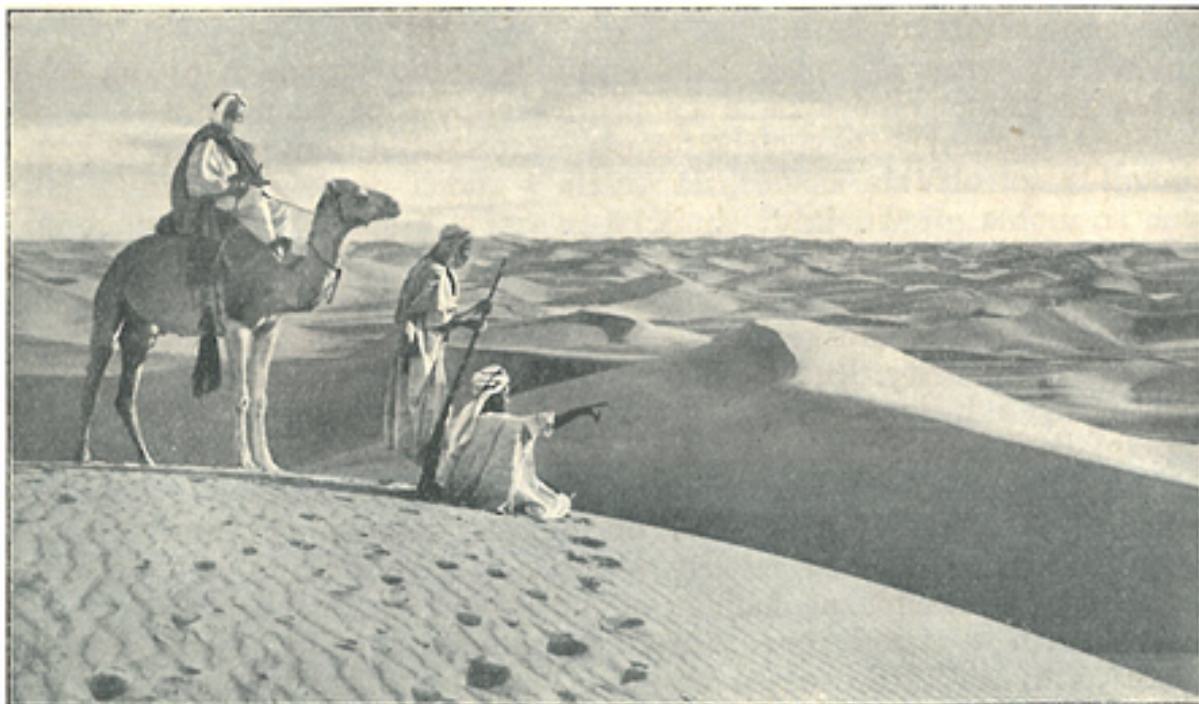
Jak podivná je často pomoc sv. anděla! Zvláště nevinné děti těšívají se jeho ochraně.

V městě B. . . jde matka s pětiletým děvčátkem úzkou uličkou do druhé ulice. V této úzké uličce stála vysoká stará zeď — již na spadnutí. Než málokdo si toho všimal. — Když tak jdou, zůstane dítě pojednou stát a ne a ne dál, jako by zkamenělo.

Matka netrpělivě je táhne, aby šlo dál. Dítě se však ani nehne. Jen se dívá, jako by bylo srostlo se zemí.

Tu matka se rozkřikne na dítě: „Ale pojď již přece, copak pořád stojíš?“

Na pokraji egyptské pouště.

Sotva to dořekla, slyšet strašný praskot, rachot... To ona stará vysoká zeď spadla. Právě by byla matku i dítě zasypala, kdyby se nebyly zastavily, protože dítě nechtělo jíti.

Polekaná a hrůzou se chvějící matka popadla dítě a utíkala s ním domů. Tam si klekla s děvčátkem před kříž a vroucně děkovala za záchranu. Když se trochu uklidnila, tázala se děvčátka: „A proč jsi zůstala tam na ulici stát a bála se dále jíti?“

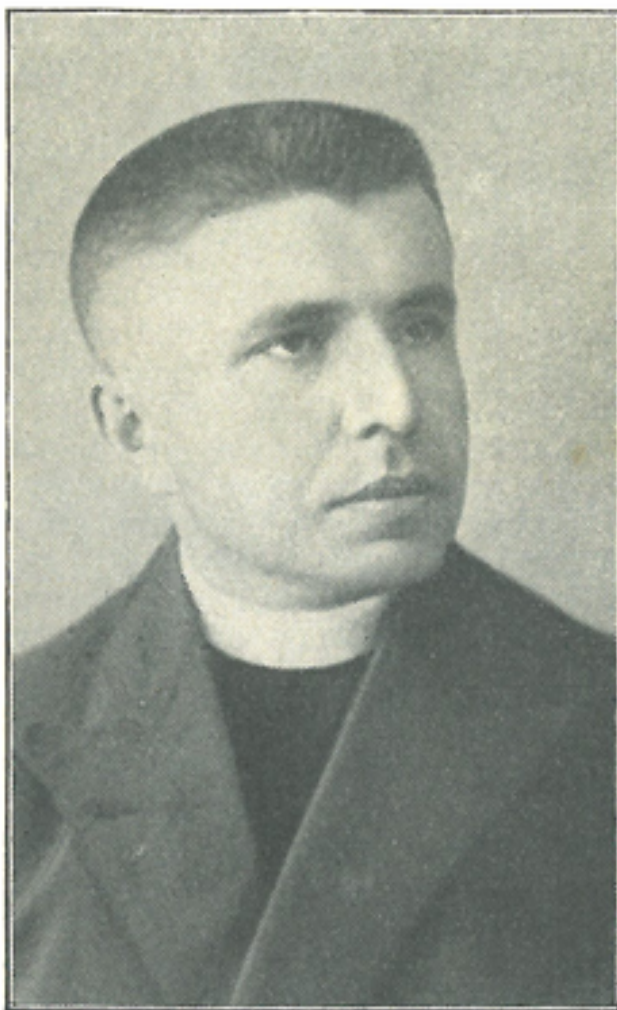
Dítě odpovědělo: „A což jsi ho neviděla?“

„A koho to myslíš, dítě?“ ptá se udivená matka.

„Inu, toho krásného, bílého mladíka v dlouhém, jasném oděvu. Ó, jak byl opravdu krásný! Mami, skutečně jsi ho neviděla? Vždyť stál zrovna přede mnou. Já jsem se docela přímo na něho dívala, ale nebála jsem se.“

Když to matka slyšela, vyhrkly jí slzy z očí, objala dítě a zvolala: „Ó šťastné dítě, vidělo jsi svého anděla Strážce! Děkuj mu z celého srdce a nikdy nezapomeň ve svém životě, co dobrého ti prokázal.“

Hleď, jak dobrým a mocným ochráncem je tvůj sv. anděl. Když o tělo tvé tolik se stará, aby tě uchránil od velkého neštěstí, čím více se stará o duši tvou, aby nezahynula, ale přišla k Otci nebeskému do nebe!

Zesnulý, šířitel Anděla Strážného v Třebíči, katecheta Boh. Ševčík.

VOLÁNÍ JARA.

Silva Hlubínský.

Děti, hola,
už k nám z dále jaro volá,
konec je všech našich tísní,
skřivan už se zase vrátil,
by náš chudý program písní
obohatil.

Sady němé,
než se jenom nadějeme,
procitnou zas, protrou zraký,
až je slunko zlaté, milé,
ukryté kdes pod oblaky,
zlíbá čile.

Hned zas tráva
a luk kvítka usměvavá
lákati nás budou z chatek,
až si venku poskočíme,
tož zas bude pro nás svátek,
o němž sníme.

Proto s plesem
jaro mladé vítejme sem,
slavobránu zchystejme mu,
naší čisté lásky dílo,
by se u nás tady jemu
zalíbilo.

MEZINÁRODNÍ Hnutí KATOL. ESPERANTISTŮ.

Řídí: Aleš Berka, gener. sekretář IKUE, Brno, V jirchářích 8.

Hodina II. (Dua leciono.)

Ĉu vi bone konas la unuan parton de: Patro Nia ?

(Znáte dobře první část Otčenáše . . . ?)

Jen la dua parto. — (Zde druhá část.)

SALUTON, MARIA, gracoplena, la Sinjoro estas kun vi. benata vi estas inter la virinoj kaj benata estas la frukto de via korpo, Jesuo. Sankta Maria, Dipatrino, preĝu por ni pekuloj, nun, kaj en la horo de nia morto. Amen.

En la no nomo de la Patro, kaj de la Filo, kaj de la Spirito Sankta. Amen.

Pronomoj (zájmena): b) přivlastňovací: tvoří se z osobních příponou -a: mia — můj, má, mé, via — tvůj, tvá, tvé (váš . . .), lia — jeho, ŝia — její, ĝia — jeho, její, jeho; nia — náš, naše, ilia — jejich.

ROZHLEDNA A OCHOZ U KAPLE NA RADHOŠTI. — V kapli je originál Liebscherovy „Valašské Madony“. Za kaplí stojí mohutné sousoší slovanských věrozvěstů sv. Cyrila a Metoda na podstavci 1.60 m vysokém. Je z bronzu, duté, 2.60 m vysoké a váží 84 q. Vítá příchodí ke kapli vystupující. — Sousoší i Radigost jsou dílem podradhoštského rodáka A. Poláška, ředitele umělecké akademie v Chicagu. Byly na Radhošti postaveny r. 1931.

Miaj bonaj infanoj lernu dili gente nian modlingvon Esperanto.

(Mé dobré děti, učte se pilně naši světovou řeč Esperanto.)

Předpony a přípony vytvoří vám ze známých již slov slova nová: zapamatujte si je proto dobře: *mal* — značí opak, *bona* — dobrý, *malbona* — zlý, *granda* — velký, *malgranda* — malý, *mola* — měkký, *malmola* — tvrdý, *fermi* — zavřítí, *malfermi* — otevřítí, *espero* — naděje, *malespero* — zoufalství, *permesi* — dovoliti, *malpermesi* — zakázati. K takto vytvořeným slovům můžeme opět přidáním základních koncovek -o, -a, -e, -i tvořiti slova nová. *Malpermeso* — zákaz, *malespero* — zoufalství a pod.

dis — značí rozluky, jako naše roz-: *iri* — jíti, *disiri* — rozejíti se, *doni* — dáti, *disdoni* — rozdati; *ŝiri* — trhati, *disŝiri* — roztrhati; *ĵeti* — hoditi, *disĵeti* — rozhoditi a pod.

Přípona *-in-* mění jméno rodu mužského na ženské: *patro* — otec, *patr-in-o* — matka; *sinjoro* — pán, *sinjorino* — paní; *frato* — bratr, *fratino* — sestra; *reĝo* — král, *reĝino* — královna a pod.

Ekzercio: *Leono estas forta. La dentoj de leono estas akraj. Al*

RADIGOST. Byl u pohanských našich předků ctěn jako bůh pohostinství, plodnosti, života, války i vítězství. Je 3.20 m vysoký, na podstavci 1.50 m vysokém a váží 20 q. Je z umělého kamene, umístěn za rozhlednou Cyrilkou.

RADHOŠŤ, památná hora v mor.-slez. Beskydech, 1130 m vysoká, proslulá krásným rozhledem do Moravy i na Nizké Tatry. Na vrcholu je kaple. — Pod vrcholem na svahu malebně položené PŮSTEVNĚ, turistické útulny ve svérázném valašském slohu od architekta Dušana Jurkoviče, obilbené letoviště i středisko zimních sportů.

FRENŠTÁT pod Radhoštěm. Politický okres Místek, župa XIV.

ROŽNOV pod Radhoštěm, v údolí Dolní Bečvy. Polit. okres Val. Meziříčí, ž. XIV. Romantické okolí, lázeňské místo.

leono ne donu la manon. Mi vidas leonon. Resti kun leono estas danĝere. Kiu kuraĝas rajdi sur leono? Mi parolas pri leono. (Laŭ „Ekzercoj“ de Zamenhof.)

Novaj vortoj: matura — dospělý, forta — silný, dento — zub, akra — ostrý, doni — dávatí (dátí), mano — ruka, resti — zůstati, danĝero — nebezpečí, kuraĝo — odvaha, rajdi — jeti, paroli — mluvití.

Překládejte české články do Esperanta. K tomu účelu použijete česko-esperantský slovník, který obsahuje základní mluvnicki Esperanta a více než 10.000 slov. Objednávky řiďte na Vydavatelství levných esperantských knih, Brno, V jirchářích 8. (Pokračování.)

Z KATOLICKÝCH MISÍ.

Kaferská pověst. (Z časopisu mariannahillských misionářů.) — Fr. V š e t e č k a.

PROČ NEMÁ KRÁLÍK OCÁSEK.

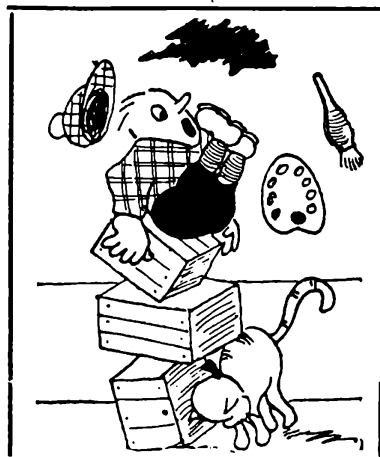
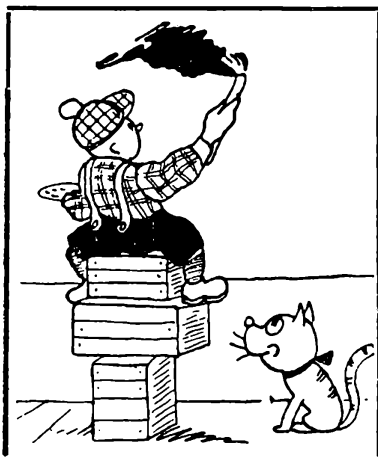
Když jednou velice přšelo, byla všechna zvířata pozvána, aby si přišla pro ocásek, pakli by si ho přála. V celých houfech pochodovala, běžela a skákala zvířátka na místo, které bylo k tomu určeno. Jenom lenivý králíček zůstal ve svém teplém doupěti sedět a povídal si: „Ach co, je tak mokro, nepůjdu ven.“ Vykukoval jenom ze svého úkrytu a volal na okolo se beroucí: „Přítelíčku, až půjdeš zpět, vezmi také mně ocásek.“

Po nějakém čase se vracela zvířata, ozdobena pěknými ocásky. Jedno mělo dlouhý, jiné krátký, opět jiné chvostnatý anebo dokonce krásný hladký ocas; na lenivého králíčka však žádné nevzpomnělo. A tak zůstal pro vždy bez ocásku.

MALÝ DAVID.

Silný, kaštanověhnědý, asi čtyři roky starý hošík prosil misionáře o obrázek. Obdržel jej. Byl to obrázek sv. Jana Křtitele jako malého hochy. Malý David — tak se černošek jmenoval — prohlížel obrázek pozorně a vážně, ukázal jej matce a potom s opovržením pravil: „To je přece jenom dítě ještě! Takové se nehodí pro tak velkého chlapce jako jsem já.“ Roztrhal obrázek na kousky a zahodil.

Veselá historka beze slov.

První jarní práce našich nejmenších.

Z LÁSKY KE SPOLUŽÁKU.

Bohuslav Brožek.

Spolužáci, Malinův Karlík a Jeník Hrušův, dva nejlepší přátelé, patřili k nejpilnějším žákům ve škole, učitelé i velebný pán nemohli si oba dosti vynachváliti.

Nestejně však bylo jejich rodičům naměřeno statků pozemských. Zatím co Karlíkův tatínek byl zámožným, všeobecně váženým rolníkem, musil se podruh Hruša perně oháněti, aby uživil svoji několikačlennou rodinu. Již řadu let pracoval v rozsáhlé přádelně bavlny v blízkém městě. Míval zaručen neveliký sice, ale stálý výděleček, ač musívali se všichni doma ve všem uskrovniti. Pracoval rád pro svoji drobotinu a nepřál si nic toužebněji, než aby mu Pán Bůh i v budoucnu dopřál sil ku práci a výdělku.

Rozdíly ve hmotném postavení rodin nikterak však nevadily oběma chlapcům, aby k sobě nelnuli. Karlík sám vrozeným ostrovtipem často vycítil, že Jeník přichází často do školy bez svačiny a byť se i vylouval, že nemá hladu, přítel mu poskytl část svých hojných zásob a uměl to způsobem tak šetrným, že se Jeníkovi často až oči zalily slzami.

Přišly však ještě horší dny. Provoz v továrně, v níž až dosud otec Jeníkův byl zaměstnán, byl zastaven, dělnictvo propuštěno. Těžko se

shánělo jiné zaměstnání lidem, kteří valnou část života ztrávili v závodě. Podobně bylo i s Hrušou. Čeho se měl chytiti, když ve všech oborech práce nedostatek a lidí veliké množství? Neveliká podpora v nezaměstnání stačila sotva rodině ke skrovnému nasycení. A kde byly ostatní potřeby: palivo, prádlo, šatstvo, obuv, nájemné?

Karlíkovu bystrému zraku neušlo, že Jeník bývá neobyčejně zamklý a zasmušilý, že se straní i jeho společnosti. Pozoroval dobře při svých návštěvách u Hrušů, že nebývalá nouze v rodině druhově je domovem.

K Malinovým přijel na návštěvu otcův bratr, zámožný lékař z krajského města. Karlík rád strýčka vítal, tím spíše, an přivezl mu hojnost bohatých dárků. Mimo jiné dostal od něho pěkné, stříbrné kapesní hodinky a stokorunu.

Chlapec radostí jen zářil, políbil slušně štědrému dárci ruku, chvíli o čemsi přemýšlel, pojednou chytil matku kolem krku a dosti dlouho jí šeptal cosi do ucha. Strýček s otcem udiveně pozorovali jeho počínání. Konečně paní Malinová s úsměvem kynula hlavou a obrátila se k oběma mužům.

„Jenom si považ, švagříčku, Karlík chce ty pěkné věci darovati jednomu ze svých chudých spolužáků,“ prozrazovala.

„Jeníku Hrušovu, vid’?“ pan Malina spočinul pátravým pohledem na synkovi, který skrýval uzardělý obličej do matčina klína.

A když hoch mlčky přisvědčil, obrátil se opět k bratrovi.

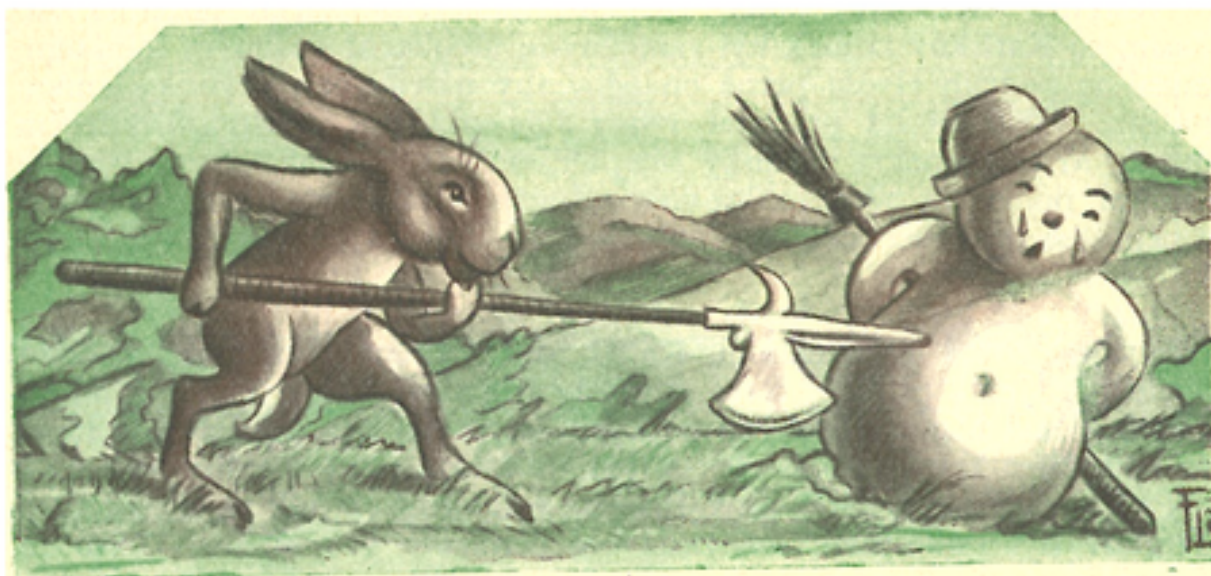
„Je to nyní bída,“ řekl zasmušile, a krátkými slovy vylíčil neutěšené hmotné poměry v rodině synova spolužáka.

Strýček poslouchal s počátku trochu udiveně, poté však pokynem ruky zavolal Karlíka k sobě a políbil ho vroucně na zardělou líc.

„Učiň jenom dle hlasu svého srdce, můj hochu, vypomoz trpícímu příteli podle svých sil,“ řekl dojatě. „Přes to nebudeš ty sám zkrácen ani v nejmenším.“

Ještě téhož dne donesla si matka Jeníkova od Malinů, kam byla zavolána, hodný uzlík šatstva pro synka, obuv, slušný obnos na penězích a kromě toho i slib, že bude na ně pamatováno v budoucnosti,

Smrt poslednímu sněhuláku!

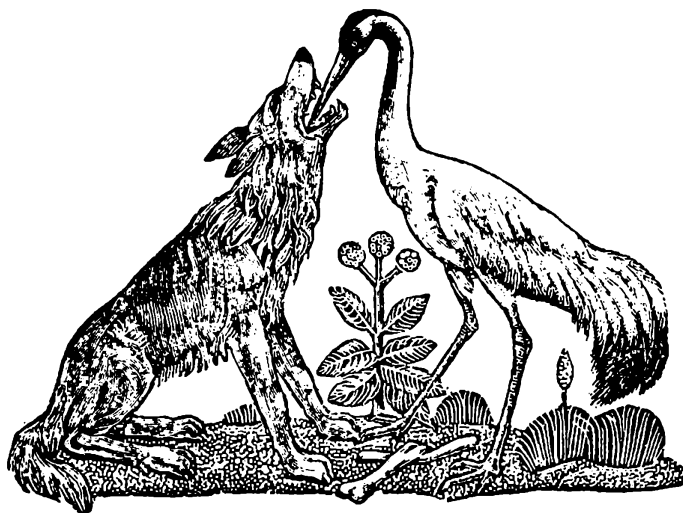

Hladovému vlku jednou
uvízla kost v hrtaně,
sliboval odměnu tomu,
kdo mu ji ven dostane.

Jeřáb — dobrák s dlouhým zobcem
děti doma zanecha,
naříkajícímu vlku
na pomoc hned přispěchá.

Kost je venku — vlk zachráněn,
odměnu však nechce dát:
„Hlavu že jsem neukous’ ti,
můžeš býti, brachu, rád!“

J. Ž.

dokud se poměry nezlepší, nějakými pracemi, při nichž by si mohli něco získati.

Ubohá chtěla líbati ruce nenadálým dobrodincům, ale doktor jí v tom mlčky zabránil a ukázal na Karlíka. Hrušová pochopila a její vděčný pohled spočinul na hochovi.

„Aby ti to, Karlíčku, sám Pán Bůh odplatil,“ vynutila ze sevřeného hrdla, „že sis vzpomněl ve svém štěstí na našeho Jeníčka,“ pohnutí ji přemáhalo čím dále tím více. „Mají se oba hoši tolik rádi,“ dokládala lékaři na vysvětlenou.

Dva hoši ve vesnici byli toho dne neskonale šťastni. A co myslíte vy, čtenáři milí, kdo z nich byl šťastnějším?

Že tímto šlechetným skutkem bylo přátelství obou chlapců dokonale utuženo, netřeba snad dokládati.

ZÁŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

(Pokračování.)

10. VÍRA SÍLÍ ONDŘEJE V UTRPENÍ.

Po přijetí svátostí nemocný se poněkud uklidnil. Blouzniti přestal skoro úplně. Přimkl oči, pohřížen v uctívání Toho, jež přijal do srdce.

„Jak jsi šťastný, Ondřeji, že máš dnes večer Pána Ježíše ve svém srdci!“ pravila milosrdná sestra.

„Sestřičko, nemáte mi čeho závidět: vždyť jste Ho přijala ráno . . .“

„Jak sladko je při myšlence, že v nebi budeme Ho míti ustavičně!“

„Ó ano,“ pravil s pohnutím, „tam budeme Ho stále také vidět!“

Kolem sedmé hodiny večer pravil k řeholnici, když mu vyměňovala obvaz: „Pohledte, sestřičko, maminka má nyní pokojnější výraz tváře!“

„Proč, miláčku?“ zeptala se matka, předstírajíc, že nerozumí, o čem mluví.

„Tak ses bála, maminko, žes plakala, když jsem přijímal poslední svátosti.“

„To se ti zdálo, můj chlapečku . .“

„Ó, viděl jsem dobře, maminko!“

Tak minul večer, pokojný a tichý. Přešla i noc. Ráno probudil se nemocný v horečce. Teploměr ukazoval 40 stupňů. Zdálo se, že nastala poslední hodinka. Ale byl to klamný poplach.

V pondělí nastalo zřejmé zlepšení. Horečka klesla sice jen nepatrně a hrozná rána v noze hnisala ustavičně, ale nemocný byl čerstvější. Ostatně hoch nebyl dosud nikdy nemocen a měl mnoho životních sil. Všichni doufali, že jeho odolná tělesná soustava přemůže chorobu. Zlepšení trvalo i několik následujících dní.

Ale Ondřej nedal se tím oklamati. Když matka, sedíc u jeho lůžka, osnovala radostné plány na ty dlouhé týdny, kdy chlapec bude musit odpočívat a nabývat síly po tak těžké chorobě, Ondřej se jen slabě usmíval. Věděl, že zemře.

„Vím,“ pravil spolužákovi, který ho přišel navštívit, „vím, že zemru. Nelekám se smrti, ale uvažuji jen, jak těžce má smrt zarmoutit rodiče.“

Rána v noze hnisala stále více. Aby ji vyčistili, omývali ji několikrát denně vřelou vodou. Každé dvě hodiny sestra Berta snímala obvaz, zachycovala krev vatou a potom vytlačovala hnis. Nato namáčela kousek plátna ve vařící vodě, kladla jej na ránu a vtlačovala v proraženou kost až ke dřeni.

„Můj ubožáku,“ říkala řeholnice, „vidíš, musím být katem, třebaš jsem Milosrdnou sestrou.“

Ondřej snášel tato muka s tváří ztuhlou bolem. Ale z jeho úst nevyšlo nikdy slovíčko stesku. Trpěl jako hrdina.

„To nic není, sestřičko,“ upokojoval řeholnici, pohnutou do hloubi srdce, „to nic není, docela nic se nebojím!“

Lékař, který ho operoval, nevycházel z údivu. A byl to člověk, jehož rukama prošly tisíce nemocných, tisíce hrdinů z poslední války.

„Za celou dobu své chirurgické praxe“, pravil, „neměl jsem pacienta tak trpělivého. Ten malý hoch budil ve mně soucit; a přece již svým povoláním nemám býti citlivým! Když jsem vcházel do pokoje, nesa chirurgické nástroje, chlapec pohlížel mně do očí zrakem tak hlubokým, že mi pronikal přímo k srdci, zrakem, z něhož jsem mohl jasně vyčísti i úzkost před utrpením i bohatýrskou, rozhodnou vůli, trpěti bez žaloby.“

Matka mu často opakovala: „Hleď na Ježíše ukřižovaného. Trpěl za tebe. Spoj své utrpení s Jeho mukami. On ti dodá síly, abys dovedl snést všechny bolesti.“ A Ondřej čerpal také sílu a statečnost z kříže.

Lékař, neskrýváje úcty k tomuto hrdinnému skautu, pravil mu jednou: „No, maličký, jsi opravdu velký hrdina, když dovedeš to všechno snášet! Jak jsi asi ctnostný!“

Skutečně, lékař správně to vycítil. Jen ctnost, zbožnost, spojení s obětí Kristovou v nejsvětější svátosti mohly dokázati, že nemocné dítě trpělo se statečností, hodnou podivu.

Zatím však Ondřej rychle pozbýval sil. Po noci, v níž skoro nic nespál, usnul konečně až k ránu. Matka nechtěla rušiti jeho spánek. Když se hoch probudil, ptal se hned: „Maminko, proč mi dnes nepřinesli sv. přijímání?“

„Protože jsi spal, miláčku. Bylo ti tak potřeba odpočinku!“

„To je velká škoda,“ povzdechl Ondřej smutně. „Přece víte, jak mnoho mně záleží na posílení Tělem Páně.“

Jak mnoho mu na tom záleželo, věděli dobře ti, kdo při něm bděli v noci. Přes silnou horečku a nesnesitelnou žízeň, jež mu vysušovala hrdlo i ústa, nechtěl nikdy po celou noc polknouti ani kapku vody. Jenom zrak, utkvělý na hodinách, svědčil, jak dychtivě očekával chvíli, kdy bude moci konečně upokojiti žízeň. Nikdy však ani slovíčkem nedal najevo, jak velikou obět přináší z lásky k Ježíši, utajenému v nej-světější svátosti.

Po dobu chroby, kdy nebylo u něho lékaře ani hostí, přimyká oči. Těm, kdo u něho bděli, mohlo se zdáti, že dříme, ale lehké chvění úst a někdy hlasitější šepot nemocného svědčily o tom, že se modlí. Jeho prsty posunovaly zvolna zrnka růžence. Pohřížen v modlitbu, neodpovídal na dávané otázky. Ozýval se teprve, když skončil.

Jednou zeptala se ho sestra Berta: „Myslíš časem na Pána Boha?“

„Ale myslím na Něho stále,“ odpověděl udiven, že mohl o tom někdo pochybovati.

Hned na počátku nemoci obdržel od jisté známé řeholnice odpustkový křížek. Tento křížek líbal několikrát denně. Měl rovněž ostatky kardinála Merciera a sv. Terezičky od Ježíška. S jakým nadšením je k sobě vinul, jak nerad se s nimi loučil, třebas jen na chvíli!

Dva dny před smrtí Ondřej se náhle probudil, odhodil pokrývku a usedl na lůžku. Široce rozevřenýma očima hleděl upřeně do jednoho místa: „Sestra Terezie od Ježíška!“ zavolal. Potom padl bezvládně na podušky.

Matka nemohla se od něho dovědět nic více. Na všechny otázky odpovídal mlčením.

(Dokončení.)

JAK KRAKONOŠ OBDAROVAL HODNOU DÍVKU.

E. E 1 p 1.

V malé osadě v Krkonoších poblíž lesa bydlil krejčí se svojí rodinou a poctivě se tu živil. Čeho se mu nedostalo na statcích pozemských, vynahradil mu Pán Bůh na hodných dětech. Plavovlasou Mařenku krejčovských měli všichni rádi, neboť její milá tvář, na níž usedaly ruměnce jako nejkrásnější růže, projevovala tolik jemnosti duše, že se lidé pozastavovali nad tím, jak je možno, že v prostinké rodině vyrostl takový ušlechtilý květ. Děvče nikoho nezarmoutilo, bylo-li třeba, pomocí přispělo a úsměv její zářival jak jarní sluníčko. Mařenka byla velmi pracovitá. Když jí nebylo potřeba doma, zabloudila do lesa, aby přinesla suchých větví a opatřila tak palivo na zimu. Když jednou kráčela zase lesem, zašla hlouběji do hustého podrostu. Pojednou slyší, jak si někdo zhluboka povzdychl. Obrátí oči, odkud ten hlas a vidí na kmeni poraženého stromu seděti starého myslivce. Tvář jeho byla přívětivá a oči plny laskavosti. Obličej byl z větší části zarostlý šedivými vousy.

„Vítám tě, Mařenko! Jsi dobré děvče a jsem rád, kdykoliv tě vidím,“ řekl myslivec a srdečně se na ni zadíval. Děvčeti bylo divné, že ji neznámý muž zná, ale nijak se nebála, vždyť jí připadalo, jako by se na ni díval některý z rodičů.

Spojenými silami.

„Až se budeš vdávat, přijdu i já na tvoji svatbu,“ dodal myslivec a zdvihl se k odchodu.

V nedaleké osadě zvonili právě poledne. „Již musím domů, je poledne a čekají s obědem,“ dodal a zvolna odcházel. Mařenka vídávala často obrázky i ze dřeva vyřezávané figurky Krakonošovy a všechno jí připadalo, že starý, dobrý člověk před chvílí tu s ní mluvící, není opravdový myslivec, nýbrž Krakonoš, v jehož očích našla oblíby.

Ubíhal čas jako voda a Mařenka se dočkala dne, kdy měla opustit rodiče a založit si vlastní domácnost. Požádal o její ruku mladý mlynář ze sousední osady a proto, že byl znám jako hodný člověk, dali mu krejčovi rádi svoji dceru. Svatba byla hlučná. Sešli se tu příbuzní i přátelé obou mladých manželů. Bylo po poledni, když zahrčel po cestě kočár a zastavil před domkem. Z kočáru vystoupil mladý, švarný myslivec, který nesl v rukou velkou kytici lesních květů.

„Posílá mě můj představený, starý nadlesní, abych vám za něho popřál všeho dobrého,“ řekl mladý muž a podal novomanželům kytici. Přítomní se dívali jeden na druhého, neboť se jim myslivec líbil a měli radost, že se za ně nestydí, ale zasedl s nimi ke stolu, aby se všemi pojedl. Potom se rozproudila zábava a mimo jiné vypravovalo se také o Krakonošovi a jeho kouscích. Jizbou zněla řeč, smích a veselí. Myslivec jen poslouchal, spokojeně přikyvoval a jakási radost obestřela jeho tvář, když přítomní jednomyslně a s láskou vzpomínali dobrého vládce hor, jenž hodným lidem pomáhal a zlé nemilosrdně trestal. Zábava a svatební veselí trvaly do noci. Mladý myslivec přál ještě jednou všeho dobrého manželům, se všemi se srdečně rozloučil a odešel ke kočáru, jenž na něj venku čekal. Ale jaký div! Místo mladého myslivce seděl ve voze starý, zarostlý myslivec, týž, kterého Mařenka v lese před časem viděla. „Buďte tu zdraví a šťastni!“ zavolal proměněný host a brzy zmizel ve tmavé noci. Teprve potom se rozpředla znova řeč o Krakonošovi a každý byl přesvědčen o tom, že na svatbě nebyl nikdo jiný než on. V té chvíli vzpomněla si mladá žínka mlynářova, že jí to přislíbil a slib svůj také splnil. Bylo však ještě větší překvapení, když ráno místo kytice lesních květů stála na stole kytice květů zlatých, znamenající veliké bohatství.

Zakrátko prodali mladí mlynářovi malý mlýn v horách a koupili si velký v úrodném kraji. Rádi si vzpomínali na šlechetného dárce, který založil na světě jejich blahobyt a bohatství, z něhož po způsobu jeho rádi udělovali chudým a potřebným.

OKÉNKA DO SVĚTA.

Potomek Konfuciův katolickým misionářem. Starším našim čtenářům je známo, že Konfucius, čínský filosof (551—478 př. Kr.), byl zakladatelem státního čínského náboženství. K jeho počtě byly zbudovány ve všech čínských městech chrámy. Nyní přináší noviny zprávu, že v městě Čeng-ting Fu, v provincii Hope, žije dosud potomek Konfuciův, který je katolickým misionářem. Je to P. Josef Kung, jehož předkové přijali víru katolickou. Spravuje obec asi dvou tisíc katolíků. Za nynějších nepokojů v Číně podařilo se mu několikrát utišiti rozbourené okolí a uchrániti svou farnost. Ve svém působišti požívá velké vážnosti.

Pštrosí vejce. Všimli jste si v minulém čísle obrázku, jak se dvě černošské děti dělí o obsah pštrosího vejce? Již ve starých čínských knihách se dovídáme, že pštrosí vejce bylo dáváno císařům oné říše darem. Pštrosi hnízdí v kulatých prohlubeninách v zemi nebo v písku. Samice snáší asi 30 vajec do hnízda, ostatní vejce jsou roztroušena kolem hnízda. Vejce má šířku asi 12 cm, délku asi 15 cm a je pěkně kulaté. Barvy je žlutobílé, jasně mramorované a váží skoro 1½ kg. Sameček sedí skoro sám neustále 42 až 52 dní ve dne v noci. Jen v afrických pouštích opouští pštrosi na hodinu vejce, zahrabávají je však dříve do horkého písku, takže v něm nevychladnou. Mladí pštrosi podobají se více ježku nežli ptáku, neboť na místo peří mají na těle rohovité špíchály. Tyto vypadávají po dvou měsících a pštrosům roste šedivé peří. Samečkové se vybarvují až ve druhém roce.

Jak se kde píše. Píšeme a čteme od levé ruky ku pravé, od shora dolů. Ale dříve se psalo a někde dosud píše také jinak. Staří Asyrové psali od prava nalevo, Sumeroové psali znaky od shora dolů (pod sebe). Některé starořecké nápisy jsou psány tak, že jedna řádka jde od leva napravo a druhá od prava nalevo. Východní národové, mezi nimi také Židé, zvykli si vesměs psát od zadu kupředu a zdola nahoru.

Hmyz potravou. Kobylky (saranče) pojídal na poušti již sv. Jan Křtitel, ale na východě jsou lidem potravou podnes. — V Brasílii pojídají domorodci se zálibou larvy brouka, žijícího v dřeni palem, v západní Indii praží si larvy tesaříků. — V Mexiku nesmí na svatební hostině scházeti medoví mravenci, mající zadeček přeplněný sladkou šťávou.

Míšenský jablko. Vlastenecký jesuita a český dějepisec Bohuslav Balbín z Vorličné

(1621—1688) píše ve své knize „Historia nat. Boh.“ o jablku míšenském takto: „Jest druh jablek, jimž u nás říkají „míšenská“, ač nepravým jménem, neboť jisté jest, že jich saská Míšeň nikdy nemívala. Tato jsou pro svou lahodnost a jakousi příjemně ostrou chut v cizině velmi oblíbena a na dlouhý čas uměle prý se zachovají. Slyšel jsem od starců, že kardinál Aldrovandus (později papež Klement VIII), pokud byl jako papežský nuncius v Praze, liboval prý si velmi v tomto druhu jablek, a když pak nastoupil papežství, že Jiří Lobkovic, nejvyšší kancléř král. Českého, plný vůz téhož ovoce jemu do Říma zaslal a že si získal za to nejvyšší milost u papeže, již dříve jemu velmi příznivého. O jablkách míšenských toto vidí se mi ještě podotknouti, že mnozí přírodopytci a zvláště staří zahradníci se domnívají, že jméno „míšenské“ ne od Míšně, kdež jich, jak jsem řekl, neznají, nýbrž od smíšení se odvozuje, poněvadž nejsou ani chuti kyselé, ani sladké, ani

Konec vlády Zimy.

Jedním tahem.

hořké, nýbrž z mnohých šťav složené; a z této příčiny i nemocným hlavně rozstrouhaná od lékařů bývají předpisována.“

Kilogram medu. Není to jistě velké množství, v obchodech stojí dnes asi 14—15 Kč, ale kolik práce je potřeba, než

jej pilné včelky nashromáždí! Německý včelařský odborník vypočetl, že na 1 kg medu musí včely navštívit 6 milionů květů červeného jetele nebo 125 tisíc hlav pupavy, asi 4 miliony květů luciny, 1,600.000 květů akátu, 100 tisíc květů fuksie nebo 80.000 květů hrachu.

Dospívajícím dívkám. Pod tímto názvem vydaly Školské sestry O. S. F. (Praha XII, Korunní 4) výbornou knížku Jolany Gerelyové, která poskytne dospívajícím dívkám mnoho poučení v nejobtížnějších otázkách mládí. Stojí pouze 12 Kč.

Nová antena v Liblicích je nejvyšší montážní stavbou v Československu. Dvojjehlancovitý stožár má výšku 300 m a je držen 8 silnými ocelovými lany v kruhu o průměru 300 m. Slouží celou svou konstrukcí i s kotevními lany vysílání elektromagnetické energie. Na stavbu anteny bylo spotřebováno 17 vagonů zvláštní oceli.

ORÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze 7.—9. čísla zašlete najednou do 10. května 1937 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Vylosovaní luštitelé budou odměněni cennými knihami.

1. OBLOŽKA.

K. J., Bystřice n./P.

Obličej části obložením
ostrov máme v moři Středozemním.

2. ČÍSELKA.

Petrovský.

Tomšů Jenda, pilný žáček,
dobře on ví, co je háček;
1234 51, by nechala ho
v klidu u stolíka malého.
Co on kutí, rozumuje? —
Hledím na něj, 12 3451
taj, oríšky pro 123451.

3. ZÁMĚNKY.

Ot. Vašíček, Brno.

- S „o“ mnoho lidí zahubil,
s „í“ kéž by dlouho byl!
- S „u“ kříženec osla je to,
s „o“ ničí nám šaty často.
- S „r“ stát na východě je,
s „v“ mužské jméno tak sluje.

4. PŘESMYČKA.

Petrovský.

Přeházej si jihu strom,
hudby nástroj bude v tom.

5. SKRÝVAČKY (zeměp.).

Kadlec.

Kosa zavadila o kámen.
Proč ji zerav převyšuje?
Lovci dlí na hradě.

6. PŘESMYČKA (zeměpisná).

J. Marková, Třebíč.

VLASTA

s = v

7. REBUS (přírodop.).

Vinárek — B. V.

100 50 K

8. REBUS (církn.).

Vojta Stuchlík — Kašpárkovi.

S Lékařská C Tváře.
potřeba

9. REBUS (místopisný).

Josefovským luštitelům -sv-.

000 100

10. REBUS POPISNÝ.

Kučerovi —SV—

- > Ledovou horu máš,
- > krádež nazýváš,
- > když hlásku si k tomu přidáš české město uhlídáš.

11. ROHÁČEK.

Pochylý F.

AAAÁEEE
 EEE I I I
 I L L L M
 N N R R
 Š T T
 T T
 T

část mešity
 evropský stát
 provádí letoun
 český malíř
 obřad (z lat.)
 dvě stejné samohl.
 souhláska

12. SOUZVUČKA.

J. Židlíkovi — Jenda Houšť.

Hlasatel vyšel
a ohlásil, že začíná

13. DĚLENKA.

Karel Brátka, Třebíč.

První s druhou, na to každý
 z nás se těší rád.
 Třetí, čtvrtá, pátá,
 rolník po dobré sklizni
 mnoho mívá.
 Celek najdeš hravě,
 malé město na Moravě.

14. VSUVKA.

L. Horák — Jar. Sojkovi.

Do pozemku, na němž roste
 jabloň, hrušeň, slíva,
 vbodni osten, spatříš ptáčka,
 který z jara zpívá.

15. KRÁLOVSKÁ PROCHÁZKA.

Josef Otoupalík.

o	d	i	š	k	o
r	D	U	Š	E	d
l	p	a	n	a	n
o	c	r	z	í	že

16. ROZŠIŘOVAČKA.

Zelenému — Š. O.

slepičí hlas,
 stará míra,
 oblíbená hra.

17. LIŠTOVKA.

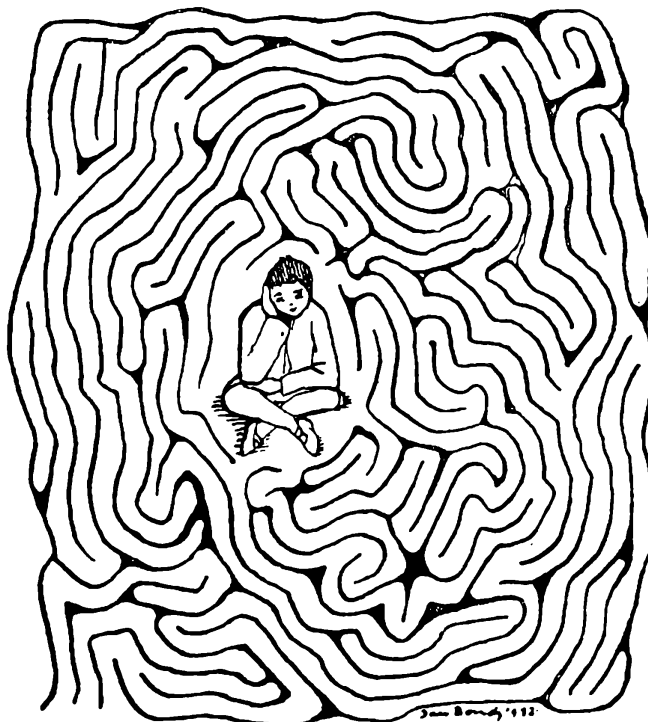
M. Jelének, Hluk.

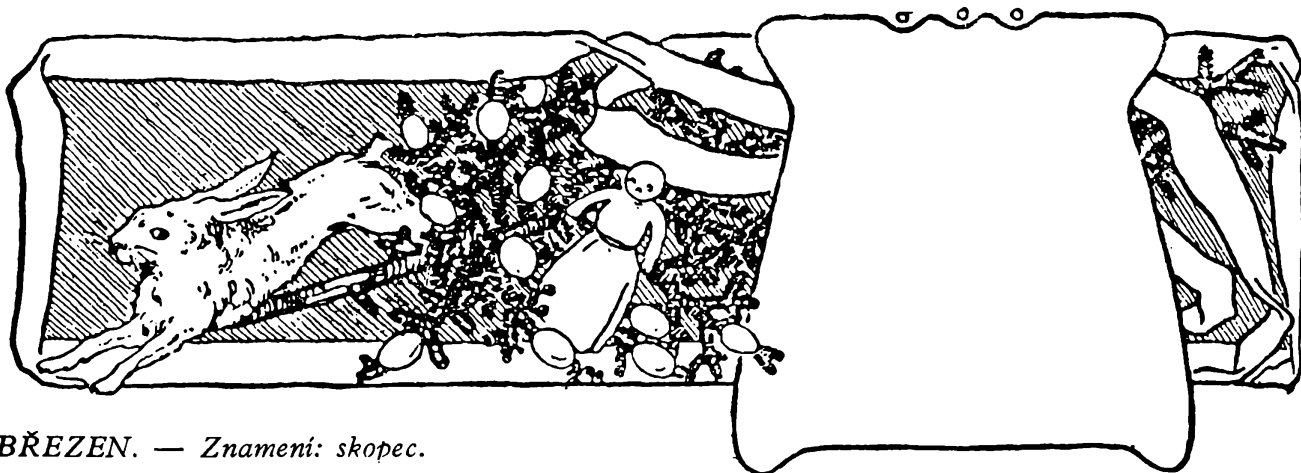
S	A	P	R
C	P	Í	A
Í	D	L	Í
O	E	J	D
M	U	E	K
C	I	Í	L

Rozluštění hádanek z čísla 4.—6.: 1. Ho-
 ražďovice. 2. Hranice, pranice. 3. Datel,
 datle. 4. Křížová cesta. 5. Rosa — trávu,
 kosa — krávu. 6. Labe, Adam, Baťa,
 Eman. 7. Kleopatra. 8. Kasta, pusta —
 kapusta. 9. Mše svatá. 10. Štědrý večer.
 11. Vysoké napětí. 12. Klub, klubko.
 13. Beneš, Masaryk, Rašín. 14. Konvalinka.
 15. Nepokradeš. 16. Veselé vánoce. 17.
 Zátka, zvratka. 18. Sob. 19. Tři králové.
 20. Čistota půl zdraví. 21. Veselé vánoce.
 22. Mamince, má mince. 23. Lukáš. 24. M.
 Aleš: Jesle. 25. Draha, dráha, drahá.
 26. Frank, lín — Franklin. 27. Lis, na, ar
 Adam — silná armáda. 28. Petr Bezruč.
 29. Mařenko, má, kořen. 30. Hanibal,
 kanibal. 31. Hron, Roch, och, n. 32. Ko-
 ledník. 33. Jedle, jesle. 34. Pomněnka.
 35. Sudoměř. 36. Mír, míra; vír, víra.
 37. Kos, sok. 38. Sněhová pláň.

BLUDIŠTĚ.

Kudy vyjde chlapec ze spleti chodeb v jeskyni?

BŘEZEN. — Znamení: skopec.

ZE STRÝČKOVY MOŠNIČKY.

Upřímný. Dědeček ptá se vnoučka: „Františku, jsou u vás ve třídě také nějaké darebáci?“ — „Ano, dědečku, jsme tři!“

Proč? Jirka: „Mami, mají černoši na šatech knoflíky?“ — Matka: „Nemají.“ Jirka: „Tak proč dal tatínek při ošře na černochoy knoflík?“

Perličky ze školní úlohy. Ježek je zvíře jehličnaté. — Telegraf je užitečný stroj, který klepá, i když nejde. — Když se někdo topí, je nejlepší, když se vytáhne na sucho!

Opatrná. Učitelka oznamuje dětem, že večer bude zatmění měsíce, aby se nezapomněly podívat. Opatrná Helenka vykřikne: „A prosím, kolik se bude platit?“

Odvážný. Malý Karlík velmi se těšil na sv. Mikuláše. Když Mikuláš přišel, bál se starší bratr Jeník strašně čerta. Maminka se ptá mladšího: „Karlíčku, ty se nebojíš?“ — „Nebojím! Ale třesou se na mně kalhoty!“

Nadějný syn. „Tatínku, já jsem si udělal sám housle!“ — „To jsi šikovný kluk! A kde jsi vzal struny?“ — „Vytáhl jsem je z mamčiná piana!“

Z dějepisu. Učitel: „Kde bydleli staří Slované?“ Žák: „Staří Slované bydleli u řeky Nilu.“ — Učitel: „Které město založil Alexander Veliký?“ Žák: „Alexander Veliký založil Adis Abebu.“ (V. Kocábek, ž. II. m. v Jimramově.)

Z náboženství. „Jak se jmenuje hřích, který dědí každý člověk po Adamovi?“ Žák: „Ten hřích se jmenuje prvotřídní“ (chtěl říci prvotný, správně: dědičný).

Statečnost nepomůže. Pepíček trhal na výletě květiny, stoupl při tom do kopřiv a spálil se. „Ach, tatínku, to to pálí!“ pláče. Ale tatínek míní: „Synku, muž musí být statečný!“ — Synek je chvíli ticho a potom praví: „Ale, tatínku, ono to pálí, i když jsem statečný!“

Z náboženství u maličkých. I. Katecheta: „Kam přijde duše člověka, poskvrněná malým hříchem?“ — Žák: „Do čistírny.“

II. Katecheta: „Kdo je náš bližní?“ — Žák: „Ten, kdo se k nám blíží.“

III. Katecheta: „Karlíčku, bude tvé tělo stále živo?“ — Žák: „Ano!“ — Katecheta:

„Ale ne, jednou přece umře?“ — Žák:

„Neumře, já budu hodně jíst!“ — IV. Katecheta: „Zvířátka se nesmí trápit!“

Žák: „Já jim ještě pomáhám. Jednou jsem našel pod stromem koťátko. Vzal jsem je, vylezl na strom a dal je do hnízdečka; ono, chudinka, vypadlo.“

Čestné slovo. Po veliké bitvě sněhovými koulemi objevilo se na domě rozbité okno. „Kdo to udělal?“ uhodil tatínek na Jiříka. — „Tati, to já nemohu říci!“ — „Pročpak ne?“ — „Dal jsem čestné slovo Tondovi Černých, že to na něho neprozradím!“

Proč? „Proč pláčeš, Jiříku?“ — „To ti, maminko, nemohu ani říci!“ — „A proč ne?“ — „Ono je to moc drahé!“

Slabý v zeměpise. „Kam pojedete na dovolenou?“ — „Do Italie na Capri.“ — „Proč až do Italie? Myslím, že naši kapři jsou stejní jako italské.“ (Jos. Sobola, stud., Troubsko.)

KAŠPÁRKOVY HÁDANKY.

Ze kterých hroznů se nelisuje víno? (Které se sní.)

Těla to nemá, a přece to vidíme. Co je to? (Stín.)

Který rok trvá jen okamžení? (Krok.)

Jest rek, který myši chytá? (Kocourek.)

Jaký vor potřebují kuchařky? (Zázvor.)

Jakých šidel bojí se pověřiví lidé? (Strašidel.)

Jaké čáry je dovoleno dělati? (Kočáry.)

Která ves se vejde do pytle? (Oves.)

Jaký skot se zdržuje v ohni? (Praskot.)

(Jos. Bařinka, Val. Klobouky.)

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

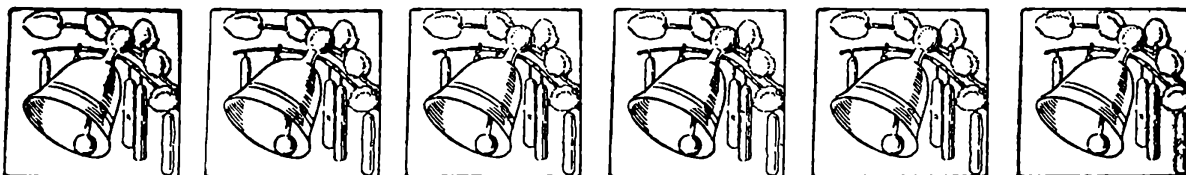
I. obrázek.

Pokračování
na str. 249.

V práci zabrán malíř Pýcha,
spokojeně pokuřuje,
pestré barvy štětcem míchá,
kraslici již dokončuje.

Náhle prask — ó, jaká zrada —
z kraslice se něco souká,
štětec, lulka na zem padá,
na mistra se kuře kouká. J. Ž.

NA VELKÝ PÁTEK.

Edv. Elpl.

Nebe se vyjasnilo a den ze dne přibývalo tepla i světla. Temné mraky, které pokrývaly nebe, rozplynuly se v zářivých paprscích sluníčka jako spousty sněhu na stráních a úsměv jeho pohladil povrch omládlé půdy. Však již první kvítka seskupila se, aby svými bílými a modrými květy uvítala věčně mladou a krásnou Vesnu, která slibně se usmála na celý kraj. Kvapem blížily se velikonoční svátky. Jak se na ně děti těšily! „Tatínek nám slíbil, že nás letos na Velký pátek zavede na stráň, kde jsou dosud zříceniny starého hradu,“ oznamoval sebevědomě Stáňa svým dvěma sourozencům Vládovi a Mařence. „Půjdeme brzy, abychom tam byli, když se budou čísti v kostele pašije. Kdoví, jestli tam nenajdeme nějakou bednu s penězi. Vypravuje se, že při jejich čtení se otvírají v zemi skryté poklady,“ dodal a čtverácky se usmál.

„Na takovém místě hoří zpravidla plamének modrého světla, aby naznačil, kde je třeba kopat. Ale není to tak snadné pokladu se zmocnit! Bývá hlídán psem s ohnivýma očima nebo jinou nestvůrou, která peněz hned tak lehce nevydá,“ sděloval Stáňa tajemně.

„To se těšíme,“ zvolali Vláša s Mařenkou, neboť věděli, že co otec slíbí, také splní. Radostně proto uvítali první den velikonočních prázdnin, které se započaly Květnou nedělí. Lidé chodili s kytkami stříbrných jehněd, aby je dali v kostele posvětit. Ve škole se děti dověděly, že je to památka na ratolesti, kterými vítali lidé Pána Ježíše při slavném vjezdu do Jerusalema. „Naše babička říkává, že posvěcené kočičky hodí se do ohně při veliké bouřce, to prý pak neuhodí,“ řekl Vláša, aby se také uplatnil a dokázal, že něco ví. A již tu byl Zelený čtvrtek, který jim připomenul zítřejší vycházku ke starému hradu.

„Tak se, děti, na ráno nachystejte, vyrazíme brzy, abychom nějaký ten poklad našli,“ poznamenal otec žertem a pohladil děti svýma dobrýma očima.

Na druhý den ráno vypravily se děti s otcem cestou k lesu. Každé z nich neslo si balíček od maminky, která dobře věděla, že jim bude v lese chutnat. Den byl jako vybraný. Slunce vyhouplo se nad les a rozlilo teplo po kraji, který dýchal mladostí a svěžestí. Jak tu bylo krásně! Sestoupili do údolí, jímž se vinul potůček. Jak si oddychoval, jak se rozešuměl radostí, že je zas volný a ledy nespoután! Tatínek připomenul dětem, že půjdou nyní přes lávku na druhý břeh a po cestě do příkré stráně.

„Dnešní evangelium nebo pašije, jednající o utrpení Kristově, vypravují, že šel Pán Ježíš se svými učedníky přes potok Cedron.“

„A my také jdeme přes potok,“ řekla Mařenka. „Však babička nikdy nezapomene dáti přinést na Velký pátek potoční vodu, abychom se v ní

umyli. Říkává, že je to památka na ten den a vypravuje, že za mladých let chodívala s děvčaty k potoku, kde poklekla, pomodlila se a vodou omyla.“

„Býval to pěkný zvyk, jakýsi projev vděčnosti Tomu, který se za nás obětoval,“ řekl tatínek a měl radost, že si děti všeho všímají a na vše se dotazují. Po obtížném stoupání stanul otec s dětmi u zříceniny starého hradu. Mnoho z něho tu již nezbylo. Prošli protesanou skalou, která v místech těchto sloužila za bránu. Ve skále trčely železné kruhy, které tu zbyly jako svědkové bývalé pevnosti. Rozbořené zdivo zdvihalo se nad zemí, místy se prohlubovalo pod povrch země, patrně zbytky sklepů, které jistě bývaly kdysi plny zásob jídla a pití. Kolem dokola spousty rozházeného kamení, jak zub času na zřícenině hlodal.

Děti hleděly plny zvědavosti mezi zdi a hledaly cosi stále očima.

„Zdá se mi, že chcete uvidět nějaký plamének, který by vám naznačil, kde hledat poklad, vidíte?“ řekl otec, prohlížeje si se zájmem zbytky pevných zdí.

„Ano, tatínku,“ přiznal se Vláša. „Však již myslím, že se pašije v kostele čtou.“

Nedaleko zapraskaly větve. Stáša uskočil. Nemyslí jinak, než že přichází nějaký duch hradního pána.

„Dobrý den, pane Jarolíme,“ pozdravil otce podruh Brázda, který se vypravil do lesa na trochu dříví. „To jste si přispíšili.“

„A víte, proč? Náš Vláša chce najít poklad,“ zažertoval tatínek a podíval se na podruha.

„Ach, milý synečku, kdyby zde byl, to bych si jej už dávno odnesl. Chodívám léta do lesa, často zde bloudívám, ale žádného pokladu, ani psa s ohnivýma očima jsem nespátril.“ Když ještě s otcem promluvil několik vět, dal s Pánembohem a odcházel dále. Děti si prohlížely zdivo, sestoupily do sklepní části a vše si důkladně prohlédly.

„Kdypak asi zde stál ten hrad?“ otázal se Stáša.

„Kdy zde byl vybudován a komu patřil, není známo. Jen to je jisto, že byl pěkně uschován mezi lesy a přístup k němu od potoka do příkré stráně byl obtížný. Mohli se tu majitelé dobře v tehdejší době uhájiti. Je také možno, že tu sídlil i nějaký loupeživý rytíř, který se obohacoval loupeží na kupcích, procházejících krajinou. Potok, tekoucí pod strání, mohl by mnoho vyprávěti, ale jeho vlnky, svědkové dávné slávy, uplynuly do moře tak, jako všechny zkazky zapadly v moři času. A nyní si, děti, sedněte a pěkně si posnídejte, co vám maminka s sebou dala,“ řekl tatínek. Nebylo třeba mnoho pobízení. Děti se posadily a s chutí se daly do jídla.

„Vidíte, nejste i bez bedny dukátů bohati? Jste zdraví, máte co jísti, máte rodiče, kteří se o vás starají, což to není veliké bohatství? Mají lidé mnoho peněz a přece slzy zarosí jejich oči. I velké bohatství provází někdy smutek, neboť nikdy nemá člověk vše, aby byl spokojen.“

Potom se dali malí hledači pokladů nazpátek k domovu. Byl teplý jarní den.

„Podívej se, co je tu zlata!“ zavolal Stáša a ukazoval na spoustu pampelišek, které pozlatily celý kus louky. „Nasbírej si zlata do sytosti a nemusíš se ani bát psa s ohnivýma očima!“

Bylo k poledni, když se vrátili. Maminka je přivítala slovy: „Kdepak máte bednu s penězi? Vezou ji za vámi?“ a pohladila děti, svůj největší poklad.

„Odpoledne půjdete se mnou k Božímu hrobu,“ připomněla matka. „Ráno jste se potoulaly, nyní pěkně do kostela!“

Děti políbily rodičům ruce, vždyť maminku a tatínka nedaly by ani za celý svět. A mladou duši ozvala se výčitka: „Nač hledat poklad, když jej máme doma!“ Odpoledne cupkaly s maminkou k Božímu hrobu, aby se vroucně pomodlily, by jim Pán Bůh rodiče dlouho zachoval.

KŘÍŽEK NA ČELE.

V Martinek.

Slávek chodil do třetí třídy gymnasia. Byl to chlapec pilný v práci i učení, ale na povinnosti k Bohu často zapomínal. Nebylo tedy divu, když mu maminka ráno na Popeleční středu připomínala: „Slávku, zastav se cestou do školy v kostele!“

A Slávek nezapomněl. Vešel do kostela a protlačil se věřícími téměř až ke stupním oltáře. Avšak jeho myšlenky byly již více ve škole. První hodinu má počty a pan profesor velmi rád dělá posměšné poznámky o náboženství. Raději by odešel z kostela s čistým čelem. Leč nebylo to možno, neboť kněz se blížil a již, již mu vyznačil křížek na čele, říkáje při tom latinsky: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.“

Poměrně brzy dostal se zástupem zváných lidí z kostela a rychle pospíchal do školy. Přišel ještě včas. Sotva uložil své školní věci do lavice, zazněl zvonek a brzy na to vešel pan profesor matematiky.

Přišlo jaro, jaká je to krása,
zaječí rod nad tím v kole jásá,
raduje se starý zajiček
z pěkně malovaných vajíček.

J. Ž.
Spokojeně při tom hlavou kývá,
poslední mu ještě barvit zbývá,
potom skřipec sundá, vyskočí,
s druhy svými rád se proskočí.

Zasedl za katedru, vytáhl notes, rozhlédl se po studentech a: „R. k tabuli!“ Slávek se klidně zvedl, vzal s sebou sešit s domácím úkolem a v okamžiku stál s křídou v ruce u tabule. Pan profesor prohlížel zatím domácí úkol. Pak zvedl hlavu, obrátil se k Slávkovi, aby mu nadiktoval příklad. Tu spatřil na jeho čele křížek.

„Dnes jste se nemyl, jste na čele umazán.“

„Je to křížek, pane profesore“, odvětil Slávek, sám sobě se divě, kde vzal tolik nebojácnosti.

„Hm, hm, křížek?“

„Ano, dnes je Popeleční středa.“

Posměšný výraz objevil se na tváři profesorově.

„No, uvidíme, máte-li tak dobře početní znaménka v hlavě, jako je máte jasně na čele,“ a již mu diktoval

velmi těžký příklad. Co však je těžkým pro toho, kdo se učí a látku dokonale ovládá? Tak Slávek příklad lehce vypočítal.

„Sedněte si, vy křížáku,“ řekl posměšně pan profesor a byl spokojen, když třída smála se jeho „vtipnému“ oslovení. „Křížák, křížák!“ šumělo mezi spolužáky, ale Slávek toho nedbal. V duši cítil zvláštní radost, dosud nepoznanou. Bylo mu tak divně. „Ach, jak je to zvláštní, trpět a odpouštět,“ v duchu si šeptá Slávek.

Než slovo křížák od té chvíle zůstalo již nerozlučně spjato s jeho osobou. Stalo se jeho novým rodným jménem. Spolužáci již ho oslovovali jen jím. Slávek stal se křížákem. Nehněval se proto na nikoho a když uvažoval více o onom slově, poznal a našel v něm dokonce krásu. „Ano, budu křížákem,“ umínil si a od těch dob myslel stále více na Boha a jeho přikázání. Tatam byla jeho vlašnost k náboženským povinnostem a Slávek brzy se stal hoden svého nového jména.

Nejvíce těšila se z této změny maminka.

Na konci roku donesl si Slávek vysvědčení — s vyznamenáním. I z matematiky byla velmi dobrá a pan profesor matematiky loučil se s ním s úsměvem, když mu přál veselé prázdniny.

Ejhlz, Beránek Boží, jenž snímá hříchy světa.

★

V kvartě pozoroval Slávek stále zřetelněji, že pan profesor se změnil. Zanechal posměšných poznámek a Slávkovi byl zřejmě nakloněn nejen pro jeho znalost počtů, ale i pro hrdinnost, s jakou snášel výsměšky spolužáků. Veliké překvapení připravil však Slávkovi pan profesor na Popeleční středu. Toho dne kráčel Slávek do školy opět s křížkem na čele. Vzpomínal příhody před rokem.

Spolužáci přivítali ho opět voláním: „Křížák, křížák!“ Smál se už. „Počkej, budeš vyvolán, jen co přijde pan profesor!“

Pan profesor přišel. „Tak, kdo je na řadě?“

„Křížák, křížák,“ hučí a bouří třída a pan profesor poslechl žáky. Slávek jde k tabuli a dnes, zvláštní věc, je rozčilen. Chvějící rukou čeká na příklad.

Ale pan profesor, ač déle uvažoval, příklad nediktuje. „Vzpomínáte loňska?“ praví.

„Křížák, křížák,“ vykřikuje třída. Profesor zvažněl a očima přelétá studenty. Lekl se, co viděl v jejich očích a přece to udělal on sám, ano, vloni na Popeleční středu.

„Ah, křížák, křížák, ale letos nejste jen sám.“

Studenti udiveně prohlížejí čela, eh, pozorně pátrají, aby našli nový terč svého posměchu, ale nenalezli mezi sebou nikoho poznamenaného. „Když nikdo z nás, tu — tu“ a udeřilo je to všechny do mozků, tu zbývá jedině — ne, nemožné, ale přece zbývá jedině pan profesor — — On že by — —? On křížák?!

Pan profesor už diktuje Slávkovi příklad. Křída skřípá na tabuli, ale studenti nepíší; upírají své zraky k čelu profesorovu, na němž — můj Bože, co se to stalo? — rýsuje se jasně — načernalý křížek. Ztichla třída docela a jen zvolna, zvolna rozbíhají se pera po papírech. Skloněné hlavy cítí tíhu prázdného čela. Toho dne ztratilo se slovo křížák. I Slávek ztratil svou přezdívku, a přece byli ve třídě křížáci dva. Za rok počet jejich vzrostl. To však už s nimi přiklekal společně k oltáři i pan profesor.

★

Slávek dokončil gymnasium. Maturitu udělal s vyznamenáním. Dnes mají večírek na rozloučenou. Všichni — profesori i absolventi sedí společně v útulné zahradní restauraci. Jsou veselí. Zábava probíhá zcela nenuceně. Vzpomíná se uplynulých osmi let. Profesori jihnou ve vzpomínkách a maturanti vyrůstají ve svých plánech. Hudba hraje a číše zvoní. Venku je krásný letní večer. Slávek vychází na svěží vzduch. Na nebi ve stříbrných mlžinách chvějí se hvězdy, z parku dýchají lípy medovou vůní. Srpek měsíce kamarádsky kyne na pozdrav, ztrácejí se za hory. Slávek jde klidně zahradou. Najednou uslyší za sebou tiché kroky. Ohlíží se a poznává pana profesora matematiky. Též i on vyšel se osvěžit. Jdou vedle sebe. Dnes naposled.

„Tak co, křížáku, proč opouštíte své druhy?“

„Chtěl jsem se jenom projít. Opět se k nim vrátím.“

„Však mají dnes tolik plánů a tolik odvahy. Jen vy jste byl tich.“

„Můj plán je dávno hotov. Cestu k němu ukázal jste mi vy, pane profesore. Srdečně vám děkuji. Však víte, Popeleční středa v tercii.“

OTČE MŮJ! Je-li možno, vezmi tento kalich utrpení ode mne. Ale ať se stane, co ty chceš — nikoli co chci já...

Skupina soch, znázorňující výjev s hory Olivetské, u kostela sv. Mořice v Olomouci.

KREMNIČKA. V okolí malebné Kremnické hory, až 1350 m vysoké, proražené několika tunelami, jimiž vlaky na železniční dráze Vrútky—Zvolens sjíždí mohutnými zákrutami s úbočí do údolí Hronu.

„Vím, vím — dobře jste se rozhodl a nepochybuji, že budete dobrým knězem. Odpusťte mi; nebylo to tehdy ode mne pěkné... Ublížil jsem vám,“ vážně promlouvá pan profesor.

„Ba neublížil, naopak uvedl na pravou cestu a jsem vám za to vděčným.“

„Myslím, že to bylo pro nás oba osudným,“ radostně dokládá pan profesor, „našli jsme oba radost v kříži. I já jsem ti mnohým povinován —“ na jednu tyká pan profesor Slávkovi, „a zde vezmi na památku na křížek na čele tuto malou

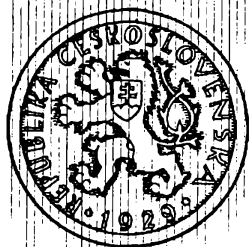
velikost,“ a pan profesor odepíná něco s krku a tiskne to do ruky Slávkovy. „Budiž ti to oporou i potěšením.“ Slávek cítí na dlani zlatý křížek. Dojat děkuje a šťasten tiskne teplou ruku páně profesorovu, na niž právě spadla kapka vlažné rosy. Šťastná květina, do jejíhož kalíšku by spadla, hrála by jí dlouho, dlouho...

★

Uběhlo rychle pět let. Slávek byl vysvěcen a poslán do města B. Prožil radostné vánoce a po nich brzo, brzo, jak se mu zdálo, přiblížil se půst. A byla opět Popeleční středa. Ten zvláštní den Slávkův. Již ráno živě vzpomíná příhody, která ho přivedla k tomu, že dnes ráno bude dělati popelem křížky na čele věřícím a nemůže nevzpomenout i pana profesora. „Co asi dělá? Jistě dnes přistoupí k oltáři.“

V kostele je plno. P. Slávek i s ostatními spolubratry žehná. Jsa zcela zabrán do posvátného úkonu, nevšiml si, že před něho poklekl vážný muž. P. Slávek běře s mísky popel a blíží se k čelu. Najednou zjeví se před ním obličej toho, na nějž tolik ráno myslil. Pohlédli na sebe radostně a již vroucími slovy P. Slávek říká: „Pomni, člověče...“ a učinil nyní sám z pana profesora „křížáka“.

KREMNICA, z nejstarších měst na Slovensku, založené asi v 11. století, bývalé král. svobodné hornické město, kdysi proslulé doly na zlato a stříbro. Na náměstí socha sv. Trojice a mincovna.

Na kostelním dvoře se sešli dva staří známí. „Pozdrav Bůh, pane profesore — vy zde?“

„Ano, byl jsem přeložen od pololetí do tohoto města a chtěl jsem tě překvapit.“

„A taky jste mne překvapil. Všeho bych se nadál, jen vás ne.“

„Budeme nyní spolu častěji. Musím do školy,“ loučí se pan profesor a dodává: „Na shledanou, křížáku.“

„Ano, křížák, jsem křížák, neboť kříž chci vnést do srdcí lidských,“ myslí si P. Slávek a dívá se tam, kde zmizel pan profesor, prvý, do jehož duše vnesl světlo kříže. — Byla Popeleční středa . . .

MODRÝ PARDÁL. Povídka z americké pustiny. - J. Veselský: (Dokonč.)

9. SLAVNOST V PODZEMÍ.

Dveře podzemí, ve kterém byl uvězněn doktor Štěpán se svými společníky, se otevřely a na prahu stanul Azual.

„Den slunce nastal!“ zasmál se Indián posměšně. „Běloši a jejich sluhové ať se připraví! Kněží čekají.“

Doktor Štěpán se zachvěl, ale rychle opanoval své vzrušení. Matěj pak začal hlasitě se modlit „Otčenáš“.

„Jsme připraveni!“ první se ozval Tamay, na pohled klidný a lhostejný, třebaš mu oči zlověstně planuly.

Azual pokynul a tlupa Indiánů obklopila vězně a poháněla je k východu.

Pohybovali se mlčky po úzkých chodbách, časem pak vcházeli v poněkud širší síně, po jejichž stěnách, podivně pokreslených, plazily se pruhy jasného světla pochodní, nesených Indiány. Ticho přerušovaly

jen vzdechy Matěje, šeptajícího modlitbu, a letmo pronesená slova Tamayova, jimiž se dorozumíval s Tenangou.

Konečně vkročili do velké síně, ve které bylo viděti vyřezávané postavy.

Tamay se naklonil k doktoru Štěpánovi a pravil: „Zde spí králové!“

A potom, podobně jako Tenanga, začal mluvit jakoby sám k sobě: „Spí, třebaš Španělé vybrali zlato z jejich oděvu, vzali smaragdy a rubíny Toltéků a jejich kosti chtěli hoditi kojotům, psům pouště. Spí, neboť bůh Slunce nedovolil zneuctít kosti svých synů a přikázal kněžím, aby je znovu uložili v těchto tichých hrobech. Nyní se přetrhla ta nit hrobů a schází v ní jeden. Hualpa leží v chladných vlnách El Salada . . .“

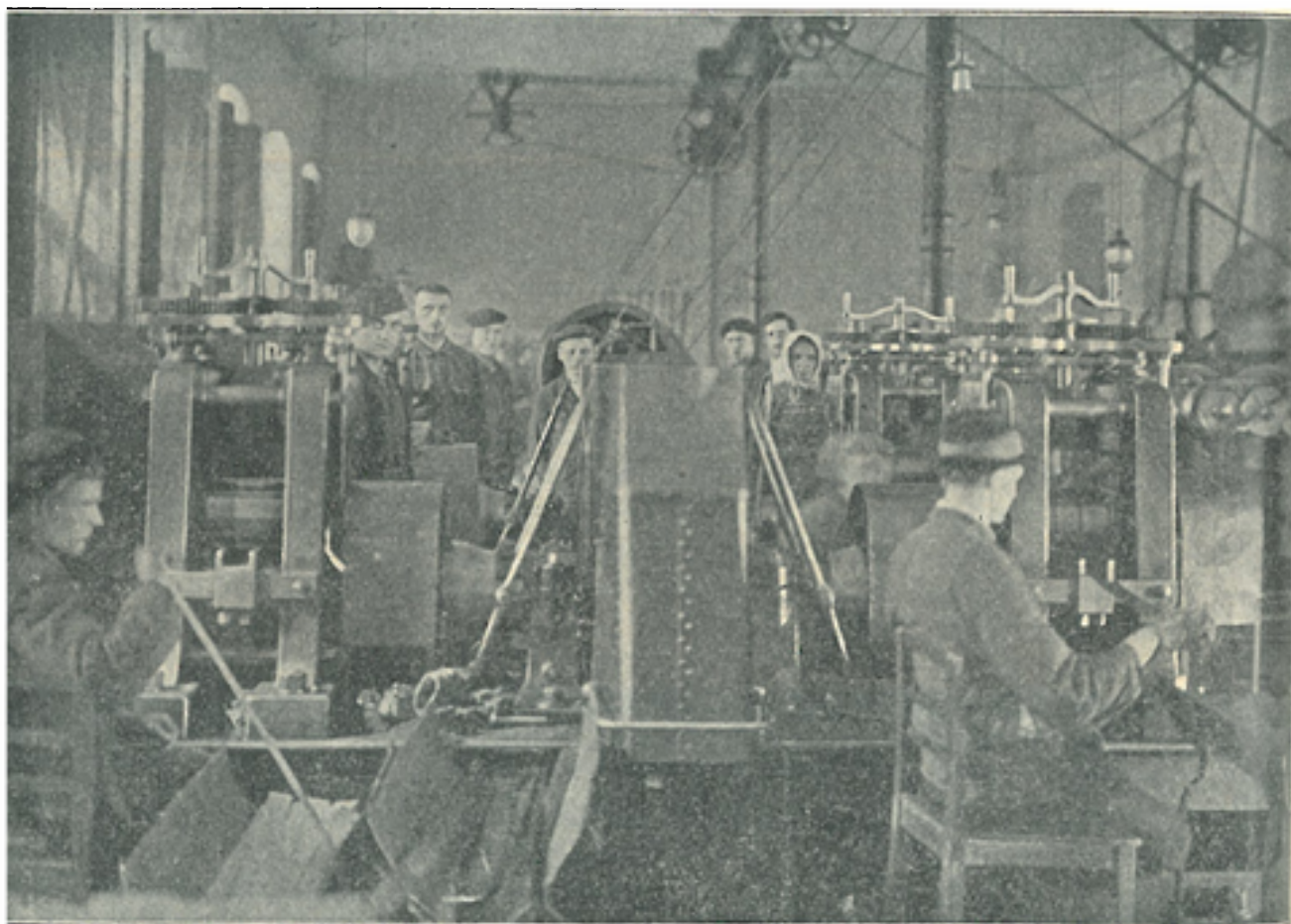
Povzdychl Tamay a dodal šeptem: „Poslední král zemřel!“

Leč již minuli síň a po širokých schodech začali stoupati vzhůru. Z dálky přicházel šum jakýchsi hlasů a okny široké chodby začalo prohlédat rozjasněné nebe.

Náhle před očima vězňů objevil se pohled plný hrozné velebnosti.

V obrovské síni, ozdobené jako všechny ostatní řezbami, stál v popředí oltář, obklopený skupinou kněží v bílých nebo vzorkovaných šatech. V rozsedlinách stěn planuly pochodně a za oltářem bylo vidět šlehat oheň ze smolných větví. Síň naplňovali Majasové v uctivé vzdálenosti od kněží a ženy pěly jakési smutné písně. Širokými okny bylo viděti nebe poseté hvězdami a množství ohňů planoucích na široké ro-

Pohled na ražební síň státní kremnické mincovny.

vině: to přišly četné kmeny Majasů světiti den Slunce, jenž měl začítí při východu.

Vězně postavili po boku, Azual pak přistoupil ke kněžím a pravil: „Hle, tu jsou Španělé a jejich sluhové!“

„Dobře! Bůh Slunce a stíny králů budou mítí radost z oběti.“

„Nejsem Španěl!“ prohlásil doktor Štěpán.

„Ani já nejsem!“ hlásil se Matěj, „trebas mě zdejší lidé jmenují po španělsku don Matteo. Ale nikdy jsem Španělsko ani neviděl . . .“

Tamay chtěl také něco říci se své strany, ale v té chvíli otevřely se dveře a vešel ještě jeden kněz s bílými vlasy a s ozdobou z peří na hlavě. Všichni uctivě se před ním sklonili.

„Tuanuga! . . . Strážce královských hrobů . . .“ rozlehl se šepot vùkol v síni.

Tuanuga pomalu se přiblížil a zaujal přední čestné místo.

„Je tu Chamulpo?“ otázal se.

„Král Majasů čeká na tvé rozkazy, knězi Slunce,“ ozval se chraptivý hlas a do popředí vystoupila postava vůdce, plná jakési neupřímnosti a klamu.

„Náčelník, ale ne král!“ zašeptal Tuanuga.

„Jak to: ne král? . . . Královská krev koluje v mých žilách . . ., Ne-zualpilis byl mým dědem a Nahulpa zemřel bezdětný.“

Tuanuga neposlouchal, ale obrátil se ke kněžím: „Tam vidím oběti pro boha Slunce, ale mně seslal bůh ještě jednu, sluhu Španělů, jak tvrdil Azual.“

„Tím lépe!“ zatleskali na souhlas kněží.

Znovu otevřely se dveře a vešel Pavel.

„Toť on!“ zvolal Tuanuga.

Oči všech obrátily se k jinochovi a rozmanité city odrážely se na tvářích přítomných. Azual zbledl, jako by spatřil přízrak, a ucouvl o několik kroků. Chamulpo se otrásl, jako by ho zamrazilo, a šeptal chvějícími ústy: „Hualpa!“

Zato ve skupině zajatců zavládla nevylicitelná radost: doktor Štěpán vztáhl ramena, Matěj pozdvihl oči k nebi, děkuje Bohu za zachránění „nalezenec“, a Tamay i Tenanga chtěli se vrhnouti k chlapci. Zadrželi je však na rozkaz Tuanugy, který začal mluvit ke kněžím: „Hle, nejmladší oběť, kterou bůh Slunce prostřednictvím Chamulpy a Azuala skládá do vašich rukou. Za chvíli vyjde Slunce z moře, aby požehnilo svůj lid a královské stíny Toltéků. Mládenče, přiblíž se, a vy, otcové, činite svou povinnost!“

Rozlehly se znovu smutné zpěvy žen a Pavel směle stanul před oltářem ozářeným ohněm a roztrhuje šat na prsou, zvolal: „Uhod!“

Odesílání mincí ze státní kremnické mincovny.

Ale v té chvíli stala se podivná věc. Kněží obklopili v kruhu mládence a z jejich úst vydrař se výkřik: „Modrý pardál! . . . Král! . . .“

„Hi, hi, hi,“ rozlehl se tichý smích starcův. „Tuanuga věděl o tom dávno a věděl o tom také Chamulpo, král spíše Zapotéků než Majasů, i Azual jeho sluha . . . Také o tom Tuanuga věděl, že tamhlety oběti nejsou Španělé, a že Tamay i Tenanga jsou věrnými služebníky Hualpy, orla z rodu Toltéků. Nuže tedy, kněží, kaďte je ihned rozpoutat a vaše pomsta ať se obrátí proti viníkům!“

Zableskly se nože, ale Pavel vrhl se před kněze: „Milost pro ně!“

„Král může rozkazovat, ne prosit!“ pravili kněží a obrátili se k oltáři.

Ale i jejich hrozba byla marná, poněvadž Chamulpo a Azual využili zmatku a zmizeli dávno v zástupu.

Ostatně ani zástup lidu nemyslel na zběhy a tlačil se jako rozvířená vlna na Pavla, či vlastně na Hualpu.

„Král! . . . Vnuk Nezualpilisův! . . .“ bylo slyšeti z úst všech.

A Pavel stál v záři ohně, více zmatený než hrdý, a pátral očima po svém pěstounu, jako by u něho hledal rady a pokynů.

Doktor Štěpán, osvobozen z pout, prodíral se skutečně k němu spolu s Matějem, který mručel pod nosem: „No, no! Kdo by to byl řekl, že Matěj nalezl krále a teta Bartolomea že chovala královici . . . Je to sice jen král těch divochů, ale vždycky král . . . No, no! . . .“

Za chvíli ležel Pavel v objetí doktora Štěpána.

Na Zelený čtvrtek: U potoka na Hlučínsku.

10. DOSLOV.

Zbývá nám již jen málo dopovědět.

Připomínáme si, že ve chvíli boje s tlupou Azualovou zmizel onen čiperný indiánský chlapec José. Nuže, dostal se šťastně do haciendy a hned na úsvitě přivedl záchrannou výpravu, v jejíž čele jela — teta Bartolomea. . . Výprava ukázala se na štěstí zbytečnou, za to teta Bartolomea byla velmi vítána.

Radostí objímala svého „králevice“, svého milého Pavlíčka, jak jej něžně jmenovala.

Tuanuga dodržel svůj slib. Nejen zachránil zajatce, ale také objasnil doktoru Štěpánovi ony záhadné nápisy a zároveň odhalil Pavlovi tajemství královských pokladů, které byly ukryty pod mnohými hroby Toltéků. Proto právě nápisy na nich byly složeny tak záhadně a jejich tajemství znal toliko jediný „strážce hrobů“ — Tuanuga.

Tyto poklady měly za úkol povznést vážnost kmene Majasů a Pavel pokládal je za svatý odkaz. Poněvadž pak věděl, že doktor Štěpán touží vydati nákladné vědecké dílo o staroindiánských nápisech, proto ho uprosil, aby přijal dar, který by mu umožnil vydání spisu, věnovaného památce královských předků. Tuanuga pak, jako královský pokladník, odměnil bohatě tetu Bartolomeu za to, že vychovala „králevice“, a obdaroval i Matěje, Tamaya, Tenangu a Josého — zkrátka všechny přátele mladého vůdce.

Doktor Štěpán vrátil se s nimi do haciendy a zabral se horlivě do vědecké práce o svém díle.

Zatím Pavel, provolaný jednomyslně vůdcem Majasů, musil se chystati do boje s Chamulpem a Azualem, kteří se proti němu spojili se Zapotéky.

Povstaly z toho [dlouhé a krvavé války, kterým nedovedla zabrániti vnitřně rozháraná Quatemala. Spojené státy odedávna s nechtí pohlížely na ty neustálé rozmíšky a boje a snažily se získat protektorát nad republikami středoamerickými. Nyní snadno se dorozuměly se vzdělaným vůdcem Majasů, Pavlem, a zajistily mu nezávislost na Jukatenu.

Díky tomu zvítězil Pavel dokonale nad svými nepřáteli, při čemž Chamulpo i Azual zahynuli.

Bitva byla svedena v okolí trosek téhož kláštera, kde Pavla povolali králem a v době, kdy dohořival již život šedivého strážce královských hrobů. Zatoužil ještě uviděti Pavla a před skonem udělil mu ještě své požehnání jménem těch, jejichž památku celý život chránil.

Turistická útulna na Macošě.

Dr. Vojtěch Martínek, profesor a spisovatel v Mor. Ostravě.

CHUDOBNÝ ŠKOLÁČEK.

Učitel svému žáku. — Rich. Skácel.

V Brušperku, zvaném pro jeho malebnou polohu lašským Betlemem, narodil se 11. dubna 1887 v přízemním domku čís. 136 (dnes Jurásek) u kožešníka Ludvíka Martínka chlapeček. Na křtu sv. dali mu jméno českého patrona — Vojtěch. Tato událost rozkurážila dovádivé děti z celého sousedství tak, že poskakující pod okny, vykřikovaly: „U Martínka mají synka malučkého kobylínka.“ Tenkrát byla už řemesla většinou v úpadku a tentýž zlý osud stihl i — kožešníky. Žilo se dosti těžko, a protože skrovný výdělek otcův nepostačoval, musely ruce matčiny na výživu četné rodiny hodně pomáhati. Čas plynul jako voda v nedaleké Ondřejnici a než se kdo nadál, provázela starostlivá maminka přibledlého Vojtíška na konci prázdnin 1893 k zápisu do školy. Zvědavě a plaše rozhlížel se chlapec nízkou

třídou a když potom pan nadučitel na něm vyzvídal, bude-li se rád učit a do školy chodit, odpověděl bez rozpaků, pokyvuje hlavou: „Mh.“ Prostinký slib školního nováčka zapadl bez ozvěny v duši prvního Vojtíškova učitele, který brzy poznal, že neobyčejné nadání, vzorné chování a vytrvalá píle povedou chudobného chlapce rozhodně výše, než bývalo zvykem za tehdejších poměrů předvídati. A s těmito krásnými vlastnostmi vstoupil malý premiant do 2. tř. k učitelům Kaunovi a Kazimíru Talpovi. Roku 1898 setkali jsme se spolu ve 3. tř. 1. odd., kde v malé učírně tísnilo se tenkrát na 86 žáků. Vzpomínám rád, jak horlivě každé vyučování s napiatou pozorností sledoval a na dané otázky klidně a zřetelně odpovídal, takže nebylo třeba ničeho opravovati nebo doplňovati. Nejvíce vynikal však nad ostatní skládáním slohových úkolů a správným přednášením básní. Svě písemnosti a výkresy udržoval ve vzorném pořádku a úzkostlivé čistotě. Zpíval rád, s opravdovým nadšením a porozuměním, zejména písně vlastenecké. Spolužákům býval vždy ochotným rádcem a pomocníkem, někdy i dovedným loutkovým divadelníkem.

R. 1898 postoupil do 4. tř. 1. odd. k učiteli Rich. Grossmannovi, jehož přízeň si svými krásnými vlastnostmi brzo získal. Nejvíce ho však upoutal skladbou básní, svědčících o nevšedním nadání odvážného školáka. Byly to vlastenecké básně „Památce Žižkově“, „Bílá

horo“ a výpravná delší báseň „Nevděk“. Dojmy z poučného výletu na hrad Hukvaldy vylíčil náš premiant v básni nadepsané „Z Hukvaldů“.

Mimo jmenované učitele vyučovali Vojtěcha sv. náboženství kněží P. Grydil, P. Navrátil, P. Chytil a P. Ulman, z nichž poslední ještě po letech často vzpomínal, jak hladce dovedl Vojtěch vyprávěti o příchodu sv. věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Velehrad. Než r. 1899 zavřely se dveře obecné školy brušperské za Vojtěchem navždy. A když poslední hejna vlaštovek chystala se k odletu, odešel i náš školáček pln nadšení do českého gymnasia v Mor. Ostravě. Studovati, vzdělávati se bylo jeho životním heslem a neodolatelnou touhou. Nemaje však z domu nutného peněžního základu, musel si sám pomáhati vyučováním jiných spolužáků. Ba, odvážil se i k vydání studentské příručky „Dějiny literatury české“ pod spisovatelským jménem Václav Staněk. Jako na škole obecné, tak i jako gymnasista, dobyl si vzorným chováním a velmi dobrým prospěchem vyznamenání a zaslouženého prvenství. Rozloučil se po letech s černou Ostravou, rozhodl se pro povolání učitelské a vstoupil na universitu v Praze. Jako mladý filosof vydal básně „Cesty“ a „Sešit sonetů“. Konečně po trapném odříkání podařilo se mu nezlomnou pílí dosáhnouti hodnosti profesorské, doktorátu a učitelského místa na gymnasiu ostravském, v němž před lety sám jako žák sedával. Černé Ostravsko se vším přírodním bohatstvím a lidskou bídou stalo se jeho životní dílnou, z níž vycházejí Martínkovy pestrobarevné obrazy těžkého ovzduší dělnického. Nedávno vydal dějepisný román „Na křižovatkách národního ducha“ a „Zrádce národa“. Dnes je znám Martínek svými spisy po celé vlasti. Za svou bohatou literární činnost zvolen byl nedávno řádným členem České akademie a rodný Brušperk poctil svého zasloužilého syna čestným občanstvím.

Tak dospěl náš — chudobný školáček, vážen a ctěn celou československou veřejností, k významnému 50. hranečníku života. Kéž najde mezi naší mládeží hodně následovníků!

*

Macocha: Krápníkový lesík v Kateřinské jeskyni.

ADAMOŮV

politický okres Brno, jímž probíhá hlavní tepna dráhy, spojující Prahu s Bratislavou. Nedaleko města je známá Byčí skála s jeskyněmi.

HLAVNÍ skální stěna propasti Macochy s horním můstkem, postaveným r. 1882, poblíž něhož je turistická útulna, spodní můstek je o mnoho níže.

*

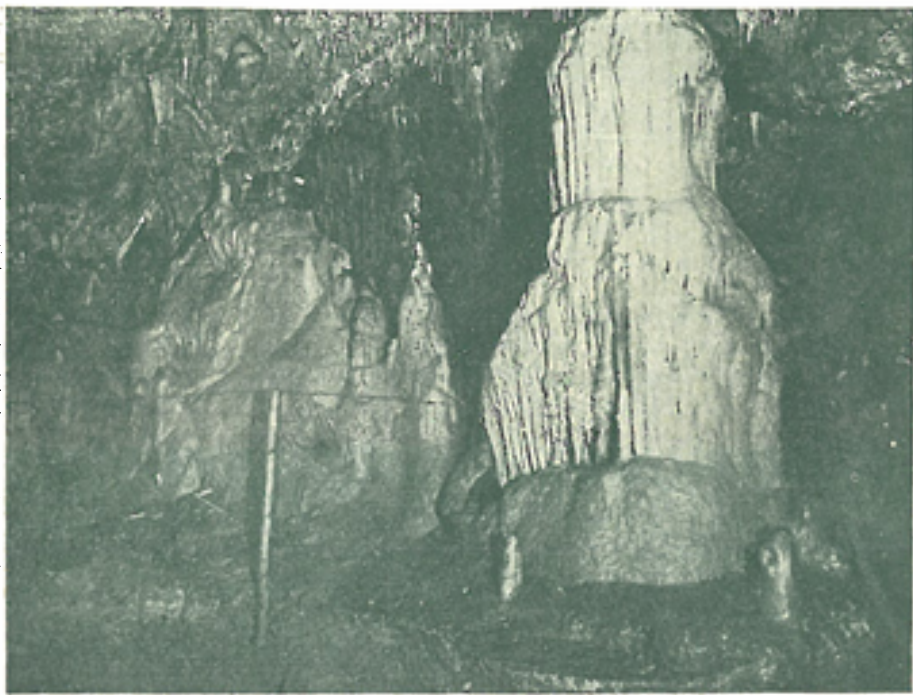
MACOCHA

největší propast světa, hluboká 138 m, široká 126 m, vzniklá prolomením stropu jeskyně nad podzemním tokem Punkvy, jež vytváří na dně dvě jezírka. Kolmé, často i převislé stěny vzbuzují úžas návštěvníků. V letech 1909—1914 byl objeven drem K. Absolomem podzemní příchoď z Pustého žlebu jeskyněmi Punkevními na dno Macochy a měří přes 1 km.

VODOPÁD

ve sloupsko-šošůvské jeskyni. Na stěnách a na stropě je tisíce a tisíce sklovitých střežýchů, stalaktitů, záclonek a jiných útvarů v nejrozmantějších barvách.

BLANSKO, tovární město, ležící na Svitavě, v údolí této řeky, první rychlíková stanice státní dráhy za Brnem, nejlepší východiště výletu k Macošě.

*

MOR. KRAS

vysočina Drahanská, severně od Brna, se světoznámou propastí Macochou, ponornou Punkvou a překrásnými krápníkovými jeskyněmi, z nichž největkolepější jsou Punkevní s Masarykovým domem, Kateřinská, Sloupské, Ostrovské, Býčí skála a mnohé jiné. Moravský Kras zaujímá plochu asi 100 km².

Z HUKVALDŮ.

(Vzpomínka na den 20. července 1899.) — Napsal Vojtěch Martínek, žák 4. tř. I. odd. obecné školy v Brušperku.

V nadrech se to bouří,
duše tone v slasti,
stojíme před jedním
strážcem naší vlasti.

Tam, kde hrdé, vážné
kopců stojí haldy,
zdi své vypínají
památné Hukvaldy.

Duch náš ten se noří
do vzpomínek dávných,
kolik asi v hradu
bylo časů slavných.

Významný badatel ve výzkumu Macochy dr. MARTIN KŘÍŽ.
* 1841, † 1916. Památnou je jeho výprava r. 1864, v níž
hlavně pořídil četné správné výměry a výzkumy kras. území.
Na jeho rodném domku v Líšni je zasazena pamětní deska.

Škoda, že ty stěny
nemohou dět hlasy,
ony by nám řekly,
jaké byly časy.

Ony by nám řekly,
jaké byly roky,
kdy pán z Hugsvage
řídil hradu kroky.

Ale ony mlčí,
němě stojí posud,
proto málo víme,
jaký Hukvald osud.

Táborité na něm
zkoušeli kdys střely,
tenkrát trpěl hrad ten
život neveselý.

A když v naše kraje
vtrhly Švédů roje,
tu teprv nastaly
s nimi kruté boje.

Ale přec hrad nebyl
nikdy pokořený,
přece dále tyčí
svoje holé stěny.

Avšak času zubem
ohlodáván dravě,
aby víc nepovstal
k dřívější své slávě.

Slunce zapadalo,
podvečer byl tichý,
když jsme opouštěli
ty hukvaldské líchy.

Západ vyhoříval
po krajině stíny,
když jsem posled vzhlížel
slávy na ruiny.

ZAVRZÁ SKŘIVÁNEK.

V. Martínek.

Zavrzá skřivánek po prvé —
na stránkách ztrácí se sníh;
zavrzá skřivánek po druhé
led pluje po řekách v jih;
zavrzá nad krajem po třetí —
tož špačci do korců přiletí,
na návsi zazvoní —
dětský smích.

MARNOTRATNÝ SYN SE VRACÍ

a přijat od Otce — hříšník od Spasitele, když po vzbuzení lítosti poklekne k sv. zpovědi a pokorným vyznáním dosáhne odpuštění. Vše zapomenuto, vše prominuto — zase přijat na milost, zase zařaděn mezi věrné děti nebeského Otce.

Hůl a zavazadlo cestovní u jeho nohou — co se nabloudiv, než našel cestu k Srdci Kristovu! Bylo to nutné? Musilo to být? Ale štěstí, že aspoň trpká zkušenost ho přivedla k Tomu, jenž jediný jest blahem lidské duše. Znaven cestou hříchu, klade hlavu na Srdce nebeského Oblažitele. Andělé obklopují vrátivšího se poutníka — větší radost mají (podle slov Páně) nad jedním kajícím hříšníkem než nad 99 spravedlivými. Klanějí se Boží lásce a milosrdenství, modlí se spolu s kajícím, provázejí modlitbou díky jeho svátostné vyznání.

ZVONEK.

Dr. Richard Zemánek.

Byla ještě zima, když laškovně slunce ponouklo vrabce k písnotu, že bude jaro. Šediváčky tu dva, tu tři křičeli; jako popelavý chumáček větrem vyfouknutý sklouzli po mraku a hvízdli, jaro.

„Podívej se,“ zvala maminka synáčka, „jen sluníčko jako hlemýžď vystrčilo růžky, první, kdo volá, jsou vrabci.“

„Maminko, bolí,“ naříkal synáček v náruči matčině a ne-

dbal, neusmál se na vrabce, který se přitiskl na římsu k oknu a jako žába zamžoural na květináč s muškátem.

„Ukaž, kdepak tě bolí?“ ptala se maminka.

„Tady.“

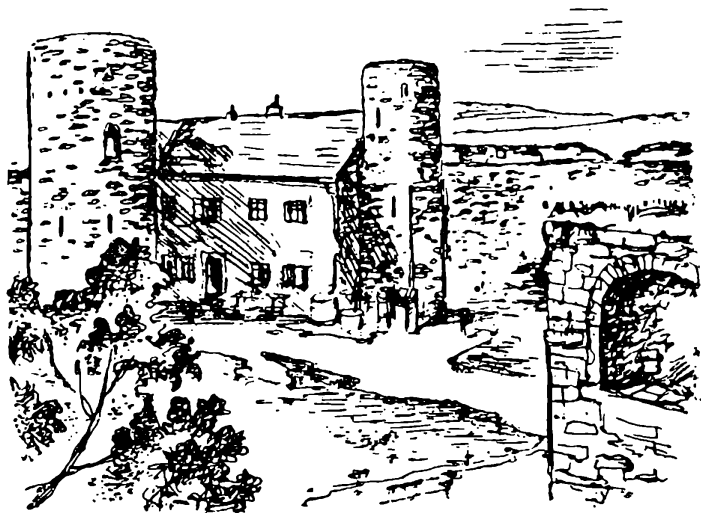
Rukou si přikryl ucho a drobounce se rozplakal jako narozené kůzlátko.

Maminka hned mu bolest zlíbávala, hlavu jeho zabořila do peřin jako do podušky z natřesených jabloňových květů, hraček nanesla; lokomotivu i s panem topičem, stavebníci, medvídko, docela nahoru pestrého Kašpárka. Ani ten nezmohl Janíčkovu bolest, která kolem zlostně bzučela jako rozhněvaná vosy. Vtom zadupaly okuté boty a už vítal chlapce i maminku vousatý, usmolený dělník.

„Jdu, Janíčku, pomalu domů. Na cestě jsem najednou uviděl pěkné, žlutavé klubko. A to chmýří: „Típ, típ!“ Sehnu se, a tu máš: zvonek, chudák ptáček. Nemohl lítat, nemohl utéci. Má zlomené křídlo.“

Maminka poděkovala a hned chystala klec. Kdežpak Janíček. Jen se díval na zelenavého zpěváka, jak natřesený sedí, očkama mžiká tak smutně, Bože, tak smutně. Hladil ho syneček, maminka, neodolalo ani slunce, aby je nepostříklo svým trpytem. Všichni se usmívali, i zvonek cinkl srdečkem v hrdle, až se rozezvučelo jako v kostele u oltáře.

Zřícenina Nového hradu u Adamova.

„Maminko,“ dechl Janíček. Ta viděla jen smích a štěstí, lásku dvou malých. Bolest se rozplynula marná ve hněvu a zlobě.

A tak v lásce a zpěvu stárnul čas.

Jednou z večera počítal Janíček s maminkou hvězdy. Nestačily ani jeho, ani matčiny ruce a ještě jedna vzlétla na obloze, jako by zemskou hvězdu zval k sobě Bůh.

„Padá hvězda,“ ukazovala maminka.

„Letí na nebe,“ povídal smutně synek, protože cítil, když se hvězda ztrácela, že ho opouští, co měl po mamince nejvíce rád.

Přiběhl ke kleci a už se rozplakal: „Maminko, zvonek . . .“

Na písku na zelenavých křídlech jako květ v lupení ležel zvonek a mrtvě se díval daleko za hvězdy, jako by se tam kdosi s ním loučil.

Janíček vzal zvonka do dlaní a celou rukou hledal, kde je jeho ztichlé srdce. Nenašel.

„Maminko, to nebyla hvězda, to bylo zvonkovo srdce.“

„Ba. Co hvězda, to srdce těch, kteří se nebáli rozdávat štěstí, mít někoho rád. Až jich, Janíčku, bude nespočet, pak je všichni uslyší jako veliký zvon o Vzkříšení. Nebude noci. Hvězdy splynou ve slunce.“

„Maminko, když hvězdy jsou ze země, co je slunce?“

„To, Janíčku, je srdce největší, srdce Boží.“

JARO JE TADY.

Silva Hlubinský.

Hola, děti, už je tady
jara první posel mladý,
kterého jsme čekaly,
míza vrb už nalévá se,
hnedle budem' dělat zase
frkačky a pišťaly.

Pryč je země bílá čepka,
už z ní klíčí tráva hebká,
rolník chystá osiva,
slunečko svůj šat si cídí,
ještě se sic trochu stydí,
ale již se usmívá.

To zas zpěv a jásot bude —
květy žluté, modré, rudé
až se budou v lukách skvíti,
zase budem' vítí věnce,
souhlas žádat na maměnce,
jimi všecko ozdobit.

Nebudem' už zimomřivě
doma dlít a hledět tklivě
zamlženým okem v dál,
až zavane teplý vánek,
to zas bude radovánek,
jakých nikdo nevídal.

Jaro zlaté, jaro milé,
pospěš si už, ať jsme čilé,
ať už můžem' zase v háj,
my tě za to z lásky samé
hodně hlučně přivítáme,
zahudem' ti na šalmaj.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. (Pokračování.)

NA ČUPKU.

Jako v létě háj, ožil v zimě Čupek. Je to kopeček naproti škole za chalupami. Lepšího místa k ježdění nebylo v celém Podhájí. Jezdily tam děti po škole až do klekání. Jako když hejno vrabců se sletí na třešni, tak tam bylo dětského štěbetání, křiku a smíchu.

Pánem sáňkování na Čupku byl Honza Buršůj. Pod kopečkem měli Buršovi zahrádku. Kdo nasedl na vršku na saně, rozjel se a jel až přes zahrádku. K tomu musel mít povolení od Honzy. Právo jezdit přes zahrádku vykoupili si sáňkaři hrstí oříšků z „páteře“, jablkem, nebo čepicí sušených hrušek. S bázlivými Honza i jezdil. Jeden nebo dva sedli za něho — Honza zavolal: „Ogaři, držte sa dobře!“ A už to jelo jako šipka s kopce dolů přes Buršovu zahrádku.

Pětiletý Stáňa řídících a šestiletá Božka užili rádně sáňkování.

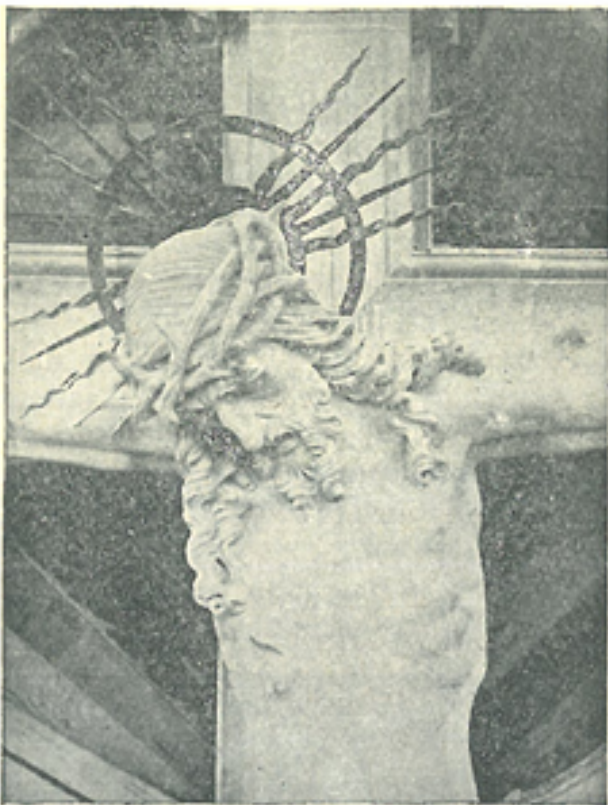
Božka do toho byla jako divá. Což, jí bylo jezdit. Zima se k ní nedostala.

Měla teplý kabátek, na hlavě červený, vlněný čepec, na nožkách papuče. Na krku vždycky měla pověšený kožíšínový „štuc“ na šňůře. Jenom litovala, že si nemůže sněhu navozit domů na léto, aby mohla i v létě jezdit. Přišla kdysi s tím návrhem domů, aby jí tatínek postavil nějakou velkou kůlnu, že si tam navozí sněh na léto. Dala se do pláče, když se jí všichni smáli. Aby sáňkování užila, byla na Čupku stále. Jenom najíst se šla. Ale jezdit se nebála. Sedla až na vršku a jela o

S prvními květy.

Ježíšek v náručí Marie Panny
mile se rozhlíží na všechny strany.

Kastnerova socha Ukřižovaného z katedrály sv. Petra a Pavla v Brně.

závod s Honzou, jen se červený čepec mihl v bílém sněhu.

Některé děti neměly vlastních saní, vypůjčovaly si je od Honzy. Ovšem za „poplatek“.

Martin Šuran na Honzu vy-
zrál. Neměl čím „platit“ a jezdil
řád. Ztratil se s Čupka a za chvíli
přitáhl z domu velké saně, pě-
šůry. Vozilo se na nich z lesa
pěšky dříví. Proto se jim říkalo
pěšůry. Kluci, jak uviděli pěšůry,
dali se do křiku a už se před-
bíhali, který dřív pojede.

Honza viděl svoji „živnost“
ohroženu. Na pěšůry vleze kluků
pět až šest a bude-li je Martin
zadarmo vozit, nač by medle
„platili“ Honzovi?

Proto Honza hned zařval na
Martina: „Pryč s pěšůrami! Nač
to sem táhneš? Do naší dráhy
sa s tím neopovažuj!“ Honza
měl už krásně proježděnou dráhu,
jen se leskla.

Martin ani nemukl a táhl pěšůry až na vršek Čupku. Šest kluků sedlo
na saně, Martin vpředu, v ruku držel oprat od saní. Zavolal do zadu:
„Hej, ogaři! Dva si stúpněte na ‚talafacky‘, aby byly saně vzadu těžší.“

Dva kluci hned stoupli vzadu na konec saní. To se říkalo, stoupnout
na „talafacky“. Proč, kdož ví. Děcka mají pro všechno svoje pojmeno-
vání.

„Hej — jedeme!“ zavzněl povel. Pěšůry jen se mihly před očima
diváků. „Cestující“ dole v zahrádce už vystupovali ze saní. Byli jízdou
velmi nadšeni.

Ne tak Honza. To by tak bylo, aby se mu na jeho dráze pletly
pěšůry.

Skočil k Martinovi a hrozil mu do očí: „Ogare, opovaž sa ešče raz
na to sednúť. Podíváš sa!“

Martin se příkrčil a na Honzu se ani nepodíval. Táhl pěšůry za
pomoci druhých na vršek Čupku zas.

Honza se na ně díval a kul pomstu. Když si hoši zase nasedali
a Martin se chystal sednout dopředu k „redigování“, pravil Honza
varovně: „Martine, čuješ? Pravím ti po dobrém, zahod' ty pěšůry.
Rozryješ s tím celú dráhu, jaká to bude potem vozička? Aj druží
chcú jezdit.“ A chytil opratě od saní do ruky.

Martin se dopálil. Odsekl: „Rozpuč sa od zlosti. Šak Čupek není
tvůj, abys tu rozkazoval. Děcka, držte sa, jedem.“ Vytrhl Honzovi
oprat z ruky, zapřel botou do sněhu a rozjel saně.

Na to čekal Honza. Bleskurychle zachytil zadní konec saní a smýkl

pěšůrami tak silně, že se na hladkém sněhu otočily a sjížděly s příkřejšího kopce pozpátku.

Martin, který se takto octl místo vpředu vzadu, zařval cosi na Honzu, děčka na saních i diváci zaječeli, jako by je na nože bral. Ale rázem dali se diváci do smíchu.

Saně bez řidiče letěly dolů, kluci, co stáli na „talafackách“, sletěli jeden vpravo, druhý vlevo.

Martin šermoval ve vzduchu zoufale rukama, svezl se se saní a jel po zadnici za pěšůrama. Pěšůry dostaly smyk, sjely mimo vyježděnou dráhu do plotu z trní a převrhly se na bezděčné cestující.

Všecko s „Čupka“ letělo k místu katastrofy. Martin po zadnici také právě přijížděl a zrovna Honzovi do náručí. Rázem bylo po hněvu. „Neštěstí“ kluky smířilo. Svojně oba zdvihali saně s hrozným strachem, jak budou děčka pod nimi vypadat. Na štěstí děčkám se nic nestalo, jenom trní je popíchalo. Ze samé radosti, že vše tak dobře dopadlo, řekl Honza Martinovi uznale: „Včil možeš, Martine, jezdit, kolik chceš.“

Ale Martin už nejel na pěšůrech drahou Honzovou. Zadnice ho dosud páčila.

Několik kroků dále byl svah nižší, tam se dalo také jezdit, ale dráha byla kratší. Jezdívaly tam menší děti, aby se nepletly do dráhy větším. Dole pod tím místem byla studánka, dosti hluboká, a v ní velice dobrá horská voda, nejchutnější v dědině. Ze všech okolních chalup i ze školy chodili tam pro vodu. V zimě bylo kolem studánky na široko náledí. Studeň byla vydlážděná kamením, jako střecha byl na ní položen veliký, plochý kámen.

Martin jezdil teď s pěšůrami tímto místem bez nehody.

Božka řidících dostala také chuť svést se na pěšůrech.

„Martine, počůvaj, nech mňa odvést.“

Martin nic, jenom mrskl okem po malé postavičce v červeném čepci. Božka začala vyjednávat: „Martinku, jenom jednúc mňa odvez, donesu ti buchtu.“

To už něco znamenalo. Martin chvílku rozmýšlel a potom pravil: „Víš, Boženko, já bych ťa aj odvézl, ale kdybysme zas překotili, ty bys žalovala doma a já bych ve škole dostal.“

„Nic nepovím, Martine, jak chceš, aj sa zaduším.“

Těžká práce pro chudou rodinu na horách.

Nešťastná příhoda v jarním větru.

„A doneseš buchtu?“
 „Donesu. Možná aj dvě.“
 „Tož si sedni,“ svolil Martin. „Dívej sa, jak rediguju saně a potom sa možeš aj sama odvézt.“

Vzkřikl na druhé: „Děcka, včil žádný nenasedajte, jedem s Božkú sami.“

Sedl na „rajt“, Božka za ním, chytla se Martina kolem pasu a jeli.

Martin z pýchy chtěl ukázat Božce, jak se saně řídí, pořád levou botou, okovanou podkovicí brzdil a kroutil saně hned na tu a zas na druhou stranu.

Již byli dole u studánky, Martin zase podkovicí zabrzdil, ale tady už nebyl sníh. Na náledí studně pěšůry poskočily, otočily se a — ozval se ustrašený vý-

křik dětí diváků. Martin s Božkou zmizeli v otvoru studně, jenom se ještě začervenal Božčin čepce a už byli tam.

Zadní konec saní trčel ven, trochu zdvižený, přední i s pasažéry ve studni. Vjeli do studně, jak bočník chleba na lopatě do pece.

S křikem letěly děti s Čupku dolů. „Pomoc — pomoc, už je po nich!“

Silnější chytily zadek saní a vytáhly je ze studně.

Šťastná náhoda. Martin s Božkou seděli ještě pořád na saních. Martin držel pevně provázek zředu a Božka svírala boky Martina jak kleštěmi. Nohy až po kolena měli oba ve vodě. Božka se dala do pláče, strachem, co bude, až se to dozví maminka.

Děti je zavedly k Buršům do jizby, svlékly Božce mokré papučky i punčošky. Tetka Buršová dala všecko sušit na kamna a Božku uložila na pec, aby se prohřála.

Martin se sušil pod kamny na lavici. Neušel Honzovým výšklebkům:

„Ej, ty jsi jezdec, Martine, ty umíš ‚redigovat‘. Hned jedeš s Čupka po zadnici alebo do studně.“

Martin se styděl a jen se osápl: „Šak oprubuj ty redigovat pěšůry, či to dokážeš. Nemoseli jsme vjet do studně, kdyby sa mňa nebyla Božka držela. Stískala mňa v pasu, nemohl sem sa ani hýbat.“

„Šak měls stúpnut na ‚talafacky‘. Nikdo na zadu neseděl, saně byly vzadu lehké, tož sa skrútily do studně.“

Ale nepomohly Martinovi výmluvy, ostudy měl s pěšůrama dost.

Martin byl mrzutý. Myslel si: „Na. Místo buchet od Božky dostanu včel pár buchet do zad od učitele. Nejlepší bude, když sa to u učitelů nedozvíja, jak jsme jezdili.“

Božka si myslela totéž a prosila děti, aby to ve škole neříkaly. Ale našel se zrádce.

Budíček rád všechno vyzvonil, dobyl si tím u dětí pošklebného názvu: žalobný koláček. Rád žaloval. A tak i teď obcházel kolem školy a když paní řídící vyšla, hned oznamoval: „Božka spadla do studně, leží u Buršů na peci.“

Paní řídící se lekla a chvátala k Buršům. Chtěla se zlobit, ale vidouc Božku celou ustrašenou, nevyčítala. Byla ráda, že to sáňkování tak dobře dopadlo.

Martin se po té už s pěšůrama na Čupku nepletl. Ujezdil si dráhu na zahradě a říkal klukům, že příští zimu bude na Čupku pánem on, ne Honza. Těšil se, že vystoupí s pěšůrama slavněji než tenkrát.

(Dokončení.)

II. obrázek.

Pokračování
prvního obrázku.

MEZINÁRODNÍ Hnutí KATOL. ESPERANTISTŮ.

Řídí: A l e š B e r k a, gener. sekretář IKUE, Brno, V jirchářích 8.

Hodina III.

(tria leciono.)

Hodiaŭ ni komencos kun kanto (dnes začneme s písni).

En rivero la anseroj. (Pode mlýnem na potoce. .)

Tradukis P. Jan Filip.

En rivero la anseroj — padel banas sin;
jen, ansero, sur rivero! — Joĉjo, pafu ĝin!
Ne mortpafos mi anseron — mi ja konas ĝin!
ĝi ja estas de l' patrino — de la amatin!
Se mi pafus la anseron — unu nur aŭ du,
mi ne povus al ŝi poste — jam venadi plu.

Novaj vortoj: rivero — řeka, padelbani — práti se, máchatí se, jen — tu, zde, -ĉj- příp. zdrobňující mužské jméno. Jozefo — Josef, Joĉjo — Jozífek; pafi — střílet, mortpafi — zastřeliti; koni — znáti, amatino — milá (nevěsta), unu, du — jednu, dvě, povi — moci, poste — potom, veni — přicházeti, docházeti, plu — více.

P. Jan Filip: estas fame konata asperantista verkisto, kiu verkis multajn poemojn, kiel en ĉeĥa tiel en Esperanta lingvoj. Kompilis Grandan Esperanto — ĉeĥan vortaron, ampleksan Kantareton, de meskantoj, himnoj kaj popolkantoj. Ankaŭ teatraĵojn li sukcese skribas. Ni povas esti fieraj, ke li estas ĉeĥo. — Traduku: fama — známý, verkisto — spisovatel, multa — mnohý, poemo — báseň, kompili — sestaviti, ampleksa — obsáhlý, popolkanto — lidová (národní) píseň, teatraĵo — divadelní hra.

Příslovce mají koncovku -e, bone — dobře, (bona — dobrý), certe — jistě, (certa — ?), daŭre — trvale, afable — laskavě, amike — přátelsky, bele — hezky (jak?)...

Ĉu — ? Každá tázací věta, neobsahuje-li tázací slovo, musí míti na začátku slůvko ĉu. (Do češtiny by se přeložilo: zda, zdali, obyčejně to však neděláme.)

Donu atenton (dejte pozor)! Ĉu mi povas helpi al vi? Mohu vám pomoci? Ĉu ŝi jam manĝis? Jedla (ona) již? Ĉu lia patro estas oficisto? Jest jeho otec úředníkem? Ale: Kiu vi estas? Kdo vy jste? Kie estas via patrino? Kde jest vaše matka? Kia estas leono? (Jaký...)

Následující tabulku rozepište si ve čtyři skupiny slov (podle počátečních písmen k-, t-, ĉ-, nen-) a naučte se jim dobře z paměti.

Tabulka zájmen, příslovcí a spojek:

- (tázací a vztažná) k- -u (osoba: kdo, ten, každý, žádný),
-o (věc: co, to, všechno, nic);
(ukazovací) t- -a (vlastnost: jaký, takový, všelijaký, nijaký),
-e (místo: kde, tam, všude, nikde);
-i- -es (vlastník: čí, toho, každého, žádného);

(zobecňující) ĉ- -al (příčina: proč, proto, pro všechno, pro nic),
-am (čas: kdy, tehdy, vždy, nikdy);
(záporná) nen- -om (míra: kolik, tolik, něco, trochu, pranic).
Tvořte si krátké otázky (věty), tak snadněji si vše zapamatujete.

Přídavná jména a příslovce se stupňují takto:

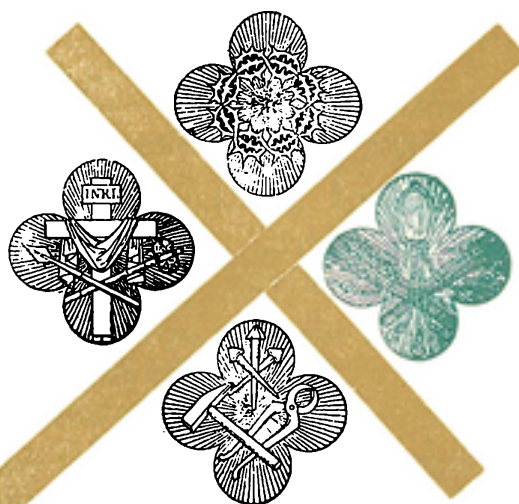
pli — více, malpli — méně, ol — než,
plej — nejvíce, malplej — nejméně, el — z, ze.

Příklady: nova — nový; pli nova — novější; plej nova — nejnovější;
bone — dobře; pli bone — lépe; plej bone — nejlépe.
forte — silně; mlapli forte — slaběji; malplej forte — nejslaběji.

Patro estas pli granda ol patrino — Otec jest větší než matka. Kiu estas plej granda el tuta klaso? Kdo jest největší z celé třídy? (Sinjoro instruisto estas plej granda el ĉiuj. — Pan učitel jest největší ze všech). Ĉevalo estas rapida, vagonaro estas pli rapida sed aeroplano estas plej rapida — kůň jest rychlý, vlak jest rychlejší, ale aeroplán jest nejrychlejší.

Americké mrakodrapy. Snímek představuje středisko automobilového průmyslu, Ford Building.

Tři ženy zbožné k hrobu jdou
a slyší zprávu andělskou: alleluja!
Hle, vstalť jest milý Kristus Pán,
jenž byl nám z čisté Panny dán, alleluja, alleluja!
Vstalť jest náš milý Spasitel,
vstalť jest svých věrných Těšitel, alleluja, alleluja!

Kalkulu: Počítejte: 1 — unu, 2 — du, 3 — tri, 4 — kvar, 5 — kvin, 6 — ses, 7 — sep, 8 — ok, 9 — naŭ, — 10 dek, 11 dekunu, 12 — dekdu. ., 20 — dudek, 21 — dudekunu, 30 — tridek, 31 — tridekunu, 40 — kvardek, 50 — kvindek, 60 — sesdek, . . . 100 — cent, 101 — cent unu, 112 — cent dekdu, 200 ducent, 1000 — mil.

1937 — mil naŭcent trideksep.

Čiujn viajn demandojn mi respondos, se vi almetos poŝtmarkon je respondo. — Všechny vaše dotazy odpovím, přiložíte-li známku na odpověď. (Pokračování.)

TABULKA PRŮMĚRNÝCH RYCHLOSTÍ.

Za 1 vteřinu urazí centimetrů:

Mandelinka fialová	0.6
Chroust obecný	1.—
Chrobák lesní	1.5
Kousavec páskovaný	1.6
Zlatohlávek obecný	2.—
Potemník moučný	3.—
Šváb americký	5.—
Drabčík	10.—
Střevlík zlatý	25.—
Hlemýžď	0.15
Oběh krve v lidském těle	12.—

Za 1 vteřinu urazí metrů:

Lidská chůze	1.25
Rychlost šíření tlaku v lidském těle	9
Cyklista	9.7
Poštovní parník	11—15
Rychlík	16—45

Za 1 vteřinu urazí metrů:

Poštovní holub	27—39
Vánek větru	10
Bouřlivý vítr	20
Orkán	50
Nejsilnější cyklon	116
Vlaštovka	67
Zvuk ve vzduchu	340
Bod na rovníku při otáčení země	463
Dělová koule	500—800

Za 1 vteřinu urazí kilometrů:

Měsíc kolem Země	1
Zvuk ve vodě	1.5
Zvuk v oceli	5
Slunce ve světovém prostoru	16
Země kolem Slunce	30
Světlo ve vakuu	.300.000

Obstarejte si původní desky na Anděla Strážného! Stojí jen Kč 6.—!

OKÉNKA DO SVĚTA.

Anděl strážný při práci. Pod tímto nápisem přinesly brněnské denní listy v měsíci lednu nový doklad zvláštní ochrany anděla strážného. Otiskujeme zprávu doslovně: Včera v poledne přebíhal šestiletý žák první třídy obecné školy Ivo Grätzer z Brna na Masarykově ulici vozovku. Když přiběhl doprostřed jízdní dráhy, zachytilo ho osobní auto, přijíždějící z Náměstí svobody. Vůz srazil chlapce prudce na dlažbu a přední kolo mu přešlo přes pás. Kolem hocha, který ležel úplně bez hnutí, se shlukl zástup lidí a několik mužů Grätzera vprostřilo a odneslo ho do protějšího obchodu, kde však pojednou hoch, sice ještě bledý a třesoucí se rozčilením, vyskočil a chtěl jít hned domů. Skutečně se potom zjistilo, že chlapci se vůbec nic nestalo. Asi za čtvrt hodiny, až se z nehorázného leknutí trošku vydýchal, rozběhl se hošík domů za maminkou.

Mnichové ze sv. Bernarda pracují v Himalajích. Mnichové z proslulého kláštera sv. Bernarda chtějí zanést misionářskou myšlenku a svůj řád i do tibetských velehor a zříditi na mohutných úbočích Himalajského pohoří podobné sídlo, jaké mají ve Švýcarsku, aby tak naučili horaly lásce k bližnímu a zvláště jak podat pomocnou ruku člověku, který se na horách octl v nouzi. Výprava opustila domov před třemi lety. Skládala se z kněží Coquoze a Mellyho, několika bratří laiků a pomocníků a z tuctu světoznámých psů bernardýnů, kteří budou i tam mnichům nejvěrnějšími průvodci při jejich nebezpečných záchran-

ných pátráních v říši ledu a věčného sněhu. Teprve nedávno poslal otec Coquoz svému mateřskému klášteru podrobnější zprávu o dosavadní činnosti, která je spojena se spoustou potíží a nebezpečí. Výprava začala stavěti již klášter na hoře Si-La, vysoké 4000 metrů. V klášteře se má dostati ošetření mnoha tisícům poutníků, kteří každoročně překročí horské hřbety na své pouti do slavných klášterů tibetských a často jsou zasypáni lavinami. Klášterní budova byla již skoro hotova, když se náhle sesula s hor lavina a rozdrtila pracné dílo na třísky. Avšak mnichové nedali se tím nijak zastrašiti a počali svou práci nanovo, jenom na jiném místě, které je před lavinami bezpečnější. Práci musili zatím zastavit, neboť uhodila himalajská tuhá zima se strašnými mrazy a sněhem. Mnichové sestoupili tedy na úrodnou rovinu Siao-Weisi a začali sedlačit. Dělalí pokusy s rozličnými obilninami a vinnou révou, aby zjistili, kterým druhům se bude dařit nejlépe v těchto drsných krajích. Nakonec se všechny pokusy mnichů zdařily. Při tom překvapuje, že celá výprava nebyla vůbec přepadena horskými lupiči, kteří tam pokojným obyvatelům tibetských údolí a hor nahánějí stále hrůzu.

Vladimír Šťastný byl vynikajícím národním a náboženským buditelem katolické Moravy ve druhé polovici 19. století, žákem Fr. Sušila, výborným vychovatelem studující mládeže na I. českém gymnasiu v Brně, jemným básníkem (složil i mnoho kostelních písní, na př.: Bože, cos ráčil před tisíci roky, Zdravas Maria, K nebesům se orla vzletem) a redaktorem i vydavatelem

Velikonoční vajíčka. Umělec na nich nakreslil čtyři hlavní letory (souhrn význačných duševních vlastností — povahy lidí): *sanguinik* (živý, důvěřivý, veselý), *choleric* (vznehlivý, popudlivý, vášnivý), *flegmatik* (klidný, lhostejný, chladný); *melan- cholik* (zádumčivý, trudnomyslný, sklíčený).

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	14—15	15—16	16—17
Pondělí	vlastivěda	počty	mluvnice	kreslení	čtení	tělesná výchova	
Úterý	mluvnice	počty					
Středa	počty	mluvnice					
Čtvrtek	vlastivěda	sloh					
Pátek	mluvnice	počty					
Sobota	počty	čtení					

Rozvrh hodin III. tř. obecné školy. — Vyučovací předmět: kreslení.

časopisu Obzor. První jeho větší životopis napsal nedávno jeho synovec, spisovatel Boh. Štastný, řídící učitel v. v. Kniha, kterou vydalo nakladatelství Občanské tiskárny v Brně, je velmi zajímavou, poučnou a povzbudivou četbou zvl. pro studenty a všechny, kteří chtějí poznati vývoj našeho národního života na Moravě a seznámiti se s našimi buditeli. Jest ozdobena četnými fotografiemi a stojí 18 Kč.

Svatá Hora je pěkný lidový měsíčník,

věnovaný našemu památnému poutnímu městu v Čechách. Přináší hojně poučných a vzdělávacích článků i obrázků. Roční předplatné je 12 Kč. Adresa: Časopis „Svatá Hora“, Příbram — Sv. Hora.

Na vysvětlenou. Aby se předešlo nedorozumění, upozorňujeme, že náš mladý spolupracovník V. Martínek, od něhož přinášíme také povídku a báseň v tomto čísle, není totožný se spisovatelem Vojt. Martínkem, jehož jubileu je věnován článek p. říd. učitele R. Skácela.

ORÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze 7.—9. čísla zašlete najednou do 10. května 1937 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Vylosování luštitelů budou odměněni cennými knihami.

18. REBUS (hudeb.).

Br. Cyr.

19. SKRÝVAČKY.

Leichmanovi — Nováček.

1. Trakar Ela neviděla.
2. Do Prahy Nekolný nepřijede?
3. Dívka máchala prádlo.
4. Má Jenda úlohu?

20. REBUS (zeměpis.).

„Hlučíňák“.

21. PŘESMYČKA (náb.).

J. Kraus, M.

KAM V KABÁTĚ

V = O

22. SMÍCHOVKA.

„Hlučíňák“ — J. Čížovi.

„Správná“ ze skla bývá.
„Smíchovku“ rodina obývá.

23. ZÁMĚNA.

Jiřince Čechové — Trunda.

S „ou“ české město jistě znáš,
s „a“ budovu v něm hnedle máš.

24. SLOUČENKA.

Aničce Hillové — M. Skácelová.

Zpětný korýš, zpětná cizí řeka s hláskou,
básníka nám dají, s nímž jsme spíati láskou.

25. VSUVKA.

Žoži — Trunda.

Koník spolkl nerost,
ale hlavu ztratil,
když se do českého města
pozdě v noci vrátil.

26. ČÍSLOVKA.

Hranickým věnuje M. H.

Na 1234 po 3214 1234 kamením
stojí v 1432 bílé bříze
a 31452 prchá v divém zmatku,
1434 uděšeným zrakům mým.

27. RODOVKA.

Petrovský.

Ona nese sebou smrt,
pozor na ni vždycky dej,
on psal básně, romány,
mezi Rusy jej hledej.

TO

28. RÁČEK.

Frant. Jordán, Hodonín.

12345 tak mrzutý,
Jeničku milý.
54321 tě osvěží,
v kratičké chvíli.

29. ROZŠIŘOVAČKA.

Č. Lukášek, Syrovice.

utrpení
plod les. stromu
stravu přijímá

30. ZRŮDA.

Zdeňka z Náměště.

„Správná“ dravce našich vod snad znáš,
na „zrůdě“ jistě si pochutnáš.

31. ZÁMĚNKA.

D. Vykydalová.

S „r“ ryba takto sluje,
s „l“ strom, jenž na jihu je.

32. HÁDANKA.

Al. Štěpánek, Židenice.

Najdi město, jehož prvá část zpětná i
druhá žijí ve vodě.

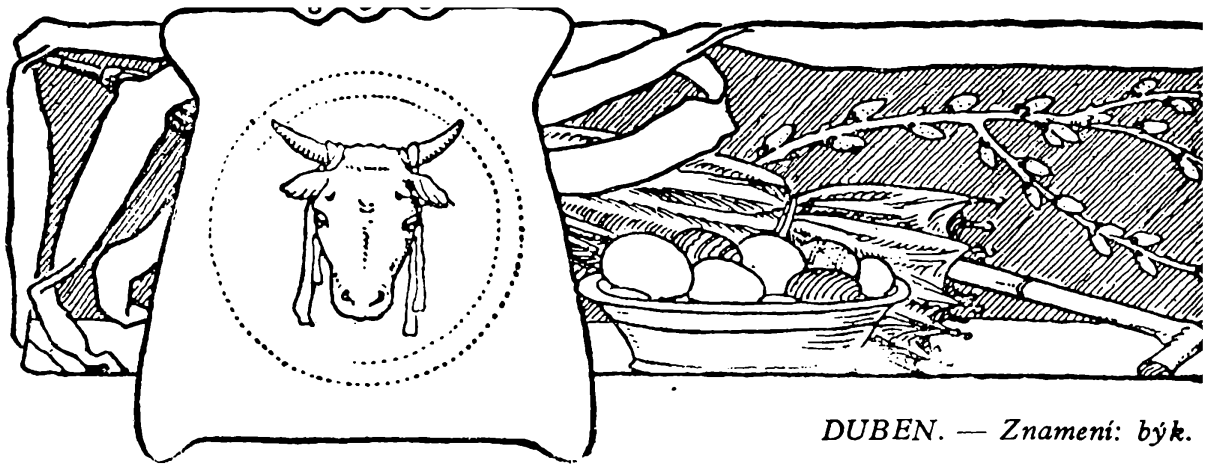
33. ČÍSELKA.

Nevidomé děti z Hradčan.

5	spojka
2 3	zájmeno
5 6 3	přisvědčíš
1 2 5 6	zná skaut
1 2 3 4 5 6	?
4 5 2 5 6	strom
1 5 6 5	tuk
6 3 1	část těla
6 5	předložka
4	souhláska

SKRÝVAČKA. Zděšená drůbež — čeho se bojí?
Hleďte!

DUBEN. — Znamení: býk.

FILATELIE.

Řídí dr. Jos. Mouřinovský, Tišnov.

Filatelisté, těšte se! Letos naše pošta chystá vydání 30ti nových známek: s novým obrazem p. presidenta, 5 hodnot s novým středním znakem, 50tihalérovou příplatkovou pro zásilky, jež mají být vlastnoručně dodány — trojúhelník! — 2 známky „dětem“, 2 známky Purkyňovy, 2 na jubileum Zborova, 12 novinových atd.

Další různé zoubkování:

Alegorie „Hospodářství a věda“.

300h ruměl. čv.	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	— .80 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$	— .20 Kč
500h šedozel.	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	12.— Kč
táž ohnivě zel.	řz $13\frac{3}{4}$	— .50 Kč

Následující známky jsou nejen různého zoubkování, ale i typů!

100h čern.	řz $13\frac{3}{4}$:	typ I.	— .40 Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ I.	7.— Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$:	typ II.	— .30 Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ II.	— .50 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$:	typ III.	1.20 Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ III.	— .20 Kč
200h modrá	řz $13\frac{3}{4}$:	typ II.	— .30 Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ II.	— .50 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$:	typ III.	1.— Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ III.	— .50 Kč
300h čvfiál.	řz $13\frac{3}{4}$:	typ I.	— .30 Kč
táž	řz $13\frac{3}{4}$:	typ II.	2.— Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ II.	4.— Kč
táž	$13\frac{3}{4}$:	typ III.	1.50 Kč
táž	hřz $13\frac{3}{4}$: $13\frac{1}{2}$	typ III.	1.— Kč

K ODMĚNĚ BYLI VYLOSOVÁNI TĚTO LUŠTITELÉ HÁDANEK II. TURNAJE:

T. Křivánek, Vel. Bílovice. Z. Tejkalová, Blansko. L. Tošnarová, Bohunice. M. Dokulilová, Bohušice. K. Včelák, Božetín. M. Lazar, S. Žaža, Brno. J. Pertl, Něm. Brod. J. Žizka, Uh. Brod. B. Jedlička, Brumov. L. Plečková, Brušperk. B. Vrchotová, Břilice. J. Houšť, Bučovice. R. Matoušková, Č. Budějovice. A. Cepek, Bylnice. Z. Žalman, Častolovice n./Orl. S. Jakeš, Černvít. B. Hanzal, Domanín. F. Zemánek, Drslavice. R. Židek, Frýdek. A. Vávra, Fryšták. J. Jemelík, Grymov. A. Balcárek, Hrabí. V. Zálešák, Hradčovice. D. Rýdlová, Uh. Hradiště. M. Veselá, Hrachoviště. H. Polášková, Hranice. J. Zapletal, Hrubčice. M. Sedláček, Husovice. P. Němec, Chrlice. A. Závodská, Jaro- měřice n./Rok. K. Málek, Jestřebí. P. Jelének, Nový Jičín. J. Poláček, Jimra-

mov. Z. Král, Jiřikovice. O. Rumler, Kamenice. B. Šindelek, Komárno. Fr. Ondráš, Kostelany. L. Horák, Kostelec n./Orl. J. Severa, Kovalovice. J. Klouda, Kovářová. D. Prašivková, Kozlovice. A. Petržilková, Kralupy n./Vlt. Z. Vilím, Kroměříž. E. Zavřelová, Mor. Krumlov. F. Hanáček, Kunovice. (Ostatní budoucně.)

ZVLÁŠTNÍ HÁDANKA O CENU.

DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

+	E	+	tvar slov. jeti.
+	K	+	strom
+	Ž	+	královna květin
+	E	+	vyrábí se z oliv

150 luštitelů této hádanky obdrží pěkné výhry. Rozluštění třeba zaslati na adresu: J. Birnbaum, nakladatel v Brtnici.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. o Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. o Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. o Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

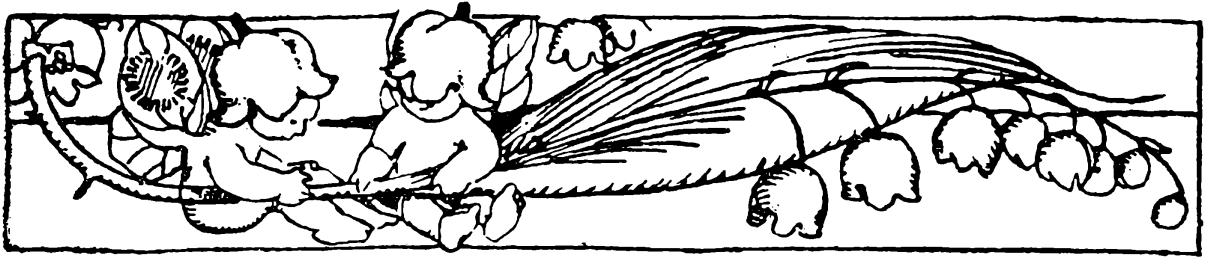
J. Ž.

Čarodějníci tu starou máte,
jistě že ji každý dobře znáte;
ošklivá je, nosí okuláry,
mezi lidmi dělá jenom sváry.

Vysedlé má lícní kosti, bradu,
stará se o klepy, kuje zradu,
jazyk jako meč má nabroušený,
bojí se jí děti, muži, ženy.

Pravdy nenávidí, zato zná lež,
heslem je jí přetvářka a faleš,
proto kocour v barvě kominíka
dělává jí vždycky společníka.

Dobrý pozor tedy všichni dejte,
z čarodějnic obavu jen mějte,
máte-li je potkat v životě shonu,
vyhněte se jim vždy na sto honů!

KRVAVÉ PONDĚLÍ.

Z brušperské minulosti. R. Skácel.

Zima roku 1647 byla velmi tuhá. Od sv. Mikuláše, kdy přikryl celý kraj první sníh, polevily mrazy jen k vánocům, ale po Novém roce mrzlo zase až praštelo. Ještě o sv. Josefu se sníh nehnul a po špačcích nebylo ani slechu dechu. „Co budeme jísti?“ ptali se navzájem starostliví brušperští sousedé, „čím budeme dobytek krmiti?“

Konečně začátkem dubna zafoukal od Příbora teplejší vítr, ledy na Ondřejnici zapraskaly a poroučely se do moře.

„Chvála Pánu Bohu! Tak přece jsme se toho ráz dočkali!“ pochvaloval si jednoho rána obecní starší soukeník Vrána Jakubu Trojanovi.

„Enem se moc neraduj!“ napomínal ho zvolna Trojan. „Nevíme, co nám ještě letošní jaro všecko přismyčí, víš, že . . .“

„No, co víš, co?“ vpadl mu nevrle do řeči Vrána a pokračoval: „Roboty v poli se otevře, namnožíme všeho, řemeslo se roztočí a bude zase ráz s námi dobře.“

„Enem dej pozor, aby se ti to proroctví nezvrtlo,“ napomínal vážně Trojan.

„A čemu?“ vyzvídal nedočkavý Vrána.

„Či nevíš, co se vykládalo na ostravském frajunku, že Švejda zase vpadl do Slezska i na Moravu a že bude s námi ještě zle?“

„Ale co by tu u nás hledal — bídu a hlad?“ mírnil strašlivý výklad sousedův lehkověrný Vrána.

Vtom připltl se mezi ně malý Jiříček s pozváním od purkmistra Čecha, aby si páni starší neobtěžovali večer jistě do hromady obecní k tatínkovi se vynatrefiti.

„Co by to tak na náhle bylo?“ hádali zaražení sousedé a rozloučivše se, šli každý v zamyšlení po svém.

Toho večera bylo u purkmistra Čecha nějak rušno, ale i — dusno. Sešla se tam narychlo svolaná městská rada a ostatní konšelé. U kbeliska s vodou opatroval světlo (hořící louč) obecní posel či konšelský Goliáš, postrach nachmelených výtržníků a rozpustilých dětí. Po chvíli vzpřímila se nakloněná postava suchého purkmistra Čecha, který dav trojím poklepem práva o stůl znamená k pozornosti, zahájil schůzku za všeobecného ticha:

„Maličko, páni úřadové! Dnes v odpoledních hodinách dodal mi rejtar od Jeho Milosti Pána z Hukvald vlastní rukou psaný list, který slyšte: Mudří a opatrní páni úřadové purkmistr a rada městečka Brušperka! Jistá a spolehlivá vědomost došla na zámek, že Švejda znovu do Slezska a na Moravu se rozbíhá. Opatřte proto co nejdříve městečko,

aby životy i majetky Vaše v jistém bezpečí se vynacházely. Zejména abyste včas purkrechtní knihy, sirotčí a kostelní lejstra nebo hotové peníze na zcela tajném místě ukryli. Co se pak mušketů, prachu a jiné zbraně podotýká, nebudiž jich, leda v nejnútnejší obraně proti nepříteli použito. Všecko dobré na Pánu Bohu Vám vinšuje a do jeho mocné ochrany Vás poroučí Mikoláš Reitter z Hornberka, hejtman.“

Kapky krve by se byl u přítomných nikdo nedořezal, když dozněla poslední slova hejtmanova listu.

„Tak pomaly 30 rokův nás sama vojna sužuje a ještě tomu raubiřství konce nebude,“ láteřil zhurta Trojan, k němuž souhlasem se připojilo celé shromáždění.

„No, marná všecka lamentace,“ chladil rozpálené hlavy rozvážný purkmistr, „to nám všecko nic nepomůže, musíme jednat podle rozkazu pana hejtmana a jednat rychle — hned.“

„Dnes je sobota, no, snad zítra v neděli se tu Švejdi nevysypu,“ prohodil skoro žertovně soused Pinkava.

„Ale taková žoldácká smečka žádných svátků nezná, ani jich nesvětí,“ poučoval purkmistr, „přece dobře víš, že Švejda je lutrián.“

„Ještě jsme se nevzpamatovali z té hrůzy, kterou tu zanechali polští kozáci a císařští a tu už zase valí se na nás nová pohroma,“ křičel hlasitě konšel Prašivka, vyrabitel střelného prachu.

V městě nastalo pravé zděšení a shon. Ustrašený lid zakopával do sklepů a polí zbytky potravin, jako obilí, ovoce, pohanku, luštěniny a j. Kostelní hospodář Vašica v noci tajně uschoval památný stříbrný kalich ve zpuchřelé jabloni na Mičanově zahradě. Staré purkrechtní knihy, pergameny, sirotčí účty, kostelní papíry a nádoby s paramenty uschovány byly v klenuté komůrce pod kostelní věží. Obecní pastýř troubením na roh svolával do stáda dobytek, s nímž se chystal odejít do nedalekých hor, kde jedině býval před nenasytnou soldateskou bezpečně uschován.

Bolestné loučení nastalo i u purkmistra Čecha, když vypouštěli do společného stáda také jejich strakatou babulku. Jiříček, nemoha se s ní rozloučiti, prosil úpěnlivě tatínka, aby ji do hor neposílal, že se s ní už nikdy neshledají. Leč pastýř Matouš, nedbaje hořkých slziček chlapcových, práskl bičem a na rozkaz tatínkův musela babulinka do stáda za ostatními.

„Neplač,“ chlácholil otec citlivého synáčka, „vždyť to není na dlouho, až se mračno převalí, navrátí se Matouš s dobyt看em zase zpět.“

„Božínku, toho nevydržím,“ bědoval tajně Jiříček dále, „půjdu za stádem, vždyť do školy nemusím, pan rector už dávno odešel do světa, ano, půjdu . . .“ Vtom se však zarazil a přemýšlel: „Což mám způsobiti tatínkovi žal a starosti právě teď v tak nepokojný čas? Však se neztratím a pomohu aspoň Matoušovi hlídat.“ Rozhodnuto. Sotva zatočil Matouš stádo od fryčovského dvora (dnes osada Ptáčník) k dědině, překvapil ho voláním a pískáním Jiřík, pln radosti, že půjde s ním a bude v horách pilně stádo hlídati. Matouš sice chlapce pokáral, ale k návratu ho již nepřinutil.

Doma nastal po chlapci shon. Starostlivý otec, jemuž po smrti jeho ženy vedla domácnost tchyně Běta, běhal v rozčilení po městě, pátraje s hrůzou po chlapci. Hrůza dostoupila vrcholu, když u Čechů uléhali

Strašák, kterého se ani ptáčci nebojí.]

s hořkým pláčem bez Jiříčka. Zato nedělní ráno přineslo nešťastnému tatínkovi a staré babičce ulevení. — Fryčovský sedlák Volný, který přicházel do města na služby Boží, potvrdil jim, že viděl včera jejich jedináčka, kterak si statně práskaje bičem vykročoval za stádem do hor. Čelo purkmistrovo se trochu vyjasnilo, kámen spadl dobré stařence se srdce. „Ale — tolik starostí nám přece Jiříček způsobiti neměl,“ opakoval si tiše zklamaný tatínek.

Nastalo pondělí 5. dubna 1647. Sotva dozněl poslední zvuk velkého zvonu, svolávající lid na ranní mši sv., bylo slyšeti z věžové okenice nějaké hlasité volání. Kopidol Mříhlad, mávaje rukama, vykřikoval nesrozumitelná slova.

„Co to volá, co chce?“ vyzvídali pod věží stojící.

Teprve když Mříhlad hlas zvýšil, bylo mu rozuměti: „Od Krmelína jede k nám kordon rejtarů!“

Do lidu jako by střelil. Kordon rejtarů jede od Krmelína k nám — letělo hned od úst k ústům a vše pádilo s rozechvěním domů.

„Švejda, Švejda je tu, Bože, buď s námi!“ bědovali ve zmatku dospělí i děti. Hrozná novina odrazila se i od polootevřeného okénka dřevěné fary, kde o pomoc a ochranu Boží na přimluvu sv. Jiří prosil nábožnou modlitbou staříčkový farář Bartlíček.

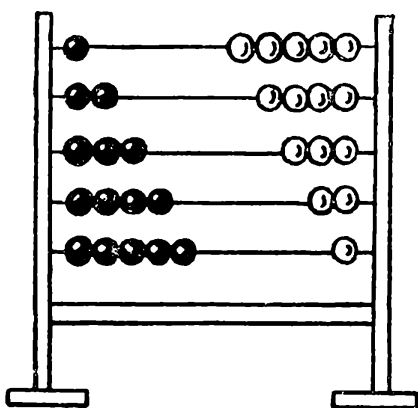
Netrvalo dlouho a již tu byl pacholek z Očadlého gruntu na předměstí s Jobovou zprávou, že cizí vojáci právě u nich prohrabují s rámem stodolu, grunt a sklepy, dožadující se násilně potravin pro vojsko i koně. V městě se všechno třásló úzkostí, nejvíce však hlava obce, purkmistr Čech, s konšely, shromážděnými právě na náměstí před jeho stavením.

Vtom zavznělo z předměstí hromadný křik s odměřeným koňským dupotem — a již zastavili před nimi zdivočelí rejtaři, vedení osmahlým vachmistrem, třímajícím v silné pravici široký, lesklý palaš. Spatřiv řadu uctivě se klonících mužů, pochopil hned, s kým má jednati, a pohladiv si hustě prokvetlý knír, spustil ihned jak se patří zhurta na zástupce obce. Mluvil lánanou němčinou, a když skončil, přeložil jeho pobočník rozkaz následovně:

„Pan vachmistr nařizuje, abyste bez odkladu odvedli: 10 pytlů ovsa, 18 pytlů rži, 18 pytlů mouky chlebové, 10 kusů hovězího dobytka, 20 ovcí, něco drůbeže a k tomu 15 kop vajec.“

Konšelé zbledli jako stěny. „Prosíme, pane vachmistře, o slitování,“ dal se do uctivého prošení purkmistr Čech.

„To slyšíme všude. Žádné slitování, kontribuce je kontribuce,“ rozkřikoval se za němeého souhlasu vachmistrova pobočník a skončil: „Táhněte, sbírejte a noste. Než odblinká poledne, ať je všecko přichystáno zde na tomto místě, nebo vám pomůžeme hledati sami,“ a zvednuv napnutý ukazováček žilnaté pravice, pohrozil zhrouceným

Počty dříve: počítadlo.

+ × + × + × + × + × + × +

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13
Pondělí	vlastivěd.	počty	mluvnice	kreslení	čtení
Úterý	nábož.	sloh	němčina	čtení	těl. vých.
Středa	vlastivěd.	počty	ruč. práce	obč. nauk.	zpěv
Čtvrtek	počty	mluvnice	čtení	těl. vých.	nábož.
Pátek	vlastivěd.	sloh	němčina	kreslení	—
Sobota	mluvnice	počty	psaní	obč. nauk.	zpěv

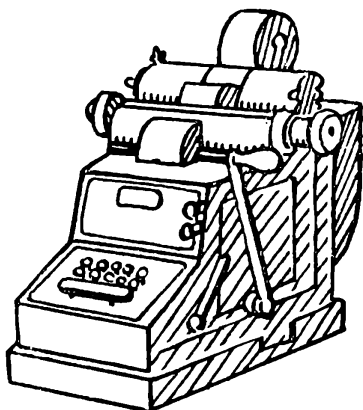
Staré venkovské školy mají někdy tvářnost pevnosti či hradů.

+

Rozvrh hodin 4. třídy obecné školy. Vyučovací předmět: počty.

+ × + × + × + × + × + × +

Počty nyní: počítačí stroj.

Podivní přátelé z cizích krajů.

chy a památné obrazy svatých byly sházeny a na třísky rozsekány. Vztekem zpitá cháska zchladila si pak zlost na bezbranném, staříčkém faráři, jemuž mečem bolestná rána v prsou byla způsobena. Boží dopuštění padlo na oba mlynáře, kde se chystali ničemové co nejvíce naloupiti. Ale ani tu nebyly jejich přemrštěné požadavky uspokojeny a horní mlynář Sobeli dostal za tři pytle mouky zapláceno hotově třemi ranami palašem do hlavy, až se zapotácel a padl omráčen k zemi. Ještě hůře to dopadlo v dolním mlýně, z něhož otec Jan prchl před Švédy s rodinou do okolních lesů a protože mlýn byl prázdný, hodili mstiví žoldáci hořící věchet slámy na jeho došky. — Mlýn se chytl a shořel do základů. Nejinak se vedlo sedlákům. I velký grunt rychtáře Vavřince Blahy (dnes Lednický) byl vypálen.

V ustanovenou chvíli scházeli se vojáci na náměstí, aby shlédli výsledek pustého drancování. Přišel na koni i přísný vachmistr, prohlížeje zvědavě a zlostně sebrané zásoby. „Potom volali o smilování,“ zabručel nevrle, „a ejhle! Není to sice všecko, vím, že v klamání je ta pakáž všude stejná, ale což naděláme, lidským masem více nezískáme a nakonec, vždyť jsou tu ještě dědiny před námi.“ Po několika zakleních rozlehl se náměstím povel: „Voršpany, naložit a hajdy k Hukvaldům!“ Ostrý hrot lesklého palaše s pestrobarevným třepením zablýskl se v odpoledním slunci, dávaje podřízené vojenské chásce znamení ke spěšné práci.

Dřevěné lomenice rýsovaly již na hrbolatém brušperském náměstí

otcům města drancováním. Na povel seskákali vojáci s koní, aby se přesvědčili, kolik je na předstíraném nedostatku pravdy. Teď teprve nastal křik, bědování a strašná lamentace nejen na městečku, ale i v ulicích. Tam klečel starý Vyhledka a spínaje ruce, prosil žoldáka o smilování, leč sečná rána palašem zavřela nemilosrdně jeho ústa navždy. Z domu Špačkova, jinak Půrova, vynášeli vojáci právě pytel mouky, z předměstí vlekli z vyhublé kravičky, s nimiž smutně klusalo několik oveček.

Ale ani chrámu Páně žoldáci neušetřili, dobývajíce se násilně dovnitř železným sochořem. A když dubová, železem pobitá hlavní vrata povolila, nastalo strašlivé hanobení domu Božího. So-

dlouhé stíny, když po trhaném zvuku polnice hnulo se několik plných vozů, hubených kraviček a ovcí v průvodu podnapilých rejtarů směrem k nedalekému spálenému biskupskému dvoru, v jehož blízkosti prostíral se tenkrát ještě hustý, jehličnatý lesík. Dnes leží v těch místech osady Antonínov s Borošínem.

Sotvaže se dostal žoldácký průvod na úzkou lesní stezku, zahřměla ze dvora třeskatá rána.

Na povel vachmistrův zastavili se všichni jako přimražení, očekávající, odkud asi zazní nářek raněného druhu. Leč nenařikal nikdo. „Proč se po nás střílí? Počkej, bando, odplatíme ti to tvoje fajblovství!“ A hned, obrátivše koně, hnali se tryskem zpět, aby dokonali zhoubné dílo zkázy. Někteří prchající sousedé schovali se narychlo ve stodole pod lesíkem pastevníkem, ale byli Švédy do posledního pobiti. Ještě po 150 letech byly tu krvavé stopy na trámech patrné. Pak došlo znovu na město, jehož stavení i s kostelem byly zcela vyplundrovány a zničeny. Obyvatelstvo se rozuteklo, jen sem tam ozval se ze sklepu usedavý pláč, kvílení a nářek. Tak pomstili Švédi nerozvážný čin syna šafářova, který prý radostí nad jejich odchodem vypálil do vzduchu z muškety salvu, čímž zkáza města byla dovršena. Krvavé divadlo švédské v pondělí 5. dubna l. Páně 1647 bylo skončeno.

Druhého dne vraceli se rozehnaní obyvatelé nesměle do města, prohlížejíce s pláčem, kolik jim toho po Švédech zůstalo. Nejbolestněji dojal každého pohled na zohavené oběti švédského vpádu. Na 40 mužských mrtvol bylo v dlouhé řadě u kostelní zdi srovnáno. Protože těžce zraněný duchovní otec Bartlíček nemohl s lože povstati, pohřbil brušperské mučedníky na hřbitůvku u kostela sv. Jiří staroveský farář Spineus. Srdce pukalo žalem zdrceným vdovám i sirotkům a hlasité, žalostné štkání zmocnilo se přítomných, když kněz, líče výmluvně hrdinnou smrt občanů města, doporučoval je zbožné modlitbě potomstva.

„Ach, kdož si na ně, chudáky, kdysi vzpomene,“ povzdychl si nad otevřeným

Muž práce od sochaře Lad. Šalouna.

„Pěkně sed, Oříšku!“

hrobem purkmistr Čech:
„Kéž Bůh Všemohoucí přijme je do slávy své a nedopustí, aby upadli v zapomnutí!“

V pátek za soumraku před Květnou nedělí blížil se k polozbořenému stavení purkmistrovu krátký stín... Nešťastný, zničený Čech seděl právě v hlubokém zamyšlení za dubovým stolem, když tchyně Běla jem-

ným dotekem pravice probudila svého zetě k pozornosti.

„Zdaližpak víte, kdo se navrátil z vandru a nakukuje už chvíli k nám?“

„Kdo?“ — „Nu, kdo jiný než...“ — „Cože, Jiříček?“ — „Ano, podívejte se!“ — „Opravdu!“

„Podívejte se, jak ho i Brok lísáním a vrčením radostně vítá.“

Vtom vyběhl otec s babičkou na dvůr, kde mu vstříc do náruče padl s pláčem milovaný synáček.

„Těžce jsi zranil, Jiříčku, mé srdce a způsobil mně i babičce velké starosti...“ Ale uváživ, že chlapec aspoň pondělní švédské hrůzy byl ušetřen, přešel záhy od přísného napomínání k laskavému odpuštění.
„A což stádo?“

„Vede se všem v horách dobře. I my viděli v dáli černý kouř nad městem, z čehož jsme nic dobrého netušili, a Matouš sám mně pořád přimlouval, abych se k vám, tatičku, co nejdříve navrátil. Konečně, když mi připomněl, že příští neděli musím s jinými kamarády do kostela na svěcení kocánek, nedal jsem se již pobízeti.“

„Nevím, chlapče, jak to letos se svěcením kočiček dopadne.“

„A proč?“

„Protože důstojný pán leží těžce zraněn.“

„Ale snad ho Pán Bůh pozdraví,“ přimlouvala starostlivě babička, „mám už kocánky pro tebe, Jiříčku, přichystány.“

Než pan farář Bartlíček na Květnou neděli pro bolesti s postele povstati nemohl. Přišel místo něho opět staroveský soused farář Spineus. A když pak podával poklekajícím konšelům posvěcené kočičky, zaleskly se v očích purkmistra Čecha slzy jako hrachy...

Ke svatojirské pouti vrátil se konečně i pastýř Matouš se stádem a Jiříčkovou „babulinkou“ šťastně domů. Zničené a ožebračené město nemohlo se ještě po 10 letech z následků švédského drancování vzpamatovati, jak o tom svědčí úpěnlivé prosby za odpuštění daní, zasílané městskou radou milostivé vrchnosti na Hukvaldy. Dnes po 290 letech volá nás zapadlý hrob našich 40 křesťanských hrdinů k novému nástupu v boj — za vítězství sv. Kříže a drahé domoviny. Neváhejme! Jen všichni mužně vpřed a vítězství je naše!

Vysvětlivky. Lamentace — nářek, vachmistr — strážmistr, kordon — houf vojáků, rejtar — jezdec, voršpon — přípřež, fajblovství — zrada, salva — rána z pušky, frajunkt — týdenní trh.

Jarní vítr hučel v korunách stromů a šeptal jim pohádku o příchodu prince Jara, který přijde ozdoben věncem z květů . . .

Růženka ležela na svém lůžku a hořce plakala. Už bylo pozdě v noci. S druhého lůžka, kde ležely její dvě sestřičky, bylo slyšet klidné oddychování. Spaly.

Ona však nemůže usnout. V srdci ji tlačí vědomí viny. Dosud jako by slyšela hlas matčin:

„Nechci tomu ani věřit, že půjdeš k svatému přijímání. Myslíš, že Pán Ježíš bude mít radost z tak umíněného a hněvivého dítěte, jako jsi ty?“

Bylo to s Růženkou opravdu zlé. Několikrát si již dělala dobrá předsevzetí, že se polepší, že odloží své chyby, aby ji měl Pán Ježíš rád . . . ale marně. Zas byla taková, jako před tím.

Když před několika týdny přiběhla domů ze školys radostnou zprávou, že půjde k svatému přijímání, řekl otec vážně: „To však znamená, že musíš nechat všeho hašteření.“

A bratr hned dodal: „Na to se můžeme těšit! Zdalipak se stane anděl z tohoto zlobivého a hašteřivého čertíka?“

Napřed se na něho k vůli tomu zlobila. Ale pak si řekla: „Aby věděl, že to dovedu, budu ode dneška skutečně poslušná, hodná jak anděl.“

Skutečně, den to vydržela. Ale jen jedinký den. V nejbližších dnech se už zase hašteřila, zlobila a nadávala. Znova si dělala předsevzetí, ale znova padala do svých chyb. Zlobila se již proto sama na sebe a ztratila všechnu trpělivost.

V nebezpečném postavení nad tůň: Vodník na číhané.

Lukovanští žáci a žačky s panem učitelem na lovu vodních živočichů. Učíte se také tak?

A když mladší sestřičky s pláčem přiběhly k matce a žalovaly, že Růženka je zase bila, hračky jim sebrala a hru pokazila, řekla matka smutně: „A ty chceš jít k svatému přijímání?“

Pak ronila Růženka slzy lítosti. Ale při nejbližší příležitosti na vše zapomněla — a bylo to s ní spíše horší než lepší.

Matka ji nabádala, aby se modlila k andělu strážnému, aby pořád nezapomínala na svá předsevzetí. Poslechla, ale její modlitba nebyla nic platná. Nebyla opravdová!

A dnes zase byla příčinou svárů, proto rozhněvaná matka ji poslala spíše na lůžko, aby v klidu a tichu přemýšlela o svém špatném skutku. Tady se uklidnila.

„Ach, milý Pane Ježíši, pomoz mi!“ prosila, „sama nedovedu odložit své chyby.“

Tak ležela s otevřenýma očima ještě dlouho, když už rodiče a ostatní sourozenci šli spat. Konečně usnula. Ale rozháraná mysl nedala jí klidně spát.

Najednou viděla se Růženka uprostřed obrovského kostela. Podlaha i sloupy byly z mramoru, na stěnách byly nádherné malby a strop vykládán byl zlatem a slonovinou. Jemné zvuky varhan nesly se lodí chrámovou.

Oltář, který byl proměněn ve zlatý trůn, zářil mořem světél a obklopovaly jej tisíce andělů se svícemi v rukou v tichém klanění.

Na trůně seděl sám Spasitel světa a čekal tu pln touhy na své miláčky. Pokynul rukou a pravil: „Nechte maličkých přijít ke mně!“

A hle! V lodi kostela byl zástup dětí, které přiváděli andělé strážní ke Spasiteli. A Růženka vidí, že jsou to její spolužáci a spolužačky, kteří půjdou ke svatému přijímání. A již také u ní stál anděl strážný a šeptal jí: „Postav se do řady, smíš také pozdravit Spasitele.“

Jak jí zabušilo srdce radostí a štěstím! Tedy přes její chyby má ji Pán Ježíš rád. Pocítila velkou radost.

Radostně sepjala ruce a šla do řady. Když přišla blíž, teprve si povšimla, jak krásný je Pán. Ó, tak krásný jistě byl při Proměnění na hoře Tábor. Obličej září jako slunce, šat je bílý jako sníh . . . A to Srdce Jeho! Září jasněji než slunce a ty paprsky z něho pronikají do srdcí dětí a zapalují je k větší lásce k Němu . . . Na hlavě má zlatou korunu. A ty vševidoucí oči! S jakou láskou shlížejí na děti s bílými věnci na hlavách!

Každé dítě, vedeno svým andělem strážným, pokleklo před Ním, ale Spasitel pln dobroty je zvedá a promlouvá ke každému slova, jež i andělé slyší a která vlévají štěstí do srdcí dětí. A pak odvádí anděl dítě k ostatním andělům.

Teprve když před Růženkou byly jen tři či čtyři děti, zpozorovala, že každé dítě má v ruce krásné květiny, které odevzdává Pánu Ježíši. Najednou jí bylo úzko u srdce. Ona nemá nic . . . přichází s prázdnýma rukama . . .

Nepokojně se obrátila ke svému andělovi a tiše mu šeptala: „Já nemám nic, kde nabraly ostatní děti tak krásných květin?“

„Kde? Ty květiny si děti samy vypěstovaly pro Pána Ježíše. S láskou je sázely a mnohými obětmi a námahami je pěstovaly. Růže lásky, lilie čistoty, fialky pokory, sedmikrásky zbožné modlitby a jak jinak se jmenují . . . Stojíš tu sama s prázdnýma rukama. Nepřinesla jsi žádnou oběť Pánu Ježíši z lásky?“

Zahanbeně odpovídá Růženka: „Žádnou.“

Smutně pohleděl na ni anděl: „Bez daru nesmíš se tam objeviti.“

Plačky šeptala Růženka: „Snad najdu venku nějakou květinu, mohu na chvíli odejít?“

„Jdi a hledej,“ řekl jí anděl.

Rychle utíkala ke dveřím. Samy se jí otevřely. Seběhla se schodů . . . hledá . . .

hledá . . . marně. Rychle utrhla, co rostlo u cesty, a utíkala zpět.

Právě klečelo poslední dítě u trůnu Pána Ježíše. Podávalo mu krásnou kytici sebe-

Jak líbezně to voní v rozkvetlém sadě!

Pěnkavečky, pěnkavy,
proč jste tolik těkavy,
pocitujete snad chlad,
či vás trápí nouze, hlad?

Každý chápat neumí,
rodiče vám rozumí:
Otvíráte zobáčky,
nakrmí vás — chudáčky!

J. Ž.

záporu a umrtvení. Dostalo požehnání a už je odváděl anděl k ostatním a zpívali: Svatý, svatý, svatý

Nyní se obrátil Syn Boží k Růžence, která před Ním klečela a prosila. Pohládl ji po čele a řekl milým hlasem: „Vstaň, mé dítě, a pověz mi, zdali mne máš ráda?“

Vstala, pohleděla do jeho hlubokých očí a řekla: „Ó Pane, mám Tě ráda! Hleď, jaké květiny jsem Ti přinesla!“

Řadami andělů proletěl šumot, zpěv umkl. Růženka viděla, jak jasné oči Pána najednou zesmutněly. Srdce jí prudce zabušilo. Slyšela, jak praví pohnutým hlasem: „Dítě, jen tolik mi dáváš za všechnu mou lásku?“

Polekána pohlédla na svou kytici — ach, Bože! V ruce drží kytici bodláků a trní! Rychle odtáhla ruku s podávaným darem. Ale dobrotivý Spasitel, jemuž v životě žádné slovo nářku a netrpělivosti nepřešlo přes ústa, bere i to bodláčí a dlouhé trny do svých svatých rukou... Pohlíží na Růženku a Jeho pohled proniká až do duše.

Zatím andělé začali zpívatí Nářky: Lide můj, lide můj, co jsem ti učinil... ?

Dlouho nechtěla Růženka pozvednout sklopené oči. Teprve, když uslyšela:

Ó hlavo Páně spanilá,
ty slavná od věků,

korunou z hloží ovila
tě ruka nevděku...

dala se do usedavého pláče. Před ní stál najednou Boží Syn — ne v zářící kráse, ale plný ran a bolesti. Jeho bílý šat byl potřísněn krví, z Jeho rukou a nohou tekla krev a na hlavě místo zlaté koruny — koruna z trnů, které se Mu hluboko zarývaly do čela.

„Ó, ubohý Spasiteli, kdo Tě tak zranil?“ vzlykla.

Ale Božský Trpitel neodpověděl, jen hleděl na ni svýma očima, plnýma slz a krve tak smutně a bolestně — a přece tak laskavě — že se jí srdce zachvělo. Nyní poznala, kdo Ho tak zranil! To trní a bodláčí — to je její umíněnost, její pýcha Ho znovu bičovala, její hněvivost Ho znova zraňovala, její nadávání Mu znova vráželo trny do svaté hlavy!

V hořké lítosti zhroutila se k Jeho nohám: „Pane, odpusť! Chci se už polepsiti. Nechci Tě už nikdy trním korunovati!“

Pro slzy nemohla dál mluvit. Ale její anděl strážný klekl vedle ní a prosil za ni: „Pane, odpusť jí ještě tentokrát! Nevěděla, co zlého činí. Od nynějška bude bojovati proti svým chybám. A když po prvé přijdeš do jejího srdce, nenalezneš více trny, ale květy lásky, oběti a sebezapírání.“

Pán Ježíš viděl upřímnou lítost dítěte. Požehnal mu svou krvácející rukou a pravil: „Jdi v pokoji, mé dítě, a připrav dobře svou duši na můj příchod.“

Andělé s dětmi začali zpívat píseň o milosrdenství Božím. Když doznívala poslední slova písně, probudila se Růženka na svém lůžku s uplakanou tváří. — — Sen této noci vtiskl se jí hluboce do duše. A když na Bílou neděli šla ke svatému přijímání, všechny trny z jejího srdce byly vytrhány. A květy lásky, trpělivosti a sebezapírání zdobily její srdečko, do něhož s radostí zavítal Pán nebes i země.

LOUKA A SLUNÍČKO.

Karel Doubravský.

Usmívá se lučina:
Sluníčko je klučina!
Od rána mě honí,
že mé kvítí voní.

Copak mohu za to,
že jsem samé zlato?
A ta moje vůně,
z oblohy je tůně.

Loď, jež se tu v lesku stkví,
pluje stále širým světem,
potom s ukončeným létem
v přístavu kdes zakotví.

Usilujme ze všech sil,
bychom na společné lodi
v lásce, která dobro plodí,
měli také stejný cíl.

J. Ž.

Panoráma z vysokých Tater. Hory: Tupá, Končistá a Gerlachovka.

ZAHUČALY HORY — ZAHUČALY LESY...

Obrázky a vzpomínky z valašské dědiny. — Jindř. Janečková. (Dokončení.)

FRANCEK-TULÁK.

Matka Šeligová měla proč plakat. Francek byl nezdara. Už od malička vzpurný a vzdorovitý. Matka, udřená horačka, nevěděla, do které práce dřív, a tak Francek, ponechán sám sobě, rostl jako dřevo v lese. Otec jezdil s koňmi po výdělku, byl málokdy doma a myslel si, že škola Francka vychová. Ale než začal hoch do školy chodit, měl ve všem úplnou volnost a potom už náprava byla těžká.

Francek byl silný, urostlý hoch. Než dorostl do školy, zastal už kus práce doma i na poli. Zvykl na volnost v přírodě, ve škole se mu nelíbilo. Jeho dětská mysl toužila po svobodě. Do polí, do lesů — byla jeho touha. Učení ho nepoutalo.

Když ostatní žáci pozorně poslouchali nebo psali úkoly, Francek toužebně hleděl oknem do krásné přírody — přes pole a louky, kde v dáli černala se Makyta v pohoří Bílých Karpat.

Často vyrušil žáky zvoláním: „Ej, ogaři, lele, lele, krahujec nese holuba,“ ukazoval rukou ven, kde nad „rokytím“ kroužil dravec. Anebo skočil k oknu s křikem: „Lele, lele, jaký krásný motýl, pane učitel, pusťte mňa do zahrady, já ho chytím.“

Míval s ním pan řídící trápení. Nešlo to po dobrém, ani po zlém, nesvedl s Franckem nic. K učení byl tupý, nic nevnímal.

„Má odražený mozek,“ říkali Valaši o dětech, které se špatně učily. Všeljak protloukal Francek školu tři roky. Dva dny byl ve škole, tři dny ne. Doma také nebyl, toulal se v polích, aby nemusel do školy. Byl-li proto bit, utekl a toulal se celé dny. K večeru vlezl do stodoly a tam přespal. Dokud ještě se potloukal kolem domu a spal doma, nebylo tak zle. Ale když ho jednou otec pořádně vyplatil řemenem, jak za-sloužil, vzepřel se otci, utekl a nepřišel ani na noc.

Marně ho hledali. Až za několik dní přivedly ho děti z háje. Seděl tam hladem zmořený pod břízou. Chvilí dělal dobrotu, ale utekl brzy zase.

Z Francka vyrůstal tulák.

Šeligovi měli ještě dva menší chlapce, Janka a Josefa. To byli hodní hoši, pracovití, nevzali si z nejstaršího zlý příklad. Mladšího, Janíčka, měla matka nejraději. I Francek ho měl rád, na jeho prosby se někdy déle zdržel doma. V zimě vždycky. Ale sotva břešklo jaro, Francek neodolal, hory ho táhly neodolatelnou mocí. Koně měl rád, ale i ty nechal a utekl. Mezi lidmi nešel, po žebrotě nechodil, živil se tím, co poskytl les. Jahody, maliny, ovoce byla jeho strava. Vybíral ptáky, pekl je na rožni, vajíčka ptačí pil, žáby pekl. Ty mu nejlépe chutnaly.

Někdy v háji kravařům krávu podojil, mléko vypil. Kde spával, žádný nevěděl. V létě tulák snadno přespí pod stromem, v kupce sena neb v mandelu obilí. Otec vyhrožoval, že tuláka na zimu domů nevezme, ale když za prvního mrazu přitáhl se Francek k chalupě, smíloval se otec a nechal ho doma. Ale musel i do školy.

Takový byl život Františka Šeligy než dospěl čtrnácti let. Byl silný, urostlý jako šetnáctiletý. S lety přibývalo v něm zloby. V noci vloudil se do otcovského domu a vybral vždy v komoře všechny zásoby k jídlu. Chléb, uzené maso, slaninu. Spouštěl se čím dál víc, už i kravaři se ho báli a utíkali před ním.

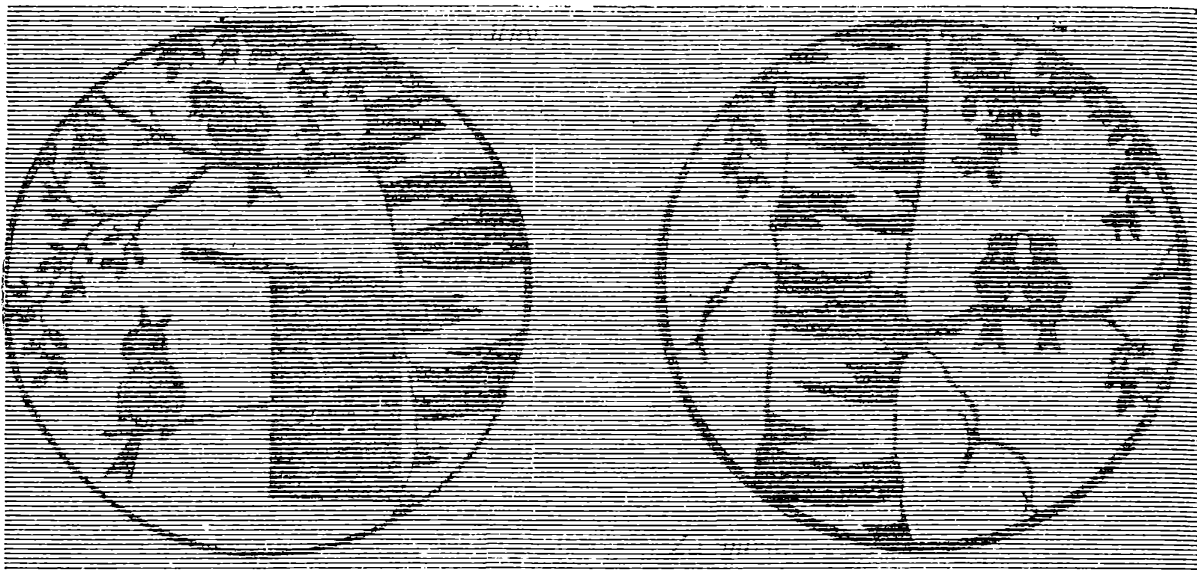
Z tuláka stal se málem vrah.

Za dědinou blízko háje měli Šeligovi louku „Žumišku“. Nejmladší, Janíček, pásával tam koně. Byl to devítiletý hoch, černých, kučeravých vlasů a jiskrných očí.

Jednou časně zrána přivedl Janíček na louku ko-

I pastýři je z jara veselo!

ně a spoutal je řemenem, aby neutekli. Pásli se klidně kolem potůčku. Janek pověsil uzlíček s jídlem na větev javoru, lehl si pod javor, ruce dal pod hlavu a díval se k obloze, kam mraky plují.

Bylo krásné ráno.

Od lesa Bukoviny vál svěží vánek, z lesa bylo slyšet houkání sovy, skřehot krahujců, pískání kosa.

Ptactvo se veselilo z krásného dne.

Broučci a mravenci pospíchali za svou prací, div do sebe v zelené trávě nevráželi. Vzduch prosycen vůní sena, složeného na noc v kupách.

Na stéblech travin a lupení třpytily se kapky rosy jako drahokamy. Z nedalekého háje zazníval sem cinkot zvonků oveček a táhlé bučení krav.

Janíček snil, hledě do modravých dálek. Kolem něho byl klid a mír.

Z lesa Bukoviny, vzdáleného od Žumičky jenom přes louku a silnici, vyšel Francek. Snad přespával v lese a teprve vstal. Na kraji lesa se opřel o strom a rozhlížel se po krajině. Hned spatřil na Žumišce pasoucí se koně a zamířil tam. Přeskočil strouhu, tekoucí od mlýna, přeběhl louku a silnici a byl na Žumišce. Janek ho už také uviděl a sedl si. Nebál se Francka, byl u něho na Žumišce už několikrát.

Dnes však byl Francek ve zlé náladě. Měl asi hlad, ještě nesnídal. Žádostivě pohlédl na uzlíček s jídlem: „Janku, dej mně chléb!“

Janíček nebyl lakomý, dělil se s Franckem po každé, když tento za ním na louku přišel, ale tentokrát mu napadlo jinak: „Co bych ti dával chléb, však nic neděláš, nezaslúžíš si. Podívej sa. Ja sem mosel skoro stat, abych napásl koně, a ty neděláš nic.“

„Nedáš po dobrém?“ ptá se Francek hrozivě.

„Nedám. Bud' doma, netúlaj sa a najíš sa jak sa patrí.“

Francek však již stahuje uzlíček s větve. Byl v něm zabalen černý chléb a kus tvarohu, obvyklá to svačina kravařů.

Janek vyskočí: „Neber mně chléb — no, počkaj, dám ti polovic.“ Sahal po uzlíčku. Vtom Francek vztekle zdvihl pěst a vši silou udeřil Janíčka do hlavy.

Ráno byla prudká. Malá postavička se naklonila jako stéblo trávy, pod-

tatě kosou. Janíček padl pod javor, kučeravá hlavěnka zůstala nehybně ležet na zelené travěnce.

Uzlíček s černým chlebem spadl mu k nohám. Francek zůstal nad neživým bratrem ztrnule stát, potom se rozhlédl po okolí, zda to někdo neviděl, a prchal k Bukovině. Na kraji lesa se ještě obrátil, pohlédl k Žumišce a zmizel mezi stromy.

Karpatské lesy zahučely nad ním temně: „Kaine! Kaine!“

Hospodář a hospodyně Šeligovi šli sušit seno na Žumišku. Když přicházeli k louce, viděli utíkat k lesu Francka. Poznali ho a zatušili, že běží se Žumišky.

Došli k louce, koně se klidně pásli, ale Janíček nikde.

„Šel asi do háje za kravaři, bylo mu tady smutno,“ soudil otec. Dal se do práce, rozhazoval kopky sena.

Matka nesla přinesené jídlo do stínu pod javor. Hrůzou vykřikla, když uviděla Janíčka nehybně ležícího. Křísili ho, omývali vodou, třeli, až Janíček otevřel oči.

To všechno mamince k svátku!

Hrubá skála: Kapela.

„Maměnko, hlava mňa bolí, Francek mňa pobil,“ zašeptal Janíček a padl znovu do mdloby.

Odstonal, nebožáček, Franckovu ránu, týden nemohl doškoly. Matka naříkala nad nezdárným synem a otec Šeliga se zařekl, že tentokráte Franckovi neodpustí a nevezme ho na zimu domů, i kdyby kolensky přilezl.

Jak skončil Francek-tulák, dozví se laskavý čtenář později.

HRDINA.

Svatava Housková.

Šel jednou psíček do světa,
rád by se hrdinou stal,
však nikde nepřítel nečekal,
tož smutně se ubíral v dál.

Tajemně stromy šuměly,
hrozivý oblekly háv
Náš přeudatný hrdina
zaštěkal: „Vr, haf, haf!“

Až jednou, když se setmělo,
na kraji lesa byl —
náš malý psíček udatný —
zlostně se naježil.

Pak rychle svěsil ocásek,
strachu měl plnou duši,
srdečko malého hrdiny
úzkostně v prsou buší.

Přiběhl domů potichu,
na boudu radostně štěkl.
Neřekl druhý den nikomu,
čeho se ve světě lekl.

ZÁŘIVÝ ŽIVOT MLADÉHO SKAUTA.

K 10. výročí smrti (29. 10. 1926) Ondřeje de Thaya. — M. K.

(Dokončení.)

II. POSLEDNÍ CHVÍLE ONDŘEJOVY.

Ondřej cítil, že se smrt rychle blíží. Snažil se také, aby byl ke všem nejprívětivějším a nejhodnějším, jako by toužil zanechat po sobě dobrou vzpomínku.

„Polib mě, milovaná maminko!“ opakoval často. „Dovol, tatínku, abych tě objal...“

A přece dohasínající lampa života ještě jednou se rozzářila živějším plamenem.

Ve čtvrtek 28. října kolem páté hodiny odpoledne jako by se stal Ondřej čilejším. Oči po delší dobu zamlžené znovu se rozjasnily, dech byl klidnější, tep, ač slabý, pravidelný. Nemocný požádal o vodu k pití a sám pozdvihl skleničku k ústům. Dával celou řadu otázek: „Maminko, proč mně dnes neměřili teploturu? Proč nikdo ke mně nejde, proč se všichni zastavují na prahu a jen se na mě dívají?“

Potom se díval na tatínka dorozumivacím pohledem, přátelským a zároveň žertovným, jaký měl jen pro něj.

A znovu naplňuje naděje srdce rodičů. Ale o jedenácté hodině večer nastalo silné zhoršení. Všecka naděje zmizela.

S posledním napětím sil, jako by na rozloučenou, uchopil Ondřej matčinu ruku a přitiskl ji k ústům.

„Jdi, odpočni si, maminko, mě nic nebolí!“

Milosrdná sestra přiblížila se k jeho lůžku a předřikávala mu šeptem slova modlitby: „Ježíši, Maria, Josefe, dávám Vám srdce své, ducha svého i život svůj. Ježíši, Maria, Josefe, necht' zemru pokojně ve Vaší svaté přítomnosti!“

Potom začala řeholnice mluvit o Pánu Ježíši na kříži a o nejsvětější Panně Marii. Při zvuku těch jmen, tak upřímně po celý život milovaných, malý umírající skaut otevřel zvolna oči a sladký úsměv splynul na jeho bezmocná ústa. Na jeho čelo sestupoval zvolna stín smrti. Bolesti napjaté rysy nabývaly výrazu tichého pokoje, oči povznesly se k nebi.

Matka přitulila svou tvář k jeho tváři a zašeptala: „Jak krásnou máš duši, Ondřeji! Byla již před nemocí tak čistá! A nyní je tak neposkvrněná, že Bůh si ji zamiloval a touží ji mítí výlučně pro sebe...“

Za tichého podzimního úsvitu odletěla duše chlapcova z objetí matky do nebe. Bylo to ráno 29. října r. 1926.

STRAŠIDLO.

Klema Ptáčková-Pilátová.

Božka se vám polekala
za soumrak u lesa,
strašidlo že v poli stojí
— spaste duši, nebesa!

Na hlavě má černou kuklu,
kabát samé fábory,
silnou holí Božce hrozí,
— slunce žene za hory.

Božka pádí jako divá,
strach jí sedí na líčku,
stěží našla, věřte, braši,
ke vsi pravou cestičku.

Celý dům hned vyplašila,
s klacky běží do polí —
„Chichi-chacha! Strašák vzeli!“
— smíchem všecko hlaholí.

VCHOD DO DRUHÉHO NÁDVOŘÍ.

HLAVNÍ VĚŽ HRADU BOUZOVA, 58 m vysoká, se 4 m tlustou zdí, o 8 poschodích, s galerií, s překvapujícím rozhledem až k hranicím země. Mimo to je na hradě 10 kulatých menších věží a čtyřhranných starých i nově zbudovaných. Se všech stran vystupují ozdobné arkýře i delší kryté chodby obranné, vše podle starých historických vzorů.

Je to opravdu vzácná historická a stavitelská památka.

Hrad na první pohled překvapuje svou mohutností, rozmanitostí slohu a ladností stavitelských forem.

Zajímavý jest hluboký příkop v předhradí, deska s erby z roku 1499 se starými nám nezvyklými číslíci a hluboká studně v hradním dvoře.

HRAD BOUZOV

u Olomouce, založen na konci 13. století Buzem z Búzova, byl majetkem zeměpanským, pak pánu z Kunštátu, zvláště slavného krále Jiřího z Poděbrad, který se zde narodil dne 23. dubna 1420, dále Zdeňka Kostky z Postupic, jenž hrad opevnil proti Matyášovi uherskému r. 1464, jak český erb jeho v nádvoří svědčí. Také páni Haugvicové z Biskupic zde stavěli a sídlili (erb beraní hlava), Prusinovští a pak Pergarové z Perku kol r. 1600. Polozříceného hradu ujal se r. 1617 rod oprštorfský. Od r. 1696 je majetkem Německého rytířského řádu. Vnitřek je přímo s královskou nádhrou zařízen. Všude na chodbách i v komnatách visí starobylé památky z dob křížáckých válek a mnoho obrazů slavných holandských mistrů, jakož i vzácných

soch a různých erbovních výdob. Pozornost upoutá 12 znaků všech majitelů hradu Bouzova z 15.—17. století. Komnaty jsou vyzdobeny a r k ý ř i, malbami na skle z roku 1515 a starobylým nábytkem, většinou ze 17. a 18. století, perletí a želvovinou vykládané stolky a skříně, dále je tu stříbrný model hradu Bouzova, posázený drahokamy, vzácná práce zlatnická a jiné jedinečné pozoruhodnosti. — Největší a nejkrásnější místnost je slavnostní sál („Remter“) s vedlejší kapitulní síní, kdež je trůn velmistru a stolice předsedících rytířů vzácné řezbářské práce. Pozoruhodná je sloupová síň gotická s hlavami, představujícími vůdce těch národů, s nimiž Něm. ryt. řád bojoval.

Celkový pohled na hrad Bouzov se znakem Německého rytířského řádu.

DĚVČátko s aquamarinovýmá očima.

L. Rajhradská.

Na umrzlou zemi padají sněhové vločky; teď hustěji a hustěji, až se půda pokryla bílým příkrovem.

V polích je ticho, mrtvo, nic se nepohne. Leč přece! Za hroudou na podzim zorané brázdy zasvítily dva černé korálky a čmuchající tlamička se pozvedla k oblakům. Brrrr! To je zima! To ještě dlouho nebude sklízeti zrnečka z přebohatých klasů!

Mladá myšička Filipka se vtáhla zklamaně do hlíny a spěchala ke svému pelišku.

Filipka má dnes návštěvu. Přišla k ní tetička Hvízdalka, jež bydlí kdesi až na protějším kopci u hřbitova.

Tetička Hvízdalka je u ostatních myšek ve velké vážnosti. Nemůže každý z myší rodiny sídliti na hřbitově. Je to výsada jen starších a zasloužilých myší, které již vědí, jak se mají chovati. Slupnou sice zrnečka ze šiškových věnců, nějaké ty mlsoty, jimiž zdobí lidé dětské hrůbky, ale zmlklé obyvatele hřbitova nechávají ve zbožném klidu a pokoji.

Dnes je Hvízdalka velmi zamyšlena. Filipka dotírá na ni otázkami a pod slibem mlčení vyzví na Hvízdalce příčinu.

Hvízdalce se přihodila zvláštní věc. Věděla, že ráno ukládali do ztuhlé

půdy malouнкé děvčátko a čichem poznala, že tam zanechali věnce ze šišek. Hvízdalka dostala chuť na semínka a vypravila se na ně. Však co to? Z komůrky, kde odpočívá malá děvůška, vycházela nezvyklá záře, tak modře fosforeskující, že Hvízdalka polekaně běžela zpět. To jí teď nejde z mysli.

„A co to bylo, tetičko?“ táže se Filipka se zájmem.

„Nevím, dceruško. Půjdu se tam zítra podívat, zda-li to tam ještě svítí —“ odpovídá Hvízdalka.

„Jé, tetičko, vezmi mě s sebou, pěkně prosím!“ žadoní Filipka a spíná prosebně pracičky.

„No dobře, děvečko, ale musíš mi slíbit, že půjdeš poslušně za mnou a nikam nebudeš strkat zvědavý rypáček!“ rozhoduje Hvízdalka a Filipka slíbí.

Ráno vypraví se myšky na cestu. Hvízdalka běží napřed, Filipka hopsá za ní a drtí mezi zoubky kousek starého chleba, který si kdesi vynašla.

Již jsou pod hřbitovem a již se začíná před nimi jasnit. Modravá záře stává se zřetelnější — už rozeznávají, že line se ze dvou světelných bodů — teď však již vstupují do komůrky. Dech se jim zatajil.

Před nimi leží drobounké děvčátko s věnečkem sněženek ve zlatých vláskách. Tílko je zabaleno v růžový rubášek, z něhož vykukuje jen aksamitový paleček vysunuté nožky. Oči děvčátka široce otevřené — to jsou ty zářící, modravé body, jež myšky tak polekaly.

Filipka se bázlivě skrčí za bílou patičku, Hvízdalka odhodlaně obsadí pozdvížené kolínko a táže se hláskem, rozčilením se chvějícím: „Čím

O Božím těle ve Velké.

to, má maličká princezno, že tvoje oči jsou otevřeny, kdežto oči tvých sousedů jsou semknuty víčky?“

Děvčátko leží ti-chounce, pak zašeptá smutným hláskem:

„To proto, že moji sousedé již došli klidu, avšak já musím hleděti, až najdu někoho, kdo by mě láskou vykoupil.“

„A proč tě musí někdo vykoupiti? — Proč se neraduješ s ostatními dětmi, kterých tu leží mnoho?“ ptá se Hvízdalka jedním dechem. „Slychávám vždycky, že malé dětičky přichá-

Fr. Čech: Samota u lesa.

zejí do ráje, kde Velká Matka se s nimi zabývá a nahrazuje jim lásku matky pozemské. Proč ty nejsi u ní?“

„Protože o mně Velká Matka neví!“ zašeptá děvčátko.

„A jak to?“ táže se překvapeně Hvízdalka.

„Velká Matka ví jen o dětech, které žily se svými rodiči — ale já — já jsem byla jen nalezeneček — otec mě zavrhl, matka mě pohodila“ — pronáší děvčuška slzami zastřeným hláskem. I Hvízdalka polyká slzy a Filipka pláče hlasitě. Už se odvážíla ze svého úkrytu a tře lichotivě tlamičkou aksamitový paleček děvčátka.

„A kdo ti dal ten věneček a ty krásné šatičky, když nemáš maminku?“ dotazuje se Hvízdalka.

„To mi daly sestřičky v nemocnici, kam mě lidé zanesli, když mě matka zahodila,“ vysvětluje děvčátko — — —

Ticho je v komůrce. Hvízdalka je přeruší. „Tak tebe neměl nikdo rád? S tebou se nikdo nikdy nemazlil?“

„Ó, ano!“ pronáší děvčátko oživeně. „Jedenkrát — tenkrát, hned když jsem se narodila, nějaká stařenka se na mě usmívala, tiskla mě k sobě, šeptala mi něžná slova a dokonce mě políbila na čelo! Ale tak nesměle, jako na zapřenou, a zaslechla jsem při tom: „Ty moje chmýříčko jemňounké, ty jsi má jediná radost!“

„A kde je ta babička?“ táží se myšky jedním hlasem.

Žizní-li kdo, pojď ke mně a pij! (Jan 7.)

laskavý hlas usměvavé stařenky: „I vy moje беруšky, to vám ta zima dala, pojďte ke mně, já vás nakrmím! Kdepak jste se tu vzaly?“ dýchá stařenka na zkrehlé myšky.

„Sly jsme hledat stařenku, která měla ráda děvčátko s aquamarinovýmýma očima — ale už ji nenajdeme!“ šeptá Hvízdalka mdle.

„Ale to jsem přece já!“ směje se babička vesele. „Copak mi chcete?“

Hvízdalka vysvětluje a babička pláče — pláče. Pak nakrmí myšky a vydá se s nimi na dalekou cestu k Velké Matce. Dýchá na ně chvílemi, chvílemi láme jim drobečky suchého chleba, který mají na cestu, neboť i babička je chudobná, tak chudobná, jako ty malinké myšky.

Jdou dlouho, dlouho. Zásoba chleba již došla. Obloha začíná se jasniti, teplejší vítr dýchá do kraje, sněženky začaly vystrkovati hlavičky. Jaro nastávalo a lidé, živočišstvo i rostlinstvo těšilo se na radostnější život.

Ne tak babička a myšky. Dlouhou cestou byly již velmi vysíleny a co nejhoršího — pozbývaly naděje, že Velkou Matku najdou. Babičce otekly nohy, myškám se motaly hlavičky od častého hladovění. Cítily, že jsou u konce svých sil.

Na rozvíjející se zemi udeřil nový mráz. Toho již naše cestovatelky nepřekaly. Úmornou cestou zchatrněl stařenčin šat a v prudké horečce ležíc na zemi, babička nechránila již tak myšky.

Přišel poslední den. Stařenka probrala se na okamžik k vědomí a mroucí myšky ležely jí bezvládně ve vychladajících dlaních. Jen očka

„Už jsem ji vícekrát neviděla — nevím, kde je — ale čekám na ni, ta snad by o mně pověděla Velké Matce“ — svěruje se děvčátko zamyšleně.

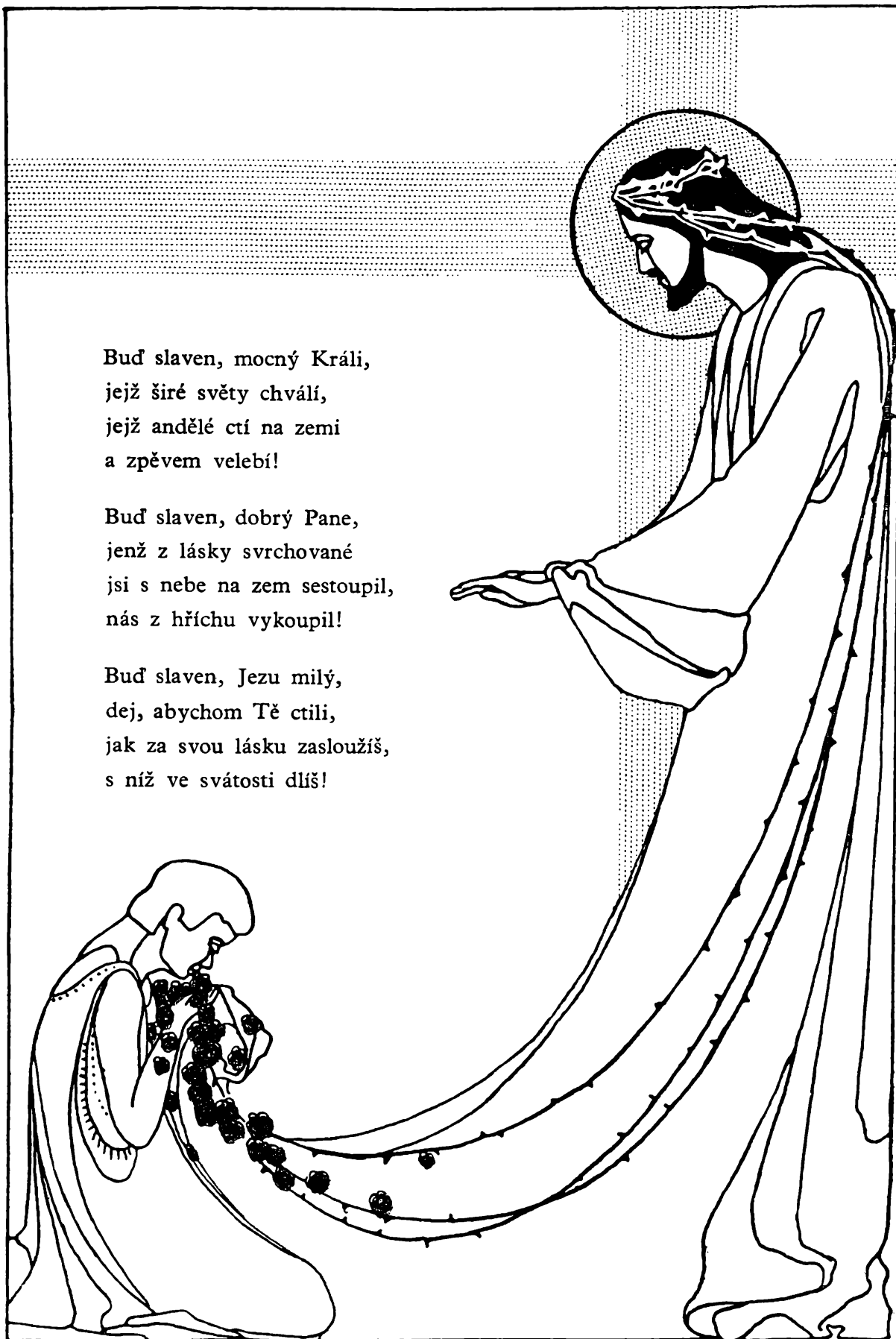
„My ti ji najdeme, my ti ji přivedeme!“ slibují myšky radostně a peláší z tmavé komůrky.

Hvízdalka a Filipka bloudí světem, ale o usměvavé stařenke ani vidu, ani slechu.

Již léto se rozvílo v plné kráse, již i pestrý podzim nadešel, ale znavené a utmáčené myšky dosud nedošly svého cíle.

První mráz ztuhlil zemi, myškám zably pacičky, hlad je soužil, již vzdaly se veškeré naděje a skrčeny pod mezi očekávaly blížící se konec. Již na ně přicházely mdloby.

Vtóm zaslechnou nad sebou

Buď slaven, mocný Králi,
jež širé světy chválí,
jež andělé ctí na zemi
a zpěvem velebí!

Buď slaven, dobrý Pane,
jenž z lásky svrchované
jsi s nebe na zem sestoupil,
nás z hříchu vykoupil!

Buď slaven, Jezu milý,
dej, abychom Tě ctíli,
jak za svou lásku zasloužíš,
s níž ve svátosti dlíš!

*Smiluj se nade mnou
podle velikého milosrdenství svého!*

lítostivě upínaly na babičku, očka, která se zdála mluvit: „Je konec! — Už nevykonáme, co jsme si předsevzaly — už nevysvobodíme děvčátko s aquamarinovýmá očima!“

A stařenka — cítíc, jak jí poslední síly unikají — vzkřikla úzkostně, zoufale se vztyčíc: „Ó Bože veliký, tys nedopřál nám, abychom došly svého cíle! To všechno bylo nadarmo! — Ó Velká Matko, my tě našly a naše děvčátko se bude věčně dívat — marně!“ — — —

Tu zavál vlahý větřík a rozezvučely se zvony v celém kraji. Za jejich velebného hlaholu vznášela se v bělavých mracích vznešená postava v dlouhém rouše s růžovým obláčkem v náruči. To není obláček, to je děvčátko s věnečkem sněženek na zlaté hlavičce. Očka jeho jsou zavřena, korálová ústka se usmívají z libého spánku.

I vztyčila se stařenka po druhé a její rty vydechly naposledy ve vděčném zašeptání: „Ó Velká Matko, teď rády umíráme!“

A malá srděčka v dlani babiččině utichla.

NĚCO O POŠTOVNÍCH HOLUBECH. Napsal major J. Brada.

U starých národů považováni byli holubi za ptáky posvátné, ježto hnízdili na budovách chrámů. Holub byl vždy velmi oblíbeným společníkem člověka.

Mimo hospodářský prospěch dá se holubů použití i k účelům vyšším. V Bibli čteme, že Noe použil holubice, aby mu donesla zprávu o tom, zda potopa již mizí. Zele á větvička v zobáčku holubice nahradila dnešní blankety a aluminiová pouzdra, pomocí jichž dnešní holub donáší zprávy. Jest to holub poštovní.

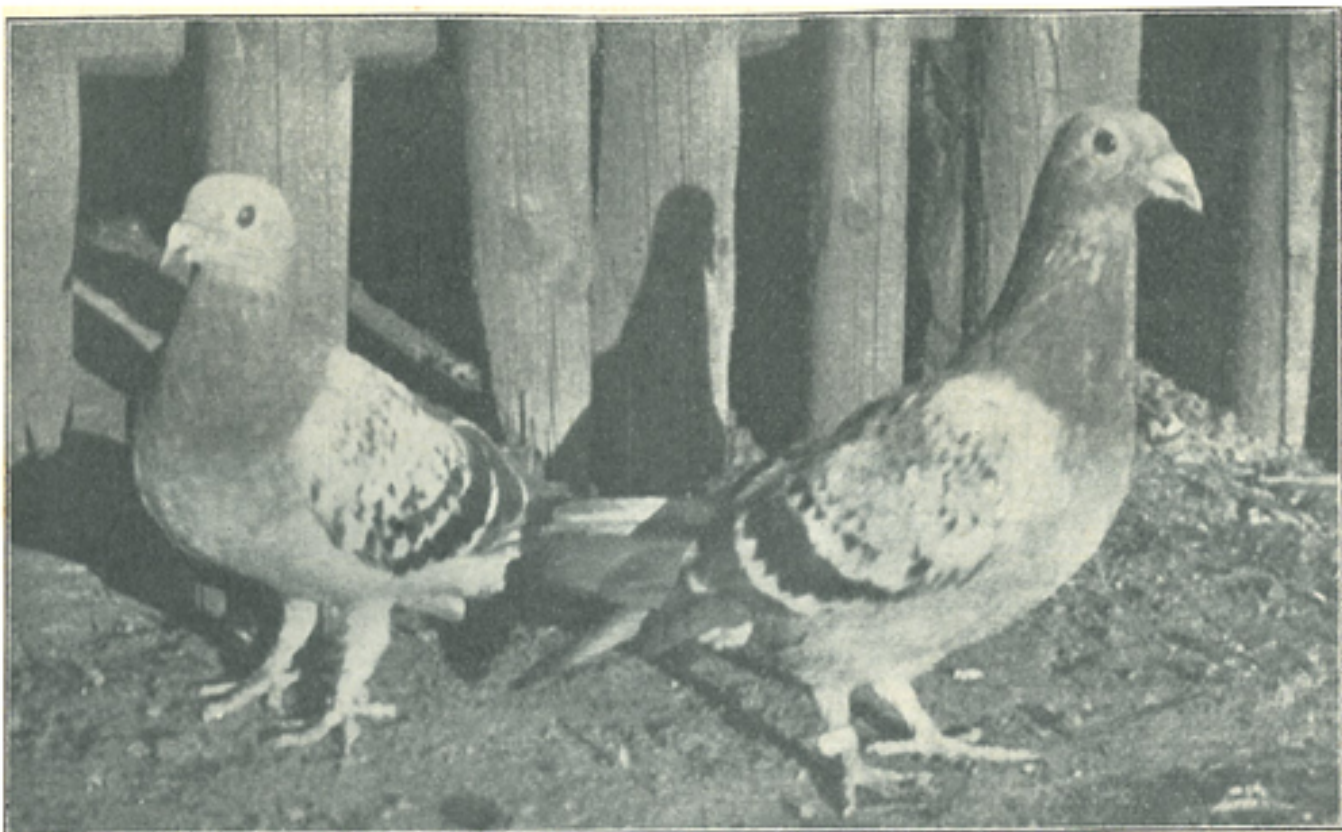
Navštívíte-li Verdun a zvláště pověstnou pevnůstku Vaux (čti „Vó“), překvapí vás tam pamětní deska, zasazená na význačném místě, jejíž nápis hlásá, jak velké služby poštovní holub prokázal hrdinným obráncům této pevnůstky. Stejně tak vzpomínají Belgičané zásluh poštovního holuba krásným pomníkem, který stojí na jednom z největších náměstí v Bruselu. Němci pak konají horlivé přípravy, aby podobně vzpomněli služeb poštovního holuba ve světové válce.

Poštovní holub si těchto pozorností plně zaslouží. I při největším rozmachu moderních spoj. prostředků, jako je na př. radiotelegrafie, neztratil na svém významu. Byl věrným pomocníkem člověku právě ve chvílích nejkritičtějších, když všechna ostatní pojiťka selhala. Byly to na př. opravdu kruté chvíle pro obránce pevnůstky Vaux (Vó), když bránili se přesile Němců a při tom nemohli se dorozuměti se svým nadřízeným velitelem, aby přivolali pomoc. Spojení udržovali jen pomocí poštovního holuba. A když tiseň hrdinných obránců byla největší, tu posílá velitel pluku Raynal posledního holuba se zprávou tohoto znění: „Stále se ještě držíme, trpíme plynovými útoky a vrhači plamenů. Je nutno nás vyprostiti. Zařídte optické spojení přes Souville (Súvij). Toto je můj poslední holub.“

Kolik tragiky je v poslední větě! Odříznuti od ostatního světa, bez jakýchkoliv dorozumívacích prostředků, vysílají obránci posledního holuba, aby přivolal pomoc. To se mu podaří. Holub včas doletí a ihned nařízen byl protiútok, kterému podařilo se vyprostiti nejen obránce, ale i zachrániti tuto důležitou pevnůstku.

Na jiném místě vidíme poštovního holuba u jednoho francouzského pluku, jak rychle přivolává lékaře s potřebným zdravotním materiálem během boje, když před tím plukovní obvaziště i s personálem bylo zničeno. Včasným donesením této důležité depeše zachráněna byla řada francouzských vojáků před vykrvácením.

A co byste říkali holoubku, který byl ve službách Američanů a který donesl včas za hrozné bubnové palby žádost o pomoc od obklíčeného amerického oddílu, již, chudinka, jako invalida? Během letu se zprávou byla mu ustřelena jedna nožička. Nedivte se pak, že gen. Pershing dal si pln obdivu ukázati tohoto statečného spolubojovníka, který byl později nazván symbolickým jménem „president Wilson“, a udělil mu významné vyznamenání. Tento holoubek ztrávil zbytek svého života ve voliéře v Nov. Yorku, jsa hojně navštěvován vděčnými Američany a zahrnován velkými pozornostmi. O jeho whynutí přinesly zprávu všechny velké žurnály. Jistě dostatečný důvod toho, že to bylo zvířátko velmi zasloužilé.

Dvě holubice, které proletěly trat' Jugoslavie—ČSR (bez přípravy, 872 km).

Avšak i armádní rozkazy anglické, německé a ke konci války pak i rakousko-uherské citují významné výkony tohoto ušlechtilého zvířete. Sám jsem byl přímým účastníkem boje na italské frontě. Zblízka jsem viděl, jak velký význam poštovní holub pro bojující jednotky má, jak může přispěti nejen ke zdaru prováděných válečných operací, ale i kolik životů dovede zachrániti! Proto jsem si více poštovního holuba všimal a našel jsem v něm, tak jako tisíce jiných chovatelů, mnoho vynikajících vlastností, pro které ho máme tak rádi a pro které se mu tolik obdivujeme.

Poštovní holub je rychlý a vytrvalý letoun. Letí průměrnou rychlostí asi 60 km za hodinu. Tato rychlost se zvyšuje nebo zase snižuje, podle toho, za jakých povětrnostních poměrů letí. Uletí 100—200 km, aniž by si musil odpočinouti. Po prolétnutí této trati se snáší k zemi, aby si našel nějaké zrno nebo aby se napojil. A tato chvíle bývá pro toto milé a inteligentní zvířátko nejnebezpečnější. V takovém okamžiku unaven a zmalátnělý stává se snadno kořistí nejen pernatého dravce, ale i nesvědomitého člověka-nimroda. Kdyby věděl takový střelec, kolik zármutku způsobí chovateli, který věnuje svým holoubkům všechn volný čas a přináší jim i poměrně velké hmotné oběti, kdyby věděl, jak nerozumně a lehkomyšlně poškozují i obranu našeho státu, pak jistě, kdyby měl jen trochu srdce a uměl svou loveckou vášeň alespoň trochu krotiti, na poštovní holuby by nestřílel. Náš stát chrání poštovního holuba zvláštním zákonem ze dne 20. prosince 1923 a ukládá citelné tresty lidem, kteří tento cenný náš národní majetek ničí.

Vzdálenost, kterou holub, vracející se do svého domova, proletí, je takměř neomezená. Největší vzdálenost, jejíž proletění bylo spolehlivě ověřeno, byla z Havany do Melrose u Bostonu, t. j. asi 2000 km. Poštovní holub má zvlášť vyvinutou lásku ke svému domovu. Na to místo, kde se vylíhl neb kde má svou družku neb druha, nikdy nezapomíná a nejkratší cestou se vrací. Důkazy této bezprostřední lásky jsou někdy až dojemné. Návrat domů usnadňuje mu jeho mimořádný orientační smysl, kterým daleko převyšuje i nejdokonalejšího tvora-člověka. Holub dovede si spolehlivě najít cestu z místa, kam byl vyvezen, třebaže při vyvážení na cestu neviděl a třebaže toto místo je sta kilometrů od jeho holubníku vzdáleno.

Představte si, že chebský chovatel zúčastní se závodu na př. Niš—Jugoslavie. To je asi 1054 km vzdušné čáry. Holuby mohl nacvičiti nejdéle na př. do Komárna. Pak musí přeskočiti celé Maďarsko a část Jugoslavie. Holuby dopravují do Niše přes Rakousko.

A přece se mu holub vrátil v čase, který překoná i mimořádné spoje. Na př. holub, vypuštěný v 6 hodin v Niši, přiletěl do Brna týž den kolem 15 hodin, do Opavy asi ve stejné době, na Mor. Slovácko asi o 2 hodiny dříve, do Pardubic kolem 18 hodin týž den.

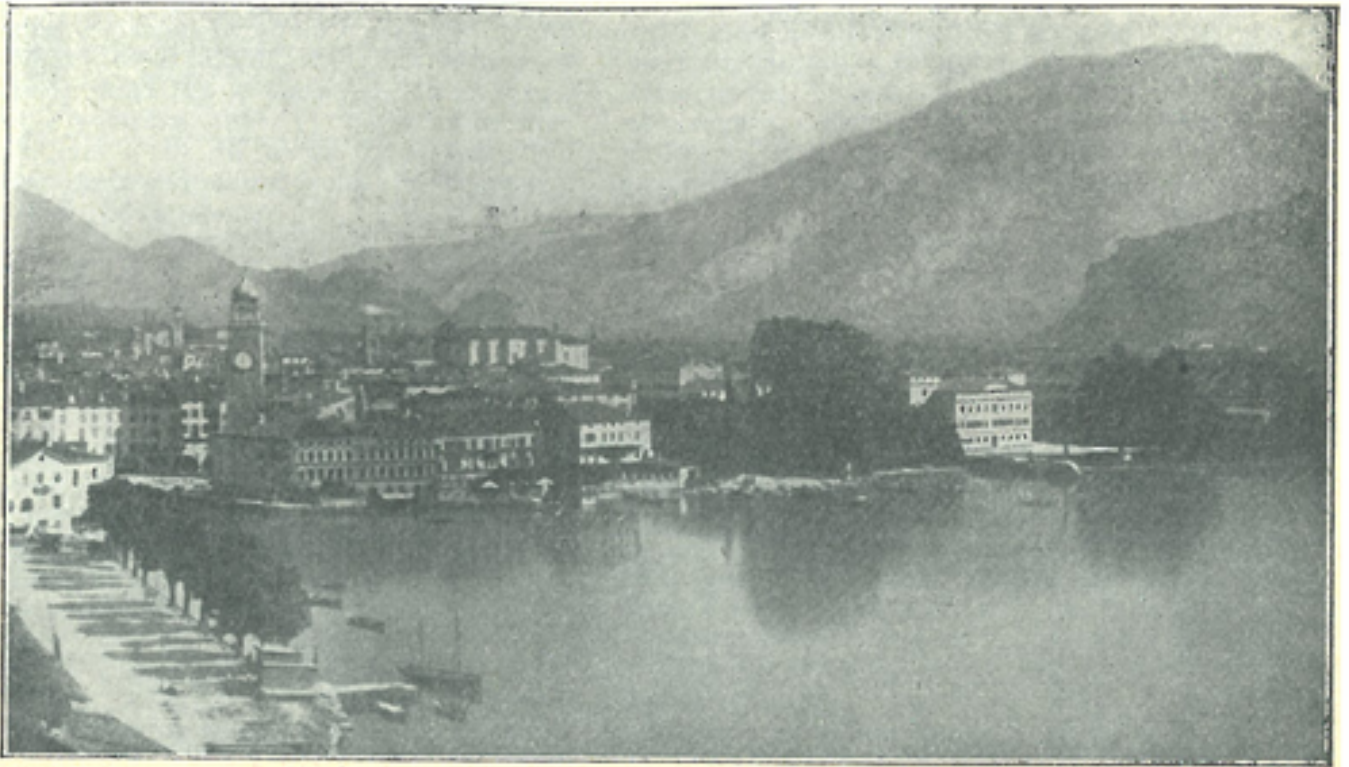
V čem tato orientační schopnost holuba spočívá, je vlastně záhadou. Je řada domněnek, které snaží se tuto záhadu vysvětliti. Jedni říkají, že se holubi orientují čichem. Druzí zase tvrdili, že na orientaci holuba působí zemský magnetismus, jiní zase, že elektromagnetické vlny atd. A přece všechny pokusy, které měly tuto teorii přezkoušeti, zklamaly. Náš profesor Babák vysvětloval orientaci poštovního holuba zrakem a mimořádnou zrakovou pamětí. Holubi dle tohoto vysvětlení musí kolem místa vypouštění kroužiti. Kruhy zvětšují, až najdou nějakou jim již známou zánitku, odkud pak letí již přímo. Tomuto tvrzení by odpovídaly i zkušenosti, které naši chovatelé mají při cvičení holubů na závodní lety. Ti si rozdělí vzdálenost, ze které mají holubi letěti, na několik etap. První na př. 20 km, druhou 40, pak 80, 200 km atd. Z těchto míst postupně vypouštějí a tak orientační schopnost holuba zvyšují. Přihlédneme-li však ke skutečnosti, že holubi, vypuštění v Niši, vrátí se do svého holubníku ještě týž den, pak jsme i zde s tímto vysvětlěním v koncích. Snad při vzlétnutí holuba v Niši působí na něho změna krajiny, snad proudění vzduchu, různá teplota, tok Dunaje atd., které mu napomáhají k tomu, aby volil cestu na sever. Kdyby měl kroužiti kolem Niše do té doby, než najde nějaký známý bod, pak bychom se holuba tak hned nedočkali.

A tak, když se s rozluštěním této záhady blíže zabýváme, musíme dáti za pravdu jednomu z nejvýznamnějších francouzských chovatelů, který při rozhovoru o orientaci poštovního holuba pravil: „Zahledím-li se na koš s poštovními holuby, tu si uvědomuji, že tento koš skrývá řadu dosud nerozluštěných záhad. To jsou jeho tři nejkrásnější vlastnosti: bystrý let, láska k domovu a orientační schopnost. Ty ho uzpůsobují pro poslání tak velké, aby donášel zprávy a tak své útlé tělko nastavoval v dobách zlých za člověka.“

Proto i u nás získal v poměrně krátké době mnoho přátel a poštovní holubářství u nás během asi 14 let vzrostlo ve velkou organizaci. Dnes svaz, jehož sídlo je v Brně-Král. Poli, sdružuje 238 spolků s 9000 chovateli. Ačkoliv máme ještě mnoho doháněti ty státy, kde holubářství má velkou tradici, přece jsme udělali v krátké době velký skok dopředu. V Belgii je na př. přes 350 tisíc chovatelů, v Německu asi 70.000 a ve Francii asi 40.000 chovatelů. Všude chov poštovního holuba jistě jen v důsledku světové války je podporován.

Uhodněte jméno řeky, která protéká městem.

Pohled na Rivu na Gardském jezeře v Tyrolích.

Zvláště v sousedním Německu a Maďarsku chov poštovního holuba těší se velké přízni.

U nás setkáváme se ještě s mnohým neporozuměním. Vedle toho nešťastného střelení jsou naši holubi, vracející se ze závodu, chytáni. A přece zákon přísně zakazuje, aby poštovní holub byl takto ničen. Chytne-li někdo unaveného nebo zalétlého holuba, pak je jeho povinností ho i s depeší, nese-li nějakou, odevzdati nejbližšímu bezpečnostnímu úřadu. Hodně se nám holubů během závodní sezony střelením a chytáním ztratí. A nejbolestnější je, že jsou to už velmi schopní holubi, kteří by nám v dané chvíli mohli být hodně užiteční. My totiž své holuby již teď pro jejich poslání programově připravujeme. Děje se tak pomocí závodů, z nichž nejzajímavější a největší jsou závody z Bělehradu a Niše. Loni po prvé letěli naši holubi ještě z Bukurešti 19. července.

Tedy poštovní holub má velké a vznešené poslání pro ten případ, kdy bude nutno náš stát bránit. Je však významným činitelem i v míru. Odvrací mládež od zábav mnohdy pochybné ceny. Má dnes již také velký význam národohospodářský. Dovedl hodně zaměstnat náš košíkářský průmysl, železnici i jemnou mechaniku. Pomáhá hospodáři na poli tím, že sbírá plevel. Nedělá škody na polích, ani sousedům na střeších.

Proto prosíme i vás, děti: staňte se také vy přáteli tohoto ušlechtilého zvířátka! Pomozte nám chránit naše holoubky! Zabraňte tomu, aby nám je zlomyslná ruka ničila! Pomozte nám naše poštovní holubářství dobudovati! Dobře se pobavíte a při tom vykonáte velmi záslužnou práci.

OKÉNKA DO SVĚTA.

Baťa o katolických misiích. Továrník J. A. Baťa je právě na cestě kolem světa. Ze své cesty posílá dopisy do časopisu „Zlín“. V jednom svém listě z Indie popisuje také záslužnou práci katolických misionářů a zvláště jejich skvělou osvětovou činnost. Baťa přiznává, že z neznalosti byl dosud k misiím lhostejný, ale po tom, co viděl, že se změnil na obdivovatele misionářů, těchto drobných pracovníků lidství v zemi chudoby. Osmdesát procent škol v Indii

zřizují misionáři, kteří, jak Baťa praví, vaří z vody. Něco dostanou ze sbírek z Evropy a něco od domorodců. Slouží nezištně lidu i příkladem a mravným pracovitým životem. „V Batanagaru — Baťově městě — potřebovali školu práce, která by vychovávala z domorodých dívek a hochů spolupracovníky, ale nenašli pro školu vychovatele, až teprve když se obrátili naši lidé na misionářského faráře Dickocka, dostali za týden více nadšených vychovatelů, než jich bylo pro začátek potřebí. Za svou práci sklízejí misionáři lásku a oddanost a pro ně

a z obdivu k jejich práci uložil jsem našim hochům, aby postavili v Batanagaru katolickou kapli.“ Toto uznání práce katol. misionářů z úst světoznámého průmyslníka povzbudí jistě i naše děti a katolíky vůbec, aby dle svých sil podporovali katolické misie.

Misionáři v kolumbijském pralesu. V severních krajích Jižní Ameriky je stále ještě mnoho rozsáhlých krajů, které nejsou vědecky vůbec prozkoumány. K takovým krajům náleží kolumbijský prales, v jehož některých místech nebyl vůbec ještě žádný Evropan. Ale i tam pronikají a blahodárně působí katol. misionáři, zvláště francouzští kapucíni. Tito mají na př. v poříčí řeky Caquet působiště v rozloze asi jako je polovice Francie. Žije tu však jen asi 38 tisíc domorodých Indiánů, kteří jsou rozptýleni ve velkých vzdálenostech a kteří mluví šedesáti různými nářečími. Misionářům se však již podařilo vybudovati tu i seminář, ve kterém si vychovávají budoucí kněze a spolupracovníky z domorodých hochů různých indiánských kmenů. Vedle své náboženské práce sbírají také vědecké poznatky o těchto národech a studují domorodé řeči, z nichž některé jsou již na vymření.

Zač vděčíme Číňanům. Především za hedvábí, které se dostalo do Evropy z Číny již 300 let před Kristem. Potom za papír,

SKRÝVAČKA.

Když selka přinesla vepříkovi pomeje, ulekla se. Chlívěk byl prázdný. Nemusí mít strach. Hospodář vyvedl čumíka trochu ven. Hleďteje oba!

který vynalezli Číňané na počátku doby křesťanské a Evropa přijala tento vynález teprve ve 12. stol. Dále za čaj, který Evropané začali pít v 17. stol., kdežto v Číně byl tento nápoj znám již ve 3. stol. po Kristu. První tištěná kniha byla zhotovena v Číně r. 868 a tisk pomocí pohyblivých písmenek byl zaveden již kolem r. 1100. Číňané vynalezli porculán ve 2. stol. a teprve r. 1518 přivezli jej Portugalci do Evropy; zde začali napodobovat jeho výrobu koncem 18. století.

Nejmodernější evropská hvězdárna je papežská hvězdárna, vybudovaná v letním sídle sv. Otce v Castel Gandolfo. Stavba dalekohledů trvala téměř tři roky. Celková váha dalekohledu je 7500 kg, celého pak přístroje 17.400 kg. Elektrický pohon usnadňuje sledování hvězd. Mnoho různých pomocných přístrojů doplňuje výzbroj této opravdu dokonalé hvězdárny, jež znovu jasně dokazuje, jak církev a její viditelná hlava podporuje vědy.

Řád sv. Augustina přijme do svého středoškolského konviktu v Praze několik nadaných a zbožných hochů přiměřeného stáří, kteří mají úmysl státi se později kněžími tohoto řádu. Přihlášky a dotazy do kterékoliv třídy, případně i abiturientů, co nejdříve na adresu: Konvikt augustiniánský, Praha III., Klášter sv. Tomáše.

ORÍŠKY.

Rozluštění hádanek ze 7.—9. čísla zašlete najednou do 10. května 1937 na adresu: Em. Masák, katech. a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice. Nezapomeňte připsati plnou adresu svého bydliště a přilepiti náležitou známku! Je-li v dopise více než jeden arch, zeptejte se na poště, abyste nemusili pak platit značnou pokutu!

34. SKLÁDAČKA.

O. Horáčkovi — Vlad. Mazálek.

Z každého slova vezmi jednu slabiku a obdržíš známé přísloví: Něco, seno, Davle, čepec, nebesa, ulice, teplo, vnuče.

35. RODOVKA.

Josef Sobola, stud., Troubsko.

„On“ řeka na Sibíři,
„ona“ v ní mám Kč čtyři.

36. PŘESMYČKA (lit.).

J. F. Bužek, Místek.

Jeda lodí, koukám bokem,
jak jdou STĚNY NAD ŽRALokem.

37. REBUS.
„Hlučičák“.

E 500 100 m² 500 (B) Š

38. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.
M. Švédová-Králové.

P		×			objímá tělo
		×		k	páv zdobněle
V		×			mužské jm. lidově
		×		k	den v týdnu
M		×			je v životě nejkrásnější
		×		k	část ruky
M		×			mlýnský výrobek
		×		a	šelma
D		×			obydlí
		×		e	město v Čechách
V		×			chodíme v létě rádi na
		×		ě	šlechtický titul

39. PŘESMYČKA (školní).
P. prof. O. Havelkovi věnuje Jos. Sobola.

S podivem pozoruji často
Vaši dovednost v hodině

LESNÍ REK

40. REBUS (zem.).
„Hlučičák“.

500 B 100
500

41. REBUS (čekali jsme!).
Všem: J. V. Vacenovice.

S B 500 J + 365'

42. ZRŮDA.
Petrovský.

Správný je nám drahý, touhou jen,
o něj svorně pracuj každý světa člen,
zrůda pne se k nebi výše
v temné dáli, kde je žlutá říše.

43. SLOUČENKA.

Těšíňákům — „Jarosch“.

Projev přízně, nerost pak dohromady dej,
lázeňské město Těšínska hned si vyhledej.

44. PŘESMYČKA (časová).
St. Kosina — Ludeřov.

M. Zakopal.

45. LIŠTOVKA.
M. Jelínek, Hluk.

L	A	I	M	Š
Š	D	I	V	U
A	Ě	K	N	J
Ž	T	P		Í
Í	H	Ž	O	L
D	J	U	E	S
	Ě	N	V	R
A	S	T	A	V
Í	K	Ž	Ý	Ř

46. ČÍSELKA.

Ivančickým věnuje Anděla.

Žák píše v 12¹34²,
láska matky 42¹13² 4².

47. REBUS (rostl.).
Věra Králová, Černovice.

P 1000 P 50 Š K

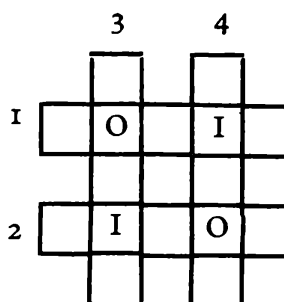
48. ČÁRKOVKA.

„Žoží“ věnuje Trunda.

S „čárkou“ na královském dvoře slouží,
bez „čárky“ silné je mít borec touží.

49. MŘÍŽOVKA.

Drah. Jurečková, Olomouc VII.

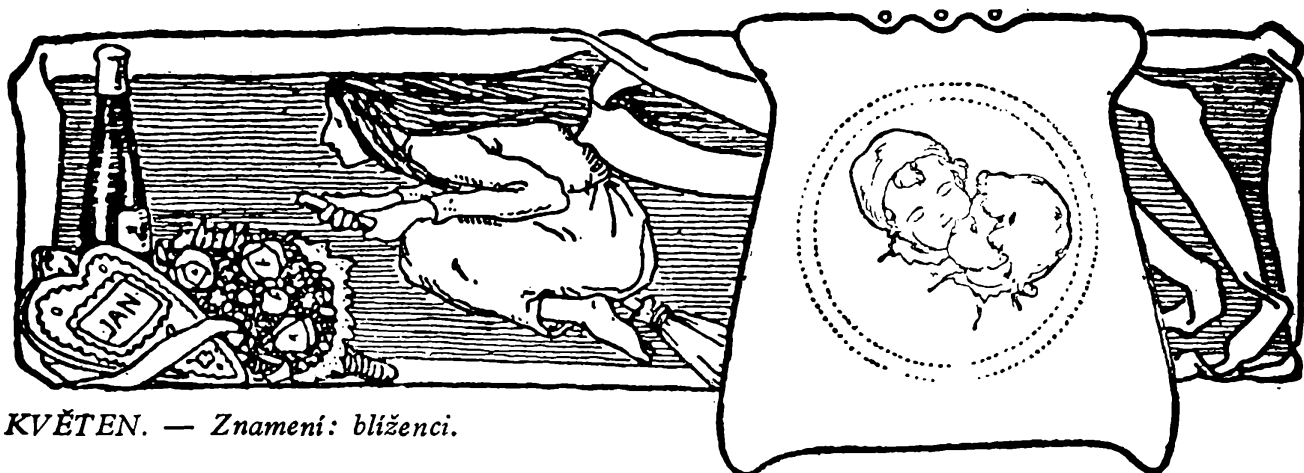

1 Malé tažné zvíře.

2 Apoštol.

3 Dohlíží na stavbě.

4 Lidově citron.

KVĚTEN. — Znamení: bliženci.

ZE STRÝČKOVY MOŠNIČKY.

Ze školy. „Proč je známé město Olomouc?“ ptá se pan učitel žáka. — Žák: „Protože se tam dobývají syrečky!“ (M. Kroupa, Olomouc.)

Ve vlastivědě. Pan učitel se ptal žáka Š., který den v září je nejdůležitější. Žák vyskočil a praví: „V září je nejdůležitější 28. říjen!“ (J. Klement, Želetice.)

Zlý profesor. „Váš syn propadl?“ — „Propadl. Měl zlého profesora. Zkoušel ho z dějepisu a vyptával se ho na takové věci, že kluk, chudák, ještě ani nebyl na světě, když se to všechno stalo!“

Aby to bylo lacinější. Vlasta spojuje v se-

šitě čtyři kaňky inkoustovými řekami v jednu. „Co to děláš?“ hrozí se její sousedka. — „Tomu ty nerozumíš. Musím! Mám dostat za každou kaňku trest, tak dělám ze čtyř jednu a bude to lacinější!“

Na školním výletě. Slunce pálí, až stékají potůčky potu s pana učitele i žáčků. Přesto p. učitel vykládá horlivě žáčkům, jak prakticky poznají podle polohy slunce směr, kterým se ubírají. — „Tak co, Hanousku, na kterou světovou stranu teď jdeme?“ — „Prosím na jih, pane učiteli.“ — „Dobře. A jak jsi to poznal?“ — „Protože je čím dál větší teplo!“

K ODMĚNĚ BYLI VYLOSOVÁNI TITO LUŠTITELÉ HÁDANEK II. TURNAJE: (Dokončení.)

Z. Šoustalová, Komárno. J. Molínková, Kunkovice. A. Konečný, Laškov. J. Goldmanová, Litošov. K. Fitz, Lipník. A. Rambousková, Líšeň. M. Crha, Lomnice. J. a E. Pecháčkovy, Loukov. V. Kubík, Lověšice. R. Šindelka, Ludíkov. O. Kubeša, Malhotice. A. Pernička, Matějov. B. Boublíková, Medlánky. Z. Singerová, Modřany. M. Svobodová, Náměšť n.-Osl. V. Jagošová, Napajedla. R. Výmolová, Nivnice. K. Drábek, Olešná. J. Šindlerová, Olomouc. J. Čírž, Opava. J. Prokůpek, Osenice. L. Horák, Ostopovice. L. Miklík, Ostrožská Nová Ves. M. Pitáková, Otínov. V. Voldán, Partutovice. J. Formánek, Pařezovice. F. Káčerek, Petrov. J. Zálešák, Mor. Písek. M. Palátová, Podklášteří. J. Fingralová, Popelín. F. Hájek, Popovice. J. Měřičková, Poteč. S. Jelínek, Pozořice. J. Štěpán, J. Kodýtek, Praha. J. Kostelník, Prakšice. M. Jarušek, Prasklice. O. Freml, Prostějov. V. Škňouřil, Přestavky. M. Svobodová, Přístpo. O. Veselý, Pyšel. V. Skálová, Rájec n.-Sv. A. Pluháček, Ra-

kůvka. S. Multuš, Ratibořice. F. Kadlec, Rojetín. D. Sedlmajerová, Rousínov. M. Pokladník, Rudice. V. Novák, Řečkovice. J. Čejková, Sedlec na Wils. dr. K. Valehrach, Sívce. A. Kunčar, Soběsuky. J. Čížková, Soběslav. V. Bednařík, Stará Ves. A. Klučková, Stará Plesná. J. Ondrášek, Střelice. K. Krátký, Střítež. J. Špandel, Svinov. K. Kohoutek, Svitávka. L. Svobodová, Šardice. A. Kořínková, Šebkovice. M. Schneidrová, Šumbark. R. Turek, Šumperk. O. Bauerová, Tišnov. F. Kunrt, Troubelice. V. Stix, Trstěnice. M. Dvořák, Třebětín. K. Novák, A. Kočárová, Třebíč. R. Školka, Třeboň. M. Holub, Újezd u Sok. Z. Königsmark, Újezd Med. J. Skovajsa, Újezdec u Luh. J. Krobot, Určice. G. Pleva, Úsuší. J. Klimovič, Veselí n. Mor. J. Vajdík, Vnorovy. L. Štěpánová, Všechovice. Z. Ševčík, Vyškov. M. Všetečková, Zňátky. M. Musilová, Zubří u N. M. S. Krpela, Zubří u Rožn. V. Hospesová, M. Němcová, Město Ždár. V. Dadák, Ždětín.

ANDĚL STRÁŽNÝ

Vychází každý měsíc mimo prázdniny. ◦ Celoroční předplatné 8 Kč, s povídkovou přílohou 12 Kč. ◦ Za redakci odpovídá Emanuel Masák, Brno-Židenice. ◦ Svým tiskem a nákladem vydává Občanská tiskárna v Brně, Starobrněnská 19-21.

NEDELE.

Zdalipak Vám, milé děti,
ten čas, jak mně, rychle letí?
Až mně mráz jde po těle,
už zas je tu neděle.

Dusno je mi ve světnici,
otevírám okenici,
dýchám čerstvý jara vzduch,
pozoruji svěží luh.

Milý Bože, je to krása,
nadšeně vše kolem jásá,
mile jímá ptačí zpěv,
všude pravé lásky zjev!

Blahý pocit v nitru hřeje,
radostí se srdce směje,
říkám si, žeten náš kraj
opravdu je zemský ráj.

Po týdenním namáhání
oddávám se rozjímání...
Tak má činit všecken lid,
bude věčně mír a klid!

J. Ž.

NAČ BY MOHLI BÝTI LIDÉ OPRAVDU HRDI.

M. Svoboda.

Malý Zdeněk viděl model zeměkoule, na němž dopravní cesty byly vykresleny červeně. Síť drah byla rozvětvena do všech zemí. Po oceánech běžely čáry lodních drah. Pomyslel si tehdy: „Jak člověk opanoval zemi? Chytil ji do sítě svých cest jako motýla a nyní jest jeho!“

S balkonu hleděl Zdeněk na letadlo. Vzneslo se, vzdalovalo se a mizelo skoro za oblaky. Jak bylo malinké a mizivé! A tam seděl člověk. Daleko sahá moc smělého člověka. Odletí si se země jako pták z hnízda a křídla sám si připjal. Skvělými pruhy těch podivuhodných letů kreslí kolem své zeměkoule čáry moci, vlády, panství... obtáčí ji jako sítí...

A tam, kam již nemůže doletět, kam ho nedonesou ani nejunělejší křídla, do hvězdných prostorů posílá člověk oko obrovského dalekohledu. Přiblížte se, hvězdy! Na zemi, oproti vaší nesmírnosti malinké jako zrnko písku, sedí tisíckrát ještě menší člověk a otáčí šroubkem dalekohledu. Před ním objevuje se nebe s hvězdami. Jupiter a Mars poslušně předstupují, aby byly probadány, měsíc dovoluje, aby člověk putoval zrakem po jeho stříbrných plochách. Mléčná dráha zve k sobě jako široká silnice... Měsíc a hvězdy jsou obrovské a daleké.

Ale zde blizoučko je kapka vody a v ní tisíce drobnoukých tvorů.

Zdeněk prohlížel jednou drobnohled a díval se tím kouzelným sklíčkem. A tehdy si pravil:

„Zde jsi tedy, ty malý tvorečku, bakterie! Sedíš klidně pod mým sklíčkem, mám tě! Myslíš, že tě nikdy a nikdy lidské oči nespatří, neboť jsi taková nepravděpodobně malinká! A hle, našli tě, pozorovali a popsali v knihách. To člověk si vymyslel takové nové, neobyčejné oko!“

Hrdost naplňuje srdce Zdeněkovo, když o tom všem přemýšlí. A praví si pak: „Ti dospělí, kteří nyní chodí po světě, ti učenci a inženýři odkáží to všechno nám chlapcům a děvčatům, učím se ve školách. A my budeme dále pracovat, opanujeme zemi i nebe, staneme se ještě moudřejšími, ještě mocnějšími a uspořádáme svět ještě krásněji. Zbudujeme mnoho aeroplánů, lodí, mostů, věží, mrakodrapů, vynalezneme ještě tisíce takových zábav, jako je radio a kino, a tisíce tajemství vyrveme přírodě! Jak hrdý může býti člověk na svou moc!“

Ó děti! I my toužíme, abyste rozmnožili poklady vědomostí, odkázané vám minulými a odcházejícími pokoleními. Abyste k dosavadním vítězstvím přidali ještě vítězství nová. Kolik našich nadějí upíná se k vašim hlavičkám, skloněným nad učením!

Ba toužíme ještě po větších a těžších vítězstvích. Neboť ačkoliv jsme opanovali prostor a čas, ačkoliv jsme překročili hranice našeho zraku, sluchu i hmatu, je na světě zle a zle! Lidé neumějí se shodnout a stále se bojí všichni války. Lidé neumějí se spořádati, nemají práce ani chleba. Co z toho, že si přiblížili hvězdy? Neumějí se nijak přiblížiti k sobě. Odděluje je nechuť, nenávisť, závist, mstivost, sobectví. Co z toho, že v téže vteřině uslyší v Evropě to, co se mluví v Americe, když neumějí slyšeti hlasu těch, kteří volají, že je lépe si pomáhati, než se pronásledovati!

Vzducholod' přeletěla Atlantický oceán — ale mnohé srdce neví,

jak se dostati k srdci souseda za mezí. Užřeli jsme bakterie chorob, jejichž maličkosti nemožno si ani představit, ale nevidíme ohromných, očividných vad lidského srdce: ukrutnosti, chtivosti, nesmiřitelnosti. Nač tedy máme býti hrdi?

Naše věda tak málo umí sloužiti štěstí a dobru člověka a naše srdce jdou ještě daleko za vědou. Snad vy děti změníte svět? Snad nějaký malý Zdeněk, který je nadšen silou a smělostí současného člověka, bude jedním z těch, kteří povedou velké schopnosti lidské duše jinými cestami, směřujícími k dobru bližních a k větší cti a slávě Boží!

BOJ S MEDVĚDEM. Dobrodružství tří mladých lovců. — J. Veselský.

Tři bratři spali, ležíce na zemi, vzdáleni od sebe jenom několik kroků. Neměli stanu, proto leželi pod širým nebem, jsouce zahaleni houněmi. Jmenovali se Pavel, Blažej a Lucian. Spánek jejich byl klidný a zdravě oddychovali.

Již se rozednívalo, když se pojednou něco dotklo Pavlova čela. Bylo to něco studeného, lepkavého, což spícího ihned probudilo. Ulekl se, jako by ho někdo jehlou píchl. Jeho vzkřiknutí probudilo také oba bratry.

Byl to snad had, který ho uštkl? Pavel sám se tak domníval při prvním procitnutí. Ale pak jeho oko zahlédlo jakýsi utíkající předmět. To zajisté nebyl had.

„Co to bylo?“ ptali se také Blažej a Lucian.

„Myslím, že to byl vlk. Cítím ještě jeho studený nos. Hledte, tamhle jde — tamhle — a ještě dva!“

Pavel ukazoval směrem, kterým zvířata utíkala. Oba bratři také již je viděli. Byla velikosti vlka, ale barvy zcela černé a vlku nepodobna. Vtom již zvířata zaběhla rychle do temné hustiny a hoši jenom nejasně rozeznávali obrysy těl. „Byli to snad šakalové?“

„Jsou příliš velcí a běží neohrabaně, nejsou to šakalové,“ tvrdil Lucian.

„Tedy snad medvědi?“ soudil Pavel.

„Ne, ne. Na medvědy jsou zase příliš malí.“

Všichni tři byli zmateni neobyčejným zjevem. Vstali, odhodili houně a každý uchopil pušku, kterou vždy měl vedle sebe položenou, když spal.

Upírali zraky na temnou houštinu, kde obě černá zvířata před chvilkou zmizela. Pojednou vyvstala právě

Sv. Otec Pius XI. dožívá se 80 let. Modleme se, by ještě dlouho v dnešních těžkých dobách moudře řídil církev Kristovu.

před zvířaty nějaká postava jakoby muže. Neutíkala, jak se hoši domnívali, nýbrž klidně stála. K většímu ještě podivení běžela obě zvířata k tajemné té postavě a počala na ni skákat, jako by hnala útokem. Ale postava se nehýbala s místa, což by zajisté byla učinila, kdyby byla napadena. Naopak po chvíli se sklonila a se zvířaty si pohrávala.

„Muž a dva psi,“ šeptal Pavel. „Snad je to Indián!“

„Snad!“ odvětil Lucian také šeptem. „Nevím věru, co jiného by to mohlo býti. Ale psi to nejsou, anebo jsem takových nikdy neviděl. Škoda, že je dosud šero a není to možno do dálky blíže rozpoznat. Ale musíme být opatrní!“

Lucian to pravil s tak důrazným a vážným hlasem, že se bratři mimoděk přitulili k sobě blíže.

Psa Marenga musili držeti, aby neutekl. Byl unaven dlouhým během minulého dne a proto v noci spal stejně tvrdě jako jeho páni. Probudilo jej první vzkřiknutí Pavlovo. Byl by se asi nejraději vrhl na své přirozené nepřátele, ale slovo Blažejovo jej zkrotilo. Stál nyní tiše, hleděl neodvratně týmž směrem a dával najevo svou nevoli jen temným vrčením, jež sotva bylo slyšeti. Ale jeho hlas jevil takovou zlobu, že už podle něho bylo možno pokládati ona zvířata za zvláště nebezpečná. Patrně věděl lépe nežli tři bratři, jakého jsou druhu.

Tajemné postavy zůstávaly na témže místě, nestály však klidně. Dvě malé běžely okolo velké, hned se od ní vzdalovaly, hned zase k ní přibíhaly a s ní si pohrávaly. Stojící postava se občas shýbala, jako

by se s nimi mazlila, a zase se vzpřímila a stála nepohnutě. To vše se dělo za úplného ticha.

Naši mladí lovci pozorovali ty podivné pohyby s pocitem bázně a úzkosti. Nevěděli, co počítí. Radili se šeptem. Měli pospíšiti ke koním, vsednouti na ně a ujetí? Bylo by jim to málo prospělo; neboť byl-li onen podivný muž Indián, bylo jich nepochybně nablízku více a mohli je tudíž snadno vyslíditi a přepadnouti.

Hoši věděli najisto, že oni divní tvorové tuší jejich přítomnost, neboť viděli, jak koně tepou nepokojně půdu. A jedno z oněch zvířat dotklo se přece Pavla; nebylo tudíž pochybnosti, že o nich vědí. Byli by tedy jednali zpozdile, kdyby chtěli potichu prchnouti. Či měli se snad někde skrýti? I to by bylo marné. Rozhodli se tedy, že setrvají na místě, dokud nebudou napadeni nebo až lépe rozpoznají tajemné hosty.

Když se poněkud rozednilo, nezmenšilo se jejich podivení, neboť viděli, že vzpřímená postava má dvě silné ruce, jež ve přímém směru před sebe napíná a divně rozpřáhá. Barva její byla červenavá, barva menších zvířat černá. Kdyby byli v lesích afrických, nebo místo v Severní Americe v Jižní, byli by tu postavu pokládali za obrovskou opici. Ale zde to bylo nemožné.

Zatím slunce již vystupovalo výše a nebe se vyjasnilo. Nyní bylo možno již určitěji rozeznávatí předměty. A nyní bylo také rozluštěno tajemství, jež tak dlouho mučilo mladé lovce trapnou nejistotou. Velké zvíře se otočilo, takže je bylo viděti se strany.

Podle dlouhého, končitého nosu, krátkých, vzpřímených uší, tlustého těla a huňatého kožichu bylo lze snadno poznati, že to není Indián, ani jiný lidský tvor, nýbrž ohromný — medvěd!

„Medvědice a její mláďata!“ zvolal první Pavel.
„Ale hleďte, ona je červená a medvíďata jsou černá!“

S veselou myslí jdeme na prázdniny.

Blažej dlouho neuvažoval. Když uslyšel, jaká zvěř to je, uchopil rychle pušku a namířil.

„Pro celý svět, nestřílej!“ zvolal Lucian.

„Možná, že je to medvěd šedý!“

Jeho výstraha přišla pozdě. Rána zahoukla... A vtom se již medvědice postavila na nohy a pádila k nim. Při tom potřásala hrozivě hlavou a strašně bručela.

Ranní zázrak světla Blažej zmyšlil: na místě do hlavy, jak zamýšlel, střílel

medvědici jenom do nosu. Ale nos jest u medvěda nejchoulostivější a nejcitlivější částí těla a rána do něho zasazená rozzuří i medvěda nejbázlivějšího druhu. Tak se stalo i zde. Medvědice uviděla, odkud rána vyšla, a proto pádila přímo k mladým lovcům.

Blažej nyní viděl, že jednal neprozřetelně, ale na litování bylo již pozdě. Nezbyvalo jim ani tolik času, aby mohli dorazit ke koním. Než by k nim doběhli, byla by je medvědice dohonila a aspoň jeden z nich by to byl zaplatil životem.

„Vylezme na stromy!“ zvolal Lucian. „Je-li medvědice šedá, neumí lézti.“

Při těch slovech vypálil Lucian ránu z pušky na blížící se šelmu. Kulka zasáhla ji patrně jen po straně, neboť medvědice se otočila a zlostně vrčíc, začala si olizovati bok. Tím se na okamžik opozdila a poskytla Lucianovi času, že mohl vylézt na strom. Blažej pušku zahodil, poněvadž mu nezbyvalo času, aby ji znovu nabítl. Pavel pak, spatřiv hrozné zvíře tak nablízku, ani nevystřelil a pušku odhodil.

Tak se všichni tři ve velkém zděšení vyšplhali na stromy. Byly tu bílé duby, jež mají rozložitě, silné větve, často tak dlouhé, jak je strom vysoký.

Blažej vylezl na strom, pod nímž prve spal, nejvyšší to mezi všemi. U tohoto stromu se medvědice zastavila. Její pozornost zaujaly napřed šaty a houně na zemi. Přehazovala je chvíli svými tlapami sem tam, ale pak je nechala ležeti a obcházela kmen dokola, pohlížeje nahoru a vztekle odsupující.

Blažej vylezl právě na třetí nebo čtvrtou větev. Byl by vylezl výše, ale rudohnědá barva šelmy utvrzovala jej v domněnce, že je to medvědice šedá, neboť věděl, že šedý medvěd bývá barvy velmi různé. Nemusil se tedy ani na nejnižší větví ničeho obávat, a proto také nevylezl výše.

Nyní teprve mohl si shora zvíře dobře prohlédnouti. A tu k nemalému svému úžasu poznal, že se mýlil: nebyla to medvědice šedá, nýbrž druhu zcela jiného. Dle všech známek nabýval nyní přesvědčení, že je to medvěd zvaný „skořicový“, odrůda to medvěda černého, výtečný lezec. To se také záhy potvrdilo, neboť Blažej spatřil, jak zvíře napíná své veliké tlapy kolem kmene a začíná lézti nahoru.

Byl to strašný okamžik, který poděsil také oba druhé bratry. Lucian a Pavel seskočili dolů na zemi, volali zoufale a dávali výstrahu ohroženému bratru. Pavel uchopil pušku a vypálil obě rány medvědici v bok. Slabé rány však sotva pronikly její hustý kožich. Byla tím jen více podrážděna a hrozně bručela. Zastavila se na chvíli, jako by rozvažovala, má-li sestoupiti dolů a potrestati svého nepřítele, či dále pronásledovati toho na stromě. Šumot ve větvích pohnul ji k tomu, že se drápala dále nahoru.

Blažej byl na stromě obratný jako veverka. Ve značné již výši pustil se na dlouhou, vodorovně skloněnou větev. Zvolil tuto větev, poněvadž nad ní viděl jinou větev, které mohl snadno dosáhnouti, kdyby ho snad medvědice pronásledovala až sem. Tak doufal dostat se zase dříve ke kmenu než ona a odtud na zemi. Ale když již byl na větví, viděl, že se přepočítal. Poněvadž totiž větev pod tíhou jeho těla se sehnula, nemohl nyní dosáhnouti větve nad sebou — a medvědice jižjiž se blížila!

Nemohl zpět, aby se jí sám nevydal za kořist. Ani nad ním ani pod

OBILÍČKO DOZRÁLO...

J. Ž.

Za letního rána chasa
spěchá na políčko,
ráda by dnes pokosila
zralé obilíčko.

Radostná je podívaná
na ty statné žence,
hlavy dívek usměvavých
zdobí z klasů věnce.

ním nebylo větve, již by mohl dosáhnouti — a zde byl více než 15 metrů od země. Skočiti dolů, toť jediná záchranná cesta — ale tato cesta byla by také skoro jistou smrtí!

Medvědice ubírala se po větvi dále. Pavel i Lucian dole křičeli a nabíjeli pušky, jak rychle jen mohli. Strachovali se však, že bude pozdě.

Bylo to strašné postavení. Ale právě v takovém nebezpečí projevil se silný duch Blažejův: nezoufal, nýbrž chladně přemýšlel. Rychle uvažoval každou výhodu, již by mohl v této tísní použiti. Najednou zasvitla mu šťastná myšlenka.

„Provaz, provaz!“ zavolal dolů na bratry. „Hodte mi sem rychle provaz! Pospěšte! Provaz sem, sice jsem ztracen!“

Na štěstí ležel provaz pod stromem. Bylo to laso (smyčka k chytání divokých koní a j.) z nevydělané kůže a leželo posud tam, kde spali. Lucian odhodil pušku napolo nabitou a uchopiv laso, rychle je rozvinul. Postavil se pod větev, zatočil lasem kolem hlavy a mrštil jím do výšky.

Blažej, aby získal času, popolezl zatím až na samý konec větve, takže tato se pod ním prohýbala jako luk. Na štěstí to byla větev dubová, jež se snadno nezláme.

Hoch seděl na větvi s obličejem obráceným ke kmeni. Dlouhý nos medvědice byl od něho vzdálen již jen necelý metr, takže mohl cítiti její teplý dech. S otevřenou tlamou brala se kupředu a strašně funěla.

Vtom zadržlo se vyhozené laso na větvi a než mohlo opět sklouznouti, již je lovec uchopil a zručně přivázal k větvi na dvojí uzel. Právě když tlapy medvědice jižjiž ho mohly uchopiti, spustil se po lasu dolů.

Laso však bylo krátké, neboť značná část byla spotřebována na zadrhnutí kolem větve a na uzle. Pavel a Lucian závčas to zpozorovali a nežli Blažej

dosáhl konce lasa, stáli již bratři dole s roztaženou bývolí kůží. Blažej skočil na kůži a v nejbližším okamžiku stál bez úrazu na pevné zemi.

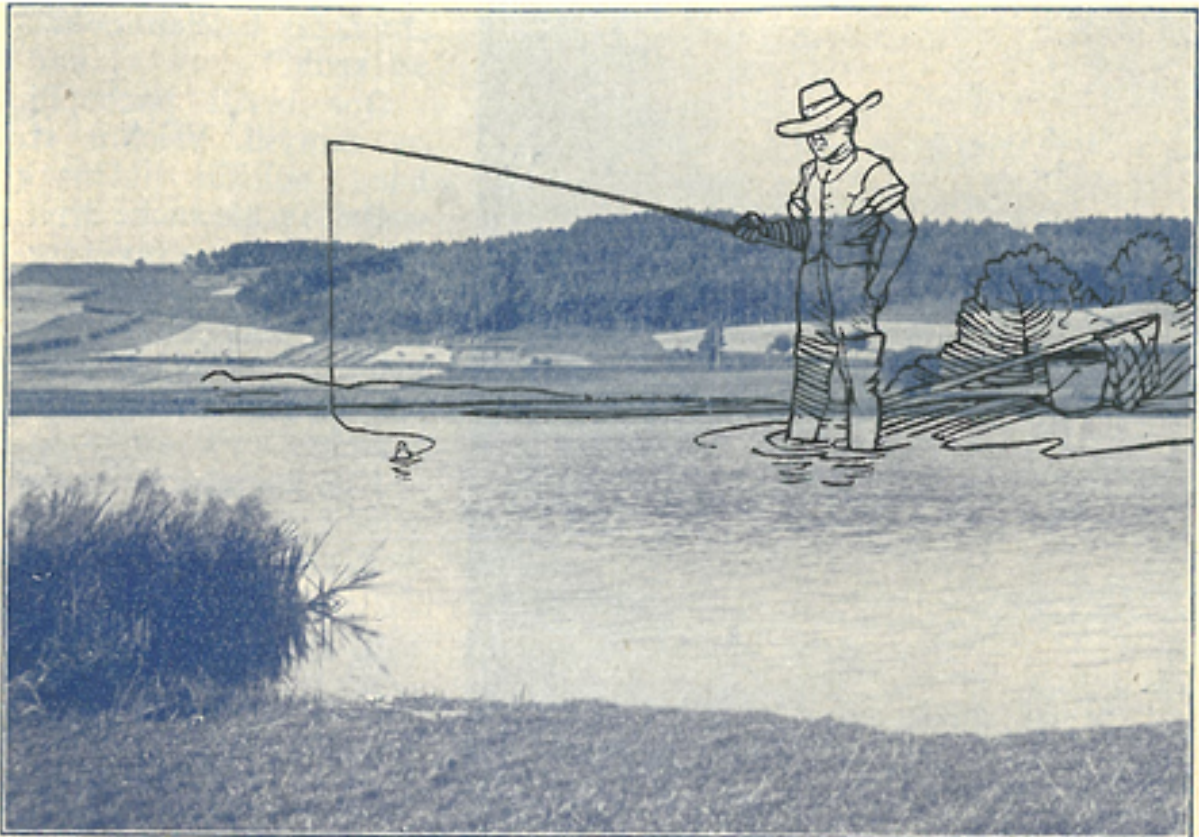
Nyní nastala chvíle vítězství. Ohebná větev, která se tíhou těla Blažejova sehnula dolů, po jeho skoku na zem vymrštila se jedním rázem do výše. Toto náhlé vymrštnutí způsobilo, že také medvědice vyletěla do značné výše a pak dopadla jako těžký žok na zemi, kde zůstala ležeti. Byla ovšem jen omráčena a byla by se opět brzy vzpamatovala. Ale než mohla znovu povstati, nabil Blažej rychle pušku a usmrtil šelmu ranou do hlavy.

Zatím přiblížili se také oba mladí medvědi. Do těch pustil se udatně pes Marengo, ale mláďata statně se bránila a byla by psa jistě zdolala. Boji učinily konec teprve pušky mladých lovců, rozradostněných tím, že unikli šťastně nebezpečí.

Ještě tento měsíc námahy, pilného učení, zkoušek a pak

ČERVEN 1937	
1 Ú	Fortunata
2 S	Erasma
3 Č	Klotyldy kr.
4 P	Františka K.
5 S	Boniáce
6 N	Norberta b.
7 P	Roberta
8 Ú	Medarda
9 S	Prima Felixe
10 Č	Markety
11 P	Nejsv. S. J.
12 S	Jana Fak.
13 N	Antonína P.
14 P	Basilia
15 Ú	Víta m.
16 S	Benona
17 Č	Adolfa
18 P	Alžběty
19 S	Juliany Falk.
20 N	Silvera
21 P	Aloise z G.
22 Ú	Pavlna b.
23 S	Edeltrudy
24 Č	Nar. Jana Kř.
25 P	Ivana
26 S	Jana a Pavla
27 N	Ladislava
28 P	Lydie
29 Ú	Ústřední Pav.
30 S	sv. Pavla

Připraveny!

„Jestřabec“ u Velkého Meziříčí.

Petru zdar! — Bere? Bere?

V OHNIVÉM KRUHU. Druhé dobrodružství tří mladých lovců. — J. Veselský.

Tři bratři, známí nám z předešlého vypravování, uložili se na noc kolem ohně. Vlci vyli strašlivě kolem jejich ležení a oči jejich jiskřily se ve tmě. To však nebylo by zdržovalo mladé dobrodruhy od spánku, kdyby jejich pozornost nebyl upoutal jiný hlas.

Slyšeli ten hlas uprostřed vytí vlků a dobře poznávali, že je to hlas zcela rozdílný. Podobal se mňoukání rozzlobené kočky, ale byl zvuknější, divočejší i strašnějši. Byl to hlas rudého amerického tygra, zvaného kuguár. Tohoto dravce honivali naši mladí lovci již často v lesích, třebaš nebyli od něho nikdy napadeni. Znali však dobře jeho sílu a divokost, proto se děsili jeho vytí, před nímž se chvěli často i nejstatečnější muži.

Zprvu bylo vytí slabé a vzdálené, podobajíc se mňoukání kočky. Dravec byl patrně ještě daleko v lesích. Věděli však, že se může brzy přiblížiti k ležení. Naslouchali úzkostlivě. S druhé strany ozvalo se jiné vytí blíže. Vzchopili se a opět naslouchali. Třetí podobný hlas ozýval se v dálce. Byl to však pouhý klam. Lovci totiž zapomněli, že jejich uši byly nyní vzdáleny od země.

Chvilí ustrašeně pohlíželi jeden na druhého.

„Máme vsednouti na koně a ujeti?“ tázal se Blažej.

„Neznáme cesty a mohli bychom vběhnouti dravci právě do drápů!“

To se ovšem mohlo snadno státi, neboť je známo, že vytí kuguára, jakož i řvaní lva ozývá se najednou se všech stran. Jest těžko poznati,

připraviti, pokud nám zbývá čas. Udělejme ohnivý kruh!“

Oba bratři pochopili, co zamýšlí. Všichni tři hned odložili pušky a snášeli rychle suché dříví. Několik dávno vyvrácených stromů poskytlo jim hojnost suchých větví k palivu. Brzy plápolal ve sece oheň v kruhu kolem bratrů.

Hlas kuguára zatím zřetelněji zazníval blíž a blíže. Nyní již přehlušil hlasy

Velké Meziříčí: Malebné údolí „Peklo“. — Starobylý zámek, stojící na vysoké strmé skále nad řekou Radostínkou, v jejíž čisté horské vodě, plné kamenů, se obrysy zámku zřetelně odrážejí.

na které straně je dravec skutečně. Je-li příčinou toho klamu strach člověka, či spočívá-li na jiném podkladě, není známo.

„Co tedy učiníme?“ ptal se znovu Blažej. „Utéci se na strom, málo nám prospěje, neboť tito dravci vylezou jako veverka i na nejvyšší strom.“

Lucian chvíli mlčel a přemýšlel.

„Četl jsem,“ pravil konečně, „že se kuguár bojí ohně. Udělejme tedy zkoušku!“

„Pst! Slyšte!“ Všichni umkli. Opět ozvalo se vytí kuguára ve značné dálce.

„Ještě je daleko,“ pokračoval Lucian. „Snad sem ani nepřijde. Přece však se musíme na vše

ostatních zvířat. Zvláště umlklo vytí vlků. Jiný zvuk však doléhal nyní k uším mladých lovců: dupání a supění polekaných koní. Bratři nepochybně dříve na nebohá zvířata, nyní pak bylo již pozdě, neboť kuguár byl vzdálen sotva sto kroků od ležení.

Všichni tři a s nimi též pes Marengo se postavili uvnitř ohnivého kruhu. Na štěstí ani větřík se nepohnul, dým vystupoval

Velké Meziříčí: Zámecká chodba v II. poschodí. — Městys Křižanov u Velkého Meziříčí. V okolí je hojně rybníků, v nichž se chovají kapři. — Část Dalimilovy ulice ve V. Meziříčí se synagogou.

do výše. Tak stáli zde, pušky majíce v rukou. Okolo nich plápolal a praskal oheň. Do praskotu ohně mísilo se divé vytí kuguára. Rozeznávali nyní dobře, s které strany se šelma blíží, v krátké době pak spatřili ji nablízku. Stannula pod stromem, na nějž bratři dříve zavěsili zásobu masa. Za chvíli objevil se druhý kuguár a pohlížel stejně toužebně na maso.

Nyní si bratři vyčítali, že jim nenapadlo maso uříznouti. Kuguárové byli by maso sežrali a když by tak ukojili hlad, snad by odešli. Nyní bylo již pozdě.

Několik minut plížili se dravci sem a tam pod zavěšeným ma-

Momentka ze vzrušujícího filmu, který „běží“ denně: Život zvířete.

sem, vyskakovali občas do výše, nemohli však masa dosáhnouti. Nyní jeden vylezl na strom a otrásal prudce větví, na níž byl provaz uvázán. Chtěl tak patrně maso setřásti. Když se mu to nepodařilo, uchopil uzel provazu a vztekle jím poškubával, ale opět nadarmo. Vlk by byl zajisté provaz překousal, ale kuguár nevěděl si rady a vrátil se opět ke svému soudruhu, který jej zatím pilně pozoroval.

Skoro hodinu pokoušeli se oba kuguárové dosáhnouti masa. Zatím byli bratři uvnitř ohnivého kruhu ve velmi nepříjemném postavení. Byliť napolo již upečení horkem, jež rostlo tím více, čím více se rozpalovalo dříví ve žhavé uhlí. Kruh byl příliš malý, a proto stáli bratři jako v rozpálené peci.

Dým se zmírnil, proto mohli pozorovati každé hnutí kuguárů. Ale strašné horko, jež je trápilo, počínalo již již přemáhati bázeň před dravci. Byli by skoro raději již vyskočili z palčivého kruhu a dali se do boje s kuguáry. Pot řinul se jim z celého těla, pušky byly žárem rozpáleny.

„Nevydržím zde déle,“ zvolal Blažej. „Vystřelme na ně, buď jak buď!“
„Trpělivost, bratře!“ povzbuzoval Lucian. „Jen okamžik ještě vytrvej, snad odejdou.“

Zatím blížili se kuguárové, opustivše maso na stromě zavěšené, tajně k ohni. Přiblížili se jako kočky, když se kradou po zemi za kořistí. Chvillemi vydávali podivný hlas, jako sípavý kašel. Pak zase předli jako kočky, ale mnohem hlasitěji. Bratři dole slyšeli tyto zvuky, jimiž se šelmy jaksi vybízely k útoku. Několik kroků od ohně stanuly a přihrčily se k zemi. Chystaly se tak patrně ke skoku.

Strašný byl pohled na šelmy takto zde ležící. Plamen ozařoval každou část jejich těl. Zřetelně bylo viděti jejich tlapy, napolo vyceněné zuby a jiskřící oči.

„Nevydržím to déle!“ prohlásil znovu Blažej. „Jsem již napolo upečen. Vy bratři, vezměte si na mušku tam toho vpravo, já vezmu tohoto zde v popředí — tak — teď — teď bez bázně — palte!“

Tři rány zarachotily, bratři vyskočili z ohnivého kruhu. Zdali Lucian a Pavel chybili se cíle, zvěděli teprve později. Blažej střelil šťastně. Poranil kuguára.

Sotva pak mladí lovci vyskočili z ohnivého kruhu, zuřivá šelma tam vrazila. Pes Marengo vrhl se na ni, ale oba se dostali do plamene a pes musil utéci.

Kuguár brzy dokonal poslední zápas a ležel mrtev v ohnivém kruhu.

Ale kam se poděl druhý dravec?

Náhle ozvalo se ržání a supění koní, do něhož mísil se též hlas mezka Jeanetty.

„Nebohá Jeanetta!“ pravili lovci. „Kuguár ji rozsápe. Nu, musíme ji oželeti.“

Stáli na stráži až do svítání, plni strachu, že se kuguár ještě vrátí. Spustil se prudký déšť a uhasil oheň, bratři pak nový již nerozdělali, nýbrž ulehli pod stromem, zaobaleni v houně.

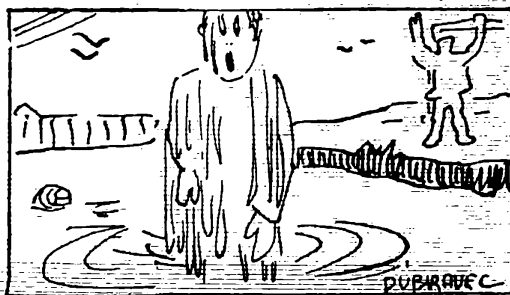
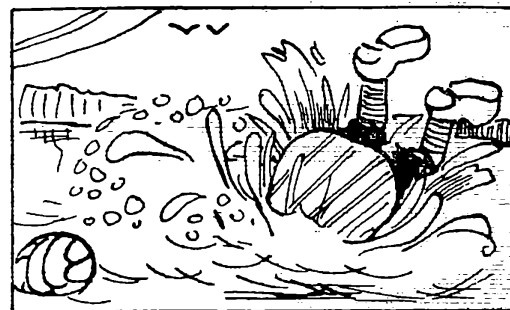
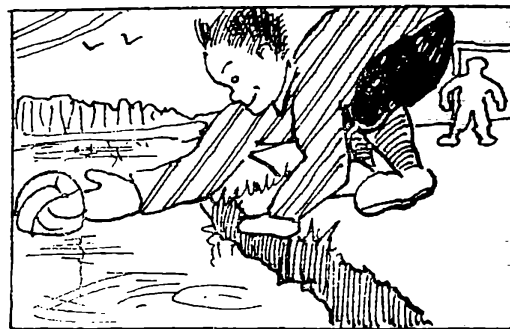
Ale jak se podivili a zaradovali ráno, když spatřili Jeanettu pokojně se pasoucí a vedle mrtvého kuguára. Byl sice postřelen, ale tyto rány nebyly příčinou jeho smrti, neboť jeho tělo bylo rozmačkáno a žebra přelámána.

Ležel pod silným stromem, o jehož kmen byl nepochybně rozdrcen. Na útěku vrhl se na Jeanettu, ta pak chtějíc prchnouti, narazila ve tmě o kmen a tak kuguára umačkala.

Vesele osedlali mladí lovci koně a ubírali se dále na západ.

Kdo horuješ pro kopání
příprav se též na koupání.

ZMEŠKANÉ DUKÁTY.

L. Kulička.

Před branou kláštera zahrčel kočár, z něhož vystoupila vznešená dáma. Zaklepala na bránu kláštera a přišel otevřít starý ctihodný františkán-vrátný. — Hned poznal baronku, patronku zdejšího kláštera, a srdečně ji přivítal: „Ah, paní baronka! Buďte nám vítána v našem chudém klášteře! Nemáme zde však nějakých křesel, musíte vzít zavděk touto tvrdou dřevěnou židlí. Smím vědět, co vás přivádí do našeho kláštera?“

Milostivá paní si sedla, vytáhla sáček s penězi ze svého kožíštinového pláště a pravila: „Důstojný otče, blíží se úmrtní den mého milovaného manžela. Je to ve čtvrtek příštího týdne. Poněvadž za svého života byl můj manžel velikým přítelem chudiny, chci, aby jím zůstal i po smrti. Dávám tedy švaší důstojnosti za tím účelem třicet dukátů. Na zádušní bohoslužby pozvěte zvláště chudé z obce, ale nesmíte jim říci, že dostanou almužnu. Kdo z potřebných lidí přijde — však vy už je znáte — dostane pět dukátů. Máme zde sotva půl tuctu chudých, takže třicet dukátů postačí.“ Tak pravila milostivá baronka, vstoupila do vozu a už bělouši uháněli do zámku.

Nejbližší neděli se v kostele oznamovalo: „Příští čtvrtek budou zádušní bohoslužby za Pánu zesnulého barona, patrona tohoto kostela. Zvu k těmto bohoslužbám zvláště chudé, jimž zesnulý baron byl velkým dobrodincem.“

Když věřící vycházeli z kostela, pravila chudobná paní

Alžběta ke své sousedce: „Nemám čas ve všední den běhat do kostela. Musím 'na výdělek, abych pro děti nějaký ten groš sehnala.“

„Ale pan baron vám přece prokázal mnoho dobrého, dával vám dřevo ze svého lesa, trávu pro dobytek, bylo by to tedy pěkné, kdybyste...“

Ale paní Alžběta vpadla sousedce do řeči: „Ano, kdybych neměla celý den nic jiného na práci. Ale chci-li mít pár haléřů, musím od rána do noci dřít. Musím do lesa.“

To zase paní Jakubcová myslila jinak. Pravila ke svým dětem: „Příští čtvrtek musíme všichni do kostela. Je mše svatá za pana barona. Pamatujete si ještě, jak loni o vánocích vám koupil pláště a tatínkovi, který byl nemocen, poslal pro lékaře? Kdo bude na nás příští vánoce pamatovat? Musíme se pomodlit, aby nám pomohly soucitné duše.“

Ve čtvrtek zvonili všemi zvony do kostela. Chudá metlářka pravila ke svému synkovi Petrovi: „Petře, jdi do kostela aspoň ty, já nemohu, nemám čas, musím vařit — otec ještě spí.“

Ale Petr volá z lůžka: „Já si mám dělat ještě početní úkol, pan učitel by se se mnou vadil.“

A tak nešel také nikdo. Úlohu Petr opsal od bednářových Pavla, který také nešel do kostela.

Když byly skončeny zádušní bohoslužby, šli lidé domů. U dveří kostela stál starý vrátný a pozoroval vycházející. Sotva spatřil paní Jakubcovou s dětmi, pravil jí: „Důstojný pán by s vámi rád mluvil, jděte do sakristie.“ Totéž vyřídil starému slepému pastýři, kterého přivedl

jeho malý vnouček. Když důstojný pán po mši svaté se domodlil, vstal a díval se po chudých. Viděl jen paní Jakubcovou s dětmi a slepého pastýře. Vrátný mu pošeptal: „Víc jich tam nebylo.“

Františkán pravil: „Její Milost paní baronka určila, že každý chudý, jenž dnes bude přítomen bohoslužbám, dostane pět dukátů. Poněvadž je tu šest chudých rodin, měl každý dostati pět dukátů, ale že jste tu jenom ze dvou rodin, dostane každý patnáct dukátů. Bratr vrátný vám je vyplatí.“

Radostný vzdech vydral se z prsou paní Jakubcové. A starý pastýř řekl svému vnukovi: „Nech mi aspoň ohmatat dukáty — neměl jsem je už dlouho mezi prsty — ať vím, jak vypadají. Hm, krásné jsou, cítit to na nich. Hochu, musíme se ještě jednou pomodlit za milostivého pána.“

Událost s dukáty se rozlétna brzy po celé vsi. U mnohých chudých se ukázala zklamaná tvář. Paní Alžběta byla velmi rozzlobena na františkána, že to neoznámil zároveň s bohoslužbami. Nebo jim to měl aspoň potichu říci! Metlářka nadávala svému muži, že k vůli němu nemohla jít do kostela. Petr nedostal také žádné dukáty. Ale přece něco dostal — pořádný pohlavek, až to lusкло — „to za ty zmeškané dukáty,“ řekla mu matka.

MEZINÁRODNÍ Hnutí KATOL. ESPERANTISTŮ.

Řídí: Aleš Berka, gener. sekretář IKUE, Brno, V jirchářích 8.

Hodina IV. (Kvara leciono.)

Rozkazovací způsob: má vždy koncovku — u.

Estu! Bud!, budiž!, buďte!, — iru! jdi! (jděte!); parolu — mluv, mluvte! atd. (V druhé osobě — v rozmluvě — netřeba přidávati zájmeno *vi*, jen, je-li více osob přítomno k bližšímu určení, na př.: Ne on, ale vy mluvte: Ne li, sed *vi* parolu!)

Jinak však zájmen použití musíme: Li estu trankvila, — ať jest klidný (—á, —é) — Ni laboru kaj esperu. Pracujme a doufejme!

Rozvrh hodin IIb třídy měšťanské školy. — Vyučovací předmět: zpěv.

Den	8—9	9—10	10—11	11—12	12—13
Pondělí	zpěv	přírodopis	němčina	čeština	zeměpis
Úterý	čeština	počty	ruční práce	obč. nauka	nábož.
Středa	čeština	počty	přírodopis	zeměpis	—
Čtvrtek	němčina	počty	čeština	zeměpis	nábož.
Pátek	přírodopis	němčina	kreslení	kreslení	kreslení
Sobota	tělesná výchova	čeština	počty	měřictví	rýsov.

Také dědička se připravuje na obřad svátin.

Skládání slov: jednoduchým složením 2 slov vytvoříme si slovo nové:
 skribi — psáti; mašino — stroj lerni — učití se, libro — kniha,
 skribmašino — psací stroj lernolibro — učebnice,
 multe — mnoho; kosti — státi, poŝo — kapsa, tuko — šátek,
 multekosta — drahý (o ceně), poŝtuko — kapesník.

Předložky: v esperantu mají svůj přesný význam a jména: podstatná, přídavná jsou vždy v 1. pádě — tedy po předložkách jména sklonná nemění svého tvaru

Bez — sen: bez vás — sen vi,
 Dle, podle — laŭ: podle jeho rady — laŭ lia konsolo.
 K, ke, ku — al: ku Praze — al Praha, k nám — al ni.
 Kromě — krom: kromě neděle — krom dimanĉo.
 Mezi — inter: mezi mnou a tebou — inter mi kaj vi.
 Na — sur: na stole — sur tablo.
 Nad — super: nad Brnem — super Brno.
 O — pri: (on) mluvil o vás — li parolis pri vi.
 Od — de: od mé matky — de mia patrino (značí též 2. pád).
 Okolo — ĉirkaŭ: okolo stromu — ĉirkaŭ arbo.
 Po — post: po neděli — post dimanĉo.
 Pod — sub: pod střechou — sub tegmento.
 pro (účel) — por: pro dítě — por infano.
 Proti — kontraŭ: proti větru — kontraŭ vento.
 Před — antaŭ: před divadlem — antaŭ la teatro.
 Přes — trans: letěti přes oceán — flugi trans la oceano.

U táborového ohně.

Foto: L. Kulička.

Jeздеcké závody v Brně.

Při (vedle) — apud:
při břehu, apud — bordo.

S, se — kun: s pláčem
prositi — peti kun ploro.

U — ĉe, státi u okna
— stari ĉe fenestro.

V, ve — en: v tom
ĉase — en tiu tempo.

Z, ze — el: ze zlata
— el oro.

Za — post: za jeden
den — post unu tago.

Předpony a přípony: —il
— značí prostředek, ná-
stroj —ilo, tranĉi — kráje-
ti, tranĉ —ilo nůž; bori—
vrtati, borilo — vrták atd.

—ej— — místo: preĝi
— modliti se, preĝejo —
kostel, labori — pracovati,
laborejo — dílna, pracovna.

—ul— osobu dle vý-
značné vlastnosti: avara
— lakomý, avarulo — la-
komec, bona — dobrý,
bonulo — dobrák.

Re — značí opětování:
neb zpětnost, dáti — doni,
redoni — dáti zpět (vrátiti)
— veni — přijíti, reveni
— vrátiti se, — reaboni
— znovu předplatiti.

Slůvko: se — kdybych,
kdybys, kdyby . . . , se mi
irus — kdybych šel, se

mi kantus — kdybych zpíval . . . Se vi scius — kdybys věděl.

Se — jestliže: Se vi iros — Jestliže půjdete (Půjdete-li) . . .

Se vi konsentas kun mi . . . — Jestliže souhlasíte . . .

Se estos morgaŭ bela vetero . . . — Jestliže bude zítra pěkné počasí.

Zájmeno: oni — překládá se různě: my, lidé, člověk se.

Oni diras — říká se. — Oni ne scias — Neví se, člověk neví, nevíme.

Oni povas diri — Možno říci. Lze říci. Oni parolas esperante — Mluví se eperantsky.

Předložka — da: užívá se místo předl. *de*, jen ve výrazech značící: míru, váhu, množství (na otázku: *Kiom da — Kolik?*).

Glaso da lakto — Sklenice mléka (plná mléka), kdežto: Glaso *de* lakto — znamená — sklenice od mléka (prázdna).

Litro da petroleo — litr petroleje. Multe da laboro — Mnoho práce.

Amaso da homoj — zástup lidí.

Zábava o prázdninách.

Na bramborách.

Foto M. Komárková, Žďárec u Tišnova.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes

O Vysídlení celoroční namáhavé práce Zml.

Předpony a přípony:
 — bo — značí sňatkou
 příbuznost: bopatro
 — tchán, bofilo — zeť,
 bofratino — švagrová.

Ge — muže i ženy:
 gepatroj — rodiče, gefi-
 loj — sourozenci, gesin-
 joroj — pánové a dámy.

Eks — značí bývalý:
 eksministro — býv. mi-
 nistr, eksreĝo — bývalý
 král.

Pra — jako české pra:
 prapatro — praotec, pra-
 homo — pračlověk, prae-
 poko — pravěk.

ek — počátek děje:
 vidi — viděti, ekvidi —
 spatřiti, ekstari — po-
 vstati, ekpafi — vystře-
 liti. *El Zamenhofa legolibro: (ze Zamenhofovy čítanky.)*

La birdoj flugas — La kanto de la birdoj estas agrabla. — Donu al la birdoj akvon. — La knabo forpeli la birdojn. — Ni vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. — Bonaj infanoj lernas diligente. — Mi venas de la avo kaj mi iras nun al la patro. — La patro ne legas libron sed li skribas leteron. — Rakontu al mia juna amiko belan historion. — Bonan matenon! — Ĝojan feston! — Du homoj povas pli multe fari ol unu. — Tridek kaj kvardek kvin faras sepdek kvin. — La sepan tagon de semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses unuaj tagoj. — Kion Dio kreis en la sesa tago? — Kiun daton ni havas hodiaŭ? — Hodiaŭ estas la unua (tago) de majo. — Estas festo de laboro.

Novaj vortoj: agrabla — příjemný, forpeli — odehnati, okulo — oko, orelo — ucho, historio — povídka, příběh, mateno — ráno, festo — svátek, slavnost, faras — činí, jest, Dio — Bůh, sankta — svatý, krei — stvořiti, dato — datum, hodiaŭ — dnes, majo — květen, laboro — práce.

Kiu volas ekkoni la malproksimajn landojn? Certe ĉiu! Do, senprokraste skribu al gvidanto de tiu ĉi kurso, kiu afable al vi sciigos adresojn de korespondemuloj, knaboj, same kiel knabinoj, diversaĝaj, kaj helpos al vi en unua letoro. Aldonu markon por respondo. — (Kdo chce poznati daleké země? Jistě každý. Tedy bez odkladu pište vedoucímu tohoto kursu, který ochotně vám sdělí adresy dopisovatelů, hochů stejně jako dívek, různého věku, a pomůže vám při prvním dopisu. Přiložte známku na odpověď.)

Obstarejte si původní desky na ANDĚLA STRÁŽNÉHO! Stojí jen Kč 6.—. Ještě dnes si je objednejte u Občanské tiskárny v Brně. — Předplatte si též nový ročník Anděla Strážného! Bude opět vzorně vypraven obrazově i obsahově.

Farní chrám Páně sv. Barbory v Adamově, postavený v gotickém slohu. Největší ozdobou chrámu je krásný Světelský oltář.

Horní, střední a část dolního pole Světelského oltáře v Adamově.

Starobylý oltář, který je znám pod jménem „Světelský oltář“, pochází z cisterciáckého kláštera Zwettl (Světlá) v Dolních Rakousích, ležícího nad říčkou Kampou. Vyniká překrásnými řezbami Ondřeje Morgensterna, jež zobrazují Nanebevzetí Panny Marie. Roku 1516 bylo s řezbou započato a r. 1525 byl tento hlavní oltář dohotoven. Byl původně dvoukřídlový, zavírací, sestával ze střední (hlavní) části, dvou křídel, tympanonu (trojúhelníkový štít) a spodní části, zvané predella; byl vysoký 22 metrů. Vše, až na nejdůležitější a nejkrásnější část střední, Nanebevzetí P. Marie (nyní boční oltář v Adamově), bylo asi požárem zničeno r. 1732.

Pro nejkrásnější střední část oltáře určil si umělec za námět náboženskou legendu z 5. století, podle níž sešli se všichni apoštolé až na sv. Tomáše k úmrtnímu loži P. Marie v Jerusalemě. Třetího dne po pohřbu, kdy zatím dostavil se i sv. Tomáš, navštívili znovu hrob P. Marie, při čemž zjistili, že hrob je prázdný. V tomto okamžiku je zachycuje umělcova ruka.

Oltář Nanebevzetí P. Marie, umístěný v Adamově, možno rozdělit na tři pole. Za dělicí linie mohou sloužiti mraky. DOLNÍ POLE: V něm se nachází 12 apoštolů, dílem klečících a stojících na půdě ze spletených kořenů u hrobu P. Marie. Lze rozpoznati sv. Jana, sv. Petra, sv. Matouše a sv. Jakuba. Ostatní apoštolové nelze přesně jmény označiti, poněvadž jim chybí jakýkoli rozpoznávací symbol. Všichni, až na dva, jsou dobře viditelní. Postavy jejich jsou skoro životní velikosti. Nad apoštoloy vznášejí se oblaka, z nichž proniká srp měsíce.

STŘEDNÍ POLE: Uprostřed vznáší se P. Maria se svatozářím nad hlavou, klečící, s rukama sepjatýma, nesená anděly do nebe. Kolem P. Marie je 7 větších andělů, někteří s věnci na hlavách, jeden s dlouhým křížem v ruce. Někteří z nich drží cípy bohatého jejího hávu. Nad P. Marií vznáší se další oblaka a nad nimi je oblouk, představující klenbu nebes.

HORNÍ POLE: Uprostřed nachází se Nejsvětější Trojice. Na pravé straně Bůh Syn podpírá pravíci bohatou korunu, připravenou pro korunuovací P. Marie, v levé pak drží zeměkouli. Pohlíží dolů. Na levé straně Duch sv. levíci rovněž jako by podpíral korunu, v pravici drží zeměkouli. Patří vzhůru. Uprostřed mezi nimi úplně v pozadí je Bůh Otec. S obou stran je obklopuje 21 andělíčků, kteří zpívají, majíce před sebou závitky Písma. Nad Nejsvětější Trojicí je viděti část nebe, sestávající ze samých úzkých lomených oblouků, které přecházejí v gotické fialy.

První vnitřní rám oltáře tvoří dva sukovité obrovské dubové kmeny, mezi něž je vsazen svatý výjev Nanebevzetí a z nichž vyrážejí větve s listím. U samého vrchu vypučely z kmenů dvě větve, které se uprostřed řezby sbíhají v lomený oblouk. — V druhém vnitřním okraji za dubovými kmeny stojí na podstavcích pod gotickými baldachýny pod sebou po každé straně čtyři sošky svatých. — Zevně oltáře stojí na levé straně na podstavci pod gotickým baldachýnem archanděl Gabriel, držící v ruce závitky, na pravé straně archanděl Michael, probodávající kopím satana. — Řezba končí nahoře křížovým květem.

Tuto uměleckou vzácnou figurální památku pozdní gotiky získal koupí Alois kníže z Liechtensteinů, který ji daroval r. 1857 nově postavenému farnímu kostelu v Adamově, jehož se stal patronem. Oltář měří od země až po vrch 7·10 m, šířka je 2·94 m, uměleckých figurálních řezeb je 59.

Děti, budete-li podnikati v létě výlet do známých jeskyní Moravského Krasu, zastavte se v blízkém Adamově, zajděte si do kostela a tam uvidíte tuto jedinečnou památku řezbářského umění, totiž zmíněný Světelský oltář!

KOUTEK PRO RUČNÍ PRÁCE.

LETADÉLKO.

Takové letadélko urobíte, není nad vaši dovednost, chlapci!

Opatříte si snadno a lacino, co k modelu upotřebíte: drát, gumu, silnější nit, špejly, menší a větší kroužek, proužky kaučuku, slabou lepenku a polepový papír.

Z načrtnutého postupu hlavně tomu „přijdete na kloub“. Na kroužky umístíte s jistou

pravidelností (souměrností) a upevníte několikanásobným ovinutím niti jeden špejl po druhém. Poté zkrřížíte v kroužcích drátem osy. Průsečíky protáhnete hlavní, podélnou osu letadélka. Její střední úsek nahradí guma. Před letadélka zahrotíte zase zkrřížením a upevněním kaučukových proužků a společným otvorem rovněž hlavní osu prostrčíte!

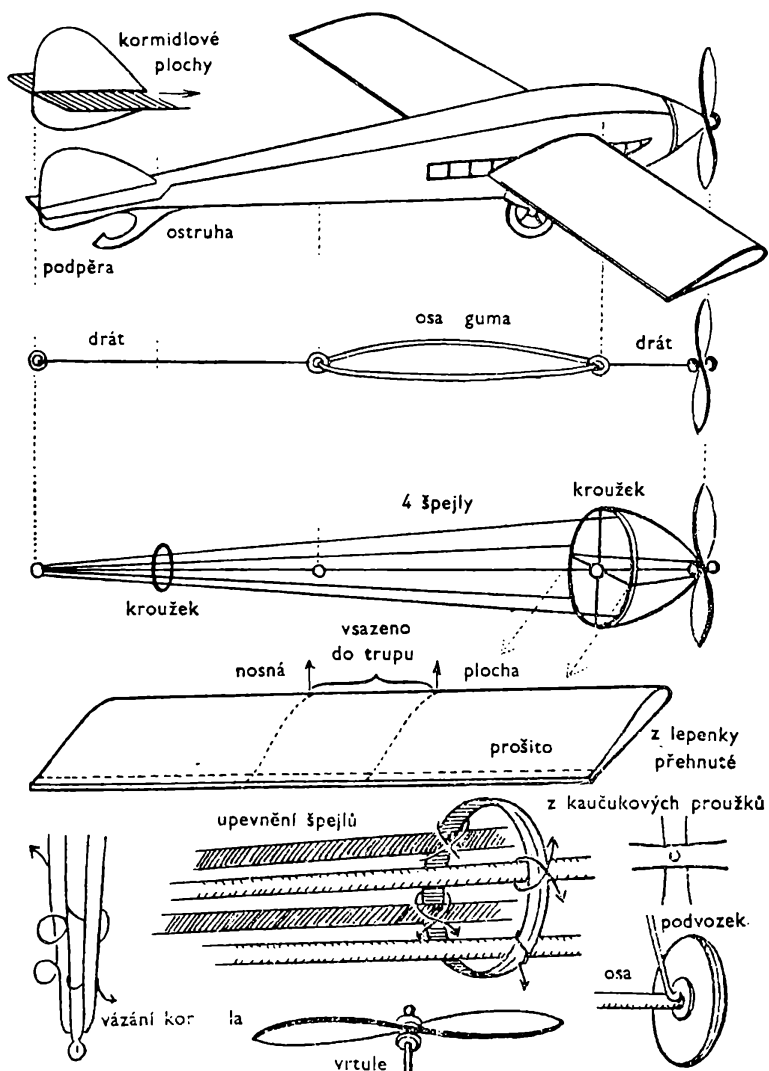
Do trupu vložíte křídlo ze slabé, přehnuté lepenky zakresleným způsobem, když jste dříve byli prošili okraje k sobě. Křídlu dáme přiměřený sklon, jak dovoluje umístění špejlů.

Pod trup vsadíme podvozek. Z téže lepenky zhotovíte též kormidlové plošky na zádi letadélka a jako celek je špendlíky vpichnete do konce špejlu. Stejně tak podpěru — ostruhu.

Než zahneme drát na přídi, nasadíme tam vrtuli, kterou vložíme třeba do korálek jako „ložiska“.

Natáčením vrtule v jednom směru zakrucujeme gumu, která pak zpětným pohybem sama vrtuli prudce roztočí. Letadélko by již chtělo startovati. Nepustíme je však z rukou, dokud nemá slušivý, přiléhavý potah — dokonalý zevnějšek.

Letu zdar!

NEMOCNÝ KŮŇ A VLCI.

Srbská národní bajka.
Přeložil O. F. Babler.

Umíral starý kůň. Doselechli o tom vlci a přišli ho politovati. Když viděli, že už brzy pojde, ulehli kolem něho. Všichni na něho nehybně upírali oči a on zase na ně. Tu jim řekl:

„Můžete si ještě jíti po svých, abyste neztráceli tolik času — mně to bude ještě dva nebo tři dni trvat, než zemru.“

Vlci mu však odpověděli:

„Nemáme zrovna příliš mnoho práce, ale bylo by nám líto, kdybychom tě měli opustiti tak samotného a nemocného . . .“

Klasy dozrávají ke žni.

ŽNĚ. Karel Doubravský.

Kosy dílo začínají,
žencům skřivan zpívá,
tam, kde lán byl zlatožlutý,
strniště jen zbývá.

Snopy jsou jak štíhlé dívky,
radost v každém líci,
mandýlky zas rozežatou
obětní jsou svíce.

Díky, Bože, za ty klasy,
bude chléb i práce!
Z tvrda budit měkkou skývu
znáš Ty, světa Vládce.

PŘED PRÁZDNINAMI. Venouškovi Zvěřinovi. — Jan Karník.

Už se těším na Moravu,
na svou rodnou zem,
v touze do ní vzduchem plavu
jako letounem.

Poslední dny školní sladí
výhled k prázdninám —
hoj, moravští kamarádi,
jeďte z Prahy k vám!

Už se těším na Pepíka,
je to moudrý hoch,
na mluvnicki nenaříká,
netrápí ho sloh.

Na Jirku se těším taky,
je to správný kluk,
maluje na vrby straky
a je zdrav jak buk.

Dúmýslní mechanici
jsme my všichni tři,
pustíme jak holubici
letoun v povětrí.

Dovedeme vzduchem směle
kroužit nad vlastí,
odrazíme nepřítel
z naší oblasti!

OKÉNKA DO SVĚTA.

Životní pravidla mladého Jiřího Washingtona. Třináctiletý Jiří Washington, budoucí první prezident Spojených států, napsal si „Pravidla“ pro své chování. Některá z nich jsou zajímavá jistě i pro dnešní hochy: Neprojevuj radosti z neúspěchu druhého, byť to byl tvůj nepřítel. — Činí-li člověk vše, co je v jeho silách, a nemá-li zdaru, neposmívej se mu za to. — Vyhledávej společnost jenom lidí hodnotných, neboť je lépe býti o samotář, nežli ve špatné společnosti. — Nepronášej urážlivých slov, ani v žertu, ani opravdově. Nikomu nespílej, i když tě k tomu vyzývají. — Nedávej rad, nejsi-li o ně žádán; a jsi-li, uplatni je stručně. — Mysli dříve, než mluvíš. — Nešeptej v přítomnosti jiných. — Nezavazuj se ničím, co nemůžeš splnit, avšak pečlivě plň své sliby. — Tvé záliby nechť jsou mužné, nikoli hříšné. — Pracuj, abys udržoval ve svých prsou onen třeptivý nebeský oheň, kterému se říká svědomí.

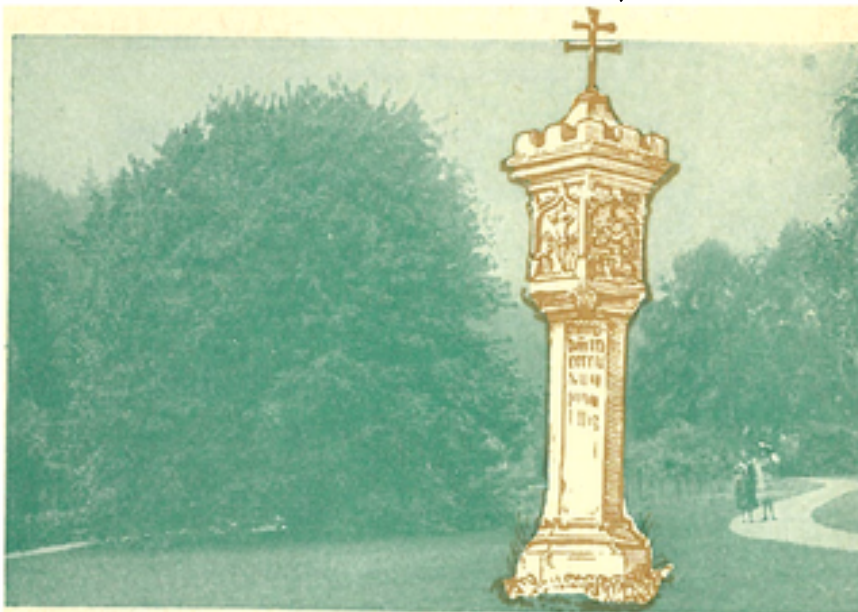
Jak působí zdrženlivost na práci pilota. Belgický lékař dr. Head prohlásil nedávno na své přednášce, že piloti, kteří vedou zdrženlivý způsob života, uchovávají si mnohem déle svou schopnost k řízení letadel. Při jejich zkouškách shledal, že všichni létali přes 250 hodin a u žádného z nich nenašel nejmenší známky únavy nebo jakýchkoli poruch. Tak je znovu potvrzena dávná zkušenost, učiněná u vojínů, sportovců, zápasníků a závodníků: střídavý, zdrženlivý život podporuje tělesnou i duševní zdatnost každého člověka.

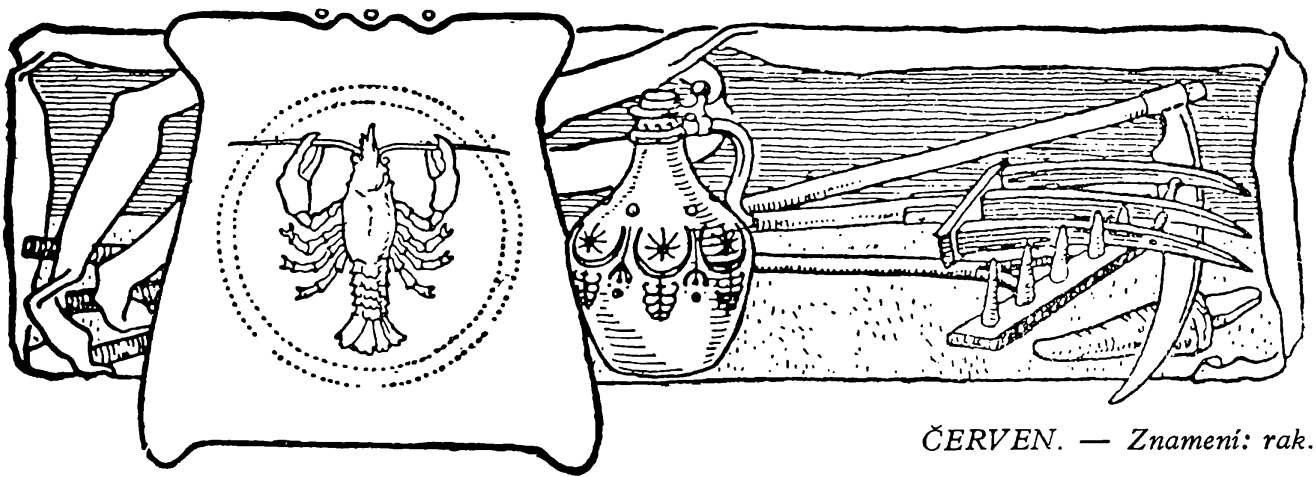
Jakou sílu má slon? Jistě velikou, ale kolikanásobná je tato

síla, srovnáme-li ji se silou lidskou? Nedávno se pokusili o takové srovnání v Siamu. Postavili na jednu stranu 30 mužů, aby se přetahovali s dvěma slony. Ale první pokus vypadl pro muže uboze. Jak sloni zatáhli, musilo všech 30 lidí za nimi, ač se vzpírali, jak mohli. Potom se postavilo proti dvěma slonům 70 lidí. To už byl rovnější zápas, ačkoli nakonec sloni přece jenom začali vléci pomalu všechny lidi za sebou. Pak se proti každému slonu opíralo 44 mužů, výsledek byl skoro týž jako prve. Rovnováha mezi oběma stranami byla zjednána teprve tehdy, když proti každému slonu stálo 50 až 60 lidí. Podle toho možno říci, že slon má 50- až 60krát větší sílu než člověk. Při tom nebyla ještě zkoušena síla choboty, kterým slon zdvihá docela lehce břevna až dvě tuny těžká.

Které zvíře je nejbázlivější? Jistě se po-

Boží muka v parku.

ČERVEN. — Znamení: rak.

divíte, když uslyšíte, že je to — tygr. Aspoň lovci tvrdí, že když se přiblíží k tygru, i třeba beze zbraně, třese se na celém těle úzkostí. Jen ze strachu prý ukazuje drápy a skřípe zuby. Tygr podléhá stále záchvatům úzkosti, které konečně mají za následek, že většina těchto divokých zvířat dokonává na srdeční mrtvici.

Jak dýcháme. Počet dechů jest u různých živých tvorů různý. Velmi nápadný je rozdíl mezi malými živočichy a člověkem. Tak na př. krysa vydechne za minutu 110—130krát, člověk pouze 12—16krát.

Co je to encyklika? Toto slovo slyšíte v poslední době velmi často. Povstalo původně z řečtiny a latinská řeč je přejala. Znamená vlastně oběžník papežův církevním představeným. Nyní užívá se toho slova všeobecně pro důležité projevy sv. Otce.

„Katolický skaut“. Pod tímto názvem začalo Ústředí katol. skautů junáků v zemi Moravskoslezské v Brně vydávati nový

časopis, který má získávati nové příznivce tomuto ušlechtilému hnutí a členům sloužiti ke vzdělání i pobavení. Je pěkně vypraven a můžeme jej jen doporučiti všem, kteří mají zájem o katolický skauting, jehož počátky u nás šířil právě náš „Anděl Strážný“. Roční předplatné je 10 Kč. Adresa: Brno, Běhounská 22—24.

Jak byl vynalezen pijavý čili ssací papír. Je to vynález poměrně ještě mladý — mnozí dnešní staří lidé ještě pamatují, že se písmo osušovalo na př. drobným bílým pískem. Za vynález prvního pijavého papíru máme co děkovati nedbalosti dělníkově. Dělník v anglické papírně v hrabství berkshirském zapomněl náhodou přidati ke hrubé papírovině náležitou přísadu klišu. Později zpozoroval továrník papíru, že nezdařený papír má tu vlastnost, že ssaje do sebe inkoust, aniž by psané písmo smazal. Od té doby vyráběl chytrý továrník jen papír pijavý, jímž v krátké době zbohatl.

ORÍŠKY.

ORÍŠKY NA PRÁZDNINY.

Rozluštění hádanek z tohoto čísla zašlete do 10. července 1937 na adresu: Em. Masák, katecheta a red. Anděla Strážného, Brno-Židenice.

Poněvadž s tiskem tohoto čísla musilo se začítí již po 1. květnu a lhůta k zaslání luštění hádanek jest pouze do 10. července, může býti v y s l e d e k s l o s o v á n í otištěn teprve v 1. čísle nového ročníku.

1. TROJČLENKA.

M. Kroupa, Olomouc.

jednotkový obchod
volání o pomoc
probíhá středem zeměkoule

2. PŘESMYČKA (čas. liter.).

O. Ševčík, Líšeň.

ŠIK ŠEL NA LUP

3. RÁČEK.

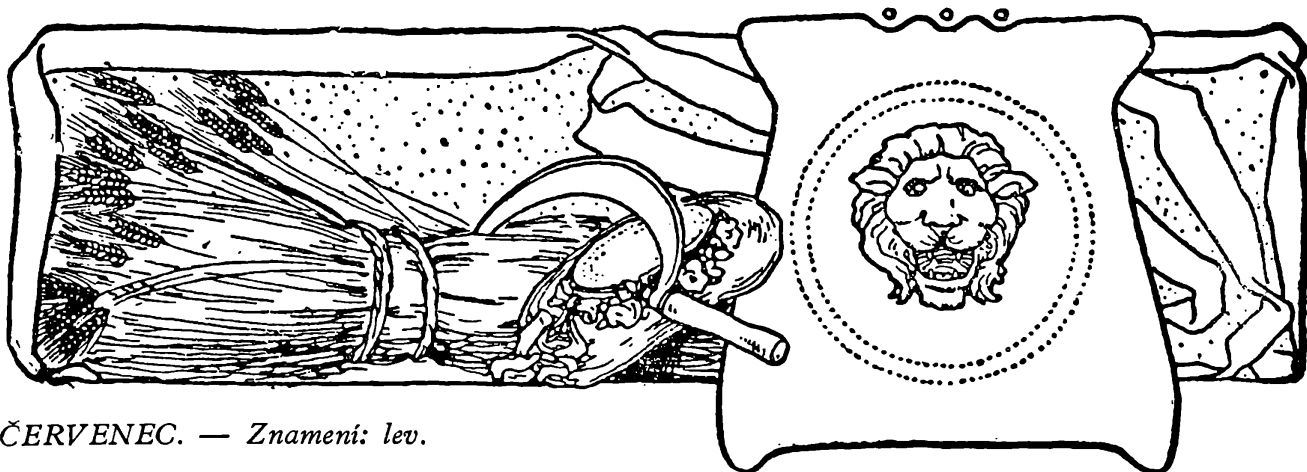
Jenda Houšť, Bučovice.

Zeměpisná potřeba,
byvši obráceně vzata,
dívá se na krkolomně
kousky akrobata.

4. VSUVKA.

J. Vyroubal.

Teče klidně přes pole i dědinou,
jinde zase brázdí krajinu.
Vložíš-li tam hlásku jedinou,
máš hned plní plodinu.

ČERVENEC. — Znamení: lev.

5. DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU.

Nevidomé děti z Hradčan.

+	.	+	víno
+	+		z říše nerostné
+	+		evropský ostrov
	+	+	promítá se film
+		+	hora v Palestině
+		+	rychlá pošta
+		+	hudební skladatel
	+	+	město v Egyptě
	+	+	člen národa
	++		pomocnice v domácnosti
+		+	slavný vynálezce
+		+	velkoměsto v Evropě

6. RODOVKA.

Jos. Otoupalík.

V mužském rodě v dávném čase
na smrt odsoudil on Krista,
v ženském rodě, vězte zase,
bylinná je vos a jistá.

7. RÁČEK.

J. S. M.

Pravý: plavidlo nám známé.
Ráčkem čtený: lůžko mrtvých máme.

8. ZÁMĚNKA.

V. Mayer, stud., Kroměříž.

S „o“ věta se skládá,
s „á“ národ si žádá,
s „e“ kupující lid si přeje
s „í“ chutné ovoce je.

9. ZDROBNĚLKA.

Petrovský.

Velkou nutno přizpůsobit k úrodě,
aby dala lidstvu chleba,
malá sportovec tu známý je,
v dresu on rudobílém běhá.

10. SLOUČENKA.

K. Boháčkovi — Br. Cyr.

Spojím-li sklenářský tmel s papouškem,
ach, nastojte, lidé zlatí,
já mohu vám ihned vesele hráti.

11. PŘÍPONKA.

Frant. Jordán, Hodonín.

Sotva z nás některý —
město v polské říši —ň.

12. PŘESMYČKA (divad.).

J. Židlíkovi — Jenda Houšť, Buč.

PANE, NÁROD SVĚTA!

13. ČÍSELKA.

Jos. Sobola, „Mušketýři“.

123452 zemi najdi ve atlasu,
532124 Římanům byl bohem času.

14. RODOVKA.

Lidušce Slámové — Trunda.

„On“ po práci nic nebaží,
na „ní“ seděti se snaží.

15. ZÁMĚNKA.

Frant. Jordán, Hodonín.

Houba když svou patu změní,
života tu více není.

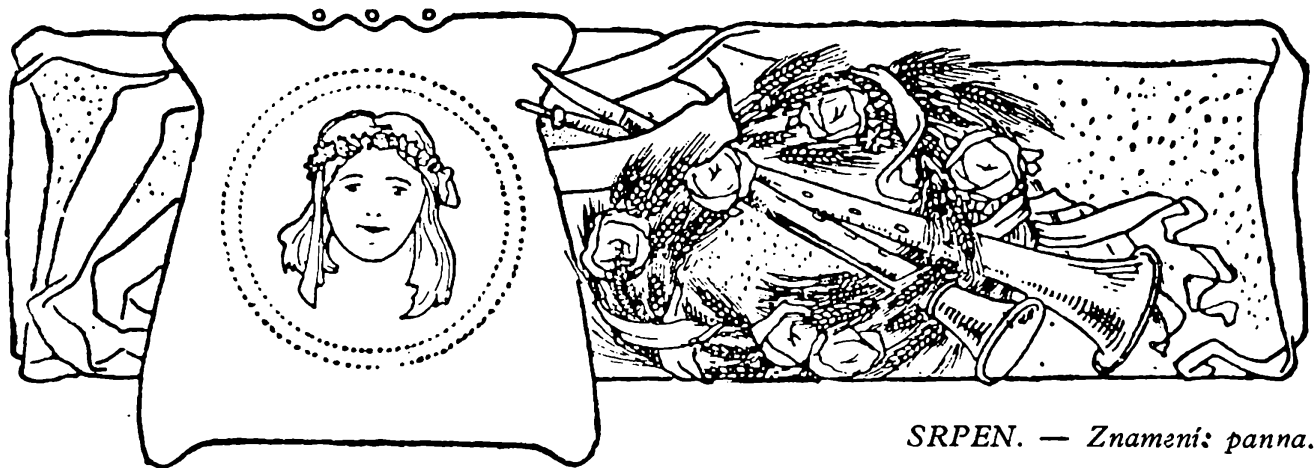
16. PŘESMYČKA (liter.).

D. Vykydalová.

S. SLOVÁK JDE.

ROZLUŠTĚNÍ HÁDANEK z č. 7—9:

1. Ret — Kréta. 2. Andě lá — an dělá — Anděla. 3. Mor — mír, mul — mol, Iran — Ivan. 4. Oliva — viola. 5. Sázava, Jizera, Cidlina. 6. Vltava. 7. Poštolka. 8. Svatá

SRPEN. — Znamení: panna.

stolice. 9. Třinec. 10. Kra-lup-y. 11. Mi-naret, Itálie, nálet, Aleš, rit, ee, t. 12. Před stavení, představení. 13. Jaro-měřice. 14. Sad — trn, strnad. 15. Škoda, že není zrcadlo pro duši. 16. Ko, kopa, kopaná. 17. S prací a pílí dojdeme k cíli. 18. Křídlovka. 19. Karel Hynek Mácha, Máj. 20. Volha. 21. Katakomba. 22. Lupa, chalupa. 23. Roudnice, radnice. 24. Rak, In, k — Karník. 25. Vraník, kov — Rakovník. 26. Mezi, zemi, míze, zmije, mizí. 27. Puška, Puškin. 28. Nebuď, duben. 29. Žal, žalud. žaludek. 30. Štika, paštika. 31. Parma,

palma. 32. Karlín. 33. A, to, ano, stan, Stojan, jasan, Sana, nos, na, j. 34. Co se vleče, neutěče. 35. Tobol, tobolka. 36. An-děl Strážný. 37. Edvard Beneš. 38. Pásek, pávek, Vláda, pátek, mládí, malík, mouka vydra, domek, Úpice, výlet, hrabě — svatá Ludmila. 39. Kreslení. 40. Pardubice. 41. Zase bude jaro. 42. Mír, Pamír. 43. Dárek. 44. Pomlázka. 45. Máš-li v duši nějakou tíž, pohlížej s důvěrou na svatý kříž. 46. Sešitě, těší tě. 47. Pampeliška. 48. Páže, paže. 49. Koník, Šimon, polír, limon.

FILATELIE.

Řídí dr. Jos. Mouřinovský, Tišnov.

Každý si může doobjednávat známky, které nemá — není nutno objednávat si celé serie. Ovšem že v serii ty nejběžnější jsou vesměs gratis. Po takové objednávce zašlu každému složenku, na níž bude udána cena — po přijetí obnosu známky odešlu.

100 různých čsl. pro začátečníky mám za 5 Kč.

Další různě zoubkované známky:

President Masaryk: Neotypie.

40 h oranž.	hřz	$13\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	0.20	Kč
táž	řz	$13\frac{3}{4}$.	1.50	Kč
50 h zelená	hřz	$13\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	0.10	Kč
táž	řz	$13\frac{3}{4}$.	0.50	Kč
60 h čvřial.	hřz	$13\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	0.20	Kč
táž	řz	$13\frac{3}{4}$.	0.50	Kč

Doplatní Hradčany:

30-15 cihl. čv.	hřz	$11\frac{1}{2}$	$11\frac{3}{4}$	2.—	Kč
táž	hřz	$13\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	4.—	Kč
táž	řz	$13\frac{3}{4}$.	1.50	Kč
40-15 cihl. čv.	hřz	$13\frac{3}{4}$	$13\frac{1}{2}$	2.50	Kč
táž	řz	$13\frac{3}{4}$.	0.30	Kč

Tím je skončeno různé zoubkování známek čsl. Ostatní známky nemají odlišného zoubkování. Po celé prázdniny

budou platit ceny uvedené v 56. roč. Anděla Strážného!

Po prázdninách budou ceny nové. Zvláště ceny starších známek budou zase vyšší!

Všem filatelistům příjemné prázdniny přeje pořadatel. Zdař Bůh!

HOVORNA REDAKCE.

První číslo nového ročníku vyjde ještě před školním rokem, t. j. koncem měsíce srpna. Těšíme se, že se shledáme se všemi věrnými odběrateli a čtenáři a že rady jejich zase vzrostou, aby tak náš časopis mohl být opět zdokonalen a co nejlépe vypraven po stránce obsahové i obrazové. Přihlaste se k odebrání zavčas hned při I. čísle, neboť letos na několik set pozdě se hlásících odběratelů se již nedostalo, třeba se zvýšený náklad prvních čísel dvakrát dotiskoval. Svázané a dobře uchované ročníky Anděla Strážného zůstanou Vám milou a vzácnou památkou pro celý život!

Všem milým odběratelům, přátelům a spolupracovníkům za jejich přízeň děkuje a plného osvěžení o prázdninách přeje

REDAKTOR.